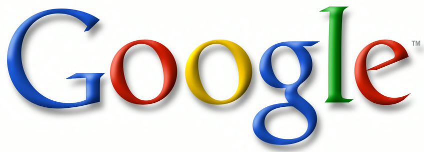
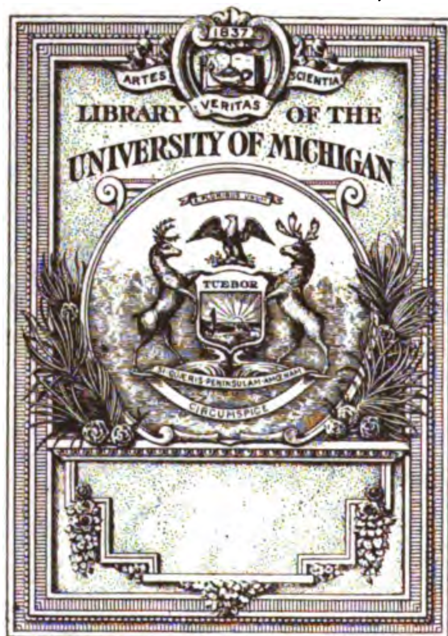

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE

Friesland.

VERZAMELING
VAN
PLACAATEN,
DECREETEN, BESLUITEN, BEKENDMAKINGEN,
ENZ.

DOOR

ZIJNE MAJESTEIT DEN KONING
VAN
HOLLAND;
MINISTERS VAN 'T RIJK
EN
LAND-DROST-AMBT VAN VRIESLAND;

Beginnende den 16 Julij 1808, en eindigende den 26 Februarij 1809.

TWAALFDE DEEL.

TE FRANEKER.
BIJ D. ROMAR. BOEKVERKOOPER.
1809.

REGISTER
VAN
PLACAATEN.

TWAALFDE DEEL.

De-

Be-

Be-

DIS-

VERZAMELING
VAN
PLACAATEN,
DECREETEN, BEKENDMAKINGEN,
ENZ.

DOOR

ZIJNE MAJESTEIT DEN KONING
VAN HOLLAND, MINISTERS van 't RIJK,
LAND-DROST-AMBT van VRIESLAND,
enz.

Beginnende den 16 Julij; en eindigende den
26 Dec. 1808.

TWAALFDE DEEL.

EERSTE STUK.

TE FRANEKER.
Bij D. ROMAR. BOEKVERKOPER.
1809.

REGISTER

VAN

PLACAATEN.

TWAALFDE DEEL, EERSTE STUK.

De-

REGISTER

DIS-

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

ontvangen hebbende eene Misſive van den Ministe rvan Oorlog, van den 8 dezer N°. 88, daar bij, ten einde te voorkomen, dat niet gelijk thans nog geſchiedt, deszelfs Ministerie gedurig werde lastig gevallen met de indiening bij hetzelve van een aantal willekeurig ingeſtelde Declaratien van onderſcheidene particuliere Schippers en Voerlieden, ter zake van gepresteerde Scheeps- Schuit- en Wagenvrachten, Veer- en Tolgelden, welke Declaratien veelal over zeer korte termijmen loopen, en voor het grooter deel, uit hoofde der onkunde van de belanghebbenden, onnauwkeurig, en met de beſtaande Reglementen geheel en al ſtrijdig zijn ingerigt — den Landdrost, met inzending van een Exemplaar der tot hetzelfde oogmerk door hem Minister gedane Advertentie, verzoekende, de Burgemeesters en Gemeente Beſturen in dit Departement te willen noodigen en aanſchrijven, om te zorgen, dat voortaan *geene* pretenſien van Particulieren voor Veer- en Tollieden ofte Schippers, ten laste van het Ministerie van Oorlog, dadelijk *door dezelve* aan hem Minister worden ingediend, maar dat van hunne pretenſien, (uitgezonderd die van Schippers, welke door den Presmeester Generaal of Magazijns Commiſen zijn in dienst geſteld) de Beſcheiden aan den Burgemeester of het Plaatſelijk Beſtuur worden overgelegd, ten einde deze daar van, overeenkomſtig de beſtaande Wetten en Reglementen, eene algemeene Declaratie op naam van hem Burgemeester of van het Gemeente Beſtuur kunnen formeren, om vervolgens bij den Minister te doen ingeven, waar bij zal behooren te worden in acht genomen, dat zulk eene Declaratie over geen korter tijdvak, dan van een half Jaar moge loopen, te weten van

1° Ja-

1° Januarij tot 30 Junij, of van 1° Julij tot 31 December, terwijl dezelve zullen moeten voorzien zijn, van een behoorlijk Duplicaat, mitsgaders van de noodige Militaire Bescheiden, en eindelijk van eene Verklaring, dat dezelve, naar de bestaande, daar bij aan te halen Reglementen is ingerigt. — Wordende de Landdrost bovendien verzocht, om uit hoofde bij de Wet van den 21 December l. l. bepaald is: dat alle pretensien over een afgeloopen Jaar, voor den 1*en* April van het daar op volgend Jaar moeten wezen ingediend, de Burgemeesters en Gemeente Besturen tevens te noodigen, hunne Declaratien over het eerste half Jaar, binnen de eerst daar op volgende drie Maanden aan den Minister te doen toekomen.

Wordt den inhoud der voorsz. Missive bij dezen gebragt ter kennis van de respective Stads- Districts en Eilands Besturen, met uitnoodiging en aanschrijving, om zich daar naar bij voorkomende gelegenheden te gedragen.

Leeuwarden den 16 Julij 1808.

De **LANDDROST** voornd.

DE

DECREET

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Al het geen tot de uitoefening van den Godsdienst betrekkelijk is, overeenkomstig de Constitutie en de fundamenteele Wetten van den Staat, willende regelen.

Hebben Wij gedecreteerd en decreteeren het geen volgt:

Art. 1. De Predikanten van den Hervormden Godsdienst zullen, bij voortduring, in het genot blijven van het Traktement en Inkomsten, welke hun tot nu toe zijn toegelegd geweest; onverminderd echter de schikkingen, welke bij vervolg zouden kunnen gemaakt worden, om deze Traktementen op eene meer gelijkvormigen en billijken voet, buiten prejudicie der Predikanten, die thans in functie zijn, te brengen.

De Roomschgezinde en Luthersche Geestelijken zullen insgelijks bij het genot der pecunieele voordeelen worden gehandhaafd, welke hen in sommige plaatsen zijn toegestaan; de betalingen, onder den naam van competentien bekend, speciaal daar onder begrepen.

2. De geestelijken van die gezindheden, welker eerdienst, tot nu toe, ten kosten van den Staat niet is onderhouden geweest, zullen bij vervolg betaald worden; deze betaling zal geschieden naar mate dat de staat van de publieke schatkist zulks zal toelaten.

Onze Ministers van Financien en van den Eeredienst zullen Ons jaarlijks eene voordragt doen, omtrent de som, welke daar toe zoude kunnen worden bestemd, en die in de algemeene begrooting zal moeten begrepen worden; Wij zullen de verdeeling van deze som voor de verschillende gezindheden regelen.

3. Alle de betalingen, welke aan de geestelijken der verschillende gezindheden worden gedaan, of bij vervolg zullen worden toegestaan. zullen door de publieke schatkist geschieden. Die betalingen, welke thans worden gedaan uit plaatselijke of andere kassen, of publieke fondsen, welke niet in eigendom aan eenig godsdienstig genootschap toebehooren, zullen met den aanvang van den jare 1810 ophouden.

De kerkelijke goederen en fondsen, welke zijn onder de administratie van plaatselijke besturen, of onder andere publieke beheering, en welke mitsdien geen particulier eigendom zijn, en welke goederen en fondsen thans strekken om aan geestelijke personen hun traktement, het zij geheel of ten deele te betalen, zullen aan de publieke Schatkist worden overgebragt, welke daarentegen met de bovengemelde betalingen zal zijn belast.

4. In alle subsidien, van welken aard ook die door gemeentens, plaatselijke of eenige andere publieke kassen, aan diakonien, of godsdienstige gestichten, en in het generaal aan eenige stichting of administratie, hoe ook genaamd, mogten gegeven worden, zal altoos, en dadelijk na dat dit decreet ter kennisse van de plaatselijke besturen zal zijn gebragt, ten grondslag moeten genomen worden, dat met eene volkomen gelijkheid aan de behoeften van de onderscheidene godsdienstige gezindheden worde te gemoet gekomen. De plaatselijke autoriteiten zijn, wegens de strikte naarkoming van dit artikel, verantwoordelijk.

5. De inrigtingen, welke enkel dienen tot onderstand van armen, die tot geene godsdienstige gezindheid behooren, of geene geloofs-belijdenis hebben afgelegd, en welke bekend zijn onder de benaming van *Gemeene Armen*, *Groote Armen*, *Heilige Geest Armen*, of dergelijken, hoedanig die ook mogen zijn, zullen bij provisie blijven op den tegenwoordigen

voet,

voet; zij zullen echter nimmer dienen of gebruikt kunnen worden ten voordeele van personen, welke tot een kerkgenootschap behooren, met uitsluiting van anderen, daar alle op een volstrekt gelijken voet moeten worden behandeld, en de administrateurs, genomen uit de leden der verschillende godsdienstige gezindheden, in proportie van het getal harer leden, hetwelk zich daar van in de verschillende plaatsen bevindt. En daar de kinderen der roomsgezinden, in jongere jaren, dan die der andere gezindheden, hunne geloofsbelijdenis afleggen, zullen zij ten laste van deze armen-inrigtingen kunnen blijven, tot dat zij den vollen ouderdom van 16 jaar zullen hebben bereikt.

In deze gestichten zal men de kinderen, onder geenerlei voorwendsel, in eenen anderen godsdienst kunnen opvoeden, dan waartoe hunne ouders behooren of behoord hebben. Bijaldien de ouders van verschillende gezindheden zijn, zullen de jongens den godsdienst van den vader, en de meisjes dien van de moeder volgen, ten ware eene bijzondere overeenkomst des aangaande mogt zijn getroffen.

Kinderen, welker ouders onbekend zijn, zullen voor hun 16de jaar geene geloofsbelijdenis doen, en als dan kiezen tot welke gezindheid zij willen behooren.

6. Met den 1sten Januarij 1810, zullen de Publieke Schatkist en de gemeente- plaatselijke of andere publieke kassen, ontlast worden van de betaling, welke zij thans aan kerkelijke bedienden, als Kosters, Voorlezers, Voorzangers, Organisten, Cathechizeermeesters, en dergelijke doen; zullende dit alles op dat tijdstip komen ten laste van het kerkelijk genoodschap, het welk zij dienen.

7. Wij reserveeren ons het maken van nadere schikkingen, omtrent de betaling, bekend onder den naam van sijnodale en clasicale gelden, na dat Onze Minister van den Eeredienst Ons een uitgewerkt rapport, omtrent de deswegens te nemen maatregelen, zal hebben gedaan.

 8. De

18. De traktementen of pensioenen tot nu toe aan de gereformeerde emeriti Predikanten (dat is, dezulke, welke door ouderdom of ligchaamsgebreken buiten staat zijn derzelver functien waar te nemen,) en aan de weduwen van hervormde Predikanten toegestaan, zullen bij voortduring worden betaald.

Bij vervolg zal geenerlei pensioen aan kerkelijke personen, zonder onderscheid van gezindheid, of aan derzelver weduwen, anders dan bij een koninklijk Decreet, en volgens een deswegens te arresteren algemeen reglement, worden toegestaan. Deze traktementen of pensioenen zullen bij vervolg door de gemeente of plaatselijke besturen niet kunnen worden geaccordeerd, en, voor zoo ver zij thans ten laste van de stedelijke of plaatselijke kassen komen, zullen zij met den 1sten Januarij 1810 ophouden, op gelijken voet, als bij art. 3 is bepaald, ten aanzien van de overige betalingen, welke uit deze kassen geschieden.

19. Ten aanzien van de kerken en gebouwen, tot den openbaren eerdienst geschikt, en de daar aan behoorende fondsen, zal men dadelijk overgaan tot het maken van schikkingen, welke het meest overeenkomen met de gesteldheid der onderscheidene godsdienstige gezindheden in iedere stad of plaats. Wij zullen ten dien einde commissien benoemen, welke zich zullen bezig houden met te trachten deze zaak, onder onze approbatie, te schikken, en die op het getal leden van iedere gezindheid en op derzelver gesteldheid en behoeften zullen letten, alles overeenkomstig de instructie, welke door ons aan hun zal worden gegeven. Zullende dit geheele werk op zijn langst in den loop van het jaar 1809 moeten zijn ten einde gebragt.

Na dat voorschreve schikkingen zullen zijn gemaakt, zal het onderhoud der kerken en andere gebouwen, tot den eerdienst gebruikt wordende, ten laste van de godsdienstige gezind-

zindheid komen, welke het gebruik en bezit derzelven zal hebben, zonder dat de schatkist of eenige andere publieke plaatselijke of gemeentens kas daar aan, op eenigerleije wijze, zal kunnen contribueeren.

De verpligting van de bezitters van geestelijke tienden en van corporatien of andere, die door reële lasten op sommige goederen liggende, gehouden zijn tot eenige betalingen aan, of onderhoud van kerken, pastorijhuizen of dergelijke gebouwen, blijft echter in haar geheel.

10. De Predikanten en geestelijken der onderscheidene gezindheden zullen niet kunnen benoemd worden tot leden der commissien over het openbaar onderwijs; zij kunnen niet tot leden benoemd worden noch blijven van eenig armen bestuur, met uitzondering echter van de administratie der diaconiefondsen van hunne gezindheid, van welke administratie zij leden kunnen zijn.

11. Onze Minister van den Eerdienst zal Ons, op den 1sten Januarij aanstaanden, de statistiek aanbieden van alle de gezindheden van het Rijk.

12. Onze Minister van den Eeredienst zal een algemeen onderzoek doen, ter bepaling van het getal der kerken en leeraaren der verschillende gezindheden, immers voor zoo ver zij aanspraak mogten kunnen maken op onderstand van de publieke schatkist; hij zal Ons een gemotiveerd rapport hier over uitbrengen.

Inmiddels blijven, bij provisie, in derzelver geheel, de reeds bestaande bepalingen, betreffende de vermindering van het getal der Leeraren, of de combinatie van kleine gemeenten, in zoodanige plaatsen, waar zulks, buiten prejudicie van den openbaren eerdienst en van de leden dezer gemeenten, zal kunnen geschieden.

13. Onze Minister van den Eeredienst zal eene commissie benoemen, bestaande op zijn minst uit drie, en op zijn meest

uit negen perfonen van iedere erkende godsdienftige gezindheid in het rijk, om ieder dier commisfien te raadplegen wegens de te nemen fchikkingen tot het definitivelijk regelen van al het gene den Eeredienst der onderfcheidene gezindheden betreft. Hij zal ons het rapport met zijne confideratien vergezeld aanbieden.

14. Onze Ministers van Finantien, van den Eeredienst en van Binnenlandfche Zaken zijn, ieder voor zoo veel hen betreft, belast met de executie van het tegenwoordig decreet.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis op het Loo, den 2den Augustus van het jaar 1808 en van onze regering het derde.

(Geteekend) L O D E W IJ K.

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

gelezen hebbende eene Missive van den Minister van Financien, van den 2 dezer N°. 13, (generale administratie) houdende, met ampliatie voor zoo verre van de aanschrijving van den 28 Junij ll. N°. 26. autorisatie, om aan de Commissarissen tot het werk der Verponding vrijheid te geven, om bij de afgifte van de na te noemene stukken, behalve de restitutie van de kosten der Zegels waarop dezelve moeten zijn geschreven, de volgende schrijfloonen van de belanghebbenden te mogen invorderen, te weten:

a. Voor een Extract uit de Staten der vaste Goederen, en bij vervolg uit de Quohieren, om bij een verzoekschrift om remissie van Verponding te worden overgelegd, *Twaalf* Stuivers.

b. Voor een gelijk Extract of Declaratoir wegens het montant der Verponding, door eenig Eigenaar in een Gemeente, of in een geheel Arrondissement betaald wordende, moetende dienen ter bekoming van Acte tot de Jagt, *Twaalf* Stuivers. en

c. Voor een Acte van consent tot amotie van eenig gebouw, na daar toe voor af bekomene autorisatie, *Twaalf* Stuivers.

Wordt de inhoud van voorm. Missive bij dezen gebragt ter kennisse van de Commissarissen tot het werk der Verponding in dit Departement, zoo tot informatie als tot autorisatie om dien overeenkomstig te mogen handelen.

Leeuwarden den 9 Augustus 1808.
Op last van den LANDDROST
De Secretaris Generaal.

B L O.

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk;

Wij hebben besloten en besluiten:

Art. 1. In de Stad Utrecht zal een kabinet worden aangelegd van alle reeds in dit Rijk bestaande en gebruikte werktuigen en gereedschappen, voor de onderscheide landbedrijven, gelijk mede van zoodanige vreemde en verbeterde werktuigen, als tot nut van den hollandschen landbouw zullen worden vereischt.

2. Tot den aankoop, zoo der inlandsche werktuigen als der zoodanige, welke uit andere landen zullen behooren te worden ontboden, accorderen wij aan onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, eene somme van twintig duizend guldens, te vinden uit de post van onvoorziene uitgaven van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, zoo van het loopende als de volgende jaren; als mede voor het schoon houden van het kabinet en de gereedschappen eene jaarlijksche som van drie honderd guldens, te voldoen uit het fonds voor den landbouw.

3. Wij autoriseren onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, om een locaal in de Stad Utrecht, voor zoodanig een kabinet geschikt, aan ons voor te dragen; wordende het toezigt over dit kabinet gesteld onder de orders van welgemelden onzen Minister.

Gegeven te Amsterdam, den 15 Augustus 1808.

(*geteekend*) LODEWIJK.

DE-

DECREET

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

De noodzakelijkheid en nuttigheid overwegende van het volkomen constateren van den tegenwoordigen staat der publieke schuld.

Hebben Wij gedecreteerd en decreteeren het geen volgt:

Art. 1. Er zal door den Directeur-Generaal der publieke schuld een algemeen register der geheele schuld, met aanwijzing der kapitalen en interessen of renten, worden geformeerd.

2. Ten dien einde zullen alle houders van kapitalen en interessen of renten, ten laste van het rijk, verpligt zijn, de termijnen in acht te nemen, welke hen door den Directeur-Generaal der publieke schuld zullen worden gesteld, tot het presenteeren hunner effecten of bewijzen bij de onderscheiden Ontvangers Generaal, omme aldaar geregistreed en met een door gezegde Ontvangers-Generaal geteekend visa gemunieerd te worden.

3. Ieder effect of bewijs, behoorende tot het ongeconverteerd gedeelte der schuld, zal moeten worden gepresenteerd bij dien Ontvanger, welke tot dus verre met de betaling der interessen daar van belast is

4. Alle geconverteerde effecten, waar van de interessen in coupons betaald worden, zullen kunnen worden gepresenteerd bij zoodanigen Ontvanger-Generaal als de houder daar van verkiezen zal.

5. Het zal niet noodzakelijk zijn bij de geconverteerde effecten de daartoe behoorende coupons te voegen.

6. De onkosten der gezegde registratie zullen zich tot een stuiver voor elk door de Ontvangers-Generaal te teekenen visa bepalen.

7. De voorschreven registratie zal geheel en al binnen den tijd van zes maanden na dato dezes moeten zijn afgeloopen.

8. Indien de Directeur-Generaal der publieke schuld, na het afloopen van den gestelden termijn, mogt vinden, dat men verzuimd had eenige effecten of bewijzen ter registratie te presenteeren, zal hij ons een rapport doen, omtrent de middelen van bedwang ten opzigte der houders van dusdanige effecten te nemen.

9. De Directeur-Generaal der publieke schuld is belast met de executie van het tegenwoordig Decreet, het welk door middel der Koninklijke Courant zal worden publiek gemaakt.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis op het Loo, den 23sten Augustus van het jaar 1808, en van onze regering het derde.

(*Geteekend*) L O D E W IJ K.

DIS-

DISPOSITIE.

De LANDDROST IN VRIESLAND

ontvangen hebbende eene Missive van den Minister van Financien van den 8 dezer, daar bij, met aanschrijving, om dezelve onverwijld ter kennis van de onderscheidene Gemeente Besturen in dit Departement te brengen, ten einde daar van, bij de repartitie van de aanslagen van hunne Gemeenten in de Quotisatie van drie Millioenen, onder hunne Ingezetenen, voor zoo ver dezelve nog niet mogt zijn ten einde gebragt, het eventueel noodig gebruik te maken, inzendende Kopij eener Koninklijke Decisie van den 3 dezer N°. 15, zijnde van volgenden inhoud:

DECISIE DES KONINGS,

Gegeven te Amsterdam den 3 September 1808.

Overeenkomstig de voordragt van Onzen Minister van Financien, zal het aan de Gemeente Besturen vrij staan, om de Ingezetenen vallende in de 33ste, 34ste en 35ste Clasfen, voorkomende in Artikel 8 van Ons Decreet van 12 April dezes Jaars N°. 1, en aldaar bepaald op *f* 20-:-: *f* 10-:-: en *f* 6-:-:, naar gelang van derzelver meerder of minder vermogen en welvaart, te mogen Quotiseren op *f* 6-:-:, *f* 8-:-:, *f* 10-:-:, *f* 12-:-:, *f* 14-:-:, *f* 16-:-:, *f* 18-:-: en *f* 20-:-:; en die, vallende in de 31e, 32e en 33e Clasfen, op *f* 40-:-:, *f* 30-:-: en

f 20-:-:

f 40-:-: bepaald, op *f* 20-:-:, *f* 25-:-:, *f* 30-:-:, *f* 35-:-: en *f* 40-:-:. —

(Geteekend) LODEWIJK,

Voor Copie Conform,

De Raad Secretaris,

(Geteekend) S. DASSEVAEL L. R. S.

Voor Copie Conform,

De Secretaris Generaal,

CANNEMAN.

Wordt de gemelde Koninklijke Decisie, door insertie derzelve, bij dezen gebragt ter kennis van de onderscheidene Gemeente Besturen in dit Departement, ten einde daar van het noodig gebruik te kunnen maken.

Leeuwarden den 10 September 1808.

De LANDDROST voornd.

DIS.

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

gelezen hebbende eene Missive van den Minister van Financien van den 9e dezer N°. 23, (1e Divisie) houdende, dat hoe zeer hij Minister bij Missive van den 22 Februarij ll. N° 57 had te kennen gegeven, dat de vrijstelling bij Art. 8 der Ordonnantie op het regt van Patent, verleend, niet verder kon of mogte worden applicabel gemaakt, dan op zoodanige geen twintig jaar oud zijnde Jongens of Meisjes, als alleen in eigenlijke gezegde Fabrieken of Trafieken werkzaam zijn, en alzoo geenzins op de zulken, die in dienst zijn van eenige Bazen of Vrouwen, door welken andere bedrijven of handwerken worden uitgeoefend, het hem Minister echter bij nader inzien van deze zaak was voorgekomen, dat deze gegevene explicatie wel overeenkomstig is met den letterlijken inhoud van het gemelde 8e Art., edoch aanloopt tegen het Slot van het 32e Art., alwaar met ronde woorden aan de verpligting, om een Patent te moeten nemen, alleen onderworpen worden, zoodanige gezellen, knechts of werklieden, welken (niet slechts *in eigenlijke gezegde Fabrieken of Trafieken)* maar generaliter en zonder eenige de minste distinctie, bij iemand der *voren opgenoemde* gepatenteerden, dat is bij Artikel 27 en vervolgens vermelde Fabriekanten, Trafiekanten, Werkbazen of Werkmeesters in dienst zijn of werken, en 20 Jaren of daar boven oud zijn, en naar aanleiding van welk 32e Art. dierhalven, alle Ambachtsgezellen of Winkelbedienden beneden de 20 Jaren oud, en voor zoo verre de laatstgemelde niet gerangschikt worden onder de Personen bij het 19 Artikel opgenoemd, van het nemen van Patent zijn vrijgesteld; — en dat hij Minister

al-

alzoo zich verpligt had gevonden, bij alteratie van Zijne Missive van den 22 Februarij ll. N°. 57, te moeten te kennen geven, dat, naar aanleiding van het Slot van Artikel 32 der gemelde Ordonnantie op het regt van Patent, zoo wel alle gezellen, knechts en werklieden, welke alleen en zonder voor particuliere personen te werken, in dienst of werk zijn van een of meerder in de vorige Artikelen opgenoemde gepatenteerden, en beneden de 20 Jaren oud zijn, even als ingevolge Artikel 8 de Jongens en Meisjes in of voor Trafieken of Fabrieken werkende geen 20 Jaren oud zijnde, van deze belasting zijn vrijgesteld enz.

Wordt de inhoud van gedachte Missive gebragt ter kennisse van de Plaatselijke Besturen van dit Departement, ten einde zich voortaan dien overeenkomstig te gedragen. —

Leeuwarden den 15 September 1808.

De LANDDROST voornd.

B E-

BEKENDMAKING

De LANDDROST IN VRIESLAND

brengt, bij dezen, ter kennis van elk en een ieder, wien zulks aangaat, dat uit hoofde der schaarsheid van het Klaphout, en de daar uit geboren wordende moeijelijkheid voor de Kuipers, om te voldoen aan het 1 Artikel van het Reglement op de Botervaten, laatstelijk geëmaneerd den 22 April 1805, provisioneel, aan de Kuipers wordt vergund, zoo als zulks geschiedt bij dezen, om in het maken der Botervaten, zich bij het Klaphout te mogen bedienen van zoogenaamde Dordtsche Duigen, met uitzondering van alle andere soorten van Hout; terwijl nogtans de prijs der Botervaten zal blijven op den voet, zoo als zulks bij Art. 8 van voorschreven Reglement is bepaald, en van welken prijs de Kuipers, bij poene als bij het gemelde 8 Art. is vastgesteld, niet zullen vermogen af te gaan.

Leeuwarden den 15 September 1808.

De LANDDROST voornoemd.

R. L. v. ANDRINGA DE KEMPENAER.

MINISTERIE VAN JUSTITIE EN POLITIE.

De Minister van Justitie en Politie brengt, mits deze, ter kennisse van alle de daarbij belanghebbenden, dat bij hem, opzigtelijk het verleenen van Paspoorten naar buiten 's Lands, zijn gearresteerd de navolgende bepalingen, welke met primo October aanstaande in werking zullen worden gebragt:

1°. Dat de Burgers en Inwoners der respective Steden van dit Rijk, welke Paspoorten naar buiten 's Lands zouden begeren te obtineeren, ten dien einde de noodige aanvragen zullen moeten doen aan den Burgemeesteren of Gemeente Besturen der steden, waarin zij gedomicilieerd zijn, of zich gedurende eenen convenabelen tijd hebben opgehouden; en aan dezelven zoodanige opgaven zullen moeten doen, als ten voorsz. einde van hun mogten worden gerequireerd.

2°. Dat zoodanige vreemdelingen, van welker natie zich hier te lande geen Consul, Agent, of diplomatiek persoon bevindt, en welke paspoorten naar buiten 's lands zouden begeren te obtineren, zich mede ten dien einde aan den Burgemeester of het Gemeente Bestuur der stad, waar zij zich bevinden, zullen moeten adresseren; mits voorzien zijnde met valabele bewijzen van derzelver identiteit, ofte alleszins voldoende getuigenissen producerende, van een' of meerdere bij zoodanigen Burgemeester of Gemeente Bestuur bekende en geaccrediteerde personen.

3°. Dat de uit 's lands dienst ontslagene militairen, matrozen, en andere diergelijke personen, ingevalle zij zich naar bui-

buiten 's lands zouden willen begeven, het bewijs of de bewijzen van hun ontslag zullen moeten vertoonen aan den Burgemeester of het Gemeente Bestuur der stad, waar zij voornemens zijn zich van paspoorten te voorzien.

4°. Dat de inwoners van dorpen, enz. zich, ter bekoming van buitenlandsche paspoorten, zullen moeten voorzien van een declaratoir, aftegeven door het Bestuur hunner woonplaats, ten einde daarop, aan den Burgemeester of het Gemeente Bestuur der naast bij gelegen stad, de noodige aanvrage om paspoorten te doen.

5°. Dat aan de Burgemeesteren en Gemeente Besturen der steden zal zijn aanbevolen, om voor zoodanige personen, welke aan de bovengemelde bepalingen en requisitien zullen voldoen, de noodige paspoorten, voor zoo verre zulks aan hun is of zal zijn gedemandeerd, in gereedheid te doen brengen, en die aan den Minister van Justitie en Politie te doen toekomen; ten dien effecte, dat dezelve, in order bevonden wordende, bij het Ministerie van Justitie en Politie kunnen worden geregistreerd en door welgemelden Minister geteekend.

6°. Dat alle paspoorten naar buiten 's lands zullen worden verleend, voor den tijd van drie, zes of twaalf maanden, en dat op dezelve paspoorten tevens zal zijn uitgedrukt, binnen welken tijd de houders het grondgebied van dit Rijk zullen moeten verlaten.

7°. Dat de verzoekers om paspoorten, bij de daartoe door hun aan de Burgemeesteren of Gemeente Besturen te doene aanvragen, zullen moeten opgeven, hoe veel tijd zij oordeelen tot het doen hunner reizen noodig te zullen hebben.

8°. Dat, wanneer de aan den Minister ingezondene paspoorten in orde zullen zijn bevonden, en dienvolgens daaromtrent het noodige bij deszelfs Ministerie zal zijn verrigt, dezelve paspoorten aan de Burgemeesteren of Gemeente Besturen, of te wel aan de door dezelven tot de afgifte daar

van te qualificerene perſonen, zullen worden teruggezonden; ten einde door of van wegen de verzoekers, ter plaatſelijke Secretarien, te kunnen worden geligt, tegen betaling van drie guldens; (met uitzondering alleen dier genen, welke van hun onvermogen behoorlijk doen blijken, als aan welken dezelve *gratis* zullen worden uitgereikt) ten ware er bij meer gemelden Minister redenen mogten beſtaan, welke tegen het verlenen van ſommige paspoorten militeerden.

9°. Dat het desniettemin aan de verzoekers zal vrij ſtaan, hunne paspoorten, 't zij in perſoon, 't zij door een geadmitteerd Solliciteur, of ander gemagtigden, aan het Ministerie voorn. zelve te ligten of te doen ligten; mits daar van opgave doende aan den Burgemeester of het Gemeente Beſtuur, van welken het paspoort verzocht wordt, en eindelijk,

10° Dat geene departementale, ſtedelijke of plaatſelijke beſturen eenige paspoorten naar buiten 's lands vermogen af te geven, maar zoodanige paspoorten alleen van hem Minister van Justitie en Politie zullen kunnen worden geobtineerd.

Utrecht — De Minister voornoemd,

den 15 September 1808. — C. F. VAN MAANEN

DE.

DECREET

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Hebben gedecreteerd en decreteren:

Art. I. Wij arresteren het navolgende

REGLEMENT op de Visscherij in het Koningrijk Holland.

EERSTE AFDEELING.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. Alle Eigenaars of Huurders van Meren, Rivieren, Vaarten, of andere Wateren, welke de Visscherij in dezelve op de natemeldene wijze doen registreren, zijn uitsluitender wijze geregtigd om daar in te visschen, of door anderen te doen visschen, onder de bepaling bij dit Reglement vastgesteld.

2. Alle Wateren, welke niet geregistreerd zijn, het zij dezelve Dominiaal, Plaatselijk, of particulier Eigendom zijn, zullen de publieke Visscherij uitmaken; wordende hier van uitgezonderd alle Vijvers, Grachten en Slooten, binnen Lustplaatsen en Hofsteden gelegen.

3. Niemand, buiten Eigenaars, Huurders of Geregtigden tot de publieke Visscherij, zal het vrijstaan te visschen, op verbeurte eener boete van *f* 25: 0: 0.

Het visschen echter met den Hengel, wordt aan elk vrijgelaten, zonder dat daar toe eene Acte of Permissie van den Opper-Jagermeester vereischt wordt.

4. Al wie van eenige bekomen permissie om te visschen,

 een

een ander gebruik maakt, dan derzelver inhoud medebrengt, zal verbeuren eene boete van *f* 25: 0: 0.

5. Alle boeten bij dit Reglement vastgesteld, zullen bij herhaling van dezelve overtreding, worden verdubbeld; zullende daarenboven voor de derdemaal de permissie om in publieke Wateren te mogen visschen, worden ingetrokken.

6. Bij alle overtredingen zullen de Vischschuiten, Netten en andere Vischgereedschappen, als ook de gevangen Visch, verbeurd verklaard worden.

7. Zoo dikwijls bij dit Reglement van Maten melding wordt gemaakt, wordt daarbij verstaan Rhijnlandsche Maat en Amsterdamsche Elle; en zulks tot zoo lange eene algemeene Elle en Voetmaat in dit Rijk zal zijn vastgesteld.

8. Alle verzoeken, de Visscherij betreffende, zullen moeten luiden: *aan den Opper-Jagermeester* bij den Officier der Jagt van het District, waar de Verzoeker woonachtig is, ingeleverd, en door denzelven aan den Opper-Jagermeester gezonden worden.

9. Een ieder, welke door het inwerpen van eenige Zaden of Kruiden in de Wateren, de Visch mogt bedwelmen, zal verbeuren eene boete van *f* 50: 0: 0, en voor altoos van alle regt van visschen versloken zijn.

TWEEDE AFDEELING.

Van eigen gehuurde of andere privative Visscherijen.

10 Een iegelijk welke van het regt, om, bij uitsluiting van alle anderen, in zijne eigene of gehuurde Wateren te visschen of te doen visschen, gebruik wil maken, of die op eenige andere Visscherijen regt van eigendom mogt bezitten, is gehouden dezelve te doen registreren bij het Opper-Departement van de Jagt.

Regeringen van Plaatsen, of andere Corporatien, worden ten dezen met Particulieren gelijk gesteld.

11. Deze

11. Deze regiſtratie zal behooren te geſchieden zoo dikwijls de Visſcherijen door verkoop, deeling, huur of anderzins, van Eigenaar of Huurder veranderen.

12. Elk is verpligt zijne Visſcherijen ter regiſtratie aan te geven vóór den 1ſten Februarij van dat Jaar, in het welk hij van zijn regt wil beginnen gebruik te maken; zullende alle zoodanige Visſcherijen, welke vóór de gemelde tijd ter regiſtratie niet zijn aangegeven, voor dat jaar tot de publieke Visſcherijen behooren; — behoudens nogtans elks regt, om door eene tijdige aangifte, de privative Visſcherij in het vervolg voor zich te bewaren.

13. Bij deze registratie zal moeten worden opgegeven de ligging, ſtrekking en zoo na mogelijk de grootte van het water; met bepaling of hetzelve is het particulier eigendom van den Aangever, dan of hetzelve van anderen is gehuurd, en zoo ja, van wien.

14. Wateren, waar van de Visſcherij om niet wordt afgeſtaan, zullen met gehuurde Visſcherijen worden gelijk geſteld, en daar van in de aangifte tot registratie, melding gemaakt, en ſchriftelijk bewijs van den Eigenaar moeten worden geëxhibeerd.

15. In de Vaarten, Wateren of Slooten, geen particulier eigendom zijnde, gelegen tusſchen Landen aan meer dan een Eigenaar toekomende, zullen de wederzijdſche Aangelanden tot de Visſcherij geregtigd zijn, en daar van gezamentlijke regiſtratie kunnen verzoeken.

16. Niemand buiten den Eigenaar of Huurder zal in eenige privative Visſcherij mogen visſchen, dan voorzien van een ſchriftelijk Conſent van den Eigenaar of Huurder.

17. Hoe zeer aan alle Eigenaren de volledige eigendom hunner Wateren worde gelaten, en ook de voordeelen, welke uit het verpachten of verhuren mogte provenieëren, ten hunnen behoeve verblijven, zoo zullen dezelve echter geene per-

perſonen, om als Opzigters over dezelve te fungeren, mogen aanſtellen, dan met voorkennis van den Opper-Jagermeester.

DERDE AFDEELING.

Van de publieke Visſcherij.

18. Een iegelijk, welke in de publieke Visſcherijen verlangt te visſchen, zal daartoe eene Acte of permisſie van den Opper-Jagermeester noodig hebben.

19 Zij echter, die het visſchen als hunne gewone kostwinning beoefenen, zullen wel geene nadere Acte of Permisſie van den Opper-Jagermeester noodig hebben, doch verpligt zijn een Certificaat van de Regering hunner plaats, het welk hun *gratis* zal moeten worden afgegeven, bij het Opper-Departement van de Jagt te doen registrêren, op eene boete van *f* 5:-:— Zullende het Certificaat moeten worden ingerigt naar het volgende formulier:

„ De Burgemeester (het Gemeente Beſtuur) van . . .
„ certificeert, dat de Perſoon van . . . wonende alhier,
„ het visſchen als zijne gewone kostwinning beoefent, en
„ alzoo valt in de termen van Art. 19 van het Reglement op
„ de Visſcherijen, gearresteerd den . . . . .

20. Elk die, volgens Art. 1, eene Acte, om in de publieke Visſcherijen te visſchen, bekomen heeft, zal daar van voor zich en zijne huisgenooten en dagloners kunnen gebruik maken; doch geene andere ongequalificeerden ter vischvangst kunnen mede nemen, op eene boete van tien Guldens.

21. Die eenig Perſoon heeft aangeſteld om als Visſcher in vasten dienst voor zich in de publieke Visſcherijen te doen visſchen, is verpligt aan den Opper-Jagermeester ſchriftelijk opgave te doen van des aangeſtelden naam en toenaam, en daar van registratie te verzoeken.

VIER-

VIERDE AFDEELING.

Over den Vischtijd, Vischgereedschappen, en wijze van Visschen.

22. Van den 1sten April tot den 15den Junij zal niemand, wie hij ook zij, op eenige wijze vermogen te visschen op Baars, Snoek, Karper of Braasſem, op eene boete van ƒ 25 : -.

23. Van den 15den April tot den 15den Junij zal het niet vrijſtaan eenige der voornoemde Visch te vervoeren, ter markt te brengen, te verkoopen, of ten geſchenke te zenden, reſpectivelijk op eene boete van ƒ 50 : -.

24 Bij aldien echter een in Vischnering doende Perſoon zoodanige quantiteit der voorſ. Visch in voorraad had, dat hij dezelve, niet wel binnen den bepaalden tijd zoude kunnen verkoopen, zal hij gehouden zijn, aan den Jagt-Officier van zijn Diſtrict behoorlijke aangifte te doen van de quantiteit Visch, welke hij voor handen heeft, en van de plaats waar dezelve zich bevindt, met aanbod tevens (des gerequireerd) die aantewijzen.

25. Een iegelijk, welke de voorſz. bepalingen bij het verzenden of verkoopen van Visch niet ſtriktelijk nakomt, zal de drie dubbele boete, bij Art. 23 bepaald, verbeuren.

26. Ten einde op de nakoming dezer voorſchrevene bepalingen behoorlijk zal kunnen worden acht gegeven, zal elk die nering in Visch doet, en als zoodanig is gepatenteerd, het daartoe bij hem verkregen Patent moeten doen registreren, bij het Opper Departement van de Jagt, op eene boete van tien Guldens.

27. Het zal niemand vrijſtaan, op eenigerhande maniere de Kuit van Visch optevangen, op een boete van vijftig Guldens.

28. Geen Visch met Netten gevangen, zal behouden, vervoerd, of ter markt gebragt, verkocht of ten geſchenke

mogen gezonden worden, die minder maat heeft dan 6 duimen, op eene boete van *f* 10:, Post, Zeelt, Spiering, Voorn, Grundels, en dergelijke Platvisch, hier van uitgezonderd.

29. Iemand met de Zegen visschende, zal gehouden zijn de kuil daarvan in het water te laten, om de Visch, welke geene genoegzame grootte heeft, niet te verwaarloozen; op eene boete van *f* 25: 0: 0.

30. Als er IJs in het water ligt, het welk zoo sterk is dat er op gegaan kan worden, zal het noch in publieke, noch in eigendommelijke of gehuurde of gemeene Wateren, geoorloofd zijn te visschen, op eene boete van *f* 25: 0: 0; hier van is echter uitgezonderd het visschen in besloten Vijvers, Kommen en dergelijke Waters, als mede in de Zuider-Zee, het IJe, den Dollart, en de loopende Rivieren.

VIJFDE AFDEELING.

VAN HET VISCHWANT EN TUIG.

31. Het is niet geoorloofd met Vischwant te visschen, waarvan de mazen eene mindere grootte hebben dan hier na is uitgedrukt.

IN DE RIVIEREN.

Rivier-Visch, 10, 11 a 12 Mazen in de El;
Steekvisscherijen 11, 12 a 13 Mazen in de El.

IN DE BINNEN-WATEREN.

Zegen in de Vleugels 24 Mazen in de El.
———— Kuil 28 ————
Schakels 27 à 20 ————
Keernetten 18 ————
Flouwen 22 ————
Snoek en Zeelt-Fuiken en Puiten 25 ————
Paling-Fuiken 36 ————

32. Aan-

32. Aangaande de Visscherijen in de Haarlemmer-Meer worden de navolgende uitzonderingen toegelaten.

De Zegens van 100 vademen lang, en van 10 tot 16 vademen diep, van de vleugels tot de mond van de kuil 28 tot 36 Mazen, de kuil van 36, 38 en 40.

En het linnen van de kuil 60, 70 en 80 Mazen; de Schakels 900 Mazen opgezet, van 22 Mazen in de El.

De Fuiken 10 Ellen lang, van 32 tot 40 Mazen in de El.

De Kabbe voor de Fuik van 60 Mazen in de El, Schut-Net zes Ellen 34 Mazen in de El; Vloei- of Vlouw-Netten 1800 Mazen opgezet, 22 Mazen in de El.

33. Alle Netten en Vischtuigen, welke bij dit Reglement niet zijn vermeld, of tot welkers gebruik geene bijzondere permissie gegeven is, of eindelijk welke niet op de bepaalde wijze vervaardigd zijn, worden verklaard en gehouden te zijn verboden Netten en Vischtuig

34. Die van eenige alzoo verboden Netten of Vischtuig gebruik maakt, of van gepermitteerde eenig ander gebruik maakt dan hem bij zijne Acte vergund is, zal vervallen in eene boete van vijf-en-twintig Guldens.

35. Bijaldien tot eenige bijzondere Visscherij eene andere soort of wijziging van Netten en Vischtuig mogt vereischt worden, dan in het Reglement bepaald is, zal men tot het gebruik daar van permissie van den Opper-Jagermeester kunnen verzoeken.

36. Het gebruik van alle zijde Vischwant en Zinkschakels in de publieke Visscherijen, is verboden op eene boete van ƒ 25: 0: 0 voor iedere Schakel of Zijde Net; dit verbod echter strekt zich niet uit tot de Bot-Visscherij.

37. Het zal niemand vrijstaan Visch met de hand te vangen, op eene boete van ƒ 10: 0: 0.

38. Het is verboden om met den Hengel, Aaldobbers, Fleuren of dergelijk Vischtuig visschende, de kleine Baars tot Aas te gebruiken op eene boete van ƒ 10:0:0.

ZESDE AFDEELING.

Van het vangen van schadelijk Gedierten.

39. Voor het vangen van Otters zal worden betaald eene premie van *f* 3: 0:; voor een oude Schollevaar, Reiger of Lepelaar *f* 0: 6: 0, voor de jonge *f* 0: 3: 0 en voor een Roerdomp *f* 0: 3: 0; zullende deze premiën door de Officieren van de Jagt, in hunne respective Districten, worden uitbetaald.

40. Een ieder zal gehouden zijn op den grond, door hem gebruikt wordende, de Nesten der voorsz. schadelijke Gedierten te distruëren en verderven, op pœne dat, bij nalatigheid, zulks ten koste der Bruikers zal worden werkstellig gemaakt door de Opzieners der Jagt en Visscherij, op order van den Jagt-Officier.

En ten einde het onderzoek deswegens behoorlijk zou kunnen worden gedaan, zal telken jare door den Officier der Jagt, ten overstaan van het Plaatselijk Bestuur worden gehouden eene Schouw, waar van de preciese tijd ten minsten drie weken te voren openbaar zal worden aangekondigd.

ZEVENDE AFDEELING.

Inhoudende het Tarif.

41. Men zal ten behoeve van het Opper-Jagt Departement moeten betalen.

Voor eene Acte van Registratie van Meren, Kolken, Dobbers of Veenplassen.

Beneden 10 Morgen . .	*f* 1- 0- 0
Van 10 tot beneden 20 Morgen .	2- 0- 0
— 20 ——— 30 ——— .	3 0- 0
— 30 ——— 60 ——— .	6- 0- 0
— 60 en daar en boven . .	10- 0- 0

Van Rivieren, Grachten, Vaarten, Slooten, doorgaans

minder dan 15 voeten breed zijnde, onder de lengte.

Van 300 Roeden . . . . f 0-10-0

— 300 tot beneden 600 Roeden - 1-0-0

— 600 ——— 900 ——— - 1-10-0

— 900 ——— 1800 ——— - 3-0-0

— 1800 en daarboven . . - 5-0-0

Van Rivieren, Vaarten, Grachten, Slooten, doorgaans wijder dan 15 Voeten:

Van 300 tot 600 . . . f 1-0-0

— 600 — 900 . . - 2-0-0

— 900 — 1800 . - 4-0-0

— 1800 en daar boven . . - 8-0-0

En doorgaande breeder dan 25 voeten onder de lengte van

300 Roeden . . . f 1-5-0

— 300 tot 600 Roeden . . - 2-10-0

— 600 — 900 ——— . - 3 15-0

— 900 — 1800 ——— . - 7 10 0

— 1800 en daar boven . . - 15-0-0

Zullende de bovenstaande Acte, ten aanzien van gehuurde Visscherijen, worden gerekend op een Huur- of Pachttermijn van zes jaren, en mitsdien, bijaldien de huur voor een minder getal jaren wordt gesloten, in evenredigheid minder worden betaald, als voor een jaar ⅙ van de bepaalde som, en zoo vervolgens, des echter dat een gedeelte van een jaar als een vol jaar zal worden berekend.

Voor de Registratie van een Certificaat door de Regeringen, ingevolge Art. 19 afgegeven . . f 0-12-0

Voor Registratie van een Patent als Vischkoper - 0-12-0

42. Voor het visschen uit vermaak in de publieke Visscherij, voor alle soort van gepermitteerd Want . f 16-0-0

Zegen . . . . - 10-0-0

Schrobnetten . . . . - 4-0-0

Schakels . . . . . - 4-0-0

Blijnetten	f 4- 0- 0
Fuiken	- 2 0 0
Bongen of Tunnelfuiken	- 1 10- 0
Totebel of Kruisnet	- 1-10- 0
Schietgaarden	- 1-10- 0
Tolgende of Fleuren	- 1- 0- 0
Ruimel	- 1- 0 0
Prikkevangst	- 1- 0- 0
Aalkorven	- 1- 0- 0
Aalflepen	- 1- 0 0
Op Spiering	- 1- 0- 0
Moordvisfen	- 2- 0 0
Puren	- 6- 0- 0
Vloeinetten	- 6- 0 0
Zuilen	- 1- 0- 0
Gebbens of Schephavens	- 2 10 0

Voor andere Netten of Vischtuig, waartoe, krachtens Art. 35, fpeciaal Confent wordt vereischt, zal de prijs door den Opper-Jagermeester worden bepaald.

43. Voor het gebruik van zijde want of zinktuigen in privative Visfcherijen zal worden betaald . f 3- 0- 0

ACHTSTE AFDEELING.

OVER DE VERDEELING DER BOETEN OPZIGT, RECHERCHE EN WIJZE VAN PROCEDEREN.

44. Aangaande de verdeeling der boeten bij dit Reglement vastgefteld, de wijze van opzigt, recherche en manier van Procederen, zal precifelijk worden achtervolgd en naargekomen, al het geen ten opzigte van de Jagt bij het Jagt-Reglement is vastgefteld, of nader zal worden bepaald; wordende bovendien de refpective Officieren der Juftitie refpctivelijk gelast, om op de nakoming van dit Reglement fpeciaal acht te flaan, met de Officieren der Jagt de noodige corres-pon-

pondentie te houden, en aan hen in het beoefenen en doen beoefenen hunner Ambtspligten alle hulp en adſiſtentie te verlenen.

45. Alle Publicatiën, Ordonnantiën, betreffende de Visſcherijen, waar van het onderwerp van dit Reglement, ingevolge Art. 26 van de Wet op de Jagt en Visſcherij, gearreſteerd den 17den April 1807, provisioneel waren in werking gebleven, worden gehouden door dezen vervallen te zijn.

II. Onze Minister van Juſtitie en Politie en den Opper-Jagermeester, zijn belast met de executie van het tegenwoordig Decreet; zullende de eerstgemelde zorgen dat het bij ons gearreſteerde Reglement op de gewone wijze worde gepubliceerd.

Gegeven op ons Koninklijk Slot te Soestdijk den 23ſten September van het Jaar 1808, en van onze Regering het derde.

L O D E W IJ K.

De Minister van
Juſtitie en Politie,

VAN MAANEN.

M I.

MINISTERIE
VAN
FINANTIEN.

De Minister van Finantien van Zijne Majesteit den Koning brengt hier mede, ter kennis van allen en een iegelijk, die het zoude mogen aangaan:

1°. Dat *Zijne Majesteit de Koning*, bij Decreet van den 15den Augustus laatstleden, N°. 31, heeft bepaald:]

Art. 1. „ Dat ten grondslage van vergelijking tusschen de „ hollandsche lengtemaat met die des nieuwen wijsgerigen „ franschen stelsels, of de *mètre*-maat, zal worden gelegd „ de rhijnlandsche roede, zoo als die reeds, bij decreet van „ den 18den Februarij 1808, N°. 3, als éénheid voor de „ landmaat, bij het regelen der verponding, is vastgesteld.

2. „ Ten grondslage van vergelijking der ronde- of koren „ maten met de fransche *litre*-maat, het amsterdamsche ko„ ren schepel, ten gebruike der commercie, van het jaar „ 1762, zoo als het bij keure dier stad van den 27sten Janu„ arij des gemelden jaars, door eene geringe vergrooting des „ ouden koren-schepels dier stad van den jare 1653, is be„ paald en vastgesteld:

3. „ Ten grondslage van vergelijking der holle- of vochtma„ ten met de *litre* maat, de amsterdamsche stedekan van 1669, „ ofte wel het geregte achtste gedeelte daar van: de amster„ damsche stoop.

4. „ Ten grondslage van vergelijking der gewigten met „ het fransche *gramme*-gewigt, het amsterdamsche gewigt, bekend onder den naam van waag-gewigt."

2°. Dat de amsterdamsche koren schepel, ten gebruike der commercie, bij de keure dier stad, van den 27sten Januarij 1762,

1762, door eene geringe vergrooting des ouden koren schepels dier stad van den jare 1653, bepaald en vastgesteld, bevat de hoegrootheid van 1553 $\frac{24}{100}$ cubicq rhijnlandsche duimen, en dat hetzelve in zich bevat 27 $\frac{814}{1000}$ *litres* $\frac{1}{4}$ hebbende de fransche *litre* een inhoud van 55 $\frac{824}{1000}$ cubicq duimen.

3°. Dat de Amsterdamsche stedekan van den jare 1669 bevat 1083 $\frac{4172}{10000}$ cubicq rhijnlandsche duimen, en dat de stoop of geregt achtste der stedekan bevat 135 $\frac{42715}{100000}$ cubicq duimen; houdende de stedekan 19,403 en de stoop 2 $\frac{425}{1000}$ *litres*.

4°. Dat de *kilogramme*, of het gewigt van 1000 *grammes*, het welk in het nieuw stelsel in Frankrijk als eenheid van gewigt in den dagelijkschen handel verstrekt, weegt 2 pond $\frac{1}{4}$ loot en 4 $\frac{95}{100}$ azen Amsterdamsch gewigt; wegende dus 100 *kilogrammes* in Amsterdamsch gewigt 202 pond 12 $\frac{5472}{10000}$ lood.

5°. Dat de ambtenaren en bedienden bij de middelen te water en te lande geautoriseerd zijn, om, bij invoer of vervoer van goederen, uit Frankrijk komende, en met opgave van fransche maten of gewigten voorzien, acht te geven of de opgave met betrekking tot de middelen, ten hunnen kantore in hollandsche maten of gewigt gedaan wordende, daar mede overeenstemmen.

6°. Dat eindelijk, met den aanvang van den aanstaanden jare 1809, onder de Heeren Landdrosten in de respective departementen zullen zijn berustende de geverifieerde staven, houdende de lengte van de rhijnlandsche halve roeden, waartoe, in kas van verschil over peilingen, roeijingen, visitatien en dergelijken, opzigtelijk de middelen te water en te lande, ten allen tijde, des noods, recours kan worden genomen, en geschiedende deze advertentie, ten einde, in geval van verschil als voren, door de bij deze genotificeerde verhoudingen, dezelve peilingen, roeijingen en visitatien, naar vereisch te kunnen daarstellen en virifieeren.

Den 26sten September 1808.

De Minister voornoemd,
G O G E L.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De Minister van Finantien brengt bij deze ter kennisse van de daarbij geconcerneerde Ingezetenen, dat Zijne Majesteit de Koning, bij Hoogstdeszelfs Decreet van den 27sten September laatstleden, met alteratie van § 2 der Notificatie van den 7den Augustus 1806, heeft gearresteerd het navolgende Tarif, naar 't welk de gezegelde Consent Billetten ten behoeve der Branders en Distelateurs, bij de aangifte van de door hun ter Molen te zenden Granen, zullen worden uitgegeven.

TARIF, naar 't welk de gezegelde Consent-Billetten ten behoeve der Branders en Distelateurs, bij de aangifte van de door hun ter Molen te zenden Granen, zullen worden uitgegeven.

Beneden de 4 Zakken op een Consent-Billet van				f 0 : 2 : 0
Van	4	tot beneden de	8 Zakken	0 : 4 : 0
—	8	—	12	0 : 6 : 0
—	12	—	16	0 : 8 : 0
—	16	—	18	0 : 9 : 0
—	18	—	24	0 : 12 : 0
—	24	—	30	0 : 15 : 0
—	30	—	40	1 : 0 : 0
—	40	—	50	1 : 5 : 0
—	50	—	60	1 : 10 : 0
—	60	—	70	1 : 15 : 0
—	70	—	80	2 : 0 : 0
—	80	—	100	2 : 10 : 0
—	100	—	120	3 : 0 : 0
—	120	—	140	3 : 10 : 0
—	140	—	160	4 : 0 : 0
—	160 en daar boven			5 : 0 : 0

Den 3den October 1808. *De Minister voornoemd,*

GOGEL. BE.

BEKENDMAKING

De Landdrost in Vriesland brengt bij dezen ter kennis van een ieder dien zulks aangaat, dat het Reglement op de Paardenfokkerij in dit Departement, van den 25 Februarij 1803, door Zijne Majesteit, bij Hoogstdeszelfs Besluit van den 27 September jongstleden N°. 33, is geamplieerd en gealtereerd, in maniere als volgt:

Dat de bij het *vijftiende* Artikel voorgeschrevene verpligting, om *twee* Hengsten te moeten houden, wordt weggenomen.

Dat achter Artikel *zeventien* zullen worden gevoegd deze woorden: *Ook zullen dezelve, Jaarlijks, vóór den eersten Augustus, eene gelijke aanteekening moeten bezorgen aan den Keurmeester, op eene boete van drie Guldens.*

En dat het bij het *achttiende* Artikel bepaalde Dekgeld wordt verhoogd met *tien* Stuivers, en alzoo gebragt op *Drie Guldens vijftien Stuivers.*

Leeuwarden den 6 October 1808.

De LANDDROST voornoemd,

R. L. v. ANDRINGA DE KEMPENAER.

NOTIFICATIE

Opper-Departement der Jagt en Visserijen.

De Opper-Jagermeester van de Kroon brengt hier mede ter kennisse van de daar bij belanghebbende;

Dat alle die geenen, welke, ingevolge het gestatueerde bij het Reglement op de Visserijen, zullen verlangen, hunne eigendommelijke of verpagte Viswateren ter Secretarie van het Opper-Departement der Jagt en Visserijen te laten registreren, zich uiterlijk voor den eersten Februarij 1809 schriftelijk aan den Officier der Jagt van het Jagt-District, waarin het Viswater gelegen is, of, in meer Jagt-Districten leggende, aan één der Jagt Officieren van één dier Districten, zullen moeten adresseren, en, met opgave van de veronderstelde groote, belendingen en strekking van het Viswater, daar van de registratie verzoeken, zullende alle wateren, welke vóór dien tijd niet ter registratie zijn aangegeven, ingevolge Art. 12 van het Reglement op de Visserije, gearresteerd den 23 September 1808. geduurende den Jare 1809. als publicque Visserij aangemerkt worden: gelijk mede alle de geene, welke eenige Acte, om in de publicque Visserijen te Visschen of wel door een ander voor hun te doen Visschen, als mede, om Registratie der Certificaten, dat zij van de Visserije hun gewoone kostwinning maken of in Vis nering doen, zullen verlangen te verkrijgen, zich voor primo December 1808. schriftelijk aan den Officier der Jagt van het

Jagt-

Jagt-Diſtrict, alwaar de verzoeker woonachtig is, moeten vervoegen, en mede bepaald opgeven, welk ſoort van Acte of welke regiſtratie zij verlangen.

Zullende de verzoekers gehouden zijn, om de Actens, welke zij zullen verzocht hebben, en die aan hun door den Opper-Jagermeester zijn verleend, op den tijd, door den Officier der Jagt aan hun te bepalen, bij denzelven te ligten en het daar voor verſchuldigde te voldoen, en voorts op geene verzoeken, tot de Visſerij betrekking hebbende, door den Opper-Jagermeester worden gedisponeerd, welke niet aan de Officiers der Jagt, op de voorgenoemde wijze, zijn ingeleverd, en door denzelven aan den Opper-Jagermeester ingezonden.

Den Haag,

6 October 1808.

De Opper-Jagermeester voorn.

L. VAN HEECKEREN.

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

gelezen hebbende eene Missive van den Minister van Financien, van den 6 dezer N°. 25 (1e Divisie,) houdende informatie, dat overeenkomstig de daar toe gedane Voordragt door den eersten Commissaris en Directeur van het Kantoor ter vervaardiging en distributie van het Klein Zegel op Acten en Patenten, en uit aanmerking dat bij de Wet van den 14 April ll. is bepaald, dat de Minuten of Originelen van alle Acten op de Secretarien en Griffien vervaardigd wordende, zullen moeten worden geschreven op het bij de Ordonnantie op het Middel van het Klein Zegel, bepaalde Zegel; — den Commissaris en Directeur voornoemd door hem Minister, ten gerieve der belanghebbenden, was gequalificeerd, om in alle zoodanige gevallen, waar in een der Stempels volgens de Wet geoorloofd, niet zoude kunnen sufficieren, als dan ook alle blanke papieren, en andere oningevulde gedrukte Instrumenten te bezegelen, met zoo vele Stempels als daar op door de belanghebbenden zullen worden verzocht, even als zulks thans met de Fransijnen plaats heeft; des nogtans dat geene lagere Stempels tot de bijeenvoeging zullen mogen worden gebruikt, dan van tien Guldens, zullende tot vinding van het dan nog deficiërende aan het competent Zegel, mindere Zegels op afzonderlijke bladen moeten worden gevoegd, op den voet van § 8 der Wet, zoo dat iemand een Zegel benoodigd hebbende van 187 Guldens, als dan op een Vel zal kunnen laten slaan een Stempel van *f* 100 - : - :, een van *f* 75 · : - :, en een van *f* 10 - : - :; terwijl het als dan nog ontbrekende Zegel van *f* 2 - : - : zal worden gevonden, ten ware zoo iemand mogt verkiezen, in plaats van het te suppleren Zegel van *f* 2 - : :, de Stempels tot de concurrente Som van

f 190 - : - :

ƒ 190 - : : te doen staan, en voorts dat van ieder alsoo gesli-
gen wordend Zegel de ééne halve en ééne Stuiver zal wor-
den betaald, zoo als ten aanzien van de Zegels die op ieder
stuk afzonderlijk worden geslagen, plaats heeft; mitsgaders
dat bij ieder Zegel een paraphure, en door den Ontvanger
die dezelve zal distribueren een contra paraphure worde ge-
steld.

Wordt het voorschreven gebragt ter kennisse van den Ad-
vokaat Fiskaal des Konings, den Inspecteur, de Onder In-
specteurs en de Ontvangers en Gaarders welke primitivelijk
met de uitgifte van het Zegel zijn gechargeerd, tot informa-
tie en narigt respectivelijk.

Leeuwarden den 11 October 1808.

Op last van den LANDDROST,

De Secretaris Generaal,

DIS-

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

ontvangen hebbende eene Misſive van den Minister van Justitie en Policie, van den 14 dezer N°. 125, daar bij, met verzoek, om den inhoud daar van te willen brengen ter kennis van zoodanige Plaatſelijke Beſturen in dit Departement, als daar bij mogen zijn geconcerneerd, inzendende eene Dispoſitie bij denzelven op voorſchreven dag en N°. genomen, waar bij de Minister, uit hoofde er onderſcheidene aanvragen, met relatie tot het afvorderen van Stedelijke retributien voor Buitenlandſche Paspoorten bij denzelven zijn ingekomen, kennelijk maakt, dat hij zich deswegens geene beſliſſing kan aanmatigen, of eenige bepalingen daaromtrent vast ſtellen, als behoorende zulks tot de Plaatſelijke Adminiſtratie en Directie — Bepalende de Minister wijders, dat de Paspoorten, door de reſpective Plaatſelijke Beſturen, aan hem ter examinatie, regiſtratie en teekening, toegezonden wordende, voortaan zullen moeten zijn geadresſeerd: *aan den Chef de Bureau bij het Ministerie van Justitie en Policie, belast met het werk der Paspoorten* — En eindelijk dat de Paspoorten, aan het evengemeld adres *vragtvrij* zullen moeten worden toegezonden, en de onkosten van Briefporten &ca. op de expeditie derzelve vallende, van de verzoekers zullen worden gerepeteerd, zoodanig, dat daar voor aan de Casſa van het Leges en Weduwen fonds niet zal kunnen worden in rekening gebragt.

Wordt de inhoud der voorſ. Dispoſitie, bij dezen, gebragt ter kennis van de reſpective Burgemeesteren en Gemeente Beſturen in de Steden van dit Departement, om dezelven te ſtrekken tot informatie, en ten einde zich daar naar te gedragen.

Leeuwarden den 18 October 1808.

De LANDDROST voorn. D E-

DECREET

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Wij hebben gedecreteerd en decreteeren:

Art. 1. De verdeeling van het Departement Oost-Vriesland, zoo als dezelve aan Ons, door de eerste Sectie uit den Staats-Raad, is voorgedragen, en op de Tabelle, nevens dit Decreet gevoegd, is uitgedrukt, wordt geapprobeerd en alzoo gearresteerd.

2. De voorzegde verdeeling zal worden gevolgd, zoo in de Finantieele als in de Huishoudelijke Administratie van dat Departement, invoege, dat de drie Resforten voor het Finantieele Vak, de drie Kwartieren voor het Huishoudelijke zullen uitmaken.

3. De voormelde verdeeling zal in het Departement Oost-Vriesland worden gepubliceerd.

4. Onze Ministers van Finantien, van Justitie en Politie en van Binnenlandsche Zaken, zijn belast met de executie van het tegenwoordig Decreet.

Gegeven in ons Paleis te Utrecht, den 2den October van het jaar 1808, en van Onze Regering het derde.

L O D E W IJ K.

F A D.

ADVERTENTIE

De Minister van Justitie en Politie No- tificeert, bij deze, dat in de gedrukte octavo exemplaren van de Publicatie van Zijne Majesteit, in dato 23 September 1808, houdende een Reglement op de Visscherij in het Koningrijk Holland, een Drukfout plaats heeft, in het 36ste Artikel, alwaar behoort gelezen te worden:

Het gebruik van alle ZIJDE Vischwant en Zinkschakels, in de Publieke Visscherijen, is verboden op eene boete van *f* 25 - 0 - 0 voor iedere Schakel of Zijde Net; dit verbod echter strekt zich niet uit tot de Bot-Visscherij.

Utrecht,
den 31 October 1808.

De Minister voornoemd,
C. F. VAN MAANEN.

DIS.

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

ontvangen hebbende eene Dispositie van den Minister tot de Binnenlandsche Zaken, van den 27 dezer N°. 9, daarbij, zoo tot informatie, als met last om daar aan verdere executie te geven, ter kennis van de respective Landdrosten brengende, den inhoud eener Koninklijke Decisie, van den 19 dezer N°. 36, waar bij, voor zoo veel des noods, tot ampliatie van Zijner Majesteits Decreet van den 29 Julij ll. N°. 21, wordt verklaard: dat het aan Ouders of Naastbestaanden van Kinderen, welke ten koste van het Publiek worden onderhouden en opgevoed, zal vrijstaan, dezelven weder tot hun te nemen, onder de navolgende bepalingen:

Voor eerst: Dat de Ouders of Naastbestaanden, welke een Kind tot hun willen nemen, het welk tot nu in een der Armen of andere Gestichten binnen het Rijk is opgevoed, of op eenigerhande wijze ten koste van het Publiek is onderhouden, alvorens een bewijs zullen moeten overleggen, dat zij in staat zijn om het Kind, het welk zij te rug vorderen, te onderhouden; en verder te kunnen zorgen, dat hetzelve niet weder aan eenig weldadig Gesticht kome te vervallen.

Ten Tweeden: Dat de berekening der kosten, welke zoodanig Kind, gedurende zijn verblijf in het Gesticht, of op eenige andere wijze heeft veroorzaakt, en welke kosten moeten worden gerembourseerd, alvorens hetzelve aftegeven, door het Plaatselijk Bestuur zal worden geregeld, onder approbatie van den Minister van Binnenlandsche Zaken, welke zal moeten nagaan, of deze berekening der kosten goed is gemaakt, en of het montant derzelve behoorlijk is gesteld.

Ten Derden: Dat zoo dra een Kind zal zijn geadmitteerd in eene der klasſen van het Etablisſement der Koninklijke Kwekelingen, men hetzelve niet weder zal kunnen te rug nemen.

Wordt de inhoud der voorſchreven Dispoſitie, bij dezen gebragt ter kennis van de reſpective Stads, Diſtricts en Eilands Beſturen, met last, om zorge te dragen, dat daar aan ſtiptelijk voldaan werde.

Leeuwarden den 31 October 1808.

De LANDDROST voorn.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De Minister van Finantien brengt mits deze ter kennisse van alle Eigenaren van Gebouwen in dit Rijk.

Dat Zijne Majesteit, ten gevolge van Hoogstdeszelfs Decreet van den 4den December 1807 No. 5, bij Hoogstdeszelfs Decisie van den 7den September 1808, No. 10, hebbende vastgesteld, dat de Memorien van Bezwaren, wegens de Tauxatien der Gebouwen voor het Middel der Verponding, zouden worden ingeleverd en beslist door middel van Neutrale Tauxateurs, op den voet bij de Wet van den 20sten Januarij 1807, No. 6, bepaald, als nu nader heeft geregeld de wijze, waarop de evengemelde Wet ten dien opzichte zal worden ter executie gelegd, en zulks bij Hoogstdeszelfs Decreet van den 3den November ll., No. 40, waar van aan hem Minister de uitvoering is opgedragen, en welk Decreet is van den volgenden inhoud:

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétabe van Frankrijk.

„ Bij ons Decreet van den 4den December 1807, No. „ 5, zijnde bepaald,

„ Art 1. Dat aan de Belanghebbenden, dewelke vermenen bezwaard te zijn met de Tauxatie hunner Gebouwen „ door de Gequalificeerden voor het Middel van de Verponding, gelegenheid zal gegeven worden, om hunne bezwaren op te geven en daar van redres te verzoeken.

 „ 2. Dat

„ 2. Dat ten dien einde aan hun zal bekend gemaakt wor-
„ den tot welke ſom hunne Gebouwen naar de bovengemelde
„ Tauxatie in het Middel der Verponding zijn aangeſlagen."

„ 3. Dat zij binnen den tijd van veertien dagen, na dat zij
„ van dien Aanſlag legale kennis zullen bekomen hebben,
„ hunne bezwaren kunnen indienen."

„ 4. Dat deze veertien dagen verſtreken zijnde, elk en
„ een ieder zal verſtaan worden en gehouden in den aanſlag
„ te berusten."

„ Hebben Wij ter verdere bevordering der voorſchrevene
„ maatregelen gedecreteerd en decreteren.

„ Art 1. De Requesten om Her-Tauxatie zullen, binnen
„ veertien dagen, na dat de Tauxatie ter kenniſſe der Be-
„ langhebbenden zal zijn gebragt, moeten worden ingeleverd
„ bij onzen Commiſſaris tot het Werk der Verponding, on-
„ der welke het Perceel, waar van Her-Tauxatie verlangd
„ wordt, reſſorteert, welke dezelve zal opzenden aan onzen
„ Minister van Financiën.

„ 2. De Her-Tauxatie van de Gebouwen, over welker
„ Aanſlag de Eigenaren gegronde bezwaren hebben inge-
„ diend of in het vervolg zullen indienen, zal geſchieden
„ door drie neutrale Perſonen ten dien einde te benoemen
„ en te qualificeren door den Landdrost en Aſſeſſoren in elk
„ Departement.

„ 3. Onze Minister van Financiën zal ten dien einde aan
„ den Landdrost in elk Departement overzenden eene Lijst
„ van honderd twintig Perſonen, zijnde twaalf uit elk Depar-
„ tement, te kiezen uit de Gequalificeerden welke de gene-
„ rale Herziening hebben verrigt.

„ 4. Landdrost en Aſſeſſoren zullen uit de voorſchrevene
„ Lijst één of meerder Commiſſien tot de Her-Tauxatien be-
„ noemen, beſtaande elk uit één Lid uit het Departement
„ zelve en twee uit de belendende Departementen; doch zij

„ zul-

„ zullen gehouden zijn te zorgen dat nimmer eenig Perceel
„ op nieuw getauxeerd worde door dezelfde Tauxateurs,
„ welke voormaals daarvan de Tauxatie hadden verrigt.

„ 5. Ten einde deze Her-Tauxatie geregeld en ordente-
„ lijk geschiede, zal dezelve worden gedirigeerd door twee
„ of meer der Commissarissen tot het Werk der Verponding
„ in elk Departement, daartoe uit de aanwezende door Land-
„ drost en Assessoren te benoemen.

„ 6. Wanneer de Her-Tauxatie met den Aanslag geen
„ verschil of een verschil van niet meer dan één twintigste
„ van den Aanslag oplevert, zullen de kosten der Her-Tauxa-
„ tie komen ten lasten van den dolerenden, doch wanneer
„ de Her-Tauxatie meer dan één twintigste beneden den
„ Aanslag blijft, zijn de kosten buiten de Klager. De Her-
„ Tauxatie wordt in allen gevalle gehouden voor eene finale
„ beslissing.

„ 7. De Requesten en Dispositiën op dezelven worden
„ vrijgesteld van Leges en Jura op de respective Secretarijen.

„ 8. Onze Minister van Financiën is belast met de execu-
„ tie van het tegenwoordig Decreet.

„ Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Utrecht, den 3den
„ November van het Jaar 1808, en van onze Regering het
„ derde.

(Geteekend) LODEWIJK.

Voor Kopij Conform.

De Raad-Secretaris,

(Geteekend) S. DASSEVAEL, I. R. S.

Dat Zijne Majesteit al mede bij Hoogstdeszelfs Decisie van den 3den November ll. heeft goedgekeurd het hier navolgen-
de

de Formulier van Billet, bij het welk aan de Eigenaren van Gebouwen de Aanslag derzelve in het nieuwe Middel der Verponding zal worden medegedeeld.

EXTRACT uit het Register van den Aanslag in het Middel der Verponding van de Gebouwen binnen de Gemeente alwaar staat: het oud No. , nieuw No. , aangeslagen tot f

„ De Eigenaar, zich met dezen aanslag bezwaard rekenen-
„ de, zal, achtervolgens het Koninklijk Decreet van den
„ 4den December 1807, gehouden zijn, binnen den tijd van
„ veertien dagen, en dus voor den aanstaande,
„ daar van, bij eene schriftelijke, behoorlijk gezegelde, en
„ door hem onderteekende Memorie, kennis te geven aan
„ den Commissaris tot het Werk der Verponding, met gede-
„ tailleerde en naauwkeurige opgave:

1°. „ Van de ligging, de Wijk en het Nummer van het Per-
„ ceel.

2°. „ Van deszelfs uitgestrektheid, inrigting, getal Vertrek-
„ ken in hetzelve, en alles wat dienen kan om daar van
„ eene accurate beschrijving te hebben.

3°. „ Van de Som, waar op hetzelve in de beide Consenten
„ der oude Verponding gezamenlijk, of in andere Grond-
„ lasten, bevorens is aangeslagen geweest; en

4°. „ Van de redenen, om welke hij, naar aanleiding van de
„ Wet van den 20sten Januarij 1807 en van het Reglement
„ van den 8sten Mei daaraanvolgende, oordeelt in den bo-
„ venstaanden Aanslag niet te kunnen berusten, en der-
„ halven redres verlangt.

„ De voorschrevene Requesten of Memoriën zullen tot
„ niets anders mogen strekken dan tot het bekomen van Her-
„ Tauxatie, op grond van vermeenden *te hoogen Aanslag*,
„ doch geenzins *tot verkrijging van gratie*, *remissie of ver-*

„ *min-*

„ *mindering uit eenigen anderen hoofde*; zullende de zoodanigen onmiddelijk aan Zijne Majesteit den Koning moeten „ worden geadresseerd, en de elders abusief ingeleverden aan „ de belanghebbenden worden te rug gegeven.

„ Wanneer de Her-Tauxatie met den Aanslag geen verschil, of een verschil van niet meer dan één twintigste „ van den Aanslag, oplevert, zullen de kosten der Her-Tauxatie komen ten lasten van den dolerenden, doch wanneer de Her-Tauxatie meer dan één twintigste beneden „ den Aanslag blijft, zijn de kosten buiten den klager.

„ De Her-Tauxatie wordt in allen gevalle gehouden voor „ eene finale beslissing.

„ De Eigenaar, binnen den tijd van veertien dagen zijne „ bezwaren niet, of bij geene behoorlijk gezegelde Memorie, bij den Commissaris tot het Werk der Verponding „ ingeleverd hebbende, zal het daar voor worden gehouden, dat hij in den gedanen Aanslag heeft berust.

„ Uit naam en op last van den Minister van Finantiën.

„ De Commissaris tot het Werk der Verponding,

N. N.

„ *De Bewoner van het voorsz. Perceel, geen Eigenaar „ van hetzelve zijnde, is verpligt dit Extract, dadelijk na den ontvangst, aan den Eigenaar te doen „ toekomen.*

Dat bij Minister, ter voldoening aan den Last van Zijne Majesteit, bij alteratie van de door hem gedane Bekendmaking op den 15den September ll, als nu order heeft gesteld:

Voor eerst: dat door de respective Commissarisen tot het Werk der Verponding zullen worden rondgezonden, of wel ten Hunlieder Kantore zullen te bekomen zijn, *nadere* Bil-

letten wegens den Aanslag der Gebouwen in het voorsz. Middel, ingerigt volgens het bovenstaande Formulier.

Ten tweeden: dat derhalven ook die genen, welke zich reeds om Her-Tauxatie aan den Heere Landdrost van Hunlieder Departement hebben geadresseerd, om het effect daar van te erlangen, zich na het bekomen van voorsz. Billet, als nu nader, overeenkomstig den inhoud van hetzelve, bij den Commissaris tot het Werk der Verponding, zullen moeten adresseren.

Ten derden: dat echter, ter besparing van dubbele kosten van Zegels voor de zodanige, zij hunne aan den Heere Landdrost gepresenteerde Requesten, zullen kunnen te rug bekomen ten Kantore van den Commissaris tot het Werk der Verponding van het Arrondissement, en zullen kunnen volstaan met daar bij te voegen eene *ongezegelde* Memorie, waar in de bij het nader Billet gerequireerde Opgaven behoorlijk worden gedaan, en met deze Stukken vervolgens wederom aan welgemelden Commissaris inteleveren.

Wordende elk en een iegelijk wel uitdrukkelijk gewaarschuwd, dat op geene Requesten eenig reguard zal worden geslagen, welke niet zullen beantwoorden aan de vereischten bij het Billet voorgeschreven.

Strekkende eindelijk tot informatie van dezulken, welke reeds, vóór des Ministers *Advertentie* van den 15den September ll., Memoriën van Bezwaren aan den Commissaris tot het Werk der Verponding van het Arrondissement hadden ingeleverd, dat door hunlieden geene nadere Adressen behoeven te worden ingediend.

Amsterdam, den 11den November, 1808.

G O G E L.

ADVERTENTIE.

De Minister van Finantien, ten gevolge eener Decisie van Zijne Majesteit, de onderstaande order op het binnen 's lands vervoeren van goederen hebbende doen afgaan, heeft noodig geacht dezelve te brengen ter kennisse van alle diegenen, welke hier bij eenig belang zouden kunnen hebben.

De Minister van Finantien, gelezen hebbende eene Decisie van Zijne Majesteit van den 3den dezer maand, houdende de order tot verdubbeling van toezigt en activiteit op het binnen 's lands vervoeren van koopmans goederen, van welken aard of natuur dezelve zoude mogen wezen, of in welk Departement dit plaats hebbe, en dat zoodanige vervoer niet anders geschiede, dan gemunieerd met paspoorten, zoodanig als bij den vervoer van goederen binnen 's lands, volgens de wet, worden gerequireerd, en met stipte in achtneming van alle precautien, ten dien aanzien voorgeschreven; alles, ten einde de frauduleuse vervoer, zoo van koloniale als verboden engelsche koopwaren, onder pretext van doorvoer door dit Rijk, zoo veel immer mogelijk, te beletten en tegen te gaan, brengt den inhoud dezer Decisie ter kennisse van de Heeren Commissarissen-Generaal, Advokaat Fiskaal Generaal, Commisen-Generaal, Substitut-Fiskaals, Ontvangers, Commisen, Collecteurs, en van alle andere Officieren en bedienden der convooijen en licenten, ten einde zich daar naar te reguleeren en te doen reguleeren, dien het aangaat.

Gelast voorts alle Commisen ter recherche van de convooijen en licenten, om met verdubbelden ijver en oplettendheid toetezien, dat, van nu voortaan, geen binnenlandsche vervoer van eenige goederen, hoe ook genaamd, en van welken aard of natuur die zouden mogen zijn, geschiede, als

gecumuleerd met een binnenlandsch paspoort, in conformiteit van het 150ste artikel, van het plakaat van den 31sten Julij 1725, en alle zoodanige goederen, welke niet van het vereischt paspoort zijn voorzien, dadelijk aantehouden, en daar van, als naar gewoonte, te rapporteren. Met verderen last, om almede met alle exactitude scherpelijk te visiteren en te rechercheren, op alle zodanige schepen, schuiten en vaartuigen, welke uit krachte van het 160ste Artikel van het gezegde plakaat, van vrij of jaarbrieven jouisseren, en alzo van het ligten van binnenlandsche paspoorten zijn bevrijd, en vooral toezien, of dezelve schepen en vaartuigen wel van behoorlijke vrij- of jaarbrieven zijn voorzien, en in generhande opzigte van dezelve eenig misbruik worde gemaakt; en, in contrarie geval, dezelve almede aantehouden, en daar van, als boven, rapport te doen.

Amsterdam, den 5den November 1808.

De Minister voornoemd,
GOGEL.

A D-

ADVERTENTIE

De Minister van Finantien van Zijne Majesteit den Koning, van Hoogstgedachte Zijne Majesteit, ontvangen hebbende het navolgend besluit:

Art. 1. Alle koloniale producten, engelsche goederen en andere, van welke de invoer verboden is, en welke men zoude willen transporteren, of wel door het departement Oost-Vriesland vervoeren, zullen, behalve de paspoorten en verdere documenten, welke tot nu toe gebruikelijk zijn geweest, ten opzigte van den binnenlandschen handel, ook nog met certificaten d'origine moeten voorzien zijn, uit welke zal kunnen blijken, dat dezelve niet tegen de wetten binnen het rijk zijn ingevoerd.

2. Bij gebrek aan de certificaten, vermeld in 't bovenstaande artikel, zullen de goederen en koopwaren door de bedienden der convooijen en licenten en de gendarmerie, als ook door alle geconstitueerde Militaire en civile magten, belast met de executie der wetten tegen den verboden handel, gearresteerd worden, en niet weder vrijgegeven, dan op eene expresse autorisatie van Onzentwege.

3. De Minister van Finantien en de Kommandant van de derde divisie der kusten zijn belast met de executie van 't tegenwoordig besluit, 't welk zal worden gepubliceerd in het departement Oost-Vriesland.

Gegeven te Utrecht, den 3den November 1808.

Brengt het voorschreven besluit, hier mede, ter kennisse van alle de Ingezetenen van Oost Vriesland, dien het mogt aangaan.

Amsterdam, den 5den November 1808. De Minister van Finantien, I. GOGEL.

DECREET

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk

Hebben gedecreteerd en decreteeren:

Art. 1. Aan de Tappers, welke, ingevolge Art. 6. van het Reglement, volgens het welk zich de Tappers van Gedisteleerde Wateren binnen het Koningrijk Holland zullen hebben te gedragen, ten aanzien van den ophef der Belasting op den Inlandschen Koren-Brandewijn, Jenever en Inlandschen Brandewijn van Wijn, Gedisteleerde Wateren of fijne Likeuren, den 14den Julij 1808 gearresteerd, geene Inslagen, van welke quantiteit ook, vermogen te doen, dan bij Duplicaat-Quitantien van betaalden Impost of Consent-Billetten tot Inslag aan hun zelven luidende, wordt toegestaan, om kwantiteiten met of beneden de acht Flesschen of drie Stoopen van andere Tappers of Particulieren te mogen inslaan, mits dat deze Inslag vergezeld zij van een vrij Consent-Billet van den Ontvanger of Gaarder, ter plaatse waar de uitslag geschiedde; zullende voor het gemelde Billet aan denzelven worden betaald acht penningen of een halve stuiver; en hetzelve bij Peiling, tot justificatie der in voorraad bevonden Dranken, worden aangenomen.

2. Onze Minister van Finantien is belast met de executie van het tegenwoordig Decreet.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Utrecht, den 9den November van het Jaar 1808, en van onze Regering het derde.

LODEWIJK.

NOTIFICATIE

Opper-Departement der Jagt en Visserijen.

De Opper-Jagermeester van de Kroon, in ervaring zijnde gekomen:

1. Dat zommige Eigenaaren en Huurders van Visserijen, vermenen, dat het hun niet geoorloofd zoude zijn, om hunne Viswateren, welke ter Secretarije van het Opper-Departement der Jagt en Visserije behoorlijk zijn geregistreerd, te doen afpalen of afbakenen, — brengt hiermede ter kennisse van alle de belanghebbende: dat het aan een ieder, welke zijn eigendommelijk of gepacht Viswater, conform Art. 10 van het Reglement op de Visserijen heeft doen registreeren, vrijstaat, om hetzelve te doen afpalen of afbakenen; terwijl de Opper-Jagermeester voornoemd, ten einde een iegelijk zoude kunnen weten, welke Wateren als *Privative Visserijen* te considereren zijn, en welke integendeel tot de *Publieke Visserijen* behooren, zoo dra het Register zal zijn geslooten, in ieder District openlijk zal kennelijk maken, die Wateren welke als eigendommelijke of gepachte Visserijen zijn geregistreerd, en in welk het alzoo door hun, die eene Acte, om in de Publieke Visserijen te vissen, zullen hebben bekomen, niet geoorloofd zal zijn te vissen.

2. Dat onderscheidene Ingezetenen gaarne zouden verlangen

te

te visfen met Netten, welke niet præcise conform het verordende omtrent de maat der Netten bij Art. 31 van het voorschreve Reglement voorgeschreven, zijn vervaardigd, notificeert hier mede, dat die geenen, welke, het zij in *Privative* of *Publieke Visserijen* zouden verlangen te visfen met Netten, welke eene andere wijziging hebben, als bij voorschreve 31 Art. is bepaald, daartoe bij het inleveren van hun verzoek om Registratie, of Acte om in de Publieke Wateren te mogen visfen, een afzonderlijk verzoek kunnen doen, met specifique opgave, waarin het onderscheid tusschen hunne Netten, en die geenen, welke bij het voornoemde Art. verordend zijn, bestaat, en op welk verzoek als dan door den Opper-Jagermeester zoodanig zal gedisponeerd worden, als hij, uit kragte van Art. 35 van hetzelve Reglement, overeenkomstig het algemeen belang, zal vermenen te behoren.

Den Haag, den
13 November 1808.

De Opper-Jagermeester voorn.
L. VAN HEECKEREN.

N O.

NOTIFICATIE.

Opper-Departement der Jagt en Visscrijen.

De Opper-Jagermeester van de Kroon notificeert aan alle die genen, welke zouden verlangen eene permissie te obtineeren, om in den Jare 1809 Eenden, Ganzen en Watersnippen te mogen schieten, dat zij daartoe hun verzoek, schriftelijk zullen kunnen inleveren, aan den Officier der Jagt alwaar den verzoeker woonachtig is, van heden af tot ultimo Januarij 1809.

Zullende aan die genen, welke het regt *om met het Geweer te schieten*, en van *een* of *meer Jagers* of *Honden* bij de te verlenene Actens, zullen hebben betaald, de daar voor voldane gelden bij de Actens, welke zij nader tot het exerceeren van Jagt in het Jagtsaizoen van den Jare 1809. zullen obtineeren, aangerekend worden, en alzoo, alsdan van die betaling bevrijd zijn.

Den Haag, den 14 November 1808.

De Opper-Jagermeester voorn.

L. VAN HEECKEREN.

H DE-

DECREET

LODEWYK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétabele van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt door Ons gedaan, en betreffende *eensdeels* het vinden van het te Kort voor de Staatsbehoeften van het jaar 1809, en *anderdeels* het doen ophouden der Inconveniënten, voortspruitende uit de Negotiatie van den 30sten Maart 1808, en het vrijstellen dier genen, welke verpligt waren om Recepissen uit dezelve in betaling aantenemen, voor den nog overigen tijd, bij de Wet van den 30sten Maart evengenoemd, bepaald.

Hebben Wij gedecreteerd en decreteren:

1. Worden vastgesteld de navolgende Bepalingen:

1°. Dat de Negotiatie van Dertig Millioenen, bij de Wet van 30 Maart 1808 uitgeschreven, zal worden verminderd op Twintig Millioenen; tot welke som de reeds uitgegeven of nog uittegeven Recepissen, zal bepaald blijven; en welke onder geen voorwendsel, hoegenaamd, zullen mogen worden te bovengegaan.

2°. Dat de Interessen, Tractementen, Pensioenen en Gagementen, die, achtervolgens de genoemde Wet, voor de helft in Recepissen uit gemelde Negotiatie, te rekenen van den 1sten April 1808 tot en met den 31sten Maart 1809, moesten worden betaald, zullen ophouden in diervoegen betaald te worden; aantevangen, ten aanzien der Interessen, met de zoodanige, welke met de maand September verschenen zijn, en waar van de betaling in de aanstaande maand December gedaan wordt; en met opzigt tot de Trac-

te-

tementen, Pensioenen en Gagementen, met die genen, welke voor de maand December, en de drie volgende maanden, zullen genoten worden.

3°. Dat van de Drie Millioenen, welke, volgens de Wet van 30 Maart 1808, zijn geaffecteerd voor de Interessen en aflossing bij inkoop van deze Negotiatie van Dertig Millioenen, alleenlijk Twee Millioenen zullen bestemd blijven voor de Twintig Millioenen, die het gezamenlijk montant der bereids uitgegeven of nog uittegeven Recepissen zullen uitmaken.

4°. Dat de Tien Millioenen, waar mede de Negotiatie van Dertig Millioenen is verminderd, zullen worden gevonden bij wijze van Vrijwillige Negotiatie.

5°. Dat op gelijke wijze bij Vrijwillige Negotiatie zal moeten gevonden worden eene som van Tien Millioenen, ter bestrijding van de behoeften voor het jaar 1809.

6°. Dat deze twee sommen te zamen begrepen zullen worden in eene Vrijwillige Negotiatie van Twintig Millioenen, aftelossen uiterlijk binnen den tijd van achtien jaren, en welke Negotiatie zal geschieden op voorwaarden, die aan de eene zijde den goeden uitslag verzekeren, en aan de andere zijde het minst bezwarende voor de Publieke Schatkist zullen zijn. En

7°. Dat de Interessen en aflossing dezer Negotiatie zullen moeten gevonden worden uit het ééne Millioen, het welk overblijft van de Drie Millioenen, geaccordeerd bij de Wet van 30 Maart 1808, en uit een tweede Millioen aan buitengewone Inkomsten, hetwelk zal geheven worden op zulk eene wijze, als nader zal worden bepaald; zullende alzoo deze Twee Millioenen bijzonderlijk bestemd zijn voor de Renten en aflossing der bovengenoemde Negotiatie van Twintig Millioenen.

H 2   8. Het

2. Het tegenwoordig Decreet zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

3. Alle onze Ministers en de Directeurs-Generaal van den Waterstaat, van de publieke Schatkist, van de publieke Schuld, en van de Posterijen, zijn belast, ieder voor zoo veel hun aangaat, met de executie van het tegenwoordig Decreet.

Gegeven in ons Paleis te Amsterdam, den 25sten November van het jaar 1808, en van onze Regering het derde.

L O D E W IJ K.

De Minister van
Justitie en Politie,
C. F. VAN MAANEN.

D E.

DECREET

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Conſtitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Wij hebben gedecreteerd en decreteeren:

Art. 1. De Havens van Holland zullen blijven geſloten, en geen Schip zal in dit Rijk mogen binnen komen, of eenige Koopwaaren ontloſſen.

2. De Schepen, welke Engeland of Vijandelijke Havens zullen hebben aangedaan, en welke men bevinden mogt verbodenen Handel of Gemeenſchap te hebben gevoerd en gehad, of wel Koopmanſchappen, Brieven of Paſſagiers aangebragt, gelijk mede die, welke op *Zee-Koopwaaren*, Brieven of Paſſagiers, zullen ontvangen en ingenomen hebben, zullen niet afgewezen, maar aangehaald en geconfisqueerd worden.

3 De Schipper en Equipage van ieder Schip, zonder onderſcheid, waar van men bewijs zal hebben, uit Engeland, of wel uit eene Vijandelijke Haven, te zijn gekomen, en aldaar Koopmanſchappen, Brieven of Paſſagiers, te hebben ingenomen, mitsgaders die, welke op Zee-Koopwaaren, Brieven of Paſſagiers, zullen hebben ontvangen, zullen op één onzer Oorlogſchepen geplaatst worden, en aldaar als Matrozen moeten dienen.

4. Ingevalle van ſtranding van Schepen op onze Kusten, varende onder onzer Geallieerden, of onzijdige Vlag, beladen met neutrale Goederen, inkomende van onzijdige Havens; of wel, indien zoodanige Schepen door Hooger Magt zullen gedwongen worden dit Rijk aantedoen, zonder weder Zee te kunnen kiezen, zullen de Ladingen in 's Rijks Ma-

 ga-

gazijnen worden opgeslagen; om, na de reparatie dier Schepen, weder te worden ingeladen; of wel, ingevalle de reparatie geen plaats kan hebben, om aldaar te worden gecustodieerd tot na den Vrede.

5. Wanneer de Ladingen, of gedeelten van dien, beschadigd zullen bevonden worden, zal de publieke verkoop door Ons geaccordeerd worden, en het provenu gedeponeerd in 's Rijks Schatkist, tot na den Vrede.

6. De bepalingen, hier boven bij Art. 2 en 3 gemaakt, zijn ook van applicatie op de Vischschepen en andere kleine Vaartuigen, welke ook derzelver destinatie mogt zijn, als mede op de Schippers, Kapiteinen, Gezagvoerders en Equipagiën, van zoodanige Vaartuigen, die bevonden zullen worden verbodenen Handel of gemeenschap te hebben gedreven en gehad, Koopwaaren, Brieven of Passagiers, te hebben aangebragt, of wel daartoe te hebben medegewerkt.

7. Van de bepalingen, bij het 1ste Art. gemaakt, zijn echter uitgezonderd de Schepen, met Thee en Chinesche Producten beladen, welke vóór het tijdstip van ons eerste Decreet wegens de Blokkade van onzent wege consent hebben verkregen om eene Chinesche Lading te gaan halen.

Deze Ladingen zullen in 's Rijks Magazijnen worden opgeslagen, en niet verkocht, noch het provenu der verkoop aan den Eigenaar uitgereikt mogen worden, dan op onze speciale order.

8. De Schepen met Zout beladen, en welke geene andere Koopmanschappen, Brieven of Passagiers, zullen hebben aangebragt, zijn in bovengemelde bepalingen niet begrepen; — nogtans, bevonden wordende dat zij gecontravenieerd hebbende de dispositie in de Artikelen 2 en 3 vermeld, zullen dezelve mede op hun toepasselijk zijn; daar van zelfs niet uitzonderende het Zout, het welk als dan gelijkelijk zal worden geconfisqueerd.

9. De

9. De Maarschalken *de Winter* en *Dumonceau*, en de Luitenant-Generaal *Carteret*, zijn, ieder in het Arrondissement, het welk hun bij ons Decreet van den 13den October jl., is toevertrouwd, belast en verantwoordelijk gesteld, om geen binnengevallen Schip weder te laten vertrekken; maar om dezelve Schepen dadelijk te doen bewaken, tot dat zijlieden ons nader goedvinden zullen hebben verstaan, het welk hun door onzen Minister van Finantiën zal worden kenbaar gemaakt; met welken Minister zij deswegens zullen corresponderen, en dewelke onze order omtrent ieder Schip, in maniere als voren gearresteerd, zal verzoeken en afwachten.

10. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie zijn belast met de uitvoering van het tegenwoordig Decreet, het welk verbindende kracht zal hebben tot den 31sten Maart 1809, en waar van kennis zal worden gegeven aan onze Ministers van Marine en Koloniën, en van Oorlog, en het welk zal worden gepubliceerd.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 27sten November van het jaar 1808, en van onze Regeering het derde.

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Policie.

C. F. VAN MAANEN.

DIS.

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

gelezen hebbende eene Dispositie van den Minister van Financien van den 17 der vorige maand N°. 19, Generaal Secretariaat (Verponding) waar bij, uit hoofde aan den Minister was voorgekomen, dat ten aanzien van de vrijstellingen, bij Art. 9 der Ordonnantie op het Middel der Verponding, toegestaan, voor sommige vaste Goederen, aan het gemeene Land of publieke Corporatien in eigendom toebehoorende, zeer onderscheidene denkbeelden exteren, wordt geobserveerd.

1°. Dat buiten alle Tauxatie voor het Middel der Verponding zijn en moeten gelaten worden, alle Gebouwen, aan het Gemeene Land of eenige Steden of Plaatsen of publieke Corporatien toebehoorende, welke tot publieke einden geschikt zijn, en gebruikt worden, en waar geene Inkomsten door dezelve worden genoten, zoodanige als Kerk Gebouwen, Akademien, Schoolgebouwen, Gevangenissen, Arsenalen, Heemraads- Polder- Stads of Dorps-huizen, Vuurbaken en dergelijken, welken allen *voor Memorie* ten Quohiere moeten worden gebragt.

2°. Dat echter voor zoo verre van zoodanige publieke Gebouwen, door Concierges, Oppassers, Schoolmeesters of anderen worden bewoond, dat gedeelte derzelve, het welk tot Woning wordt gebruikt, is aangeslagen, en daar van de Verponding moet worden betaald.

3°. Dat gevolgelijk, voor zoo verre van zoodanige publieke Gebouwen, als hier boven zijn vermeld, of soortgelijken, abusivelijk ietwes meerder dan het voorschreven gedeelte mogt zijn getauxeerd, de belanghebbenden, zich dien aangaande kunnen adresseren aan den Commissaris tot het Werk der Verponding van het Arrondissement.

4°. Dat

4°. Dat wijders alle Arme Besturen, welke aanspraak vermeenen te hebben op vrijdom van Verponding, voor Goederen tot derzelver Administratie behoorende, zich daar toe aan Zijne Majesteit moeten adresseren, op den voet, bij de Ordonnantie en het Reglement op het Stuk der Remissien voorgeschreven, zonder welk Adres geene zoodanige vrijdom kan worden verkregen, en

5°. Dat alle 's Rijks Domeinen en die des Konings zijn of zullen worden aangeslagen, en daar van de Verponding volgens de uitdrukkelijke begeerte van Zijne Majesteit, ter bevordering van orde in de Quohieren, moet worden betaald.

Wordt de inhoud van des Ministers voorschreven Dispositie, bij dezen, gebragt ter kennisse van de Burgemeesteren der Steden van de eerste Klasse en verdere Plaatselijke Besturen, zoo tot informatie, als met aanschrijving, om casu quo aan den *Commissaris tot het Werk der Verponding* van het Arrondissement opgave te doen, van de abuisen, welke er ten aanzien der Tauxatie, van zoodanige publieke Gebouwen, als in het eerste punt van voorschreven Dispositie zijn vermeld, mogten hebben plaats gehad, ten einde daaromtrent het vereischte redres kan worden daargesteld.

Leeuwarden den 2 December 1808.

De LANDDROST voorn.

DECREET.

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt door ons daartoe gedaan,

Hebben wij gedecreteerd en decreteren:

Art. 1. Alle zoogenaamde regten van Issue en Exue, of onder welke benaming dezelve anderzins zouden mogen bekend zijn, welke plagten geheven te worden van Erfenissen, binnen de eene plaats gevallen, eer dezelve aan Erfgenamen, in de andere plaatsen woonachtig, worden afgegeven, en die nog in eenige plaatsen van dit Koningrijk, ten opzigte van de Ingezetenen van andere plaatsen binnen hetzelve, of in de Koloniën, mogen bestaan, worden gehouden voor afgeschaft en vernietigd.

2. Dienvolgens zal, ten einde de uit- en invoer naar of van andere Steden of Plaatsen, geheel vrij en onbelast blijven, noch uit hoofde van deze zoogenaamde regten, noch onder welke andere benaming het zou mogen zijn, eenige belasting, van of door de Ingezetenen van eenige plaats binnen dit Rijk, of deszelfs Koloniën, kunnen worden geheven of betaald, van eenige Goederen welke denzelven in eene andere plaats zijn aangekomen, maar zullen die Goederen zonder eenige korting moeten worden afgegeven.

3. Het tegenwoordig Decreet zal worden gepubliceerd en in het Bulletin der Wetten geinsereerd.

4. On-

4. Onze Ministers van Justitie en Politie en van Binnenlandsche Zaken, zijn belast met de executie van dit Decreet.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 3den December van het jaar 1808, en van Onze Regering het derde.

L O D E W IJ K.

De Minister van
Justitie en Politie,

C. F. VAN MAANEN.

DECREET

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt door Ons daar toe gedaan,

Hebben Wij gedecreteerd en decreteeren:

Art. 1. Bij ampliatie der Publicatie van den 3den Junij 1803, betreffende het drukken en uitgeven van Boeken, en verbod tegen het nadrukken van oorspronkelijke Werken enz., worden gearresteerd de navolgende bepalingen:

§ 1. „ Een ieder die in dit Rijk, naar eene Teekening, „ hem in eigendom toebehoorende, of waar over hij volko- „ men de magt van te beschikken heeft, eene gegraveerde „ Plaat, Portrait, Land-, Zee- of Rivier-Kaart, Topogra- „ phische Afbeelding en dergelijken, heeft vervaardigd, of „ doen vervaardigen, zal daarop hetzelfde regt geacquireerd „ hebben, als bij Art. 2, van de Publicatie van den 3den „ Junij 1803, betrekkelijk het drukken en uitgeven van Boe- „ ken, omtrent de Eigenaars van oorspronkelijke Werken „ is bepaald.

§ 2. „ Het nagraveren en het uitgeven van zoodanige ge- „ graveerde Platen, als in voorf. Artikel zijn vermeld, op wel- „ ke wijze dit dan ook zoude mogen geschieden, zal aan de- „ zelfde poenaliteiten onderhevig zijn, als bij Art. 3. van even- „ gemelde Publicatie van den 3den Junij 1803 zijn gestatu- „ eerd, tegen het nadrukken en verkoopen van oorspronke-

„ lijke

„ lijke Werken, waar van het regt der Uitgave is het eigen-
„ dom van een ander.

§ 3. „ Wanneer iemand binnen dit Rijk eene buitenlandsche
„ Plaat enz. zal willen nagraveeren, of wel eene oude op
„ nieuw zal willen graveren, zal hij verpligt zijn zich aan
„ dezelfde formaliteiten te onderwerpen, als welke in meer-
„ gemelde Publicatie, omtrent vertaalde Boeken, zijn vast-
„ gesteld.

§ 4. „ Alle beschikkingen en bepalingen, bij de voorsz.
„ Publicatie gemaakt, omtrent het drukken en verkoopen
„ van Boeken of Werken, zijn mede toepasselijk op Gravu-
„ res, van welken aard of onder welke benaming die ook
„ zouden mogen wezen of bekend zijn."

2. Het tegenwoordig Decreet zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

3. Onze Minister van Justitie en Politie is belast met executie van dit Decreet.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 3den December van het Jaar 1808, en van onze Regering het derde.

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Policie,

C. F. VAN MAANEN.

DISPOSITIE

De LANDDROST in VRIESLAND

ontvangen hebbende eene Dispositie van den Minister tot de Binnenlandsche Zaken, van den 2 dezer N°. 1, daar bij, met last om daar aan verdere executie te geven, ter kennis van den Landdrost brengende den inhoud van Zijner Majesteits Decreet van den 25 November ll. N°. 13, houdende:

1°. Dat de Militairen, welke, ten gevolge van goede diensten aan het Rijk bewezen, met traktement van retraite of soldij van reforme zijn begunstigd, overal, en in alle plaatsen binnen dit Rijk, ter inwoning zullen moeten worden geadmitteerd, zonder daar in van de zijde der Civile Autoriteiten te worden gehinderd.

2°. Dat zij niet zullen gehouden zijn te voldoen aan de formaliteiten, welke van andere Personen, geen Militairen zijnde, gevorderd worden; maar dat hun de inwoning dadelijk, op vertooning hunner acte van pensioen of reforme, door ieder Gemeente-Bestuur zal worden vrijgelaten.

Brengt den inhoud van voors. Zijner Majesteits Decreet, bij dezen, ter kennis van de respective Stads- Districts- en Eilands Besturen, ten einde zich, bij voorkomende gelegenheden, dien conform te gedragen.

Leeuwarden den 5 December 1808.

De LANDDROST voorn.

DECRETET

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij gedecreteerd en decreteren:

Art. 1. De Stad *den Haag*, bij de tweede Afdeeling der Wet op de Patenten van den 22 December 1805, gelijk gesteld met de twee groote Commercie-Steden van ons Rijk, Amsterdam en Rotterdam, zal met den aanvang van het jaar 1809 worden overgebragt in den tweeden aanslag, en alzoo met de Steden Utrecht, Dordrecht en andere, worden gelijk gesteld.

2. Het tegenwoordig Decreet zal worden gepubliceerd en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

3. Onze Ministers van Finantien en van Justitie en Politie zijn belast met de executie van het tegenwoordig Decreet.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 7den December 1808, en van onze Regering het derde.

LODEWIJK.

De Minister van Justitie en Politie,

C. F. VAN MAANEN.

D E

DECREET

LODEWIJK NAPOLEON, door

de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt door Ons daar toe gedaan,

Hebben Wij gedecreteerd en decreteren:

Art. 1. Bij ampliatie der Generale Ordonnantie op de invordering der Middelen te Lande, gearresteerd den 17den Januarij 1806, bepalen Wij, dat al mede de Hoofd-Commisen ter Recherche de bevoegdheid zullen hebben, om de Peilingen en Visitatiën te doen, volgens gemelde Ordonnantie, bij alle zoodanige Fabrijkanten, Trafijkanten en Nering doende Lieden, als daar aan bij de particuliere Ordonnantiën op de Middelen zijn gesubjecteerd, en dat dezelve daartoe insgelijks de onder hun gestelde Commisen zullen kunnen autoriseren.

2. Het tegenwoordig Decreet zal worden gepubliceerd en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

3. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie zijn belast met de executie van het tegenwoordig Decreet.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 7den December van het Jaar 1808, en van onze Regering het derde.

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Politie.

C. F. VAN MAANEN.

D E-

DECREET

LODEWIJK NAPOLEON, door

de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Bij ampliatie, voor zoo veel des noods, van het Reglement, bij ons Decreet van den 14 Julij 1808 N°. 1, gearresteerd voor de *Wijnkoopers*, welke tot den Handel in het groot van Moutwijn, Jenever, en verder Inlandsch Gedisteleerd, zijn geadmitteerd,

Hebben Wij gedecreteerd en decreteren:

Art. 1. Alle zoodanige Personen, die als Wijnkoopers tot den Handel in het groot van Inlandsch Gedisteleerd, overeenkomstig het daar toe gearresteerd Reglement van den 14 *Julij* 1808, door Ons zullen worden geadmitteerd, zullen verpligt zijn een doorgaand lager van vijftig Oxhoofden van zoodanige Dranken in hunne Pakhuizen of Bergplaatsen te houden.

2. Onze Minister van Finantiën wordt geautoriseerd, om, ingeval iemand van gezegde geadmitteerde Wijnkoopers mogt bevonden worden, de bovengemelde bepaling niet na te komen, dadelijk de aan hem verleende admissie intetrekken en te stellen buiten effect.

3. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie zijn belast met de executie van het tegenwoordig Decreet, het welk, even als het Reglement van den 14 Julij 1808, zal worden gepubliceerd.

Gegeven in ons Paleis te Amsterdam, den 9den December van het jaar 1808, en van onze Regering het derde.

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Politie,
C. F. VAN MAANEN.

K DE-

DECREET

LODEWYK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij gedecreteerd en decreteren:

Art. 1. Tot zes maanden na den Vrede ter Zee, blijft gesurcheerd het eerste, tweede en derde point van het tweede gedeelte der Publicatie van den 26 Februarij 1802, nopens den doorvoer van vreemde Goederen geëmaneerd.

2. Het tegenwoordig Decreet zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

3. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Policie zijn belast met de executie van het tegenwoordig Decreet.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 9den December van het jaar 1808, en van onze Regeering het derde.

LODEWIJK.

De Minister van Justitie en Policie.

C. F. VAN MAANEN.

DIS-

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

ontvangen hebbende eene Misſive van den Minister van Financien, van den 8 dezer N° 28, waar bij: met retour der door den Landdrost bij Misſive van den 22 October ll, ingezondene opgaven, van zoodanige Perſonen, welke hunne Paarden, uit hoofde van Art. 8 der Ordonnantie van den Impost op de Paarden enz., als Landbewoners en Landlieden in de 2e Klasſe der 2e Begroting voor den verminderden Impost van ƒ 6 - 10 - 0 hadden aangegeven, obſerverende: dat het gemelde 8e Articul, een duidelijk, hoe zeer te weinig opgemerkt, onderſcheid maakt, tusſchen *Landlieden* en *Landbewoners*, en aan dezelve geheel onderſcheidene vrijdommen in de vermindering dezer belasting toekend; wordende aan de eerſte, met betrekking tot het genot van den verminderden Impost, alleen toegeſtaan, het gezadeld gebruik onder den man en voor één enkelſpannige Chais of Koetskar, mitsgaders voor opene of met linnen huiven overſpannene wagens en karren; dog in geen geval het ſpannen van dezelve voor overdekte ofte andere Rijdtuigen op veeren of riemen hangende; terwijl aan de *Landbewoners*, waar voor de Wetgever alleenlijk houdt de zoodanigen, welke ſlegts het grootſte gedeelte van het Jaar op het Land doorbrengende, tevens in een Stad zijn gedomicilieerd, onder de betaling van den verminderden Impost word gegund hunne Paarden, mits bepaaldelijk aangelegd zijnde en geëmploijeerd wordende tot den Landbouw, ook voor overdekte en op riemen hangende rijdtuigen te gebruiken.

En wordende de Landdrost daarbij verder geauthoriſeerd, om deze des Ministers opinie, te brengen ter kennisſe van de reſpective Ontvangers in dit Departement, met last, om

dezelve te communiceren aan zoodanige Contribuabelen in hun Arrondissement, welke hunne Paarden in den verminderden Impost hebben aangegeven, en dezelve anders als onder den man, voor een enkelspannige Chais of Koetskar, of voor opene of met Linnen huiven overdekte Wagens of Karren, bepaaldelijk, voor overdekte of op Riemen hangende Rijdtuigen gebruiken, schoon zij daar toe, het zij om dat zij uitsluitend op het Land wonen, of dat hunne Paarden niet voor den Landbouw zijn aangelegd en worden geëmploijeerd, *of dat hunne Landgoederen, behalve tot Winst, ook tot Vermaak zijn aangelegd*, niet zijn geregtigd, en aan dezelve onverlet te laten, om binnen den tijd van een maand, na voorschreven aanzegginge hunne gedane aangave, zoo wegens dezen Jare 1808, als de afgeloopen Jaren 1806 en 1807, te verbeteren en zich nader te quotiseren, met expresse last, om dadelijk na overstrijk van dien tijd, de gebrekkige, met designatie der bijzondere omstandigheden, over te brengen aan den Advokaat Fiskaal des Konings in dit Departement, ten einde tegen dezelven te Procederen, zoo als vermeenen zal te behooren.

Wordt den inhoud van 's Ministers Missive gebragt ter kennisse van den Advokaat Fiskaal des Konings, den Inspecteur en de Onder-Inspecteuren over de Middelen te Lande in dit Departement, tot derzelver informatie, gelijk mede van de Ontvangers der Beschrevene Middelen, tot derzelver narigt; en met last, om de daar bij geconcerneerde Contribuabelen in hunne respective Arrondissementen, op de meest convenabele en gepaste wijze van des Ministers intentie, de vereischte kennisse te doen geworden.

Leeuwarden den 14 December 1808.

De Secretaris Generaal.

DIS-

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

ontvangen hebbende eene Misſive van den Minister van Financien, van den 28 November ll. N°. 9, houdende, met overzending van het Koninklijk Decreet, van den 25 dezer N°. 9, waar bij bepalingen zijn gemaakt, om te doen ophouden de inconvenienten, ſpruitende uit de Geldleening van den 30 Maart 1808, en het vrijſtellen dier genen, welke verpligt waren om Recepisſen uit dezelve in betaling aan te nemen, voor den nog overigen tijd, bij de Wet van den 30 Maart ll. bepaald, aanſchrijving, om dezelve bepalingen, zoo veel die den Landdrost concerneren, te brengen ter kennisſe van de Heeren Burgemeesteren in de Steden van de eerſte Klasſe, de Gemeente Beſturen der overige Steden en Plaatſen, de Dijks Collegien en andere publieke Directien en Adminiſtratien, de reſpective Ontvangers, Rentemeesters en voorts van alle andere Ambtenaren in dit Departement, in dienst van Zijne Majeſteit en van de Departementale Adminiſtratie ſtaande, om te ſtrekken tot deszelfs informatie, en ten einde als nu aanvankelijk, met deze maand December zoude kunnen ophouden, de verwisſeling in Recepisſen, uit de Geldleening van den 30 Maart ll. tegen comptante penningen, voor de helft van het bedrag van derzelver jaarlijkſche Traktementen en Emolumenten, gezamenlijk meer dan *f* 600 - : - : bedragende, zullende niet te min alle de nog onbetaalde Traktementen en Emolumenten, loopende van en met den 1 April tot en met den 30 November, al nog en op den voet van het Reglement van den 12 April jl. moeten worden aangevraagd en voor de helft in Recepisſen uitbetaald of verwisſeld.

Luidende Zijner Majesteits Decreet, zoo verre hier toe betrekkelijk, als volgt:

Dat de Traktementen, Pensioenen en Gagementen, die achtervolgens de Wet van den 30 Maart 1808, voor de helft in Recepissen, uit gemelde Negotiatie, te rekenen van den 1 April ll. tot en met den 31 Maart 1809, moesten worden betaald, zullen ophouden in dier voege betaald te worden, met die gene, welke voor de maand December en de drie volgende maanden zullen genoten worden.

Herinnerende de Minister, wijders, bij deze gelegenheid, den Landdrost, aan de bepaling, voorkomende bij § *b* van het eerste Lid Zijner aanschrijving, van den 15 April jl. N°. 11, met invitatie, om voor zoo verre daar aan tot heden niet of slechts gedeeltelijk mogt zijn voldaan, het ontbrekende deswegens aan denzelven met den meesten spoed te willen doen toekomen, en tevens te dienen van consideratien, nopens de wijze, waar op met de meest naauwkeurige wijze zoude kunnen worden naargegaan, in hoe verre door allen der voorschreven Ambtenaren, aan de verpligting, hun bij de Wet van den 30 Maart ll., en het daar op gebaseerde Reglement van den 15 April daar aan volgende, voorgeschreven, is voldaan geworden, zonder zich met gezochte uitvluchten of exceptien tegen de bedoeling dezer Wet strijdende, te hebben beholpen.

Wordt de inhoud van des Ministers opgemelde Missive gebragt ter kennisse van de Burgemeesteren der Steden van de eerste Klasse, de verdere Plaatselijke Besturen en Dijks Collegien, gelijk mede van den Advokaat Fiskaal des Konings, den Inspecteur, de Onder Inspecteuren, den Opziener op het Middel van de Turf, en van zoodanige Ontvangers der

Be-

Beschrevene en Onbeschrevene Middelen, welke jaarlijks boven de *f* 600 - : - o aan Traktementen of Emolumenten uit Lands of Plaatselijke Kassen genieten, en eindelijk van de Commissarissen tot het Werk der Verponding, om te strekken tot derzelver informatie en narigt, en om zich dien overeenkomstig, zoo voor zich zelven als met betrekking tot derzelver onderhoorigen, te kunnen gedragen, verwachtende de Landdrost, dat door allen, die tot op heden aan hunne verpligting, niet mogten hebben voldaan, ten allerspoedigsten de vereischte Recepissen tegen geld zullen worden aangenomen, ten einde door dezelve met de meest mogelijke promptitude en naauwgezetheid, aan Zijner Majesteits Bevelen worde geobtinneerd.

Leeuwarden den 16 December 1808.

De Secretaris Generaal,

A D-

ADVERTENTIE

De Directeur der Koninklijke Courant, als daartoe, bij decisie van Z. M., van den 15den December 1808 N°. 7, speciaal geautoriseerd, brengt, bij deze, ter kennisse van alle geconstitueerde Magten en wien het verder mogt aangaan; dat Z. M., bij dezelve decisie, inhæreerende het bepaalde bij decisie van den 30sten Mei 1808, N°. 13, heeft verklaard, het daar voor te houden, dat al het gene van wegen Hoogstgedachte Z. M., en alzoo officieel, in de Koninklijke Courant is geplaatst, op eene officieele en legale wijze ter kennisse van alle geëmploijeerden en geconstitueerde Personen of Collegien gekomen is.

Amsterdam,
den 19den December 1808.

De Directeur voornoemd,
J. D. MEYER.

DIS.

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

gelezen hebbende eene Missive van den Minister van Financien, van den 14 dezer, No. 6, (1e Divisie:) houdende informatie, dat Zijne Majesteit, bij eene Decisie van den 19 bevorens No. 7. heeft verklaard, dat, naar aanleiding van de stellige bepalingen, der Ordonnantie, op het Regt van Successie, de vrijstelling van Boedels, die geene grootere waarde hebben dan *Drie Honderd Guldens*, in het 23 Art. der Wet voorkomende, niet moet worden berekend naar het *ruwe Beloop*, maar naar het *zuiver Saldo* der Boedels; — met aanschrijving, om aan deze, alzoo gegevene explicatie, effect te doen sorteren, en om de Ambtenaren, welke met het toezigt op, of de perceptie van de Belasting op het Regt van Successie, zijn gechargeerd, daar van kennis te geven.

Wordt de inhoud van voorschreven Missive, bij dezen, gebragt ter kennisse van de Gequalificeerden tot de directie over de invordering van de Belasting op het Regt van Successie, zoo tot informatie, als met last, om zich daar naar te gedragen.

Leeuwarden den 20 December 1808.

De Secretaris Generaal,

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt door ons daartoe gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

1. Wordt gearresteerd de navolgende

Wet op het Middel van de Zeep.

Natuur en hoegrootheid der Belasting.

Art. 1. Op den eersten dag der derde maand, na de publicatie dezer, en vervolgens, zal, met intrekking der Publicatie van Hun Hoog Mogenden, van den 24sten December 1805, der Notificatie van den 12den Mei 1806, voor zoo verre dit Middel betreft, en de Publicatie van den 12den Januarij 1807, van alle Zeep, het zij hard of zacht, die binnen dit Rijk is of zal worden gefabrijceerd, voor Impost worden geheven een Stuiver van ieder pond.

Door wie, en wanneer de Belasting te betalen.

2. De voornoemde Impost zal moeten worden betaald door elk en een iegelijk, welke de boven omschreven Zeep, uit de Zeepziederijen of Zeepmakerijen enz. Pakhuizen of Bergplaatsen der Zeepzieders of Zeepmakers inslaat, aan den Ontvanger van dezen Impost, ter plaatse alwaar de Zeepziederij of Zeepmakerij gelegen is, en zulks vóór dat die Zeep mag worden uitgeslagen.

Quitantien van betaalden Impost en Consent-Billetten.

3. Voor deze betaling zullen door de Ontvangers worden afgegeven gezegelde Quitantien, naar het volgend Tarif:

Be-

Beneden de *f*	2,		op een Zegel van *f*	0: 2: 0
van	2	tot *f*	4	0: 4: 0
—	4	—	6	0: 6: 0
—	6	—	9	0: 9: 0
—	9	—	12	0: 12: 0
—	12	—	15	0: 15: 0
—	15	—	20	1: 0: 0
—	20	—	25	1: 5: 0
—	25	—	30	1: 10: 0
—	30	—	35	1: 15: 0
—	35	—	40	2: 0: 0
—	40	—	45	2: 5: 0
—	45	—	50	2: 10: 0
—	50	—	55	2: 15: 0
—	55	—	60	3: 0: 0
—	60	—	65	3: 5: 0
—	65	—	70	3: 10: 0
—	70	—	75	3: 15: 0
—	75	—	80	4: 0: 0
—	80	—	85	4: 5: 0
—	85	—	90	4: 10: 0
—	90	—	95	4: 15: 0
—	95	—	100	5: 0: 0
—	100	—	110	5: 10: 0
—	110	—	120	6: 0: 0
—	120	—	130	6: 10: 0
—	130	—	140	7: 0: 0
—	140	—	150	7: 10: 0
—	150	—	160	8: 0: 0
—	160	—	170	8: 10: 0
—	170	—	180	9: 0: 0
—	180	—	190	9: 10: 0
—	190	—	200	10: 0: 0
—	200	—	220	11: 0: 0
—	220	—	240	12: 0: 0
—	240	—	260	13: 0: 0
—	260	—	280	14: 0: 0
—	280	—	300	15: 0: 0
—	300	—	320	16: 0: 0

En wanneer den voorschreven Impost drie honderd en twintig Guldens en daar boven bedraagt, zal er een tweede Zegel, naar evenredigheid van het beloop van den meerderen Impost, die betaald zal worden, bij het Zegel van zestien Guldens moeten gevoegd worden.

De Consent-Billetten, welker gebruik, bij opvolgende Reglementen, uit eenigerhande hoofde, tot verzekering der Belasting, of tot gerijf zal worden voorgeschreven, zullen gezegeld worden naar het volgende Tarif.

Bij inslag, uitslag, of vervoering van de voornoemde Zeep:
Beneden de 30 Ponden vrij van Zegel.

van	30	tot	60 Ponden op een Zegel van *f*	0:	1:	0
—	60	—	120	0:	2:	0
—	120	—	400	0:	4:	0
—	400	—	600	0:	6:	0
—	600	—	900	0:	9:	0
—	900	—	1200	0:	12:	0
—	1200	—	1500	0:	15:	0
—	1500	—	2000	1:	0:	0
—	2000	—	2500	1:	5:	0
—	2500	—	3000	1:	10:	0
—	3000	—	3500	1:	15:	0
—	3500	—	4000	2:	0:	0
—	4000	—	5000	2:	10:	0
—	5000	—	6000	3:	0:	0
—	6000	—	7000	3:	10:	0
—	7000	—	8000	4:	0:	0
—	8000	—	en daar boven	5:	0:	0

De Zegels dezer Quitantiën, gelijk mede die der Consent-Billetten, zullen moeten worden betaald door hun, welke de voornoemde Zeep verimposten (aangeven), vervoeren, of doen vervoeren en verwerken.

Afschrijving van den Impost.

4. Van de voornoemde Zeep, welke aan de Landzijde van dit Rijk per as of binnenvaarten, en geene meerdere kwanti-

titeit, dan een kwartton, of zestig ponden, en aan de Zee-zijde van het Rijk, mitsgaders over de groote Rivieren, in geene mindere kwantiteit, dan, voor de zachte Zeep, een ton of twee honderd en veertig ponden, en voor de harde Zeep twee honderd ponden, uit de Zeepziederijen, of Zeepmakerijen, Pakhuizen en Bergplaatsen der Zeepzieders en Zeepmakers, voor Commercie, naar buiten het Rijk zal zijn vervoerd, zal afschrijving van den Impost worden gegeven.

Vrijen Uitslag.

5. De uitslag van Zeepzieders en Zeepmakers aan Zeepzieders en Zeepmakers, zonder voorafgaande betaling van Impost, zal zich niet verder uitstrekken, dan tot de zoodanigen, welke daar toe, op den voet bij de Reglementen te bepalen, consent zullen hebben bekomen.

Uitslag voor Binnenlandsch Vertier.

6. Geen uitslag voor Binnenlandsch Vertier van eenige Zeep uit de Zeepziederijen of Zeepmakerijen, Pakhuizen of Bergplaatsen der Zeepzieders of Zeepmakers, zal vermogen plaats te hebben, in eene mindere kwantiteit dan van dertig ponden.

Verbodene Neringen.

7. De Zeepzieders of Zeepmakers zullen geen aandeel mogen hebben, of geinteresseerd zijn in de Winkels of Neringen van Zeep.

De Winkeliers noch de Neringdoende Personen in de Zeep, zullen geen aandeel mogen hebben of geinteresseerd zijn in de Zeepziederijen of Zeepmakerijen.

Consent tot oprigting van Zeepziederijen en Zeepmakerijen.

8. Geene Zeepziederijen of Zeepmakerijen zullen mogen worden opgerigt of blijven bestaan, zonder consent, op den

voet bij de Reglementen te bepalen. Dit Consent is, ten allen tijde, revocabel.

De bij publicatie dezer bestaande Zeepziederijen of Zeepmakerijen, welke door hun ligging, of andere omstandigheden, tot verzekering der Belasting onbestaanbaar worden bevonden, zullen worden geamoveerd.

De Eigenaren worden voor derzelver waarde uit 's Rijks Kas schadeloos gesteld.

In den omtrek van dezelve geene Winkels of Neringen.

9. In den omtrek van eene Zeepziederij of Zeepmakerij, Pakhuizen of Bergplaatsen van dien, zal geen Winkel of Nering in de voornoemde Zeep mogen worden geëxerceerd.

Bij de Reglementen zullen de afstanden tusschen de voornoemde Panden worden bepaald, welke naar mate van de Plaatselijke omstandigheden zullen worden geregeld.

De Zeepzieders en Zeepmakers mogen voor niemand den Impost voldoen.

10. De Zeepzieders of Zeepmakers zullen voor niemand den Impost mogen voldoen of voorschieten. Bij alle Regtbanken zal hunnen eisch om betaling van uitgeschoten Impost, met de kosten, moeten worden ontzegd: op geene pretensiën, ter zake van geleverde Zeep, zal in regten regard genomen, noch deze, bij faillissement, bankbreuk of wanbetaling, geadmitteerd worden, ten zij de gedane aflevering gejustificeerd worde door Quitantiën van betaalden Impost, of bekomen Consent-Billetten tot vervoer, of wel door een Extract uit des Ontvangers Boek, ten blijke dat de aflevering conform deze Wet, of de Reglementen ten gevolge derzelve, uitgevoerd en geschied zij.

Den Invoer van zachte buiten het Rijk gezodene Zeep verboden.

11. Alle invoer van zachte buiten het Rijk gezodene Zeep, is geïnterdiceerd en verboden.

Voor-

Voorzieningen omtrent den Uit- en Vervoer van ledig Vaatwerk.

12. Niemand zal vermogen naar buiten het territoir van dit Rijk eenige geijkte of gebrande Zeeptonnen, geheele of gedeelte van dien, ledig, of wel anders dan met zachte Zeep gevuld, uittevoeren, noch ook dezelve te vervoeren naar zoodanige Grensplaatsen, alwaar geene Zeepziederijen zijn.

Reglementaire Bepalingen.

13. De middelen welke noodig geoordeeld zullen worden, tot verzekering dezer Belasting te kunnen strekken, het zij tot het introduceren van eene Peilrekening op de ketels, op het stoken en zieden van Zeep, bij de Zeepzieders en Zeepmakers, en derzelver voorraad en uitslag, door eene visitatie en peiling bij dezelven, mitsgaders bij de Winkeliers en neringdoende Ingezetenen, hetzij door de vereischte bepalingen omtrent den vervoer van Zeep, en van het gebrande ledige Vaatwerk door het branden en ijken van het Vaatwerk, of te door eenige andere verpligtingen, aan de Winkeliers en neringdoende Lieden, en alle andere zoo In- als Buitengezetenen, ter zake dezer Belasting, opteleggen, zullen bij nadere Reglementen door den Koning worden bepaald en voorgeschreven.

Insgelijks zullen bij nadere Reglementen die middelen worden bepaald, welke noodig zullen worden geoordeeld, om den Impost op de van Buitenlands ingevoerde harde Zeep, bij het 5de Art. der Ordonnantie, vervat in de Publicatie van den 18 December 1805, geregeld te verzekeren.

Strafbepaling tegen de Fraudes.

14. Alle overtredingen dezer Wet, of der Reglementen, welke ten gevolge van dezelve uitgevaardigd zullen worden, waar door 's Rijks Inkomsten worden benadeeld, uit welken hoofde ook, zullen, behalve de verpligting tot betaling van den

den gefraudeerden Impost, ten gevolge hebben: wanneer zij door Zeepzieders of Zeepmakers gepleegd worden, eene boete gelijk ſtaande aan het tien dubbelde van den gefraudeerden Impost, en de ſluiting der Zeepziederijen of Zeepmakerijen voor altoos.

Wanneer zij door Perſonen in de voornoemde Zeep handel drijvende, door Winkeliers en Neringdoende Lieden, gepleegd worden, eene boete, bedragende het achtdubbelde van den gefraudeerden Impost, en de ſluiting hunner Affaires, Winkels en Neringen, ofte ook de intrekking van hun Patent voor altoos, en door Particulieren gepleegd wordende, het vier dubbelde van den gefraudeerden Impost.

De invoer van zachte buiten het Rijk gezodene Zeep zal worden geſtraft met eene boete van *een duizend Guldens*, en den Uitvoer van ieder ledige of met iets anders dan zachte Zeep gevulde Zeepton, gehcele of gedeelten van dien, mitsgaders de vervoer derzelve, naar Grensplaatſen, alwaar geen Zeepziederijen zijn, met eene boete van *een honderd Guldens:* zullende de Zeep, die in ongemerkt Vaatwerk of Tonnen, en zonder de vereischte Billetten, vervoerd wordt, als van buiten het Rijk ingevoerd, worden aangemerkt.

De gefraudeerde Zeep, de Wagens, Karren, Paarden en Vaartuigen, mitsgaders al wat tot den vervoer van Zeep, of tot de bij Art. 12 verbodene vervoer der ledige, of met iets anders dan zachte Zeep gevulde Zeeptonnen heeft gediend, zullen worden verbeurd verklaard.

Strafbepaling tegen het clandestin fabrijceren van Zeep.

15. Die eenige Zeep, hoe ook genaamd, fabrijceert, zonder vooraf daartoe het conſent, bij Art. 8 omſchreven, te hebben verkregen, zal, boven de boete voor het bewijsbare gefraudeerde verbeurd, voor het onbewijsbare, met de boete op het frauderen van negen duizend ponden Zeep worden ge-

gestraft, en de Zeepziederij of Zeepmakerij, ten kosten van den Eigenaar, worden uitgebroken.

Straf op het namaken der Billetten en der Brandijzers of Merken.

16. Iemand bevonden wordende, eenige Billetten, Brandijzers of Merken, in deze Wet of opgevolgde Reglementen vermeld, te hebben nagemaakt of vervalscht, zal met geeseling en een tienjarig confinement, in een der Tuchthuizen binnen het Rijk, worden gestraft.

Algemeene Straf bepalingen.

17. Die iets mogt verrigten, het geen bij deze Wet, of de Reglementen, ten gevolge van dezelve uitgevaardigd, is verboden, of mogt hebben nagelaten, het geen bij deze Wet en de voormelde Reglementen is geboden, en zulks niet direct of onmiddelijk 's Rijks Inkomsten hadde verkort, zal de zoodanige met eene geldboete worden gestraft, welke nogtans de somma van twee honderd Guldens niet zal te boven gaan.

De nadere Reglementen zullen meer bijzonder op onderscheiden gevallen zoodanige boete bepalen en toepassen.

Aangifte van Fraudes en Contraventiën en invordering van Boeten.

18. Tot de aangifte van gepleegde fraudes op dezen Impost wordt elk en een iegelijk, hij zij wie hij zij, mits dezen gequalificeerd; en worden tot de aangifte en het naauwkeurig letten op de overtreding dezer Wet, wel expresselijk gelast de respective Officieren van Justitie, mitsgaders de Ontvangers en Gaarders van 's Lands ordinaris en extraordinaris Middelen, en in het generaal alle Lands en Plaatselijke Ambtenaren.

Alle de boeten zullen worden verhaald door de daartoe bevoegde openbare Aanklagers; en worden genoten één derde door dezelve, één derde bij den genen die de aangifte doet, en één derde door den Armen der Plaatse, waar de gecalangeerde woont.

II. Het tegenwoordig Besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

III. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Policie zijn belast met de executie van het tegenwoordig Besluit.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 21sten December van het jaar 1808, en van onze Regeering het derde.

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Policie.

C. F. VAN MAANEN.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door

de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

Art. 1. Worden gearresteerd de navolgende bepalingen, betrekkelijk de temporaire Belastingen en Ontlastingen van eenige hier na genoemde Specien, en andere alteratiën in het Plakkaat en de Lijst van den 31 Julij 1725; en zulks voor den tijd van één Jaar, in te gaan met den 1sten Januarij 1809, en zullende expireren den laatsten December deszelfden jaars.

Eerstelijk, dat bij voortduring tot dien tijd toe wordt verboden den uitvoer van allerlei oud Lood, op poene dat die genen welke daaraan contraveniëren, zullen verbeuren, niet alleen het oude Lood, het welk men zoude trachten uittevoeren, en dat achterhaald zoude mogen worden, maar ook de tiendubbelde waarde van dien, en daarenboven de Wagens, Karren, Paarden, Schuiten, en andere Vaartuigen, waar mede de uitvoer tegen dit Verbod zoude komen te geschieden; de voornoemde boeten te appliceren de helft voor den Aanbrenger, en de wederhelft voor den Officier die de calange zal doen.

Ten tweeden, dat de vrijdom van Regten op den uitvoer van Inlandsche gefabriceerde Suikeren en Stropen, bij Resolutie der Staten Generaal, van den 21sten Februarij 1788 geaccordeerd, en laatstelijk op den 21sten December 1807 tot den laatsten December 1808 geprolongeerd, op denzelfden voet en alle dezelfde precautiën en declaratoiren zal worden gecontinueerd tot den laatsten December 1809.

Ten derden, dat bij voortduring der onderscheidene Conces-

cessien, laatstelijk van die welke bij Publicatie van den 18den December 1804 is verleend, de Wollen (de Katoenen uitgezonderd) zullen blijven vrijgesteld van de Premie op het verhoogde Veilgeld, en van het Convooi en Licent; in zoo verre dat van de Wollen, gedurende dien tijd alleen zal moeten worden betaald vijftien Stuivers per Baal inkomende en één Gulden uitgaande, zonder onderscheid van gewigt en waarde; behoudens de keuze van den Aangever, om, in cas hij zulks alzoo geraden of voordeeliger zoude vinden, zijne Wollen, met opgave van gewigt, te waarderen, en daar van te betalen drie vierde perCent, of vijftien Stuivers van de waarde van honderd Guldens inkomende, en een en een half perCent of dertig Stuivers van de waarde van honderd Guldens uitgaande, alles op den voet en conform de orders van den Lande, en onder de pœnaliteiten, bij het generaal Plakkaat van den 31 Julij 1725, tegen het frauderen in gewigt en waarde gestatueerd, zijnde hier onder niet begrepen de Inlandsche Wollen, welker Regten worden gesteld op den voet als bij het Tarif van 31 Julij 1725 is bepaald, en zulks zonder onderscheid van heele, halve en kwartalen, of van welk gewigt of waarde; zullende, voor zoo veel bij het uitgaan geene geheele maar gedeelten van Balen worden uitgevoerd, in zulk geval van zoodanig gedeelte van de waarde zoo als boven is bepaald, moeten betaald worden.

Ten vierden, dat bij voortduring zal blijven stand grijpen de alteratie van de aangeving en betaling der inkomende en uitgaande ruwe en buiten Europa geraffineerde Suikeren, bij Publicatie der Staten Generaal van den 2den September 1771, en de Lijst van het jaar 1725 gemaakt.

Ten vijfden, dat de last van vijftien Stuivers per Aam, op de uitgaande Olie van Zaad, bij voortduring zal blijven opgeheven.

Ten zesden, dat het uitgaande Regt op de Tabaksbladen van alle soorten (Inlandsche daar onder begrepen) welke bij de

de Lijst van 31 Julij 1725 zijn belast met vijf Guldens, al mede zal blijven gemodereerd, in diervoegen, dat de Buitenlandsche, zoo wel met opzigt tot den uitvoer over Zee langs de Wadden en Zeeuwsche Stroomen, als met opzigt tot den uitvoer te Lande en langs de Rivieren, mitsgaders de Inlandsch desgelijks te Lande, en langs de Rivieren, in het generaal op twee Guldens van de waarde van honderd Guldens zal blijven bepaald; buiten en behalve de Premie of het extraordinaire Veilgeld, waar van de Inlandsche Tabaksbladen alleen, volgens Resolutie der Staten Generaal, van den 21 Junij 1691, blijven geëximeerd; gelijk mede alle binnen dit Koningrijk gefabrijceerde Rook- en Kaauw-Tabak, Andouilles, als mede gekapte, gemalen, gesponnen en gekorven Tabak, Karotten en Snuif, mitsgaders geplette Tabakstelen in het algemeen, uitgaande, van het extraordinaire Veilgeld, als mede van het een perCent uitgaande Regt zullen zijn geëximeerd en ontheven; zullende van de ongeplette Tabakstelen, uitgaande, worden betaald twee Guldens van de honderd Guldens, en de Inlandsche alleen worden vrijgesteld van het een perCent Premie of Veilgeld.

Ten zevenden, dat, bij continuatie, gelijk zulks sedert den 25sten November 1771 is geschied, alle roode en gele aarden Potten, geheel of gedeeltelijk gelood zijnde, en gemeenlijk genoemd Frankfortsche Potten, om het even van waar, het het zij dezelve te Lande of langs de Rivieren zullen worden ingevoerd, onderscheiden van eenig Aardewerk, en dus onder derzelver eigene benamingen, zullen moeten worden aangegeven, en daar voor aan inkomend Regt betaald zes Stuivers per Worp.

Ten achtsten, dat de orders, bij Resolutie der Staten Generaal, van den 30sten Mei en 23 Junij 1774, omtrent de inkomende en uitgaande Tras of Duifsteen gesteld, en laatstelijk tot ultimo December 1808 gecontinueerd, zullen worden geprolongeerd.

Ten negenden, dat al mede bij voortduring de Regten op het inkomen van ijzeren Nagels of Spijkers, zullen blijven verminderd op drie Guldens de duizend ponden; terwijl dat Artikel, gedurende denzelfden tijd, geheel van de uitgaande Regten zal blijven vrijgesteld, met uitzondering echter der Spijkers, transito naar Portugal verzonden wordende, welke in alle deelen en onder dezelfde conditien gelijk gesteld worden met die naar Spanje uitgevoerd wordende, volgens de Resolutie van Hun Hoog Mogenden, in dato 7 Februarij 1752.

Ten tienden, dat gedurende denzelfden termijn de uitgaande en inkomende regten op de Rijnsche en Moezelwijnen in dier voegen zullen blijven gemodereerd, dat op het inkomen van ieder Voeder van zes Aamen overlandsche ritzing, de Aam gerekend tot vier Ankers, worden geheven drie Guldens, in plaats van acht Guldens, en op het uitgaan twee Guldens in plaats van vijf Guldens.

Ten elfden, dat het uitgaande regt van de honderd riem Papier van alle soorten (uitgezonderd blaauw,) waarvan de riem boven de twee Guldens waardig is, bij continuatie zal blijven gemodereerd op één Gulden; dat voorts het Papier, beneden de twee Guldens per riem waardig, mede bij voortduring zal blijven gemodereerd op tien Stuivers, met de clausule, ingevalle van benadering, tot twee Guldens, zonder oplage, zoo als bij de Lijst van 31 Julij 1725 is bepaald; terwijl het blaauw Papier klein formaat, bij continuatie zal worden gemodereerd op één Gulden, uitgaande de honderd riem; en het groot formaat op twee Guldens de honderd riem, mede op het uitgaande; zullende voorts het Bordpapier, mitsgaders het Meubel- en Muzijkpapier, op het uitgaan worden belast met één perCent van de waarde van honderd Guldens; doch zal van het misdruk, uitgaande, worden betaald twee Guldens van de waarde van honderd Guldens.

En blijven eindelijk alle soorten van Papier, met uitzondering evenwel van het misdruk, van de betaling der Premiën

en of het extraordinaire Veilgeld op het uitgaan vrijgesteld, en onverminderd het verbod tegen den uitvoer van onbruikbaar gescheurd of ongescheurd Papier geëmaneerd.

Ten twaalfden, dat de laatstelijk, bij Publicatie van den 21 December 1807, gecontinueerde belasting van drie Guldens en vijftien Stuivers van elk uitte voeren honderd ponden Boter, bij voortduring zal worden ingevorderd, met dien verstande, dat een vierendeel niet minder dan tachtig, en een achtste op niet minder dan veertig ponden zal mogen worden aangegeven.

Ten dertienden, dat bij voortduring alle Bieren zonder onderscheid, zullen worden vrijgesteld van de betaling van inkomende en uitgaande Regten.

Ten veertienden, dat, met alteratie van de Lijst van den 31 Julij 1725, het inkomend Regt op het vreemd Wit en gezoden Zout, mede bij voortduring zal worden gemodereerd tot zes Gulden het honderd.

Ten vijftienden, dat, met intrekking van het Besluit des Staats Bewinds, van den 19den November 1802, waarbij is verstaan, dat onder de belasting van 30 perCent, bij Publicatie van den 4den Augustus deszelven jaars, gelegd op het uitgevoerd wordende Lijmvleesch en afval van Leder, niet waren begrepen beenderen en knoken, de voorsz. belasting van 30 perCent, bij dezen ook zal worden uitgestrekt tot alle niet afgekookte beenderen en knoken, en dat alleen de afgekookte daar van zullen zijn geëximeerd.

Ten zestienden, dat, bij alteratie der Lijst van 31 Julij 1725, zal worden verstaan, dat allerlei hout, komende uit Noorwegen en de Oost-Zee, met een ongebroken last, zal betalen bij het last, te rekenen naar de Hollandsche Meetcedulle, met een derde verhooging van dezelve.

Ten zeventienden, dat, bij voortduring de Steenkolen van de betaling der inkomende en uitgaande Regten voortaan zullen worden vrijgesteld.

Ten achttienden, dat, met intrekking van het bestaande verbod op den invoer van geslagt Vleesch, en alle soorten van Worsten, allerlei Vleesch en Spek, zonder onderscheid, Worsten en Hammen daar onder begrepen, met een inkomend Regt van twee Guldens en tien Stuivers per honderd ponden zal blijven bezwaard.

Ten negentienden, dat bij continuatie alle ongebakken Hardsteen, Zerken, Marmeren Blokken en Vloersteen, het zij niet of tot Bouwmaterialen bewerkt, van het uitgaande Regt zullen blijven geëximeerd; zullende echter onder deze vrijstelling niet zijn begrepen de Molensteenen, noch eenige zoodanige gewerkte noch ongewerkte steenen, welke niet tot Bouwmateriaal geacht kunnen worden te behooren.

Ten twintigsten, dat almede bij continuatie de Schaliën en Dakleijen van de uitgaande Regten zullen blijven vrijgesteld.

Ten een-en-twintigsten, dat insgelijks bij continuatie alle Lood, het zij in blokken als anderzins, Hagel en plat Lood daar onder mede begrepen, mitsgaders het Loodwit, bij voortduring van de uitgaande Regten zal worden geëximeerd.

Ten twee-en-twintigsten, dat het Brandhout, binnen dit Koningrijk ingevoerd wordende, van de inkomende Regten voortaan zal zijn vrijgesteld.

Ten drie-en-twintigsten, dat, met intrekking van het bestaande verbod op den invoer van Meel, Grutten, Gort en Beschuit, dezelve Artikelen zonder betaling van inkomende Regten, bij voortduring zullen mogen worden in- en uitgevoerd.

Ten vier-en-twintigsten, dat bij voortduring van inkomende en uitgaande Regten zullen worden ontlast alle versche Boomvruchten, waar van bij deze wel expresselijk worden uitgesloten alle gedroogde, ingemaakte of gekonfijte Vruchten.

Ten vijf-en-twintigsten, dat al mede bij voortduring het uitgaande Regt op de Olie van Olijven bij deze opgeheven, en dit Artikel voortaan daar van wordt vrijgesteld.

Ten

Ten zes-en-twintigsten, dat insgelijks bij continuatie de inkomende Regten op de Brandewijn, Voorloop van Mout, en alle andere gedisteleerde Wateren, de Rum en Arak daar onder mede begrepen, voortaan zullen worden gemodereerd op tien Guldens per Oxhoofd van dertig Virtels.

Ten zeven-en-twintigsten, dat bij voortduring het Ajuinzaad en alle andere Hofzaden, van het uitgaande Regt zullen worden vrijgesteld.

Ten acht-en-twintigsten, dat van alle vreemde en lange afgegravene Turf drie stuivers per Ton, en van alle Bagger- of Spon-Turf, vijf stuivers per Ton, voor inkomende Regten zal worden betaald.

Ten negen-en-twintigsten, dat bij continuatie van het Medicinaal Hout, inkomende zal worden gevorderd twee Guldens van de waarde van honderd Guldens.

Ten dertigsten, dat voortaan van wrakke en overblijfsels van gestrande Schepen, als Masten, Ankers, Zeilen, Touwwerk enz., geene Regten zullen worden geheven; dat echter van al het onbewerkt hout, deelen en planken, welke in eenige genaufrageerde Schepen zich mogen bevinden, en bekend onder den naam van Wrakhout, zal worden gevorderd een inkomend Regt tegen 3 perCent van de waarde, en 2 perCent premie of veilgeld.

Ten een-en-dertigsten, dat, tot emendatie der in sommige Lijsten achter het Plakkaat van 31 Julij 1725, abusivelijk gevoegden Taux, van het uitgaand Regt op het Artikel *alle andere gedroogde Visch*, van hetzelve zal worden geheven een half perCent van de waarde.

Ten twee-en-dertigsten, dat, blijvende het 218de Artikel van het Generaal Plakkaat van 31 Julij 1725, ten aanzien van alle andere aangehaalde Goederen in zijn geheel, hetzelve echter niet zal zijn van applicatie op aanhalingen van Brood, minder dan 400 ponden, van ongezouten of ongerookt Vleesch, minder dan 100 ponden, van Spek, minder dan

100 ponden, van Zeep, een kwart Ton of minder, van Zout, een Zak of minder, van Olie van rond en plat Zaad, minder dan een half Aam, en eindelijk van Bier, eene halve Ton of minder. Dat alle zoodanige partijen, aangehaald wordende door den Aanhaalden zullen worden overgegeven aan den Schout of den Geregte van de Plaats der aanhaling, of aan den genen die aldaar met de Justitie of Politie mogt zijn belast, tegen dadelijke betaling van een vierde der natemeldene getauxeerde waarde, aan den Aanhaalder te voldoen, ten einde die goederen terstond aan den Armen van zoodanige Plaats worden uitgereikt; welke uitreiking echter niet eerder zal geschieden, dan na dat de waarde door den Schout of Geregte, of door den genen die de Justitie of Politie uitoefent, zal zijn getauxeerd, en na dat, met uitdrukking dier getauxeerde waarde, aan den Aanhaalder bewijs van aangifte is gegeven, het welk door denzelven zal worden geëxhibeerd, zoo als zulks van onzent wege is geordonneerd.

Alles echter met dien verstande, dat, ten einde in alle gevallen gelegenheid te geven, om billijke reclames te kunnen doen, dat, indien zich Reclamanten op doen, de Substituut-Fiscaals, omtrent zoodanige aanhalingen wel procedures moeten entameren, en den Aangehaalden gelegenheid geven tot defensie, edoch dat dezelve Substituut-Fiscaals, in cas van condemnatie, kunnen volstaan met aan de Reclamanten alleen te betalen zoo veel als waarop dezelve Goederen in voege voorsz. zijn getauxeerd; — zullende in die gevallen de meergemelde Substituut-Fiscaals van 's Lands wege daar voor worden gededommageerd.

Ten drie-en-dertigsten, dat, bij interpretatie en ampliatie van het 206de Art. van het Generaal Plakkaat van den 31 Julij 1725, wordt bepaald, dat, wanneer eenige Goederen door 's Lands Ambtenaren benaderd worden, dezelve niet naar de Hoofdplaats van het Departement, waarin de benadering geschiedt, behoeven te worden opgezonden, ten fine

van

van opening en inventarisatie, maar dat de Benaderaars zullen kunnen volstaan, om die, voor zoo verre dezelve zouden moeten en kunnen vervoerd worden, ten naast bijgelegene Hoofd-Kantore op te brengen, mits de Ontvanger of Commis-Collecteur omtrent zoodanige benadering ten eenemale neutraal is, en daarin geen het minste belang heeft.

Dat de benaderde Goederen, aldaar opgebragt, behoorlijk geopend, en specifiek zullen moeten worden geinventariseerd, ten overstaan van den Ontvanger of Commis-Collecteur, die den Inventaris mede zal moeten onderteekenen, en daarbij verklaren op den Eed, aan den Lande gedaan, geen part, deel of interest in dezelve benadering te hebben, of daarin te zullen nemen.

Dat wijders de opening en inventarisatie van benaderde, in voege als tot de confiscatie aangehaalde Goederen, zal moeten geschieden in tegenwoordigheid van den Koopman, deszelfs Gemagtigden of Representanten, zoo die verkiest daarbij tegenwoordig te zijn, en dat, ten einde hier toe behoorlijke gelegenheid te geven, ingeval de Koopman of Gemagtigden niet bij de Goederen present is, dezelve opening en inventarisatie niet dan driemaal vier-en-twintig uren na de benadering zal mogen geschieden, edoch indien de Koopman zijn Gemagtigden of Representant present is, aanstonds, immers zoo spoedig doenlijk, na de gedane benadering.

Terwijl in het hier boven gemelde geval, wanneer, in afwezen van den Koopman, zijn Gemagtigden of Representant, de opening of inventarisatie geschied, daar over geroepen zal worden een neutraal Ambtenaar of publiek Persoon, aldaar wonende, om den afwezenden Koopman te representeren, en welke verpligt zal zijn, den Inventaris mede te onderteekenen.

Ten vier-en-dertigsten, dat, met alteratie der Publicatie, van den 30 December 1805, houdende bepaling, dat voor elke lading Mest, welke Binnenlandsch wordt vervoerd, eene Consignatie van *f* 70, zal worden gevorderd, voortaan van geene Ladingen Mest, Binnenlandsch vervoerd wordende,

eenige Gelden, uitgezonderd de gewone uitgaande Regten, zullen behooren te worden geconsigneerd, dan alleen voor de zulken, welke zich bevinden in Schepen, gedestineerd naar Plaatsen, die op Zeeuwsche Stroomen gelegen zijn.

Ten vijf-en-dertigsten, dat voortaan alle invoer van Papier, voorzien met de namen of merken van eenige binnen dit Rijk exterende Papier-Fabrijken, wordt verboden, op poene van confiscatie van al het alzoo ingevoerd wordende Papier, en verbeurte daarenboven van eene boete van één honderd Guldens, wanneer de quantiteit bedraagt vier riemen of minder, en bovendien eene boete van *f* 25 voor ieder riem Papier, excederende de voorsz. quantiteit van vier riemen; alles te verbeuren door den Invoerder, of den genen die tot den voorsz. Invoer, last of bevel gegeven, of daar aan eenig part of deel mogte hebben, en eindelijk op verbeurte van de Schepen en Schuiten, Karren, Wagens of andere Voer- of Rijtuigen en Paarden, waar mede voorzeide invoer zal zijn geschied.

Ten zes-en-dertigsten, dat, ten aanzien van het 122ste en 127ste Artikel van het Generaal Plakkaat van 31 Julij 1725, wordt bepaald, dat de Schippers de Stroomen en Rivieren, mitsgaders de Voerlieden, te Lande af- en inkomende, dadelijk bij hunne aankomst op de eerste Wacht zullen overgeven, de generale Verklaring of Balance, inhoudende de quantiteit, qualiteit, waarde, merken en nummers van hunne in- en opgeladene Goederen, en dat de Commis, de voorsz. Verklaring of Balance naar zich nemende, daar uit in conformiteit van dezelve zal formeren een of meer Volgbrieven.

2. Het tegenwoordig Besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

3. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie zijn belast met de executie van het tegenwoordig Besluit.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 26sten December van het Jaar 1808, en van onze Regering het derde. L O D E W IJ K

De Minister van Justitie en Policie, C. F. VAN MAANEN.

VERZAMELING
VAN
PLACAATEN,
DECREETEN, BESLUITEN,
BEKENDMAKINGEN,
ENZ.

DOOR

ZIJNE MAJESTEIT DEN KONING
VAN
HOLLAND,
MINISTERS van 't RIJK,
EN
LAND-DROST-AMBT van VRIESLAND;

Beginnende den 27 Dec. 1808, en eindigende den 27 Jan. 1809.

TWAALFDE DEEL.

TWEEDE STUK.

TE FRANEKER.
Bij D. ROMAR. BOEKVERKOOPER.
1809.

REGISTER
VAN
PLACAATEN.

TWAALFDE DEEL, TWEEDE STUK.

Be-

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Wij hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Eigenaren, begeerende hunne huizen en gebouwen te amoveren, zijn gehouden daartoe request, zonder zegel, aan onzen Minister van Finantien te presenteren; hetzelve afgevende ten burele van den Commissaris-Ontvanger van het middel der verponding, in zijn arrondissement.

2. De Commissaris-Ontvanger zal het request van den eigenaar stellen in handen van den Burgemeester of van het Gemeente Bestuur, ten einde daarop te dienen van berigt.

3. Zoo dra hij het berigt van den Burgemeester of van het Gemeente Bestuur zal terug ontvangen hebben, zal hij hetzelve met het request, en onder bijvoeging van zijne consideratien, overzenden aan onzen Minister van Finantien; om daarop uitspraak te doen.

4. Onze Minister van Finantien is belast met de executie van het tegenwoordig besluit.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 27sten December van het Jaar 1808, en van onze Regering het derde.

(getekend) LODEWIJK.

O DIS-

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

ontvangen hebbende eene Dispositie van den Minister tot de Binnenlandsche Zaken, van den 27 dezer N°. 43, dienende ter beantwoording van de dezerzijdsche Missives van den 4 Augustus en 6 December ll.; en waar bij etc.

Wordende daar bij verders aan den Landdrost te kennen gegeven:

1°. Dat etc.

2°. Dat, met inhæsie van des Ministers aanschrijving van den 20 Junij 1808 N°. 10, met opzigt tot alle gewone en buitengewone, binnen dit Departement gehouden wordende, Jaarmarkten, welke niet meer dan eenen dag duren, en het zij van zelven, of bij verspringing, op eenen Zaturdag invallen, dezelve op den naastvorigen of naastvolgenden dag, met uitzondering van den Zondag zullen moeten plaats hebben, en daar van, des noods, insgelijks, bij Notificatie, kennis zal behooren te worden gegeven.

3°. Dat etc.

Wordt etc.

Terwijl de inhoud van het *tweede Lid* wordt gebragt ter kennisse van Burgemeesteren der Steden van de eerste Klasse, en van de verdere Stedelijke en plaatselijke Besturen, tot derzelver narigt, en om den Landdrost, ingevalle uit dien hoofde eenige verschikkingen in de Jaarmarkten onder hun ressort mogten benoodigd zijn, daar van dadelijk te informeren.

Leeuwarden den 30 December 1808.

De LANDDROST voorn.

BE.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt door ons daartoe gedaan;

Hebben Wij besloten en besluiten:

I. Worden vastgesteld de navolgende pointen, welke, bij de dadelijke invoering van het Crimineel Wetboek, heden door Ons gearresteerd, zullen worden naargekomen.

Art. 1. Het Crimineel Wetboek heeft kracht van Wet, onmiddelijk na middernacht van den 31sten Januarij 1809.

Van dat tijdstip afaan zijn alle Regters, openbare Aanklagers, alle Onderdanen van het Koningrijk, en voorts allen en een iegelijk, gehouden, ieder voor zoo veel hem aangaat, zich daar naar te gedragen.

2. Het Crimineel Wetboek zal bij provisie alleen toepasselijk zijn op het Grondgebied van het Koningrijk in Europa, en geenszins op deszelfs buitenlandsche Bezittingen of Etablissementen.

3. Behalve de Landregten, Plakkaten, Publicatiën, Ordonnantiën, Reglementen, Statuten, Keuren, Octroijen, Handvesten en andere Wetten, het geheele Koningrijk, eenig gedeelte van hetzelve, of eenige bijzondere Plaats betroffen hebbende, en waarbij eenige straffen of boeten op misdaden of overtredingen waren vastgesteld, welke met de invoering van het Crimineel Wetboek, overeenkomstig de bepalingen daarbij gemaakt, zullen afgeschaft zijn, wordt almede, bij de invoering van het Crimineel Wetboek, afgeschaft het Romeinsch Regt, voor zoo verre hetzelve tot nu toe in eenig gedeelte van het Koningrijk is van kracht geweest.

4. In plaats der gewone aanplakking, zal het Crimineel Wetboek, gedurende twee maanden na deszelfs afkondiging, in alle de Gemeenten van het Koningrijk, op geschikte plaatsen, door de Burgemeesters of de Gemeente Besturen te bepalen, worden voorgelegd; ten einde aan allen en een iegelijk de gelegenheid te geven, om hetzelve te lezen, en met den inhoud daarvan bekend te kunnen worden.

II. Het tegenwoordig Besluit zal worden gepubliceerd en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

III. Onze Minister van Justitie en Politie is belast met de executie van het tegenwoordig Besluit.

Gegeven in Ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 31sten December 1808, en van onze Regering het derde.

L O D E W IJ K.

De Minister van
Justitie en Politie.

C. F. VAN MAANEN.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Willende, met intrekking van het nog vigerende Marsch-Reglement, de dato 20 Augustus 1799, voorzien in de Huisvesting en Voeding van onze Landmagt, wanneer dezelve binnen dit Rijk zich op marsch zal bevinden, en tevens onze getrouwe Onderdanen den last, van zoodanige inlegering onafscheidbaar, meer dragelijk maken; ——

In aanmerking nemende, dat eene dadelijke betaling der benoodigde Wagens, Karren en Paarden, door de Corpsen zelve, vele en regtmatige bezwaren zal uit den weg ruimen, en de werkzaamheden bij het Ministerie van Oorlog kunnen vereenvoudigen,

Hebben Wij besloten en besluiten:

Huisvesting en voeding der marscherende Troepen, en schadeloosstelling deswegens toegestaan.

Art. 1. Alle Militaire Corpsen en Detachementen van eene behoorlijke Marsch-order voorzien, zullen, bij derzelver aankomst in eenige Stad of Plaats, door de zorg van den Burgemeester of den Magistraat, overeenkomstig ons Decreet van 11 Junij 1807 No. 37, op de Kasernering van onze Landmagt geëmaneerd, worden gehuisvest, en behoudens eene billijke schadeloosstelling gevoed.

2. De Onder-Officieren en Soldaten zullen, behalve Huisvesting, Vuur en Licht, dagelijks ontvangen één of een half pond goed gaar gebakken Brood, en daarenboven, ten minsten ééns in de vier en twintig uren, eene voedzame maaltijd hebben; bestaande in Aardappelen, Groenten of

drooge peulvruchten, met Vleesch of Spek, of wel Aardappelen met gedroogde of gezouten Visch; wordende de Magistraten wel expresselijk verantwoordelijk gesteld voor de betamelijke voeding van den Soldaat, en den commanderenden Officieren bij deze geïnjungeerd, van de in gebreke blijvende of onwillige Gemeenten dadelijk rapport aan onzen Minister van Oorlog intezenden.

De Officieren moeten zich ten hunnen kosten van Spijs en Drank voorzien.

3. Wij accorderen voor ieder' Onder-Officier of Soldaat, in voege als bij het voorgaande Artikel gevoegd zijnde, dagelijks zeven Stuivers, te weten vijf Stuivers, op welker rembourfement van wege het Rijk orders zullen worden gesteld, en twee Stuivers op de Leening intehouden: wordende de bijslag van Vleesch en Jenever aan marcherende Troepen, bij Hoofddeel 2, Afdeeling 3, Art. 46 van het Reglement op de administratie en monstering van onze Landmagt toegestaan, gevolgelijk ingetrokken.

Deze gelden zullen door den commanderenden Officier, vóór zijn vertrek uit het Nacht-kwartier, aan den Burgemeester of den Magistraat, met bijvoeging van eenen fummieren staat der sterkte van zijn onderhebbend Corps of Detachement, behoorlijk gecertificeerd, worden uitgereikt; ten einde vervolgens onder de Ingezetenen, welke met inlegering zijn belast geweest, en zich van hunne verpligting jegens den Soldaat hebben gekweten, te worden verdeeld.

Op het Duplicaat van opgemelden staat zal door den Burgemeester, of den Magistraat, voor het montan der ontvangene schadeloosstelling worden gequiteerd, en, met overlegging van dit bewijs in originali, zullen de Raden van Administratie de restitutie van de gedebourseerde vijf Stuivers per man, bij onzen Minister van Oorlog, mogen aanvragen.

De gelden door de Corpsen voor voedzel betaald, en welke

ke de gegoede Ingezetenen niet zouden begeeren te ontvangen, maar ten behoeve van min gegoede Ingezetenen verkiezen aftestaan, zullen door de Gemeente-Besturen onder de min gegoede Ingezetenen, mits zij met Inkwartiering belast zijn geweest, naa aanleiding der voorkomende omstandigheden, in billijkheid worden verdeeld.

4. De regelmatige uitdeeling der Fourages zal door den Aannemer Generaal der subsistentien, of ten zijnen kosten door den Magistraat, overeenkomstig het met denzelven aangegaan Contract, worden verzekerd.

5. De bij Artikel 3 geaccordeerde toelage zal geenszins volgen aan zoodanige Gemeenten, in welke onze Troepen voor een' onbepaalden tijd worden gekantonneerd; zijnde het onze intentie, dat dezelve zoo veel mogelijk, en naar aanleiding van de bepalingen, vervat bij ons Decreet van den 11den Junij 1807, bij Artikel 1 aangehaald, *Chambrée* maken: zoo lang nogtans een Corps in zoodanige Gemeente nog geen *Chambrée* maakt, en dus door de Gemeente gevoed wordt, zal de schadeloosstelling dagelijks door den commanderenden Officier voldaan worden.

6. Wij ordonneren aan de commanderenden Officieren der Corpsen, alle mogelijke desorder, zoo op marsch als in de huizen der Ingezetenen, krachdadig te keer te gaan, en niet te gedoogen dat de Soldaat meer vordere, dan waar op hij volgens den letter en geest van dit Decreet aanspraak maken kan: wordende den commanderenden Officieren voornoemd aanbevolen, om, bij geschil, deswegens te ontstaan, te letten zoo op de bijzondere omstandigheden der Dorpen of Gehuchten, waar in zij zich bevinden, als van de Opgezetenen, ten aanzien van wier gedrag klagten mogten vallen.

7. De Corpsen zullen, tot vervoer van hunne Bagagiën op marsch, gebruik kunnen maken van Wagens of van Karren, naar mate dat dezelve in de Departementen verkrijgbaar zijn; en zulks in evenredigheid van het Tarif hierna volgende:

Trans-

Transport-Middelen te Lande toegestaan, bepaling van den prijs, en de wijze van betaling derzelven.

ARTILLERIE, INFANTERIE EN JAGERS.	Wagens met 2 Paarden	Karren met 1 Paard.
Voor een Regiments-Staf . . .	1	2
Voor den Staf van elk Bataillon . .	1	2
Voor een Battaillon Artillerie, Infanterie of Jagers, buiten den Staf, sterk . 800 á 1000 Man	6	9
Idem idem 600 à 800 —— . . .	5	8
Idem idem 400 à 600 —— . .	4	6
Idem idem 200 à 400 —— . .	3	4
Voor een Detachement, door een Onder-Officier geleid wordende, van 100 tot 200 Hoofden . .	2	3
Idem idem beneden de 100 Hoofden . .	1	2
Nota. Eene Compagnie Veteranen wordt naar de sterkte van een Detachement berekend.		
GENDARMERIE, RIJDENDE ARTILLERIE, KURASSIERS EN HUSSAREN.		
Voor den Staf van een Regiment of Corps .	1	2
Voor idem van een en twee Eskadrons afzonderlijk, zonder den Staf van het Corps marcherende	1	2
Voor drie en vier Eskadrons . .	2	4
Voor Eskadrons of Compagnien, buiten den Staf, te zamen sterk 800 à 1000 Man . .	10	15
idem idem 600 à 800 idem . .	8	12
idem idem 400 á 600 idem .	6	9
idem idem 200 à 400 idem .	5	8
Voor een Detachement, door een Officier geleid wordende, van 200 tot 100 Man .	4	6
idem idem 100 à 50 idem. .	2	3
idem idem, beneden de 50 idem. .	1	2

Niettegenstaande minder Wagens of Karren mogten gebruikt zijn: zullende de Corpsen echter naar gelang van opgemelde Tarif de restitutie bekomen.

8. De Wagens of Karren, bij het voorgaande Artikel toegestaan, zullen moeten dienen tot Transport der Geldkist, van die met Medicijnen, van de Regiments-papieren, der Mantelzakken van de Officieren, welke niet boven de 30 ponden ieder zullen mogen wegen; van de Equipagie der Paarden, welke gedurende den marsch gedrukt, of ziek agter gelaten moeten worden, en eindelijk van de Onder-Officieren en Soldaten, die onder weg buiten staat geraken te voet te gaan, hunne Wapenen, Equipagie, enz.

9. Het *Maximum* van het gewigt, op een Wagen of Kar te laden, zal zijn:

Op een Wagen met 2 Paarden, 1000 ponden of 8 Man, op een Kar met één Paard, 700 ponden Amsterdamsch, of 4 à 5 Man.

10. De Corpsen zullen, onder geen voorwendsel hoegenaamd, ten laste van het Rijk een grooter getal Wagens of Karren aanvragen, dan bij Artikel 7 hiervoren is toegestaan; noch dezelve zwaarder mogen bevrachten, dan bij Artikel 9 is bepaald.

Geen Voerman zal eigendunkelijk verpligt worden, zijne Vracht verder te vervoeren dan tot het eerste Nachtkwartier.

Indien nogtans de Magistraat van zoodanige plaats ten genoege van den commanderenden Officier mogt kunnen aantoonen, buiten de mogelijkheid te zijn de vereischte Wagens en Karren uit hun District geheel of gedeeltelijk te verzorgen zal de commanderende Officier voornoemd bevoegd zijn, de Voerlieden, of een gedeelte derzelve, bij loting tot het verder transport te ordonneren: niettemin zorgende dat dezelve, zoodra maar eenigzins doenlijk is, worden ontslagen.

Aan Voerlieden in dat cas verkeerende, zal door opgemel-

de Magiſtraat Logis en Stalling *gratis* moeten worden verſtrekt.

De commanderende Officieren zullen toezien, dat de Voerlieden beſcheiden bejegend worden, en hunne Paarden in geen geval worden afgejaagd, of den bek afgereden.

11. Indien de commanderende Officier tot bijzonderen dienst van het Corps Wagens of Karren mogt noodig hebben, zal hij die, ongeacht de bepaling bij voorgaand Artikel gemaakt, mogen verzoeken: en zullen dezelve hem tot den prijs bij dit Decreet vastgeſteld, en tegen contante betaling, ten laste van het Corps, moeten worden verſtrekt.

Aan de Kwartiermakers, welke het Corps voorafgaan, mogen op denzelfden voet Wagens of Karren worden verzorgd.

12. Tot bijzonder gebruik der Officieren, zullen nimmer Wagens, Karren en Paarden kunnen worden aangevraagd: dezelve begeerende, zullen zij deswegens met eenig Voerman ſchikkingen maken, en voor hun vertrek contant hebben te betalen.

13. Wij accorderen voor ieder uur afſtands, door de Voerlieden afteleggen, voor een Wagen met twee Paarden beſpannen, eenen Gulden, en voor een Kar met één Paard vijftien Stuivers.

Voor de terug reis kan niets worden gevorderd.

14. Alle Corpſen of Detachementen zullen, na bekomen marsch order, dadelijk bij den Burgemeester of de Regering der Plaats het aantal Wagens of Karren, bij dit Decreet toegeſtaan, of zoo veel minder als de commanderende Officier mogt rekenen noodig te hebben, aanvragen, en onder denzelven, tegens intrekking van behoorlijke Quitantie, deponeren de gelden, in conformiteit van het vorig Art. voor het te doene transport verſchuldigd.

Op elke rustplaats zullen zij op denzelfden voet hebben te handelen.

Na

Na dat de Voerlieden hunnen dienst naar behooren zullen hebben gepresteerd, zal de commanderende Officier hun, bij derzelver ontslag, deswegens een attest geven; op vertoon van welk geblijk de Magistraat der Stad of Plaats, op wiens orders hij de vracht zal gedaan hebben, de verdiende vrachtloonen dadelijk zal uitbetalen.

Wanneer de omstandigheden, bij § 3, Art. 10 bedoeld, plaats gevonden hebben, zal de commanderende Officier het meerder verdiende loon dadelijk aan den Voerman uitreiken, en van deze gedane betaling een Certificaat van den Burgemeester of van den Magistraat der Plaats, alwaar hij zich dan bevindt, inwinnen.

Transporten te Water.

15. Wij autoriseren onzen Minister van Oorlog, om, naar gelang der omstandigheden, de Corpsen en derzelver Bagagiën te Water te doen transporteren: zullende in dat geval de Transport-kosten, bij Art. 7 en 13 toegestaan, niet worden geleden.

De vijf en twee Stuivers bij Art. 3, voor de voeding der Militairen, te Lande marcherende, toegestaan, zullen door de Raden van Administratie der Corpsen, ingeval van Transport te Water, worden genoten: en zullen dezelve gehouden zijn, te zorgen dat de Manschappen uit voorsz. Gelden gedurende den overtogt behoorlijk worden gevoed.

Onze Minister van Oorlog stelt op het rembours der vijf Stuivers van 's Rijks wege order, en zorgt dat 'er opzigtelijk de dagen van inscheping en ontscheping geene dubbele uitgaven geschieden.

Wanneer eenig Depôt wordt verplaatst, en de Magazijnen van het Corps tevens moeten volgen, zullen aan den Raad van Administratie de noodige Schepen of Schuiten ten kosten van het Rijk worden verstrekt.

 Het

Het getal, de groote en de soort van Vaartuigen, in beide voornoemde gevallen te accorderen, zal door onzen Minister van Oorlog worden geregeld.

Voorschreven Vaartuigen zullen op den gebruikelijken voet worden geprest, of door den Burgemeester verzorgd, en van het noodig versch Water en Stroo voorzien worden.

Vervoer van zieke Militairen

16. Aan alléén reizende Militairen, welke onder weg van ziekte worden overvallen, het zij dezelve met verlof gaan, of daar van terug keeren, — naar het Hospitaal op weg zijn, of uit hetzelve komen, om hun Corps te rejoigneren, en eindelijk aan zoodanige herstelden, wier gebreken hun echter het marcheren beletten, zal, ten koste van het Rijk, transport per As of per Schuit worden verstrekt.

Onze Minister van Oorlog zal ten dezen aanzien de noodige voorschriften geven, ten einde de staat der lijders vooraf worde geconstateerd, en alle abuizen voorgekomen en geweerd worden.

Betaling van Veergelden, Tollen, Barrieres zoo in als buiten dienst.

17. Voor het overzetten van Corpsen, Detachementen, en Militairen met depeches belast, mitsgaders van de Bagagiewagens, en verdere transport-middelen, of 's Rijks goederen, over rivieren en stroomen, zal bij voortduring eenige indemniteit worden betaald; en wel de helft van het geen, volgens het tarif op zoodanig Veer, van bijzondere reizigers, bij dag of bij nacht, bij goedweer, storm of ijsgang, kan worden gevorderd.

18. Geen Corps, detachement of individu, tot onze Landmagt behoorende, en marcherende, of zich voor dienstzaken op weg bevindende, zal gehouden zijn, eenige Tollen, Brug-, Straat-, Weg-, Barriere- of Poortgelden, noch voor hunne

hunne Perfonen, noch voor hunne Paarden, Bagagie, Wagens, of 's Rijks goederen te betalen.

19. Onder-Officieren en Soldaten, tot verrigting hunner bijzondere belangen reizende, zullen op Postwagens, Beurtfchepen, Volk- en Pakfchuiten, mitsgaders op alle gewone Veren, kunnen volftaan met de betaling van de halve vracht.

Dienften van verfchillenden aard.

20. Wanneer door of op last van onzen Minister van Oorlog, binnen eenige Gemeente, Manfchappen, Paarden, Wagens of Karren, het zij tot het overbrengen van Depeches, tot voorfpan, tot bediening van het Gefchut, tot den arbeid aan Fortificatien en dergelijken, worden gevorderd, zal daar voor kunnen worden gedeclareerd; als volgt:

Voor een' Man te voet, tot overbrenging van Depêches, zes Stuivers per uur afftands.

Voor een' Man te Paard, als Estafette, twaalf Stuivers per uur, in beide gevallen voor de terug reis niets.

Voor een' Arbeider, werkende 12 uuren per dag, in den Zomer, zestien Stuivers; meerder uren naar advenant.

Voor een' Arbeider, 8 uren werkende, in den Winter, twaalf Stuivers; meerder uren naar advenant.

Voor een' Voorfpan om Gefchut, Caisfons, en dergelijken, van de eene Stad naar eene andere plaats te vervoeren, indien hetzelve uit twee Paarden beftaat, vijftien Stuivers per uur distantie; en uit een Paard tien Stuivers.

Voor het retour wordt niets geleden.

Voor een Span van 2 Paarden, met den Voerman	f 3 : 10 : 0	dagelijks in vasten dienst zijnde.
Voor een Span van 1 Paard, en den Voerman	2 : 10 : 0	
Voor eene Kar met 1 Paard, en den Voerman	3 : 10 : 0	
Voor een Wagen met 2 Paarden en den Voerman . . .	4 : 10 : 0	

Ingeval de Manſchappen of Paarden geenen werkelijken dienst hebben gepresteerd, maar alleen aanzegging bekomen hebben om zich gereed te houden, zal ſlechts een vierde gedeelte van de bij dit Artikel toegeſtane ſom worden geleden; ten ware de Paarden op een vreemden ſtal waren overgebragt, wanneer de helft zal worden gevalideerd.

Autoriſatie op onze Ministers tot regelmatige executie van dit Decreet.

21. Onze Minister van Oorlog zal een model-ſummier-Staat, bij Art. 3 gemeld, de formulieren van aanvraag, en van de te geven Attesten, bij Art. 14, en de modellen der Bons en Paſſagie-Billetten, volgens Art. 17, op de reſpective Veren aftegeven, voorſchrijven, en wijders de vereischte bepalingen maken, nopens de bewijzen, welke 'er, uit hoofde van het geſtatueerde bij Art. 18, zouden moeten worden geproduceerd, wanneer een Militair voor dienstzaken vrij paſſage vordert.

Onze Minister van Oorlog zal insgelijks orders ſtellen op de reſtitutie der voorſchotten, door de Corpſen, ingevolge het verordende bij Art. 3, 14 en 15, te doen; zorgende dat aan onze intentie, om den dienst ordentelijk en ſpoedig te doen uitoefenen, en onze goede Onderdanen dadelijk betaling te doen erlangen, zonder aan eenige chicane, veelmin vexatie van de zijde der Militairen, blootgeſteld te zijn, voldaan worde.

De Land-Drosten in de reſpective Departementen zullen van hunne kant toezien, dat de Burgemeesters of Gemeente-Beſturen met de meest mogelijke bereidwilligheid en heuschheid voor de huisvesting en goede voeding der Militairen, mitsgaders voor de levering der noodige Transportmiddelen, zorgen, en dat den Voerlieden, van een behoorlijk Attest voorzien, onder geen pretext het verdiende loon onthouden worde.

Wij

22. Wij gelasten onze Ministers van Finantiën en van Binnenlandsche Zaken, respectivelijk, de noodige orders te stellen, dat aan het gestatueerde bij Art. 17, 18 en 19, door de Pachters of Gaarders geen hinder worde toegebragt, en Ons de vereischte voordragten te doen, tot het verleenen van billijke remissie aan de daarbij geconcerneerde Pachters van 's Rijks Veren, Tollen, Barrieres en dergelijken, en tot schadeloosstelling der bijzondere Eigenaars derzelve, indien daartoe, volgens de Octrooijen en Concessien, in der tijd verleend, termen gevonden worden.

23. De bepalingen, bij dit Decreet gemaakt, zullen dadelijk in werking gebragt en stiptelijk worden nagekomen

24. Onze Ministers van Oorlog, van Finantiën, van Binnenlandsche Zaken en van Justitie en Politie, zijn belast met de executie van dit Decreet, een ieder voor zoo veel hem aangaat, het welk zal worden gebragt ter kennis van de Rekenkamer en van den Directeur Generaal der Publieke Schatkist, en voorts worden gedrukt en gepubliceerd dáár en wáár zulks te doen gebruikelijk is.

Gegeven in ons Paleis te Amsterdam, den 4den Januarij van het Jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Policie,

C. F. VAN MAANEN.

BEKENDMAKING

De LANDDROST IN VRIESLAND

maakt aan een ieder, die daar bij belang heeft, bekend: dat de prijs der Botervaten, tot en met den laatsten December dezes Jaars, zal blijven op den tegenwoordigen voet; *zijnde voor een Vierendeels Ton Twee en dertig Stuivers — Voor een Kinnetje Achtien Stuivers — en voor een half Kinnetje Elf Stuivers.*

Leeuwarden den 4 Januarij 1809.

De LANDDROST voornoemd,

R. L. v. ANDRINGA DE KEMPENAER.

DIS.

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

gelezen hebbende eene Misſive van den Minister van Financien, van den 2 dezer N°. 4, daar bij, met aanſchrijving om de verſchillende Gemeente Beſturen daar van te informeren, inzendende Kopij van een Koninklijk Beſluit, van den 27 der vorige maand N°. 26 zijnde van den volgenden inhoud:

Art. 1. „ Eigenaren begerende hunne Huizen en Gebou-
„ wen te amoveren, zijn gehouden daar toe Request zonder
„ Zegel aan onzen Minister van Financien te preſenteren,
„ hetzelve afgevende ten Burele van den Commisſaris Ont-
„ vanger van het Middel der Verponding in zijn Arrondis-
„ ſement.

2. „ De Commisſaris Ontvanger zal het Request van den
„ Eigenaar ſtellen in handen van den Burgemeester of van
„ het Gemeente Beſtuur, ten einde daar op te dienen van
„ berigt.

3. „ Zoo-dra hij het berigt van den Burgemeester of van
„ het Gemeente Beſtuur zal te rug ontvangen hebben, zal
„ hij hetzelve met het Request en onder bijvoeging van zijne
„ conſideratien overzenden, aan onzen Minister van Finan-
„ cien, om daar op uitſpraak te doen.

Wordt de inhoud van Hooggedachte Zijner Majeſteits Beſluit bij dezen gebragt ter kennisſe van de Burgemeesteren der Steden van de eerſte Klasſe en verdere Plaatſelijke Beſturen in dit Departement, ten fine van informatie.

Leeuwarden den 10 Januarij 1809.

De LANDDROST voornd.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende de voordragt door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

Art. 1. Bij modificatie van Artikel 17 der Ordonnantie op de Patenten, vervat in de Publicatie van Hun Hoog Mogenden, in dato 2 December 1805, waar bij bepaald is, dat voor elken Oven eener Steenbakkerij tien guldens voor het Regt van Patent moet betaald worden, — zal voortaan van Veld Steen Oventjes, die, van Kanalen afgelegen, alleen tot gerijf der Landlieden dienen, worden betaald een Patent Regt van vijf guldens.

2. Het tegenwoordig Besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

3. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie zijn belast met de executie van het tegenwoordig Besluit.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 10den Januarij van het jaar 1809, en van onze Regering het vierde

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Politie,

C. F. VAN MAANEN.

DIS-

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

nader overwogen hebbende eene Dispositie van den Minister van Justitie en Policie, van den 9 December 1808 N°. 1, (bekend in het Verbaal van den 19 daaraanvolgende N°. 4,) waar bij dezelve ter kennis van den Landdrost heeft gebragt, een Koninglijk Decreet van den 29 November ll. N°. 12, zijnde van navolgenden inhoud:

„ LODEWIJK NAPOLEON, DOOR DE GRATIE
„ GODS EN DE CONSTITUTIE DES KONINGRIJKS,
„ KONING VAN HOLLAND, CONNÉTABLE
„ VAN FRANKRIJK.

„ De noodzakelijkheid overwegende, dat, ter bevordering van orde in de Administratie der Finantiën, eenige bepalingen worden vastgesteld, met opzigt tot de verantwoording van verstrekte subsidiën, of Penningen ter goeder rekening;

„ Hebben Wij gedecreteerd en decreteren:

Art. 1. „ Alle subsidiën, welke uit de Publieke Schatkist tot een bepaald einde zijn of worden verstrekt, zullen op de gewone wijze aan de Rekenkamer worden verantwoord.

2. „ Ten aanzien van alle andere Onderstandgelden, die aan Steden, Polders, Godshuizen, Etablissementen, en andere Collegiën of Corporatën, ter gemoetkoming in derzelver lasten, of om het Jaarlijks te kort te suppleren, worden gegeven, — zullen de Administratiën van dezelve, ter behoorlijke verantwoording van die penningen, gehouden en verpligt zijn, om aan het Ministerie, waartoe zij behooren, binnen drie maanden na het sluiten van derzelver Jaarlijksche Rekeningen, intezenden een Extract

„ of Extracten, uit de Rekeningen, behoorlijk geverifieerd,
„ en waar uit zal moeten blijken, zoo wel, dat de post van
„ subsidie in Rekening is gebragt, als het einde waar toe
„ hetzelve gebruikt is; terwijl gemelde Administratiën al
„ mede verpligt en gehouden zijn, om alle zoodanige nadere
„ informatiën te geven, als de Minister mogt oordeelen benoo-
„ digd te hebben, in gevallen van de minste twijfeling om-
„ trent de goede en rigtige Administratie van dusdanige Eta-
„ blissementen, waar aan eenig subsidie wordt geaccordeerd;
„ in voege, dat volkomen blijke, dat het doel van het Gou-
„ vernement, in het verleenen van subsidie Voorgesteld,
„ bereikt zij, en daar aan beantwoord is; — zullende ver-
„ volgens gemelde Extract of Extracten, na in voege voorsz.
„ geëxamineerd te zijn, geviseerd, en door den Minister ge-
„ teekend, aan de Rekenkamer worden ingezonden, ten
„ einde als dan de ontlasting tegens de belastingen te effec-
„ tuëren

3. „ Met opzigt tot Penningen, welke ter goeder reke-
„ ning verstrekt worden, om daar uit liefde giften of bij-
„ stand aan behoeftigen te verleenen, zullen de Rendanten
„ kunnen volstaan met slechts van zoodanige uitgaven veri-
„ ficatoire bescheiden overteleggen, als daar voor vatbaar
„ zijn, zoo als voor Leverancien van Spijs, Drank, Klee-
„ ding, Beddengoed enz., het welk aan de Behoeftigen in
„ natura is uitgedeeld; terwijl alle verdere uitgaven aan hun
„ zullen geleden worden op verklaring, dat zij die Pennin-
„ gen, voor zoo verre de uitgaven, daar uit gedaan, met
„ geene bewijzen zijn gestaafd, hebben besteed naar hun
„ beste weten, tot het oogmerk waar toe zij gegeven waren;
„ mits deze verklaring doende op den Eed bij de aanvaar-
„ ding hunner bediening gedaan, ingevalle zij Ambtenaren,
„ en, indien zij particuliere Ingezetenen mogten zijn, bij
„ presentatie van Eede.

4. „ On-

4. „ Onze Ministers en Directeurs-Generaal zullen de on-
„ der hen ressorterende Comptabelen ten naauwsten verplig-
„ ten, om, binnen den tijd van drie maanden na den afloop
„ van het Jaar waar in, — of van het werk waar toe, — zij
„ eenig subsidie of ander voorschot uit de Kas van het Rijk
„ hebben genoten, derzelver verantwoording met de nodige
„ bescheiden aan de Ministerien of Directien, waar toe zij
„ respectivelijk behooren, over te brengen; op pœne van
„ daar toe, naar mate van derzelver betrekkingen, te zullen
„ worden geconstringeerd; welke Rekeningen vervolgens,
„ na dat dezelve, overeenkomstig hunnen inhoud, het zij
„ geheel, het zij bij behoorlijk daar van gemaakte Extrac-
„ ten, vooraf zullen geëxamineerd en geviseerd zijn, ter Re-
„ kenkamer zullen worden overgebragt: — Tot de behoor-
„ lijke en stipte uitvoering waar van de respective Ministeri-
„ ën en Directien, als mede de Rekenkamer, worden ver-
„ antwoordelijk gesteld.

5. „ Onze respective Ministers en Directeurs Generaal,
„ als mede de Nationale Rekenkamer, zijn belast met de
„ executie van het tegenwoordig Decreet.

„ Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den
„ 29sten November van het Jaar 1808, en van onze Rege-
„ ring het derde."

(geteekend) L O D E W IJ K.

Voor Kopij Conform. De Raad-Secretaris.

(geteekend) J. H. APPELIUS.

Brengt hetzelve Decreet, bij dezen ter kennis van de Hee-ren Drosten in de Kwartieren, de respective Stads- Districts- en Eilands Besturen, mitsgaders de onderscheidene Dijks-Be-sturen, met last om den inhoud van hetzelve stiptelijk te achtervolgen en naar te komen.

Leeuwarden den 10 Januarij 1809.

De L A N D D R O S T vooorn.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam hebbende goedgekeurd den voordragt, door ons deswegens gedaan,

Hebben wij besloten en besluiten:

Art. 1. Het middel van het personeel zal voor het jaar 1809 op den voet der Publicatie van den 11den April 1807 worden gecontinueerd.

2. Het tegen woordig besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

3. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie zijn belast met de executie van het tegenwoordig besluit.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 14den Januarij van het Jaar 1809, en van onze Regering het vierde

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Politie

C. F. VAN MAANEN.

B E-

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Conſtitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt daartoe door ons gedaan,

Hebben Wij beſloten en beſluiten:

Art. 1. De bepaling, voorkomende bij Art. 44. der Ordonnantie op het Middel van Verponding, bij de Wet van 20 Januarij 1807 geëmaneerd, *dat binnen een jaar, na den daar bij geſtelden tijd van betaling der Verponding, de executie zal moeten zijn afgeloopen, en dat na verloop van dien tijd het hijpotheek op het Perceel voor den achterſtand zal ceſſeren,* — zal, ten aanzien der Verponding over den jare 1807 en volgende, geen effect ſorteren, vóór en aleer de nieuwe quohieren van Verponding zullen zijn daargeſteld, naar welke de betaling van dat Middel, volgens de Ordonnantie, geſchieden moet.

2. De aanzuivering van de Verponding voor de Goederen, verkregen in de den jare 1807 en volgende jaren, zal geſchieden door die genen, welke, tijdens de Liquidatie, na dat de nieuwe Verponding bepaald zal zijn, zullen bevonden worden Eigenaren dier Goederen te wezen; behoudens nogtans het regres van dezen jegens den vorigen Eigenaar van welken zij die Goederen hebben verkregen.

3. Alle Eigenaren, welke in of na den jare 1807 Goederen verkregen hebben, zullen het regt hebben zich te vervoegen bij de Ontvangers der Verponding, of van zoodanige anderen reële Middelen, als waarvoor het Middel der Verponding is geſubintreerd; ten einde te vragen Extracten uit de Boeken van de zelve Ontvangers, voor zoo verre zij

zulks

zulks zouden mogen noodig oordeelen, om te kunnen doen consteren van het montant der voorschreven Middelen, over den jare 1807 en vervolgens, bij anticipatie betaald; tot het afgeven van welke Extracten de voornoemde Ontvangers zullen verpligt zijn.

4. Het tegenwoordig Besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

5. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie zijn belast met de executie van het tegenwoordig Besluit.

Gegeven in Ons Koninglijk Paleis te Amsterdam, den 14 den Januarij van het jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

L O D E W IJ K.

De Minister van
Justitie en Politie.

C. F. VAN MAANEN.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Conſtitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam hebbende goedgekeurd den voordragt, door Ons deswegens gedaan.

Hebben Wij beſloten en beſluiten:

Art. 1. Het geſtatueerde bij de Publicatie van den 4den Mei 1804, opzigtelijk den uitvoer van haardasch, zal nog voor één jaar, en overzulks tot den 1ſten Junij 1810, worden geobſerveerd, met betrekking, zoo tot den gepermiteerden uitvoer zelven, als met relatie tot het uitgaande regt van vijf guldens per last, waaraan dezelve bij de voorſ. Publicatie van den 4den Mei 1804 is geadſubjecteerd.

2. Het tegenwoordig beſluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnſereerd.

3. Onze Ministers van Finantiën, van Justitie en Politie, en van Binnenlandſche Zaken, zijn belast met de executie van het tegenwoordig beſluit.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amſterdam, den 14den Januarij van het Jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

LODEWIJK.

De Minister van
Juſtitie en Policie,

C. F. VAN MAANEN.

BEKENDMAKING

De LANDDROST in VRIESLAND

brengt bij dezen, op speciaal verzoek van den Heere Directeur Generaal der Publieke Schuld, ter kennis van elk en een ieder, de hier navolgende woordelijk geinsereerde Dispositie van welgemelden Directeur Generaal.

13 Januarij 1809. N°. 4.

De DIRECTEUR-GENERAAL der PUBLIEKE SCHULD, als belast zijnde met de executie van Zijner Majesteits Besluit, van den 2 dezer maand N°. 3, inhoudende de vereischte bepalingen, met betrekking tot de wijze, waarop, te beginnen met het Jaar 1809, de betaling van alle Pensioenen en Gagementen, welke ten lasten der Publieke Schatkist loopen, door den Directeur-Generaal der Publieke Schuld, als bij het 14de Artikel van Zijner Majesteits Besluit, van den 23sten Augustus 1808 N°. 5, met deze betaling belast, zal worden geëffectueerd.

BRENGT bij dezen ter kennisse van alle Militaire en Burgerlijke Gepensioneerden en Gegageerden, zoo mede van alle Kerkelijke Gepensioneerden, de zoogenaamde Emeriti Tractementen en Pensioenen van Predikants Weduwen daar onder begrepen, mitsgaders van de Gepensioneerden van de Marine, en de Gegageerden op de Werven, voor zoo verre die genen derzelve betreft, welker Pensioenen of Gagementen, tot hiertoe uit de Publieke Schatkist betaald zijn:

Eerstelijk, dat te beginnen met den aanvang van het Jaar 1809, alle Pensioenen en Gagementen, zonder onderscheid, loopende ten lasten van de Publieke Schatkist, zullen betaald worden om de drie maanden, en wel na ultimo Maart, ulti-

mo

mo Junij; ultimo September, en ultimo December van elk jaar.

Ten tweeden, dat alle Penſioenen of Gagementen, loopende ten lasten van de Publieke Schatkist, zullen betaald worden op de Kantoren der reſpective Ontvangers-Generaal der Middelen te Water en te Lande, en wel op zoodanig Kantoor, als voor ieder Gepenſioneerde of Gegageerde, tot dat einde het meest convenabel zijn zal. Zullende voor de uitbetaling van het eerſte Kwartaal van het thans loopende jaar, in de Koninklijke Courant nadere advertentie worden gedaan van de ſchikkingen, welke door den Directeur Generaal ten dezen aanzien zullen worden gemaakt.

Ten derden, dat alle Penſioenen of Gagementen, bedragende *f* 800: o: o 's jaars of daarboven, zullen betaald worden op Ordonnantiën door den Directeur-Generaal der Publieke Schuld te depêcheren.

Dat, tot het bekomen van deze Ordonnantiën, alle Gepenſioneerden of Gegageerden, welker Penſioenen *f* 800: o: o 's jaars of daarboven bedragende, zullen gehouden zijn, binnen den tijd van veertien dagen na expiratie van ieder Kwartaal, *aan de Generale Directie der Publieke Schuld, Bureau der Penſioenen*, intezenden, of te doen overleggen, behoorlijke Attestatie *de vita.*

Dat die genen, welke hierin nalatig blijven, het alzoo verſchenen Kwartaal niet dan bij de uitbetaling van een volgend Kwartaal zullen kunnen ontvangen; aan welke tijdsbepalingen nogtans niet zullen onderworpen zijn zoodanige Gepenſioneerden of Gegageerden, welke derzelver Penſioen of Gagement buiten het Rijk vermogen te verteren.

Ten vierden, dat alle de Penſioenen of Gagementen, beneden de *f* 800: o: o 's jaars dadelijk zullen betaald worden door de Ontvangers Generaal, op overlegging van Attestatie *de vita* en Quitantie.

Dat dien ten gevolge, na de verschijning van ieder Kwartaal, bij advertentie in de Koninklijke Courant, alle Gepensioneerden of Gegageerden, welker Pensioenen of Gagementen beneden de ƒ 800 's jaars bedragen, door den Directeur-Generaal der Publieke Schuld zullen worden opgeroepen, om binnen den tijd van eene maand het alzoo verschenen kwartaal van derzelver Pensioen of Gagement, op het Kantoor van den Ontvanger-Generaal, alwaar de betaling van hetzelve geschiedt, te ontvangen tegen overgifte van Attestatie *de vita* en Quitantie; zullende de genen, welke zich ten evengemelden einde niet binnen den bepaalden tijd van eene maand vervoegen, het verschenen Kwartaal van derzelver Pensioen of Gagement, niet dan bij de uitbetaling van een volgend Kwartaal kunnen ontvangen.

Ten vijfden, dat, ingeval van overlijden van een Gepensioneerde of Gegageerde, het verschenen Pensioen of Gagement zal worden uitbetaald, op Attestatie *de morte*, aan zijne Erfgenamen of Regtverkrijgenden, mits van derzelver bevoegdheid daartoe behoorlijk en legaal doende blijken; zullende ten aanzien der Pensioenen of Gagementen, welke ƒ 800: o: o 's jaars of daar boven bedragen, het verschenen Pensioen of Gagement worden uitbetaald tot op den dag van het overlijden; terwijl van alle Pensioenen of Gagementen, beneden ƒ 800: c: o 's jaars, aan de Erfgenamen of Regtverkrijgenden zal worden voldaan het beloop van het Pensioen of Gagement over de maand, waar in de Gepensioneerde of Gegageerde overleden is.

Ten zesden, dat alle Attestatiën *de vita* en *de morte*, door de daartoe bevoegde Autoriteiten, of daartoe gequalificeerde personen, ter woonplaatse van den Gepensioneerde of Gegageerde zullen moeten worden afgegeven, en in behoorlijke form zijn ingerigt, en dat alle Quitantiën, overeenkomstig het 54sten Artikel der Ordonnantie op het Middel van het Klein Zegel, behoorlijk zullen moeten zijn gezegeld.

Ten

Ten zevenden, dat de vorenstaande bepalingen alleenlijk betrekking hebbende tot de Pensioens en Gagements betalingen in dit jaar en vervolgens zullende verschijnen, mitsdien alle Pensioenen of Gagementen, tot en met den 31sten December 1808 verschenen, zullen worden betaald en aangezuiverd door de respective Ministeriën, welke met deze betalingen zijn belast geweest; en eindelijk

Ten achtsten, dat alle zodanige personen, welke na den eersten Januarij 1809 reeds zijn of in het vervolg zullen worden gepensioneerd gegageerd, gehouden zullen zijn aan den Directeur Generaal der Publieke Schuld, bij Requeste, optegeven derzelver woonplaats, mitsgaders het Kantoor van zoodanigen Ontvanger Generaal der Middelen te Water en te Lande, op het welk zij verlangen zullen dat derzelver pensioen of gagement worde betaald.

Amsterdam den 13den Januarij 1809.

De Directeur-Generaal voornoemd,

C. C. SIX.

Gelastende de Landdrost, dat deze Bekendmaking, op de gewone wijze, zal worden gepromulgeerd.

Leeuwarden den 21 Januarij 1809.

De LANDDROST voornoemd,

R. L. v. ANDRINGA DE KEMPENAER.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt door ons daartoe gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

I. Het Binnenlandsch Lastgeld, Water- en Plaisiergeld, en Passagiegeld, geintroduceerd bij Publicatie van Hun Hoog Mogenden, van den 6den December 1805, zal met intrekking van voorsz. Publicatie, van nu voortaan worden geheven volgens de hierna volgende

Wet, volgens welke binnen het Koningrijk Holland zal worden geheven het Binnenlandsch Lastgeld, Water-, Plaizier- en Passagiegeld.

Natuur van deze Belasting, en voorwerpen onder dezelve begrepen.

Art. 1. Met den eersten Januarij 1809 en vervolgens, zal binnen het Koningrijk Holland worden geheven, eene Belasting, onder den naam van het Binnenlandsch Lastgeld-, Water-, Plaizier- en Passagiegeld van alle Binnenlandsche Schepen en Vaartuigen, van welken aard en natuur dezelve zullen mogen zijn, of tot welk einde dezelve zullen zijn geschikt; en zulks volgens de bepalingen in de zeven hierna volgende Klassen geïnsereerd.

EERSTE KLASSE.

Overdekte Schepen.

2. In de eerste Klasse zullen begrepen zijn alle Schepen en Vaar-

Vaartuigen, om het even onder welke benaming dezelve varen, gebruikt worden of kunnen worden gebruikt, welker Lading plaatsen door vaste Dekken, of wel met Planken, Luiken of Borden, geheel of gedeeltelijk overdekt zijn, of met Jukken tot het leggen of dekken met Planken, Luiken of Borden zijn voorzien, en wijders niet behooren onder de Vaartuigen van vermaak, bij de 6de Klasse omschreven.

Van dezelve zal jaarlijks worden geheven van zoodanige, welke geen of niet meer dan één Last kunnen laden, drie Guldens; van zoodanige welke van één tot twintig Lasten ingesloten, kunnen laden, van elk Last twee Guldens en tien Stuivers.

Van elk Last, boven de twintig Lasten, twee Guldens.

TWEEDE KLASSE.

Overdekte Schepen, varende Groentens, Fruiten en andere Specien, in dit Art. vermeld.

3. Onder de tweede Klasse zullen begrepen zijn alle in het vorige Artikel omschreven overdekte Schepen en Vaartuigen, welke geene andere vrachten varen dan Groentens, Fruiten, Zand, Puin, Dijksteen, Aarde, Water, Haard- en Koolassche, Spoeling, Modder, Mest-Specien, Riet en Biezen, zonder immer tot eenig ander einde te worden gebruikt.

Van dezelve zal jaarlijks worden geheven, wanneer dezelve geen of niet meer dan één Last kunnen laden, twee Guldens.

Van elke Last boven het eerste Last, een Gulden en vijf Stuivers.

En zullen de Korenligters, welke door de Schuitenvoerders gebruikt worden om Granen van- en naar de Zeeschepen of Pakhuizen te brengen, of tot berging dienen, mits geen Zeiltuig voerende, onder deze Klasse worden begrepen.

DER-

DERDE KLASSE.

Opene Schepen.

4. Onder de derde Klasse zullen begrepen zijn alle Schepen en Vaartuigen, om het even onder welke benaming dezelve varen, gebruikt worden, of kunnen worden, welker Ladingplaats geheel onoverdekt is. Van dezelve zal jaarlijks worden geheven, wanneer dezelve geen of niet meer dan één last kunnen laden, twee Guldens; van elk last boven het eerste last één Gulden en vijf Stuivers:

En zullen alle Vaartuigen, vijftien voeten Rijnlandsch, en daar beneden, over steven lang zijnde, zonder onderscheid, voor een half Last worden gerekend, mitsdien betalen één Gulden.

Boven vijftien voeten, zal voor dezelven nimmer minder dan voor een last worden betaald.

VIERDE KLASSE.

Zeilende Beurt-en Veerschepen.

5. Onder de Vierde Klasse zullen behooren alle zoodanige der in de drie voorgaande Artikelen omschreven Vaartuigen, en Schepen, welke vaste Beurten en Veeren bevaren, hunne reizen geheel of meerendeels zeilende volbrengen, en, overeenkomstig Artikel 161, van het Plakkaat op den ophef der Convoijen en Licenten van den 31sten Julij 1725, van Jaarbrieven voorzien zijn.

En zulks om het even of dezelve Goederen of Passagiers, dan wel Goederen alleen vervoeren, en of dezelve alleen in vaste beurten varen, of, vaste beurten bevarende, ook andere vrachten varen.

Van dezelve zal jaarlijks, boven de Belasting op de Klasse waartoe dezelve behooren, worden geheven eene Verhooging van tien Stuivers voor ieder last.

VIJF.

VIJFDE KLASSE.

Beurt- en Veerschepen, niet op de zeillagie gebouwd.

6. Onder de Vijfde Klasse zullen behooren alle Vaartuigen, welke vaste Beurten en Veeren in de binnenvaarten bevaren, en getrokken worden, zonder onderscheid of dezelve, tot hulp en gemak, ook bij gelegenheid van eenig zeiltuig gebruik maken; als zijnde Pakschuiten, Schietschuiten, Marktschuiten en dergelijke, om het even of dezelve Goederen en Passagiers, dan wel Goederen alleen vervoeren.

En zal, zoo lange zoodanige Vaartuigen dusdanige Veeren of Beurten bevaren, in plaats van het Lastgeld, bij voorgaande Artikelen bepaald, van dezelve de Belasting worden geheven naar gelang der reizen, welke, volgens vastgestelde tourbeurten, jaarlijks met dezelven worden gedaan, zoo wel heen als terug, doch onder korting van een zesde, of twee maanden, voor het winter saizoen, voor alle de zoodanige, welker beurten het geheele jaar doorloopen, en dus met uitzondering dezer korting voor die gene, welke, zonder onderscheid van open of besloten water, met November of December stil blijven liggen.

Minder dan vijf-en-twintig reizen in een jaar te doen hebbende, zal voor deze eenmaal de volle vracht van eene reis, zoodanig als bij afhuring van de ladingplaats, volgens Keure of Ordonnantie, of ander gewettigd gebruik, wordt betaald, worden voldaan.

Van vijf-en-twintig tot vijftig reizen doende, zal voor dezelve tweemaal, en meer dan vijftig reizen doende, driemaal zoodanige vracht in het lastgeld worden gecontribueerd.

De voornoemde Vaartuigen op meer dan ééne plaats beurten bevarende, zullen alle dezelve beurten of reizen worden te zamen genomen, en den Impost berekend worden, naar de hoogste Vracht op het bevaren van zoodanig onderscheidene Plaatsen staande, of gebruikelijk.

Zoodanige Schuiten of Vaartuigen buiten hunne vaste beurten of Veeren, ook bijzondere, en daarmede geene gemeenschap hebbende vrachten varende, zal van dezelve daarenboven de Belasting volgens de Klasse, waartoe de Vaartuigen behooren, worden voldaan.

ZESDE KLASSE.

Vaartuigen van Plaizier.

7. Onder de Zesde Klasse zullen begrepen zijn alle Jagten, Boeijers, Trekjagten, Kottertjes, Roei- en Zeil-vaartuigen, Visch- of Jaagschuitjes, en alle andere Vaartuigen, tot vermaak ingerigt of geschikt, om het even welke benaming dezelve hebben, of van dezelve al dan niet wordt gebruik gemaakt, en in het eerste geval of dezelve strekken tot eigen gebruik, dan wel, om door verhuurders, ten dienste van Particulieren te worden geleend, verhuurd of afgestaan.

Van dezelve zal jaarlijks worden geheven:

Van alle Zeilvaartuigen, met Kajuit, Roef of Paveljoen, één of meer middel Vertrekken, en een Vooronder of Keuken, en van drie of meer overdekte Bergplaatsen voor menschen voorzien, van ieder voet lengte over steven dertig Stuivers.

Van alle verdere geheel of gedeeltelijke overdekte Zeilvaartuigen, voor ieder voet lengte over steven zestien stuivers.

Van Trekjagten en overdekte Roei- of Trekschuiten, met glazen ramen, van elke voet lengte over steven, een Gulden.

Van opene Zeil- Trek- en Roei-Vaartuigen, geen overdekte Bergplaats voor menschen hebbende; vijftien voeten, of minder lang zijnde, drie Guldens, boven vijftien, tot twintig voeten ingesloten, lang zijnde, vier Guldens; boven de twintig, tot vijf en twintig voeten ingesloten, lang zijnde, zes Guldens; boven de vijf en-twintig voeten, voor elke voet meer, tien Stuivers.

Doch

Doch zal niet het Plaiziergeld, maar wel het Lastgeld gevorderd worden van alle zoodanige, in de voorgaande periode opgetelde open Zeil-, Trek en Roei-Vaartuigen, als met niet anders dan Pek of Teer gepekt of geteerd zijn, de Sloepen, Jollen, Booten en Vaartuigen die bij beurt- en andere Zeilschepen behooren, en bij of achter dezelve gebruikt worden, uitgezonderd; als welke, hoe zeer niet onder het Plaizier-geld, maar onder het Last-geld behoorende, echter met andere kleuren vermogen te worden uitgemonsterd.

ZEVENDE KLASSE.

Pasagie-geld.

8. Volgens de zevende Klasse zal worden geheven het Passagie-geld, van alle Pasagiers, welke door eenige Schepen of Vaartuigen, in vaste Beurten of Veeren varende, en waarvan de Vrachtloonen voor de Reize of Overvaart voor een persoon meer dan *drie duiten* bedragen, vervoerd worden: en zulks om het even of dezelve Schepen en Vaartuigen alleen en uitsluitend dienen tot het vervoeren of overvaren der Reizigers of Pasagiers, of boven het vervoeren van Koopmanschappen en Goederen, Passagiers over nemen.

Het voorschreven Passagie-geld zal worden gevorderd ten bedrage van een vierde der onzuivere Vracht of Veer loon, zoo van afgehuurde Schepen en Vaartuigen, als van de gewone Vrachtloonen en Roef- of Kajuit-gelden, boven de ordinaire Vrachten betaald wordende.

Bepalingen van het Passagie-geld, ten aanzien van geringe Veeren.

9. Tot voorkoming van alle twisten, ter zake van oneven of gebroken sommen, zal, wanneer de Vracht *vier* tot *zes* duiten beloopt, worden betaald *een* duit Passagie-geld, van *zeven* tot *tien* duiten, *twee duiten*, van *elf* tot *veertien* duiten,

drie duiten, en van *vijftien* tot *achttien* duiten, *vier duiten*, en zoo vervolgens.

Nood-Veeren

10. Onder het Pasſagie-geld, of de zevende Klasſe, zullen niet begrepen zijn zoodanige Nood-Veeren, als alleen bij overſtrooming en andere publieke Calamiteiten in werking zijn: mits de daartoe gebezigd wordende Schepen en Vaartuigen, voor zoo verre dezelve niet bij Artikel 46 der Ordonnantie op het ſtuk van Remisſiën van 's Lands Impoſitiën en Schattingen zijn vrijgeſteld, onder het Laſtgeld begrepen zijn.

Veer-ponten en Schip-en Gier-bruggen.

11. Alle Veer-ponten, Veer-ſchouwen en Gier-bruggen, waar mede Paarden, Rijtuigen en andere Goederen over de Rivieren, Stroomen en Wateren gezet worden, zullen begrepen zijn onder de derde Klasſe dezer Belasting.

Wanneer dezelve twee Rijtuigen met vier Paarden, of meer tevens kunnen overbrengen, tien Guldens.

Wanneer dezelve geen twee Rijtuigen met vier Paarden tevens kunnen overbrengen, vijf Guldens.

Vastliggende Schip-Bruggen zullen geen Last-geld onderhevig zijn.

Hengſten en dergelijke Vaartuigen, ſtrekkende om Rijtuigen, Paarden en Rundvee over het Hollandsch Diep, en andere ſoortgelijke breede Rivieren te brengen, en tevens Pasſagiers varende, zullen het halve Last-geld betalen, overeenkomſtig de Klasſe waartoe zij behooren.

Vaartuigen, alleen en bij uitſluiting geſchikt tot het overzetten van Pasſagiers, zullen geen Last-geld onderworpen zijn.

Van alle Pasſagiers, door middel der in dat Artikel omſchre-

ſchreven Schepen, Vaartuigen en Bruggen, eenige Rivier of Water pasſerende, zal het Pasſagie-geld worden betaald, conform Artikel 8.

Van nood- of hulp Ponten, alleenlijk dienende om bij vervanging der, conform deze Wet, belaste Reepponten en Bruggen, en nimmer om tevens met dezelve gebruikt te worden, zal het Last-geld, hier boven omſchreven, niet gevorderd worden.

Schepen en Vaartuigen, vallende in de termen der vierde of vijfde en zevende Klasſen.

12. Schepen en Vaartuigen, vaste beurten en Veeren bevarende, die, bij uitſluiting, dienen tot het overbrengen van Pasſagiers, zonder eenige Waren, Goederen of Koopmanſchappen te vervoeren (Pakjes en kleine Beſtel goederen, mitsgaders Pasſagiers-Bagagiën uitgezonderd), zullen niet aan het Last-geld maar daarmede varende Pasſagiers aan het Pasſagiegeld, onderworpen zijn.

Zoodanige der bovengemelde Schepen en Vaartuigen, welke Goederen en Pasſagiers tevens vervoeren, zullen alleenlijk pro rato hunne Lading-plaatſen en het Last geld worden aangeſlagen.

Schepen en Vaartuigen, vallende in de termen der zesde en zevende Klasſe tevens.

13. Schepen en Vaartuigen van Plaizier, tevens vaste beurten en Veeren bevarende, en mitsdien ook in de termen van het Pasſagie-geld vallende, zullen op dezelver aanſlag in het Plaizier-geld eene korting genieten van één, twee, drie, vier, vijf of zes, zevende gedeelten, naar gelang van het aantal dagen dat dezelve in elke week eene vaste beurt of Veerbevarende zijn, waarin door de Pasſagiers het Pasſagiegeld wordt voldaan.

Uitzondering, ten aanzien van de betaling van het Pasſagie-geld voor Pasſagiers, van buiten het Rijk komende.

14. Pasſagiers, varende van Plaatſen binnen dit Rijk, naar andere buiten hetzelve gelegen, zullen aan den Impost van het Pasſagie-geld onderhevig zijn; doch die welke van buiten naar binnen komen, deswegens de Belasting niet verſchuldigd zijn.

Meting en Yking.

15. De hoegrootheid der Schepen en Vaartuigen zal door eene behoorlijke IJking of wel Tauxatie, in de gevallen bij deze Wet aangewezen, of bij de reglementaire bepalingen daartoe nader aantewijzen, van daartoe aangeſtelde Scheepsmeters worden geconſtateerd.

De meting zal nimmer bij kleiner onderdeelen worden berekend, dan bij vierde gedeelten van een Last, en de lengte-metingen geſchieden met Rijnlandſche maat.

Overigens zal ook, in conformiteit der bepaling van Art. 12, bij de meting der Schepen en Vaartuigen alleen berekend worden zoodanige Scheepsruimen, als tot het laden van Waren en Koopmansgoederen geſchikt, daartoe ingerigt, of in gebruik zullen zijn; met uitzondering alzoo van de Roeven; Kajuiten en Vooronders, geſchikt tot berging en Logement van den Schipper, Pasſagiers en Equipagie, en niet tot berging van goederen dienende.

De capaciteit van Vaartuigen, welke voor geene behoorlijke of eigenlijke Scheepsmeting vatbaar zijn, zal worden berekend naar de ponden gewigts, welke als volle en bekwame lading met dezelve kunnen worden vervoerd, en *vier duizend* ponden voor een Last worden gerekend.

Door wien en wanneer de Belasting te betalen.

16. Het Binnenlandsch Lastgeld en Water-Plaiziergeld, zal

zal moeten worden betaald door de Schippers, Eigenaars of Directievoerende van of over Schepen of Vaartuigen, dezen Impost subject, aan den Ontvanger van dit Middel, over het resfort, alwaar het Schip of Vaartuig is t'huis behoorende, binnen de vier eerste maanden van elk jaar.

Het Passagiegeld zal moeten worden betaald aan den Schipper, of zoodanig ander persoon, als van wege het Rijk daartoe zal worden gecommitteerd, en aan de Publieke Schatkist worden verantwoord, op den voet bij de Reglementen nader te bepalen.

Quitantien van betaaldtn Impost, en Consent-Billetten.

17. Voor deze betaling, met uitzondering van die, vallende in de termen der zevende Klasse, zullen door de Ontvangers worden afgegeven Last-brieven of Quitantiën gezegeld naar het volgend Tarif:

Wanneer de aanslag bedraagt beneden

de *f*	2: 0: 0		op een Zegel van - - *f*		0: 2: 0
van	2	tot ben. *f*	4	op een Z. van -	0: 4: 0
—	4	—	6	————	0: 6: 0
—	6	—	9	————	0: 9: 0
—	9	—	12	————	0: 12: 0
—	12	—	15	————	0: 15: 0
—	15	—	20	————	1: 0: 0
—	20	—	25	————	1: 5: 0
—	25	—	30	————	1: 10: 0
—	30	—	35	————	1: 15: 0
—	35	—	40	————	2: 0: 0
—	40	—	45	————	2: 5: 0
—	45	—	50	————	2: 10: 0
—	50	—	55	————	2: 15: 0
—	55	—	60	————	3: 0: 0
—	60	—	65	————	3: 5: 0
—	65	—	70	————	3: 10: 0
—	70	—	75	————	3: 15: 0
—	75	—	80	————	4: 0: 0

Van-

Van	80 tot ben.	ƒ 85	op een Z. van	ƒ 4: 5: 0
—	85 —	90	———	4: 10: 0
—	90 —	95	———	4: 15: 0
—	95 —	100	———	5: 0: 0
—	100 —	110	———	5: 10: 0
—	110 —	120	———	6: 0: 0
—	120 —	130	———	6: 10: 0
—	130 —	140	———	7: 0: 0
—	140 —	150	———	7: 10: 0
—	150 —	160	———	8: 0: 0
—	160 —	170	———	8: 10: 0
—	170 —	180	———	9: 0: 0
—	180 —	190	———	9: 10: 0
—	190 —	200	———	10: 0: 0
—	200 —	220	———	11: 0: 0
—	220 —	240	———	12: 0: 0
—	240 —	260	———	13: 0: 0
—	260 —	280	———	14: 0: 0
—	280 —	300	———	15: 0: 0
—	300 en daar boven		———	16: 0: 0

De Confent-Billetten, welker gebruik, bij opvolgende Reglementen, uit eenigerhande hoofde, tot verzekering der Belasting, of tot gerijf zal worden voorgefchreven, zullen moeten voorzien zijn van een Zegel à twee ftuivers.

Nadere bepalingen omtrent Schepen die Binnen- en Buitenlandfche reizen doen.

18. Hollandfche Schepen en Vaartuigen, Buitenlandfche reizen doende, en het Last- en Veilgeld betalende, zullen ook begrepen zijn onder het Binnenlandsch Lastgeld, zoodra met dezelve ook Binnenlandfche reizen worden gedaan; gelijk almede aan laatstgemelde Belasting gefubjecteerd zullen zijn, de Schepen en Vaartuigen, binnen dit Rijk te huis behoorende, en de Rivieren naar buiten 's Lands bevarende, de Schelde en Eems daar onder begrepen, voor zoo verre de Schepen niet uitfluitend onder deze Schepen zijn gerangfchikt.

Sche-

Schepen gedurende den loop des jaars aangelegd of in dienst gesteld.

19. Voor zoodanige Schepen en Vaartuigen, als binnen het eerste half jaar, en mitsdien met of vóór ultimo Junij van ieder jaar zullen worden gebouwd, van Buitenlands verkregen, vertimmerd of vergroot, zal de volle Belasting van het ingetreden jaar moeten worden voldaan.

Met of na primo Junij Schepen, als boven, gebouwd, verkregen, of door vertimmering vergroot zijnde geworden, zal van dezelve alléén over dat jaar de halve Belasting geheven worden, het zij van het geheel of het vergrootte gedeelte.

Schepen gedurende den loop des jaars gesloopt of verongelukt.

20. Wanneer Schepen of Vaartuigen, hooger dan drie Guldens in dezen Impost aangeslagen, met of vóór ultimo Junij worden gesloopt, zal aan de Eigenaars, Schippers, of directie voerende, de helft van den verschuldigden Impost, wegens het ingetreden jaar, worden geremitteerd, of wel, bijaldien dezelve bereids betaald mogt zijn, tegen teruggave der Quitantie van betaalden Impost, en verdere bij de Reglementen voortefchrijven documenten, gerestitueerd worden.

Wanneer dergelijke Schepen en Vaartuigen met of na den eersten Julij gesloopt worden, zal deswegens geene restitutie plaats hebben.

Voor zoodanige Schepen en Vaartuigen, hooger dan vijf Guldens in dezen Impost aangeslagen, als zullen komen te verongelukken, zal de Impost van het loopende jaar geremitteerd, of onder de vereischte precautiën gerestitueerd worden.

Vreemde Schippers, geene goederen of passagiers binnen 's Lands van de eene plaats naar de andere te vervoeren.

21. Vreemde en buiten dit Rijk wonende Schippers zullen

niet vermogen van de eene plaats binnen dit Rijk naar de andere eenige vrachten of reizen te doen, noch eenige Goederen of Koopmanſchappen, hoe ook genaamd, te vervoeren, noch mede te nemen, ten einde dezelve op hunne reizen, onder wegen aftegeven of te losſen, nochte ook binnen dit Rijk Pasſagiers te vervoeren, ofte eenige Binnenlandſche dienſten te doen

Uitzondering van het vorig Artikel.

22. Wanneer het nogtans mogte komen te gebeuren dat bij zonderlinge omſtandigheden, ontſtentenis van geſchikte en tot de reis bekwame Binnenlandſche Schepen of Vaartuigen, de belangen der Commercie ofte 's Rijks dienst, het gebruik van zoodanige vreemde Schepen of Vaartuigen gebiedend mogte vorderen, zal door den Commisſaris-Generaal des Konings, tot de zaken der Convoijen en Licenten in het Departement, waarin de Schipper de vracht verlangt intenemen, tot het doen van eene of meer Binnenlandſche reizen, ofte voor een korten bepaalden tijd conſent kunnen worden verleend, tegen betaling van een Gulden van elk Last voor iedere reize in het conſent geſpecificeerd: van welker betaling op of in dorſo van het Conſent-Billet zal moeten blijken.

Vreemde Schippers, niet in het Buitenlandsch Lastgeld betalende, aan deze Belasting geſubjecteerd, naar gelang de Hollandſche Ingezetenen, in den ſtaat alwaar dezelve t'huis behooren; zijn belast.

23 Vreemde en buiten dit Rijk wonende Schippers, het zijn of buiten eenige beurt varende, en Goederen, Koopmanſchappen of Pasſagiers van buiten dit Rijk, langs de rivieren en binnenwateren, binnen hetzelve aanbrengende, of uit hetzelve vervoerende, zonder uit zee in eene der havens van dit Rijk te zijn ingekomen, en als zoodanig aan het Buiten-

tenlandsch Lastgeld te zijn gesubjecteerd, zullen, het zij jaarlijks, het zij voor iedere reize, zoo veel in het tegenwoordig middel opbrengen, als de Schepen en Vaartuigen, toebehoorende aan Hollandsche Ingezetenen, in den staat alwaar gedachte vreemde Schepen t'huis behooren, zijn belast, even veel of zoodanige Belasting wordt ingevorderd onder de in deze Wet gebragte benamingen, of onder andere. De Schippers zullen aan deze onderworpen zijn, al ware het dat door hun ook eenig domicilium, burgerschap of dergelijke, binnen dit Rijk wierd aangehouden of voorgewend.

Van welke Regten of Tollen deze Belasting niet zal ontheffen.

24. De Belasting, bij deze Wet voorgesteld, zal, in geenen deelen eenige prejuditie toebrengen aan, of ontheffen van de betaling van eenige Regten of Tollen op de vaart van en naar vreemde Landen, noch aan of van eenige Brug, Sluis, Vaart, Boom-Baak, Vuur, Jaagpad of Havengelden, welke alle zullen blijven in hun geheel, noch eindelijk aan Tollen, schoon Binnenlandsche, niet aan het Rijk behoorende.

Reglementaire Bepalingen,

25. De voorzieningen, welke noodig zullen geoordeeld worden, tot verzekering dezer Belasting, de wijze van Meting, Tauxatie en IJking, den voet van verantwoording; van het Passagiegeld, de voorzieningen omtrent de vertimmering van Vaartuigen, doleantiën, en wat dies meer is, zullen door Ons worden bepaald en omschreven bij nadere Reglementen.

Strafbepalingen tegen de fraudes.

26. Alle overtredingen, dezer Wet, of der Reglementen, ten gevolge van dezelve uitgevaardigd zullende worden, waar

door 's Rijks inkomsten worden benadeeld, uit welken hoofde ook, zullen, onverminderd de verpligting tot betaling van den gefraudeerden Impost, ten gevolge hebben eene boete, gelijkstaande aan het tiendubbelde van den gefraudeerden Impost, en de intrekking der acte van Admissie, voor zoo verre Schippers en Voerlieden aangaat.

Vreemde en buiten dit Rijk wonende Schippers, de bepalingen van Art. 21 dezer Wet overtredende, zullen derzelver Schepen en Vaartuigen geconfisqueerd worden; welke confiscatie nogtans door hen zal kunnen worden geredimeerd met eene somma van een duizend guldens, als boete, boven de kosten.

Straf op het namaken, vervalschen, invoegen of verkeerdelijk aanmaken van Merken, Billetten of Documenten.

27. Iemand bevonden wordende eenige Billetten of andere Documenten, of ook Brandmerken der Schepen en Vaartuigen, in deze Wet of de Reglementen, ten gevolge van dezelve uitgevaardigd zullende worden, gerequireerd, te hebben nagemaakt of vervalscht, of de voorschreven Brandmerken van het eene Schip in het andere te hebben ingevoegd, zal met geeseling, en een tienjarig confinement in een der Tuchthuizen binnen het Rijk, worden gestraft.

Algemeene Strafbepaling.

28. Die iets mogt verrigten, het geen bij deze Wet, of de Reglementen, ten gevolge, van dezelven uitgevaardigd, is verboden, of mogte hebben nagelaten, het geen bij deze Wet en de Reglementen voornoemd is geboden, en zulks niet direct en onmiddelijk 's Rijks Inkomsten hadde verkort, zal de zoodanige met eene Geldboete worden gestraft, welke de somme van twee honderd Guldens niet zal te boven gaan.

De nadere Reglementen, zullen meer bijzonder op onderscheidene gevallen zoodanige boete bepalen en toepassen.

Wanbetaling.

29. Die genen, welke mogten weigeren het Passagiegeld, bij

bij deze Wet vastgesteld, te voldoen, zullen vervallen in eene boete van vijf- en twintig Guldens, en voor dezelve, mitsgaders voor het verschuldigde Passagie-geld arrestabel zijn.

Aangifte van Fraudes en Contraventiën en invordering van Boeten.

30. Tot de aangifte van gepleegde fraudes op dezen Impost, wordt elk en een iegelijk, hij zij wie hij zij, mits dezen gequalificeerd; en worden tot de aangifte en het naauwkeurig letten op de overtreding dezer Wet, wel expresselijk gelast de respective Officieren van Justitie, mitsgaders de Ontvangers en Gaarders van 's Rijks ordinaire en extraordinaire Middelen, en in het Generaal alle Lands en Plaatselijke Ambtenaren.

Alle de boeten zullen worden verhaald door de daartoe bevoegde openbare Aanklagers, en worden genoten, een derde door dezelve; een derde bij den genen die de aangifte doet, en een derde door de Armen der Plaats waar de Calange geschiedt; en worden in alle gevallen de Schepen en Vaartuigen door de boeten meer speciaal verklaard verbonden, arrestabel en executabel.

II. Het tegenwoordig besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnfereerd.

III. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie zijn belast met de executie van het tegenwoordig besluit.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 23sten Januarij van het Jaar 1809, en van onze Regering het vierde

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Politie
C. F. VAN MAANEN.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende de voordragt, door ons daartoe gedaan,

Hebben wij besloten en besluiten:

I. Wordt gearresteerd de navolgende

Wet op de Zeebrieven en Turksche Paspoorten.

Art. 1. Met den dag der bekendmaking dezes zal zijn geabrogeerd en buiten effect gesteld de Publicatie van het Staatsbewind der voormalige Bataafsche Republiek, in dato 20 December 1802, op het verleenen der Zeebrieven geëmaneerd, mitsgaders alle andere Wetten, Reglementen of Resolutiën, dezen aangaande geëmaneerd en genomen.

2. Voor alle Schepen, groot of klein, aan Onderdanen van dit Koningrijk toebehoorende, en uitvarende buiten de Tonnen in Zee, met uitzondering nogtans van Hollandsche Visschers-Vaartuigen, Haringbuizen hier onder begrepen, zullen, alvorens door dezelve van de Hollandsche Vlag eenig gebruik mag worden gemaakt, moeten worden geligt Zeebrieven, en zulks op eene boete van drie guldens voor ieder Last, waarop zoodanig Schip volgens den IJkbrief zal gemeten zijn.

3. Een Visscher-Schuit, Goederen naar buiten vervoerende, of tot eenig ander gebruik dan Vischvangst gebezigd wordende, en niet met een Zeebrief zijnde voorzien, zal de Schipper of Gezagvoerende verbeuren eene Somme van duizend guldens, waar voor het Vaartuig zal zijn verbonden en executabel.

4. De

4. De Zeebrieven zullen voor den tijd van twee achtereenvolgende jaren, na den dag der uitgifte, gelden; Schippers of Gezagvoerende zich aangevende ter uitklaring, met Zeebrieven, welke, ten tijde van hun vertrek uit dit Koningrijk naar Zee, meer dan twee jaren geleden zijn uitgegeven, zullen al mede verbeuren eene boete van drie guldens voor ieder Last welke het Schip zal inhouden, doch Schippers of Gezagvoerende binnen de twee jaren, na de uitgifte hunner Zeebrieven, het zij voor de eerste of ook voor volgende Reizen afvarende, zullen geene boete verbeuren, indien hunne aldus aangevangene Reis langer dan de gemelde twee jaren mogt voortduren: en zal in dezen de dagteekening der expeditie der Uiterste Wacht worden gerekend voor het tijdstip der uitvaring.

5. Telken reize, wanneer Zeebrieven voor eenig Schip worden verlangd, zal de Eigenaar ofte (meerder Deelhebbers zijnde) de Boekhouder met zoo vele Reeders, als welker aandeelen, met dat van den Boekhouder, ten minsten vijf achtste van het geheel bedragen, in handen van den Geregte der Plaats, alwaar het Schip te huis behoort, of de Boekhouder resideert, in eigen persoon of bij speciale procuratie zweren moeten, dat, voor zoo veel hun eigendom of aandeel betreft, *stelling*, en voor zoo veel dat van hunne Mededeelhebbers betreft, *naar hunlieden beste weten*, het Schip, waarvoor de Zeebrieven zullen dienen, toebehoort aan Onderdanen van dit Koningrijk, en dat de Eigenaars of Reeders, op de overgelegde verklaring- of Reederij-Cedul vermeld, de eenige en ware Reeders zijn; zullende wijders de Reeders, ingevalle het Schip door hen is gekocht, gehouden zijn, niet alleen den Koopbrief over te leggen, maar ook daar en boven zweren dat dezelve Koop is gaaf en ongeclausuleerd, en dat aan niemand, buiten de opgegevene Reeders, eenig aandeel of Intrest in het Schip is gereserveerd,

veerd, beloofd of daar na verzekerd zal worden, en dat eindelijk daarop door geen Buitenlander eenig Geld geschoten is.

6. Voor Onderdanen van dit Koningrijk, in het vorig Artikel vermeld, zullen, ten aanzien van het verkrijgen van Zeebrieven, geene andere worden gehouden, dan de zoodanige, welke, ten minste jaar en dag, hunne vaste Residentie binnen het Koningrijk hebben gehouden, of als Huizen van Negotie geëtablisseerd en gepatenteerd zijn, en zoo in de gewone als buitengewone Lasten hun aandeel gedragen hebben, en eindelijk onder geene Vreemde Vlag navigeren, ofschoon te gelijk Onderdanen van eene vreemde Mogendheid zijnde.

7. Insgelijks zal de Schipper of Gezagvoerende van zoodanig Schip, waarvoor Zeebrieven worden verlangd, wanneer hij zich ter plaatse bevindt, alwaar de Verklaring- of Rederij-Cedul wordt bezworen, mede compareren voor den Geregte, en, na dat de Reederij-Cedul vertoond zal zijn, moeten zweren dat op de voorsz. Reederij-Cedul, zijns wetens geene Reeders zijn verzwegen, en dat hem niet bekend is, dat eenige Buitenlanders in zijn Schip, direct of indirect, eenig aandeel of interest hebben.

8. Wanneer door een Reeder, Schipper of Gezagvoerenden, of eenig ander Onderdaan van dit Koningrijk, wie hij ook zoude mogen zijn, Zeebrieven worden gevraagd of mogten verkregen zijn, om daar mede de eigendom van Buitenlanders te masqueren, of ook dezelve Zeebrieven op eenigerhande wijze door hem worden misbruikt, verkocht, veraliëneerd of ter kwader trouw daar mede gehandeld, ofte ook eindelijk, ingevalle zulks, met zijn voorkennis en medeweten, door anderen mogte zijn geschied, zal niet alleen het aandeel in het Schip, het welk bevonden wordt aan den genen, die zich aan de overtreding van deze Wet heeft schuldig gemaakt, te competeren, dadelijk worden geconfisqueerd, of

of het Schip afwezend, of anderzins niet arrestabel zijnde, zoodanige schulden vervallen in eene boete van drie duizend guldens, maar zullen ook daar en boven de zoodanigen zonder eenige conniventie worden verklaard meineëdig, eerloos en infaam, voorts hun leven lang van het grondgebied van dit Koningrijk en deszelfs Buitenlandsche Bezittingen en Etablissementen gebannen, of bij verzwarende omstandigheden naar exigentie van zaken aan den lijve, ja zelfs met den dood worden gestraft.

9 Hollandsche Schepen, in vreemde Havens aankomende, alwaar een Consul van dezen Staat resideerd, zal de Schipper gehouden zijn, zich binnen drie maal 24 uren na zijne aankomst bij den gemelden Consul te vervoegen, en aldaar zijne Zeebrieven te vertoonen, en te doen viseren; zulks verzuimende, zal de Schipper of Gezagvoerende verbeuren eene boete van eene gulden voor elk Last; waarvoor het Schip, zoo verre het toereikende is, zal zijn verbonden en executabel.

10. De Zeebrief, in voege voorschreven afgegeven, zal, zoo dra het Schip, waar voor dezelve is verleend, van Eigenaar verandert, dadelijk worden gehouden voor vervallen; zullende de verkooper, bijaldien die verkoop binnen dit Koningrijk geschiedt, gehouden zijn den aan hem afgegeven Zeebrief binnen acht dagen na het gedaan transport te restitueëren, en zulks op verbeurte van eene boete van *een duizend guldens.*

Alvorens een Schip, van een Zeebrief voorzien, binnen dit Rijk zal mogen worden gesloopt, zal de Zeebrief door de Eigenaren moeten worden terug bezorgd, op eene gelijke boete van *duizend guldens.*

11. Van alle overgang van eigendom van het geheele Schip of van eenig gedeelte of gedeelten van dien door Sterfgeval, verandering van Compagnieschappen of Associatiën, ofte

alle andere oorzaken behalve algeheele verkoop, in het voorgaande Art. vermeld, ofte van eenige verkoop of overdragt van eenig gedeelte of gedeelten van het Schip, zal wanneer de overdragt of overgang binnen dit Rijk plaats heeft, door de verkoopende Eigenaars, Testamentaire Executeuren, Curators, Executanten, of wie ook anders met de behandeling van zaken zal zijn belast, ingeval van eigendoms overgang onder de levenden, binnen zes weken, en ingeval van eigendoms-overgang ter zake des doods, binnen drie maanden na de executie, sterfgeval of andere daad, waardoor de eigendom overgaat, van zoodanige overgang moeten kennis gegeven worden, ter plaatse door Ons aantewijzen, op eene boete, ingeval van eigendoms overgang onder de levende, van *een duizend*, en ingeval van eigendoms overgang, ter zake des doods, van *drie hondert guldens*, door de nalatigen te verbeuren.

Wanneer zoodanige overgang buiten 's Lands mogt plaats hebben, zullen die genen, welke als Eigenaars of Reeders op de Verklaring of Reederij-Cedul bekend staan, elk, voor zoo veel het Eigendom hun aangaat, of aangegaan heeft, gehouden zijn, zoodanige aangifte te doen binnen den tijd van gelijke zesweken of drie maanden, na dat de plaats gehad hebbende overgang ter hunner kennisse zal zijn gekomen, op eene gelijke boete en met gelijke onderscheiding, als bij het eerste gedeelte van dit Artikel is bepaald.

12. Indien door Onderdanen van dit Koningrijk dezelve Schepen buiten 's Lands worden verkocht, gelijk mede ingevalle van sloping of van verongelukking, wanneer de Zeebrief mogt worden behouden of gered, zullen de Schippers of Gezagvoerende gehouden zijn, hunne Zeebrieven dadelijk te roijeren en door te snijden, en in dien staat aan onzen Minister, Consul of andere Agent, indien eenige daar ter plaatse gevonden wordt, onder deszelfs Acte of Recepisse over-

overtegeven, om door denzelven Minister, Consul of Agent te worden overgezonden, en bijaldien daar ter plaatse geen Minister van dezen Staat gevonden wordt, zullen de Schippers of Gezagvoerenden gehouden zijn, in presentie van hunne ophebbende Manschappen, ofte, deze niet aanwezig zijnde, van eenig publiek persoon, de Zeebrieven te roijeren en door te snijden, en dezelve alzoo geroijeerde en doorgesneden Zeebrieven dadelijk op te zenden.

Een Schipper of Gezagvoerende bij verkoop, sloping of verongelukking buiten dit Rijk van het door hem gevoerde of aan hem toebetrouwde Schip, aan de verpligtingen, in dit Artikel omschreven, niet hebbende voldaan, zal op deszelfs naam geen Zeebrief voor opvolgende gezagvoering op eenig Schip worden afgegeven.

13. Wordt mits dezen aan allen en een iegelijk wel ernstig geïnterdiceerd en verboden, om eenige na dato van het emaneren dezer Wet aangekochte of nieuw getimmerde Schepen een' anderen naam te geven, ten ware voor hetzelve verdoopte Schip wederom een nieuwe Zeebrief geligt worde: zullende, bij gebreke van dien, de Eigenaars gehouden en verpligt zijn, den eens bekomen' naam van hunne Schepen te behouden; wordende eindelijk ieder' Eigenaar van Schepen expresselijk bevolen, om, buiten den naam van het Schip zelve, ook nog daarbij te voegen de naam van de plaats, waar het Schip t' huis behoort; alles op eene boete van drie guldens per Last, waar voor het Schip, zoo ver het toereikende is, zal zijn verbonden en executabel.

14. Het Plakkaat der voormalige Staten Generaal van den 4den Januarij 1727, ten aanzien van het verleenen van Turksche Paspoorten geëmaneerd, mitsgaders de verdere Resolutiën op dat sujet, blijven, ongeacht deze nadere gestelde order op het uitgeven van Zeebrieven, in derzelver volkomene kracht en werking, zonder dat daaraan bij dezen eenigzins zal worden geacht te zijn gederogeerd.

 15. De

15. De boeten en confiscatiën, bij de bovenstaande Artikelen respectivelijk vermeld, zullen worden geappliceerd voor een vierde ten behoeve van den Lande, voor een vierde ten behoeve van den Substitut Fiscaal der Convoijen en Licenten van het Departement, voor een vierde ten profijte van den Armen van de plaats waar de calange geschiedt, en eindelijk voor het resterende vierde part ten voordeele van den Aanbrenger.

Tot de aanbrenging of denuntiatie wordt mede de Schipper en het Volk geadmitteerd, en zullen dezelve alsdan, in plaats van een vierde, genieten de helft van de boeten, af-tetrekken van de portiën, zoo van het Land als van den Officier die de calange competeren zal.

16. De judicature over alle fraudes, mitsgaders questiën en geschillen, welke ter zake van het uitgeven of verleenen van Zeebrieven en Turksche Paspoorten mogten ontstaan, wordt bij dezen speciaal aan den Raad ter Judicature over de Middelen te Water en te Lande gedemandeerd, met uitsluiting van alle andere Regters en Regtbanken.

II. Het tegenwoordig besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

III. Onze Ministers van Finantiën, van Buitenlandsche Zaken en van Justitie en Politie, zijn belast met de executie van het tegenwoordig besluit.

Gegeven te Gorinchem den 27sten Januarij van het Jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Policie,

C. F. VAN MAANEN.

BE-

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Conſtitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende den voordragt, door Ons daartoe gedaan.

Hebben Wij beſloten en beſluiten:

I. Wordt gearresteerd de navolgende.

WET tot daarſtelling van een Grootboek der Publieke Schuld.

Art. 1. Alle de Schulden, het zij geconverteerde of ongeconverteerde, losbare en onlosbare, de Lijfrenten mede begrepen, loopende ten laste van dit Koningrijk, zullen, met intrekking van alle voorhanden zijnde Rentbrieven, Obligatiën, en alle andere ter zake derzelver afgegevene bewijzen, worden ingeſchreven in een Grootboek, het welk ten dien einde zal worden aangelegd.

2. In het Grootboek zullen worden ingeſchreven, de Kapitalen der Schuld, en hetzelve zal voorts worden verdeeld in doorloopende en afloopende Schuld, en elk dezer in zoo vele Afdeelingen als dezelve ſoorten van Renten bevatten, tot welke de Kapitalen zijn loopende.

3. De Renten en Intresſen zullen, vóór dat de Inſchrijving plaats heeft, worden aanbetaald tot zoodanigen tijd, als bij elke oproeping kenbaar zal worden gemaakt, van welk tijdſtip de Renten der Ingeſchreven Kapitalen op het Grootboek zullen aanvangen te loopen.

4. De betaling der Renten en Interesſen der ingeſchreven Kapitalen zal elk jaar plaats hebben, te beginnen met den eerſten maandag na de opening van het Grootboek, en zonder oponthoud worden voortgezet tot den einde toe.

De Rentheffers zullen worden opgeroepen naar de letters van het Alphabeth; deze oproepingen zullen elken maandag door de Koninklijke Courant worden bekend gemaakt

5. De Eigenaars en Houders van Schuld- of Rentbrieven ofte andere Effecten, welke ter inschrijving worden opgeroepen, zullen, ten aanzien van elke maand der eerste twaalf maanden, die zij verzuimen zullen om, binnen den bij de oproeping gestelden termijn, dezelve inteleveren, verbeuren *een twaalfde gedeelte* van het beloop van een jaar Rente, voor elke verzuimde maand, welke boete zal ingaan met den dag die volgt op den laatsten dag van den tot Inschrijving gestelden termijn, en zoo vervolgens van maand tot maand berekend worden.

Het zelfde verzuim, ten aanzien der inlevering langer dan *twaalf* maanden voortdurende, zullen de voorschreven Eigenaars of Houders *een vier en twintigste gedeelte* van het beloop van een jaar Rente, voor elke verzuimde maand, die op de twaalf eerste maanden volgt, verbeuren; de voorsz. boeten zullen, bij de overgifte der Schuld-bewijzen ter Inschrijving, in contante Penningen moeten worden voldaan.

6. Bij elk effect of partij Effecten, van eenerlei soort; en in dezelfde oproeping begrepen, welke door een' en denzelfden persoon of personen worden ingeleverd, om op een en denzelfden naam of namen geboekt te worden, zal moeten worden overgegeven een Declaratoir, houdende, behalve de behoorlijke omschrijving der Effecten, de verklaring onder presentatie van Eede:

Eerstelijk, dat de Teekenaar of Teekenaren bevoegd is of zijn, tot de inlevering dier Effecten, mitsgaders tot het doen stellen derzelven op den naam of namen door hen opgegeven.

Ten tweeden, dat hem of hun niet bewust is, dat zoodanige Effecten bezwaard zijn met eenig fideïcommissair- of ook met eenig speciaal verband.

7. Wan-

7. Wanneer de inteleverene Effecten ſtaan onder adminiſtratie of fideï. Commisſair verband, zal bij ieder Effect of partij Effecten, — die van eenerlei ſoort, en in dezelfde oproeping begrepen zijn, onder eenerlei adminiſtratie of verband ſtaan, voorzien zijn met dezelfde annotatiën of brandmerken, en voorts door een en dezelfde perſoon of perſonen worden ingeleverd, om op een en denzelfden naam, of namen en qualiteiten geboekt te worden, — moeten worden overgegeven een Declaratoir, houdende, behalve de behoorlijke omſchrijving der Effecten, en die van de qualiteit des Administrateurs of Adminiſtrateuren, ofte wel van het fideï- commisſair of ander verband, waar onder de Effecten bezeten worden, de verklaring onder preſentatie van Eede:

Eerſtelijk, dat de Teekenaar of Teekenaren bevoegd is of zijn tot de inlevering dier Effecten, mitsgaders tot het doen ſtellen derzelve op naam of namen, qualiteit of qualiteiten, door hem of hen opgegeven.

Ten tweeden, dat hem of hun niet bewust is dat zoodanige Effecten bezwaard zijn met eenig fideï- commisſair of anderdergelijk verband, het welk in het Declaratoir niet is omgeſchreven.

8. Wanneer de inteleverene Effecten ſtaan onder ſpeciaal verband van hijpotheek, uit daar op gedane beleening voortgeſproten, en de Geldopnemer niet verkiest of niet vermag dezelve op naam van zijnen Crediteur te doen boeken, zal bij elk Effect of partij Effecten van eenerlei ſoort, en in eene en dezelfde oproeping begrepen, welke onder een en het zelfde verband van hijpotheek ſtaan, en ingeleverd worden om op een en denzelfden naam of namen geboekt te worden, moeten worden overgegeven een Declaratoir, door den Geldopnemer en Geldſchieter gezamenlijk geteekend, houdende, behalve de behoorlijke omſchrijving der Effecten, het verzoek dat dit Kapitaal moge worden ingeſchreven, op den naam of namen van den Eigenaar, doch dat tevens

vens daarbij dadelijk moge worden genoteerd op het Grootboek:

1°. Aan wien dit ingeschreven Kapitaal verpand is.

2°. Den dag tot welke het verband duurt.

Indien de beleening, waaruit het hijpotheek voortspruit, op in vrijen eigendom bezeten effecten geschied is, zal dit Declaratoir verders in alles gelijk moeten zijn aan het bij Artikel 6 voorschrevene.

Indien de bekende Effecten staan onder de administratie of fideï-commissair verband, zal in het Artikel 7 voorgeschrevene bij zoodanig Declaratoir moeten worden geobserveerd, en daar en boven de Geldopnemer ten genoegen der Directie van het Grootboek moeten doen blijken, dat hij tot dusdanige verhijpothequering behoorlijk geautoriseerd is geweest.

9 Wanneer de Geldopnemer weigerachtig is, of wel door absentie of andere oorzaken zich buiten staat bevindt, om tot het bij het voorgaande Artikel gestatueerde met den Geldschieter te concurreren, zal het dezen vrijstaan de inlevering der hem verpande Effecten alleen te doen met bijvoeging van het Declaratoir, in het voorgaande Artikel gerequireerd, en alleen door hem geteekend, doch in dat geval tevens met overgifte der originele schuld verbindtenis, waaruit het hijpothecair verband is voortgesproten, welke bij de Directie van het Grootboek zal moeten blijven gedeponeerd. tot tijd en wijle de daarin vermelde Schuld zal zijn gekweten, om als dan aan den Geldopnemer te worden geëxtradeerd, of wel tot dat de tijd, waar voor de Geldleening geschied is, geëxpireerd zal zijn, zonder dat de Schuld behoorlijk geprolongeerd of afgelost is, als wanneer de gezegde schuldverbindtenis aan den Geldschieter zal worden gerestitueerd, en het verpand Kapitaal op zijne schriftelijke aanvrage, op zijn' naam worden overgeboekt, zonder dat daartoe eenige concurrentie van de zijde van den Geldopnemer benoodigd zal zijn.

10. Bij

10 Bij de inschrijving van Kapitalen, onder administratie of verband zijnde, zullen op het Grootboek letterlijk worden overgebragt de annotatiën, brandmerken enz., op de Effecten gevonden, immers voor zoo verre dezelve nog van verbindende kracht zijn, en de inhoud derzelven niet vervangen wordt door de namen en qualiteiten, waarop de Kapitalen geboekt worden,

De qualiteiten in de Declaratoiren opgegeven, zullen ook telkens achter de ingeschrevene namen worden gevoegd.

11. De Effecten in Bankgeld uitgegeven, zullen in het Grootboek in Courantgeld worden ingeschreven, met bijvoeging der Agio, zoo als dezelve ter Beurze van Amsterdam bekend zal staan, op den eersten Beursdag der maand, waarin zij ingeschreven moeten worden

12. Na dat de inschrijving op het Grootboek heeft plaats gehad, zal daar van een bewijs door deszelfs Directie op den Teekenaar of de Teekenaren der Declaratoiren, des begerende, worden afgegeven.

Deze bewijzen van gedane inschrijving zullen nimmer tot eenig ander einde van kracht of waarde kunnen zijn, dan alleen om te strekken tot kennisgeving der gedane inschrijving.

13. Er zullen geene firma's van Negotie worden geadmitteerd, noch ter inschrijving op het Grootboek en derzelver naam, noch als generale of speciale Procuratiehouders van anderen.

14. Wanneer eenig Kapitaal, bij de eerste inschrijving in het Grootboek, zal zijn gesteld op iemands naam of qualiteit, ofte in het vervolg door overdragt van anderen daarop wordt gesteld of overgedragen, zal de Eigenaar of Regthebbende over zoodanig Kapitaal, ofte eenig gedeelte van dien, ten allen tijde bij overschrijving kunnen beschikken, met in achtneming der voorschriften in de navolgende Artikelen vervat.

15. Na verloop van drie jaren na de laatste oproeping tot

inschrijving in het Grootboek, zullen geene overschrijvingen plaats hebben, voor mindere sommen dan drie honderd guldens Kapitaal, en niet dan bij opklimming van ronde sommen van honderd guldens, tevens met uitzondering van zoodanige overschrijvingen, welke vereischt worden tot het verkrijgen van ronde sommen op de respective Rekeningen, mitsgaders van geheele saldo's beneden de drie honderd guldens.

16. Het Grootboek zal jaarlijks voor elk soort van Kapitalen worden gesloten, gedurende eene maand.

De weken waarin Paasschen en Pinksteren invallen, zal het Grootboek gesloten blijven tot en met den woensdag incluis.

Gedurende de groote sluitingen, zal, en wel de maandag, dingsdag en woensdag van de derde week, gelegenheid tot overschrijven worden gegeven, op de gewone wijze voor die genen, welke zulks zullen verkiezen, en op den derden dag zal het een ieder vrijstaan te disponeren over de partijen die men op dien dag op zijne Rekening zal hebben ontvangen.

17 Wanneer een houder van Rekening bij het Grootboek zijne fondsen ofte een gedeelte van dien aan een ander wil verhijpothequeren of doen strekken tot zekerheid, of daarop eenig ander verband zal willen leggen, zal de Beleenings-Obligatie, Acte van Verband, Borgtogt, ofte welke andere zulks ook zoude mogen zijn, in originali worden vertoond bij de Directie van het Grootboek, welke op dezelve het visa zal zetten.

Tevens zal aan de voorn. Directie worden overgegeven een authentiek afschrift van zoodanige Obligatie of Acte van Verband, en op het folio der Rekening van den Geldopnemer of verband gevende persoon van zoodanig verband worden aanteekening gehouden.

Dit verband wordt geroijeerd tegen afgifte van Acte van Quitantie of Consent, behoorlijk gepasseerd en geteekend door den Geldschieter, ofte door den genen ten wiens behoeve eenig verband heeft plaats gehad.

18. Op

18. Op productie van een Vonnis van den competenten Regter, ofte in zoodanige gevallen, als door ofte in de Obligatiën ofte Acte van Verband zijn voorzien of omſchreven, mits deze Obligatiën tevens inhouden autoriſatie op de Directie van het Grootboek, tot zoodanig einde, zullen de verhijpothequeerde of verbondene fondſen kunnen moeten worden overgebragt op den naam of namen van zoodanige perſoon of perſonen, welke, uit hoofde van het Vonnis, of van dusdanige Acte, bevoegd zijn deze overſchrijving te vorderen.

19. Wanneer eenig perſoon of perſonen mogten goedvinden Negotiatiën te doen op inſchrijvingen in het Grootboek, ten hunnen name ofte die van Directeuren ofte derdens geſteld, of te ſtellen, ofte fondſen van anderen op hunne namen te nemen, ofte Certificaten of Acten van aandeel in fondſen, op hunnen naam geſteld, aftegeven; zullen de zoodanige Acte van Aandeel, Schuldbekentenisſen, Certificaten, of hoedanige Documenten als daarvan zullen worden afgegeven, moeten worden vertoond bij de Directie van het Grootboek, ten einde op dezelve het exhibitum te ſtellen, en het verband van eene gelijke ſomme op het Grootboek te registreren; welk verband zal worden geroijeerd, en de overſchrijving van de verbonden geweest zijnde ſom toegelaten op vertooning der Acte of van het Document, uit hoofde van hetwelk het verband was gelegd, te gelijker tijd met de inlevering van het overſchrijvings Billet: zullende alsdan zoodanige vertoonde Acte of Document, met het woord *geroijeerd*, worden geſtempeld, en den volgenden dag terug gegeven.

20. Wanneer een houder van zoodanige Acte of Document, als in het voorgaande Art. is omſchreven, het regt heeft, om, uit hoofde van de daarin vervatte ſtipulatiën, eenige overſchrijving op het Grootboek te vorderen, en hij in den betalingſchuldigen geen vertrouwen ſtelt, ofte om andere redenen niet

 ver-

verkiest zoodanige Acte of Document aan denzelven aftegeven, zal hij vermogen die Acte of Document bij de Directie van het Grootboek in bewaring testellen, mits daarvan immediaat kennis gevende aan den betaling-schuldigen, aan welken alsdan, na gedane overschrijving, de Acte of het Document, door de Directie geroijeerd, zal worden afgegeven.

21. Wanneer dusdanige, bij de voorgaande Artikelen omschreven Acten of Documenten, welke het regt tot vordering van eenige overschrijving op het Grootboek geven, gevonden worden in Nalatenschappen, die geheel of gedeeltelijk onder administratie of onder fidei-commissair of ander conditioneel bezit overgaan, en voorts bij opkomende Curatele, zal van dit regt moeten worden gebruik gemaakt, en wel op de wijze in het laatst voorgaande Art. bepaald, mitsgaders ten spoedigsten en uiterlijk binnen den tijd van drie maanden.

Deze termijn van drie maanden zal gerekend worden van den dag af dat de possessie door den vorigen Eigenaar of Bezitter zal zijn ontruimd, en in alle litigieuse af aanhangende zaken, van den dag af waarop dezelve beslist zullen zijn.

Wanneer, ten opzigte der in dit Art. genomene precautiën, verzuim plaats heeft, zal voor iedere verzuimde Acte of Document eene boete van honderd guldens moeten worden betaald.

22. Bij iedere groote sluiting zullen de vervallene Renten en Interessen gesteld worden ten name van den genen die op den laatsten dag vóór het begin dier sluiting de Kapitalen op zijne rekening hadt, en op deze zijne Quitantiën betaald worden.

23. De inschrijving in het Grootboek, mitsgaders de daaruit spruitende Renten, zullen in geen geval, noch uit eenigerhande hoofde arrestabel zijn, dan alleen ter bekoming van het geen bij een Regterlijk Vonnis zal zijn toegewezen.

24. Van het Grootboek zal bij de Rekenkamer van het Rijk

Rijk worden geformeerd en gehouden een dubbeld, hetwelk evenwel nimmer in hetzelfde locaal met het oorſpronkelijke zal kunnen berusten: tusſchen de beide localen zal een afſtand van ten minſten honderd rijnlandſche roeden plaats hebben; terwijl dezelve nooit in dezelfde wijk der Hoofdſtad zich zullen mogen bevinden.

25. De wijze van loting van alle op het Grootboek ingeſchrevene, en bij uitloting losbare Kapitalen, en van betaling der uitgelotene ſommen, zal bij een nader Reglement van het tijdſtip der eerst te doene uitloting worden bepaald.

26. Voorts zullen de wijze van betaling der Renten en Intereſſen, de voorzieningen ter bewaringen en geheimhouding van ieders Bezittingen, de vereischt wordende, zoo generale en ſpeciale procuratiën, de noodige formulieren, de bepalingen der leges en kosten, en alle andere voorzieningen, tot de rigtige executie dezer Wet benoodigd, worden bepaald en voorgeſchreven bij nadere Reglementen.

27. De nadere Reglementen zullen mede in het bijzonder op onderſcheidene gevallen zoodanige boeten bepalen en toepasſen, als ter verzekering van de uitvoering dezer Wet en der voorſ. Reglementen, gelijk mede tot het behoud van orde, noodzakelijk zullen worden geoordeeld.

Deze boeten zullen echter reſpectivelijk de ſommen van twee honderd guldens niet te boven gaan.

28. Alle de boeten zullen, bij gebrek van derzelver dadelijke voldoening, worden verhaald op de Kapitalen op het Grootboek, ten name van den overtreder ſtaande, of ingeſcheven wordende, ofte wel op de Renten aan denzelven deswegens toekomende, bij ontſtentenis van zoodanige Kapitalen, en bij geheele ontſtentenis van Kapitaal of Renten, in regten worden ingevorderd.

De voorſ. boeten zullen jaarlijks, overeenkomſtig de orde van 's Rijks Finantiën, worden verantwoord.

29. Na den afloop der inschrijving, zal het geheele montant der Publieke Schuld aan het Wetgevend Ligchaam opengelegd, en in eene Wet vervat worden; voorts zal geene nieuwe inschrijving in het Grootboek plaats kunnen hebben, dan ingevolge eene Wet, overeenkomstig de form bij de Staatsregeling voorgeschreven.

II. Het tegenwoordig besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

III. Onze Ministers van Justitie en Politie, en de Directeur-Generaal der Publieke Schuld, zijn belast met de executie van het tegenwoordig besluit.

Gegeven te Gorinchem den 27sten Januarij van het Jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Policie,

C. F. VAN MAANEN.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Hebben Wij besloten en besluiten:

I. Wordt gearresteerd het navolgend

REGLEMENT, op het ligten en de behandeling der Zeebrieven en Turksche Paspoorten, naar aanleiding van de Wet van den 27sten Januarij 1809.

Art. 1. De Zeebrieven zullen in onzen naam worden uitgegeven door onzen Minister van Finantiën, volgens het formulier achter dit Reglement geinsereerd.

Door denzelven zullen almede de Turksche Paspoorten worden uitgegeven.

2. Alvorens een Zeebrief te kunnen verkrijgen, zullen zich de Eigenaars of Reeders moeten vervoegen bij den Geregte der plaats, waar het Schip, voor het welke de Zeebrief wordt verlangd, t'huis behoort, te weten: daar de Boekhouder van hetzelve woonachtig is, of daar het Schip is liggende en zal uitvaren; en bij aldien het een nieuw geboord Schip is, den Bijlbrief of Declaratoir van den Scheepstimmerman moeten overleggen, ofte anderzins den laatsten koopbrief daar van exhiberen; welke Bijl- of Koopbrief ter Secretarij van den Geregte van zoodanige Stad of Plaats zal moeten worden geregistreerd; zullende wijders de voornoemde Eigenaars of Reeders almede moeten exhiberen den hem Eigenaar ofte door den Boekhouder, en door ofte van wege de meerder.

der.

derheid der Reederij geteekende verklaring of Reederij-Cedulle, volgens het Formulier achter dit Besluit geinsereerd, ofte wel eene authentieke kopij van dezelve: welke verklaring of Reederij Cedulle bij onzen Minister van Finantiën zullen moeten worden geëxhibeerd, om daarop de Zeebrieven aftegeven: zullende dezelve verklaring of Reederij Cedulle ter Secretarij van voornoemden onzen Minister moeten blijven berusten en geregistreerd worden, met aanteekening van den datum, op welke de Zeebrief daarop is afgegeven, ten einde daarop, na dat de Zeebrieven verloopen zijn, wederom nieuwe te kunnen worden geligt.

En zal bij het afgeven van den Zeebrief door den Schipper, ten wiens behoeve dezelve wordt verleend, daarop in margine deszelfs hanteekening moeten gesteld worden; welke handteekening geverifieerd zal moeten worden, door zoodanigen Ambtenaar, welke den Zeebrief zal uitgeven, en die gehouden zal zijn, achter deszelfs naam, ook zijne qualiteit uittedrukken.

3. De Geregten zullen gehouden zijn, op de verklaring van eigendom of Reederij Cedulle, te doen aanteekenen dat de bij Art. 5 en 7 der Wet op het ligten van Zeebrieven op heden geëmaneerd, vereischte Eed of Eeden na het exhibeeren van den Bijl- of laatsten Koopbrief behoorlijk zijn afgelegd; wordende aan dezelve Geregten ten ernstigsten aanbevolen, ten dezen met alle oplettenheid te werk te gaan, en soigneuselijk acht te geven dat in dezen geen misbruik van den Eed worde gemaakt: zullende, ingevalle zich eenige de minste twijfel of suspicie, van welken aard ook, tegen het afnemen van denzelven mogt opdoen, gehouden en verpligt zijn, in alle zulke gevallen den verzoeker of verzoekers in persoon naar onzen Minister van Finantiën te renvoijeren, ten einde door denzelven, naar bevind van zaken, de noodige maatregelen worden genomen; terwijl eindelijk aan de meer-

meergenoemde Geregten, bij ontdekking van dadelijke fraude of contraventie tegen de ten dezen vastgestelde bepalingen, wordt geinjungeerd, daarvan dadelijk en zonder eenig verwijl kennis te geven aan den Substitut-Fiscaal der Convoijen en Licenten van het Departement, waaronder het voorf. Geregt behoort; ten einde hierop zonder uitstel het noodig onderzoek geschiede en de schuldigen gestraft worden.

4. Alle Schippers of Gezagvoerenden, onder Hollandsche Vlag uit de Havens van dit Koningrijk uitvarende, zullen bij de visitatie, ingevolge Art. 86 van het generaal Plakkaat van den 31sten Julij 1725, ter uiterste wacht te doen, verpligt zijn hunne Zeebrieven te vertoonen: zullende de Officieren op de voorf. uiterste wacht geene Schippers mogen expediëren, dan na dat aan hen gebleken is dat dezelve van behoorlijke Zeebrieven zijn voorzien, en dezelve met bijvoeging van dag en jaarteekening viseren.

5. De restitutie van Zeebrieven, afgegeven voor Schepen, welke van Eigenaar zijn veranderd, zal, naar aanleiding van Art. 10 der Wet op de Zeebrieven, moeten geschieden aan onzen Minister van Finantiën, ten einde die door denzelven kunnen worden ingetrokken.

6. De kennisgeving van den overgang van eigendom van eenig Schip of gedeelte van dien, bij het 11de Art. der Wet op de Zeebrieven vermeld, en door de verkoopende Eigenaren of andere bij hetzelve Artikel bedoelde personen; gelijk ook de overzending van doorgesneden Zeebrieven van Schepen, welke buiten 's lands zijn verkocht, gesloopt of verongelukt, in het 12de Artikel derzelve Wet omschreven, door de Schippers of Gezagvoerenden, zal moeten geschieden aan aan onzen Minister van Finantiën.

7. De Zeebrieven van Schepen, welke buiten 's lands worden verkocht, en aan onze Ministers, Consuls of andere Agenten, naar aanleiding van het 12de Artikel, worden ter hand

gesteld, zullen door onze voorsz. Ministers, Consuls of andere Agenten worden overgezonden aan onzen Minister van Buitenlandsche Zaken, ten einde door denzelven aan onzen Minister van Finantiën, ten fine van roijement, te worden ter hand gesteld.

8. De tijd, voor welken de Zeebrieven zullen zijn verleend, geëxpireerd zijnde, zullen bij het ligten van nieuwe Zeebrieven, de verloopene in handen van onzen Minister van Finantiën terug gaan, en door denzelven vereenigd moeten worden.

9. Bij het ligten van Zeebrieven, zal ter Secretarij van onzen Minister van Finantiën, ten behoeve der algemeene Leges-kasse, worden betaald drie guldens en vijf stuivers, zonder meer, behalve het Zegel, mitsgaders aan de Consuls, van onzent wege buiten 's lands residerende, voor het viseren der Zeebrieven als volgt: voor Schepen, houdende tot honderd Lasten en daar beneden, drie guldens, en voor Schepen, boven de honderd Lasten inhoudende, zes guldens; zullende echter de voorsz. betaling van drie en zes guldens respectivelijk aan iederen Consul niet meer dan telken jare eens behooren te geschieden, terwijl niettemin de Schippers, meer dan eens in hetzelfde jaar dezelfde haven binnen loopende, echter gehouden zullen zijn, hunne Zeebrieven aan den Consul te vertoonen, welke dezelve in dat geval *gratis* zal moeten viseren; —— eindelijk zullen de Secretarissen der Gereggten voor het registreren van den Bijl-of Koopbrief, met al den aankleve van dien, mogen vorderen een gulden en zestien stuivers, zonder meer.

FOR-

FORMULIER VAN DEN ZEEBRIEF.

KONINKLIJK

WAPEN.

Reg.
Fol.

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Conſtitutie des Koningrijks, Koning van Holland Connétable van Frankrijk.

Handteekening van den Schipper N. N.

Geſteld in preſentie van mij N. N.

NB. Hier de bijvoeging der qualiteit te plaatſen.

Allerdoorluchtigſte, Doorluchtigſte, Doorluchtige, Grootmagtige, Hoog en Welgeboren, Wel Edele Erntfeste, Achtbare, Wijze, voorzienige Heeren, Keizers, Koningen, Republieken, Prinſen, Furſten, Hertogen, Graven, Baronnen, Heeren Burgemeesters, Schepenen, Raden, mitsgaders Regters, Officieren, Justicieren en Regenten van alle goede Steden en Plaatſen, die deze onze opene Letteren zullen zien of hooren lezen, Salút! doen te weten:

(a) Naam van het ſoort van Schip
(b) Naam van het Schip.
(c) De plaats van den Geregte.
(d) Naam van den Schipper.
(e) Het getal Lasten.
(f) Het getal Dekken.
(g) Het getal Masten.
(h) Het getal voeten en duimen.
(i) Idem. (k) Idem.

Dat aan Ons voldoende zijnde gebleken, dat door den Eigenaar of Eigenaren van het (a). Schip, genaamd (b) met ſolemnelen Eede vóór die van den Geregte (c) is verklaard, dat het voornoemde Schip, thans gevoerd wordende door Schipper (d) groot omtrent (e) Lasten, hebbende (f) dekken en (g) Masten, lang zijnde (h) voeten duimen, breed (i) voeten duimen, en diep (k) voe-

(l) Buiten of binnen.

voeten duimen, en zijnde (l) dit Koningrijk gebouwd, in dit Koningrijk thuis behoort, en dat geene onderdanen van eenige vreemde Mogendheden daarin eenig part of deel hebben. En daar Wij den voorſ. Schipper gaarne gevorderd zagen in zijne regtvaardige zaak, zoo is ons verlangen van allen voornoemd, en van ieder in het bijzonder, al waar de voorſ. Schipper met zijn Schip en ingeladene goederen komen zal, hem vrindſchappelijk te ontvangen en behoorlijk tracteren; gedoogende hem op zijne gewone Tollen en ongelden, in het door- en voorbij varen van Havens en Stroomen en Gebied te laten pasſeren, varen en dezelve frequenteren, om zijne Negotie te doen, daar en zoo als hij te rade vinden zal; al het welke Wij genegen zijn te reciproceren.

Gegeven te Amſterdam den
van het jaar
en van onze Regering het

Uitgegeven van wege den Koning,

De Minister van Finantiën,

Geëxpedieerd ten Kantore te . . den bij mij Commisſaris-Generaal van Zijne Majeſteit voor de Zaken der Convoijen en Licenten.

Ter Ordonnantie van zijne Excellentie,

De Secretaris-Generaal,

FORMULIER van de verklaring, ingevalle een Eigenaar van het heele Schip beſtaat.

(a) Intevullen: Fregat Brik, Hoeker of ander Schip

Verklaring van eigendom voor het (a) Schip genaamd gebouwd te groot Rogge Lasten gemeten Lasten, gevoerd door Schipper N. N. behoorende in geheelen eigendom aan wonende te

Ik

Ik ondergeteekende verklare alleen te zijn de eenige Eigenaar en Reeder van het in het hoofd dezes vermelde Schip, en dat mitsdien niemand buiten mij daarin eenige portie of aandeel heeft.

Zoo waarlijk helpe mij God almagtig.

(b) Onderteekening van den Eigenaar.

(b) N. N.

Wij Leden van den Geregte te verklaren dat voor ons gecompareerd zijnde N. N., wonende te door denzelven de voorsz. verklaring onder solemnelen Eede is afgelegd, en in onze presentie onderteekend: zijnde de Bijl- of laatste Koopbrief van het voorsz. Schip, ter onzer Secretarij geregistreerd onder No. . Des ten oorkonde hebben wij dezen met ons Zegel uitgegeven, en door onzen Secretaris doen onderteekenen.

FORMULIER van Reederij-Cedulle.

(a) Intevullen: Fregat, Brik, Hoeker of ander Schip.

Hier intevullen: de hoegrootheid van iedere Scheeps-portie.

Reederij-Cedulle van het (a) Schip genaamd gebouwd te groot Rogge Lasten gemeten Lasten, gevoerd door Schipper N. N., N. N. wonende te N. N. wonende te Boekhouder

Wij ondergeteekenden verklaren, de bovenstaande, de eenige Reeders te zijn van het in het hoofd dezes vermelde Schip, en dat niemand mitsdien buiten dezelven daarin eenige portie of aandeel is hebbende.

Zoo waarlijk helpe ons God almagtig.

Onderteekening van de Reeders en Boekhouder.

N. N. N. N.

Wij Leden van den Geregte te verklaren dat voor ons gecompareerd zijnde N. N. en N. N. door dezelven in de voorsz. verklaring onder solemnelen Eede is afgelegd en in onze

onze presentie onderteekend: zijnde de Bijl-of laatste Koopbrief van het voorsz. Schip ter onzer Secretarij geregistreerd onder No. . Des ten oorkonde hebben wij dezen met ons Zegel uitgegeven en door onzen Secretaris doen onderteekenen.

II. Het tegenwoordig besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

III. Onze Ministers van Finantiën, van Buitenlandsche Zaken en van Justitie en Politie, zijn belast met de executie van het tegenwoordig besluit.

Gegeven te Gorinchem den 27sten Januarij van het Jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

L O D E W IJ K.

De Minister van
Justitie en Politie

C. F. VAN MAANEN.

CRI-

CRIMINEEL WETBOEK

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende de voordragt, door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

I. Wordt gearresteerd het Crimineel Wetboek voor het Koningrijk Holland, hier na volgende:

CRIMINEEL WETBOEK voor het Koningrijk Holland.

EERSTE TITEL.

Algemeene Bepalingen.

Art. 1. De criminele wetten van het koningrijk betreffen allen, ingezetenen of vreemdelingen, die binnen hetzelve zich aan eenige misdaad schuldig maken.

Alleenlijk zijn daarvan uitgezonderd zoodanige vreemdelingen, omtrent welke, uit kracht van het regt der volken, of van bijzondere tractaten en overeenkomsten, het tegendeel plaats heeft.

2. Ingezetenen van dit koningrijk, zich elders schuldig makende aan misdaden, door welke de veiligheid, of welvaart van hetzelve, of van deszelfs gouvernement wordt benadeeld of in gevaar gebragt, of aan het namaken van inlandsche geldmunten, of het valschelijk namaken of vervalschen van eenige inlandsche openbare instrumenten, het zij gelds waarde hebbende, of andere, gelijk ook van eenige zegels, stempels of merken, welke op openbaar gezag binnen dit koningrijk gebruikt worden, zullen mede naar dit wetboek gestraft worden.

3. Insgelijks zullen volgens hetzelve gestraft worden ingezetenen van dit koningrijk, elders eenige andere misdaden, ter plaatse, waar die bedreven zijn, mede strafbaar, gepleegd hebbende, wanneer zij daarna binnen de grenzen van hetzelve worden gevat, of door buitenlandsche regeringen, regters, of andere magten zijn overgegeven.

4. Met

4. Met de invoering van dit wetboek zullen zijn afgeschaft alle plakkaten, publicatiën, ordonnantiën, reglementen, statuten, keuren, octrooijen, handvesten en andere wetten, het zij dezelve het geheele koningrijk, eenig gedeelte van hetzelve, of eenige bijzondere plaats hebben betroffen, waarbij eenige straffen of boeten op misdaden of overtredingen zijn vastgesteld, met uitzondering alleenlijk van de zoodanige welke hier na bij *de zesde* en *zevende artikelen* zullen worden opgenoemd.

5. Echter zullen, ten aanzien van misdaden of overtredingen vóór de invoering van dit wetboek bedreven, de voorschreven oude wetten moeten worden toegepast, voor zoo verre de straffen, daaruit voortvloeijende, minder zwaar mogten zijn, dan die, welke in dit wetboek worden vastgesteld.

In het tegenovergestelde geval zullen de bepalingen van dit wetboek gevolgd worden.

6. Het crimineel wetboek strekt zich geenzins uit tot zoodanige kleine overtredingen, de dagelijksche politie of plaatselijke administratie betreffende, waarvan de gestelde straf een boete van vijftig guldens of eene driedaagsche gevangenis niet te boven gaat.

7. Insgelijks worden door dit wetboek niet afgeschaft de navolgende wetten, reglementen, of voorzieningen, voor zoo veel die ten tijde van deszelfs invoering nog in gebruik zijn:

1°. Betreffende de misdaden en overtredingen van het volk van oorlog te water en te lande.

2°. Tegen het verleiden van hetzelve tot verlating van 's Lands dienst, of het behulpzaam zijn in die verlating.

3°. Op de gewapende Burgermagt.

4°. Tegen de communicatie met den vijand.

5°. Tegen onwettige kaapvaart.

6°. Betreffende de fraudes of contraventiën in het stuk van belastingen, in de resistentie tegen de genen, die met de invordering of recherche deswegens belast zijn.

7°. Tegen het versmelten, verbreken, of uitvoeren van geldmunten.

8°. Op de jagt, vogelarij en visscherij.

9°. Betreffende de verpligtingen van bepaalde ambtenaren, of van hen, die eenige bepaalde kostwinning oefenen.

10°. Op de ontgrondingen, verveeningen en droogmakerijen.

11°. Tot instandhouding, of bevordering van zeevaart, koophan-

handel, landbouw, fabrijken, trafijken, en van het geen daar onder behoort.

12°. Betreffende het onderwijs, of de oefening van kunsten of wetenschappen.

13°. Betreffende gilden, neringen, koopmanschappen, bedrijven, of ambachten.

14°. Op de zeevonden en gestrande schepen of goederen.

15°. Betreffende het gebruik of onderhoud van gronden, duinen, dijken, wegen, wateren, havens, sluizen, bruggen, straten of grachten.

16°. Op de posterijen, en op de veren van vaartuigen of rijtuigen.

17°. Op de tollen en gabellen.

18°. Betreffende het plaatsen, instandhouden of afbreken van gebouwen.

19°. Tegen het aanleggen van fabrijken, trafijken, neringen, bedrijven of ambachten op bepaalde plaatsen.

20°. Betreffende logementen, herbergen en andere publieke huizen.

21°. Tegen het ongeoorloofd dragen van geweer, of gebruik van onbehoorlijk geweer.

22°. Tegen bedrijven, welke gevaar van brand kunnen veroorzaken.

23°. Tegen het zorgeloos verkoopen van vergiften.

24°. Tegen het inbrengen, of doen voortduren van besmetting.

25°. Nopens den prijs, of de gezondheid der eetwaren.

26°. Tegen de hazardspelen en particuliere loterijen.

27°. Tegen bedelaars en vagebonden.

28°. Tegen het koopen, verkoopen, beleenen of verbergen der klederen, eetwaren of andere goederen, welke aan hen, die uit armenfondsen gealimenteerd worden, ten gebruike of ter bewerking worden gegeven.

29°. Op het doen van wachten of andere bijstand aan de justitie of politie, of tot algemeene beveiliging in gevallen van brand, watersnood en andere dergelijke rampen.

30°. Op het stuk der begravenissen.

8. De inhoud van dit wetboek heeft geene de minste betrekking tot het regt, hetwelk volgens de burgerlijke wetten voor bijzondere personen ontstaat, of aan dezelve toekomt wegens misdrij-

 ven,

ven, verongelijkingen, onwettige of andere daden of nalatingen, door anderen gepleegd.

TWEEDE TITEL.

Van misdaden en derzelver toerekening.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van misdaden.

9. Misdaad bestaat in het overtreden eener wet, welke het laten of bedrijven van eenige daad, onder bedreiging van straf, gebiedt of verbiedt.

10. Misdaad of overtreding kan gepleegd worden met opzet, of door merkelijke schuld, onvoorzigtigheid en onachtzaamheid.

11. Opzet is de wil, om te doen of te laten die daden, welke bij de wet verboden of geboden zijn.

Zoo dikwijls bij dit wetboek niet anders uitdrukkelijk is bepaald, wordt zoodanig opzet vereischt tot het wezen en de strafbaarheid der misdaad of overtreding.

Schuld, onvoorzigtigheid of onachtzaamheid is dan alleenlijk strafbaar, wanneer de wet zulks duidelijk uitdrukt.

12. Er bestaat geene misdaad zonder voorafgegane wet.

De regters zijn verpligt, volgens de regelen van uitlegkunde te beoordeelen, of in hoe verre eenige hun voorgestelde daad, het zij onder de woorden, het zij onder den zin der wet behoore.

13. De misdaad wordt gehouden volbragt te zijn, wanneer de daden, welke bij de wet verboden zijn, in alle hare deelen zijn gepleegd.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van poging tot misdaad.

14. De pogingen, dat is de uiterlijke bedrijven tot toebereiding eener voorgenomen misdaad, tot welken trap ook gevorderd, moeten gestraft worden, niet met de gewone straf op de misdaad gesteld, maar met eene ligtere, naar mate zij gevorderd zijn, ten zij de wet, in eenig bijzonder geval, de straffe op de poging uitdrukkelijk bepale.

15. Die uit eigen beweeging van het volbrengen eener misdaad af-

afzien, moeten met eene nog ligtere straf gestraft worden, wanneer uit het geen reeds door hen is verrigt, geen merkelijk nadeel is voortgesproten.

16. Tot het bestaan van misdaad worden uiterlijk bedrijven vereischt; loutere voornemens of enkele gedachten vallen niet onder het bereik der wet.

DERDE HOOFDSTUK.

Van hen, aan wie de misdaad kan worden toegerekend.

17. Niet alleen zij, die zelf de misdaad plegen, maar ook die daartoe, op eenige der hierin omschreven wijze, bevorderlijk zijn of daaraan deel nemen, zijn strafbaar.

18. Die door dwang, bevel, last, verleiding, bepaalden en stelligen raad, anderen tot misdaad aanzetten, of daartoe bijzondere onderrigting geven of aanwijzing doen, zijn strafbaar voor de gevolgen, welke uit dit hun gedrag zijn voortgesproten, en door hen hadden kunnen en behooren te worden voorzien. Dwang, bevel, last, verleiding, bepaalde en stellige raad zullen, wanneer de misdaad niet mogt zijn gevolg, als poging aangemerkt en als zoodanig gestraft worden.

19. Die, door het verschaffen van wapenen, werktuigen, gereedschappen of andere instrumenten, tot de misdaad helpen en medewerken, die tot het gemakkelijker plegen gelegenheid geven, of, gedurende het misdoen, de daders beveiligen, bedekken of op eenigerlei andere wijze voorbedachtelijk de misdaad begunstigen of bevorderen, zullen, naar mate der omstandigheden, gestraft worden, echter in het algemeen met eene mindere straf dan de gewone der misdaad.

20. De voorschriften, in de *twee laatstvoorgaande artikelen* vervat, gelden alleenlijk, voor zoo verre de wet in de bepaalde gevallen geene bijzondere voorziening mogt hebben daargesteld.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van hen, aan wie de misdaad niet of minder wordt toegerekend.

21. Kinderen beneden den ouderdom van twaalf jaren, misdoende,

de, mogen deswegens door de regters niet gestraft worden; kinderen, ouder dan twaalf jaren en jonger dan vijftien jaren, zullen getuchtigd worden op de wijze als *in het 48ste artikel* is bepaald, ook wanneer zij na de vervulling der vijftien jaren, wegens misdaden of overtredingen, in dien leeftijd begaan, in hechtenis geraken.

Wanneer door hen, die den ouderdom van achtien jaren niet ten vollen bereikt hebben, misdaad of overtreding is begaan, zullen de regters, naar mate der omstandigheden, eene ligtere, dan de gewone straf der misdaad, kunnen opleggen.

22. Aan geheel zinneloozen, die van hun verstandelijke vermogens beroofd zijn, kan geene daad, als misdaad, worden toegerekend.

De regters moeten wijders beoordeelen, tot hoe verre afwisselende zinneloosheid, lichaams-kwalen, welke op de zielsvermogens merkelijken invloed hebben, zeer groote onnoozelheid en eenvoudigheid, in elk bijzonder geval, eene ligtere straf of geheele vrijspraak vereischen.

23. Die in opzettelijke of vrijwillige dronkenschap misdaad plegen, moeten in het algemeen met de gewone straf gestraft worden.

Toevallige of onwillige dronkenschap kan een' grond opleveren tot veiliging der straf, of geheele straffeloosheid.

24. In hoe verre dwang, bevel, billijke vrees, sterke verleiding alle toerekening wegnemen, of tot eene ligtere straf behooren te leiden, moet bij de regters uit den aard en de omstandigheden der zaken, uit de ziels- en ligchaams-gesteldheid van den bedrijver en zijne betrekkingen tot hem, die gedwongen, bevolen, of verleid heeft, beoordeeld worden.

DERDE TITEL.

Van de straffen.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de onderscheidene straffen.

25. De straffen, in dit wetboek vastgesteld, en buiten welke geene

geene andere door de regters mogen ingevoerd worden zijn:

1. Doodstraffen. 2. Schavotstraffen.
3. Gevangenis. 4. Bannissement.
5. Verklaring van eerloosheid.
6. Verklaring van onbekwaamheid tot alle of eenige ambten, posten of bedieningen.
7. Verklaring van vervallen te zijn van eenig ambt, post of bediening.
8. Geldboeten.

26. De doodstraffen zijn twee in getal, de strop en het zwaard.

27. De straf met den strop wordt voor de schandelijkste gehouden, en uitgevoerd op het schavot aan manspersonen, door het ophangen aan een galg, en aan vrouwspersonen door het verworgen aan een' paal.

28. De straf met het zwaard wordt uitgeoefend door onthoofding van den vooroordeelden, knielende op het schavot en geblinddoekt.

29. Het doode ligchaam van den gestraften moet altijd in eene gewone kist geplaatst, en alzoo begraven worden.

30. De Regters mogen de bezorging der begrafenis aan de nabestaanden van den gestraften vergunnen.

31. In beide de gevallen, bij de twee *laatstvoorgaande artikelen* uitgedrukt, moet de begrafenis des nachts in stilte en zonder eenige plegtigheid geschieden.

32. De andere schavotstraffen zijn vier in getal:

1. Het geeselen en brandmerken. 2. Het geeselen.
3. Het zwaard over het hoofd. 4. Het te pronk staan.

33. Het geeselen geschiedt met roeden op den blooten rug van den misdadigen, staande aan een' paal gebonden, en de armen opgehaald.

34. Het brandmerken wordt verrigt met een heet ijzer op den schouder van den vooroordeelden.

35. Het zwaaijen met het zwaard over het hoofd moet altoos vergezeld gaan met dezelfde toebereidselen, welke bij de onthoofding worden in acht genomen.

36. De regters zijn bevoegd, om bij doodstraffen en alle andere schavotstraffen in hunne vonnissen te bevelen, dat de hoedanigheid van de misdaad des veroordeelden zal worden uitgedrukt, het zij in geschrift op een houten bord, het zij door eenig ander ge-

gebruikelijk kenteeken, en het welk gedurende de strafoefening zal worden ten toon gesteld.

37. Bij de Schavotstraffen, *in het* 32ste *artikel* vermeld, zullen de regters, wanneer de aard der gepleegde misdaad zulks medebrengt, tevens in hunne vonnissen mogen bevelen, dat oproerige, valsche of andere misdadige geschriften door den scherpregter op het schavot verbrand worden.

38. Bij de straf van geeselen en brandmerken, of van enkel geeselen, zijn de regters bevoegd op gelijke wijze te bevelen, dat de veroordeelde, gedurende de strafoefening, zal worden vastgemaakt aan de galg met den strop om den hals.

39. De straf van gevangenis wordt altijd opgelegd voor eenen bepaalden tijd, welke nimmer en in geen geval langer zal mogen zijn dan twintig jaren.

40. De wijziging der straf van gevangenis kan zijn:

1. Dat de veroordeelde geplaatst worde in een afzonderlijk vertrek, afgescheiden van alle andere personen.
2. In de gewone vertrekken van tuchthuizen, of andere daartoe geschikte plaatsen.
3. In een afzonderlijk vertrek, met vergunning van zoodanigen toegang, als, behoudens de goede orde en veiligheid van het huis, kan toegestaan worden

41. Aan de veroordeelden kan tevens worden opgelegd de verpligting tot arbeid.

42. De wijziging der straf van gevangenis, volgens de voorschriften *in de voorgaande artikelen* vervat, zal bij het vonnis moeten bepaald worden.

43. Het bannissement kan zijn voor altijd, of voor eenen bepaalden tijd. In alle de gevallen, waarin bij de wet deswegens geene bijzondere schikkingen zijn gemaakt, staat zulks ter bepaling van den regter.

44. Alle regters zullen mogen bannen, zoo wel uit het geheele koningrijk als uit een of meer gedeelten of plaatsen van hetzelve. Zij zullen echter niet uit het geheele koningrijk mogen bannen, ten zij in de gevallen, bij de wet bepaaldelijk uitgedrukt, of waarin de doodstraf, door dezelve op het bedrevene stellig bedreigd, alleenlijk uit hoofde van bijkomende omstandigheden is verligt geworden. In alle andere gevallen zullen zij de straf van bannissement niet verder mogen uitstrekken, dan tot die departe-

 men

menten, waar in de veroordeelden woonachtig zijn, de misdaden zijn gepleegd en de vonnissen geslagen worden.

45. De doodstraffen zullen nimmer door eenige andere straf voorafgegaan worden, ook zullen de overige schavotstraffen op geene andere wijze onderling mogen zamengevoegd worden, dan *bij dezen titel* is aangewezen.

46. Nogtans zullen de overige schavotstraffen met mindere straffen onderling kunnen zamengevoegd worden, met uitzondering alleen van de geldboeten, voor zoo verre zulks ten aanzien van dezelve in dit wetboek niet uitdrukkelijk is bepaald.

47. Bij de schavotstraffen, *in het 32ste artikel* aangewezen, zal door de regters in hunne vonnissen altijd moeten gevoegd worden de straf van gevangenis, of van bannissement uit die departementen, waarin de veroordeelden woonachtig zijn, de misdaden zijn gepleegd en de vonnissen geslagen worden, al ware zulks bij de wet niet uitdrukkelijk voorgeschreven; welke straffen van gevangenis en van bannissement, ieder afzonderlijk of beide te zamen, ten minsten voor den tijd van drie jaren zullen moeten bepaald worden; ten aanzien van de keuze tusschen de twee laatstgemelde straffen en den tijd, welken dezelve niet mogen te boven gaan, zullen de regters in acht nemen de bepalingen, welke bij de wet omtrent dezelfde misdaad mogten voorkomen.

48. Buiten de eigenlijke straffen, zullen jonge boosdoeners van twaalf tot vijftien jaren oud, tot afschrik van anderen en hunne eigen verbetering, op bevel der regters, zonder vorm van vonnis, kunnen getuchtigd worden door opsluiting voor eenige tijd, niet langer dan twee maanden, of met kinderlijke straffen.

49. De veroordeeling tot schavotstraf brengt van zelf eerloosheid mede, al ware daarvan door de regters geene uitdrukkelijke verklaring gedaan.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van het uitstellen en veranderen der straffen.

50 De uitspraak van alle straf-vonnissen wordt uitgesteld, bij opgekomen zinneloosheid van den misdadigen.

51. Wanneer de ligchamelijke gesteldheid van een' misdadigen de uitvoering van de straf van geeseling, welke hij door zijn misdrijf,

drijf, overeenkomstig de wet, mogt hebben verdiend, niet gedoogt, het zij zulks vóór of na het vastftellen van het vonnis ontdekt wordt, moeten de regters hem, in plaatfe daarvan, veroordeelen tot het te pronk ftaan op het fchavot, en bovendien daarop acht nemen in het bepalen van de langdurigheid der gevangenis of van het bannisfement, mits niet te bovengaande den tijd, daarop bij de wet in elk geval ten langften gefteld.

52. Het vonnis, eenmaal uitgefproken zijnde, zal door de regters op eigen gezag niet mogen worden veranderd, maar in geval van noodzakelijkheid opgefchort, en daarvan kennis gegeven ter plaatfe waar zulks behoort, ten einde daarin eene gepaste voorziening zal kunnen worden gedaan.

53. Aan zwangere vrouwen mag geene doodftraf of andere fchavotftraf aangedaan worden; dezelve moet opgefchort blijven tot na hare verlosfing.

54. Wanneer een gebannen zijn bannisfement voor de eerfte reize overtreedt, zullen de regters hem bij een nader vonnis veroordeelen tot eene gevangenis, welke niet zal te boven gaan den tijd van drie jaren, en tot een nieuw bannisfement van ten naastenbij zoo vele jaren, als, ten tijde van het nader vonnis, aan de vervulling van het vorige bannisfement nog mogte ontbreken.

Bij herhaling dezer overtreding, zal de ftraf van gevangenis telkens verzwaard worden, echter niet te bovengaande den tijd van *zes*, *twaalf* of *twintig* jaren.

55. Geldboeten, waartoe de befchuldigde mogt zijn veroordeeld, zullen binnen den tijd van veertien dagen na het vonnis moeten voldaan worden, ten ware daarvan hooger beroep mogt vallen: dezen tijd verftreken zijnde, zal de veroordeelde op bevel der regters, zonder vorm van vonnis, in de gevangenis gefteld worden, met of zonder verpligting tot arbeid.

De tijd van gevangenis zal ten minften eene week, en anders zoo vele weken duren, als de boete honderd guldens bedraagt.

Wanneer echter de veroordeelde bij de regters mogt gehouden worden volkomen in ftaat te zijn om de geheele boete te kunnen voldoen, zal het vonnis mogen geëxecuteerd worden op dezelfde wijze, als in burgerlijke zaken gebruikelijk is.

Vreemdelingen, of die niet onder het regtsgebied woonachtig zijn, mogen, gedurende de eerfte veertien dagen na het vonnis, tot verzekering der boete, of de ftraf van gevangenis in gijzeling ge-

gesteld worden. In geval van hooger beroep zullen dezelve daaruit ontslagen worden, mits stellende voldoende zekerheid ten genoegen van den regter.

DERDE HOOFDSTUK.

Van den pligt der regters, in de keuze der straffen.

56. Zoo dikwijls de wet op eenige misdaad doodstraf of schavotstraf stelt, zonder verdere bepaling, is de keuze der soorten van doodstraf of van schavotstraf aan de regters overgelaaten.

57. De regters zullen de straffen, bij dit wetboek op de misdaad gesteld, nimmer verder mogen verzwaren, dan hun *bij dezen titel* of bij dien over de onderscheidene misdaden uitdrukkelijk is toegelaten.

Zij zullen de straffen, bij dit wetboek op de bijzondere misdaden gesteld, moeten verligten, wanneer zoodanige verzachtende omstandigheden duidelijk plaats hebben, als in *den vorigen titel van misdaden en derzelver toerekening* zijn aangewezen.

58. In dat geval zullen de regters, in plaatse van de gestelde straf, zoodanige mindere mogen kiezen, als met den aard der gepleegde misdaad of overtreding en derzelver omstandigheden meest overeenkomt, en tevens van de soort, bij de wet bepaald, het minst afwijkt.

59. Wanneer echter bij dit wetboek, boven en behalve eenige zwaardere straf, ook die van gevangenis, bannissement of geldboete op eenige misdaad gesteld is, zal het weglaten dier zwaardere straf nimmer den regter bevoegd maken, om den tijd van gevangenis of bannissement langer, de uitgestrektheid van het laatstgemelde verder, of de som der geldboete hooger te stellen, dan bij de wet is uitgedrukt.

60. De regters moeten zich van het opleggen van geldboeten onthouden, zoo dikwijls de omstandigheden van het misdrijf eene zwaardere straf, bij de wet op hetzelve mede gesteld, zouden vereisschen; en voorts in alle gevallen, waarin dezelve bij de wet niet uitdrukkelijk genoemd zijn.

61. Voor zoo verre bij dit wetboek aan de regters eenige ruimte in het kiezen of bepalen der straf is overgelaten, zullen dezelve, behalve den aard en de omstandigheden der gepleegde mis-

daad of overtreding, ook den ouderdom, de kunne, de ligchamelijke gesteldheid en den uiterlijken stand van den beschuldigden in acht nemen, en hunne keuze en bepaling daarna inrigten.

VIERDE TITEL.

Van hoog verraad.

62. Hoog verraad wordt gepleegd:
1°. Door moorddadigen of gewelddadigen aanslag tegen het leven of de veiligheid van den Koning of den Kroonprins.
2°. Door het heulen met den vijand of andere Mogendheden, ten nadeele van het koningrijk.

EERSTE HOOFDSTUK.

van hoog verraad van de eerste soort.

63. Die eenigen moorddadigen of gewelddadigen aanslag tegen het leven of de veiligheid van den Koning of van den Kroonprins mogten plegen, zullen met den dood gestraft worden.

64. Op gelijke wijze zullen gestraft worden, die daartoe, het zij dadelijke hulp, het zij andere middelen of gelegenheid hebben verschaft of aangewezen.

65. Die in de zamenspanning mogten hebben deel genomen, zonder eenige verdere daden te hebben gepleegd, waardoor dezelve is begunstigd geworden, zullen worden gestraft met schavotstraf en langdurige gevangenis, of met de laatste straf alleen, naar de omstandigheden

66. Op gelijke wijze zullen gestraft worden, die alleen of met anderen tot zoodanigen aanslag toeleg gemaakt hebben, zonder dat dezelve daar op gevolgd is.

67. Die van het bestaan eener zamenspanning of toeleg om zoodanigen aanslag te plegen, als bij *artikel* 63 is gemeld, mogten kundig worden, zonder daarin deel te nemen, zullen nogtans gehouden zijn, daarvan in tijds aan het gouvernement, de politie of de justitie ontdekking te doen en, bij gebreke daarvan, gestraft worden naar de omstandigheden met gevangenis of bannissement uit het koningrijk, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van acht jaren, of in geval van bloote onacht-

zaam-

zaamheid, ten minſten met geldboete, welke echter niet zal te bovengaan de ſom van twee duizend guldens.

68. Van de ſtraffen dezer nalatigheid worden alleenlijk verſchoond de zoodanigen, welker ontdekking zoude geſtrekt hebben tot laste van hunne echtgenooten of van hunne nabeſtaanden, in de op- of nedergaande lijn, ooms, moeijen, broeders of zusters, het zij door bloedverwantſchap of huwelijk.

69. Die zoodanige ambten, posten of bedieningen bekleeden, waardoor zij tot het ontdekken of weren van den gemelden toeleg of zamenſpanning bijzonderlijk verpligt waren, zullen in het geval van het *67ſte artikel* zwaarder dan anderen geſtraft worden, te weten met het zwaard over het hoofd en gevangenis of bannisſement uit het koningrijk, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van twaalf jaren.

De verſchooning, *in het 68ſte artikel* uitgedrukt, zal hem niet verder dan van de ſchavotſtraf kunnen bevrijden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

van hoog verraad van de tweede ſoort.

70. Die om den vijand te begunſtigen, het zij daartoe omgekocht of ter bejaging van eenig voordeel, door verraad, trouweloosheid of geweld voorbedachtelijk medewerken tot het bemagtigen, inhouden of doen overgeven van eenige vesting, ſtad, haven, plaats, ſchip, magazijnen van krijgsbehoeften of levensmiddelen door of aan denzelven, gelijk ook die het leger of eenig gedeelte van hetzelve aan den vijand verraden, zullen met den ſtrop geſtraft worden.

71. Die met zoodanig oogmerk eenige krijgsbehoeften of levensmiddelen vernielen of onbruikbaar maken, eenige onderwaterzettingen verhinderen of aftappen, eenige andere middelen van verdediging weerloos maken, 's lands krijgsvolk te water of te lande tot deſertie, muiterij of verraad verleiden of aanzetten, aan den vijand manſchappen, krijgsbehoeften of levensmiddelen verzorgen, denzelven eenige teekeningen of plans van vestigen, eenige berigten omtrent de ſterkte of geſteldheid van dezelve of van het krijgsvolk, of aangaande deze of gene op handen zijnde onderne-

mingen doen toekomen, zullen met den ſtrop worden geſtraft, al ware het dat de gepleegde misdaad de bedoelde uitwerking ten nadeele van het rijk niet mogte gehad hebben.

72. Op gelijke wijze zullen geſtraft worden, die, met oogmerk om den vijand van dit koningrijk te begunſtigen, dezelfde misdaden plegen met betrekking tot 's Konings bondgenooten.

73. Die, zonder zoodanig vijandig oogmerk, maar nogtans voorbedachtelijk, eenige onderwaterzettingen verhinderen of aftappen, of eenige andere middelen van verdediging, op hoog gezag tot afbreuk van den vijand bevolen of in het werk geſteld, vernielen of weerloos maken, zullen insgelijks met den dood, of met ſchavotſtraf en gevangenis, niet te bovengaande den tijd van acht jaren, naar gelang der omſtandigheden worden geſtraft.

74. Die met vreemde mogendheden, derzelver onderdanen of gelastigden verſtand houden of afſpraak maken, om dezelve eenige vijandelijkheid tegen het koningrijk te doen plegen, hun daar toe de middelen te verſchaffen, of daarin behulpzaam te zijn, zullen met den ſtrop worden geſtraft, al ware het dat de gepleegde misdaad de bedoelde uitwerking ten nadeele van het rijk niet mogte gehad hebben.

75. Die op eigen gezag met vreemde mogendheden, derzelver onderdanen of gelastigden openbare of heimelijke verbintenisſen, of onderhandelingen aangaan, denzelven willens en wetens ſtaatsgeheimen ontdekken, of zich met hem in ſchikkingen inlaten, waardoor de veiligheid van het koningrijk of het genot van deszelfs regten, tractaten, of overeenkomſten zoude kunnen in gevaar gebragt of benadeeld worden, zullen met het zwaard over het hoofd en gevangenis, niet te bovengaande den tijd van twaalf jaren, geſtraft worden.

76. Die, zonder daartoe behoorlijk verlof te hebben bekomen, binnen het koningrijk wervingen doen, of tot buitenlandſche wervingen mede werken ten behoeve van den zee- of landdienst van vreemde mogendheden, ſchoon met dit rijk in vrede en vriendſchap, zullen naar gelang der omſtandigheden worden geſtraft met gevangenis, niet te bovengaande den tijd van zes jaren.

VYF-

VYFDE TITEL.

van muiterij, oproerig geweld, en schending van het openbaar gezag.

77. Muiterij of oproer, gepleegd door het verzamelen en op de been brengen van eene menigte volks, gewapend of ongewapend, heimelijk of door luidruchtige bedrijven daartoe opgeroepen, met oogmerk om zich door middelen van geweld en dwang, tegen de wetten van het koningrijk, de bevelen des konings, de ordonnantien der gestelde magten, of de administratie der justitie te verzetten, of de regeringen of regters tot het inwilligen van deze of gene begeerte te noodzaken, zal in de hoofden en aanvoerders met den strop worden gestraft.

78. Insgelijks zullen met den strop worden gestraft de genen, die, ter gelegenheid en onder begunstiging van zoodanige muiterij of oproer, zich betoond hebben als de aanvoerders of voornaamste medewerkers van en tot het mishandelen van personen, het openbreken of beschadigen van gebouwen, of het plunderen of bederven van goederen, zonder onderscheid, of de mishandelden zijn openbare ambtenaren of bijzondere personen, gelijk mede of dezelve gebouwen of goederen aan het rijk, aan eenige stad of plaats, of aan bijzondere ingezetenen in eigendom behooren, of al, of niet tot publieken dienst bestemd zijn.

79. Nog zullen met den strop gestraft worden, die ter zoodanige gelegenheid zich betoond hebben, als de voornaamste aanvoerders of medewerkers van, en tot eenige dadelijke resistentie tegen de militaire of burgermagten of andere corpsen, op gezag der gestelde magten tot demping van het oproer gebruikt wordende.

80. Die ter gelegenheid van zoodanige muiterij of oproer, zonder onder de aanvoerders of voornaamste medewerkers te kunnen gesteld worden, zich nogtans aan eenige der bedrijven, *in de twee laatstvoorgaande artikelen* gemeld, dadelijk hebben schuldig gemaakt, zullen naar gelang der omstandigheden met geeseling en brandmerk, geeseling of gevangenis, niet te bovengaande den tijd van acht jaren, worden gestraft.

81. Die, buiten het geval van algemeene muiterij of oproer, de gestelde magten, regters, derzelver suppoosten of bedienden, de

de militaire of burgermagten of ook andere openbare ambtenaren als zoodanig door geweld en dwang tot het verrigten of nalaten van eenige daad trachten te noodzaken, denzelven in het oefenen van hunne functiën gewelddadigen tegenstand doen, hen deswegens bedreigen op openlijk honen, zullen, wanneer dezelve tegenstand of bedreiging gewapenderhand wordt gepleegd, of met het te hulp roepen van anderen vergezeld gaat, met geeseling of gevangenis, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, en in de andere gevallen met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van vier jaren, gestraft worden.

82. Die, het zij in of buiten oproer, gevangenhuizen of andere gebouwen gewelddadig openbreken, met oogmerk, om gevangen, gegijzelde of gearresteerde personen te verlossen, gelijk ook die de wachten, ter bewaring van zoodanige personen in of buiten eenig gebouw gesteld of gebruikt, ter verlossing van dezelve met geweld overvallen, zullen, naar gelang van het meerder of minder gepleegd geweld, met geeseling en brandmerk, geeseling of gevangenis, niet te bovengaande den tijd van tien jaren, worden gestraft.

83. Die de bedienden der posterijen, de couriers en estafettes van, of aan het gouvernement, de boden van hooge of mindere gestelde magten of van openbare ambtenaren gewelddadig aanvallen, of, zonder daartoe geregtigd te zijn, moedwillig tegenhouden, met oogmerk om hun van eenige brieven te berooven, die te openen, te lezen, te doen openen en te doen lezen, of ook om de overbrenging van dezelve bootschappen of brieven optehouden, die ten gelijken einde zich met list van dezelve brieven meester maken, gelijk ook, die, het geweld of list door anderen gepleegd zijnde, de voorzeide brieven, zonder daartoe geregtigd te zijn, voorbedachtelijk openbreken of moedwillig ophouden en verbergen, zullen, naar gelang der omstandigheden, met schavotstraf, gevangenis of bannisſemnet uit het koningrijk of ander, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, gestraft worden.

84. Op gelijke wijze zullen gestraft worden, die, zonder daartoe geregtigd te zijn en met oogmerk om zich tegen het gouvernement, de gestelde magten of de regters te verzetten, derzelver geheimen of vermeende geheimen te kennen, of aan anderen te doen ken-

kennen of hen van eenige goederen of papieren, onder derzelver bewaring zijnde, te berooven, de zegels, door of van wege het gouvernement, dezelve regeringen of regters op eenige deuren, kasten, kisten, doozen, portefeuilles, papieren of brieven gesteld, voorbedachtelijk openbreken, of ook de alzoo gezegelde stukken zelve vervoeren of verbergen.

85. Die godsdienstige genootschappen, onder de bescherming der wetten staande, of andere geoorloofde bijeenkomsten gewelddadiglijk verstoren, of de leden derzelve en die daar van gebruik maken, uit dezen hoofde openlijk beleedigen of honen, zullen, naar gelang der omstandigheden, met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, gestraft worden.

86. Op gelijke wijze zullen gestraft worden, die voorbedachtelijk openlijke daden plegen, of alzoo geschriften verspreiden of doen verspreiden, regtstreeks en opzettelijk ingerigt ter bespotting, belastering of vervloeking van het albesturend Opperwezen.

87. Eigenrigting, bestaande in het gebruiken van gewelddadige middelen tegen bijzondere personen of omtrent derzelver goederen, tot verkrijging van eenig waar of gewaand regt, of herstel van eenig waar of vermeend ongelijk, en kennelijk gepaard gaande met opzettelijke tegenstreving aan het gezag der gestelde magten of regters, zal, naar gelang van de omstandigheden, worden gestraft met bannissement, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, of met geldboete, niet hooger dan twee duizend guldens.

88. Die, zonder daartoe behoorlijk verlof te hebben bekomen, eenige wervingen van manschappen doen tot gewapenden dienst, zullen, naar gelang der omstandigheden, met gevangenis of bannissement, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, gestraft worden.

89. Allen, die voorbedachtelijk openlijke daden plegen, of alzoo geschriften verspreiden of doen verspreiden, regtstreeks en opzettelijk ingerigt om de hoogere of lagere gestelde magten, of die van dezelve hun gezag ontleenen, in of ter zake van derzelver functien, voor het oog der ingezetenen te lasteren, te honen of te beschimpen, of de ingezetenen tot onrust en oproerigheid aantezetten, zullen, naar mate van de omstandigheden, met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, gestraft worden.

90. Op gelijke wijze zullen gestraft worden de drukkers of boekverkopers, welke zoodanige geschriften, als in *artikel* 86 en *artikel* 89 bedoeld zijn, drukken of doen drukken, en alzoo in het licht geven, en welke uit dien hoofde onder de verpligting liggen van zich met den inhoud van zoodanige geschriften bekend te maken.

91. Alle andere boekverkopers, die de bedoelde geschriften verkopen, of aan anderen verzenden, zullen mede op dezelfde wijze gestraft worden, indien zij van den misdadigen inhoud dier geschriften zijn bewust geweest, of, in weêrwil van het verbod van wege de politie gedaan, met het drukken, verkoopen of verzenden zijn voortgegaan.

92. Beleedigingen van zoodanigen aard, als *in dezen titel* zijn omschreven, hier te lande aangedaan aan vreemde mogendheden, met welke dit rijk in vrede en vriendschap is, aan derzelver gezanten of hun gevolg, aan buitenlandsche couriers, parlementairen of krijgsgevangenen, en in het algemeen aan allen, die volgens het regt der volkeren op eene bijzondere bescherming van den souverein van het land, waarin zij zich bevinden, mogen staat maken, zullen na genoeg met dezelfde straffen gestraft worden, als of dezelfde tegen den Koning of ambtenaren van dit koningrijk regtstreeks waren begaan.

93. Die in eenige burgerlijke betrekking, het zij binnen of buiten 's lands, beschikking hebbende over de zee- of landmagt van het koningrijk, daarvan misbruik maken, om ongeoorloofd geweld te plegen tegen eenige vreemde mogendheid of derzelver onderdanen, zullen, in geval van opzettelijken moedwil, met den dood, en, wegens merkelijke onvoorzigtigheid, met het zwaard over het hoofd, verklaring van onbekwaam te zijn tot eenige ambten, posten of bedieningen, of vervallen van dezulken, welke zij bekleeden, worden gestraft.

94. De misdrijven, *in dezen titel* opgenoemd, met moord, doodslag of manslag, brandstichting, roof, diefstal, verwonding, kwetsing, of eenige andere vergezeld gaande, zullen mede als zoodanig beoordeeld en gestraft worden.

ZESDE TITUL.

Van moord.

95. Moord is eene met geleider lage of verraderlijk gepleegde berooving van iemands leven.

96. Moord

96. Moord kan bedreven worden door allerlei opzettelijke daden, het zij met eenig schiet- of scherp geweer, stokken, steenen of andere dergelijke wapenen of instrumenten, of door iemand in het water te werpen, van eene hoogte af te storten, te verworgen, te verstikken, denzelven vergift integeven of te doen gebruiken, hem met vuisten te slaan, te schoppen, te trappen of op andere dergelijke wijzen.

97. Moord kan ook worden gepleegd door opzettelijke nalatingen, als door iemand voorbedachtelijk het noodige tot levensonderhoud, spijs, drank, geneesmiddelen en dergelijke te onthouden.

98. De straf van moord zal zijn de strop.

99. Ook zal met den strop gestraft worden hij, die alles verrigt heeft, het geen hij wilde en konde doen, om eenen anderen van het leven te berooven; al ware ook, door eenige omstandigheden buiten zijnen wil, de dood niet gevolgd,

100. Ingeval van zamenspanning van velen om moord te plegen, zullen allen, die in de zamenspanning hebben deel genomen, en bij het begaan van den moord tegenwoordig zijn geweest, gestraft worden met den strop, zonder onderscheid of dezelve door een of meer van hen is uitgevoerd.

101. Die van een bestaand voornemen om moord te plegen kennis dragen, zonder aan iets meer schuldig te zijn, zullen nogtans verpligt zijn daarvan, in tijds, aan de politie of justitie ontdekking te doen, en, bij gebreke daarvan, gestraft worden naar de omstandigheden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van drie jaren, of met geldboete, niet hooger dan drie honderd guldens.

Alleenlijk zullen daarvan verschoond worden die genen, welker ontdekking zoude gestrekt hebben tot laste van echtgenooten, of zulke nabestaanden, als bij het 68ste *art.* zijn opgenoemd.

102. Die, na beganen moord, opzettelijk het vermoorde ligchaam, de middelen, door welke de moord gepleegd is, of eenige andere overgebleven teekenen der misdaad verduisteren, den dader verbergen of in zijne ontvlugting behulpzaam zijn, zullen naar de omstandigheden worden gestraft met bannissement, niet te bovengaande den tijd van vier jaren, of met geldboete, niet hooger dan drie honderd guldens.

De verschooning, bij het slot van het *voorgaande artikel* aangewezen, is ook op dezen toepasselijk.

ZEVENDE TITEL.

Van kindermoord.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van eigenlijk gezegden kindermoord.

103. Eigenlijk gezegde kindermoord is de misdaad van eene moeder, die haar nieuw geboren kind om het leven brengt; of van de genen, die haar daarin behulpzaam zijn.

104. Kindermoord kan niet alleenlijk bedreven worden door opzettelijke daden, als door het nieuw geboren kind te wonden, te kneuzen, te verworgen, te verstikken, te verdrinken, aan felle koude bloot te stellen, of op eenige andere wijze, maar ook door opzettelijke nalatingen, als door het kind het noodige tot levens onderhoud te onthouden, of hetzelve voorbedachtelijk te verwaarloozen.

105. Ook zij begaat kindermoord, welke, opzettelijk om te dooden, op eene voor het kind gevaarlijke plaats bevalt, en alzoo hetzelve van het leven berooft.

106. Die een nieuw geboren kind op eene eenzame, afgelegene, en van het gezigt van menschen verwijderde plaats nederleggen, of doen nederleggen, ten einde hetzelve niet zoude gevonden worden, en alzoo het kind van het leven berooven, zijn mede schuldig aan kindermoord.

107. De misdaad van kindermoord wordt niet verstaan aanwezig, en volbragt te zijn, ten zij duidelijk bewezen worde dat het kind na de geboorte geleefd heeft.

108. De straf van volbragten kindermoord zal zijn den strop.

109. Opzettelijke daden of opzettelijke nalatingen, welke den dood van het kind ten doel, doch niet ten gevolge gehat hebben, zullen gestraft worden met schavotstraf, langdurige gevangenis en bannissement.

110. Zoodanige daden, gepleegd aan een kind, waarvan het onzeker is, of het na de geboorte geleefd hebbe, zullen gestraft worden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te boven gaande den tijd van tien jaren.

111. De bepalingen, bij dit hoofdstuk gemaakt, zullen ook gevolgd worden, inge valle een vader zich aan eenige der genoemde daden mogt schuldig maken omtrent zijn eigen kind, het zij met of zonder medepligtigheid van de moeder.

112. Zij, die zonder voornemen tot kindermoord, haren barensnood verbergt, en opzettelijk op eene eenzame, ongelegene en voor het leven van het kind blijkbaar gevaarlijke plaats baart, zal gestraft worden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, den tijd van een jaar niet te boven gaande.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van afdrijving der vrucht.

113. De misdaad van afdrijving of verderving der vrucht, door veroorzaakte miskraam of ontijdige geboorte van een onvoldragen kind, kan worden bedreven, zoo door uitwendige daden van geweld, ten dien einde gebezigd, als door inwendige gebruik van afdrijvende middelen.

114. De straf dezer misdaad, door de bezwangerde zelve, op welke wijze ook, veroorzaakt, zal zijn gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, den tijd van zes jaren niet te bovengaande.

115. Op gelijke wijze zullen gestraft worden, die aan eene bezwangerde, met haar weten, afdrijvende middelen ingeven, doen ingeven, en alzoo eene miskraam of ontijdige geboorte te weeg brengen.

116. Die aan eene bezwangerde, buiten haar weten, afdrijvende middelen ingeven, of doen ingeven, en alzoo eene miskraam of ontijdige geboorte te weeg brengen, zullen gestraft worden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van acht jaren.

117. Voor zoo verre door de misdaad, in het *laatst voorgaande artikel* aangewezen, eenige beleediging aan het leven, of de gezondheid der moeder mogt zijn toegebragt, zullen de daders ook deswegens, volgens de voorschriften in het wetboek vervat, gestraft worden.

ACHTSTE TITEL.

Van het te vondeling leggen, en verlaten van kinderen.

118. Die jonge kinderen te vondeling leggen, stellen of laten,

zonder blijkbaar voornemen om dezelve van het leven te beroven, zullen indien daardoor de dood dier kinderen veroorzaakt zij, met geeseling, of te pronk staan op het schavot, en gevangenis of bannissement, niet te boven gaande den tijd van acht jaren, gestraft worden.

119. Wanneer deze misdaad den dood van het kind niet ten gevolge gehad heeft, of wanneer dezelve gepleegd is met zoodanige omstandigheden, als blijkbaar meest geschikt waren, om de opneming van het kind te bevorderen, en alzoo deszelfs leven te behouden, zal dezelve gestraft worden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te boven gaande den tijd van vier jaren.

120. Ouders, die zich van hunne woonplaatsen verwijderen, zonder voor zoodanigen hunner kinderen te zorgen, welke wegens jongheid, of gebreken niet in staat zijn de kost te winnen, en dezelve alzoo aan de ondersteuning der armenfondsen overlaten, zullen, naar gelang der omstandigheden, gestraft worden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te boven gaande den tijd van drie jaren.

NEGENDE TITEL.

Van doodslag of manslag.

EERSTE HOOFDSTUK

Van doodslag of manslag in het algemeen.

121. Doodslag of manslag is in het algemeen de berooving van iemands leven, gepleegd met opzet om te dooden of te beleedigen, of door merkelijke schuld of onvoorzigtigheid.

122. Doodslag of manslag kan worden bedreven door allerlei daden, het zij met eenig schiet- of scherp geweer, stokken, steenen of andere dergelijke wapenen of instrumenten, of door iemand in het water te werpen, van eene hoogte af te storten, hem met vuisten te slaan, te schoppen, te trappen, of op andere dergelijke wijzen.

123. Ook kan deze misdaad worden gepleegd door iemand met ongeoorloofde oogmerken schadelijk voedsel, of gevaarlijke artsenijen in te geven, of te doen gebruiken.

124. De

124. De misdaad van doodslag of manslag wordt gehouden aanwezig en volbragt te zijn, wanneer de dood, het zij onmiddellijk of middellijk, door de toegebragte beleedigingen veroorzaakt is.

125. Die zich aan deze misdaad hebben schuldig gemaakt, met opzet om te dooden, zullen met den dood gestraft worden, zonder onderscheid, of de wonde op zich zelve doodelijk geweest, dan in de gevolgen doodelijk geworden zij.

126. In alle andere gevallen zullen de regters beoordeelen, in hoe verre de beschuldigde kan geacht worden den dood veroorzaakt te hebben, en ten dien einde acht nemen op den aard der verwonding, kwetsing, mishandeling of beleediging, zoo wel op zich zelve, als in verband met de ligchaams-gesteldheid van den lijder, de wijze van genezing en andere omstandigheden of toevallen; zij zullen ook in het bijzonder daarop letten, of de verwonding, kwetsing, mishandeling of belediging op zich zelve doodelijk geweest, of alleenlijk in de gevolgen doodelijk geworden zij.

127. Die, het opzet hebbende om te beleedigen, doodslag of manslag begaan door het toebrengen van eene op zich zelve doodelijke wonde of beleediging, zullen met het zwaard gestraft worden.

128. Indien nogtans duidelijk bleek, dat het voorzeide opzet om te beleedigen was ontstaan en uitgevoerd in drift, zonder eenig voor-overleg, en dat tevens, noch uit de wapenen of instrumenten daartoe gebruikt, noch uit de wijze, waarop de daad was gepleegd, eenige zware gevolgen hadden kunnen voorzien worden, zullen de daders mogen worden gestraft met het zwaard over het hoofd, langdurige gevangenis en bannissement uit het koningrijk.

129. Wanneer, in de gevallen *van de twee laatst voorgaande artikelen*, de wonde of beleediging niet op zich zelve doodelijk geweest, maar in de gevolgen doodelijk geworden is, zullen de daders gestraft worden met het zwaard over het hoofd, gevangenis, bannissement uit het koningrijk, of ander, naar de omstandigheden.

130. Die doodslag of manslag begaan in drift, door verregaande beleedigingen, of langdurige tergingen veroorzaakt, zullen ligter gestraft worden, dan in de verschillende hier voor opgenoemde gevallen is vastgesteld, naar de omstandigheden.

131. Die door merkelijke schuld of onvoorzigtigheid oorzaak zijn van iemands dood, zullen naar de omstandigheden gestraft wor-

worden met bannisſement, den tijd van acht jaren niet te boven gaande, of met geldboete, niet hooger dan duizend guldens.

132. Onder het laatst voorgaande artikel zijn mede begrepen, die tot eens anders dood gelegenheid of aanleiding geven, door merkelijke onvoorzigtigheid in het rijden, in het beſturen of bewaren van paarden of andere dieren, of in het oefenen van deze of gene bedrijven, kunſten, vermaken of ſpelen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van het overtreden der grenzen van noodweer.

133. Doodſlag of manſlag kan onſtrafbaar worden, wanneer dezelve begaan wordt uit noodweer, ter beveiliging, van zich zelven of van anderen.

134. Noodweer is het wettig gebruik van het regt, om zijn eigen of eens anders lijf of leven, eerbaarheid of bezitttingen tegen onregtvaardigen aanval te verdedigen, des noods, door het dooden van den aanvaller.

135. Het kenmerk van noodweer is de volſtrekte noodzakelijkheid, om, ter beveiliging tegen de aanranding, het leven van den aanvaller in gevaar te brengen.

Het regt van noodweer komt derhalve den aangevallenen of zijne helpers alleenlijk te ſtade, zij kunnen zich daarvan niet anders bedienen, dan gedurende een aanmerkelijk gevaar, wanneer 'er geen tijd of blijkbare gelegenheid is, om hetzelve door eigen krachten, hulp en bijſtand van anderen, of door eene veilige ontwijking te voorkomen of aftewenden.

136 Zij, die de grenzen van noodweer merkelijk te buiten gaan, zullen, in geval van blijkbaren moedwil, als ſchuldig aan doodſlag of manſlag geſtraft worden, volgens de voorſchriften, in *het eerſte hoofdſtuk van dezen titel* vervat. Merkelijke overtreding dier grenzen, zonder blijkbaren moedwil, zal naar de omſtandigheden ligter geſtraft worden.

137. Noodweer wordt in het algemeen onderſteld plaats te hebben tegen hen, die bij nacht betrapt worden op het inbreken of ſtelen van goederen, boom of veldvruchten.

138. Noodweer wordt mede in het algemeen onderſteld in eene vrouw of dochter, zich verdedigende tegen de genen, die haar met geweld trachten te onteeren of te ontvoeren.

TIEN-

TIENDE TITEL.

Van verwondingen, kwetfingen of andere beleedigingen en van vechterijen.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van verwondigen, kwetfingen of andere beleedigingen.

139. Die, met geleider lage en verradelijk, of uit moedwil en baldadigheid, met eenig fchiet- of fcherp geweer, ftokken, fteenen of andere dergelijke wapenen, werktuigen of inftrumenten, door het afftorten van eene hoogte, door flaan, fchoppen, trappen of op dergelijke wijze, eenen anderen zwaarlijk verwonden, verminken, of hem eenig andere merkelijk gebrek toebrengen, zonder kennelijk oogmerk, om denzelven van het leven te berooven, zullen met geefeling en brandmerk, of geefeling, langdurige gevangenis en bannisfement uit het koningrijk of ander., geftraft worden.

140. Die, alzoo eenen anderen aanvallende, denzelven zwaarlijk flaan, fchoppen, trappen of mishandelen, of hem kwetfingen of beleedigen toebrengen, zonder dat daarvan langdurige of zware gevolgen overblijven, zullen met geefeling, gevangenis of bannisfement geftraft worden, naar de omftandigheden.

141. Op dezelfde wijze zullen geftraft worden, die, zonder kennelijk oogmerk om iemand van het leven te berooven, maar nogtans tot misdadige einden, denzelven fchadelijke artfenijen ingeven of doen gebruiken, en daar door aan deszelfs gezondheid eenig merkelijk nadeel toebrengen

142. Wanneer de zware verwondingen, verminkingen, of andere aanmerkelijke beleedigingen, *in het* 139*fte artikel* aangeduid, zijn toegebragt, niet met geleider lage, of uit lonteren moedwil en baldadigheid, maar in drift bij een gerezen gefchil, zal de dader worden geftraft met het zwaard over het hoofd, en met gevangenis of bannisfement, te zamen of afzonderlijk, niet te boven gaande den tijd van zestien jaren.

143. Wanneer de kwetfingen, beleedigingen of mishandelingen, *in het* 140*fte artikel* aangeduid, in drift bij een gerezen gefchil zijn toegebragt, zal de dader geftraft worden met gevangenis of bannisfement, te zamen of afzonderlijk, niet te boven gaande den tijd

tijd van twaalf jaren, of met geldboete, niet hooger dan zes honderd guldens,

144. Indien nogtans de drift door verregaande beleedigingen of langdurige tergingen is veroorzaakt, zal zulks de straffen kunnen verminderen, of, in gevallen van ligten aard, geheel wegnemen.

145. Zij, die de grenzen van noodweer merkelijk te buiten gaan, zullen, ingeval van blijkbaren moedwil, gestraft worden volgens de voorschriften, *in de voorgaande artikelen* vervat: merkelijke overtreding der grenzen, zonder blijkbaren moedwil, zal naar de omstandigheden ligter gestraft worden.

146. Die door merkelijke schuld of onvoorzigtigheid oorzaak zijn, dat een ander zoodanig gewond of verminkt worde, of zoodanige andere bijblijvende beleediging ontvange, als *in het* 139*ste artikel* is aangeduid, zullen worden gestraft met geldboete, niet te boven gaande de som van acht honderd guldens.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van vechterijen.

147. Alle verwondingen, kwetsingen, beleedigingen of mishandelingen, in ongeregelde vechterijen toegebragt, zullen gestraft worden naar aanleiding der 139*ste en* 140*ste artikelen*, wanneer de dader zijne tegenpartij door regtstreekschen dwang, aanval, langdurige bedreigingen of tergingen tot het gevecht genoodzaakt heeft.

148. Dezelve zullen gestraft worden naar aanleiding der 142*ste en* 143*ste artikelen*, wanneer de dader blootelijke uitdager tot zoodanig gevecht geweest is.

149. In alle andere gevallen van zoodanige vechterijen, zullen de zware verwondingen, verminkingen of aanmerkelijke beleedigingen, *in het* 139*ste artikel* aangeduid, gestraft worden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te boven gaande den tijd van twaalf jaren, of met geldboete, niet hooger dan zes honderd guldens; terwijl ligter beleedigingen aan de plaatselijke reglementen worden overgelaten.

Verregaande of langdurige tergingen der tegenpartij, of dwang tot het gevecht zullen altijd de straffen kunnen verligten, of zelfs, naar mate van de omstandigheden, geheel wegnemen.

150. Die in herbergen gewapend komen, met oogmerk om an-
de-

deren tot een gevecht op te zoeken, of door het ophangen van mesſen, plaatſen van degens of andere teekenen tot een gevecht uitdagen, zullen geſtraft worden met gevangenis of bannisſement, te zamen of afzonderlijk, niet te boven gaande den tijd van drie jaren, of met geldboete, niet hooger dan zes honderd guldens.

ELFDE TITEL.

Van tweegevecht.

151. Tweegevecht is een, na voorafgegane, mondelinge, ſchriftelijke of dadelijke uitdaging en tijdsbepaling, ondernomen geregeld gevecht tusſchen twee perſonen, in tegenwoordigheid van getuigen, tot wraak of zoogenaamd herſtel over wezenlijke of vermeende beleedigingen.

152. Het is ongeoorloofd zich in tweegevecht te wreken over eenige wezenlijke of vermeende verongelijkingen.

153. Indien door of ten gevolge van eenig tweegevecht een of ander der partijen gedood, zwaar gewond of verminkt wordt, zal de ſchuldige geſtraft worden met den dood, met het zwaard over het hoofd, of met gevangenis of bannisſement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van tien jaren, of met geldboete, niet te bovengaande twee duizend guldens; alles naar omſtandigheden van zaken, en in aanmerking genomen zoo wel de aanleiding van het geſchil en van het gevecht, als de wijze op welke hetzelve heeft plaats gehad.

154. Die, te gelijk beleedigde en uitgedaagde zijnde, aan zijne tegenpartij het leven beneemt, zal worden geſtraft met bannisſement, of met geldboete, niet te bovengaande de ſom van twee duizend guldens.

155. Die, te gelijk beleedigde en uitgedaagde zijnde, zijne tegenpartij zwaarlijk wondt of verminkt, zal geſtraft worden met geldboete, niet hooger dan twee duizen guldens.

TWAALFDE TITEL.

Van dwang, geweld en bedreigingen.

156. Die, in weêrwil of buiten weten van het gouvernement, poli-

politie of justitie, door geweld of overmagt eenig persoon uit zijne eigen, of eens anders woning of erf, of van openbare plaatsen opligten, of door bedreigingen noodzaken zich over te geven, denzelven vervoeren of gevangen houden, en alzoo buiten de openbare bescherming stellen, zullen met schavotstraf, langdurige gevangenis en bannissement uit het koningrijk gestraft worden.

157. Die zoodanige misdaad mogten gepleegd hebben, onder den valschen schijn van eenig ambt, post, of bediening te bekleeden, of onder valsche voorgevens, van daartoe door het gouvernement, de politie of de justitie gelast of gemagtigd te zijn, zullen, alhoewel geen ander geweld was gebruikt, op dezelfde wijze gestraft worden.

158. Indien, bij gelegenheid der opligting, vervoering of gevangenhouding, aan den geweldlijdenden persoon eenige zware verwondingen, verminkingen, of ander ligchaamsgebrekeen mogten zijn toegebragt, zullen zij, die dezelve hebben toegebragt, met den strop gestraft worden.

159. Die, zonder eenige voorafgegane opligting of vervoering, eenig persoon in hunne eigen of andere woningen of gebouwen heimelijk gevangen houden, zonder daarvan aan de politie of justitie kennis te geven, zullen gestraft worden met schavotstraf, gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van tien jaren, naar de omstandigheden.

160. Die door dwang, geweld of zware bedreigingen eenen anderen noodzaken om eenige overeenkomst, verbindtenis, lastgeving, kwijting, getuigschrift, verklaring of dergelijken te teekenen, of integendeel, om zoodanige stukken, door anderen geteekend, terug te geven of te vernietigen, zullen, in geval zij blijkbaar ongeregtigd waren, om langs behoorlijke wegen iets dergelijks te vorderen, naar mate van het gepleegd geweld of de gedane bedreigingen gestraft worden met schavotstraf, gevangenis of bannissement, en in andere gevallen met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, of met geldboete, niet hooger dan twee duizend guldens.

161. Die, het zij uit wraakzucht, nijd, afgunst, om gelden af te persen, of ter bereiking van eenige andere bedoelingen, schriftelijke bedreigingen van moord, verwondingen of andere zware mishandelingen opstellen en afgeven, die dezelve, het zij door hen of anderen geschreven, leggen, bestellen, verzenden, aan-

plak-

plakken of verſpreiden, zullen geſtraft worden met geeſeling, gevangenis of bannisſement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van twaalf jaren.

162. Mondelinge bedreigingen van dezen aard, gelijk ook ſchriftelijke van minder belang, zullen geſtraft worden met bannisſement, niet te bovengaande den tijd van vier jaren.

163. Ouders of voogden, hunne kinderen of pupillen boven de veertien jaren oud, wegens wangedrag of tot beletting van kwade ondernemingen, langer dan eene maand, het zij binnen, het zij buiten 's huis opſluitende, of doende opſluiten, zonder daartoe behoorlijk verlof van de magiſtraten, regters of andere collegien, of ambtenaren, die zulks aangaat, te hebben bekomen, zullen geſtraft worden met geldboete, niet te bovengaande tien guldens voor iedere week, welke zulks langer dan de voorzeide maand mogt geduurd hebben.

DERTIENDE TITEL.

Van hoon en laster.

164. Die, door ſlaan, dreigen of andere ſmadelijke bedrijven, aan of omtrent iemands perſoon, woning of de plaats waar hij zich bevindt, gepleegd, of ook door ſchimpende vertooningen, of door het maken en verſpreiden van teekeningen of prenten, of op eenige andere dergelijke wijze, eenen andere opzettelijk honen, tergen, beſpotten, hatelijk of verachtelijk zoeken te maken, zullen naar de omſtandigheden geſtraft worden met gevangenis of bannisſement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van drie jaren, of met geldboete niet hooger dan zes honderd guldens.

165. Op gelijke wijze zullen geſtraft worden, die met woorden eenen anderen ſcheldnamen of verwijtingen toevoegen, beſpotten of beſchimpen, wanneer zulks geſchiedt onder verzwarende omſtandigheden, als bij aanhoudendheid, bij onderſcheiden gelegenheden of met blijkbaar opzet, om iemand van eenig misdrijf, ſlecht gedrag of kwaden handel ten onregten te beſchuldigen en bij anderen verdacht te maken, of dergelijken.

166. Insgelijks zullen op dezelfde wijze geſtraft worden, die, in openbare of bijzondere geſchriften, eenen anderen van eenig misdrijf, ſlecht gedrag of kwaden handel ten onregte beſchuldigen of

of verdacht maken, of die zoodanige geschriften voorbedachtelijk verspreiden.

167. Drukkers of boekverkoopers, die zoodanige teekeningen, prenten of geschriften, als *in het* 164*ste* en 166*ste artikel*, zijn bedoeld, drukken, verkoopen of aan anderen verzenden, zullen al mede op dezelfde wijze gestraft worden, indien zij van het honende in de voorzeide teekeningen of prenten, of van den laster, in de voorzeide geschriften voorkomende, zijn bewust geweest, of in weêrwil van het verbod, van wege de politie gedaan, met het drukken, verkoopen of verzenden zijn voortgegaan.

168. Hoon, onder min bezwarende omstandigheden gepleegd, zal alleenlijk volgens de plaatselijke reglementen gestraft worden.

169. Zoo dikwijls noodzakelijke verdediging, regtmatige klagten, gehoudenheid om getuigenis der waarheid te geven, pligten van ambt, post, bediening, of van eenige betrekking, of ook andere regtmatige of geoorloofde inzigten, de vordering van herstelling van eer, ten aanzien van den genen die iets tot lasten van een andere gezegd of geschreven heeft, zouden uitsluiten, zoo dikwijls zal ook de straffe, *bij dezen titel* op *hoon* en *laster* gesteld, geen plaats hebben.

170 De bijzondere soorten van hoon en laster, *in den titel van muiterij, oproerig geweld en schending van het openbaar gezag* vermeld, zullen naar de voorschriften, *in dien titel* vervat, beoordeeld en gestraft worden.

Hoon of laster, met andere misdrijven gepaard gaande, zal mede als zoodanig worden beoordeeld en gestraft.

VEERTIENDE TITEL.

Van het stichten en bedreigen van brand.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van brandstichting.

171. Die, met oogmerk om te benadeelen of uit andere misdadige inzigten of enkelen moedwil en baldadigheid, voorbedachtelijk brand stichten, doen ontstaan of veroorzaken, in gebouwen, woningen, stallen, schuren, loodsen, heinigen, bruggen, sluizen,

zen, getimmerten, bosschen, boomen, te velde staande vruchten, te veen of te velde staande turf, of anderen haardbrand, schepen, vaartuigen, tenten, magazijnen of voorraad van waren of materialen, het zij aan het rijk, of eenige stad of plaats, het zij aan andere personen in eigendom toebehoorende, zullen met den strop gestraft worden.

172. Gevangenen, gearresteerden of andere bewaarde personen, die, ten einde daardoor gelegenheid tot ontkoming te vinden, brand stichten in het gebouw, waarin zij bewaard worden, zullen met geeseling, brandmerk, langdurige gevangenis en bannissement uit het koningrijk, en bij herhaling, met den strop gestraft worden.

173. Insgelijks zullen als brandstichters gestraft worden, die door middel van ontstoken buskruid zoodanige zaken doen springen of vernielen.

174. Nog zullen met den strop gestraft worden, die deze daden begaan omtrent zoodanige goederen hun zelven in eigendom toebehoorende, met oogmerk, om daar door soortgelijk onheil aan die van anderen te veroorzaken, eenige menschen in gevaar te brengen, vee of andere goederen, hun niet in eigendom toebehoorende, te doen verbranden of verloren gaan, hunne schuldeischers te leur te stellen of te bedriegen, den staat hunner zaken te bedekken, medelijden te verwekken, uit gedane assurantiën voordeel te trekken, vermoedens van brandstichting van zich af te wenden, of op anderen te doen ontstaan, in de verwarring of opschudding voordeel te doen, of uit andere dergelijke booze inzigten en oogmerken.

175. Wanneer nogtans het algemeen gevaar der misdaden, in de vorige artikelen omschreven, zoo als die gepleegd of ondernomen waren, zeer klein en tevens het bijzonder nadeel, daar door veroorzaakt, zeer gering geweest is, zullen de daders alleenlijk met schavotstraf, langdurige gevangenis en bannissement uit het koningrijk gestraft worden.

De onderscheiding dezer gevallen wordt aan de beoordeeling der regters overgelaten.

176. Hij, die alles verrigt heeft, het geen hij wilde en konde doen om den brand of de uitbarsting te veroorzaken, zal volgens den inhoud *der voorgaande artikelen* gestraft worden, schoon ook door eenige omstandigheden buiten zijnen wil de bedoelde uitwerking niet mogt gevolgd zijn.

 177. Die,

177. Die, willens en wetens, tot de hier voren omschreven misdaden medewerken, daartoe vuur, brandstoffen of andere gereedschappen verschaffen, met de bedrijvers nopens den tijd, of wijze van het plegen, of de middelen om den brand te doen voortduren, of het blusschen te verhinderen, afspraak maken, zullen, wanneer het misdrijf gevolgd is, of daartoe dadelijke pogingen in het werk gesteld zijn, als de bedrijvers zelve gestraft worden

178. Die losse en op zich zelve staande goederen, als enkele meubelen, werktuigen, gereedschappen of dergelijken, aan anderen toebehoorende, in brand steken, om de eigenaren door het vernielen of bederven daarvan te benadeelen of uit baldadigheid, zullen, wanneer de door hem veroorzaakte en bedoelde brand verder is voortgeslagen, naar de meerdere of mindere boosheid van hun oogmerk, gestraft worden met den strop, geeseling en brandmerk, of geeseling, langdurige gevangenis en bannissement uit het koningrijk of ander; en wanneer het overslaan van den brand wel niet dadelijk is gebeurd, maar door de gelegenheid der plaats, of andere kennelijke omstandigheden zeer ligtelijk had kunnen gebeuren, met geeseling, te pronk staan op het schavot, gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van veertien jaren.

179. Die van het bestaan van eenig voornemen tot de misdaden *in dit hoofdstuk* omschreven, kennis dragen, zullen verpligt zijn daarvan in tijds aan de politie of de justitie ontdekking te doen, en bij gebreke daarvan gestraft worden naar de omstandigheden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van drie jaren, of met geldboete, niet hooger dan drie honderd guldens.

Alleenlijk zullen daarvan verschoond worden die genen, welker ontdekking zoude gestrekt hebben tot laste van echtgenooten of zulke nabestaanden als *bij het 68ste artikel* zijn opgenoemd.

180. Die bij het ontstaan van brand, door ongeluk, onvoorzigtigheid of op eenige andere wijze veroorzaakt, opzettelijk en moedwilliglijk de bluschgereedschappen, of het geen daartoe behoort, bederven, zullen, naar de omstandigheden, met schavotstraf of gevangenis gestraft worden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van het bedreigen van brandstichten.

181. Die, het zij uit wraakzucht, nijd, afgunst, om gelden afte-

afteperſen, of ter bereiking van eenige andere bedoelingen, brandbrieven ſchrijven en afgeven; die dezelve, het zij door hen, of anderen geſchreven, leggen, beſtellen, verzenden, aanplakken of verſpreiden, zullen worden geſtraft met geeſeling, brandmerk, langdurige gevangenis en bannisſement uit het koningrijk.

182. Door brandbrieven worden verſtaan alle ſchriftelijke bedreigingen van brandſtichting, het zij met ſtellige woorden, het zij door duidelijke te kennengevingen gedaan.

183. Het leggen, toezenden of ſtellen van eenige teekenen, bedreiging van brandſtichting ten doel hebbende, zal op dezelfde wijze geſtraft worden.

184. Mondelinge bedreiging van brandſtichting, het zij met ſtellige woorden, het zij door duidelijke te kennengevingen gedaan, zal geſtraft worden met gevangenis of bannisſement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van zes jaren.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de herhaalde misdaden.

185. Die, na eenmaal over brandſtichting, het bederven der bluschgereedſchappen, of wegens brandbrieven of teekenen, geſtraft te zijn, zich daarna weder aan dezelfde of aan andere dezer genoemde misdaden ſchuldig maken, zullen geſtraft worden met geeſeling en brandmerk, of geeſeling, langdurige gevangenis en bannisſement, voor altijd uit het koningrijk, zoo hunne nieuwe misdaden zelve geene zwaarder ſtraffe vereiſchen.

VYFTIENDE TITEL.

Van diefſtal en roof.

186. Diefſtal is het voorbedachtelijk en heimelijk ontvreemden van eens anderen roerend goed.

187. Roof is de opzettelijke ontrooving van eens anderen roerend goed, vergezeld met geweld aan perſonen, met bedreigingen of ook zonder dit een of ander, doch openlijk ten aanſchouwen en in weêrwil van den eigenaar of anderen begonnen, voortgezet of volvoerd.

EER.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van diefſtal.

EERSTE AFDEELING

Van diefſtal in het algemeen.

188. Die, het zij bij nacht of bij dag door nagemaakte ſleutels, zoogenaamde keizers of loopers, of andere dergelijke werktuigen, de ſloten van deuren, venſters of luiken, waarmede eenige gebouwen, getimmerten, tenten, ſchepen, vaartuigen, plaatſen, erven, tuinen, bosſchen, boomgaarden of andere gronden geſloten zijn, listiglijk openen, en alzoo diefſtal plegen, zullen, het zij het geſtolene veel of weinig bedrage, met geeſeling, brandmerk, langdurige gevangenis en bannisſement uit het koningrijk, geſtraft worden.

189. Die deze zelfde misdaad plegen door middel van toevallig pasſende ſleutels, zullen met geeſeling, langdurige gevangenis en bannisſement uit het koningrijk, geſtraft worden.

190. Op gelijke wijze als *in het voorgaande 189ſte artikel* is bepaald, zullen geſtraft worden, die, het zij bij nacht of bij dag door het klimmen over daken, poorten, deuren, hekken, muren, heiningen of andere ſtaketſels, door het overſpringen van grachten of ſlooten, of op andere zeer ſtoute, listige en ongewone wijze in gebouwen, getimmerten, tuinen, boomgaarden of bosſchen, of op plaatſen of erven zijn ingekomen, en alzoo hebben geſtolen, mede zonder onderſcheid of het geſtolene veel of weinig bedrage.

191. Op dezelfde wijze zullen geſtraft worden die bij nacht of dag, één of meer paarden, runderen, kalveren, ſchapen, varkens of ook één of meer bijenkorven in de velden of open ſchuren aan de openbare trouw overgelaten, hebben geſtolen of de bijenkorven beſtolen.

192 Nog zullen met geeſeling, langdurige gevangenis en bannisſement uit het koningrijk geſtraft worden, die, het zij bij nacht of bij dag, diefſtal hebben begaan van vruchten op open velden of akkers, het zij met den grond vereenigd, aan de boomen hangende, of reeds afgeſcheiden; van hout op de openbare wegen, in open bosſchen, of op andere onafgeſloten plaatſen groei-

groeijende of gekapt liggende, of van den eek of schors der boomen reeds geschild of ongeschild, of ook aan wagens, ploegen of andere tot den landbouw noodige gereedschappen in velden of open plaatsen aan de openbare trouw overgelaten.

193. Op gelijke wijze zullen gestraft worden, die, tusschen zonnen-ondergang en opgang, goederen stelen van open bleekvelden.

194. Eindelijk zullen als voren gestraft worden, die, tusschen zonnen-ondergang en opgang, diefstal begaan van gevogelte, als kalkoenen, ganzen, eenden, hoenders, duiven of ook van visschen in open bunnen of karen bewaard wordende, voor zoo verre al hetzelve aan de openbare trouw is overgelaten.

195. De inhoud der *drie laatst voorgaande artikelen* zal niet bezwarend zijn in dieverijen van zeer gering belang, maar zullen de regters daar in mogen handelen als hierna, *in het* 203*de artikel* zal gezegd worden.

196. Die, het zij bij nacht of bij dag, door nagemaakte sleutels, zoogenaamde keizers of loopers, of andere dergelijke werktuigen de sloten van eenige deuren, vensters of luiken, waarmede eene kamer of ander gedeelte van een gebouw, getimmerte, schip of vaartuig, inwendig van het overig gedeelte is afgescheiden, of ook van vaste of losse kasten, kisten, koffers, lessenaars, of andere dergelijke meubelen in een gebouw, getimmerte, tent, schip of vaartuig gevonden wordende, daar ter plaatse listiglijk openen en alzoo diefstal plegen, zullen, het zij het gestolene veel of weinig bedrage, gestraft worden met geeseling, langdurige gevangenis en bannissement uit het koningrijk.

197. Die deze zelfde misdaad plegen door middel van toevallig passende sleutels, zullen gestraft worden met geeseling en gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van twaalf jaren.

198. Uitwonende bedienden of werklieden, die bij nacht of dag insluipen in de huizen, kantoren, magazijnen, tenten, winkels, schepen of vaartuigen van hnnne meesters, of van die genen voor welke zij aldaar op andere tijden in het werk zijn, en alzoo diefstal begaan, zullen, het zij het gestolene veel of weinig bedrage, gestraft worden met geeseling, gevangenis en bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te boven gaande den tijd van twaalf jaren. Alle andere personen, die bij nacht of dag buiten weten

en wil van de eigenaars, bewoners of bewaarders, in gebouwen, getimmerten, tenten, schepen of vaartuigen, zijn ingeslopen, of met derzelver weten en wil, doch onder bedriegelijke voorgevens zijn ingekomen en alzoo hebben gestolen, zullen, zonder onderscheid of het gestolene veel of weinig bedrage, gestraft worden, met geeseling, en gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van acht jaren.

199. Inwonende bedienden, die bij nacht of dag diefstal plegen, gelijk ook alle bedienden of werklieden, die deze misdaad begaan ter zelfder tijd en gelegenheid, dat zij in den dienst, of het werk zijn, zullen gestraft worden met geeseling, langdurige gevangenis en bannissement uit het koningrijk.

200. Met geeseling, en gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, den tijd van twaalf jaren niet te bovengaande, zullen gestraft worden die diefstal begaan ter gelegenheid van brand, schipbreuk, overstroomingen of andere dergelijke zware rampen of nooden.

201. Op gelijke wijze, als *in het voorgaande artikel* is bepaald, znllen gestraft worden herbergiers, postmeesters, voerlieden, schippers, bestelders, kruijers, slepers, dragers en dergelijke personen, stelende of bestelende de goederen, door de eigenaars of anderen aan hunne bewaring toevertrouwd, of aan hunne getrouwheid overgelaten.

202. De inhoud der *drie laatst voorgaande artikelen* zal niet bezwarend zijn in dieverijen van zeer gering belang, maar zullen de regters daarin mogen handelen, als *in het volgende artikel* zal gezegd worden.

203. Dieverijen, gepleegd zonder zoodanige bezwarende omstandigheden als hier voren zijn opgegeven, en zonder zoodanige braak als waarvan *in de volgende afdeeling van dit hoofdstuk* zal worden gehandeld, zullen gestraft worden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van zes jaren; en wanneer dezelve van zeer gering belang mogten zijn, alleen met bannissement, voor drie, twee of een jaren, of met gevangenis van eenige weken of dagen.

De onderscheiding dezer zeer geringe misdaden wordt aan de bescheidenheid der regters overgelaten.

204. De misdaad van diefstal wordt gehouden volbragt te zijn, zoodra de dader, zich eenmaal van het goed heeft meester gemaakt,

maakt, al ware hij daarna verhinderd hetzelve te vervoeren of te behouden.

205. Het openen van sloten door nagemaakte sleutels, zoo genaamde keizers of loopers of andere dergelijke werktuigen, of door toevallig passende sleutels, het klimmen over daken, poorten, deuren, hekken, muren, heiningen of andere staketsels, het overspringen van grachten of slooten en andere stoute en listige ondernemingen; het heimelijk insluipen of onder bedriegelijke voorgevens inkomen, in gebouwen, getimmerten, tenten, schepen of vaartuigen, zal, wanneer de dader daarvan geene andere aannemelijke reden kan geven, als poging tot diefstal worden aangemerkt, en alzoo naar de omstandigheden gestraft worden.

TWEEDE AFDEELING.

Van diefstal met braak.

206. Braak wordt geacht begaan te zijn door ondergravingen, door het verbreken of inbreken van of in daken, poorten, deuren, hekken, vensters, luiken, muren, heiningen, traliewerk van hout of ijzer of andere staketsels; door het vernielen, doorboren of gewelddadiglijk afscheuren van beschotten, planken, of gedeelten derzelve, door het breken van glasruiten of van het hout of lood, tot het bevatten derzelve dienende, door het afvijlen, verwringen of gewelddadiglijk afrukken van traliën, spijlen, grendelen, hengsels, sloten, bouten, pennen, spijen, knippen of kettingen, door het opsnijden of opscheuren van de zeilen der tenten, het afsnijden van kabeltouwen waar aan vaartuigen of ankers zijn vastgemaakt, of door het opensteken en inwendig bederven van sloten.

207. Die door een of meer der genoemde middelen in eenig gebouw, getimmerte, tent, schip, vaartuig, plaats, erf, tuin, boomgaard of bosch, hebben ingebroken en alzoo gestolen, zullen, het zij het gestolene veel of weinig bedrage, gestraft worden met den strop, wanneer de misdad gepleegd is tusschen zonnenondergang en opgang, en tevens door drie of meer personen of onder derzelver beveiliging en bedekking; in andere gevallen met geeseling, brandmerk, langdurige gevangenis en bannissement voor altijd uit het koningrijk.

208. Met de laatstgemelde straf zullen ook gestraft worden die

in eenige kamer of ander gedeelte van een gebouw, getimmerte, schip of vaartuig, of ook in vaste of losse kasten, kisten, koffers, lessenaars of andere dergelijke meubelen, in eenig gebouw, getimmerte, tent, schip of vaartuig, gevonden wordende, daar ter plaatse hebben ingebroken en alzoo gestolen, het zij het gestolene, veel of weinig bedrage, wanneer de misdaad gepleegd is tusschen zonnen-ondergang en opgang, en tevens door drie of meer personen of onder derzelver beveiliging en bedekking; in andere gevallen, zullen dezelve gestraft worden met geeseling en brandmerk of geeseling, langdurige gevangenis, en bannissement voor altijd uit het koningrijk.

209. Op dezelfde wijze en met gelijke onderscheiding zullen gestraft worden, die de ijzeren of koperen kettingen of staven, waarmede eenige goederen hoe ook genaamd in een gebouw, getimmerte, schip of vaartuig aan den wand, muur of beschot zijn vastgehecht, doorvijlen, de schakels losrukken of verwringen, de sloten opensteken en inwendig bederven, de krammen gewelddadiglijk uitrukken, of wel de wand, muur of beschot of de goederen zelve schenden, gelijk ook die de kabeltouwen afsnijden waar aan vaartuigen of ankers zijn vastgemaakt, en het alzoo losgemaakte vervoeren.

210. Die deze zelfde misdaad plegen omtrent goederen op open erven, velden, straten of wegen aan een muur, beschot, boom of paal of onderling aan elkander vastgehecht, zullen, wanneer dezelve is begaan tusschen zonnen-ondergang en opgang, en tevens door drie of meer personen of onder derzelver beveiliging en bedekking, gestraft worden met geeseling, langdurige gevangenis en bannissement voor altijd uit het koningrijk; in andere gevallen met geeseling en gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van twaalf jaren.

211. Op dezelfde wijze en met gelijke onderscheiding als *in het voorgaande artikel* is bepaald, zullen gestraft worden, die, zonder oogmerk om in eenige gebouwen, getimmerten, schepen of vaartuigen intekomen, het lood, koper, ijzer of hout, daaraan behoorende en vast zijnde, gewelddadiglijk afbreken en stelen.

212. Wanneer de dieverijen *in de twee laatst voorgaande artikelen* omschreven, mogten zijn van zeer gering belang, en door niet meer dan een' persoon en zonder merkelijke stoutheid gepleegd; zullen de daders gestraft worden met gevangenis of bannis-

nisſement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van twaalf jaren.

De onderſcheiding dezer gevallen, wordt aan de beſcheidenheid der regters overgelaten.

213. Alle andere en mindere braak, door diefſtal gevolgd, zal geſtraft worden met de zwaarſte ſtraffe, bij de *voorgaande afdeeling* op den *diefſtal* zelven in elk geval vastgeſteld.

214. Braak gepleegd zijnde, zonder dat de dader daar van eene andere aannemelijke reden kan geven, zal geacht worden geſchied te zijn met oogmerk om te ſtelen, en geſtraft worden, even als of de diefſtal daarbij volbragt ware, ſchoon de daders door de gelegenheid der plaats, de vrees van ontdekt te zullen worden, het niet vinden van goederen, of door andere omſtandigheden, buiten hunnen wil en bedoeling, mogten verhinderd geworden zijn, den voorgenomen diefſtal zelve te plegen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van roof.

215. Die bij het begaan van roof, of om denzelven te kunnen plegen, den eigenaar van het goed of anderen dooden, verminken, verwonden, pijnigen, knevelen, binden, of anderzins zwaarlijk mishandelen, zullen met den ſtrop geſtraft worden, al ware ook de berooving zelve niet gevolgd.

216. Insgelijks zullen met den ſtrop geſtraft worden, die bij het begaan van den roof, of om denzelven te kunnen plegen, den eigenaar of anderen met ſchiet- of ſcherp geweer, met ſtokken of andere wapenen of inſtrumenten hebben bedreigd of gedreigd te zullen pijnigen, knevelen, binden, in het water werpen of eenige goederen in brand ſteken.

217. Roof, met geweld aan perſonen of met bedreigingen gepaard, zal ook met den ſtrop geſtraft worden, wanneer dezelve begaan is ter gelegenheid van brand, ſchipbreuk, overſtroomingen of andere dergelijke zware rampen en nooden.

218. Insgelijks zal roof, met geweld aan perſonen of met bedreigingen gepaard, met den ſtrop geſtraft worden, wanneer dezelve begaan is door drie of meer perſonen, of onder derzelver bedekking en beveiliging, het zij bij nacht of dag.

219. Laatstelijk zal roof met den strop gestraft worden, wanneer daarbij de volgende omstandigheden te zamen loopen:

1°. Dat dezelve gepaard is met geweld aan personen of met bedreigen.
2°. Dat dezelve gepleegd is door twee personen, of onder derzelver bedekking en beveiliging.
3°. Tusschen zonnen-ondergang en opgang.
4°. Op openbare wegen, of wel op eenzame plaatsen, waar niet ligtelijk hulp te bekomen is.

220. Roof, waarbij het goed aan den eigenaar of anderen wel met geweld ontnomen is, doch zonder grove mishandelingen of zware bedreigingen, en zonder zoodanige andere verzwarende omstandigheden, als hier voren zijn opgegeven, zal gestraft worden met geeseling, brandmerk, langdurige gevangenis en bannissement uit het koningrijk.

221. Op gelijke wijze zal gestraft worden roof, gepleegd ter gelegenheid van brand, schipbreuk, overstroomingen, of andere dergelijke zware rampen en nooden, wanneer daarbij geene andere omstandigheden plaats hebben, op welke hiervoren de doodstraf gesteld is.

222. Wegens roof, buiten zoodanige gelegenheden, en tevens zonder eenig geweld aan personen of zware bedreigingen, maar alleen openlijk, ten aanschouwen en in weêrwil van den eigenaar of anderen, gepleegd, zonder dat ook de omstandigheden, *bij het 219de artikel* opgenoemd, daarbij hebben zamengeloopen, zullen de schuldigen, naar mate van het gepleegde, gestraft worden met schavotstraf, gevangenis, bannissement uit het koningrijk, of ander.

223. Roof wordt gehouden volbragt te zijn, zoodra de dader zich van het goed heeft meester gemaakt, al ware hij daarna verhinderd hetzelve te vervoeren of te behouden.

224. Wanneer roof, voorafgegaan of vergezeld is van braak, of gepaard is met zoodanige andere verzwarende omstandigheden, als bij het *eerste hoofdstuk van dezen titel* zijn aangewezen, zullen de daders niet minder gestraft worden, dan daarbij omtrent de dieven is vastgesteld.

225. Wanneer daarentegen noch aanmerkelijk geweld, noch zeer zware bedreigingen, noch braak, noch eenige andere omstandigheden, welke bij het *eerste hoofdstuk*, als bezwarende in den dief-

stal,

ſtal, zijn aangewezen, bij den roof hebben plaats gehad, en tevens het geroofde zelve van zeer gering belang is, zullen de regters de bij dit *tweede hoofdſtuk* bedreigde ſtraffen eenigzins mogen verligten, het welk aan derzelver beoordeeling en beſcheidenheid wordt overgelaten.

DERDE HOOFDSTUK.

Van helpers der dieven en roovers, van helers, en van koopers der geſtolene of geroofde goederen.

226. Die door het aanwijzen der gelegenheden, het ſtaan op ſchildwacht, het aannemen en wegvoeren der geſtolene goederen, of anderzins, de dieven of roovers behulpzaam zijn, zullen, wanneer niets meer ten hunnen laste kan worden gebragt, geſtraft worden met de ſtraf *bij het* 203*de artikel*, op enkele dieverijen bepaald.

227. Wanneer de wijze, op welke de misdaad gepleegd is, of de perſonele betrekking van de daders, helpers of derzelver medepligtigen eene zwaardere ſtraf vereiſchen, of wanneer braak of roof wordt gepleegd, zullen deze helpers worden geſtraft, als of zij zelve den dieſſtal met verzwarende omſtandigheden of de braak of roof hadden begaan, ingevalle zij daarvan te voren kundig zijn geweest, of, vervolgens kundig geworden zijnde, in hunne hulp en medewerking zijn voortgevaren.

228. Op dezelfde wijze en met gelijke onderſcheiding zullen geſtraft worden zij, die, vooraf geweten hebbende, dat dieſſtal, braak of roof ondernomen zoude worden, daarna de daders verbergen, in hunne vlugt behulpzaam zijn, de geſtolen of geroofde goederen bewaren, opkoopen, ten voordeele van de dieven of roovers verkoopen, of daarvan zelve eenig voordeel trekken.

229. *Zij*, die gewoonlijk hun werk maken, van dieven of roovers over te voeren, te herbergen, te doen overvoeren, of te doen herbergen, zullen met ſchavotſtraf, langdurige gevangenis en bannisſement voor altijd uit het koningrijk geſtraft worden.

230. Die, zonder vooraf geweten te hebben, dat dieſſtal of roof zoude gepleegd worden, en zonder daaraan op eenige wijze deel te hebben, willens en wetens geſtolen goederen koopen, aannemen, of verbergen, zullen geſtraft worden met bannisſement, niet te bovengaande den tijd van acht jaren.

VIER-

VIERDE HOOFDSTUK.

Van de herhaalde misdaden.

231. Die, na eenmaal over eenige misdrijven, hier voren *in dezen titel* omschreven, met mindere straf dan die van het schavot gestraft te zijn, zich andermaal aan dezelfde of eenige andere, tot hier toe *in dezen titel* genoemd, schuldig maken, zullen naar de omstandigheden gestraft worden met schavotstraf, gevangenis, niet te bovengaande den tijd van tien jaren, bannissement uit het koningrijk of ander, ten zij hunne nieuwe misdaden zelve eenige zwaardere straffen vereischen.

232. Die reeds eenmaal over eenige misdrijven, hier voren *in dezen titel* omschreven, op het schavot gestraft zijnde, zich andermaal aan dezelfde of eenige andere, tot hier toe *in dezen titel* genoemd, schuldig maken, zullen gestraft worden met geeseling, brandmerk, gevangenis voor twintig jaren, en altoosdurend bannissement uit het koningrijk, ten zij hunne nieuwe misdaden zelve de doodstraf vereischen.

233. Wanneer nogtans de herhaalde misdaad is van een zeer geringen aard, zal de straf eenigzins mogen verligt worden, naar bescheidenheid der regters.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van ontvreemdingen, uit baldadigheid gepleegd.

234. Ontvreemdingen van goederen van weinig waarde, zonder oogmerk van voordeel, maar in dronkenschap, of anderzins uit dartelheid en baldadigheid gepleegd, zullen altijd ligter mogen gestraft worden, alwaar het dat dezelve konden geacht worden eenigermate met verzwarende omstandigheden of met braak of roof, in eenen geringen trap, vergezeld te zijn geweest.

235. Wegens zoodanige ontvreemdingen zal ook geldboete mogen plaats hebben, niet te bovengaande de som van zeven honderd guldens.

236. De regters zullen niettemin zorge dragen, om zich van het opleggen van geldboete in dezen te onthouden, wanneer merkelijk geweld, aan personen of goederen gepleegd, zware bedreigingen of andere bijkomende, zeer stoute daden eene meer voor-

beel-

beeldige ſtraf tot afſchrik van anderen, en tot beveiliging der goede ingezetenen kwamen te vereiſchen.

237. De onderſcheiding dezer gevallen wordt aan de beoordeeling en beſcheidenheid der regters overgelaten.

ZESTIENDE TITEL.

Van kinderdieverij.

238. Die jonge kinderen ſtelen of aan de naſporing van derzelver ouderen, voogden of opzieners onttrekken, met oogmerk, om met dezelve te gaan bedelen, of uit eenige andere ongeoorloofde inzigten, zullen geſtraft worden met geeſeling, brandmerk, langdurige gevangenis en banniſſement voor altijd uit het koningrijk.

239. Die de daders van zulke bedrijven behulpzaam zijn, door hun de gelegenheid daartoe aantewijzen of te verſchaffen, of het plegen van het misdrijf te beveiligen of te bedekken, of die zelve, willens en wetens, met zoodanige geſtolen kinderen gaan bedelen, of daarmede voordeel doen, gelijk ook die, al is het zonder daarin verder deel te nemen, willens en wetens, zoodanige geſtolen kinderen in hunne huizen verbergen, of bij zich houden, zonder daarvan aan de ouders, voogden of opzieniers, of aan de politie of juſtitie ontdekking te doen; zullen even als de daders geſtraft worden.

240. Die zoodanige geſtolen kinderen opzettelijk verminken of eenig zwaar ligchaamsgebrek toebrengen, ten einde daardoor medelijden te verwekken, zullen met den ſtrop geſtraft worden.

ZEVENTIENDE TITEL.

Van het beſchadigen van goederen.

EERSTE HOOFDSTUK

Van het beſchadigen van goederen in het algemeen.

241. Die uit haat, nijd, wraak, ongeoorloofd zelfsbelang, of uit moedwil en baldadigheid, door vernielen, bederven, ſchenden, of onbruikbaar maken, opzettelijk en voorbedachtelijk aanmer-

merkelijke fchaden toebrengen aan eenige gebouwen, woningen, ftallen, fchuren, loodfen, tenten, heiningen, bruggen, getimmerten, havens, wateren, wegen, wallen, gronden, bosfchen, boomen, landerijen, vruchten, rijtuigen, vaartuigen, paarden, beesten, gevogelte, koopmanfchappen, waren, werktuigen, gereedfchappen, meubelen of eenige andere goederen, het zij aan het rijk, eenige ftad of plaats, of aan bijzondere perfonen in eigendom toebehoorende, zullen, naar gelang der omftandigheden, geftraft worden met fchavotftraf, gevangenis of bannisfement, te zamen of afzonderlijk, niet te boven gaande den tijd van acht jaren.

242. Befchadigingen van weinig belang, of aan goederen van geringe waarde, of zonder zeer booze inzigten in dronkenfchap of dartelheid gepleegd, zullen ook mogen geftraft worden met geldboete, in allen gevalle niet te bovengaande de fom van vijfhonderd guldens.

De onderfcheiding dezer ligte foorten van misdrijven wordt aan de befcheidenheid der regters overgelaten.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van het befchadigen of weerloos maken van waterweringen.

243. Die, uit ongeoorloofde oogmerken, of uit louteren moedwil en baldadigheid, voorbedachtelijk eenige dijken, dammen, kaden, krip- of pakwerken, fluizen, fchutwerken, hoofden, fchoeipalen of fteenwerken berooven, verzwakken, doorfteken of ondergraven; of eenige fluizen, fchutwerken en dergelijken openen, verzwakken of buiten werking ftellen, zullen, wanneer daardoor eene wezenlijke overftrooming van den kant der zee, zeeboezems of rivieren veroorzaakt is, geftraft worden met den ftrop; en wanneer zodanige overftrooming wel niet dadelijk is gebeurd, maar, in aanmerking van het bedrevene, door de gelegenheid der plaats, en andere kennelijke omftandigheden ligtelijk had kunnen gebeuren, met geefeling en brandmerk, of geefeling, langdurige gevangenis en bannisfement voor altijd uit het koningrijk.

244. Op dezelfde wijze en met gelijke onderfcheiding zullen geftraft worden, die bepote duinen, van doorn, helm of rijs berooven,

ven, of dezelve op eenigerlei wijze onbekwaam maken tot eene zeewering.

245. Wanneer door zoodanige daden, als *in het 243ste artikel* zijn omschreven, eene wezenlijke overstrooming van den kant van meren, stroomen of andere dergelijke wateren is veroorzaakt, zullen de daders, naar gelang der omstandigheden, gestraft worden met den strop, of met geeseling en brandmerk of geeseling, langdurige gevangenis en bannissement voor altijd; en wanneer dusdanige overstrooming wel niet dadelijk is gebeurd, maar, in aanmerking van het bedrevene, door de gelegenheid der plaats, en andere kennelijke omstandigheden ligtelijk had kunnen gebeuren, met geseling, gevangenis, niet te bovengaande den tijd van tien jaren, en altoosdurend bannissement.

246. Alle andere beschadiging van waterweringen zal gestraft worden volgens de voorschriften, *bij het vorige hoofdstuk van dezen titel* vastgesteld.

Algemeene bepaling.

247. De misdrijven in *dezen titel* opgenoemd, met hoog verraad, weerloos maken van middelen, op hoog gezag tot afbreuk van den vijand gesteld, muiterij, oproerig geweld, brandstichting, roof, diefstal, of eenig ander vergezeld gaande, zullen mede als zoodanig beoordeeld en gestraft worden.

ACHTTIENDE TITEL.

Van valschheid en bedrog.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van valschheid.

248. Die, met bedriegelijke oogmerken, eenige inlandsche obligatiën, schuld- of rentebrieven, recepissen, coupons, wissels of andere dergelijke papieren, welke geldswaarde hebben, en van wege den lande, eenige steden, dorpen, plaatsen, of andere collegiën van administratie zijn, of zouden worden uitgegeven, namaken of geheel of gedeeltelijk vervalschen, het zij door onder dezelve stukken valsche naamteekeningen te stellen, het zij door de

drukte nummers, sommen, dagteekeningen te veranderen of valschelijke intevullen, zullen gestraft worden met geeseling en brandmerk, of geeseling, langdurige gevangenis en bannissement vooraltijd uit het koningrijk.

249. Op gelijke wijze zullen zij gestraft worden, die alzoo eenige decreten, besluiten, orders, vonnissen, berigten, brieven, paspoorten of andere stukken door hooge of mindere regeringen of openbare ambtenaren uitgevaardigd, of van dezelve afkomstig, geheel of gedeeltelijk vervalschen, of geheel valsche opstellen vervaardigen, om dezelve als echte te doen voorkomen, het zij door de zegels, stempels, merken, handteekeningen nateboötsen, of op eenigerlei andere manieren.

250. Nog zullen op dezelfde wijze gestraft worden, die alzoo eenige andere publieke instrumenten en bescheiden, het zij registers, acten van uiterste willen, contracten, kwijtscheldingen, verklaringen of dergelijken, geheel of gedeeltelijk vervalschen, geheel valsche vervaardigen of doen vervaardigen, gelijk ook zij, die, ter kwader trouw, en met booze oogmerken, zoodanige instrumenten vernietigen of verduisteren.

251. Eindelijk zullen nog met dezelfde straffen gestraft worden de zoodanige, die zich ter kwader trouw in schriftelijke instrumenten eenige openbare ambten, posten of bedieningen toeschrijven, welke zij niet bekleeden.

252. Die ter kwader trouw zoodanige buitenlandsche publieke instrumenten, als in de *voorgaande artikelen van dezen titel* zijn omschreven, of ook eenige onderhandsche instrumenten, het zij contracten, schuldboeken, wissels, assignatien, kwijtscheldingen, verklaringen, brieven of andere dergelijke stukken geheel of gedeeltelijk vervalschen, geheel valsche vervaardigen of boven eens anderen naamteekening invullen; gelijk ook die eenige handteekeningen, zegels, stempels van bijzondere personen namaken, of geheel of gedeeltelijk vervalschen, zullen, naar mate der omstandigheden, gestraft worden met schavotstraf, eerloos-verklaring, gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk niet te boven gaande den tijd van twaalf jaren.

253. Op dezelfde wijze zullen gestraft worden, die ter kwader trouw valsche getuigenissen geven, valsche verklaringen afleggen, of daarin voorbedachtelijk als zeker en aan hen bekend opgeven, het geen voor hen onzeker en aan hen onbekend is.

254. Die

254. Die ter kwader trouw, willens en wetens, zich van eenige valsche of vervalschte stukken bedienen, of daarmede voordeel doen, zullen als de daders zelve gestraft worden.

255. Die, ten einde geld afteperſen, of uit andere misdadige inzigten, anderen bedreigen, van hen wegens misdaden, waaraan zij onſchuldig zijn, te zullen beſchuldigen, zullen mede, naar mate der omſtandigheden, zoodanig geſtraft worden, als *in het 252ſte artikel* is vastgeſteld.

256. Nog zullen gelijkelijk geſtraft worden, die, met oogmerk om anderen te benadeelen, of zelve een ongeoorloofd voordeel te genieten, of anderen te doen genieten, de geboorte van een kind valſchelijk voorwenden, een kind onderſteken, of het eene kind voor het andere doen doorgaan.

257. Ten aanzien der tot nu toe opgenoemde bijzondere ſoorten van valschheid, zal de misdaad worden gehouden volbragt te zijn, zoo dra de hier boven beſchreven daden met ongeoorloofde inzigten gepleegd zijn, al ware daar door in de uitkomst nog niemand benadeeld.

258. Die door lasterlijke aanklagten of valſche getuigenisſen oorzaak mogten zijn, dat een onſchuldige ter ſtraffe wierd veroordeeld, zullen ten minſten met dezelfde ſtraf geſtraft worden, al ware dezelve ook zwaarder, dan de gewone ſtraf van valschheid.

Indien de onſchuldige ter dood mogt zijn veroordeeld, zal de valſche aanklager of getuige met den ſtrop geſtraft worden.

259. Die, om van gedane asſurantie voordeel te trekken, eenige ſchepen of goederen opzettelijk vernielen, bederven of verloren doen gaan, zullen, naar gelang der omſtandigheden, geſtraft worden met ſchavotſtraf, eerloos-verklaring of bannisſement, niet te bovengaande den tijd van veertien jaren.

260. Op gelijke wijze zullen zij geſtraft worden, die eenige ſteenen of palen, opgeworpen hoogten of wallen, grachten, slooten, greppels, hoefſlagen of eenige andere teekenen, ter onderſcheiding van eenige grenzen of eigendommen geſteld, ter kwader trouw verplaatſen, wegnemen of onkenbaar maken.

261. Nog zullen met dezelfde ſtraffe geſtraft worden de zoodanigen, die door het aannemen en voorwenden van valſche namen of betrekkingen, anderen hebben misleid om hun eenige goederen, gelden, promesſes, quitantiën of andere beſcheiden ter hand te ſtellen of te laten volgen.

262. Die opzettelijk en ter kwader trouw, om anderen te benadelen, valsche of vervalschte ellen, gewigten, of andere maten maken, of gebruiken, gelijk ook dezulken, die alzoo eenige merken, op waren of koopmanschappen gesteld, nabootsen, of echte vervalschen of verduisteren, zullen gestraft worden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van zes jaren.

263. Die onbevoegdelijk, het zij uit baatzucht, of ontijdige nieuwsgierigheid, verzegelde acten van uiterste willen van nog levende personen openen, zullen naar de omstandigheden gestraft worden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, of met geldboete, niet hooger dan twee duizend guldens.

264. Met gelijke straffen zullen gestraft worden, die onbevoegdelijk, ter benadeeling van anderen, ter bevoordeeling van zich zelven of anderen, of met dergelijke booze inzigten, verzegelde brieven openen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van bedrog.

265. Die opzettelijk en ter kwader trouw, steenen van geringe waarde voor kostbare, andere metalen voor goud of zilver, geheel of gedeeltelijk onzuivere metalen voor zuivere verkopen, verpanden of tegen eenige andere goederen verruilen, zullen gestraft worden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van acht jaren.

266. Op gelijke wijze zullen gestraft worden, die, van het goed vertrouwen, de onkunde of eenvoudigheid van anderen misbruik makende, het zij door hun in valschelijk voorgewende ondernemingen deel toetezeggen, of uit eenig niet bestaand geval voordeel of vermijding van nadeel te beloven, of door andere dergelijke bedriegelijke handelingen of voorgevens hen tot het geven van gelden of goederen overhalen.

267. Insgelijks zullen alzoo gestraft worden, die zich van valsche kaarten, dobbelsteenen of andere bedriegelijke middelen bedienen, om anderen van geld of goederen te berooven.

268. Nog zullen met dezelfde straffen gestraft worden, die eenige effecten, goederen of gelden, hun door anderen ter bewaring gegeven, of tot een bepaald einde en oogmerk ter hand gesteld,

trouwe-

trouwelooslijk verkoopen, verkwisten, of tot hun eigen of eens anderen voordeel vervreemden; gelijk ook, die, op last en ten behoeve van anderen eenige penningen ingevoerd hebbende, dezelve trouwelooslijk tot hun eigen of eens anderen gebruik aanwenden of verkwisten, of die met zulke effecten, goederen, gelden of penningen doorgaan, alles met inzigt om de eigenaars of regthebbende te leur ſtellen; of althans met de bewustheid van dezelve, niet weder te kunnen voldoen.

269. Op dezelfde wijze zullen geſtraft worden, die kennis dragen van eenige misdaden of verkeerde handelingen, door anderen gepleegd, van deze hunne bewustheid misbruik maken, om denzelven onder belofte van geheimhouding, gelden, goederen of verbindtenisſen afteperſen.

270. Die, onder voorwendſel van door eenige wigchelarij, toovERij, waarzeggerij, horoskooptrekken, of op eenige andere wijze iemands gezondheid of geluk te kunnen bevestigen of vermeerderen, deszelfs lotgevallen te voorſpellen, anderen grovelijk misleiden en opligten, zullen met dezelfde ſtraf geſtraft worden.

DERDE HOOFDSTUK.

Van herhaalde misdaden.

271. Die, na eenmaal over eenige misdrijven *in dezen titel omſchreven*, met minder ſtraf, dan die van het ſchavot, geſtraft te zijn, zich andermaal aan dezelfde of eenige andere *in dezen titel* genoemde misdaden ſchuldig maken, zullen naar de omſtandigheden geſtraft worden met ſchavotſtraf, gevangenis, niet te boven gaande den tijd van zes jaren, en bannisſement uit het koningrijk of ander, ten zij hunne nieuwe misdaden zelve eenige zwaardere ſtraffen verdienden.

272. Die reeds eenmaal over eenige misdrijven, *in dezen titel* omſchreven, op het ſchavot geſtraft zijnde, zich andermaal aan dezelfde of andere misdaden, *in dezen titel* opgenoemd, ſchuldig maken, zullen geſtraft worden met geeſeling, brandmerk, gevangenis voor twintig jaren en bannisſement voor altijd uit het koningrijk; ten zij op hunne nieuwe misdaden de doodſtraf mogt geſteld zijn.

273. Wanneer nogtans de herhaalde misdaad is van een' zeer geringen aard, zal de ſtraf eenigzins mogen verligt worden naar beſcheidenheid der regters.

Algemeene bepaling.

274. De misdrijven, *in dezen titel* opgenoemd, met hoog verraad, muiterij, oproerig geweld, brandstichting, roof, diefstal, meineed, of eenige andere misdaden vergezeld gaande, zullen mede als zoodanig beoordeeld en gestraft worden.

NEGENTIENDE TITEL.

Van meineed.

275. Onder de benaming van eed worden *in dezen titel* begrepen alle plegtige verklaringen of beloften, op openbaar gezag vastgesteld, of gebruikelijk, en ten overstaan van den Koning, deszelfs ministers, magistraten, regters of andere bevoegde ambtenaren afgelegd, of schriftelijk aan dezelve ingezonden.

276. Die door hunne gemagtigden in hunnen naam en ziele doen zweren, zullen gerekend worden den eed persoonlijk te hebben afgelegd, gelijk ook zij zullen gehouden worden den eed op nieuw te hebben afgelegd, die op den eed, bij den aanvang hunner bediening gedaan, iets verklaren, bevestigen of beloven.

277. Die in eenig regthangig geschil opzettelijk valschelijk zweren, het zij de eed afgelegd worde op eigen aanbod, overgifte van hunne partijen of bevel der regters, zullen, naar mate van de omstandigheden gestraft worden met geeseling, te pronk staan op het schavot, eerloos-verklaring, gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van twaalf jaren.

278. Op gelijke wijze zullen zij gestraft worden, die tegen beter weten aan, valschelijk zweren, deze of gene goederen, gelden, stukken of bescheiden niet te bezitten, niet bezeten te hebben, of niet ter kwader trouw kwijt of weerloos geworden te zijn, gelijk mede de zoodanigen, die alzoo hunne eigen handteekening of die van anderen onder eede ontkennen.

279. Insgelijks zullen met dezelfde straffen gestraft worden, die de deugdelijkheid van eenige boeken, rekeningen, verantwoordingen of andere opgaven, in welke ontvangen gelden of goederen verzwegen, of verzwaarde uitgaven gebragt zijn, ter kwader trouw met valschen eede bevestigen.

280. Op

280. Op gelijke wijze zullen gestraft worden, die, tegen beter weten, valsche eeden voor regters, of openbare ambtenaren in eenige andere zaken hoe genaamd afleggen.

281. Nog zullen op gelijke wijze gestraft worden de zulken die door het geven of toezeggen van eenig voordeel anderen tot het afleggen van een' valschen eed omkoopen

282. Die in eenige ambten, posten of bedieningen geplaatst, of ook uit eenigen anderen hoofde, zich tot het doen of laten van eenige bepaalde daden, bij eede verbonden hebben, en nogtans met schending van hunnen eed, willens en wetens, dezelve laten of doen, zullen gestraft worden, met eerloos-verklaring, bannissement, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, of verklaard worden vervallen te zijn van hunne ambten, posten of bedieningen, en onbekwaam tot eenige andere.

283. Die, zich bij eede verbonden hebbende tot de behoorlijke waarneming en behartiging der belangen van het koningrijk, eenige stad, dorp of plaats, of van eenig bijzonder persoon, daarin ter kwader trouw te werk gaan, of trouwloosLijk dezelve verwaarloozen, zullen naar mate van de omstandigheden, met dezelfde straffen gestraft worden.

284. Die voorbedachtelijk eenen valschen eed aanbieden, zullen gestraft worden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van drie jaren.

285. De straffen, *bij dezen titel* op den meineed gesteld, zullen geenszins strekken om te verminderen de straffen, op andere misdaden bij dit wetboek bepaald.

TWINTIGSTE TITEL.

Van misdadige bankbreuk.

286. Misdadige bankbreuk is de staat van kennelijk onvermogen van eenen schuldenaar om alle zijne wettige schuldeischers te voldoen, veroorzaakt door, of vergezeld van daden van kwade trouw.

287. Bankbreukigen, die bij zoodanige gelegenheid hunne goederen en bezittingen, of een gedeelte derzelve verduisteren, en aan hunne schuldeischers onttrekken, ten behoeve van zich zelven of anderen, zullen naar de omstandigheden, gestraft worden

met te pronk staan op het schavot, eerloos-verklaring, gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van zes jaren.

288. Op gelijke wijze zullen gestraft worden, die, in het vooruitzigt of bij gelegenheid van bankbreuk, den eenen hunner schuldeischeren boven den anderen bevoordeelen, door gewaande schuldverbintenissen aantegaan, deugdelijke schulden grooter te doen voorkomen, ongeoorloofde betalingen of pandgevingen te doen, of door dergelijke andere, onwettige en bedriegelijke handelingen en daden.

289. Insgelijks zullen op dezelfde wijze gestraft worden, die, wetende dat hunne zaken uit zich zelve zeker of hoogstwaarschijnlijk onherstelbaar zijn, nogtans nieuwe handelingen of schulden van aanbelang aangaan, het zij met of zonder oogmerk om de waarde, welke zij daar door magtig worden, tot betaling of verrekening van andere schulden te gebruiken.

290. Nog zullen op gelijke wijze gestraft worden die, in het vooruitzigt hunner aanstaande bankbreuk, ter misleiding van hunne schuldeischers, valsche boeken aangelegd en gehouden, of hunne echte vervalscht, verminkt of geschonden hebben, gelijk ook die hunne boeken, papieren of aantekeningen verbergen, verduisteren of vernielen, en alzoo hunne schuldeischers in hunne zaken blind houden.

291. Eindelijk zullen op dezelfde wijze gestraft worden bankbreukigen, welke, het zij bij gelegenheid en in het vooruitzigt hunner bankbreuk, het zij te voren, goederen van anderen, onder hunne beheering of bewaring zijnde, zonder bevoegdheid verkocht of verpand, en de penningen, daaruit gesproten, tot hun eigen gebruik, vertering of betaling hunner schulden gebezigd hebben.

292. De misdrijven *in dezen titel* omschreven, met eigenlijk gezegden diefstal, valschheid of andere misdaden vergezeld gaande, zullen mede als zoodanig beoordeeld en gestraft worden.

EEN-EN-TWINTIGSTE TITEL.
Van misdaden omtrent geldmunten.

EERSTE HOOFDSTUK.
Van valsche munt.

293. Die eenige in- of uitlandsche geldmunten namaken, door

slaan,

slaan, schroeven, gieten, of op eenigerlei andere wijze, zijn schuldig aan de misdaad van valsche munt, het zij dezelve nagemaakte munten, al dan niet, de vereischte innerlijke waarde bezitten.

294. Deze misdaad wordt gehouden volbragt te zijn, zoodra de valsche munten voltooid zijn, al waren dezelve nog niet in omloop gebragt.

295. Die eenige inlandsche geldmunten, het zij stand- of negotie-penningen namaken, zullen, wanneer de nagemaakte penningen de vereischte innerlijke waarde ontberen, gestraft worden met geeseling en brandmerk, of geeseling, langdurige gevangenis en bannissement voor altijd uit het koningrijk.

296. Die eenige buitenlandsche geldmunten, het zij stand- of negotie-penningen namaken, zullen, wanneer de nagemaakte penningen de vereischte innerlijke waarde ontberen, met schavotstraf, langdurige gevangenis en bannissement voor altijd uit het koningrijk gestraft worden.

297. Muntmeesters, of die eenig bestuur over 's lands munt hebben, muntgezellen en andere bedienden of werklieden van de munt, voorbedachtelijk eenige munten makende, welke de vereischte innerlijke waarde ontberen, zullen, voor zoo verre zij de aanleidende oorzaken van, of voorname deelnemers in het maken dier valsche munten zijn, gestraft worden met den strop; voor zoo verre zij daaraan een minder deel hebben, zullen zij, naar gelang van omstandigheden, worden gestraft met geeseling, gevangenis of bannissement uit het koningrijk.

298. Op gelijke wijze als de valsche munters zelve, zullen zij gestraft worden, die, ten einde hun behulpzaam te zijn, willens en wetens valsche munten uitgeven, verkoopen, of hun tot het maken der munten, materialen of werktuigen verschaffen; mindere deelnemers zullen gestraft worden met geeseling, gevangenis of bannissement uit het koningrijk.

299. Die zonder opzigt tot de makers of derzelver medepligtigen, willens en wetens valsche munten uitgeven, welke de vereischte innerlijke waarde ontberen, zullen gestraft worden naar de omstandigheden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, of met geldboete niet hoger dan de tien dubbele waarde der echte munten, voor welke de valsche zijn uitgegeven.

300. Die op eigen gezag, zonder daartoe behoorlijk gemagtigd te zijn, inlandsche geldmunten namaken, zullen, wanneer de nagemaakte penningen de vereicshte innerlijke waarde bezitten, gestraft worden met gevangenis, niet te bovengaande den tijd van tien jaren, en altoosdurend bannissement uit het koningrijk.

301. Muntmeesters of anderen, die eenig voornaam bestuur over 's lands munt hebben, voorbedachtelijk, en ten einde ongeoorloofd voordeel te doen, inlandsche geldmunten makende, welke de innerlijke waarde bezitten, doch tot welker vervaardiging zij niet bevoegd waren, zullen gestraft worden met uitdrukkelijke eerloos-verklaring, het zwaard over het hoofd, en gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van tien jaren.

302. Die op eigen gezag buitenlandsche geldmunten namaken; zullen, wanneer de nagemaakte penningen de vereischte innerlijke waarde hebben, gestraft worden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van zes jaren.

303. In alle de tot hier opgenoemde gevallen, zullen de nagemaakte penningen vernietigd worden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van vervalsching van echte munt.

304. Vervalsching van echte munt bestaat in het verminderen der innerlijke waarde van eenige geldmunten, door besnoeijen, afvijlen, met sterk water afwasschen, aftrekken, of op eenigerlei andere wijze, met oogmerk, om dezelve weder uit te geven en in omloop te brengen.

305. Die zich aan deze misdaad schuldig maken, zullen, naar mate der omstandigheden, gestraft worden met schavotstraf, gevangenis of bannissement, al ware het, dat dezelve alzoo verminderde geldmunten nog niet waren in omloop gebragt.

TWEE-EN-TWINTIGSTE TITEL.

Van misdaden van ambtenaren.

306. Onder de algemeene benaming van ambtenaren, worden

in dezen titel begrepen allen, die eenig ambt, post of bediening bekleeden of waarnemen, zonder onderscheid van rang of benaming.

EERSTE HOOFDSTUK.

Omkooping, en verboden geschenken.

307. Ambtenaren, die zelve eenige geschenken of voordeelen ontvangen, of eenige belofte, toezegging, of vooruitzigt daarvan aannemen, of hunne vrouwen of nabestaanden doen of laten ontvangen, of aannemen, om iets te verrigten, het welk hun in, of wegens hunne ambtsbetrekkingen niet geoorloofd was; om iets na te laten, waartoe zij uit dien hoofde verpligt waren, of om iets op eene andere wijze te doen of te handelen dan behoorlijk, betamelijk of pligtmatig was, of welke ook daarna wegens zulke daden, nalatingen of directien voorbedachtelijk eenige geschenken of voordelen ontvangen en aannemen, of door hunne vrouwen of nabestaanden doen of laten ontvangen en aannemen, zullen, naar de omstandigheid en het gewigt der zake, gestraft worden met schavotstraf, eerloos-verklaring, bannissement, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, of verklaring van vervallen te zijn van hunne ambten, posten of bedieningen, het zij met, of zonder verklaring van onbekwaamheid tot eenige andere.

308. Die ten voorschreven einde vooraf zoodanige geschenken of voordeelen hebben gegeven, beloofd, toegezegd, of daarop uitzigt gegeven, zullen met eerloos-verklaring en bannissement, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, of met een van beiden gestraft worden, naar de omstandigheden.

309. Ambtenaren, die op voorschreven wijze, wegens onverschillige, geoorloofde, of zelfs pligtmatige daden, nalatigen of directien, of ook zonder eenig bepaald oogmerk of betrekking, eenige geschenken of voordeelen ontvangen, of eenige belofte, toezegging, of vooruitzigt daarvan aannemen, strijdig tegen het verbod in hunne instructien, of andere hen verbindende bepalingen vervat, zullen verklaard worden vervallen te zijn van hun ambt, post, of bediening.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van misbruik van magt en knevelarij.

310. Ambtenaren, die, ter kwader trouw en uit ongeoorloofde in-

inzigten, hunne magt misbruiken, om iemand eenig nadeel of ongemak toe te brengen, zullen gestraft worden, naar de omstandigheden, met schavotstraf, gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van twaalf jaren.

311. Die wel niet ter kwader trouw, maar nogtans zonder eenige wettige reden, en blijkbaar tegen de voorschriften van hunne instructie, of tegen den aard en pligten van hun ambt, iemand geweld aandoen, of merkelijk nadeel toebrengen, zullen gestraft worden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van vier jaren, of vervallen verklaard van hunne ambten, posten of bedieningen, het zij met of zonder verklaring van onbekwaamheid tot eenige andere, en met of zonder bijvoeging van geldboete, niet hooger dan twee duizend guldens.

312. Ambtenaren, die kennelijk daar toe ongeregtigd zijnde, eenige voordeelen, geschenken of betalingen vorderen voor verrigtingen of diensten tot welke zij ambtshalve verpligt zijn, of die zoodanige verrigtingen of diensten weigeren aan de genen die zulke voordeelen, geschenken of betalingen niet goedvinden te geven of te doen, gelijk ook die, alzoo eenige meerdere voordeelen of betalingen vorderen, dan hun, volgens hunne instructien of andere voorschriften toekomt, zullen verklaard worden vervallen te zijn van hunne ambten, posten of bedieningen.

313. Ontvangers, gaarders, of die gesteld zijn om eenigerhande lasten, tollen of andere ongelden intevorderen, het zij groot of klein, en onder welke benaming zulks ook zoude mogen wezen, ten kwader trouw en ten voordeele van zich zelven of anderen, meerder afeischende dan dezelve lasten, tollen, of ongelden bedragen, zullen gestraft worden met te pronk staan op het schavot, of bannissement, niet te bovengaande den tijd van zes jaren.

DERDE HOOFDSTUK.

Van opzettelijke ontrouw.

314. Ambtenaren, aan welke de ontvangst, beheering, bewaring of eenig toezigt over gelden of goederen is toebetrouwd, zich schuldig makende aan ontvreemding of verduistering derzelve, ten voordeele van zich zelve of van anderen, zullen gestraft worden met geeseling, langdurige gevangenis en bannissement voor altijd uit het koningrijk.

De

De geringheid der waarde zal nogtans de straffe in dezen mogen doen verligten.

315. Op gelijke wijze zullen gestraft worden ambtenaren, die, bij het doen van rekeningen, verantwoordingen of rapporten, ter kwader trouw eenige instrumenten achter houden, ontvangsten van gelden of goederen verzwijgen, of valsche of verzwaarde uitgaven in rekening brengen.

316. Ambtenaren, die gelden, waar van de ontvangst, beheering, bewaring of toezigt hun is aanbetrouwd, heimelijk ter leen nemen, aan anderen ter leen geven, of tot bijzonder gebruik van zich zelven of van anderen bezigen, zullen, wanneer zij buiten staat zijn dezelve ter behoorlijke tijd op te leggen, op gelijke wijze, als *in de voorgaande artikelen van dit hoofdstuk* bepaald is, gestraft worden.

Wanneer dezelve al tot deze oplegging in staat zijn, zullen zij nogtans vervallen verklaard worden van hunne ambten, posten, of bedieningen.

317. Ambtenaren, die, opzettelijk en voorbedachtelijk ter kwader trouw, de hun opgelegde, of wegens den aard der zake kennelijk vereischte geheimhouding verbreken, het zij door mondelinge of schriftelijke mededeeling, het zij door het afgeven, of laten zien of lezen van geheime stukken, zullen met het zwaard over het hoofd, of eerloos-verklaring en bannisement uit het koningrijk of ander, niet te bovengaande den tijd van tien jaren, gestraft worden.

Die de voorzeide daden plegen door merkelijke schuld, onvoorzigtigheid of onachtzaamheid, zullen, naar het gewigt en belang der zake, verklaard worden vervallen te zijn van hunne ambten, posten of bedieningen, of gestraft worden met geldboete, niet te bovengaande de som van zes honderd guldens.

318. Regters, die, uit gunst of ongunst, de belangen van eene der partijen bevorderen of tegengaan, of hunne stemmen uitbrengen uit vriendschap, haat, nijd, vijandschap of belang; gelijk ook regters of openbare aanklagers, en hunne onderhoorigen, die uit gelijke oorzaken het onderzoek naar gepleegde misdaden tegengaan, een gegeven bevel tot gevangenneming verijdelen, of die daarentegen alzoo onregtmatige daden plegen, bevorderen of voorstaan, zullen met eerloos-verklaring en bannisement, niet te bovengaande den tijd van acht jaren, gestraft worden.

319. Met

319. Met eerloos-verklaring en gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, den tijd van acht jaren niet te bovengaande, zullen gestraft worden gevangen-bewaarders, en dergelijke bedienden, die, voorbedachtelijk, gevangenen, gearresteerden, of andere bewaarde personen verlossen of laten ontvlugten.

Die, door merkelijke schuld, onvoorzigtigheid of onachtzaamheid, oorzaak zijn van zoodanige ontvlugting, zullen vervallen verklaard worden van hunne bedieningen, of gestraft worden met geldboete, niet te boven gaande de som van twee honderd guldens.

320. Ambtenaren, die, ten nadeele van anderen, of ter bejaging van eigen voordeel, voorbedachtelijk, valsche onderrigtingen en verkeerden raad geven, zullen gestraft worden met eerloosverklaring en bannissement, niet te bovengaande den tijd van twee jaren.

VIERDE HOOFDSTUK.

Algemeene bepaling.

321. Wanneer twee of meer artikelen *van dezen titel* op het begane misdrijf van eenig ambtenaar mogten toepasselijk zijn, zal hetzelve naar die allen beoordeeld en gestraft worden

322. De misdrijven van ambtenaren, *in dezen titel* uitgedrukt, gepaard gaande met duidelijke en voorbedachte schending van den gedanen ambts eed, zullen mede als zoodanig beoordeeld en gestraft worden.

323. De misdrijven van ambtenaren of andere personen, *in dezen titel* opgenoemd, met andere misdaden gepaard gaande, zullen almede als zoodanig beoordeeld en gestraft worden.

324. Ambtenaren, zich in hunne betrekking schuldig makende aan andere misdaden dan welke *bij dezen titel* zijn opgenoemd, of hunne betrekkingen daartoe op eenigerlei wijze misbruikende, zullen, voor zoo verre bij de wet aan de regters eenige keuze of ruimte van straffen is overgelaten, in het algemeen zwaarder dan anderen gestraft worden.

325. Ambtenaren, die, ter kwader trouw en ten einde de misdaden van andere personen te begunstigen, opzettelijk nalaten dezelve te beletten, niettegenstaande zij zulks klaarblijkelijk konden en verpligt waren te doen, zullen voor medepligtig daaraan gehouden, en, naar gelang der omstandigheden, even als de bedrijvers zelve gestraft worden.

DRIE-

DRIE-EN-TWINTIGSTE TITEL.

Van onnatuurlijke ontucht.

326. Die zich schuldig maken aan het plegen van onnatuurlijke ontucht met menschen of beesten, zullen gestraft worden met langdurige gevangenis, in een afzonderlijk vertrek, afgescheiden van alle andere personen, en bannissement voor altijd uit het koningrijk

327. Op gelijke wijze zullen gestraft worden, die, willens en wetens, hunne huizen of woningen tot het plegen dezer misdaad leenen,

328. Die door dwang, misbruik van gezag of door merkelijke verleiding andere onschuldige personen aan deze misdaad deelachtig maken, of daar toe aanzetten, zullen, naar gelang der omstandigheden, met den strop, of met geeseling, brandmerk, langdurige gevangenis als voren gewijzigd, en bannissement voor altijd uit het koningrijk gestraft worden.

VIER-EN-TWINTIGSTE TITEL.

Van bloedschendige en andere oneerbare gemeenschap.

329. Ouders en kinderen, of verdere afstammelingen, te zamen trouwende, of onderling vleeschelijke gemeenschap plegende, zullen met geeseling, langdurige gevangenis en bannissement voor altijd uit het koningrijk gestraft worden.

330. Schoon- of stief-ouders, en dezer schoon- of stief kinderen, deze misdaden bedrijvende, zullen gestraft worden met langdurige gevangenis en bannissement, voor altijd uit het koningrijk.

331. Op gelijke wijze zullen gestraft worden broeders en zusters, het zij van geheelen of van halve bedde, welke zich aan de voorschreven misdaad schuldig maken.

332. Die met hun broeders of zusters afstammelingen, zoo als ook die met een broeder of zuster van iemand hunner ouders of voorouders trouwen of vleeschelijke gemeenschap plegen, zullen voor de eerste reis gestraft worden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van zes jaren, en, zich daarna op nieuw aan deze misdaad schuldig makende, met bannissement voor altijd uit het koningrijk.

333. Het zal geen onderscheid maken, of de betrekkingen tusschen de *in dezen titel* genoemde personen uit echte of onechte geboorte voortspruiten.

VYFENTWINTIGSTE TITEL.

Van dubbel huwelijk.

334. Een gehuwde man of gehuwde vrouw, die, gedurende het bestaan van zijn of haar huwelijk, een ander aangaat met een ongehuwd persoon, zal gestraft worden met eerloos verklaring en gevangenis, niet te bovengaande den tijd van zes jaren.

335 Een ongehuwd man, die met eene vrouw, welke hij wist gehuwd te zijn, een huwelijk aangaat, zal gestraft worden met eerloos-verklaring, en gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van vier jaren.

336. Eene ongehuwde vrouw, met een' man, dien zij wist gehuwd te zijn, een huwelijk aangaande, zal gestraft worden met eerloos-verklaring en bannissement, niet te bovengaande den tijd van vier jaren.

337. Man en vrouw, beiden door een vroeger huwelijk aan anderen verbonden zijnde, en, gedurende het bestaan daarvan, met elkanderen trouwende, zullen gestraft worden met eerloos-verklaring, langdurige gevangenis en bannissement.

338. Die zich ten derden of meermalen, gedurende het bestaan van vroegere huwelijken, met anderen in den echt verbinden, zullen, zonder onderscheid der hier bovengemelde gevallen, gestraft worden met geeseling, langdurige gevangenis en bannissement voor altijd uit het koningrijk.

339. Die, om tot zoodanige tweede of derde huwelijken te geraken, zich bediend hebben van valsche of vervalschte bewijsstukken, zullen mede als schuldig aan valschheid gestraft worden.

ZESENTWINTIGSTE TITEL.

Van overspel.

340. Een gehuwd man en eene gehuwde vrouw, te zamen overspel bedrijvende, zullen beiden gestraft worden met gevangenis of

of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van acht jaren.

341. Eene gehuwde vrouw, met een ongehuwde man overspel bedrijvende, zal gestraft worden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van zes jaren.

342. Een gehuwd man, die met eene ongehuwde vrouw overspel pleegt, zal gestraft worden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van drie jaren.

343 Een ongehuwd man, overspel begaande met eene vrouw, die hij wist gehuwd te zijn, zal gestraft worden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van vijf jaren.

344. Eene ongehuwde vrouw, overspel bedrijvende met een man, dien zij wist gehuwd te zijn, zal gestraft worden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van een jaar.

ZEVEN-EN-TWINTIGSTE TITEL.

Van onteering door geweld of list en van koppelarij.

EERSTE HOOFDSTUK

Van onteering door geweld.

345. Die eene vrouw, weduwe, of jonge dochter door geweld en dwang verkrachten, of met dezelve, tegen haren wil en dank, vleeschelijke gemeenschap plegen, zullen, naar mate van het gepleegde geweld en andere omstandigheden, met den strop, zware schavotstraf, langdurige gevangenis en bannissement uit het koningrijk of ander gestraft worden.

346. Voogden, leermeesters, opzigters, verzorgers of anderen, deze misdaad plegende, aan personen onder hun toevoorzigt of bewaring gesteld, en welker kuischheid zij alzoo door eenige naauwe betrekking bijzonderlijk verpligt waren te eerbiedigen, moeten in het algemeen zwaarder dan anderen gestraft worden.

347. Insgelijks zullen zij in het algemeen zwaarder dan anderen gestraft worden, die deze misdaad plegen aan een meisje, nog niet tot huwbare jaren gekomen.

348. Die deze misdaad bedrijven aan ontuchtige vrouwspersonen,

nen,

nen, zullen gestraft worden met gevangenis of bannisfement, te zamen of afzonderlijk, niet te boven gaande den tijd van drie jaren, ten zij daarbij hoogstgewelddage middelen gebezigd waren.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van onteering door list.

349. Die eene eerbare jonge dochter of weduwe door bedriegelijke voorgevens tot het plegen van vleeschelijke gemeenschap brengen, of door list onteeren, zullen gestraft worden met gevangenis of bannisfement, te zamen of afzonderlijk, niet te boven gaande den tijd van vier jaren.

350. Die alzoo dezulke onteeren, welker kuischheid zij uit eenige naauwe betrekking behoorden te eerbiedigen, zullen gestraft worden mer langdurige gevangenis en bannisfement.

351. Onteering van een meisje, nog niet tot huwbare jaren gekomen, zonder geweld gepleegd, zal ook, wanneer daartoe geene bijzondere list gebezigd is, met langdurige gevangenis en bannisfement gestraft worden,

DERDE HOOFDSTUK.

Van koppelarij.

352. Die hunne eigene vrouwen, eigene of andere onder hunne bewaring gestelde dochteren tot het bedrijven van ontucht verleiden en overgeven, zullen gestraft worden met geeseling, gevangenis en bannisfement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van twaalf jaren.

353. Die op eenige andere wijze eerbare jonge dochters, weduwen, of getrouwde vrouwen tot het bedrijven van ontucht aanzetten en verleiden, zullen gestraft worden met gevangenis of bannisfement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van twaalf jaren.

AGT-EN-TWINTIGSTE TITEL.

Van schaking.

354. Die eene minderjarige jonge dochter, met haren wil, doch te-

tegen dien van hare ouders of voogden, schaken, het zij met oogmerk om dezen tot toestemmen in hun huwelijk te noodzaken, het zij om de jonge dochter te onteeren, zullen, wanneer de vervoering is vergezeld geweest met eenig geweld, aan de personen of woningen der ouders, voogden of andere opzieners, gestraft worden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van drie jaren, ten zij het gepleegde geweld zelve volgens andere voorschriften van dit wetboek zwaarder straffe vereischt.

355. Die zoodanige personen schaken, welke onder hunne bewaring of opzigt gesteld waren, hoezeer daarbij geenerlei geweld hebbe plaats gehad, zullen gestraft worden met gevangenis of bannissement, te zamen of afzonderlijk, niet te bovengaande den tijd van acht jaren.

356. Die een meisje, onder de vijftien jaren oud, schaken, zullen gestraft worden met gevangenis of bannissement, niet te bovengaande den tijd van zes jaren.

357. Die, willens en wetens, tot eenige schaking helpen of medewerken, of de geschaakte verbergen, zullen gestraft worden met bannissement, niet te bovengaande den tijd van drie jaren, ook in die gevallen, waarin tegen den schaker zelven geene straf zoude kunnen plaats hebben.

358. De voorschriften, *in dezen titel* vervat, zullen geenszins strekken, om te verminderen de straffen, in dit wetboek gesteld, op grove en geweldige beleedigingen, wanneer de schaking in eenig bijzonder geval daarmede mogt zijn gepleegd.

NEGEN-EN-TWINTIGSTE TITEL.

Van het bewijs der misdaden.

359. Niemand kan wegens misdaad of overtreding veroordeeld worden, ten zij duidelijk blijke, dat het bedrijf, het welk hem wordt toegerekend, waarlijk heeft plaats gehad, en dat hij daaraan schuldig of medepligtig is.

360. Beide deze zaken moeten naar vereisch van het regt, ten genoegen van de regters, volkomen en ontwijfelbaar bewezen zijn; op bloote vermoedens of onvolkomen bewijs mag niemand veroordeeld worden.

 361. Wet-

361. Wettige bewijsmiddelen zijn:
1°. Getuigen. 3°. Aanwijzingen.
2°. Schriftelijke instrumenten. 4°. Bekentenis.
Deze bewijsmiddelen kunnen, zoo wel op zich zelve afzonderlijk, als onderling vereenigd, tot daarstelling van regterlijke zekerheid dienen.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van getuigen.

362. Tot een volkomen bewijs door getuigen, wordt ten minsten vereischt de overeenstemmende en beëdigde verklaring van twee bevoegde en onbesproken personen omtrent het geen zij zelve gezien, gehoord en ondervonden hebben, en alzoo bekleed met goede redenen van wetenschap.

363. Onbevoegde of min bevoegde getuigen zijn:
1°. Allen, die in burgerlijke zaken voor onbevoegd of min bevoegd gehouden worden om getuigenis te geven, het zij in het algemeen, of in sommige zaken, of ten laste van sommige personen.
2°. Die den ouderdom van twintig jaren niet ten vollen bereikt hebben.

364. Zij, die in eenige openbare ambten, posten of bedieningen geplaatst zijn, verdienen in het algemeen geloof, ten aanzien van het geen hun in hunne betrekking is wedervaren.

365. Alle getuigenis kan door tegenbewijzen nietig, of uit hoofde van belang of andere omstandigheden verzwakt worden.

366. Van de verpligting tot het geven van getuigenis worden vrijgesteld allen, die in burgerlijke zaken zich daar van kunnen verschoonen.

367. Over het algemeen moeten de regters met de meeste naauwkeurigheid nagaan, of ook de getuigen eenige beweegredenen hebben om de zaak op deze of gene wijze voortedragen; zij moeten voorts uit de levenswijze, de zeden, den stand der getuigen, hunne wijze van voordragt, en alle andere omstandigheden, derzelver geloofwaardigheid beoordeelen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van schriftelijke instrumenten.

368. Schriftelijke instrumenten kunnen tot bewijs der misdaden dienen: 1°. Wan-

1°. Wanneer de misdaad in het vervaardigen, teekenen, gebruiken of misbruiken der instrumenten gelegen is.

2°. Wanneer daaruit, het zij op zich zelve genomen, of met andere omstandigheden vereenigd, blijkt dat 'er misdaad gepleegd is.

369. De voorschriften omtrent de onderscheiden kracht van openbare en bijzondere schriftelijke instrumenten in burgerlijke zaken moeten ook in het bewijs der misdaden worden in acht genomen.

DERDE HOOFDSTUK.

Van aanwijzingen.

370. Door aanwijzingen of indiciën worden verstaan alle daden, zaken, gebeurtenissen of omstandigheden, uit welker bestaan en overeenstemming kan worden opgemaakt, dat, op welke wijze, en tot hoedanigen trap misdaad gepleegd is, of wie dezelve bedreven heeft.

371. Het bestaan dezer aanwijzingen moet op zich zelve bewezen zijn, het zij door eigen onderzoek of bezigtiging, bij de regters gedaan, door het berigt van deskundige en daartoe bevoegde personen, door getuigen, door schriftelijke instrumenten, of door de erkentenis van den beschuldigden, naar den aard der zake.

372. De beoordeeling, welke kracht van bewijs de bestaande aanwijzingen in elk bijzonder geval hebben, wordt aan de bescheidenheid der regters overgelaten. Derzelver geweten wordt op het ernstigst belast met het in achtnemen van de aller uiterste zorgvuldigheid en naauwkeurigheid in dit onderzoek.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van bekentenis.

373. Eene bekentenis, door den beschuldigden voor de regters afgelegd, en vergezeld van eene bepaalde en naauwkeurige opgave van zekere omstandigheden, welke ook in het algemeen uit andere bewijsmiddelen bekend zijn, of daarmede overeenstemmen, kan een volledig bewijs van schuld opleveren.

374. Eene bloote bekentenis, door geenerlei van elders bekende omstandigheden bevestigd, is nimmer genoegzaam om iemand ter straffe te veroordeelen.

375. De

375. De herroeping eener bekentenis maakt dezelve niet krachteloos, ten zij die herroeping op aannemelijke redenen gegrond zij.

DERTIGSTE TITEL.

Van het ophouden der straffen.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van dood of aanhoudende zinneloosheid des beschuldigden of veroordeelden.

376. Alle strafvordering houdt op ten aanzien van hen, die overleden zijn, vóór dat eenig vonnis ten hunnen laste is uitgesproken.

377. Door den dood des veroordeelden na het uitspreken van het vonnis vervallen alle zoodanige straffen of gedeelten derzelve, welke uit hunnen aard niet meer uitvoerlijk zijn.

378. Zinneloosheid, den veroordeelden, na het uitspreken van het vonnis, aangekomen, en vervolgens bijgebleven, doet de uitvoering der straffen vervallen, uitgezonderd de betaling van geldboeten.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van verjaring.

379. Alle strafvordering houdt op door verjaring, volgens de bepalingen, welke in dit hoofdstuk zullen worden voorgeschreven.

380. De tijd van verjaring vangt aan van het oogenblik dat de misdaad bedreven is, en blijft ongestoord voortloopen, zoo lang de persoon, welke schuldig mogt zijn aan het misdrijf, niet is in regten betrokken.

381. Door verloop van een geheel jaar zal vervallen het tuchtigen wegens misdaden of overtredingen, bedreven door kinderen beneden de vijftien jaren oud zijnde.

382. Door verloop van vijf jaren zal vervallen alle strafvordering wegens misdaden of overtredingen, begaan door jonge lieden beneden de achttien jaren oud zijnde.

383. De verjaring, *in de twee voorgaande Artikelen* vastgesteld, zal geenzins te stade komen aan die genen, welke, zelve ouder in jaren

jaren zijnde, tot de misdaden of overtredingen van kinderen of jonge lieden bevorderlijk zijn geweest, of daaraan hebben deel genomen.

384. Door verloop van *vijf* jaren zal insgelijks vervallen alle strafvordering wegens de navolgende misdaden.

1. Doodslag of manslag, verminkingen, verwondingen, kwetsingen of andere beleedigingen, door het overtreden der grenzen van noodweer, zonder blijkbaren moedwil, gepleegd of toegebragt.
2. Afdrijving der vrucht. 3. Het verlaten van kinderen.
4. Hoon en laster.
5. Ontvreemding van goederen, zonder oogmerk van voordeel, uit baldadigheid gepleegd.
6. Beschadigingen van weinig belang, of aan goederen van weinig waarde, of zonder zeer booze inzigten in dronkenschap of dartelheid gepleegd.
7. Overspel. 8. Schaking.

385. Nog zal door verloop van *vijf* jaren vervallen alle strafvordering wegens misdaden en overtredingen, op welke bij dit wetboek geen zwaarder straffe, dan bannissement of geldboete, is gesteld, of aan de regters overgelaten.

386. Door verloop van *tien* jaren zal vervallen alle strafvordering wegens de navolgende misdaden, voor zoo verre dezelve in de omschrijving van *het voorgaande artikel* niet zijn begrepen:

1. Het te vondeling leggen van kinderen, zonder oogmerk van moord.
2. Tweegevecht. 3. Bedreiging van brandstichting.
4. Het beschadigen van goederen, geen waterweringen.
5. Vervalsching van echte munt. 6. Misdadige bankbreuk.
7. Bloedschending en andere oneerbare gemeenschap.
8. Koppelarij.

387. Nog zal door verloop van *tien* jaren vervallen alle strafvordering wegens misdaden of overtredingen, op welke bij dit wetboek geene zwaardere straffen, dan van eerloos-verklaring of gevangenis, zijn gesteld, of aan de regters overgelaten, voor zoo verre daarin, uit hoofde der voorgaande bepalingen, geene kortere verjaring plaats heeft.

388. In alle andere misdaden, zal de strafvordering vervallen door verloop van *vijftien* jaren.

389. In moord alleen wordt vastgesteld, dat degenen, die daaraan schuldig zijn, ook na verloop van vijftien jaren mogen in reg-

ten betrokken worden, en als dan, in plaats van andere straf, voor altijd zullen gebannen worden uit het koningrijk.

390. De onderscheiden tijden van verjaring, bij dit hoofdstuk vastgesteld, zullen ook toepasselijk zijn op misdaden en overtredingen, vóór het invoeren van dit wetboek bedreven, en volgens vorige wetten nog niet verjaard zijnde.

391. In het onderzoek naar gepleegde misdaden en ten aanzien van het straffen derzelve, zullen de openbare aanklagers en regters ambtshalve op de verjaring moeten acht geven, alware het dat dezelve door den beschuldigden niet wierd ingeroepen.

DERDE HOOFDSTUK.

Van gratie, abolitie en remissie van straffen.

392. Strafvordering kan vervallen, en de uitvoering der straffen kan worden overgekomen of ophouden, door de uitoefening van het regt van gratie, abolitie of van remissie van straffen, aan den Koning toekomende.

393 Wanneer gratie of remissie van straffen slechts bepaaldelijk verleend is, met opzigt tot eene zekere straf in het bijzonder, en met overlating der nadere beoordeeling aan de regters, zullen dezelve daarin moeten volgen dezelfde regels, als *in den titel van de straffen*, in geval van verligting uit hoofde van verzachtende omstandigheden, zijn voorgeschreven.

394. Geene kwijtschelding van straffen, of vermindering van den tijd van gevangenis of bannissement, bij de vonnissen bepaald, zal bij eenige regters mogen verleend worden.

II. Het tegenwoordig besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

III. Onze Ministers van Justitie en Politie is belast met de executie van het tegenwoordig besluit.

Gegeven in Ons Koninglijk Paleis te Amsterdam, den 31sten December van het jaar 1808, en van onze Regering het derde.

LODEWIJK.

De Minister van
Justitie en Politie.
C. F. VAN MAANEN.

REGIS-

REGISTER DER TITELS,

VERVAT IN HET

CRIMINEEL WETBOEK.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende de voordragt, door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

Art. 1. De bepalingen, vervat in de Publicatie van den 7den Mei 1799, houdende: „ dat, alvorens eenige Acte „ van Transport van, of verband op Leengoederen, te pas„ seren, aan het Geregt bewijzen zouden moeten worden ge„ exhibeerd van de Hypotheek, Kusting- of andere Brieven, „ of het laatst gedaan Transport, of wel een Certificaat ge„ produceerd, ten bewijze dat de gemelde Goederen niet „ zijn belast of bezwaard, als mede, dat daar van aan de „ Leenkamers zoude moeten worden kennis gegeven, en „ ook aldaar de Acten zouden moeten worden geregistreerd," zullen voortaan niet meer worden geobserveerd, ten aanzien van zoodanige voormalige Leengoederen, welke, sedert de afschaffing van het Leenregt, van Eigenaar veranderd, en op de Registers van de onroerende Goederen, op de Plaatselijke Secretarijen voorhanden, zijn bekend geworden.

2. Ten opzigte echter van alle zoodanige Goederen, welke, sedert de afschaffing van het Leenregt, nog niet van Eigenaar veranderd, en mitsdien op de Registers van de onroerende Goederen voornoemd nog niet bekend zijn, zullen alle de bepalingen, in de voorschreve Publicatie van den

7den Mei 1799 vervat, ſtiptelijk moeten worden achtervolgd en nagekomen, tot zoo lang opgemelde Goederen in de voorſchreve Registers ingeſchreven en bekend geworden zijn; als wanneer de voorſchreve bepalingen zullen komen te ceſſeren.

3. Het tegenwoordig Beſluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnſereerd.

4. Onze Ministers van Justitie en Politie is belast met de executie van het tegenwoordig Beſluit.

Gegeven te Utrecht den 1ſten van Sprokkelmaand van het Jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

LODEWIJK.

De Minister van
Juſtitie en Policie,

C. F. VAN MAANEN.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaan goedgekeurd hebbende de Voordragt door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

I. Wordt gearresteerd de navolgende

WET, tot de invoering van een algemeen Stelsel van Maten en Gewigten in het Koningrijk Holland.

Art. 1. Er zullen over de geheele uitgestrektheid van het Koningrijk dezelfde Maten en Gewigten worden ingevoerd, en vervolgens in alle de betrekkingen zoo van het Rijk tot de Ingezetenen, als van de Ingezetenen onderling, en met betrekking tot buitenlanders, worden gebruikt.

2. Het tijdstip, waarop deze nieuwe Maten en Gewigten ingevoerd zullen worden, zal door Ons nader worden bepaald.

3. Van het oogenblik af, dat de nieuwe Maten en Gewigten ingevoerd zullen zijn, zal het gebruik van alle Maten en Gewigten, die tot dien tijd toe in het Rijk in gebruik geweest zijn, voor altijd zijn afgeschaft; — zullende dezelve, na dien tijd, in geene handelingen gebruikt, noch op de Merkten en in Winkels, en waar het zij, door Handelaars, hoe ook genaamd, mogen worden nagehouden of vertoond.

4. Het nieuwe Maten- en Gewigten-stelsel voor dit Rijk zal tot grondslag hebben eene lengte-maat, genoemd *Meter*, zijnde het veertig Millioenste gedeelte van den Middag-Cirkel der Aarde, welke door Parijs gaat.

Alle overige Maten en Gewigten zullen met die lengte-maat in

in verband ſtaan, en alle derzelver *veelvouden* en *onderdeelen* zullen *tientallig zijn.*

De Meter komt overeen met eene lengte van 38 duimen, 2 en omtrent $\frac{7}{10}$ liniën Rijnlansch.

5. Het *tiende* gedeelte van den *Meter* zal genoemd worden Palm, het honderdſte gedeelte Duim, en het *duizendſte* gedeelte Streep.

6. Het *duizendvoud* van den *Meter* zal genoemd worden Mijl; vijf Mijlen zullen voor een uur gaans gehouden worden.

7. De *Meter* vervangt, met deszelfs veelvouden en onderdeelen, alle de lengte Maten, hoegenaamd, en ook, in het meten van alle ſtoffe, de *Elle.*

8. Het *vierkant op den Meter* of de *vierkante Meter*, is de grondſlag van alle de Maten van oppervlakten.

Alle oppervlakten zullen door den vierkanten *Meter*, of deszelfs veelvouden en onderdeelen, gelijk door den *vierkanten Palm* en door den *vierkanten Duim*, uitgedrukt worden.

9. De *Landmaten* echter zullen bijzondere namen dragen. Het vierkant op het *tienvoud* van den *Meter*, bevattende derhalve *honderd vierkante Meters*, zal den naam dragen Akker en het vierkant op het *honderdvoud* van den *Meter*, bevattende derhalve *honderd Akkers* of *tien duizend vierkante Meters*, zal den naam dragen van Morgen.

10. De grondſlag van alle *Inhouds-maten* zal zijn de *Teerling op den Meter*, zullende die Maat den naam dragen van Teerling of Cubieken Meter: deszelfs onderdeelen, zoo als de Teerling of Cubieken Palm en de Teerling of Cubieken Duim, zullen de Maten voor kleinere hoeveelheid ſtoffe zijn.

11. Als *Brandhout-maat*, echter, zal de *Teerling* of *Cubieken Meter* den naam hebben van Vadem.

Als gewone Hout-maat zal de *Teerling* of *Cubieken Palm* genaamd worden Hout-Palm.

En

En bij Vesting-, Dijk-, en andere Aard- of Delf-werken, zal het *tienvoud van den Teerling van den Meter* of *tienmaal de Teerling* of *Cubieken Meter*, den naam hebben van Schaft.

12. De *Teerling* of *Cubieken Palm* zal ook de eenheid zijn van alle de Maten voor Vloeistoffen en voor drooge Waren, die met de ronde Maat gemeten worden, gelijk mede voor Fruiten, en zal voor de drooge Waren den naam van Kop, en voor de Vloeistoffen dien van Kan dragen.

Het tiende gedeelte van den *Cubieken Palm*, of van de *Kan* en van de *Kop*, zal den naam dragen van Maatje voor de drooge, en van Musje voor de natte Waren, en het honderste gedeelte van den Kan of Kop zal den naam hebben van Vingerhoed.

Het honderdvoud van den *Teerling* of *Cubieken Palm*, of de Inhouds-maat van honderd Koppen of Kannen, zal den naam hebben van Vat.

13. De *grondslag der Gewigten* zal zijn het Gewigt van de hoeveelheid zuiver gedisteleerd Water, tot deszelfs grootste digtheid gebragt, begrepen in den *Teerling* of *Cubieken Palm*; — welk Gewigt den naam zal dragen van Pond, en overeenkomst met 2 Ponden; $\frac{1}{4}$ Lood en $4\frac{95}{100}$ Azen, van het tegenwoordig in gebruik zijnde Amsterdamsch Gewigt.

Het *tiende gedeelte van het Gewigt* van gedisteleerd Water begrepen in den *Cubieken Palm*, zal genaamd worden Once, *het honderdste gedeelte* zal den naam hebben van Lood, het *tien duizendste gedeelte* zal genaamd worden Aas, en het *duizendmaal duizendste gedeelte* zal den naam voeren van Korrel.

14. De inrigting en gedaante der nieuwe Maten en Gewigten zullen door Ons nader worden bepaald; gelijk mede de veelvouden of onderdeelen derzelve, welke nog aanwezig zullen moeten zijn, en de verdere namen, dewelke nog tot gerijf des Handels noodig zullen bevonden worden; met reserve tevens om de benamingen der thans in gebruik zijnde Maten en Gewigten, die in de Wetten op de onderschei-

 dene

dene Belastingen voorkomen, behoudens de natuur en hoegrootheid der Belastingen zelve, te veranderen, en dezelve Wetten met het nieuwe Maten- en Gewigten-stelsel te doen overeenstemmen.

II. Het tegenwoordig Besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geinsereerd.

III. Onze Ministers van Justitie en Policie, en van Binnenlandsche Zaken, zijn belast met de executie van het tegenwoordig Besluit.

Gegeven te Utrecht, den 1sten van Sprokkelmaand van het jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

L O D E W IJ K.

De Minister van
Justitie en Politie,

C. F. VAN MAANEN.

A D-

ADVERTENTIE

De Minister van Justitie en Politie, daar toe, door Z. M. den Koning, bij decisie van den 26sten Januarij ll., geautoriseerd zijnde, adverteert, hiermede, dat, in artikel 14 der publicatie van hun Hoogmogenden, in dato 7 maart 1806, houdende ordonnantie omtrent de Meekrap-Bereiding en negotie, *twee drukfeilen* zijn geslopen, en dat hetzelve artikel aldus behoort gelezen te worden:

„ Voorts de onberoofde bevonden wordende twaalf ten „ honderd belast te zijn, zal de droger en stamper daar over „ vervallen in eene boete van vijftig guldens, voor ieder „ vat; met zestien ten honderd, zal dit mede niet alleen op „ het vaatwerk moeten worden genoteerd, maar zal dezelve „ droger en stamper, daarenboven, vervallen in eene boete „ van honderd guldens, voor ieder vat; en met twintig, en „ daarenboven, ten honderd belast, geprocedeerd moeten „ worden, als in het laatste lid van artikel 13, ten opzigte „ van de krappen is gestatueerd, onverminderd de poenali- „ teit, ten laste van den reeder, aldaar mede bepaald."

De Minister voornoemd,

C. F. VAN MAANEN.

Amsterdam,

den 1sten Februarij 1809.

DIS-

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

ontvangen hebbende eene Dispositie van den Minister tot de Binnenlandsche Zaken, van den 27 Januarij ll. N°. 14, houdende kennisgeving van den inhoud eener Koninklijke Decisie, van den 21 te voren N°. 6, waar bij, in afwachting van het gene door Zijne Majesteit met betrekking tot het Werk der Armestaten in het algemeen zal worden bepaald, en zonder daar op eenigzins te anticiperen, wordt verklaard, dat geene subsidien, onder welke benaming ook, welke voormaals aan eenige Plaatsen, Armen Besturen of andere inrigtingen van dezen aard zijn toegestaan, noch voor de Jaren 1807 en 1808, voor zoo verre dezelve nog niet zijn genoten, noch voor het vervolg uit 's Lands Kas zullen worden betaald, met uitzondering echter van zoodanige subsidien, welke door die genen zijn genoten, welke kunnen bewijzen, daar op een verkregen regt te hebben, voortspruitende uit een Contract of Verbindtenis, door den toenmaligen Souverain aangegaan. — Gelastende de Minister de respective Landdrosten, om aan voorf. Koninklijke Decisie verder executie te geven, wordende hier door mitsdien tevens gehouden voor beantwoord, alle de Missives, welke door de respective Landdrosten regtstreeks over deze materie geschreven, en getendeerd hebben tot verkrijging van betaling, van de te voren genoten subsidien voor Armen of Armen Gestichten; met aanschrijving nogtans, dat wanneer onder dezelver eenige gevonden wierden, welke op een, met den Souverain aangegaan, Contract berusten, de Minister de nadere opgave dier subsidien of onderstand gelden, met de noodige adstructie van dien, en onder exhibitie der daar toe betrekkelijke verifica-

fica-

ficatoire bescheiden, van hen Landdrosten ten spoedigsten zal inwachten.

Wordt de inhoud der voorf. Dispositie, bij dezen, gebragt ter kennis van de onderscheidene Stads, Districts en Eilands Besturen binnen dit Departement, met last om, wanneer zij vermeenen, dat te voren in hunnen bedrijve genotene subsidien ten behoeve der Armen, uit een Contract met den Souverain zijn geprofluëerd, daar van dadelijk, met overlegging der voor handen zijnde documenten en bescheiden, den Landdrost te informeren.

Leeuwarden den 2 Februarij 1809.

De LANDDROST voornd.

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

ontvangen hebbende eene Circulaire Missive van den Minister van Justitie en Policie, van den 28 Januarij ll., N°. 161, daar bij, uit hoofde de Minister geïnformeerd is, dat onderscheidene Reizigers, welke zich, op door denzelven verleende Paspoorten, naar Vrankrijk begeven hadden, bij hunne komst op het Fransche Grondgebied difficulteiten hadden moeten ondervinden, uit hoofde hunne Paspoorten niet voorzien waren, van het visa der Fransche Legatien in dit Rijk, den Landdrost verzoekende, om de respective Gemeente Besturen in dit Departement, door welke Paspoorten worden afgegeven, aan te schrijven, om wanneer zij tot de afgifte van Paspoorten naar Vrankrijk worden aangezocht, de verzoekers te prevenieren, dat wanneer hun de noodige Paspoorten tot het doen van zoodanige reize, door den Minister zullen zijn verleend, dezelve, ter voorkoming van mogelijke difficulteiten, alvorens daar van worde gebruik gemaakt, aan den te Amsterdam residerenden Franschen Ambassadeur of Consul, of wel aan het Fransch Consulaat te Rotterdam, ter visie, zullen moeten worden gepresenteerd.

Wordt de inhoud der voormelde Missive, bij dezen, gebragt ter kennis van de Besturen in de Steden, ten einde de belanghebbenden daar van telkens te informeren.

Leeuwarden den 2 Februarij 1809.

De LANDDROST voorn.

A D-

ADVERTENTIE

De Minister van Justitie en Politie ontdekt hebbende, dat in de gedrukte exemplaren van het besluit van Z. M. den Koning, in dato den 4den januarij ll., houdende *voorziening in de huisvesting en voeding der landmagt, wanneer dezelve binnen dit rijk zich op marsch zal bevinden*, eene notabele drukfout is ingeslopen, ten dien effecte, dat in art. 2, in plaats van de woorden *één en een half pond*, gesteld zijn de woorden *één of een half pond*, adverteert, mits deze, tot voorkoming van alle misverstand, 't welk hier uit onvermijdelijk zoude moeten resulteren, dat hetzelve artikel aldus behoort gelezen te worden:

„ De onder-officieren en soldaten zullen, behalve huisves-
„ ting, vuur en licht, dagelijks ontvangen *één en een half*
„ *pond* goed gaar gebakken brood". enz.

De Minister voornoemd,

C. F. VAN MAANEN.

Amsterdam,

den 4den Februarij 1809.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door

de gratie Gods en de Conſtitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende de voordragt door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij beſloten en beſluiten:

I. Wordt gearresteerd de navolgende

WET op het Middel van de Buitenlandſche Brandewijn, Gedisteleerde Wateren, Rum, Arak en Likeuren.

Natuur en hoegrootheid der Belasting.

Art. 1. Op den eerſten dag der derde maand na de publicatie dezes, en vervolgens, zal, met intrekking der Publicatie van den 24ſten December 1805, en van die van den 2den December 1806, voor zoo veel dit Middel aangaat, van alle Brandewijn, Gedisteleerde Wateren, Rum, Arak en Likeuren, die binnen dit Rijk zijn of zullen worden ingevoerd, welke ook de Hoofdſtoffen zijn, waaruit dezelve zijn te zamen geſteld; en onverminderd zoodanige gewone inkomende regten, als, onder de benaming van Convoijen en Licenten, dus verre zijn geheven, en in het vervolg geheven zullen worden, de navolgende Impost worden gevorderd:

Van een Oxhoofd Brandewijn of Gedisteleerde Wateren, Amſterdamſche Proef, of daar beneden, zestig guldens; meerdere ſterkte, mitsgaders meerdere of mindere quantiteiten, naar advenant.

Van ieder Oxhoofd Rum, Arak of Likeuren, om het even van welk gehalte of ſterkte, zes-en-zestig guldens.

Van Brandewijn, Voorloop, Rum, Arak, Likeuren en Ge-

Gedisteleerde Wateren, op Flesschen, ter grootte van ordinaire Wijn Bouteilles, of kleindere, ingevoerd, zal gevorderd worden, voor iedere Flesch, zes Stuivers, en van Voorloop negen Stuivers voor iedere Flesch; grootere Flesschen en Kruiken naar advenant.

Voor Amsterdamsche Proef worden gehouden zoodanige Brandewijnen en Gedisteleerde Wateren, waar van het gehalte uiterlijk 12–13 niet te boven gaat.

Wanneer de Belasting verschuldigd is.

2. De voornoemde Impost zal verschuldigd zijn dadelijk bij den invoer der Dranken, doch de tijd en wijze van betaling nader bij de Reglementen worden geregeld: van de, bij het publiceren dezer, bereids ingevoerde Dranken zal dezen Impost alleen geheven worden, voor zoo verre dezelve bij het in werking brengen der wet nog onverimpost zijn.

Betaling van den Impost voor Scheeps-Consumtie.

3. Van alle Impost-subjecte Dranken, tot Scheeps-Consumtie, of Victualie van binnenkomende Schepen, dienende, zal, wanneer dezelve meer dan drie ordinaire Wijn Flesschen voor elken Schepeling bedragen, de Impost voor dit meerdere moeten worden betaald.

Betaling van den halven Impost voor Scheeps-Consumtie, aan Wal en in 's Lands Pakhuizen opgeslagen.

4. Bijaldien echter de binnenkomende Schepen meerdere quantiteiten Impost-subjecte Dranken ter consumtie aan Boord mogten hebben, als het dubbeld der bij het voorgaande Artikel gepermitteerde vrije quantiteiten, zullen de Kapiteins, Schippers, Stuurlieden of andere bewindvoerende personen op de Schepen, kunnen volstaan met de betaling van den halven Impost van dat gedeelte hunner opgemelde Dranken,

 het

het welke zij, onder de bij de Reglementen nader te bepalen voorzieningen, gedurende hun verblijf hier te Lande in 's Rijks Pakhuizen zullen hebben opgeslagen.

Quitantien van betaalden Impost en Consent-Billetten.

5. Voor deze betaling zullen door de Ontvangers worden afgegeven gezegelde Quitantiën, naar het volgend Tarif:

Wanneer de Impost bedragt					
	beneden de *f*	2	op een Zegel van *f*	0: 2: 0	
van	2 tot ben.	4	————————	0: 4: 0	
—	4 —	6	————————	0: 6: 0	
—	6 —	9	————————	0: 9: 0	
—	9 —	12	————————	0: 12: 0	
—	12 —	15	————————	0: 15: 0	
—	15 —	20	————————	1: 0: 0	
—	20 —	25	————————	1: 5: 0	
—	25 —	30	————————	1: 10: 0	
—	30 —	35	————————	1: 15: 0	
—	35 —	40	————————	2: 0: 0	
—	40 —	45	————————	2: 5: 0	
—	45 —	50	————————	2: 10: 0	
—	50 —	55	————————	2: 15: 0	
—	55 —	60	————————	3: 0: 0	
—	60 —	65	————————	3: 5: 0	
—	65 —	70	————————	3: 10: 0	
—	70 —	75	————————	3: 15: 0	
—	75 —	80	————————	4: 0: 0	
—	80 —	85	————————	4: 5: 0	
—	85 —	90	————————	4: 10: 0	
—	90 —	95	————————	4: 15: 0	
—	95 —	100	————————	5: 0: 0	
—	100 —	110	————————	5: 10: 0	
—	110 —	120	————————	6: 0: 0	
—	120 —	130	————————	6: 10: 0	
—	130 —	140	————————	7: 0: 0	
—	140 —	150	————————	7: 10: 0	
—	150 —	160	————————	8: 0: 0	

Van

Van 160 tot ben.	170	op een Zegel van	f 8: 10: 0
— 170 —	180		9: 0: 0
— 180 —	190		9: 10: 0
— 190 —	200		10: 0: 0
— 200 —	220		11: 0: 0
— 220 —	240		12: 0: 0
— 240 —	260		13: 0: 0
— 260 —	280		14: 0: 0
— 280 —	300		15: 0: 0
— 300 —	320		16: 0: 0

En wanneer de voorschreven Impost drie honderd en twintig guldens en daarboven bedraagt, zal er een tweede Zegel, naar evenredigheid van het beloop van den meerderen Impost, die betaald zal worden, bij het Zegel van zestien Guldens moeten gevoegd worden.

De Consent-Billetten, welker gebruik bij opvolgende Reglementen uit eenigerhande hoofde, tot verzekering der Belasting of tot gerijf, zal worden voorgeschreven, zullen worden geregeld naar het volgende tarif:

Bij inslag of uitslag of binnenlandsche vervoering van voornoemde Dranken, tot drie Stoopen of acht Flesschen, vrij van Zegel.

Boven de acht Flesschen of drie Stoopen tot

		beneden de	2	Ank. op een Zegel van	f 0: 2:0
Van	2	Ank tot ben.	4		0: 4:0
—	4		1	Oxh.	0: 6:0
—	1	Oxh.	1½		0: 9:0
—	1½		2		0:12:0
—	2		2½		0:15:0
—	2½		3		1: 0:0
—	3		5		1: 5:0
—	5		10		1:10:0
—	10		15		1:15:0
—	15		20		2: 0:0
—	20		40		2:10:0
—	40		60		3: 0:0
—	60		80		3:10:0
—	80		100		4: 0:0
—	100	en daar boven			5: 0:0

Bij

Bij den uitslag of vervoering naar buiten 's Lands,

	beneden het ¼ Ank. op een Zegel van			*f* 0: 4:0
Van	¼ Ank. tot ben:	1		0: 6:0
—	1	1½		0: 9:0
—	1½	2		0:12:0
—	2	2½		0:15:0
—	2½	3		1: 0:0
—	3	4		1: 5:0
—	4	5		1:10:0
—	5	1	Oxh.	1:15:0
—	1	Oxh.		2: 0:0

Meerdere quantiteiten naar advenant.

Zullende het bedrag van dien, wanneer hetzelve de klassen der Consent-Billetten excedeert, of daar van afwijkt, door een tweede, of meerdere suppletoire Zegels moeten worden gevonden.

De Zegels dezer Quitantiën, gelijk mede die der Consent-Billetten, zullen moeten worden betaald door hun, welke de voornoemde Dranken verimposten, aangeven, vervoeren, of doen vervoeren en verwerken.

Afschrijving van Impost wegens Dranken, voor Commercie naar buiten 's Lands vervoerd.

6. Van alle de voornoemde Dranken, welke met geene mindere quantiteiten dan een half Aam, en op Fust, voor zoo veel de Brandewijn en gedisteleerde wateren betreft, of op kwart-Anker of Fust of op Flesschen, voor zoo veel de Rum, Arak en Likeuren betreft, en uit Pakhuizen en Bergplaatsen der van credit jouïsserende Zeehandelaars, Kooplieden en Brandewijnkoopers, of uit die der Wijnkoopers, welke tot den uitvoer, onder genot van restitutie, op den voet bij de Reglementen te bepalen, zullen zijn geadmitteerd, voor Commercie naar buiten het Rijk zijn vervoerd, zal afschrijving of restitutie van den Impost worden gegeven.

Van

Vrijen Uitslag.

7. De uitslag van Zeehandelaars en Kooplieden aan Zeehandelaren en Kooplieden, zonder voorafgaande betaling van Impost, zal niet mogen geschieden, dan in dezelfde Fustagien, waar mede zij den Inslag gedaan hebben, of wel in die, waarop zij met consent van 's Rijks Ambtenaren de Dranken hebben overgestort.

De uitslag van Brandewijnkoopers aan Brandewijnkoopers, zonder voorafgaande betaling van Impost, zal zich niet verder uitstrekken, dan aan de zoodanigen, welke daartoe, op den voet bij de Reglementen te bepalen, consent zullen hebben bekomen.

Uitslag voor Binnenlandsch Vertier.

8. Geen uitslag voor Binnenlandsch Vertier van eenige der voornoemde Dranken, uit de Pakhuizen of Bergplaatsen der van Credit jouïsserende Zeehandelaren en Kooplieden, zal vermogen plaats te hebben in eene mindere quantiteit dan een half Aam tevens.

Geen uitslag voor Consumtie uit de Pakhuizen of Bergplaatsen der Brandewijnkoopers zal vermogen te geschieden in eene mindere quantiteit dan een half Anker.

Verbodene Neringen.

9. De Brandewijnkoopers, mitsgaders de Zeehandelaars en Kooplieden van Credit jouïsserende, zullen geen aandeel hebben mogen of geinteresseerd in de Tapperijen of Neringen van sterke Dranken.

De Tappers, of in de voornoemde Dranken neringdoende personen, zullen geen aandeel hebben of geinteresseerd zijn in den handel of het bedrijf van opgemelde Brandewijnkoopers.

Admissie en Consent der Brandewijnkoopers.

10. Geene Brandewijnkoopers zullen tot dezen handel worden geadmitteerd of in hun bedrijf vermogen te blijven exerceeren, zonder consent, op den voet bij de Reglementen te bepalen. Dit Consent is ten allen tijde revocabel.

In den omtrek der Brandewijnkooperijen geene Tapperijen.

11. In den omtrek der Pakhuizen en Bergplaatsen van Dranken van Brandewijnkoopers, zal geene Tapperij of Nering in de voornoemde Dranken mogen worden geëxerceerd.
Bij de Reglementen zullen de voorzieningen hier omtrent, gelijk mede de afstanden tusschen de voornoemde Panden, worden bepaald, welke naar mate van de Plaatselijke omstandigheden zullen worden geregeld.
Deze voorzieningen zullen ook toepasselijk kunnen gemaakt worden op de Pakhuizen en Bergplaatsen voor Dranken der Zeehandelaren, en andere van Credit jouïsserende Kooplieden.

Geen Impost voorteschieten, noch bij eenige Regtbank regt te doen, dan op bewijs van betaalden Impost of Levering, conform de Wet en Reglement.

12. De van Credit jouïsserende Zeehandelaren, Kooplieden en Brandewijnkoopers, zullen voor niemand den Impost mogen voldoen of voorschieten.
Bij alle Regtbanken zal hun eisch om betaling van den uitgeschoten' Impost met de kosten moeten worden ontzegd.
Op geene pretensien, ter zake van geleverde Dranken, zal in regten regard genomen, noch deze bij faillissement, bankbreuk of wanbetaling, geadmitteerd worden, ten zij de gedane aflevering gejustificeerd worde door Quitantien van betaalden Impost, of bekomen Consent-Billetten tot vervoer, of wel door een Extract uit des Ontvangers boek, ten blijke dat de af-

aflevering conform deze Wet, of Reglementen ten gevolge derzelve uitgevaardigd, geschied zij.

Reglementaire Bepalingen.

13. De middelen, welke noodig zullen geoordeeld worden tot verzekering dezer Belasting, het zij door het introduceren van eene peilrekening op den in- en uitslag bij de van Credit jouisserende Zeehandelaren, Koop'ieden en Brandewijnkoopers, en de Visitatie van derzelver Pakhuizen en Bergplaatsen, mitsgaders van die der Tappers en neringdoende Ingezetenen, het zij door de vereischte bepalingen omtrent den invoer en vervoer der Dranken, ofte door eenige andere verpligtingen, aan de bewindvoerende op Schepen en vaartuigen, neringdoende Lieden, en alle andere zoo Inals Buitengezetenen, ter zake dezer Belasting opteleggen, zullen bij nadere Reglementen door Ons worden bepaald en voorgeschreven.

Bepalingen omtrent den Invoer.

14. Alle invoer van sterke Dranken, met Schepen of Vaartuigen, geen tien Lasten kunnende laden, is verboden.

Desgelijks is verboden de invoer van sterke Dranken over Land; fijne Likeuren op Fleschen uitzonderd.

De Plaatsen, langs welke de invoer zal vermogen te geschieden, en de lossing zal vermogen geëffectueerd te worden, zullen bij de Reglementen nader worden aangewezen.

Strafbepaling tegen de fraudes.

15. Alle overtredingen dezer Wet, of der Reglementen, ten gevolge van dezelve uitgevaardigd zullende worden, waar door 's Rijks inkomsten worden benadeeld, uit welken hoofde ook, zullen, behalve de verpligting tot betaling van den gefraudeerden Impost, ten gevolge hebben, wanneer zij door

van Credit jouisserende Zeehandelaren, Kooplieden en Brandewijnkoopers gepleegd worden, eene boete, gelijkstaande aan het tien dubbelde van den gefraudeerden Impost, en de intrekking van hun Credit voor altoos.

Wanneer zij door personen, in Dranken, aan dezen Impost onderworpen; handeldrijvende, door Tappers, Herbergiers en neringdoende Lieden gepleegd worden, eene boete, bedragende het acht dubbelde van den gefraudeerden Impost, en de sluiting hunner Affaires, Tapperijen en Neringen, ofte ook de intrekking van hun Patent, voor altoos, en door Particulieren gepleegd wordende, het vier dubbeld van den gefraudeerden Impost.

De gefraudeerde Dranken, de Wagens Karren, Paarden en Vaartuigen, mitsgaders al wat tot den vervoer dier Dranken heeft gediend, zal worden verbeurd verklaard.

De Schippers of Bewindvoerenden van Schepen of Vaartuigen, waar mede Buitenlandsche Dranken zijn of zullen worden ingevoerd, zich aan opgemelde overtreding schuldig makende, zullen worden gestraft met eene boete van een duizend Guldens.

Straf op het namaken der Billetten.

16. Iemand bevonden wordende eenige Billetten, in deze Wet vermeld, te hebben nagemaakt of vervalscht, zal met geeseling, en een tienjarig confinement in een der Tuchthuizen binnen dit Rijk, worden gestraft.

Algemeene Strafbepalingen.

17. Die iets mogt verrigten, het geen bij deze Wet, of de Reglementen, ten gevolge van dezelve uitgevaardigd, is verboden, of mogt hebben nagelaten, het geen bij deze Wet en vermelde Reglementen is geboden, en zulks niet direct en onmiddelijk 's Rijks Inkomsten hadde verkort, zal de zooda-

nige

nige met eene geldboete worden gestraft, welke nogtans de somma van twee honderd Guldens niet zal te boven gaan.

De nadere Reglementen zullen meer bijzonder op onderscheidene gevallen zoodanige boeten bepalen en toepassen.

Aangifte van Fraudes en Contraventien en invordering van boeten.

18. Tot de aangifte van gepleegde fraudes op dezen Impost, wordt elk en een iegelijk, hij zij wie hij zij, mits deezen gequalificeerd: en worden tot de aangifte, en het naauwkeurig letten op de overtreding dezer Wet, wel expresselijk gelast de respective Officieren van Justitie, mitsgaders de Ontvangers en Gaarders van 's Rijks ordinaire en extraordinaire Middelen, en in het generaal alle Lands en Plaatselijke Ambtenaren.

Alle de boeten zullen worden verhaald door de daartoe bevoegde openbare Aanklagers, en worden genoten, een derde door dezelve, een derde bij den genen die de aangifte doet, en een derde voor den Armen der Plaats waar de Gecalangeerde woont.

II. Het tegenwoordig besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

III. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie zijn belast met de executie van het tegenwoordig besluit.

Gegeven te Utrecht, den 4den Februarij van het jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

L O D E W IJ K.

De Minister van
Justitie en Politie.
C. F. VAN MAANEN.

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND ontvangen hebbende eene Dispositie van den Minister tot de Binnenlandsche Zaken, van den 28 Januarij ll. N°. 1, daar bij, met last, om daar aan verdere executie te geven, ter kennis van den Landdrost brengende, den inhoud van Zijner Majesteits Besluit van den 23 dier maand N°. 5, waar bij, bij interpretatie van het Koninklijk Besluit van 25 November 1808 N°. 13, wordt verklaard, dat de Vrouwen en Kinderen van Gepensioneerde of op reforme gestelde Militairen, mede zijn vallende in de termen van Zijner Majesteits voorschreven Besluit, en dat, zoo lang ten minsten betreffende de Alimentatie van Weduwen en Kinderen van Militairen geene nadere bepalingen zijn daargesteld, ook met betrekking tot de Weduwen en Kinderen van deze Militairen, op den tot hier toe geusiteerden voet moet worden gehandeld.

Brengt den inhoud der voorsz. Dispositie, bij dezen, ter kennis van de respective Stads, Districts en Eilands Besturen, ten einde zich bij voorkomende gelegenheden, dien conform te gedragen.

Leeuwarden den 6 Februarij 1809.

De LANDDROST voorn.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam hebbende goedgekeurd de voordragt door Ons deswegens gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

Art. 1. De termijn tot betaling van het Middel van de Verponding, bij Art. 44 der Ordonnantie bepaald, voor den laatsten April van het jaar, volgende op dat geen, waar over de Belasting loopt, zal, voor het Jaar 1809 worden vervroegd, en gesteld op den 15den November 1809 aanstaanden, zoodanig, dat de Verponding, over het Jaar 1809 verschuldigd, op gemelden 15den November zal moeten zijn betaald.

2. De voorsz. Belasting zal, ten aanzien van de Gebouwen (Fabrijken, Trafijken en Molens uitgezonderd) moeten geschieden volgens de nieuwe Quohieren.

Wegens Gebouwen, die voorheen met Landen in eenen aanslag zijn begrepen geweest, zal men het montant der Belasting voor die Landerijen mogen verminderen met de som, waar op die Gebouwen zijn aangeslagen.

3. Wegens de Landerijen en Gronden, de Fabrijken, Trafijken en Molens, de Tienden, Heerlijke Regten en andere vaste en onroerende Goederen en Bezittingen, zal, bij wijze van verrekening op de verschuldigde Verponding, voor of op den 15den November aanstaanden, moeten worden opgebragt even zoo veel als was het beloop van zoodanige ordinaire en extraordinaire Verpondingen, 100 en 200ste Penningen, extraordinaire Belasting op Huren voor Vastigheden,

Flo-

Florenen, Gronden en andere Schattingen, Omslagen, Redemtie- en Contributie-penningen, en voorts van alle zoodanige verdere en meerdere reëele Belastingen, onder welke benaming ook, als over den Jare 1805, uit dezelve door of van wege den Eigenaar derzelve, aan den Lande hebben moeten worden opgebragt.

4. De betaling zal geschieden door of van wege de tegenwoordige Eigenaars, of de zoodanige, welke de Verponding over het loopende jaar, aan den Lande zullen verschuldigd zijn, en zulks tegen behoorlijke Quitantiën; en zal, ten dien effecte, het montant van derzelve verschuldigde, ingevolge Art. 2 en 3 op te brengen, in Numerair moeten worden betaald, ten Kantore van den Commissaris, met de introductie van het werk der Verponding belast, binnen het Arrondissement, waar onder de Goederen gelegen zijn.

5. De nieuwe Quohieren voor de Verponding gearresteerd zijnde, zullen de afgegevene Quitantiën voor de Betalingen, ingevolge Art. 3 gedaan, worden aangenomen als Contant Geld, en tegen het effectief verschuldigde in de Verponding over het loopende jaar verrekend; zullende als dan het ontbrekende aan het effectief beloop der Verponding in Numerair moeten worden bijbetaald, terwijl, voor zoo ver dat effectief beloop zal bevonden worden minder te bedragen dan het reeds gefourneerde, het alzoo te veel betaalde dadelijk in Numerair zal worden gerestitueerd.

6. Die bevonden worden hun verschuldigde, ingevolge Art. 2 en 3, respectivelijk, niet, of niet geheel te hebben betaald voor of op den 15den November aanstaande, zullen tot voorsz. betaling, bij parate executie worden geconstringeerd, zoo als zulks, ten aanzien van zoodanige Lasten, gebruikelijk is.

7. De Gemeente Besturen welke een Octrooi hebben, om, gedurende het Jaar 1809, Additionele Stuivers op het Middel

del der Verponding te heffen, zullen dezelve mogen heffen op den termijn, bij die Anticipatie bepaald.

8. Het tegenwoordig Besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

9. Onze Ministers van Finantien en van Justitie en Policie, zijn belast met de executie van het tegenwoordig Besluit.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 13den Februarij van het jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

L O D E W IJ K.

De Minister van Justitie en Politie,

C. F. VAN MAANEN.

DISPOSITIE

De LANDDROST IN VRIESLAND

ontvangen hebbende eene Dispositie van den Minister tot de Binnenlandsche Zaken, van den 10 dezer N°. 1, daar bij, ten einde daar aan te voldoen, en hetzelve te doen observeren, speciaal ook in de door hun ingezonden wordende Financiele Stukken van Steden en Gemeenten in hun Resfort, ter kennis der respective Landdrosten brengende, den inhoud eener Koninklijke Decisie van den 2 dezer N°. 14, waarbij wordt gelast, dat, tot voorkoming van alle abuisen, welke uit het uittrekken van Sommen, enkel in Cijfferletters geschreven, kunnen ontstaan, in alle Adresfen en Verzoeken, aan den Koning gedaan wordende, mitsgaders in alle Rekeningen, Stukken en Memorien, welke aan de Ministers, Directeuren Generaal, de Rekenkamer, Landdrosten of andere Autoriteiten tot het algemeen Bestuur behoorende, worden ingezonden, bij welke men van getallen gebruik maakt, de Hoofdsommen of optrekkingen dier getallen, benevens of onder de Cijfferletters geheel zullen moeten worden uitgeschreven, op pœne, dat anders op dezelve geene Dispositie zal worden genomen.

Zal de gemelde Koninklijke Decisie bij dit Landdrostambt worden geobserveerd, en wordt dezelve wijders, bij dezen, gebragt ter kennis der Heeren Kwartier Drosten, mitsgaders van de respective Stads, Districts en Eilands Besturen, ten einde zich dien conform te gedragen. Zonder resumtie.

Leeuwarden den 16 Februarij 1809.

De LANDDROST voorn.

B E.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Conſtitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Wij hebben beſloten en beſluiten:

I. Wordt gearresteerd het navolgende

REGLEMENT op de primitive inſchrijving in het Grootboek.

Art. 1. De inteſchrijvene Schuld zal zoodanig worden verdeeld, als tot bevordering van orde en ſpoed het meest geſchikt bevonden worden zal.

Deze verdeelingen zullen van wege den Koning door den Directeur-Generaal de Publieke Schuld door maandelijkſche oproepingen aan de Belanghebbenden worden bekend gemaakt, en wel door zes advertentiën; elk met een tusſchenruimte van zeven dagen, in de Koninklijke Courant te plaatſen, mitsgaders door affixie aan het Locaal van het Grootboek, en in alle de Steden en Plaatſen van de eerſte rang te beginnen, ten minſten eene maand voor die, waar in de Inſchrijvingen moeten plaats hebben.

2. Ter voldoening aan het 3de Artikel der Wet zullen de reſpective ontvangers-Generaal, tot de aanzuivering der Renten, in diervoegen als bij het gezegd Artikel bepaald is, vaceren, gedurende elke maand, voorafgaande die, in welke eenig effect ter Inſchrijving moet worden ingeleverd, en gedurende den tijd zelve tot de Inſchrijving geſteld.

Voor die genen welke verzuimd mogten hebben van deze tijdsbepaling gebruik te maken, zal nog gedurende de eerſte daarop volgende zes maanden, insgelijks door de Ontvangers-Generaal, zonder ſpeciale autoriſatie worden gevaceerd.

Na dien tijd zal de aanzuivering der Renten, bij request aan den Directeur-Generaal der Publieke Schuld moeten worden verzocht.

3. De aanzuivering der Renten op Effecten, waarbij geene Coupons zijn afgegeven, zal respectivelijk geschieden ten Kantore van dien Ontvanger-Generaal, welke tot nu toe met de Rentebetaling daar van belast is, en op presentatie der Schuldbewijzen zelve.

4. Op alle Effecten, waarbij Coupons zijn afgegeven, het zij dezelve tot het ongeconverteerde gedeelte, of wel tot het geconverteerde gedeelte der Schuld behooren, zal de aanzuivering der Renten geschieden op de Coupons, gedurende den tijd der oproeping loopende, en vervolgens te verschijnen.

De betaling van zoodanige Coupons, welke tot dus verre op particuliere Kantoren der ontvangers-Generaal geaffecteerd zijn geweest, zal respectivelijk op dat zelve Kantoor blijven voortgaan.

Alle overige Coupons zullen worden betaald ten Kantore van den Ontvanger-Generaal te Amsterdam.

5. Alle Effecten, Rentebrieven en andere Schuldbewijzen, zullen, alvorens ter Inschrijving geadmitteerd te worden, behoorlijk moeten zijn geroijeerd.

Tot deze roijering zal worden gevaceerd gedurende den zelfden tijd, als hier voren bij Artikel 2, ten opzigte der aanzuivering der Renten is bepaald.

Deze tijd verstreken zijnde, zal de roijering der Schuldbewijzen bij requeste aan den Directeur-Generaal der Publieke Schuld moeten worden verzocht.

Op den dag van het presenteren van dit request, zullen de daarin vermelde Effecten, Rentebrieven en andere Schuldbewijzen gehouden worden, als tot Inschrijving te zijn gepresenteerd, ingevalle de Requestrant blijken zal, in zijn verzoek gegrond te zijn

6. De

6. De roijering der Effecten, waarbij geene Coupons zijn afgegeven, zal geschieden ten zelfden Kantore, waar op de aanzuivering der Renten geschiedt en ten zelfden tijde.

Die der Effecten, waarbij Coupons zijn afgegeven, welker betaling op particuliere Kantoren van Ontvangers-Generaal geaffecteerd is, zal op ieder dusdanig Kantoor geschieden.

Die der Effecten waarbij Coupons zijn afgegeven welke bij het hier voorgaand 4de Artikel ten Kantore van den Ontvanger-Generaal te Amsterdam betaalbaar zijn gesteld, zal geschieden bij de generale Directie der Publieke Schuld.

7. De Ontvanger-Generaal, mitsgaders de daartoe Geëmploijeerden bij de generale Directie der Publieke Schuld, zullen de Effecten op de respective Registers roijeren en op de Effecten stellen:

„ Geroijeerd bij mij Ontvanger-Generaal te . . . of bij „ de generale Directie der Publieke Schuld met behoorlijke „ onderteekening."

Zij zullen vervolgens de aldus geroijeerde Effecten aan den houder of brenger te rug geven.

8. Bij alle zoodanige Effecten waarvan de Renten op Coupons betaald worden, doch de laatste Coupons voor den eersten van Hooimaand 1809 is vervallen geweest; in diervoegen dat 'er geene latere zijn afgegeven, zullen geene nieuwe Coupons worden gevoegd, maar de Renten door den Ontvanger Generaal te Amsterdam daarop worden aangezuiverd, en de Effecten zelve door den gezegden Ontvanger geroijeerd, op gelijken voet en wijze als op de Effecten zonder Coupons geschieden zal.

9. Alle de Coupons later verschenen dan den dag waarop de Renten in het Grootboek zullen aanvangen te loopen, zullen bij de inlevering der Effecten ter Inschrijving, aan dezelve moeten worden geannexeerd en daarmede overgegeven.

Wanneer een of meer derzelve mogten ontbreken, zal bij de inlevering het volle beloop dezer Coupons in contante Specie bij de Generale Directie der Publieke Schuld moeten worden opgelegd en voldaan, ten einde bij voorkomende presentatie van zoodanige Coupon of Coupons derzelver beloop met die Penningen te kunnen voldoen.

Alle later verschenen Coupons, waar voor bij de inlevering der Effecten geene Penningen zijn opgelegd, zijn nul en van geener waarde.

10. Voor alle zoodanige Schulden van welke geene Obligatien, Rentebrieven, of andere Schuldbewijzen meer voor handen zijn, en waar van de betaling der Renten jaarlijks op Quitantien of aanteekening pleeg te geschieden, zullen bij de aanzuivering der Renten door de Ontvangers Generaal op welker Kantoren dezelve zijn gevestigd, worden afgegeven een behoorlijk gezegeld Extract uit derzelver Boeken, waarvan de deugdelijkheid door of van wege de Landdrosten in de respective Departementen zal worden geattesteerd, door eene verklaring onder zoodanig Extract te stellen, behelzende:

„ Dat voldoende gebleken is, dat zoodanige Schuld be-
„ stendig is erkend, en de Rentbetaling aan den Ontvanger
„ in uitgaaf geleden."

Die van gelijken aard op Kantoren voormaals onder algemeen bestuur staande, gevestigd, zullen op gelijke wijze door de Rekenkamer of door de Hoofd administratie over dezelve Kantoren worden geconstateerd.

Op de voorschreven Extracten zal door den Ontvanger dien zulks aangaat, het roijement geschieden en aanteekening daarvan worden gesteld.

11. De Obligatien Los- of Lijfrente-Brieven en alle andere Schuldbewijzen, voor welken uit hoofde van vermis of verlies door eenig bestuur of administratie duplicaten zijn afge-

gegeven, en voor welke het zij door aanteekening op het Effect zelve, het zij op eenige andere wijze Borg of zekerheid is gesteld, zullen niet worden ingeschreven dan na het stellen van gelijke of genoegzame zekerheid ten genoegen van den Directeur-Generaal der Publieke Schuld, voor den tijd gedurende welke het vorig verband nog is loopende.

12. Alle de Obligatien, Los- of Lijfrenten-Brieven en alle andere Schuldbewijzen zullen, na zoo als hier voren bepaald is, gefoijeerd te zijn, binnen den tijd, bij iedere oproeping bepaald, moeten worden overgebragt bij de generale Directie der Publieke Schuld ten einde te worden ingeschreven op de naam van den tegenwoordigen Eigenaar of Regthebbende ofte van zoodanige persoon of personen als hij zal opgeven in de Declaratoiren door hem ten gevolge van Artikel 6, 7 en 8 der Wet in te leveren.

13. Men zal op alle werkdagen zich kunnen vervoegen bij de generale Directie der Publieke Schuld, ten einde de Effecten ter inschrijving, ingevolge de gedane oproeping aldaar in te leveren.

14. Geene Effecten, op naam en in blanco staande zullen tevens in een en hetzelfde Declaratoir mogen worden vervat, met uitzondering alleen van de Declaratoiren in Artikel 8 der Wet gerequireerd.

15. Alle Declaratoiren zullen ongezegeld mogen zijn, zij zullen moeten inhouden den vol uitgeschreven naam, voornaam en qualiteit van die genen op wiens naam de inschrijving wordt gevraagd, miksgaders de woonplaats van denzelven en die van den Teekenaar.

Zij zullen door de Inleveraars zelven moeten worden geteekend, of wel door iemand van hunnent wege, ten dien einde special gemagtigd, en met overgifte van Kopij authenthiek zijner Notariële of Geregtelijke Procuratie.

16. De Declaratoiren zullen met een draad door de Effecten

ten gehaald, aan ieder Effect of partij Effecten gehecht moeten worden, en de beide einden van de draad op het Declaratoir met Lak en een Cachet worden vastgezegeld.

17. De Inleveraars zullen gehouden zijn, om bij elk Effect, of elke partij Effecten, vervat in hetzelve Declaratoir separatelijk te voegen een Duplicaat van gelijken inhoud als het Declaratoir zelve, en waar op hetzelfde Cachet is afgedrukt en daar onder te ſtellen:

„ Overgenomen bij mij ondergeteekende een Effect (of „ partij Effecten) voorzien van een Declaratoir, volgens opgave van gelijken inhoud als dit Duplicaat, gemunieerd „ met dezelfde onderteekening en Cachet, zonder mij nogtans wegens deszelfs inhoud te verbinden."

Amſterdam den . . . . . .

Ten einde dit Duplicaat dadelijk bij de inlevering door den daartoe gequalificeerden bij de generale Directie der Publieke Schuld zoude kunnen worden geteekend en aan den Brenger terug geven.

18. Wanneer bij de Directie geene reflexiën vallen, zal de inſchrijving zonder verwijl geſchieden, doch aanmerkingen hebbende, zal aan den Inleveraar daar van kennis worden gegeven, ten einde die te beantwoorden of het gebrekkige te herſtellen.

Wanneer bevonden wordt, dat de ingeleverde Effecten niet overeenſtemmen met de daarbij afgegeven Declaratoiren ofte wel met de Duplicaten derzelve, ofte ook de Declaratoiren en Duplicaten onderling, ofte dat eenig ander gebrek, het zij met cachetering ofte anderzins plaats heeft, zal de inſchrijving geen voortgang hebben, maar de Effecten en Declaratoiren aan de Inleveraars tegen betaling van zes Stuivers voor boete voor elk abuis worden terug gegeven, en niet, dan na dat de gebreken zullen zijn herſteld, wederom mogen worden gepreſenteerd en aangenomen.

Deze

Deze boete zal nimmer de ſom van vier-en-twintig Stuivers te bovengaan.

Het zal aan den Directeur-Generaal der Publieke Schuld vrijſtaan, om alle zoodanige ophelderingen en bewijzen te vorderen of te doen vorderen als dezelve zal noodig oordeelen.

19. De Effecten waaraan zoodanige vrijdommen zijn geattacheerd, als welke nog werkelijk door plaatſelijke Beſturen, Corporatiën, pieuſe en andere Geſtichten of Adminiſtratiën genoten worden, zullen in een ſeparaat Register worden ingeſchreven, met vermelding der conditiën derzelve.

Dusdanige Kapitalen zullen ten dien einde bij ſeparate Declaratoiren moeten worden ingeleverd, waarin behalve de gewone omſchrijving, de gezegde Conditiën vermeld zullen moeten ſtaan.

Daarenboven zal op ieder dusdanig Effect bij de roijering door den Ontvanger-Generaal die dezelve verrigt, of wel bij de generale Directie der Publieke Schuld moeten worden geſteld, dat daaraan een vrijdom geattacheerd is, en de hoegrootheid derzelve.

20. Wanneer de ingeleverde Effecten in blanco hebben geſtaan, en geene bijzondere aanteekeningen op dezelve zijn geſteld, of niets buitengewoons ten opzigte derzelve plaats heeft, zal de inſchrijving in het Grootboek geſchieden binnen drie dagen na den dag van de overlevering, den zondag niet medegerekend, en die gene die de inſchrijving heeft begeerd op den vierden dag, indien dezelve op zondag invalt, op den vijfden dag, tegen overgifte van het Duplicaat-Declaratoir, een bewijs kunnen bekomen dat die inſchrijving werkelijk aldus geſchied is, in diervoegen als bij Art. 12 der Wet bepaald is.

21. Wanneer de overgegevene Effecten oorſpronkelijk zijn

gesteld op Naam, Wanneer 'er eenige bijzondere aanteekeningen op dezelve zijn gesteld, of iets anders buitengewoons daarbij plaats heeft, zal de tijd van drie dagen, in het voorgaand Artikel bepaald, worden verlengd tot zes, en den zevenden dag het bewijs der inschrijving tegens overgifte van het Duplicaat-Declaratoir kunnen worden afgehaald, de zondagen als boven uitgezonderd, en mits de ingeleverde Effecten in orde bevonden zijn.

22. Indien het bewijs van gedane inschrijving niet wordt afgehaald en het Duplicaat-Declaratoir dienvolgens niet bij die gelegenheid is overgegeven geworden, zal hetzelve moeten worden terug gebragt, bij de eerste te doene dispositie over het ingeschreven Kapitaal, ofte indien daar over geene dispositie plaats heeft, voor de eerste inlevering van Interest- of Rente-quitantiën, als dan bij de inbrenging dier Quitantie.

Geene dispositie zal geadmitteerd, noch eenige betaling van Interessen of Renten geschieden van Kapitalen, waarvan het Duplicaat-Declaratoir niet in voege voorschreven, terug gebragt wordt, ten zij op verzoek, bij Requeste aan den Directeur-Generaal der Publieke Schuld te doen, met bijvoeging van behoorlijk bewijs der onmogelijkheid om aan deze verordening te voldoen.

23. Bij en met de eerste inlevering van Effecten, door of voor een persoon of qualiteit geschiedende, zal tevens worden overgegeven een geheel vel Papier, en wel ordinair Schrijfpapier, op het welk zullen zijn gesteld de eigenhandige teekeningen van de persoon of personen die bevoegd zijn over de ingeschreven wordende Kapitalen te disponeren, ten einde ten allen tijde met de inkomende teekeningen te kunnen worden geconfronteerd.

24. Bij de inschrijving zal tot goedmaking der kosten worden betaald als volgt:

Voor elke partij Effecten, rentende drie ten honderd en daar

daar beneden, mitsgaders voor alle Lijf- en Jaar-renten zal betaald worden voor duizend Guldens Kapitaal of minder, één Stuiver.

Boven duizend Guldens tot twee duizend incluis, twee Stuivers en zoo vervolgens, met opklimming van één Stuiver voor elke duizend Guldens.

Voor alle Effecten, hooger rentende dan drie ten honderd, het dubbeld van dien.

25. De Directeur-Generaal der Publieke Schuld, zal zorgen, dat de ſtaat van elks Bezittingen, zoo veel in hem zijn kan, niet worden openbaar gemaakt en tot derzelver geheimhouding alle de Beambten der Directie welke zulks aangaan zal, op de meest efficacieuſte wijze verpligten.

II. Het tegenwoordig Beſluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnſereerd.

III. Onze Minister van Justitie en Politie en den Directeur-Generaal der Publieke Schuld zijn belast met de executie van het tegenwoordig Beſluit.

Gegeven te Amſterdam den 23ſten van Sprokkelmaand van het Jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

LODEWIJK.

De Minister van Juſtitie en Policie,

C. F. VAN MAANEN.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Conſtitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Wij hebben beſloten en beſluiten:

I. Wordt gearresteerd het navolgende:

REGLEMENT op de overſchrijving van ingeſchrevene Kapitalen in het Grootboek, mitsgaders op de Renten en Interest- betaling derzelven.

Art. 1. Tot het doen der overſchrijvingen bij de Wet bepaald, zullen bij de generale Directie der Publieke Schuld moeten worden ingeleverd, behoorlijke Overſchrijvings-Billetten, inhoudende, behalve de overteſchrijvene Som, ook de naam of qualiteit van den genen op wiens rekening men de te doene overſchrijving vraagt, mitsgaders de opgave der woonplaats, wanneer de genen aan wien overgeſchreven wordt, buiten de Hoofdſtad woonachtig zijn.

Dusdanige Overſchrijvings-Billetten zullen door den regthebbende zelve, of zijn gemagtigde moeten worden geteekend, en door den Teekenaar zelve of deszelfs gemagtigde moeten worden ingebragt bij de generale Directie der Publieke Schuld.

2. De genen die verkiezen hunne Overſchrijvings-Billetten door andere te laten teekenen, zullen daartoe moeten verleenen procuratie, geregtelijk of Notarieel gepasſeerd; en voor zoo veel des noods behoorlijk gelegaliſeerd; van deze procuratien zal een afſchrift bij de generale Directie der Publieke Schuld moeten worden afgegeven, en de procuratie door den houder, alvorens daarvan het effect te kunnen genie-

nieten, en vervolgens eenmaal in elk jaar aldaar moeten worden geregistreerd.

De procuratien te verleiden door den genen welke buiten dit Rijk woonachtig zijn, zullen in alle gevallen moeten zijn gelegaliſeerd, en wel door de reſpective Ministers of Conſuls van dit Koningrijk, wanneer zich zoodanige ter plaatſe of in de nabuurſchap van zes uren derzelve bevinden, ofte bij ontſtentenis van dien door de daartoe bevoegde Autoriteiten.

3. Ten einde alle misbruik te weren, zullen geene Overſchrijvings-Billetten noch eenige Quitantien van Renten of Interesſen worden gereſpecteerd, waar van de handteekening niet kan worden geconfronteerd, tegen eene gelijke teekening, bevorens bij de generale Directie der Publieke Schuld voor handen.

4. Ter rigtige executie van het voorgaand Artikel wordt bepaald, zoo wel ten opzigte van die genen, welke hunne Overſchrijvings-Billetten of Renten en Interest Quitantien zelve teekenen, als ten opzigte van gemagtigden tot deze teekening.

Eerſtelijk: dat alle Inwoners der Hoofdſtad of die genen, die begeeren ten dezen opzigte met hun gelijk geſteld te worden, alvorens over hunne inſchrijvingen of over de Interesſen of Renten daar uit ſpruitende te kunnen disponeren, hunne handteekening bij de generale Directie der Publieke Schuld zullen moeten ſtellen in een Register, ten dien einde beſtemd, en tevens op een Franſijn, het welk hen zal worden overhandigd.

Ten Tweeden: dat die genen welke buiten de Hoofdſtad woonachtig zijn, zullen kunnen volſtaan met hunne handteekeningen op een vel ſchrijfpapier, bij gefrankeerde Brief aan de generale Directie der Publieke Schuld intezenden, in dier voegen als bij Art. 23 van het Reglement op de primitive inſchrijvingen is voorgeſchreven.

Wanneer de handteekeningen reeds ingevolge het zoo evengemelde 23ste Artikel bij de generale Directie der Publieke Schuld bekend zijn, zal het stellen der teekening in het Register of de inzending daarvan niet gerequireerd worden, doch desniettemin de hier boven voorschreven teekening op het Fransijn moeten plaats hebben, voor zoo veel aanbetreft de inwoners der Hoofdstad, of de gene die begeeren ten dezen opzigte met hen gelijk gesteld te worden.

5. Wanneer het voorgeschrevene in het voorgaande Artikel andere dan afzonderlijke personen concerneert, zullen alle die genen, welke gezamenlijk eene Administratie uitoefenen, gehouden zijn, hunne respective handteekeningen in het Register bij dat Artikel vermeld te stellen, en elk individueel mede op het Fransijn, het welk aan ieder van hen, invoege voorsz. ter hand gesteld zal worden, of wel indien zij buiten de Hoofdstad woonachtig zijn, hunne respective teekeningen behoorlijk intezenden.

Van alle veranderingen in zoodanige Administratien zal bij de generale Directie der Publieke Schuld, kennisse moeten gegeven worden, met roijering tevens der vervallene en ter boekstelling of inzending der nieuwe handteekening.

6. Alle de genen die niet verkiezen hunne Overschrijvings-Billetten zelve inteleveren, maar voornemens zijn, zulks door hunne ten dien einde gemagtigden te doen, zullen, voor zoo verre zij Inwoners der Hoofdstad zijn, of begeren daarmede gelijk gesteld te worden, gehouden zijn, deze Procuratie te passeren bij de generale Directie der Publieke Schuld, en hunne handteekeningen tevens te stellen op het afschrift der Procuratie, het welk hen ten dien einde wordt afgegeven; deze Procuratien zullen telken jare moeten worden vernieuwd.

Zij, die geene Inwoners der Hoofdstad zijn, zullen gehouden zijn, aan dezelfde formaliteiten omtrent de volmagten, tot inbrenging der Overschrijvings-Billetten, als omtrent de Pro-

Procuratien tot teekening der gezegde Billetten bepaald zijn, bij het 2de Art. hier voren gemeld.

7. Allen die zelve hunne Overschrijvings-Billetten inbrengen, zullen de aan hen overhandigde Fransijnen, en zij die bij speciale of generale Procuratie zulks doen, hunne Procuratien op requisitie moeten vertoonen.

8. Ieder Teekenaar van Overschrijvings-Billetten zal verpligt zijn, deszelfs Overschrijvings-Billetten niet alleen behoorlijk intevullen, maar ook te nommeren, en wel telkens na iedere jaarlijksche sluiting van het Grootboek, te beginnen met No. 1.

Hij zal gehouden zijn op ieder No. 1 zijner Billetten, onder zijne gewone teekening, zijne doopnamen volledig uittesschrijven; gehuwde Vrouwen zullen gehouden zijn hare teekening aldus interigten dat zij hare geboortenaam achter die harer Echtgenooten plaatsen; Weduwen zullen moeten teekenen:

Weduwe van . . . .
Geboren . . . .

Alles op boete van zes stuivers voor elk Billet dat bevonden wordt verkeerdelijk ingevuld, niet, of verkeerd genommerd, of niet behoorlijk geteekend te zijn.

9. Tot het aannemen der Overschrijvings-Billetten zal dagelijks, de Zon- en Feestdagen, en de dagen der hier na bepaalde sluitingen uitgezonderd, worden gevaceerd, des 's morgens van negen tot elf uren tegen betaling van het gewone hier na te bepalen partij-geld.

Voor elk Overschrijvings-Billet het welk des morgens na elf uren tot des namiddags om drie uren wordt ingeleverd, zal boven het gewone partij-geld, nog worden betaald zes stuivers; des zaturdags echter zal na elf uren des morgens geen gewoon Billet van overschrijving worden aangenomen.

10. Na drie uren des namiddags, en des zaturdags na elf uren

uren des morgens, zullen geene Overschrijvings-Billetten worden aangenomen, dan alleen tot herstel van over disponering, en verders in zoodanige extra-ordinaire gevallen welke geen uitstel kunnen lijden, ter beoordeeling van den Directeur-Generaal der Publieke Schuld op verzoek daartoe bij Requeste aan denzelven te doen, en niet dan na zijn bekomen consent; zullende bij de Requesten en Dispositien in het laatste geval moeten worden in acht genomen het bepaalde bij Publicatie op het Middel van het Klein Zegel, van 28 November 1805 § 29 C. en § 30.

11. Wanneer iemand van zijne Rekening, op die van een ander, doch voor rekening van een derde, overschrijft, zal zulks in het Overschrijvings-Billet moeten worden vermeld, insgelijks op verbeurte van zes stuivers voor elk Billet waarin zulks verzuimd wordt.

12. Van de Partijen of Fondsen, welke men op zijne rekening ontvangt, zal niet voor den volgenden werkdag mogen worden gedisponeerd met uitzondering alleen van den dag in Artikel 16 der Wet vermeld.

13. Wanneer iemand mogt komen over te disponeren zullen zijne ingeleverde Overschrijvings-Billetten, ofte zoo veel derzelve van het laatste nommer af te beginnen als de over-dispositie beloopt, blijven liggen, en zal hij gehouden zijn bij de eerstbekomene kennis van het begaan abuis hetzelve te redresseren door het ontbrekende behoorlijk op zijne rekening te doen stellen, en daardoor het ingeleverde Overschrijvings-Billet, ofte de ingeleverde Overschrijvings-Billetten te doen gelden, zullende geen derzelven mogen worden ingetrokken; en zal daarenboven, wegens het begaan abuis betaald moeten worden eene boete van drie ten honderd van het ontbrekende, te regelen in geld naar de beurs-prijs van het overgedisponeerde, met dien verstande echter, dat indien op denzelfden dag vóór drie uren ofte tusschen vijf en zes uren

des

des namiddags, of wel vóór dat van het begane abuis van wege de Directie aan hem zal zijn kennis gegeven, het ontbrekende door Overschrijving van anderen op de voormelde rekening wordt vervuld, als dan niet meer zal verbeurd worden dan een half ten honderd van het overgedisponeerde; zullende de boete, ingevolge Artikel 27 der Wet, nimmer hooger dan twee honderd Guldens mogen beloopen.

14. Wanneer iemand partijen op zijne rekening te ontvangen heeft, ofte gehad heeft, ofte verzekerd zijn wil van het beloop van zijn Credit op het Grootboek, zal hij des morgens tusschen half acht en half negen uren bij de generale Directie der Publieke Schuld kunnen verschijnen, ofte zijn Gemagtigde tot het inbrengen der Overschrijvings Billetten doen verschijnen, en aldaar naar de plaats gehad hebbende Afschrijvingen of zijn Saldo, informeren.

In het laatste geval zal door hem zelven of gezegde Gemagtigden het Saldo schriftelijk worden opgegeven, en beantwoord worden met accoord, of niet accoord.

Het zal hem of zijne Gemagtigden vrijstaan, zich door een Koninglijke Notaris en Getuigen te doen vergezellen, ten einde wanneer het opgegeven Saldo accoord is, aan denzelven worde visie gegeven van het Folio op het Grootboek waar op die rekening staat.

Hetzelfde zal vervolgens ook nog tot elf uren kunnen plaats hebben, doch als dan tegen betaling van één Gulden en van nog zes Stuivers bovendien, voor elke post meer dan vier; naar welke zal worden gevraagd.

15. Wanneer het Saldo eener Rekening of eenige partij bij twee herhaalde schriftelijke opgaven bevonden wordt niet accoord te zijn, zal zoodanige rekening, specifiek en geheel uitgeschreven, moeten worden ingeleverd bij de Generale Directie der Publieke Schuld, om aldaar onderzocht, de abuizen verbeterd, en aan den Directeur-Generaal der Publieke

Schuld te worden aangeboden, ten einde dezelve Rekening kunne worden accoord gesteld; zullende elk abuis door de belanghebbende gemaakt en bij de Generale Directie aangewezen, worden beboet met zes Stuivers.

16. Van alle gedane overschrijvingen zal men dagelijks eene Kopij vervaardigen, en t'huis zenden aan hem, van wiens rekening afgeschreven is, en bij aldien deze buiten de Hoofdstad woonachtig is, als dan aan deszelfs daar binnen woonende Gemagtigde, of ter zoodanige plaatse binnen de Hoofdstad, als door hem mogt zijn aangewezen, ten einde dezelve kunne nagaan, of zulks met zijne boeken overeenkomt, en hij zich ingevalle van verschil, bij de eerste ontdekking van dien, bij de Generale Directie der Publieke Schuld in persoon, of door Gemagtigden kunne vervoegen, om onderzoek te doen.

17. Die genen, die begeeren zullen dagelijks een uittreksel te hebben van het geen op hunne Rekening ontvangen is, zullen jaarlijks daar voor moeten betalen ééns *tien Guldens*, en daarenboven een stuiver voor elke post.

18 Wanneer bevonden wordt dat door eene verkeerde invulling in het Overschrijvings-Billet, van een naam, qualiteit, woonplaats als anderzins, de overschrijving verkeerdelijk heeft plaats gehad, zal dit erreur niet kunnen worden geredresseerd, dan na dat alvorens die gene op wiens rekening dusdanige post verkeerdelijk is overbragt geworden, geconsenteerd heeft in het weder afschrijven dezer post en het restituëren der zaak in integrum.

Van dit Consent zal bij de Generale Directie der Publieke Schuld moeten blijken, door de verschijning in persoon van den Overschrijver, en tevens van den geen, die hetzelve moet verleenen, wanneer zij binnen de Hoofdstad woonachtig zijn, en anderzins bij inlevering van zoodanige Acten en Documenten, als de Directeur-Generaal der Publieke Schuld, naar gelang der omstandigheden, en van elk bijzonder geval, zal komen te vorderen.

Wan-

Wanneer het begaan erreur van dien aard is, dat de overſchrijving geſchied is op een naam of qualiteit, welke nog niet op het Grootboek is bekend, zal het erreur kunnen geredresſeerd, en de zaak in integrum gerestitueerd worden, op eene ſchriftelijke, onder preſentatie van Eede, geteekende verklaring van den Overſchrijver, inhoudende redenen van het erreur en tevens opgave van de perſoon eigenlijk door hem gemeend, die zulks als dan ook zal moeten attesteren.

Voor het redresſeren van ieder dusdanig begaan abuis, zal eene boete van drie Guldens door den Overſchrijver moeten worden betaald.

19. Ingevalle van overlijden van iemand, Fondſen ten zijnen name ingeſchreven hebbende, zullen de Erfgenamen of Regtverkrijgende, ofte Executeuren of Boedel-beredderaars, alvorens over de ingeſchrevene Fondſen of de Renten te kunnen disponeren, gehouden zijn van hun regt of bevoegdheid door voldoende bewijzen te doen blijken.

Hetzelfde zal moeten plaats hebben, bij opkomende Curatele, Sequestratie als anderzins.

20. Geene overſchrijvingen of verpanding van Kapitalen, ſtaande op rekening van Adminiſtratie en Voogdijſchappen of bekend als verbonden Goederen, conditionele Bezittingen en dergelijken, zullen kunnen noch mogen plaats hebben, dan na dat alvorens door productie van genoegzame bewijzen, ten volle zal zijn gebleken, dat de adminiſtrerende perſonen, Voogden, conditionele Bezitters, Erfgenamen of Regtverkrijgende, het zij door diſpoſitiën van den Regter ofte andere bevoegde Magten, of door afloop of verſterf tot overſchrijving ofte diſpoſitiën zijn bevoegd; zoodanige bewijzen zullen moeten zijn volledig en ten genoegen van den Directeur-Generaal der Publieke Schuld, welke in alle gevallen, en ten allen tijde bevoegd zal zijn om meerdere of andere bewijzen te vorderen, wanneer hij het noodzakelijk

oordeelt. — Die genen welke van buiten 's Lands worden geproduceerd, zullen behoorlijk moeten zijn gelegaliseerd.

21. Het gewoon partij-geld van te doene overschrijvingen door den Overschrijver te betalen, wordt bepaald als volgt:

Voor elke partij Inscriptiën, rentende drie ten honderd en daar beneden, mitsgaders voor alle Lijf- en Jaar-renten zal worden betaald, voor duizend Guldens Kapitaal of minder een Stuiver, boven duizend Guldens tot twee duizend Guldens incluis, twee Stuivers, en zoo vervolgens met opklimming van een Stuiver voor elke duizend Guldens.

Voor alle Inscriptiën hooger rentende dan drie ten honderd, het dubbeld van dien.

Voor het passeren der procuratie tot inbrenging van Overschrijvings-billetten zal worden betaald twaalf Stuivers, buiten de kosten van het Zegel.

Voor het registreren van Procuratiën en voor het stellen van exhibitum of visa, of wel van bewijs van roijement op eenige Acte of Document, zal voor iedere procuratie en voor elk gesteld exhibitum, visa of bewijs van roijement, betaald worden een Schelling.

Voor het stellen en voor het roijeren van eenige annotatiën op het Grootboek, voortspruitende uit andere Acten of Documenten, dan waar voor reeds een Schelling betaald is, zal insgelijks telkens een Schelling betaald worden.

22. De betaling van de Renten of Interessen der op het Grootboek, ingeschrevene Kapitalen, zal in de Hoofdstad van het Rijk op Ordonnantie van den Directeur-Generaal der Publieke Schuld, door den Kassier van het Grootboek geschieden.

23. Na de her-opening van het Grootboek, zal de Directeur-Generaal der Publieke Schuld, ingevolge het bepaalde bij het 4de Art. der Wet, bij advertissement in de Koninklijke Courant te plaatsen, als mede bij affixie aan het Locaal van

van het Grootboek, 's wekelijks bekend maken, van welke Renten en Interessen de Ordonnantiën op den Kassier van het Grootboek zullen kunnen worden afgehaald.

24. De Ordonnantiën op den Kassier van het Grootboek zullen worden gesteld ten name van den bevoegden Renthesser in Art. 22 der Wet aangewezen, en afgegeven tegens inbrenging van eene Quitantie, waarbij de gezegde bevoegde Renthessers verklaart, de som in dusdanige Ordonnantie vervat, ter voldoening der hem competerende Interessen of Rente ontvangen te hebben.

25. De in het voorgaande Artikel omschrevene Quitantiën zullen vrij zijn van Zegel, en moeten zijn geteekend door de bevoegde Renthessers zelve, of door hunne bekende Gemagtigden. In het laatste geval zal men omtrent het verleenen van Procuratiën tot het doen dezer teekening, zich in alles moeten reguleren naar het geen in Art. 3 hier voor is gestatueerd.

26. Wanneer iemand eene Quitantie van meerderen of minderen Interest of Rente inzendt, dan hem competeert, zal de Quitantie gebiffeerd, met daar opstelling van de woorden *niet accoord*, worden terug gegeven, en eene andere dienvolgens behoorlijk veranderde moeten worden ingebragt, welke echter niet zal worden aangenomen, dan met bijbetaling van een schelling boete.

In cas van voortdurend verschil omtrent de hoegrootheid der competerende Renten of Interessen, zal het bepaalde bij Art. 15 van applicatie gemaakt worden, ten einde dusdanig verschil te termineren.

27. Het zal een ieder vrijstaan, in plaats van de bij het tegenwoordig Reglement en dat op de primitive Inschrijving in het Grootboek bepaalde speciale Procuratiën, tot alle de verrigtingen bij het Grootboek, een ander persoon in het generaal te mágtigen.

Ten opzigte van dusdanige generale Procuratie zal insgelijks in allen deele moeten worden geobſerveerd het voorgeſchrevene bij Art. 2 hier voren.

28. Bij intrekking van eenige ſpeciale of generale Procuratiën, zal bij de Generale Directie der Publieke Schuld, van dusdanige intrekking een ſchriftelijk blijk moeten worden ingeleverd.

Alle Procuratiën, welke ingevolge het hier voren geſtatueerde moeten worden vernieuwd of geregistreerd, zullen, bij gebrek van obſervantie dezer formaliteiten, niet worden gereſpecteerd.

29. Van alle Procuratiën en verdere Acten bij de Generale Directie der Publieke Schuld, ten opzigte van het Grootboek in gebruik, zullen authentieke Formulieren bij dezelve verkrijgbaar geſteld worden, tegen betaling van een Stuiver voor ieder Formulier.

Alle acten binnen het Rijk te pasſeren, zullen naar de gezegde Formulieren moeten ingerigt zijn.

II. Het tegenwoordig beſluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnſereerd.

III. Onze Minister van Juſtitie en Politie en de Directeur-Generaal der Publieke Schuld, zijn belast met de executie van het tegenwoordig beſluit.

Gegeven te Amſterdam, den 23ſten van Sprokkelmaand van het jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

L O D E W IJ K.

De Minister van
Juſtitie en Politie.
C. F. VAN MAANEN.

L O-

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, KONING VAN HOLLAND, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende de voordragt door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

I. Wordt gearresteerd het *wetboek Napoleon*, ingerigt voor het Koningrijk Holland, hier navolgende:

WETBOEK NAPOLEON,
ingerigt voor het
KONINGRIJK HOLLAND.

INLEIDING.

Van de bekendmaking, de uitwerkselen en de toepassing der wetten in het algemeen.

Art. 1. De wetten hebben hare werking over het geheele grondgebied van Holland, uit krachte der afkondiging van dezelve, door den Koning gedaan.

Zij werken terstond na dat derzelver afkondiging, in ieder gedeelte van het rijk, bekend zal kunnen zijn.

Deze afkondiging zal gehouden worden bekend te zijn, in de stad, waarin de koninklijke residentie gevestigd is, één dag, en in de overige gedeelten van het departement der residentie twee dagen na den dag der afkondiging, en in ieder der overige departementen, na verloop van denzelfden termijn, met bijvoeging van zoo vele dagen, als de plaats, waar de afkondiging zal geschied zijn, van de hoofdplaats van ieder departement verwijderd is, twaalf uren gaans te houden voor éénen dag, en de overschietende uren voor eenen geheelen dag.

2. De wetten verbinden alleen voor het toekomende, en hebben geene terugwerkende kracht.

3. De wetten van politie en zekerheid zijn verbindende voor allen, die hun verblijf op het grondgebied van Holland houden.

On-

Onroerende goederen van vreemdelingen, zoo wel als van ingezetenen, zijn onderworpen aan de wetten van dit rijk.

De wetten, betreffende den ſtaat en betrekking van perſonen, zijn toepasſelijk op alle Hollanders, ook wanneer zij zich buiten 's lands bevinden.

4. De regter, die weigert regt te ſpreken, onder voorwendſel dat de wet duister of onvolledig is, of wel dat dezelve geheel ſtilzwijgt, is ſchuldig aan *regtsweigering*, en deswegens aanſprakelijk.

5. Wanneer eenig geval voorkomt, het welk bij de wet niet bepaald is, noch, door de toepasſing van de regelen eener gezonde uitlegkunde, volgens de wet kan worden uitgemaakt, moet in de beſlisſing van hetzelve gevolgd worden, het geen met de billijkheid, en de analogie van het vastgeſteld regt, in gelijkzoortige gevallen, zal bevonden worden meest overeenkomſtig te zijn.

6. Geen regter vermag, bij wege van algemeene dispoſitie of reglement, uitſpraak te doen in zaken, die aan zijne beſlisſing onderworpen zijn.

7. Alle bedingen of overeenkomſten, welke ſtrijdig zijn met de bepalingen der wetten, die op de publieke orde of goede zeden betrekking hebben zijn krachteloos.

EERSTE BOEK.

Van de perzonelijke regten.

EERSTE TITEL.

Van het genot en van het verlies der burgerlijke regten.

Eerſte Hoofdſtuk.

Van het genot der burgerlijke regten.

8. Alle Hollanders hebben aanſpraak op het genot der burgerlijke regten.

9. Een iegelijk, in Holland uit vreemden geboren, wordt als Hollander gerekend, wanneer hij, bij zijne meerderjarigheid, zijn domicilie of woonſtede in Holland gevestigd houdt, of wanneer hij, zich in een ander land ophoudende, zijne vaste woonplaats in Holland, binnen het jaar na zijne meerderjarigheid overbrengt.

10. Kinderen, uit Hollandſche ouders in een vreemd land geboren, zijn Hollanders.

Kin-

Kinderen, in een vreemd land geboren uit een' Hollander, die zijne betrekking als zoodanig verloren heeft, worden als Hollanders aangemerkt, wanneer zij aan het bepaalde bij artikel 9 voldoen.

11. Vreemdelingen genieten in Holland dezelfde burgerlijke regten, welke toegestaan zijn of zullen worden aan Hollanders, in die landen, waartoe die vreemdelingen behooren.

12. Eene vreemde vrouw, met een Hollander getrouwd zijnde, volgt de burgerlijke betrekking van haren man.

13. Een vreemdeling, door den Koning geadmitteerd om in Holland zijn domicilie te vestigen, heeft het volle genot van alle burgerlijke regten, zoo lang hij zijn domicilie aldaar blijft houden.

Tweede Hoofdstuk.

Van het verlies der burgerlijke regten.

14. De regten van Hollander worden verloren:

1°. Door naturalisatie in een ander land:

2°. Door het aannemen van eenige publieke functie of pensioen, opgedragen of toegestaan door het gouvernement van een ander land, zonder tot die aanneming door den Koning geautoriseerd te zijn; en

3°. Door dit land te verlaten, en zich in een ander land nedertezetten, met blijkbaar voornemen om zijn bestendig verblijf buiten 's lands te houden.

15. Iemand, zijne betrekking als Hollander verloren hebbende, kan dezelve ten alle tijde weder verkrijgen, indien hij, na bekome admisfie van den Koning, in Holland weder terug komt, aldaar zijn vast domicilie vestigt, en bij het gemeente-bestuur zijner verkozen woonplaats eene verklaring aflegt, van zich te onderwerpen aan de wetten van dit rijk; afstand doende van alles wat daar mede strijdig is.

16. Eene hollandsche vrouw, met een' vreemdeling in het huwelijk tredende, volgt den staat van haren man: indien zij weduwe wordt, krijgt zij de betrekking als Hollandsche terug, mits zij haar vast verblijf in Holland houd, of daarin, binnen het jaar na het overlijden van haren man, terug keert, en haar domicilie vestigt.

17. Het terug bekomen van den staat van Hollander heeft geene achteruitwerkende kracht, het geeft aan niemand vroegere voordeelen, dan die, welke voortspruiten uit regten, aan hem sedert dat tijdstip opgekomen.

18. Een Hollander, zonder autorisatie van den Koning, bij eene

vreemde mogendheid militaire dienst genomen hebbende, of lid geworden zijnde van een vreemd militair genootschap, verliest daardoor zijne betrekking als Hollander.

Hij zal in Holland niet kunnen terug komen, dan met toestemming des Konings, noch zijne betrekking als Hollander wederkrijgen, dan alleen op dezelfde voorwaarde, waarop een vreemdeling den burgerlijken staat als Hollander bekomen kan, en behoudens het verder bepaalde in artikel 15.

TWEEDE TITEL.

Van de bescheiden of akten van den burgerlijken staat.

19. Van de geboorten, huwelijken en sterfgevallen zullen akten worden opgemaakt, en openbare registers worden gehouden.

20. Ten dien einde zal van iedere geboorte en sterfgeval, binnen dit rijk voorvallende, als mede van iedere geboorte uit een hollandsche vader of moeder, en van ieder sterfgeval van een' Hollander, buiten het rijk voorvallende, aangifte moeten worden gedaan.

De ondertrouw en bevestiging der huwelijken, zoo als die bij den titel van het huwelijk bepaald zijn, wordt voor de aangifte derzelve gerekend.

21. Bijzondere reglementen bepalen voorts de wijs en den voet der aangiften, den tijd, wanneer, de plaats, waar, en de personen, door welke dezelve moeten geschieden, de pœnaliteiten tegen de nalatigen, als mede den vorm en inrigting der akten en registers, bij de vorige artikelen vermeld.

DERDE TITEL.

Van domicilie of woonstede.

22. Ieder Hollander wordt, ten aanzien der uitoefening zijner burgerlijke regten, geacht zijn domicilie of woonstede te hebben op die plaats, waar hij zijn voornaam verblijf gevestigd heeft.

23. Iemand kan echter op twee of meerdere plaatsen domicilie houden, doch niet anders, dan met betrekking tot zekere door hem uitdrukkelijk bepaalde zaken, welke hij op zoodanige plaats of plaatsen uitstaande heeft.

24. Hij moet ook, in zulke gevallen, op zoodanige plaats of plaatsen, tot dat einde, uitdrukkelijk domicilie kiezen.

25. Een domicilie, betrekkelijk eene bepaalde zaak, op zekere plaats ge-

gekozen, heeft ten gevolge, dat alle dagvaardingen en exploicten, aan dat domicilie gedaan, mits tot die zaak betrekking hebbende, van die kracht gehouden worden, als of zij aan het gewoon domicilie gedaan waren.

26. Het verblijf, voor een' tijd of ſaizoen, op een buitengoed, wordt voor geen domicilie gehouden.

27. Iemand zich, ter zake van eene publieke, tijdelijke of herroepelijke functie, op eene plaats ophoudende, behoud zijn vorig domicilie, ten zij duidelijk bleek, dat hij zijn tegenwoordig verblijf tot zijne vaste woonplaats verkozen had.

28. Eene getrouwde vrouw heeft geen ander domicilie, dan dat van haren man.

Een minderjarige, onder de magt van ouders of voogden, volgt het domicilie van zijn vader en moeder of voogden.

Een meerderjarige, die zijn perſoon verloren heeft, volgt het domicilie van zijn curator.

Ingevalle er meer dan één voogden of curators zijn, wordt het domicilie van den eerstbenoemden gevolgd.

29. Meerderjarige dienstboden, die met hun heer of vrouw onder hetzelfde dak wonen, volgen het domicilie van hun heer of vrouw.

30. Het ſtaat aan ieder vrij van domicilie te veranderen. Deze verandering van domicilie geſchiedt door verhuizing van de eene plaats naar de andere, met oogmerk, om zijn verblijf aldaar voornamelijk te vestigen.

31. Het bewijs van het oogmerk, in het vorig artikel vermeld, wordt opgemaakt uit de omſtandigheden.

VIERDE TITEL.

Van afwezenden.

32. Iemand zijne woonplaats verlaten hebbende, zonder orde op de waarneming zijner zaken te ſtellen, trekt de regter zich de zorg voor de belangen van dien afwezenden aan, door het aanſtellen van een curator over deszelfs onbeheerden boedel.

33. Het verlaten door iemand van zijne woonplaats, zonder orde op de waarneming zijner zaken geſteld te hebben, wordt opgemaakt uit omſtandigheden en daadzaken, waar van notoirlijk, of door beſcheiden en getuigenisſen, is blijkende.

34. Een afwezende wordt vermoed dood te zijn, wanneer, gedurende

rende het verloop van twintig jaren, geen tijding nopens zijn dood of leven is ingekomen.

35. Deze jaren verloopen zijnde, zijn de vermoedelijke erfgenamen van den afwezenden, mitsgaders de legatarisſen en fidei-commisſaire of andere verwachters, en wel dezulken, die met het uiteinde van deze twintig jaren als zoodanig bevonden worden, bevoegd, om afgifte van den boedel en goederen te vorderen; welke de regter, na onderzoek, of nopens het verblijf van den afwezenden nog iets te ontdekken zij, aan hen toeſtaat, mits borgen, of andere zekerheid, ten genoege van den regter, ſtellende, voor de wederoplevering, ingeval de afwezende bij vervolg nog mogt te voorſchijn komen.

36. Deze borgtogt of zekerheid duurt zoo lang, tot dat de afwezende, zoo hij nog leven mogt, den ouderdom van vijf-en-zeventig jaren bereikt zoude hebben.

37. Wanneer de afwezende, het zij vóór of na dien tijd, te rug komt, of zijne aanwezigheid blijkbaar wordt, bekomt hij den boedel en goederen terug, in den ſtaat, waarin dezelve zich bevinden, of wel de prijzen van het verkochte, of de goederen in welke de ontvangen kooppenningen belegd zijn.

38. Wanneer daarentegen het overlijden van den afwezenden, en het tijdſtip daar van, kennelijk wordt, kan deze restitutie gevorderd worden, door die genen, welke op dat tijdſtip de meest geregtigden worden bevonden.

39. De vermoedelijke erfgenamen buiten ſtaat zijnde, om borgen of zekerheid te ſtellen, blijft of wordt de boedel onder curatele geſteld; doch de vruchten, die daarvan afkomen, worden hun jaarlijks uitgekeerd zonder borgtogt.

V IJ F D E   T I T E L.

Van het huwelijk.

Eerſte Hoofdſtuk.

Van trouwbeloften.

40. Allen, die zich kunnen verbinden, en met elkander mogen trouwen, kunnen trouwbeloften aangaan.

41. Deze verbindtenis moet duidelijk, onbewimpeld, vrij en ongedwongen zijn, en voorts alle die vereischten hebben, welke noodig zijn, om aan toezeggingen eene verbindende kracht te geven.

42. Min-

42. Minderjarigen hebben daartoe noodig de goedkeuring van hen, zonder welker toeftemming zij geen huwelijk kunnen aangaan.

43. Er mag geen regt worden gedaan, dan op trouwbeloften, die van weerskanten erkend zijn, of door fchriftelijk befcheid bewezen worden, zonder dat eene delatie of deeling van eede in dit ftuk wordt toegelaten.

44. Het wederzijdfche verzoek, om in ondertrouw te worden aangenomen, wordt voor eene verbindende trouwbelofte gehouden, zonder dat daartoe eenig verder bewijs noodig is.

45. Trouwbeloften kunnen aangegaan worden, of zonder tijdsbepaling, of op tijd, mits niet langer dan op twee jaren.

46. Zij kunnen ook worden aangegaan onder conditien of voorwaarden, mits dezelve mogelijk, geoorloofd en betamelijk zijn, overeenkomftig de bepalingen, hierna ten aanzien der verbintenisfen voorgefchreven.

47. De kracht van wettig aangegane trouwbeloften is, dat de een den anderen tot derzelver vervulling kan noodzaken, of terftond, indien zij zuiver zijn aangegaan, of wanneer de bijgevoegde tijd of voorwaarde verfchenen of vervuld is, indien de verbintenis zulks medebrengt.

48. Trouwbeloften zijn nietig:

1°. Wanneer minderjarigen dezelve hebben aangegaan, zonder toeftemming van hen, wier goedkeuring zij tot het huwelijk noodig hebben:

Die toeftemming echter, naderhand gevolgd zijnde, maakt de trouwbelofte beftaanbaar;

2°. Trouwbeloften zijn nietig, wanneer dezelve door een getrouwd man of vrouw, ftaande huwelijk, zijn aangegaan; en

3°. Wanneer zij door vreeze, bedrog of merkelijke dwaling zijn aangegaan.

49. Iemand zich door trouwbeloften aan twee of meer perfonen hebbende verbonden, zijn alleen de eerfte wettig en de latere nietig, onverminderd de actie tot fchadevergoeding aan den geen, die door de trouwbeloften misleid is.

50. Wanneer op de latere trouwbeloften de voltrekking van het huwelijk gevolgd is, zonder dat de eerstverbondene daartegen is opgekomen, verliezen alle andere trouwbeloften daar door hare kracht.

51. Trouwbeloften vervallen:

1°. Door den dood van één van de beide verloofde perfonen.

2°. Wanneer of beide, of een van beide, na de belofte, door een ligchamelijk gebrek, ter voortteeling onbekwaam wordt:

3°. Wanneer meerderjarigen trouwbeloften zonder der ouderen toestemming hebben aangegaan, en de reden van afkeuring, door de ouders ingebragt zijnde, bij den regter wordt goedgekeurd;

4°. Wanneer de voorwaarde, onder welke de trouwbeloften zijn aangegaan, niet vervuld wordt; en.

5°. Door wederzijdsche toestemming ter vernietiging der trouwbeloften.

52. Na dat echter de verloofde personen in ondertrouw zijn aangenomen, kan zulk eene vernietiging niet geschieden, dan bij openlijke verklaring, ten overstaan van den geen, bij wien de aanneming in ondertrouw gedaan is

53. Trouwbeloften kunnen ook door een van beide der verloofden, tegen wil en dank van den anderen, herroepen, en daar door verbroken worden, om alle zoodanige redenen, welke de regter oordeelt, niet uit wispelturigheid voortespruiten, maar gewigtig genoeg te zijn, om een van beide van de vervulling der trouwbeloften te ontheffen.

54. Geschenken tusschen verloofden worden gerekend, op hoop van het voorgenomen huwelijk, te zijn gedaan.

55. Zoodra de trouwbeloften vervallen, kunnen de geschenken wederzijds worden teruggeëischt.

56. Doch, die door schuld oorzaak is, dat de trouwbeloften vervallen, heeft geen regt, om de geschenken terug te vorderen.

Tweede Hoofdstuk.

Van huwelijks voorwaarden.

57. Allen, die een huwelijk mogen aangaan, kunnen ook huwelijks voorwaarden maken.

58. Minderjarigen, of die onder curatele staan, hebben daartoe de toestemming en adsistentie van hunne ouders, voogden of curateuren noodig.

59. Geene huwelijks voorwaarden worden voor wettig gehouden, dan die, welke voor de voltrekking van het huwelijk, geregtelijk of voor notaris en getuigen, gemaakt zijn.

60. Ook zijn alleen van kracht, die bepalingen, welke in de huwelijks voorwaarden uitdrukkelijk gemeld zijn, zonder dat men daar bij naar andere geschriften of aanteekeningen verwijzen mag.

61. De

61. De inventarisſen van aangebragte en buiten gemeenſchap gehoudene goederen worden, of in de huwelijks voorwaarden ingelast, of naderhand afzonderlijk, en zelfs onder de hand, gemaakt.

62. Het maken der inventarisſen verzuimd zijnde, vervallen daardoor wel niet te bedingen, bij huwelijks voorwaarden gemaakt, maar moet de aanbrenging der goederen door andere bewijzen worden aangetoond.

63. Bij huwelijks voorwaarden kan men alle zoodanigen bedingen maken, als men goedvind, mits zij nog met de wetten, noch met den aard des huwelijks ſtrijdig zijn.

64. De gemeenſchap van goederen, gelijk ook die van winst en verlies, mogen bij huwelijks voorwaarden zoo wel ingeroepen en bevestigd, als uitgeſloten worden.

65. Al wat bij huwelijks voorwaarden uit de gemeenſchap niet is uitgeſloten, blijft in de gemeenſchap.

66. De gemeenſchap van goederen enkel zijnde uitgeſloten, blijft de gemeenſchap van winst en verlies.

67. De gemeenſchap van winst en verlies, uitdrukkelijk zijnde bedongen, ſluit de gemeenſchap van goederen uit.

68. Beiden uitdrukkelijk zijnde uitgeſloten, blijft echter de gemeenſchap van de vruchten, baten en inkomſten der aangebragte en naderhand opgekomene goederen.

69. Men kan deze laatstgemelde gemeenſchap bij beding inkorten, door te bepalen, hoe veel elk der echtgenoten, uit zijne eigene inkomſten, in de algemeene huishouding zal inbrengen, of dat de kosten der huishouding, en alle de lasten van het huwelijk, uit de goederen van een van beiden, zullen worden gedragen.

70. Bij de huwelijks voorwaarden kan men ook bedingen, dat de gemeenſchap van goederen alleen gedeeltelijk zal plaats hebben; men kan dus bepalen, dat eenige van de aangebragte goederen of gelden buiten de gemeenſchap zullen blijven, of dat opkomende erfenisſen en legaten niet in de gemeenſchap zullen vervallen.

71. De bepaling, dat de geheele winst alleen voor den eenen, en alle verlies voor den anderen zijn zal, is nietig.

72. Eene vrouw kan echter wel bedingen, dat zij een gedeelte van de winst, mits de helft niet te bovengaande, zal genieten, zonder in eenig verlies gehouden te zijn.

73. Eene vrouw mag ook bedingen, zoo voor zich zelve als voor hare kinderen en andere erfgenamen, dat zij, bij ſcheiding des huwelijks,

lijks, zal hebben de keus, of zij in winst en verlies, ſtaande huwelijk gevallen, zal willen deelen, dan of zij begeert, hare aangebragte en ſtaande huwelijk verkregene goederen weder naar zich te nemen, zonder in de winst te deelen of in het verlies gehouden te zijn.

74. De gemeenſchap van goederen en van winst en verlies uitgeſloten zijnde, mag de vrouw bedingen, dat zij hare eigene goederen zal beheeren en beſtieren, zonder daarin eenige adſiſtentie van haren man noodig te hebben.

75. De aanſtaande echtgenooten kunnen, bij huwelijks voorwaarden, beſchikkingen over hunne wederzijdſche goederen na den dood maken, welke, ten aanzien van derzelver kracht en gevolge, gelijk ſtaan met beſchikkingen, bij uiterſten wil gemaakt.

76. De eene echtgenoot mag van den anderen eene douarie bedingen.

77. Douarien kunnen niet ſtrekken tot vermindering der legitime portien, aan kinderen of ouders, noch van kindsgedeelten aan voorkinderen, wegens de wet, toekomende.

78. Zij moeten insgelijks aan de voldoening der ſchulden van den overledenen echtgenoot achterſtaan.

79. De douarien hebben echter den voorrang boven alle erfſtellingen en maken bij testament.

80. Geen douarie gaat te niet door het legateren van gelijke of grootere waarde, zonder dat de douarie daarbij uitdrukkelijk is herroepen.

81. Zij wordt ook niet krachteloos door zoodanige benoeming van den langstlevenden tot erfgenaam, waarbij dezelve tevens belast is, om de goederen, bij zijn of haar overlijden, of eerder, aan anderen uittekeeren.

82. De douarie echter vervalt, en blijft ten voordeele van den gemeenen boedel, wanneer de langstlevende zuiver tot erfgenaam is geſteld, of wel onder voorwaarde, dat het geen van den boedel, op deszelfs overlijden, bevonden zal worden onverteerd en onvervreemd overteſchieten, als een gemeenen boedel tusſchen wederzijdſche erfgenamen zal verdeeld worden, en de langstlevende, in het laatſte geval, den boedel onder die voorwaarde heeft aanvaard.

83. Ouders, bloedvrienden, en zelfs vreemden kunnen zich bij de huwelijksvoorwaarden voegen, en zich daarbij, tot het geven van eene huwelijksgift, of het doen van eenige bijdragen tot onderſtand des huwelijks, verbinden.

84. Ouders kunnen bij de huwelijksvoorwaarden afſtand doen van de legitime portie, welke hun, bij kinderloos overlijden van een der echtgenooten, zoude toekomen.

85. Hu-

85. Huwelijksvoorwaarden worden krachteloos, wanneer het huwelijk, waartoe zij betrekkelijk zijn, door den dood van een der verloofden, of uit andere oorzaken niet voltrokken wordt.

86. De huwelijksvoorwaarden kunnen, voor de voltrekking van het huwelijk, met wederzijdsche toestemming der aanstaande echtgenooten, en van de genen wier goedkeuring tot het huwelijk vereischt wordt, herroepen worden, en kan in sommige daarbij gemaakte bepalingen verandering worden gemaakt, des dat die latere overeenkomst mede geregtelijk of notariaal zal moeten verleden worden.

87. Na de voltrekking van het huwelijk, kunnen de huwelijksvoorwaarden bij overeenkomst op geenerhande wijze herroepen of vernietigd worden.

88. Eene vrouw mag echter, ten voordeele van haar mans schuldeischers, afstand doen van het regt op hare ten huwelijk aangebragte en staande huwelijk verkregene goederen, als mede van het regt van legaal hijpotheek, aan haar, uit krachte der huwelijksvoorwaarden, toekomende.

89. Bij testament mag elk der echtgenooten, voor zoo veel hem of haar betreft, de bedingen, rakende de erfvolging na den dood, bij huwelijksvoorwaarden gemaakt, herroepen en vernietigen.

90. De echtgenooten mogen ook, ieder bij zijn te maken testament, de uitgeslotene gemeenschap van goederen, of van winst en verlies, weder inroepen.

91. Deze inroeping van gemeenschap is echter niet eerder van kracht en waarde, dan wanneer dezelve door een der echtgenooten met den dood bekrachtigd wordt; doch heeft in dat geval dezelfde kracht en gevolgen, als of zij van het begin der huwelijks had stand gegrepen.

92. Wanneer de herroeping alleen gedeeltelijk of bepaaldelijk geschied is, blijft het overige in volle kracht.

93. Geene huwelijksvoorwaarden zijn tegen schuldeischers of andere derden van eenige kracht, ten ware dezelve zijn geregistreerd.

94. De registratie, bij het vorig artikel vermeld, moet gedaan worden bij de autoriteit, daartoe door den Koning te benoemen, ter plaatse waar de aanstaande echtgenooten woonachtig zijn, of, zoo zij op verschillende plaatsen wonen, bij die van beider woonplaatsen.

95. Dezelve moet gedaan worden in een register, waaruit een ieder, ten zijnen koste, een afschrift kan doen ligten.

96. Men kan de huwelijksvoorwaarden geheel laten registreren, of wel alleen, bij wege van extract, die artikelen, welke men tegen der-

den wil doen werken; op die geregistreerde artikelen kan men zich dan ook alleen tegen derden beroepen, en op geene der ongeregistreerden.

97. De registratie, voor de voltrekking van het huwelijk niet gedaan zijnde, kan daar na gedaan worden, maar werkt dan alleen tegen derden van den tijd dier registratie af.

98. Vreemdelingen, zich met er woon in dit rijk nederzettende, zijn mede verpligt, deze registratie van hunne huwelijksvoorwaarden te laten doen, bij de voorſ. geſtelde magt, ter hunner in dit rijk verkozene woonplaats.

Derde Hoofdſtuk.

Van de vereischten des huwelijks.

99. Jongmans, onder de volle achttien, en Jonge dochters, onder de volle vijftien jaren, mogen geen huwelijk aangaan.

100. De Koning verleent nogtans dispenſatie van het geſtatueerde bij het voorgaand artikel, wanneer daar voor zeer dringende en zwaarwigtige redenen aanwezig zijn.

101. De wederzijdſche toeſtemming wordt tot het wezen van het huwelijk vereischt.

102. Een man kan maar eene vrouw, en eene vrouw maar eenen man, te gelijker tijd, in huwelijk hebben.

103. Perſonen, die elkander in de opgaande en nederdalende linie beſtaan, het zij door wettige, het zij door onwettige geboorte, of ook door aanhuwelijken, mogen te zamen niet trouwen.

104. In de zijdlinie is het huwelijk verboden, tusſchen broeder en zuster van heelen of halven bedde, het zij door wettige, het zij door onwettige geboorte, het zij door aanhuwelijken, als zoodanig aan elkander beſtaande.

105. Oom en nicht, moei en neef, van heelen of halven bedde, het zij door wettige, het zij door onwettige geboorte, het zij door aanhuwelijken, als zoodanig aan elkanderen beſtaande, mogen niet met elkander trouwen.

106. De Koning verleent nogtans, daartoe redenen vindende, dispenſatie van het geſtatueerde, bij de beide laatstvoorgaande artikelen, voor zoo verre daar bij echtverbindtenisſen van nabeſtaanden bij aanhuwelijking verboden zijn.

107. Perſonen, die met elkander in overſpel geleefd hebben, mogen nimmer te zamen een huwelijk aangaan.

Een

Een voogd of curator, of iemand van des voogds of curators kinderen mag niet trouwen met den geen, die onder deszelfs voogdij of curatele ſtaat, of geſtaan heeft, ten zij vooraf door den voogd of curator, ten overſtaan van den regter, rekening en verantwoording zal zijn gedaan.

109 Kinderen, zoo wel meerderjarigen als minderjarigen, al is het dat dezelve reeds te voren getrouwd zijn geweest, kunnen, zoo lang hun vader en moeder, of een van beiden in leven zijn, zonder derzelver toeſtemming, geen huwelijk aangaan; in geval van verſchil van gevoelens zal de toeſtemming van den vader genoegzaam zijn.

110. Indien een der beide ouders overleden ware, of in de onmogelijkheid om zijnen wil te kennen te geven, zal de toeſtemming van den anderen genoegzaam zijn.

111. De Koning verleent nogtans, daartoe redenen vindende, dispenſatie van het geſtatueerde bij artikel 109, ingevalle beide de ouders, of die van beiden, welke nog maar alleen in leven is, uitlandig, of door gebrek aan verſtandelijke vermogens in de onmogelijkheid mogten zijn om hunnen wil te kennen te geven.

112. Ouders, ſchoon wegens verkwisting, of om andere redenen, behalve zinneloosheid, onder curatele geſteld of gevangen, of geconfineerd zijnde, behouden hetzelfde regt, omtrent het geven hunner toeſtemming.

113. Een onecht kind kan geen huwelijk aangaan, zonder toeſtemming van de moeder.

114. De ouders kunnen aan hunne minderjarige kinderen hunne toeſtemming weigeren, zonder dat zij verpligt zijn daarvan eenige redenen te geven.

115. Kinderen meerderjarig of geëmancipeerd zijnde, mogen de ouders aan dezelve hunne toeſtemming niet weigeren, dan om wettige redenen, welke zij, daartoe opgeroepen zijnde, gehouden zijn te kennen te geven.

116. Ouderlooze, minderjarige kinderen hebben tot het aangaan van een huwelijk de toeſtemming van hunne voogd of voogden noodig, voor zoo verre dezelve niet enkel met het beheer der goederen, maar ook met de perſonelijke opvoeding van den minderjarige belast zijn.

117. De voogden kunnen nooit volſtaan met eene enkele weigering, zonder reden te geven, maar zijn in alle gevallen verpligt hunne redenen van afkeuring aan de daartoe bevoegde magt voortedragen.

118. Ouderlooze, meerderjarige perſonen hebben, tot het aangaan

 van

van een huwelijk, niemands toeſtemming noodig, behalve van hunnen curator, indien zij om eenige reden onder curatele ſtaan.

Vierde Hoofdſtuk.

Van ondertrouw en voltrekking des huwelijks.

119. Allen, die zich door een huwelijk met elkander willen vereenigen, moeten zich vervoegen bij de plaatſelijke autoriteit, welke daarmede nader door den Koning zal worden belast, ter plaatſe waar beiden of een van hen woonachtig zijn, en verzoeken in ondertrouw te worden aangenomen.

120. Deze aanneming in ondertrouw zal hen worden toegeſtaan, mits zij doen blijken van de toeſtemming van de genen, wier goedkeuring, volgens de wet, tot hun huwelijk noodig is.

121. Minderjarigen, ouders hebbende, en van derzelver toeſtemming niet doende blijken, worden afgewezen.

122. Aan alle andere perſonen, die toeſtemming behoeven, doch van dezelve niet doen blijken, wordt wel de aanneming in ondertrouw niet dadelijk toegeſtaan, maar de daartoe geſtelde autoriteit doet den perſoon of de perſonen, wier toeſtemming de wet vereischt, voor zich ontbieden, om binnen acht dagen, indien zij in dezelfde plaats wonen, of binnen zoodanigen langeren tijd, als wegens de afgelegenheid hunner woonplaats gepast geoordeeld zal worden, hunne redenen van weigering, in perſoon, of door een' gemagtigden, of bij geſchrift, intebrengen.

123. Hieraan, door de opgeroepene perſoon of perſonen, binnen den bepaalden tijd, niet voldaan zijnde, wordt hun ſtilzwijgen gehouden voor eene toeſtemming.

124. De opgeroepen perſoon of perſonen, binnen den bepaalden tijd, de redenen van hunne weigering hebbende opgegeven, worden de genen, die zich tot ondertrouw hebben aangeboden, daarop, zonder vorm van proces, in hunne belangen gehoord; waarna de daartoe geſtelde autoriteit, de wederzijdſche belangen onderzocht en overwogen hebbende, over de wettigheid der bijgebragte reden beſlist.

125 In de beoordeling van de wettigheid der redenen, zoo door ouders als voogden bijgebragt, en, naar vereisch der gevallen en omſtandigheden, aan de daartoe geſtelde autoriteit overgelaten, is dezelve verpligt zulke redenen toetelaten, welke hem in gemoede voorkomen van dat gewigt te zijn, dat de geen, die de toeſtemming behoeft,

hoeft, door zoodanige huwelijksverbintenis, zich oogenſchijnlijk in zijn verderf ſtorten zoude.

126. De verloofde perſonen in ondertrouw zijnde aangenomen, moeten daarvan drie openbare afkondigingen worden gedaan, telkens met een tusſchen-verloop ten minſten van zes dagen.

127. Die tijd kan echter om dringende redenen, die geen uitſtel toelaten, verkort worden door den Koning, of door de plaatſelijke autoriteit, hier voor vermeld.

128. Deze afkondigingen moeten gedaan worden op de woonplaatſen der in ondertrouw aangenomene perſonen, als mede daar zij het laatſte jaar gewoond hebben.

129. Indien het huwelijk niet voltrokken is binnen een jaar na de laatſte of derde afkondiging, kan hetzelve naderhand niet voltrokken worden, ten ware er op nieuw drie afkondigingen, in voege vermeld, geſchieden.

130. Wanneer de afkondigingen op alle plaatſen, waar dezelve gedaan moeten worden, onverhinderd zijn afgeloopen, daarvan bij ſchriftelijk bewijs blijkt, zullen de verloofden ter plaatſe waar zij, of een van hen, woonachtig zijn, bij de daartoe bevoegde plaatſelijke autoriteit in den huwelijken ſtaat bevestigd worden.

131. Met het verrigten van deze trouw wordt het huwelijk voor wettig voltrokken gehouden.

132. Een der verloofden, na het eindigen dier afkondigingen, onwillig zijnde om zich te laten trouwen, zal de daartoe bevoegde plaatſelijke autoriteit, op aanzoek of aanklagte van eene der partijen, naar de redenen van die onwilligheid onderzoek doen, en, dezelve bedenklijk vindende, partijen naar den gewonen weg van regten verwijzen, of, dezelve blijkbaar ongegrond oordeelende, iemand benoemen, om den onwilligen te vertegenwoordigen, en alzoo de huwelijksplegtigheid te voltrekken.

133. Een huwelijk, in een vreemd land aangegaan tusſchen twee Hollanders, of een Hollander en een vreemdeling, zal in dit rijk voor wettig gehouden worden, wanneer hetzelve naar de huwelijksplegtigheden van dat land voltrokken is, mits zijnde voorafgegaan door de afkondigingen, bij artikel 126, 127 en 128 voorſchreven, en mits hetzelve huwelijk tegen de wetten van Holland niet aanloope.

134. Binnen drie maanden na de terugkomst van den Hollander in het vaderland, moet de acte van het voltrekken des huwelijks geregiſtreerd worden ter ſecretarij, of griffie der plaats, alwaar de in het vorig artikel vermelde echtgenooten als dan woonachtig zijn.

Vijfde Hoofdstuk.

Van het stuiten der geboden of huwelijks-afkondiging.

135. Het staat een' ieder vrij, om, op grond van vroegere en niet vervallen trouwbeloften, of van eerder voltrokken huwelijk, den verderen voortgang der huwelijks-afkondigingen te stuiten, mits van zijne vermeende trouwbeloften, of van een eerder voltrokken huwelijk, door schriftelijk bescheid, dadelijk kunnende doen blijken.

136. Ouders, het zij vader en moeder, of de langstlevende van beiden, kunnen mede den voortgang van die afkondigingen stuiten in zoodanige gevallen, waarin hunne toestemming, ingevolge artikel 109, 110, 112, 113 en 114, wordt vereischt.

137. Voorts kunnen voogden over ouderlooze, minderjarige kinderen den voortgang der afkondigingen stuiten, onder de bepalingen, bij artikel 116 en 117 vastgesteld.

138. De naaste bloedverwanten van ouderlooze, meerderjarige personen hebben daartoe mede regt, bij zinneloosheid van een der aanstaande echtgenooten, wanneer over denzelven geen curator zoude mogen gesteld zijn.

139. Indien de daartoe bevoegde plaatselijke autoriteit de redenen van het stuiten der huwelijks-afkondigingen verwerpt, zijn de genen, die zich tegen den voortgang dezer afkondigingen verzet hebben, met uitzondering echter van ouders en bloedverwanten in de opgaande linie, tot vergoeding van kosten, schaden en interessen gehouden.

Zesde Hoofdstuk.

Van de gevolgen des huwelijks, ten aanzien, zoo van de personen, als van de goederen der echtgenooten.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

140. Beide echtgenooten worden, door het huwelijk, van de ouderlijke magt en uit de voogdij hunner voogden ontslagen, en zulks zoo wel met opzigt tot hunne personen als tot hunne goederen.

141. Een minderjarige weduwenaar of weduwe valt zelfs niet weder in de ouderlijke magt of onder voogdij.

142. De vrouw volgt de regtbank van haren man.

143. De man is aan zijne vrouw bescherming, de vrouw aan haren man gehoorzaamheid verschuldigd.

144. De

144. De vrouw is verpligt om bij haren man te wonen, en denzelven te volgen overal, alwaar hij goedvindt zijn verblijf te vestigen; de man is verpligt haar te ontvangen, en haar, naar mate van zijn vermogen en van zijnen ſtand, van alles te verzorgen, wat tot de behoeften des levens noodig is.

145. Tot de gemeene huishouding is elk verpligt zijne inkomſten en verdienſten getrouwelijk intebrengen, ten ware bij de huwelijksvoorwaarden daaromtrent eene andere bepaling is gemaakt.

146. Iemand, trouwende met een man of vrouw, minderjarige voorkinderen hebbende, is gedurende het huwelijk verpligt tot het mede opvoeden van die voorkinderen, en het mededragen der daarop vallende kosten, voor zoo verre dezelve uit der kinderen eigene goederen niet kunnen gevonden worden.

TWEEDE AFDEELING.

Van de voogdij van den man.

147. De man wordt door het huwelijk voogd over zijne huisvrouw.

148. Uit kracht van deze voogdij heeft de man het regt, om in naam van zijne vrouw voor den regter te verſchijnen; hij is zelfs verpligt haar aldaar te verdedigen, en bevoegd om zulks buiten haar weten, en zelfs tegen haren wil te doen.

149. Als voogd heeft hij het beſtuur over de goederen van zijne vrouw.

150. Man en vrouw, het zij in gemeenſchap van goederen, het zij buiten dezelve, getrouwd zijnde, heeft de man uit krachte van deze voogdij, de magt, om alle de roerende en onroerende goederen, zoo des gemeenen boedels, als des bijzonderen boedels van de vrouw, te vervreemden of te verpanden; met dien verſtande nogtans, dat, indien en voor zoo verre de echtgenooten buiten gemeenſchap van goederen getrouw zijn, de man, ingeval van vervreemding of verpanding der goederen van de vrouw, tot vergoeding of redintegratie gehouden is.

151. Deze magt van den man heeft geen plaats, wanneer de vrouw, bij huwelijksvoorwaarden, het beſtuur van hare goederen aan zich heeft voorbehouden.

152. De vrouw kan, buiten goedkeuring van haren man, geene erfenisſen, legaten of donatien aannemen of verwerpen, ten ware zij, bij onbillijke weigering van den man, daartoe door den regter bevoegd verklaard wordt.

153. De

153. De vrouw heeft, zonder adsistentie van haren man, geen persoon om in regten te verschijnen.

154. Dit lijdt uitzondering:

1°. Wanneer de vrouw wegens misdaad gevangen, of gedagvaard is om in persoon te verschijnen;

2°. Wanneer de vrouw tegen haren eigen man proces voert; en

3°. Wanneer de vrouw als gevolmagtigde van haren man ageert.

155. In deze uitgezonderde gevallen staat de vrouw gelijk met eene vrouw, die ongetrouwt en meerderjarig is.

156. In andere gevallen, wanneer de man, tegen reden en billijkheid, weigert zijne vrouw voor den regter te adsisteren, of, uit hoofde van afwezendheid, gevangenis of andere verhindering, daartoe buiten staat is, kan zij aan den regter verzoeken bevoegd verklaard te worden, om, zoo lang die verhindering stand grijpt, haar eigen regt en belang, en zelfs ook de belangen van den gemeenen boedel van haar en haren man, te mogen waarnemen.

157. De vrouw kan, buiten toestemming van haren man, geene goederen vervreemden noch verpanden.

158. Zij kan ook door geene handeling of overeenkomst zich zelve, of haren man, op eenigerhande wijze, verbinden, uitgezonderd in die handelingen, welke tot de dagelijksche huishouding betrekking hebben.

159. Alle andere handelingen en overeenkomsten, door de vrouw, zonder toestemming van den man, aangegaan, zijn, ten opzigte van de verbindtenis van de vrouw, nietig en krachteloos, zoo dat noch de man, noch de vrouw, staande huwelijk, of na scheiding van hetzelve, daaruit immer kan worden aangesproken.

160. Eene vrouw, met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van haren man, openbare koopmanschap, nering of ander bedrijf doende, zijn hare handelingen, buiten den man verrigt, in zaken daartoe betrekkelijk, bestaanbaar, en wanneer zij in gemeenschap van goederen getrouwt zijn, niet alleen voor haar, maar ook voor den man verbindende.

161. Eene vrouw wordt niet gerekend zoodanige openbare koopmanschap, nering of ander bedrijf te doen, wanneer zij slechts in den handel van haren man, door het verkoopen of uitslaan in het klein, werkzaam is, maar dan, als zij eene afzonderlijke koopmanschap, nering of bedrijf doet.

162. De vrouw mag echter tot het doen van zoodanige koopmanschap,

ſchap, nering of bedrijf, buiten toeſtemming van haren man, geen gelden te leen opnemen.

163. Het ſtaat den man ten allen tijde vrij, om zijne toeſtemming tot het doen van zoodanige koopmanſchap, nering of bedrijf wederom intetrekken, van welke intrekking hij gehouden is, openbare bekendmaking te doen.

164. De vrouw kan, buiten haren man, geene betalingen ontvangen, noch ſchuldenaren ontſlaan, ten ware zij, met uitdrukkelijke of ſtilzwijgende toeſtemming van den man, gewoon is gelden te ontvangen, en daar voor quitantie te geven.

165. Hij echter, die met de vrouw, buiten adſiſtentie van den man, gecontracteerd heeft, blijft van zijne zijde aanſprakelijk.

166. De handelingen van de vrouw, door den man uitdrukkelijk of ſtilzwijgende zijnde goedgekeurd, zijn voor beide partijen verbindende.

167. Indien de vrouw, uit hoofde eener handeling, buiten haren man aangegaan, eenige overgifte van goederen of betaling van geld gedaan heeft, kan het overgegevene of betaalde door den man worden teruggeëiſcht.

168. De vrouw zelve zal echter dat vermogen niet hebben, wanneer de man intusſchen overleden is.

169. Indien de vrouw uit gelijken hoofde eenige goederen of gelden ontvangen heeft, die in den gemeenen boedel gekomen zijn, en waar door dus die boedel is gebaat, zal deswegens eene actie tot teruggave tegen haar en tegen den man, als haar in huwelijk hebbende, plaats hebben.

170. Indien eene vrouw, na ſcheiding van het huwelijk, uit hoofde eener handeling, ſtaande huwelijk, door haar, buiten haren man, aangegaan, iets betaalt, kan zij hetzelve niet als onverſchuldigd terugeiſchen.

171. De voogdij van den man over de vrouw eindigt:

1°. Door ontbinding of ſcheiding van het huwelijk;

2°. Wanneer dezelve voogdij aan den man door den regter is ontnomen, en van dit regterlijk beſluit openbare afkondiging is gedaan; en

3°. Door contract tusſchen man en vrouw deswegens geſloten, door den regter bekrachtigd, en openlijk bekend gemaakt.

DERDE AFDEELING.

Van gemeenſchap van goederen en van gemeenſchap van winst en verlies.

Eerſte Stuk.

Van gemeenſchap van goederen.

172. Van het oogenblik der voltrekking van het huwelijk af, zijn

alle de goederen der echtgenooten, zoo tegenwoordige als toekomende, geene uitgezonderd, mitsgaders winst en verlies, ſtaande huwelijk te vallen, tusſchen de echtgenooten gemeen, in zoo verre de gemeenſchap, bij huwelijksvoorwaarden, niet geheel of gedeeltelijk is uitgeſloten.

173. Deze gemeenſchap heeft plaats, niet alleen in het eerſte, maar ook in een tweede, derde en verder volgende huwelijken.

174. De kleederen en lijfscieraden der echtgenooten, zelfs die door den één aan den ander bij gelegenheid van het huwelijk gegeven zijn, zijn mede gemeen; zoodanig echter, dat, bij ſcheiding van het huwelijk, elk kan eiſchen, dat hem de *zijne* op tauxatie worden overgelaten.

175. Erfenisſen, legaten en donatiën, ſtaande huwelijk, aan een der echtgenooten te beurt gevallen, zijn gemeen, zoo verre de erflater, maker of ſchenker niet uitdrukkelijk anders heeft geboden.

176. Goederen, met fidei-commis bezwaard, of in vruchtgebruik bezeten, zijn van de gemeenſchap uitgeſloten, behalve voor zoo veel het genot der vruchten betreft.

177. Alle de ſchulden, welk ieder der echtgenooten, bij het aangaan des huwelijks, heeft, of ſtaande huwelijk maakt, zijn gemeen.

178. De doodſchulden, na het overlijden vallende, worden niet uit den gemeenen boedel, maar door des overledens erfgenamen alleen gedragen.

Tweede Stuk.

Van gemeenſchap van winst en verlies.

179. Schoon de gemeenſchap van goederen, bij huwelijks voorwaarden, uitdrukkelijk is uitgeſloten, heeft echter plaats de gemeenſchap van winst en verlies, ten ware ook deze, bij die voorwaarden, uitdrukkelijk uitgeſloten mogt zijn.

180 Elk der echtgenooten deelt in de winſten, en draagt in de verliezen, ieder voor de helft, zoo daaromtrent geene andere bepaling bij huwelijksvoorwaarden gemaakt is.

181. Winſten zijn in het gemeen alle vruchten, inkomſten en voordeelen, welke of iemands goederen, of zijn vlijt, arbeid, wetenſchap, kunst, koophandel, nering, handwerk, ambt en dergelijken, of ook het geluk hem aanbrengen, en zijne bezittingen vermeerderen: verlies is integendeel al wat iemands bezittingen vermindert.

182. Onder winst is echter, in de enkele gemeenſchap van winst en verlies, niet begrepen al het geen één der echtgenooten, ſtaande huwe-

welijk, bij erfenis, legaat of schenking verkrijgt, zonder onderscheid, of het van nabestaanden, of van vreemden afkomstig zij.

183. Jaarlijksche, maandelijksche, wekelijksche, of soortgelijke legaten, als mede lijfrenten, worden voor vruchten gerekend en komen in deze gemeenschap.

184. Onroerende goederen, staande huwelijk aangekocht, en effecten, staande huwelijk belegd of door koop verkregen, zijn gemeen tusschen echtgenooten, die in gemeenschap van winst en verlies getrouwd zijn.

185. Rijzing of daling van de waarde der goederen, aan een der echtgenooten behoorende, wordt voor geen winst of verlies gerekend.

186. Verbetering van vaste goederen, door aanwas, aanspoeling, vertimmering en dergelijken, wordt niet onder winst gerekend, maar bevoordeelt alleen den geen, aan wien de vaste goederen in eigendom toebehooren.

187. Schade of vermindering, door brand, watersnood, afspoeling of anderzins veroorzaakt, behoort niet onder de gemeene verliezen, maar komt tot laste van den eigenaar, wiens goederen daar door beschadigd zijn.

188. Alle schulden, waarvan de oorzaak niet reeds voor het huwelijk bestaan heeft, maar die door beiden of een van beide de echtgenooten, staande huwelijk, gemaakt zijn, moeten als verliezen tot de gemeenschap van winst en verlies gebragt worden, uitgezonderd het geen een der echtgenooten door misdaad verbeurt.

189. Borgtogten of vrijwillige donatien van een der echtgenooten behooren, in geval van gemeenschap van winst en verlies, niet tot de gemeene lasten of verliezen.

190. Het geen de eene echtgenoot, ter kwader trouw, en met blijkbaar opzet om zich boven den anderen te verrijken, gedaan heeft, moet, ingeval als voren, na scheiding van het huwelijk, aan den anderen echtgenoot vergoed worden.

Derde Stuk.

Gemeenschap, door overeenkomst niet opteheffen.

191. De gemeenschap van goederen of enkel van winst en verlies, eenmaal door de voltrekking des huwelijks ingevoerd zijnde, kan, staande huwelijk, door onderlinge overeenkomst tusschen de echtgenooten niet worden opgeheven.

Vierde Stuk.

Hoe gemeenschap eindigt.

192. De gemeenschap van goederen, of enkel van winst en verlies, eindigt alleen, wanneer het huwelijk door den dood, of door eene echtscheiding, bij vonnis van den regter bepaald, ontbonden is, of wanneer de echtgenooten, ten overstaan van den regter, van tafel, bed, bijwoning en goederen gescheiden zijn.

193. Alle winst en verlies, na scheiding van het huwelijk voorvallende, maar waarvan de oorzaak, staande huwelijk, is geböten, is nog gemeen en moet gedeeld worden.

Vijfde Stuk.

Van scheiding van den gemeenen boedel.

194. De gemeenschap van goederen door den dood geëindigd zijnde, wordt de gemeene boedel in tweeën gedeeld, en de eene helft aan den langstlevenden echtgenoot, en de wederhelft aan de erfgenamen van den eerstgestorvenen uitgekeerd.

Zesde Stuk.

Van afrekening wegens winst en verlies.

195. De gemeenschap van winst en verlies door den dood geeindigd zijnde, neemt de langstlevende echtgenoot zijne eigene goederen naar zich, en rekent met de erfgenamen van den eerstgestorvenen af.

Zevende Stuk.

Van voortduring der gemeenschap van goederen na den dood.

196. Schoon het huwelijk door den dood geëindigd is, blijft echter de gemeenschap van goederen voortduren, in deze twee gevallen:

Voor eerst, tusschen de minderjarige kinderen en erfgenamen van den eerststervenden echtgenoot en den langstlevenden, die, tot voogd of voogdesse van die kinderen zijnde aangesteld, in den gemeenen boedel als boedelhouder of boedelhouderesse blijft zitten, zonder een inventaris van dezelve gemaakt te hebben.

Deze gemeenschap blijft voortduren, tot den tijd toe, dat die inventaris, gemaakt zal zijn, en heeft ten gevolge, dat alle vermeerderin-

ringen, die den boedel na den dood aankomen, voor de helft zijn ten voordeele van die kinderen, doch dat alle verminderingen alleen tot laste van den langstlevenden komen.

Ten tweeden, tusschen den langstlevenden echtgenoot en de erfgenamen van den eerstſtervenden, die door denzelven, na doode van den langstlevenden, tot erfgenamen geſteld zijn in de helft van al het geen de langstlevende onverteerd en onvervreemd zal nalaten.

Het gevolg dezer voortdurende gemeenſchap is, dat alle vermeerderingen en verminderingen, die, na doode van den eerstſtervenden, den boedel aankomen, mede door die erfgenamen genoten en gedragen worden.

Zevende Hoofdſtuk.

Van disſolutie of ontbinding des huwelijks.

197. Het huwelijk wordt ontbonden door den dood.

198. Ook wordt het huwelijk ontbonden, wanneer één der echtgenooten, met medeweten van den anderen, naar buiten 's lands vertrokken is, doch van deszelfs leven of dood, gedurende tien jaren, geene de minſte tijding is ingekomen, en, de afwezende, bij openbare citatien en advertentien in de nieuwspapieren, voor den regter ingedaagd, en niet opgekomen zijnde, de andere echtgenoot tot het aangaan van een nieuw huwelijk geregtigd verklaard, en hetzelve daarna werkelijk voltrokken is.

199. Het huwelijk wordt mede ontbonden door echtſcheiding.

Achſte Hoofdſtuk.

Van tweede huwelijken.

200. Een tweede of verder volgend huwelijk kan worden aangegaan, wanneer het vorige door den dood of door echtſcheiding verbroken is.

201. Het aangaan van een ander huwelijk wordt ook toegeſtaan aan eene vrouw, welker man, en aan een' man, wiens vrouw voor tien jaren, met haar of zijn medeweten, naar buiten 's lands is vertrokken, doch van wiens leven of dood, gedurende alle die jaren, geene de minſte tijding is ingekomen; mits voldaan zij aan de bepalingen in art. 198, omtrent dit geval, vastgeſteld.

202. Schoon de afwezende echtgenoot naderhand nog mogt terugkomen, heeft dezelve echter geene aanſpraak op den perſoon des an-

deren hertrouwden echtgenoots, wiens laatste huwelijk als wettig blijft stand houden, en heeft de teruggekomen echtgenoot mede vrijheid om te mogen hertrouwen.

203. Eene vrouw mag geen tweede huwelijk aangaan, dan na verloop van tien volle maanden, te rekenen van de ontbinding van een eerder huwelijk.

204. Een weduwenaar, minderjarige voorkinderen hebbende is verpligt om voor het aangaan van een tweede huwelijk, te zorgen, dat benevens hem een of meer toeziende voogden over zijne voorkinderen door de weeskamer of het geregt, daar toe bevoegd zijnde, worden aangesteld, als mede om aan de toeziende voogd of voogden, ten overstaan van twee der bloedverwanten, aan dezelve kinderen van de bestorvene zijde tot in den derden graad bestaande, indien 'er zoodanige ter zijner woonplaats aanwezig zijn, te doen vertichting en bewijs van der voorkinderen moederlijken erfdeel.

205. Eene weduwe verliest, door het aangaan van een volgend huwelijk, het beheer van de goederen harer minderjarige kinderen.

206. Zij is daarom verpligt, om, voor het aangaan van een ander huwelijk, te zorgen, dat een of meer voogden over hare minderjarige voorkinderen worden aangesteld, als mede, om aan dezelve voogd of voogden, ten overstaan van twee der bloedverwanten, aan de kinderen van de bestorvene zijde tot in den derden graad bestaande, indien 'er zoodanige ter harer woonplaats aanwezig zijn, te leveren staat en inventaris van der kinderen goederen; te doen rekening en verantwoording van het beheer daarover, door haar in haren weduwelijken staat gehouden; en voorts die goederen aan gemelde voogd of voogden ter beheering over te geven.

207. Een weduwenaar of eene weduwe, minderjarige voorkinderen hebbende, mag in ondertrouw niet worden aangenomen, voor dat door hem of haar aan de bepalingen van art. 204 en 206 is voldaan.

208. Een man of vrouw, trouwende met eene weduwe of weduwenaar, voorkinderen hebbende, zal van dezelven op geenerhande wijze, uitgenomen door het invoeren der gemeenschap van goederen of van winst en verlies, meerder mogen bevoordeeld worden, dan met een kindsgedeelte, gerekend naar het getal der kinderen en verdere afkomelingen, bij representatie, die op het overlijden van den hertrouwden vader of moeder in leven bevonden worden.

209. Het geen, tegen dit verbod, door een tweeden man of vrouw meerder dan een kindsgedeelte zoude genoten worden, kan aan de-

zel-

zelven niet volgen, maar strekt ten voordeele van de voorkinderen.

210. Dit verbod echter, belet niet, dat het kindsgedeelte van een of meer der voorkinderen met fideïcommis bezwaard, of onder beheering gesteld worde, mits de legitime portie, daarin begrepen, onverkort blijve.

211. Dit verbod belet insgelijks niet, om aan een tweeden man of vrouw het vruchtgebruik der nalatenschap te maken, mits de legitime portie der voorkinderen vrij blijve, en mits de goederen, na het eindigen van het vruchtgebruik, door de voorkinderen vrij en onbezwaard worden genoten.

212. De voorkinderen meerderjarig zijnde, en van dit voorregt afstand doende, zal dit verbod geen plaats hebben; als mede niet, indien de voorkinderen voor den hertrouwden echtgenoot allen mogten overleden zijn, zonder afkomelingen natelaten.

ZESDE TITEL.

Van nulliteit of nietigheid des huwelijks, echtscheiding en separatie.

Eerste Hoofdstuk.

Van nulliteit des huwelijks en echtscheiding.

Eerste Afdeeling.

Van nulliteit des huwelijks.

213. Alle huwelijken, aangegaan met personen, wien het huwelijk in het geheel verboden is, of wien de wet verbiedt met elkander te mogen trouwen, of waarin de plegtigheden, bij de wet voorgeschreven, niet zijn in acht genomen, zijn, uit kracht van de wet, van den aanbeginne, nietig.

214. Indien er echter redenen van billijkheid bestaan, waarom een of ander van zoodanigé huwelijken zoude behooren stand te houden, en mitsdien, op grond van dezelve redenen, door de belanghebbenden dispensatie van de bepaling der wetten, ten aanzien dezer huwelijken, van den Koning verzocht en verkregen is, zal deze dispensatie ten gevolge hebben, dat zoodanige huwelijken, welke anders uit hunnen aard nietig en krachteloos zouden zijn geweest, door de verkregene dispensatie als wettig en behoorlijk voltrokken zullen worden gehouden.

215. Een huwelijk, aangegaan zijnde, zonder de vrije toestemming der

der beide echtgenooten, of van een derzelve, kan door den regter voor nietig verklaard worden, wanneer de echtgenooten, of die geen van hen, wiens toestemming niet vrij geweest is, deze verklaring des regters inroepen.

Ingeval van essentiële dwaling in of omtrent den persoon, of wanneer een van beiden door een geheel en al ongeneeslijk en natuurlijk gebrek of ongemak ter voortteeling onbekwaam mogt zijn, kan de nietigheid van het huwelijk alleen door dien geen der echtgenooten, welke in dwaling gebragt of bedrogen is, ingeroepen worden.

216. In het geval, bij het vorig artikel vermeld, kan de nietigheid van het huwelijk niet meer ingeroepen worden, wanneer er eene achtereenvolgende zamenwoning der echtgenooten, gedurende zes maanden, zedert dien tijd dat de benadeelde echtgenoot het vermogen heeft gehad, om deszelfs regt te doen gelden, of zedert de ontdekking der dwaling, heeft plaats gehad.

217. Indien de reden, waaruit de nietigheid ontstaan is, alleen bij een van beiden plaats heeft, en de andere opzettelijk bedrogen en misleid is, moet de schuldige de daar door aan den anderen veroorzaakte schade vergoeden.

Tweede Afdeeling.

Van echtscheiding.

218. Echtscheiding mag geen plaats hebben dan om wettige redenen; in het bijzonder is de enkele wederzijdsche overeenkomst der echtgenooten daartoe ongenoegzaam.

219. Voor wettige redenen van echtscheiding worden gehouden:

1°. Overspel;

2°. Kwaadwillige verlating, dat is zoodanige bestendige afwezendheid, welke met oogmerk om nooit bij zijn echtgenoot terug te komen geschied is; en

3°. Het plegen van zoodanige grove misdaad, welke verwijzing tot lijfstraf, of tot het werken of gevangen zitten in een tuchthuis, voor een' zeer langen tijd, van ten minsten tien jaren, of tot bannissement buiten het rijk, mede voor een' zeer langen tijd, van ten minsten vijftien jaren, ten gevolge heeft, mits echter in dit geval de echtscheiding gevorderd worde binnen het jaar, na de uitspraak van het vonnis, na welken tijd om deze reden geene echtscheiding zal mogen plaats hebben, ten ware een der echtgenooten zich buiten Europa mogt bevonden hebben.

220. Die door zijn eigen wangedrag de oorzaak geweest is, dat er eene reden tot echtſcheiding aanwezig is, kan van zijnen kant de echtſcheiding geenzins vorderen.

221. Uitdrukkelijke of ſtilzwijgende vergiffenis der misdaden, welke den gronſlag tot echtſcheiding kunnen leggen, doet het regt, om echtſcheiding te vorderen, te niet.

222. Indien uit de echtſcheiding proces ontſtaat, kan de regter, na een ſummier onderzoek van zaken, het zij door aan den eiſcher toeteſtaan, om afzonderlijk te mogen wonen, het zij door de voogdij van den man opteſchorten, het zij door aan de vrouw tot haar noodig onderhoud eene wekelijkſche uitkeering toeteleggen, het zij omtrent de opvoeding der kinderen, zoodanige proviſionele ſchikkingen maken, als hij tot veiligheid van den perſoon of van de goederen van een der echtgenooten, of van de kinderen, in billijkheid noodzakelijk oordeelt.

223. De echtſcheiding, eenmaal bij vonnis bepaald zijnde, kan tusſchen die zelfde perſonen wederom geen huwelijk beſtaan.

224. Beide geſcheiden perſonen kunnen met een ander een tweede huwelijk aangaan, onverminderd de bepaling bij art. 107 vastgeſteld.

225. Zij blijven echter, als ouders, verpligt, om voor de opvoeding en het onderhoud der kinderen, uit hun geſcheiden huwelijk geboren, te zorgen, en wordt de wijze der opvoeding, des noods, door den regter bepaald.

226. De boedel wordt tusſchen de geſcheiden echtgenooten verdeeld, op dezelfde wijze, als of het huwelijk door den dood ontbonden was.

227. De voordeelen echter, die bij huwelijks voorwaarden bedongen zijn, om eerst na den dood van een der echtgenooten plaats te hebben, als douariën en ſoortgelijken, worden ten aanzien der ſchuldige partij, door de echtſcheiding gehouden voor vervallen.

228. Wanneer de onſchuldige perſoon, bij de ſcheiding der goederen zoo veel niet kan bekomen, dat dezelve daaruit naar zijnen ſtaat ordentelijk kan beſtaan, legt de regter aan den ſchuldigen op, om eene zekere ſomme, geëvenredigd aan zijn vermogen, op bepaalde tijden, aan den onſchuldigen, tot deszelfs onderhoud, zoo lang zulks noodig zijn zal, uittekeeren.

Tweede Hoofdſtuk.

Van ſeparatie.

229. Separatie of ſcheiding van tafel, bed, bijwoning en goederen,

ren, ontbindt het huwelijk niet, maar schort alleenlijk deszelfs gevolgen op; blijvende altijd de hoop op de wederzijdsche verzoening over.

230. Geene separatie kan, buiten kennis en bekrachtiging van den regter, worden aangegaan, noch eenige regterlijke gevolgen hebben. Van alle separatie van tafel, bed, bijwoning en goederen moet openbare bekendmaking gedaan worden.

231. Op grond der redenen van echtscheiding, hier voren bepaald, kan men ook enkel eene scheiding van tafel, bed, bijwoning en goederen verzoeken.

232. Voor wettige redenen van separatie worden bovendien gehouden zulke hooggaande en rustverstorende mishandelingen en oneenigheden, tusschen echtgenooten op den duur plaats hebbende, dat de zamenleving daardoor ondragelijk wordt, en men met reden voor kwade gevolgen beducht is.

233. Eene vrouw, door haren man op eene verregaande wijze dadelijk mishandeld wordende, mag zich, om verder ongeluk te ontwijken, buiten 's huis naar elders begeven.

234. Zij is echter verpligt hare klagten over die mishandelingen ten spoedigsten intebrengen bij den regter, die, wanneer hij, na een summier onderzoek, die klagten gegrond bevindt, de vrouw mag toestaan, gedurende het proces van separatie, afzonderlijk te wonen.

235. De boedel wordt tusschen de gesepareerde echtgenooten verdeeld op gelijke wijze, als bij echtscheiding plaats heeft, uitgezonderd dat de voordeelen bij huwelijksvoorwaarden bedongen, om eerst na den dood van één der echtgenooten plaats te hebben, blijven stand houden.

236. Indien de vrouw uit hare eigene goederen niet ordentelijk kan bestaan, is de man verpligt om eene zekere somme, geëvenredigd aan zijn vermogen, op bepaalde tijden, aan de vrouw tot haar onderhoud uittekeeren, zoo lang zulks noodig zal zijn.

237. De gesepareerde echtgenooten blijven, als ouders, verpligt, om voor het onderhoud en de opvoeding hunner kinderen te zorgen; en wordt de wijze der opvoeding, des noods, door den regter bepaald.

238. Omtrent de verdeeling der goederen, het doen van uitkeering tot onderhoud aan een der echtgenooten, en omtrent de opvoeding der kinderen, kunnen, bij het aangaan der separatie, ten overstaan en onder bekrachtiging van den regter, afzonderlijke bedingen gemaakt worden.

239. Ieder der gesepareerde echtgenooten zal, dadelijk na het regter-

terlijk gewijsde, zijne eigene goederen beheeren, en de eene zal voor des anders schulden, na dien tijd gemaakt, niet aansprakelijk zijn.

240. Het staat aan gesepareerde echtgenooten ten allen tijde vrij, zich weder met elkander te verzoenen, en hunne zamenleving te hervatten.

241. Het gevolg daarvan is, dat het huwelijk op denzelfden voet en voorwaarden, als bevorens, gerekend wordt op nieuw te bestaan.

ZEVENDE TITEL.

Van de betrekking tusschen ouders en kinderen.

Eerste Hoofdstuk.

Van wettige kinderen.

242. Een kind, waarvan eene vrouw, staande huwelijk, zwanger is geworden, wordt geacht den man tot vader te hebben.

Niettemin kan deze zich van de erkentenis van het kind ontslaan, mits hij bewijze, gedurende den tijd, die tusschen den drie-honderdsten en honderd-tachtigsten dag vóór de geboorte van het kind verlopen is, het zij uit hoofde van afwezendheid, of ten gevolge van natuurlijke onmagt, of van eenig toeval, in de phijsieke onmogelijkheid geweest te zijn om met zijne vrouw te cohabiteren.

243. De man kan, buiten de gevallen in het vorig artikel vermeld, niet weigeren het kind voor het zijne te erkennen, ter zake van overspel door zijne vrouw gepleegd, ten zij de geboorte van het kind voor hem verborgen gehouden ware; in welk geval hem vrijstaat, al dat gene aan den regter voortedragen, het welk geschikt is om te doen zien, dat hij geen vader van het kind is.

244. De man kan niet ontkennen vader te zijn van een kind, het welk vóór den honderd-en-tachtigsten dag na de voltrekking van het huwelijk geboren is, in de navolgende gevallen:

1°. Wanneer hij, voor het huwelijk, van de zwangerheid kennis gedragen heeft;

2°. Wanneer hij het kind, bij de geboorte en aangifte, uitdrukkelijk of stilzwijgende, voor het zijne erkend heeft; en

3°. Wanneer het kind verklaard is niet genoegzaam voldragen te zijn, om te kunnen leven.

245. Wanneer de man de bevoegdheid heeft om optekomen tegen de wettigheid van een kind, moet hij zijne actie beginnen binnen den

 tijd

tijd van eene maand, indien hij zich in de geboorteplaats van het kind ophoudt;

Binnen twee maanden na zijne terugkomst, indien hij ten tijde der geboorte afwezend is; en

Indien men de geboorte van het kind voor hem verborgen gehouden heeft, insgelijks binnen twee maanden na de ontdekking van het bedrog.

246. De wettigheid van een kind, hetwelk, drie-honderd dagen na de ontbinding van het huwelijk, ter wereld komt, kan worden tegengesproken.

247. Indien de man overleden is, alvorens tegen de wettigheid van een kind optekomen, doch gedurende het tijdverloop binnen hetwelk hij daartoe bevoegd was, kunnen zijne erfgenamen deze actie beginnen binnen twee maanden, te rekenen van het tijdstip, waarop het kind zich in het bezit der goederen van den man mogt gesteld hebben, of waarop de erfgenamen in het bezit dier goederen door het kind gestoord mogten zijn.

248. Geene extra-judiciele acte, waarbij de wettigheid van het kind, door den man of deszelfs erfgenamen, tegengesproken wordt, kan eenig gevolg hebben, ten zij, binnen ééne maand daarna, deswegens eene actie begonnen wordt tegen eenen voogd, ter dier zake aan het kind speciaal toegevoegd; daarbij geroepen zijnde de moeder, voor zoo verre dezelve zich nevens den voogd zouden willen voegen.

Tweede Hoofdstuk.

Hoe de staat van wettige kinderen bewezen wordt.

249. De staat van wettige kinderen wordt bewezen door acten van geboorte en de openbare registers.

250. Bij gebreke van zoodanig bewijsstuk, is het onafgebroken bezit van den staat van wettig kind genoegzaam.

251. Een kind wordt geacht in het bezit van dien staat te zijn, wanneer zich zoo vele daadzaken ten zijnen opzigte vereenigen, als genoegzaam zijn, om de betrekking van ouder en kind, en van bloedverwantschap tusschen hetzelve en het geslacht, waartoe dat kind beweert te behooren, aanteduiden.

De voornaamste dier daadzaken zijn: dat het kind den naam van hem, dien hij beweert zijn vader te zijn, steeds gedragen heeft;

Dat de vader het kind als het zijne behandeld, als zoodanig in deszelfs opvoeding en onderhoud voorzien, en aan hetzelve een etablissement bezorgd heeft;

Dat

Dat het kind in den omgang, als zoodanig, op den duur is erkend geweest; en

Dat hetzelve door de familie mede, als zoodanig, is erkend geweest.

252. Niemand kan eenen anderen staat voorwenden, dan die door zijn geboortebewijs, en daarmede overeenstemmend bezit wordt aangeduid:

En wederkeerig kan niemand den staat contesteren, van den genen, die in een bezit is, het welk met deszelfs geboortewijs overeenstemt.

253. Bij gebreke van het bovengemeld bewijs, en aanhoudend bezit, of indien het kind, het zij onder valsche namen, of als geboren uit een onbekenden vader en moeder, is aangegeven, kan de staat van wettige geboorte bewezen worden door getuigen.

Dit bewijs wordt echter niet toegelaten, dan wanneer een begin van bewijs door geschrift aanwezig is, of wanneer de presumtien en indiciën, ontstaande uit daadzaken, welke destijds reeds ontwijfelbaar waren, gewigtig genoeg zijn om het bewijs door getuigen toetelaten.

254. Het begin van bewijs door geschrifte ontstaat uit familie-papieren, huishoudelijke registers, en aanteekeningen van den vader of moeder, publieke acten en bijzondere geschriften van een' persoon, die in het geschil betrokken is, of daarbij belang hebben zoude, indien hij in leven was.

255. Het contrairie bewijs kan geschieden op allerlei manieren, die geschikt zijn om uittemaken, dat de reclamant het kind niet is van de moeder, die hij voorwendt, of, wanneer de betrekking der moeder mogt bewezen zijn, hetzelve echter het kind niet is van den man der moeder.

256. Bij gebreke van het bewijs door acten van geboorte, bezit of getuigen, kan bovendien, wanneer er merkelijke indiciën en presumtiën, voor den staat van een kind aanwezig zijn, door den regter, naar aanleiding der omstandigheden, aan den vader en moeder, of andere belanghebbenden worden opgelegd, om hunne ontkentenis, of de goede trouw van dezelve met eede te staven; en zal, ingeval van weigering, de staat, welken het kind inroept, worden gehouden voor bewezen.

257. De actie van een kind tot reclame van deszelfs staat is aan geene prescriptie onderhevig.

258. Het kind deze actie niet begonnen hebbende, zijn zijne erfgenamen daartoe niet bevoegd, dan voor zoo verre het kind, gedurende zijne minderjarigheid, of binnen de vijf jaren na zijne meerderjarigheid, overleden is.

259. Deze actie door het kind begonnen zijnde, kunnen de erfgenamen dezelve vervolgen, mits het kind daarvan niet uitdrukkelijk afstand heeft gedaan, noch dezelve, gedurende drie jaren, sedert de laatste judiciële acte, onvervolgd gelaten heeft.

Derde Hoofdstuk.

Van onechte kinderen en van derzelver wettiging of legitimatie.

Eerste Afdeeling.

Van onechte kinderen in het algemeen.

260. Kinderen, in onecht geboren, volgen niet den vader, maar alleen de moeder, ten opzigte van welke zij hetzelfde regt als wettige kinderen genieten.

Tweede Afdeeling.

Van erkentenis van onechte kinderen, en het verder bewijs van derzelver staat.

261. De erkentenis van onechte kinderen geschiedt bij eene autentieke acte, indien dezelve niet reeds bij de acte van geboorte gedaan is.

262. Eene erkentenis, in een verzoekschrift, bij eenige autoriteit ingediend, gedaan, staat met eene erkentenis bij autentieke acte gelijk.

263. Een onecht kind kan tegen zijn vader geen ander regt, dan allen tot levensonderhoud, volgens art. 273, inroepen, deszelfs regt ten aanzien van zijne moeder wordt, behalve bij art. 260 en 273, bij den titel van erfvolging vastgesteld.

264. De betrekking van een onecht kind tot zijne moeder, wordt mede bewezen door een onafgebroken bezit van zijnen staat, als kind van dezelve.

265. Geen bewijs van den staat van een onecht kind, door getuigenis, wordt toegelaten, dan wanneer een begin van bewijs door geschrift aanwezig is.

266. Wanneer merkelijke indiciën of presumtiën voor den staat van een onecht kind, ten aanzien zoo van vader als moeder, aanwezig zijn, kan, behalve in het geval van kinderen in bloedschande of overspel geteeld, door den regter, naar aanleiding der omstandigheden, een eed van zuivering worden opgelegd; en wordt het weigeren, of in gebreken blijven, om denzelven eed afteleggen, met eene erkentenis van den vader of de moeder gelijk gesteld.

267. Het bepaalde bij art. 257, 258 en 259 is mede op onechte kin-

kinderen, voor zoo veel derzelver betrekking op hunne moeder aangaat, toepasselijk.

Derde Afdeeling.

Van wettiging van onechte kinderen.

268. Legitimatie kan plaats hebben, niet alleen ten behoeve van onechte kinderen, die in leven zijn, maar ook ten aanzien van overleden onechte kinderen, welke descendenten nagelaten hebben; en geschiedt dezelve in dit geval ten behoeve der descendenten.

Eerste Stuk.

Van wettiging door opgevolgd huwelijk.

269. Onechte kinderen, mits niet in bloedschande of overspel geteeld, worden door het opgevolgd huwelijk van hunnen vader en moeder gewettigd, en genieten in allen opzigte dezelfde regten, als of zij uit dat huwelijk geboren waren.

270. Om zoodanige wettiging te doen plaats hebben, wordt vereischt, dat de kinderen, bij de acte van geboorte, door vader en moeder beide erkend zijn, of, wanneer bij de acte van geboorte geene zoodanige erkentenis heeft plaats gehad, dezelve als dan gedaan worde bij de voltrekking of bevestiging van het huwelijk, ten overstaan van den regter, of autoriteit, bij art. 135 vermeld; en wordt hiervan in de huwelijks- of trouwacte, en in de trouwregisters uitdrukkelijke melding gemaakt.

Tweede Stuk.

Van wettiging door brieven van legitimatie.

271. Onechte kinderen, niet in bloedschande of overspel geteeld, kunnen gewettigd worden door brieven van legitimatie, bij den Koning verleend, ingeval de wettiging door opgevolgd huwelijk, uit hoofde van den dood van vader of moeder, of om dat de moeder sedert met een ander getrouwd is, onmogelijk, of wegens andere omstandigheden onvoegzaam geworden is

272. Deze brieven van legitimatie kunnen, ten aanzien der erfvolging, niet werken tot nadeel der wettige kinderen, die ten tijde van het verleenen van die brieven reeds geboren zijn; gelijk zij ook niet werken in de erfvolging van bloedverwanten van den vader, dan voor zoo verre dezelve daarin hebben toegestemd.

Vier-

Vierde Hoofdſtuk.

Van de verpligting tot onderhoud.

273. De ouders zijn verpligt om hunne kinderen, het zij wettige, het zij gewettigde, het zij zelfs onwettig geboorene, van het noodig levensonderhoud te voorzien.

274. Deze verpligting houdt op, wanneer de kinderen in ſtaat zijn, om voor zich zelven de kost te winnen.

275. Zij houdt insgelijks op, indien de kinderen van elders goederen bezitten, uit welker vruchten hun het noodig onderhoud verſchaft kan worden.

276. De vruchten kunnen echter tot dit onderhoud niet gebruikt worden, dan alleen bijaldien en voor zoo verre de ouders daartoe door den regter geautoriſeerd zullen zijn.

277. Kinderen kunnen hunne ouders niet noodzaken tot het aan hen verſchaffen van een etablisſement, of het geven van een uitzet of of huwelijksgoed.

278. Kinderen, zoo wel de wettige als gewettigde, en zelfs onwettig geborene, daartoe vermogend zijnde, zijn wederkeerig verpligt om aan hunne ouders en groot-ouders, tot armoede vervallen zijnde, het noodig onderhoud te bezorgen.

Vijfde Hoofdſtuk.

Van de ouderlijke magt.

279. Over de perſonen der wettige en gewettigde kinderen hebben beide de ouders alle die magt en dat gezag, het welk de pligt eener behoorlijke opvoeding en de orde des huisgezins vorderen.

280. Over de perſonen der onwettige kinderen heeft de moeder alleen alle die magt en gezag, bij het voorgaande artikel vermeld, en geenszins de vader, al ware het ook dat deze bekend mogt zijn.

281. Kinderen blijven onder de ouderlijke magt tot derzelver meerderjarigheid of emancipatie.

282. Zij mogen echter in 's Konings legers of vloten dienst nemen, en dien ten gevolge het ouderlijk huis verlaten, wanneer zij den vollen ouderdom van achttien jaren hebben bereikt.

283. Dezelve zijn niettemin ten allen tijde aan hunne ouders eerbied en ontzag verſchuldigd.

284. De goederen, welke de kinderen in eigendom bezitten of verkrijgen, behooren aan de kinderen zelve toe.

285. Doch, zoo lang zij minderjarig zijn, worden de goederen door de ouders als voogden beheerd, ten zij de genen, die de goederen aan de kinderen nagelaten, gemaakt of geschonken hebben, derzelver bestuur aan bijzondere voogden hebben opgedragen.

286. In het aangaan van verbintenissen met derde personen worden de kinderen, die onder de ouderlijke magt staan, door den vader, als natuurlijken voogd van die kinderen, geadsisteerd.

Onechte kinderen worden geadsisteerd door derzelver moeder.

287. De moeder eerst overlijdende, behoudt de langstlevende vader, zoo omtrent de personen als de goederen der kinderen, dezelfde magt, welke beide de ouders, staande huwelijk, gehad hebben.

288. De vader eerst overlijdende, behoudt de langstlevende moeder het gezag over de personen der kinderen; het beheer van derzelver goederen komt mede aan haar, indien zij tot voogdesse gesteld is, of wel anders aan de genen, die als voogden tot dat beheer benoemd worden.

Eene vrouw op het overlijden van haren man zwanger zijnde, is op het kind, dat vervolgens door haar ter wereld gebragt wordt, de vorenstaande bepaling mede toepasselijk.

ACHTSTE TITEL.

Van minderjarigheid en voogdij.

Eerste Hoofdstuk.

Van minderjarigheid.

289. Voor minderjarig worden gehouden jongelingen en jonge dochters, die den ouderdom van drie-en-twintig jaren niet hebben vervuld, ten ware zij eerder zijn geëmancipeerd.

Tweede Hoofdstuk.

Van voogdij.

290. Voogdij heeft plaats over de persoon en goederen van minderjarigen, of over derzelver goederen alleen.

291. Tot onderscheidene gedeelten der voogdij kunnen ook onderscheidene personen worden aangesteld, zoo dat de eene de opvoeding, de andere de goederen bestuurt.

292. Voogden, alleen over goederen gesteld, of wier voogdij zich

uit den aard der zake niet verder kan uitstrekken dan tot de goederen, hebben geen gezag over de personen hunner pupillen.

293. Voogden zijn of besturende of toeziende voogden.

294. In het algemeen mag niemand, die volgens de wet bevoegd is voogd te zijn, zich aan eene voogdij onttrekken, maar kan integendeel tot het aannemen van dezelven genoodzaakt worden.

Eerste Afdeeling.

Van voogdij van vader, moeder en andere personen, en van aanstelling van voogden bij testament of acte.

295. Voogden over der minderjarigen personen en goederen worden aangesteld door beide of een van beide de ouders, bij testament of bij eene andere afzonderlijke acte.

296. Zoodanige personen, hetzij nabestaanden, hetzij vreemden, die aan minderjarigen bij erfenis of legaat iets nalaten, kunnen mede, bij testament of akte, daarover voogden aanstellen.

297. Wanneer zoodanige erflaters of gevers geene voogden benoemd hebben, komt het geërfde of gelegateerde onder het beheer van de ouders der minderjarigen, of van de voogden, die over derzelver goederen in het algemeen gesteld zijn.

*298. Ten aanzien van de magt of voogdij der langstlevenden van de ouders: over de personen en goederen van hunne kinderen wordt gerefereerd*tot het bepaalde bij art. 287 en 288.

299. Een voogd, bij testament of acte aangesteld, kan ook bij eene nadere acte eenen tweeden voogd adsumeren of bij zich kiezen, als mede surrogeren, om, bij overlijden of ontslag, aan hem in de voogdij optevolgen, mits tot dat een en ander uitdrukkelijk aan hem de magt gegeven is.

300. Indien de minderjarige twee of meer voogden heeft, komt de magt van assumtie aan die allen gezamenlijk toe, zoo dat de een zulks niet kan doen, dan met medeweten van den anderen; maar surrogatie mag elk voor zich en in zijne plaats doen.

Tweede Afdeeling.

Van aanstelling van voogden door de weeskamer of het geregt, en van oppervoogdij.

301. Geene aanstelling door de weeskamer heeft plaats in die gevallen, wanneer dezelve is uitgesloten.

302. Va-

302. Vader en moeder, of die gene derzelve, welks voorziening vereischt wordt, bij sterfgeval, afwezendheid of andere toevallen, welke hen buiten staat stellen om het opzigt over hunne minderjarige kinderen uitteoefenen, omtrent de voogdij over dezelve geene beschikking hebbende gemaakt, worden door de weeskamer, of, waar dezelve niet aanwezig of uitgesloten is, door het geregt, ter plaatse van het sterfhuis of domicilie, één of meer voogden, mitsgaders één toeziende voogd, over de minderjarige kinderen aangesteld.

303. Die genen, welke de ouders, bij uitersten wil, uitdrukkelijk verboden hebben voogden te zijn, mogen ook door de weeskamer of het geregt niet tot voogden worden aangesteld.

304. Iemand tot voogd aangesteld, doch gedurende den loop der voogdij daartoe onbevoegd of onbekwaam geworden zijnde, voorziet de weeskamer, of, waar dezelve niet aanwezig of uitgesloten is, het geregt in de voogdij van de minderjarigen.

305. In de aanstelling van voogden, door de weeskamer, of het geregt, wordt boven alle anderen de voorrang gegeven aan de moeder of grootmoeder, zoo lang zij tot geen ander huwelijk overgaan, met bijvoeging echter van eenen tweeden voogd, indien het belang der minderjarigen zulks vorderd.

306. Moeder en grootmoeder ontbrekenke, verkiest men den voogd of voogden uit de naaste bloedverwanten, van vaders of moeders zijde, van den minderjarigen, indien zij daartoe geschikte personen zijn.

307. De uitsluiting van de weeskamer beneemd niets aan de oppervoogdij van het geregt der plaats, als welke niet uitgesloten mag worden.

308. Deze oppervoogdij bestaat in het aanstellen of bevestigen der voogden, in een toezigt houden over derzelver handelingen, in de gebrekigen tot hunnen pligt te brengen, en in de kwalijk handelenden van de voogdij te weren.

Derde Afdeeling.

Van de toeziende voogden.

309. Bij iedere voogdij zal een toeziende voogd zijn, welke wordt benoemd, het zij bij testament of andere acte, het zij bij de weeskamer, of, waar dezelve niet aanwezig of uitgesloten is, bij het geregt.

310. Wanneer bij testament of acte geen toeziende voogd benoemd is, vervoegen zich de benoemde, of, in de gevallen bij art. 297 vermeld,

meld, de natuurlijke voogden bij de weeskamer, of, dezelve niet aanwezig of uitfloten zijnde, bij het geregt, ten einde door hetzelve een toeziende voogd zoude kunnen benoemd worden.

De benoemde voogd, zulks verzuimd hebbende, is tot schadevergoeding aan den minderjarigen gehouden.

311. In zoodanige gevallen, wanneer de weeskamer of het geregt de aanstelling van voogden doet, wordt ter gelijker tijd door dezelve de toeziende voogd benoemd.

312. De weeskamer, of het geregt, geeft in de benoeming van een' toezienden voogd acht, om in die gevallen, waar geen voogden, van de beide (te weten van de vaderlijke en moederlijke) zijden aan den pupil bestaande, aanwezig zijn, tot toezienden voogd, is het mogelijk, een' persoon aantestellen, die niet van dezelfde, het zij vaderlijke, het zij moederlijke zijde, als de voogden zelve aan den minderjarigen bestaat.

313. De voogdij over een' minderjarigen vacerende, of door afwezendheid verlaten zijnde, treedt de toeziende voogd, uit kracht der wet, geenszins op in de plaats van den gewezen' voogd, maar hij is in die gevallen verpligt, omtrent de benoeming van eenen nieuwen voogd werkzaam te zijn; zulks verzuimd hebbende, is hij gehouden alle schade, die uit dit verzuim voor den minderjarigen zoude kunnen ontstaan, aan denzelven te vergoeden.

314. De toeziende voogd is in het algemeen gehouden de belangen van den minderjarigen waartenemen, in alle zoodanige zaken, waarin het eigenbelang van den voogd zelven met dat van den minderjarigen strijdig zoude kunnen zijn.

315. De toeziende voogd moet tegenwoordig zijn bij het maken van den inventaris, die, volgens art. 333, moet worden geformeerd, en toezien dat daarop alles naar behooren gebragt worde.

316. Dezelve moet ook den besturenden voogd in alle bedenkelijke zaken met zijnen goeden raad bijstaan en behulpzaam zijn.

317. Hij moet een bestendig toezigt houden, dat de persoon van den minderjarigen behoorlijk opgevoed, en zijne goederen wel bestuurd worden.

318. Tot dit einde is hij bevoegd om van tijd tot tijd, en gehouden om, ten minsten eenmaal 's jaars, van den besturenden voogd opening van zaken en verantwoording te vorderen.

319. Bevindende dat de zaken niet wel bestuurd worden, moet hij tot het herstel daarvan medewerken, en, des noods, aan de weeskamer,

mer, of het geregt daar van kennis geven, en derzelver voorziening verzoeken.

320. De toeziende voogd is aansprakelijk wegens zijn verzuim in het aanwenden van de vereischte toezigt en zorg voor het behoorlijk bewind der bestuurende voogden.

321. Het bepaalde bij artikel 292, 294, 301, 302, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 348 en 368, en bij het laatste lid van art. 381, is mede op toeziende voogden toepasselijk.

322. Met het einde der voogdij eindigt tevens het werk van den toezienden voogd.

Vierde Afdeeling.

Van de redenen, die van eene voogdij verschoonen.

323. Van eene voogdij kunnen zich verschoonen:

1°. De personen, die zoodanige ambten of bedieningen bekleeden, welke hen volstrekt verhinderen eene voogdij waar te nemen, of hun billijke redenen geven om zich aan dezelve te kunnen onttrekken;

2°. Krijgslieden, die in werkelijken land- of zeedienst zijn;

3°. Die in 's lands dienst buiten het rijk afwezend zijn;

4°. Die niet woonachtig zijn in het kwartier, of gedeelte van het departement, alwaar de voordij komt te vallen;

5°. Die den ouderdom van zestig jaren vervuld hebben;

6°. Die, door groote zwakheid, of aanhoudende ziekte, of door armoedige omstandigheden, ongeschikt zijn om met den last eener voogdij bezwaard te worden;

7°. Die reeds met drie andere voogdijen, curatele en administratie daar onder gerekend, bezwaard zijn; en

8°. Die vijf wettige kinderen in leven hebben.

324. Indien de reden van verschooning gedurende den loop der voogdij ontstaat, staat het aan den voogd eveneens vrij, om die reden van verschooning aan de weeskamer, of zoo die niet aanwezig, of uitgesloten is, aan het geregt, voor te dragen, en zijn ontslag te verzoeken, als mede dat een ander voogd in zijne plaats benoemd worde; op welk verzoek naar de omstandigheden zal worden gedisponeerd.

325. Die zich, op grond van een of meer van gemelde redenen, van eene voogdij willen verschoonen, moeten, binnen veertien dagen na dat zij kennis van hunne aanstelling bekomen hebben, zich aan de weeskamer of het geregt vervoegen, en aldaar hunne redenen, met de noodige bewijzen, inbrengen; waarop naar bevind van zaken zal worden beslist.

326. De redenen van verschooning door de weeskamer of het geregt verworpen wordende, kan de aangestelde persoon daarvan komen in hooger beroep; en wordt inmiddels, in het geval bij het vorig art. vermeld, in de voogdij voorzien.

Vijfde Afdeeling.

Wie geene voogden mogen zijn, en wie van eene voogdij moeten afgezet worden.

327. Voogden mogen niet zijn:

1°. Die zelve onder voogdij of curatele staan;

2°. Vrouwspersonen, uitgenomen moeder of grootmoeder, zoo deze laatste niet hertrouwd zijn;

3°. Allen, die met de minderjarigen zaken uitstaande hebben, waarin het belang van de minderjarigen, of van hunnen boedel, aanmerkelijk betrokken is;

4°. Die, ter zake van misdaad, bij regterlijk gewijsde eerloos verklaard, of tot eene openbare straffe verwezen zijn;

5°. Een stiefvader over zijne stiefkinderen; en

6°. Die insolvent geworden zijn en hunne crediteuren niet hebben voldaan.

328. Van eene voogdij moeten afgezet worden:

1°. Alle de genen, die tot zoodanigen staat vervallen, welke hun van den beginne af aan onbevoegd gemaakt zouden hebben om voogden te zijn;

2°. Die overtuigd worden van ter kwader trouw gehandeld te hebben; en

3°. Die van een zoodanig, in het oog loopend, ongeregeld en achteloos gedrag zijn, dat de belangen van den minderjarigen hun niet zonder gevaar kunnen blijven toevertrouwd.

Zesde Afdeeling.

Van de administratie, of het bestuur der voogden.

329. Alle voogden, het zij bij testament of andere acte, het zij door de weeskamer of door het geregt aangesteld, zijn verpligt, dadelijk, na dat zij van hunne aanstelling kennis bekomen hebben, ter weeskamer, of, zoo die niet aanwezig of uitgesloten is, bij het geregt, zich onder eede te verbinden, dat zij de aan hen opgedragene voogdij getrouwelijk, en naar hun beste weten, overeenkomstig de voorschriften van de wet, zullen waarnemen.

330. Wan-

330. Wanneer geen toeziende voogd benoemd is, zorgen de voogden, dat dezelve benoeming dadelijk geschiede, ingevolge het voorschrift van art. 310.

331. De voogden zijn verpligt, om, dadelijk na het overlijden, indien de overledene geene afzonderlijke executeurs heeft aangesteld, door verzegeling, of andere gepaste middelen, te zorgen, dat de boedel in zijn geheel blijve, en niet verminderd worde.

332. In het doen van die verzegeling, moet echter met die bescheidenheid worden te werk gegaan, dat daardoor noch aan de weduwe, welke men in den boedel vindt, noch aan de koopmanschappen, handwerk of nering, welke door den overleden' uitgeoefend is, voor zoo verre die nog aangehouden dient te worden, buiten noodzaak, eenige belemmering of benadeeling wordt toegebragt.

333. De verzegelde goederen moeten zoodra mogelijk weder worden ontzegeld, en een staat en inventaris van den geheelen boedel, geregtelijk, notariaal, of onder de hand opgemaakt en verleden worden.

334. Van den inventaris moet, binnen acht dagen na het passeren van denzelven, een authentiek afschrift ter weeskamer, of, zoo dezelve niet aanwezig of uitgesloten is, aan het geregt overgebragt, en aldaar met eede gesterkt worden.

335. Indien naderhand bevonden wordt, dat bij misvatting iets verkeerdelijk op den inventaris gebragt, of overgeslagen is, of ook bij vervolg aan de minderjarigen eenige goederen aankomen, moet zulks bij een ampliatie-inventaris verbeterd of aangevuld worden.

336. Die ampliatie-inventaris wordt mede bij authentiek afschrift overgebragt en beëedigd, op gelijke wijze, als zulks omtrent den inventaris is bepaald.

337. De voogden. het zij alleen over de opvoeding van den persoon, het zij over den persoon en de goederen aangesteld, zijn verpligt om de minderjarigen, naar derzelver staat, bezittingen en vermogens van geest en ligchaam, optevoeden, en, door het opleiden tot een gepast beroep of middel van bestaan, dezelve tot bekwame leden van den staat te vormen.

338. Onder hun opzigt geschiedt die opvoeding bij de moeder, ook na het aangaan van een tweede huwelijk, ten zij gewigtige redenen, uit het belang der minderjarigen afgeleid, zulks beletten.

339. Tot het goed maken van de kosten dier opvoeding gebruiken de voogden de inkomsten van der minderjarigen goederen, zoo verre die daartoe noodig zijn; en, zoo dezelve daartoe, in weerwil van alle ge-

gepaste bezuiniging, niet toereiken, zelfs een gedeelte van het kapitaal; doch dit laatste nooit anders, dan op autorisatie van de weeskamer of van het geregt.

340. Geene minderjarigen mogen, ter opvoeding, buiten 's lands gezonden worden, dan met toestemming van het geregt, na verhoor der naaste bloedverwanten van zoodanige minderjarigen: voogden, welke hunne pupillen op eene buitenlandsche hooge school of universiteit zouden willen zenden, zullen bovendien daartoe moeten voorzien zijn van des Konings toestemming.

341. De goederen, die bederf of vermindering in waarde onderworpen zijn, moeten worden verkocht en te gelde gemaakt, gelijk mede de roerende goederen, die geene vruchten geven, en welke de voogd oordeelt, dat in de omstandigheden, waarin zich de pupil bevindt, gemist zouden kunnen worden.

342. De onroerende goederen moeten behoorlijk worden in stand gehouden, en op de voordeeligste wijze worden verhuurd, zoo veel mogelijk niet langer dan tot des pupils meerderjarigheid.

343. De inschulden moeten met vlijd worden ingevorderd, en zoo veel mogelijk gezorgd, dat de minderjarigen door wanbetaling van den schuldenaar geen nadeel lijden.

344. De telkens inkomende gelden moeten tot afbetaling der schulden, waarmede de boedel bezwaard is, en tot de opvoeding der pupillen, volgens art. 337, gebruikt, en de overschietende gelden belegd worden in landerijen, constitutien van renten, obligatien of fondsen op dit koningrijk, als mede in hijpotheken op landerijen; mits in dit laatste geval het pand ten minste een derde meer waarde hebbe, dan de daarop gevestigde hijpotheek, ingevolge tauxatie, daar van door gequalificeerde personen gedaan.

345. De effecten en kostbaarheden, in den boedel gevonden, gelijk mede de, ingevolge het vorig artikel, naderhand verkregene effecten en bewijzen van eigendom, moeten, met alle de daartoe behoorende bescheiden, ter weeskamer, daar dezelve aanwezig en niet uitgesloten is, overgebragt en bewaard worden.

346. De weeskamer uitgesloten zijnde, blijven de effecten en kostbaarheden berusten onder de voogden, die verpligt zijn voor derzelver bewaring zorg te dragen, in het bijzonder ook in diervoege, dat de eene voogd daar over buiten den anderen niet beschikken kan. Die daarin te veel vertrouwen in zijn medevoogd stelt, maakt zich, ingeval van schade, verantwoordelijk.

347. In het algemeen moet de voogd, in het bestuur van der minderjarigen goederen, den pligt van een goed huisvader betrachten.

348. Hij is gehouden alle schade, die door kwalijk te doen, of door natelaten het geen had moeten gedaan worden, veroorzaakt wordt, te vergoeden.

349. Alle handelingen en verbindtenissen, den minderjarigen betreffende, moeten worden aangegaan, door den voogd, in zijne qualiteit, of door den minderjarigen, met zijnen voogd geadsisteerd.

350. De minderjarige wordt daar door verbonden, en kan daaruit, ook na zijne meerderjarigheid, worden aangesproken; immers zoo lang hij, op grond van aanmerkelijke benadeeling, geen herstel daartegen verkregen heeft.

351. De handelingen, door den minderjarigen, buiten die adsistentie, aangegaan, zijn nietig.

352. Dit echter kan uitzondering lijden:

1°. Wanneer die handelingen door de opgevolgde toestemming van den voogd bekrachtigd zijn;

2°. Voor zoo verre den minderjarigen door die handelingen is gebaat, en hij zijnen staat verbeterd heeft: en

3°. Wanneer de minderjarige, mondig geworden zijnde, die handelingen uitdrukkelijk of stilzwijgende bekrachtigt.

353. Alle regtsgedingen den minderjarigen, het zij als eischer het het zij als verweerder, betreffende, moeten gevoerd worden door den voogd in zijne qualiteit, of door een minderjarigen, met zijnen voogd geadsisteerd.

354. Dit echter kan uitzondering lijden, wanneer de minderjarige, wegens misdaad, gevangen of gedagvaard is om in persoon te verschijnen.

355. Het staat aan geenen voogd vrij, om voor den minderjarigen een regtsgeding, als aanlegger of verweerder, te voeren, dan na bekomen autorisatie van de weeskamer of van het geregt.

356. De zaak bij vonnis ten nadeele van den minderjarigen beslist zijnde, mag de voogd van dat vonnis niet komen in hooger beroep, dan na daartoe door het geregtshof, waar die zaak zoude moeten dienen, geautoriseerd te zijn.

357. De voogd zonder zoodanige autorisatie een regtsgeding voerende, en hetzelve tot nadeel van den minderjarigen uitgewezen wordende, is hij gehouden om alle de kosten, daardoor veroorzaakt, uit zijne eigene beurs te voldoen, zonder die aan den minderjarigen in rekening te mogen brengen.

358. Eene koopmanschap, handwerk of nering, door den overledenen gedreven of geoefend, mag door den voogd tot onderhoud der minderjarigen worden aangehouden, doch niet anders dan met goedkeuring van de weeskamer, of van het geregt; de voogd, zulks doende zonder die goedkeuring, is gehouden, alle schade, door die aanhouding veroorzaakt, uit zijne eigene beurs aan den minderjarigen te vergoeden.

359. Een voogd, geraden oordeelende om een geschil, waarin de minderjarige betrokken is, bij accoord of transactie af te doen, of aan de uitspraak van arbiters te verblijven, is verpligt de acte daarvan te passeren op autorisatie, of onder goedkeuring van de weeskamer of van het geregt.

360. Geen voogd mag eene erfenis, den minderjarigen opgekomen, aanvaarden of afwijzen, dan na bekomen autorisatie van de weeskamer of van het geregt, welke, het aanvaarden van zoodanige erfenis geraden oordeelende, de autorisatie daartoe, naar de omstandigheden, verleenen zal, of eenvoudig, of onder de mits van aanvaarding onder beneficie van inventaris.

361. Bijaldien deze erfenis, in den naam van den minderjarigen afgewezen zijnde, door niemand anders mogt aanvaard zijn, kan dezelve naderhand alsnog aanvaard worden, het zij door den voogd, mits daartoe nader door de weeskamer of het geregt geautoriseerd, het zij door den minderjarigen zelven, wanneer deze mondig geworden is; doch moet zoodanige erfenis, in beide gevallen, aanvaard worden in den staat, waarin dezelve zich als dan bevindt, en zonder eenige regt of aanspraak, wegens verkoop, of eenige andere daden, welke op eene wettige wijze, inmiddels, en gedurende het vaceren dier nalatenschap, mogten hebben plaats gehad.

362. Eene donatie of legaat, aan een' minderjarigen gedaan of gemaakt, kan door den voogd voor zijnen pupil niet aangenomen of afgewezen worden, dan met autorisatie van de weeskamer of van het geregt.

363. Geen voogd mag onroerende goederen of reële regten, op onroerende goederen gevestigd, den minderjarigen toebehoorende, zonder toestemming van de weeskamer of van het geregt, vervreemden of verpanden.

364. Constitutien van renten, obligatien of fondsen op dit koningrijk, of eenige andere mogendheid, hijpotheekbrieven, mitsgaders kostbare roerende goederen, van goud en zilver, edele gesteenten, paarlen, verzamelingen, betreffende de kunsten en wetenschappen, of

van

van zeldzaamheden, ſtaan in dit opzigt met onroerende goederen gelijk.

365. De weeskamer of het geregt zal, in het verleenen van die toeſtemming, op het naauwkeurigst toezien, dat die vervreemding of verpanding niet anders gedaan worde, dan om dringende redenen van noodzakelijkheid, en tot wezenlijke bevordering der belangen van den minderjarigen.

366. Het beleggen van gereede gelden, tot den boedel van den minderjarigen behoorende, in effecten op vreemde mogendheden, of tot aankoop van onroerende goederen, of op hijpotheken, behalve die, welke in artikel 344 zijn vermeld, of het beleggen dier gelden onder borgtogt, is den voogden niet geoorloofd, dan na bekomen autoriſatie van het geregt.

Zevende Afdeeling.

Van het eindigen der voogdij en het doen van rekening en verantwoording.

367. De voogdij eindigd geheel en al:

1°. Door het overlijden van den minderjarigen;

2°. Wanneer de pupillen den ouderdom van drie-en-twintig jaren vervuld hebben; en 3°. Door emancipatie.

368. Ten aanzien van den voogd, eindigt de voogdij:

1°. Door den dood van den voogd;

2°. Door verleend ontſlag aan den voogd, om eene wettige reden, gedurende de voogdij opgekomen;

3°. Door een tweede huwelijk, voor zoo veel de moeder en grootmoeder betreft; en

4°. Door eene geregtelijke afzetting van den voogd, en wering van denzelven van de voogdij.

369. Alle voogden, of, bij derzelver overlijden, hunne erfgenamen, zijn tot het doen van rekening en verantwoording verpligt.

370. Die verpligting heeft plaats gedurende de voogdij:

1°. Aan de weeskamer, of, waar dezelve niet beſtaat of uitgeſloten is, aan het geregt, zoo dikwils deze noodig oordeelen verantwoording te vorderen:

2°. Aan den geen, die, bij overlijden, ontſlag, of afzetting van den voogd, aan denzelven in de voogdij opvolgt; en

3°. Aan den toezienden voogd, op den voet bij artikel 318 bepaald.

371. Bij het eindigen der voogdij, is de voogd in allen gevalle verpligt aan zijnen gewezen' pupil, of aan deszelfs erfgenamen rekening en verantwoording te doen.

372. Eene algemeene quitantie van den gewezen pupil, of een accoord over het geen hem ter zake der voogdij mogt toekomen, is onvoldoende, en ontslaat den voogd niet, om nog naderhand tot het doen van rekening en verantwoording te worden aangesproken.

373. In die rekening moeten alle de posten van den inventaris behoorlijk worden verantwoord.

374. Ten aanzien van de zoodanige, die niet zijn ingekomen, moet bij de rekening worden gemeld, en, des noods, door bewijzen aangetoond, welke vlijt ten dien opzigte door den voogd is aangewend.

375. In deze rekening moet in ontvang gebragt worden alles wat ontvangen is; en had behooren ontvangen te worden.

376. In ontvang moeten ook gebragt worden de vergoedingen van alle schaden, welke de voogd, door ontrouw of verzuim, aan den minderjarigen mogt hebben veroorzaakt.

377. Daarentegen wordt in de uitgaaf van deze rekening gebragt alles, wat de voogd, ten behoeve en nutte van den minderjarigen, betaald heeft.

378. Alle posten van betaling moeten door quitantien bewezen worden; ten ware dezelve van dien aard of geringe waarde zijn, dat men niet gewoon is daarvan quitantie te nemen.

379. In die uitgaaf wordt ook geleden eene redelijke somme voor salaris van den voogd.

380. Voor salaris mag een voogd, of, zoo er meer voogden zijn, mogen zij te zamen, tot belooning der algeheele en gezamenlijke administratie, berekenen den veertigsten penning van de ontvangst, den tachtigsten penning van de uitgaaf, en den honderdsten penning van gereede gelden, die in den boedel gevonden, of die van verkochte goederen of van afgeloste kapitalen voortgekomen zijn.

381. Voor het genot van dit salaris is de voogd verpligt, het geheele bestuur der voogdij uittevoeren; ten ware buitengewone moeite en arbeid, in de vereffening des boedels, nog bovendien eene belooning, voor tijdverzuim en vacatien, billijk vorderen; waarvan de begrooting, in geval van verschil, aan de weeskamer of aan het geregt wordt overgelaten.

382. Zoodra de rekening gesloten is, is de voogd verpligt, het batig slot van dezelve, benevens alle goederen, bewijzen van eigendom, constitutien van renten, effecten en fondsen, en generalijk alle baten en profijten, ter zake van de voogdij onder hem zijnde, aan den gewezen pupil, of deszelfs erfgenamen uittekeeren.

383. Vóór

383. Vóór die uitkeering is elk der besturende voogden voor het geheel aansprakelijk.

384. Indien echter het bewind, bij uitersten wil, of door de weeskamer of door het geregt, tusschen de voogden verdeeld is, is ieder alleenlijk voor zijn bestuur verantwoordelijk.

385. De voogd, die onmiddelijk eenige schade veroorzaakt heeft, is tot derzelver vergoeding in de eerste plaats aansprakelijk, en de overige voogden niet verder, dan voor het te kort komende, hetwelk aan den eerstgemelden voogd niet kan worden verhaald.

386. Voor het gene de voogden, op last of met goedvinden van de weeskamer, of van het geregt, verrigt hebben, zijn zij niet aansprakelijk.

387. Tegens de weeskamer of het geregt zelve heeft de gewezen pupil nimmer eenige actie tot schadevergoeding, dan alleen in het geval dat zij bedrieglijk, of met eene onverschoonlijke achteloosheid, die met bedrog behoort gelijk gesteld te worden, gehandeld hebben.

388. De actie van de minderjarigen tegen zijnen voogd, wegens zaken tot de voogdij betrekkelijk, wordt gepræscribeerd door een tijdverloop van tien jaren, te rekenen van den tijd der meerderjarigheid.

NEGENDE TITEL.

Van emancipatie of ontslag uit de magt van ouders of voogden.

389. Minderjarigen worden, door het aangaan van een huwelijk, uit de magt hunner ouders of voogden ontslagen.

390. Een minderjarige, eenmaal door het huwelijk uit de magt van ouders of voogden ontslagen zijnde, en dit huwelijk, nog staande den minderjarigen ouderdom, ontbonden wordende, vervalt niet weder onder derzelver magt.

391. Minderjarigen worden ook ontslagen uit de magt van hunne ouders of voogden, door het verkrijgen van brieven van *venia ætatis*, bij den Koning of van zijnent wege verleend.

392. Jonge lieden, die den ouderdom van achttien jaren niet bewijzen vervuld te hebben, en niet voorzien zijn van een goed getuigenis van het bestuur hunner woonplaats, na dat hetzelve de ouders of voogden te dier zake gehoord heeft, worden tot het verzoeken der brieven van *venia ætatis*, in het vorig artikel vermeld, niet toegelaten.

393. *Venia ætatis* staat in hare gevolgen gelijk met den vervulden ouderdom van drie en-twintig jaren: dienvolgens bekomen de genen, die *venia ætatis* verkregen hebben, het vrije beheer en de volkomene beschikking over hunne goederen; ook van dezulken, waarop een verband tot

hunne meerderjarigheid gelegd was; ten ware duidelijk bleek, dat de erflater daarmede eenen zekeren bepaalden ouderdom bedoeld hadde.

394. Minderjarige kinderen, met voorweten hunner ouderen, op zich zelven wonende, en eenigen handel of trafijk in het openbaar oefenende, worden in het aangaan van alle de verbindtenisſen, dien handel betreffende, gehouden voor meerderjarig, en ontſlagen van de ouderlijke magt.

TIENDE TITEL.

Van meerderjarigheid en van curatele.

Eerſte Hoofdſtuk.

Van meerderjarigheid.

395. Voor meerderjarigen worden gerekend jonge lieden, die den ouderdom van drie-en-twintig jaren vervuld hebben, of eerder zijn geëmancipeerd.

Tweede Hoofdſtuk.

Van curatele.

396. Meerderjarigen, die, wegens ziels- of ligchaams-gebreken, of om andere redenen, niet in ſtaat zijn om hunne perſonen te beſchermen, of hunne goederen te beſtieren, worden geſteld onder curatele.

397. Dit geſchiedt door den regter, en wel over het algemeen door den regter der woonplaats, het zij ambtshalve, het zij op verzoek van nabeſtaanden of belanghebbenden, het zij eindelijk ten verzoeke van den perſoon zelven, omtrent welken deze voorziening noodig is.

398. De redenen van eene curatele kunnen van dien aard zijn, dat ook tevens, tot voorkoming van ongelukken of merkelijke ongeregeldheden, een confinement, of opſluiting voor een' tijd, door den regter wordt gedecerneerd.

399. Die zich bij een verleend confinement of curatele bezwaard acht, mag daarvan komen in hooger beroep; maar inmiddels moet het verleende confinement of curatele voortduren.

400. Onder curatele worden geſteld:

1°. Zinnelooze, razende of dolle menſchen;

2°. Die, wegens doofheid, ſtomheid, blindheid, ouderdom of aanhoudende ziekte, de curatele begeeren, of daarin toeſtemmen;

3°. Verkwisters of doorbrengers van hunne goederen; en

4°. Afwezenden, voor zoo veel hunnen boedel betreft.

401. Tot

401. Tot curator ſtelt de regter aan een zoodanig perſoon of perſonen, als hij tot de waarneming der curatele geſchikt oordeelt: zoo geene redenen daar tegen zijn, geeft hij den voorrang aan de vrouw, of aan de nabeſtaanden.

402. Niemand kan echter genoodzaakt worden, om zich met de waarneming van curatele te belasten.

403. Ouders, bij uiterſten wil één of meer curateuren over hunne meerderjarige kinderen, die wegens ziel- of ligchaamsgebreken, of door afwezendheid, buiten ſtaat zijn om hunne perſonen te beſchermen, of hunne goederen te beſtieren, benoemd hebbende, zal daar van, dadelijk na het overlijden, aan den regter kennis gegeven en bevestiging verzocht worden, welke, naar bevind van zaken, door denzelven zal worden verleend.

404. Niemand, behalve de echtgenoot en de nabeſtaanden, in de opgaande of nederdalende linie, van den perſoon, die onder curatele geſteld is, is gehouden, langer dan tien jaren deze curateele waar te nemen; na welk tijdverloop de zoodanige zijn onſlag zal kunnen vragen, en een ander in zijne plaats zal moeten worden aangeſteld.

405. Van alle curatele moet openbare afkondiging gedaan worden.

406. Die geconfineerd, of wier perſoon en goederen onder curatele geſteld zijn, zijn onbevoegd, om zich door eenige handelingen te verbinden, op gelijke wijze als zulks ten aanzien van minderjarigen plaats heeft.

407. Handelingen of verbindteniſſen van perſonen, wegens gebrek aan of zwakheid van verſtandelijke vermogens, onder curatele geſteld, vóór de afkondiging der curatele verrigt en aangegaan, kunnen vernietigd of gerescindeerd worden, indien de oorzaak van het decerneren der curatele reeds klaarblijkelijk beſtond, ten tijde dat dezelve handelingen of verbinteniſſen werden verrigt of aangegaan.

408. Na iemands dood kunnen zijne handelingen of verbindteniſſen in regten niet betwist worden, ter zake van zinneloosheid, dan wanneer vóór zijn overlijden een curatele over zijn' perſoon mogt verzocht of verleend zijn; ten ware het bewijs van zinneloosheid uit de handelingen of acte der verbindtenis zelve voortvloeit.

409. De pligt van den geſtelden curator beſtaat in het maken van inventaris, het gadeſlaan van den perſoon onder curatele geſteld, en het beſturen van zijne goederen, even als een voogd omtrent den minderjarigen doet.

410. De curator moet acht geven, dat de inkomſten der goederen

van perfonen, die onder curatele gefteld zijn, mede, voor zoo verre zulks noodig is, en gefchieden kan, ter verzachting van hun lot en en bevordering van hunne herftelling befteed worden.

411. Zijne magt beftaat in het verleenen van adfiftentie zoo in als buiten regten; mits, in het aanleggen van regtsgedingen, het aangaan van transactiën, compromisfen, of bedenkelijke verbindtenisfen, en het vervreemden of verpanden van onroerende, en met dezelve ten dien aanzien gelijk geftelde goederen, zich voorziende van des regters autorifatie, op gelijke wijze als een voogd daartoe verpligt is

412. Wanneer de oorzaken der curatele ophouden, eindigt dezelve; doch wordt niet te min door den regter, die de curatele verleend heeft, de opheffing derzelve, mede bij openbare afkondiging, bekend gemaakt.

413. De geftelde curator is verpligt, telken jare aan het geregt rekening en verantwoording van zijn gehouden bewind te doen als mede, na het eindigen der curatele, eene algemeene rekening en verantwoording te doen aan den genen, wiens curator hij geweest is, of aan deszelfs erfgenamen.

414. Het falaris van curateuren wordt berekend op gelijken voet, als zulks ten aanzien van voogden plaats heeft

415. De pligt en magt van eenen curator, die gefteld is om in opgekomen erffenisfen eenen uitlandigen te vertegenwoordigen, om eene onbeheerden boedel, waarvan de erfgenamen onzeker zijn, te bewaren en tot effenheid te brengen, om een' verlaten boedel, die met fchulden beladen is, te beheeren, en foortgelijke, regelen zich naar den inhoud der aan hem opgedragen commisfie, naar de bepalingen van bijzondere wetten en reglementen, en verder naar de algemeene voorfchriften, omtrent voogdij en curatele, en, met betrekking tot vacerende erfenisfen, vastgefteld.

TWEEDE BOEK.

Van de zaken, en verfchillende wijzingen van eigendom.

EERSTE TITEL.

Van de verdeeling der zaken.

416. Alle zaken of goederen worden verdeeld in roerende en onroerende.

Eerfte Hoofdftuk.

Van onroerende goederen.

417. Goederen zijn onroerende, of uit hunnen aard, of door hunne beftem-

bestemming, of door het onderwerp, waarop zij worden toegepast.

418. Landerijen en gebouwen zijn, uit hunnen aard, onroerende goederen.

419. Voor onroerende goederen worden mede gehouden boomen en planten, die met hunne wortels in den grond vast zijn, als mede vruchten en veldgewassen, die nog niet geplukt, afgesneden of ingeoogst zijn.

420. Beesten, door den eigenaar van land aan den pachter of meijer tot het bearbeiden van het land gegeven, het zij gewaardeerd of niet, worden voor onroerende goederen gehouden, zoo lang dezelve, uit hoofde dezer overeenkomst, aan dat landgoed verbonden zijn.

421. Buizen of goten, die tot waterleiding in een huis of ander erf dienen, zijn onroerende goederen, en maken een gedeelte uit van het erf, waartoe zij behooren.

422. Voorwerpen, welke de eigenaar van een erf daarop geplaatst heeft, ten dienste en tot de bearbeiding van hetzelve, behooren, uit hoofde van hunne bestemming, tot onroerende goederen, dienvolgende zijn de nagemelde zaken, uit hoofde van derzelver bestemming, onroerende, in dat geval, wanneer zij door den eigenaar ten dienste en bearbeiding van zijn erf op hetzelve geplaatst zijn, als:

De beesten tot de bebouwing gebruikt wordende;

De bouwgereedschappen;

De duiven der duiventillen of duivenvlugten;

De konijnen der konijnen-bergen;

De visschen, die zich in de vijvers bevinden; De stroo en mest;

De persen, ketels, kuipen, vaten, gereedschappen, tot eene fabrijk of trafijk, tot het ontgronden van veenlanden, en dergelijke einden behoorende;

En eindelijk, zoodanige roerende goederen, welke de eigenaar tot een blijvend gebruik bij zijn erf gevoegd heeft.

423. Al wat aan onroerend goed aard- en nagelvast is, wordt voor een gedeelte van hetzelve, en dus voor onroerend goed gehouden.

Beelden worden voor onroerende goederen gehouden, wanneer zij in eene nis, opzettelijk voor dezelve gemaakt, geplaatst zijn; al ware het dat men zoodanige beelden daaruit konde nemen, zonder dezelve te breken of te beschadigen.

424. Reële actiën op onroerende goederen, vruchtgebruik van onroerende goederen, servituten op gebouwen en erven, en dergelijke, zijn onroerend, uit hoofde van het onderwerp, waarop dezelven worden toegepast.

Tweede Hoofdſtuk.

Van roerende goederen.

425. Goederen zijn roerende, of uit derzelver aard, of volgens de bepalingen van de wet.

426. Roerende goederen uit derzelver aard zijn dezulken, die van de eene plaats naar de andere vervoerd kunnen worden, het zij ze zich zelve bewegen, het zij ze door eene van buiten aankomende kracht bewogen worden.

427. Door wetduiding zijn voor roerende goederen te houden:

1°. Alle perſonele actiën, het zij dezelve betrekkelijk zijn tot geldſommen, of tot roerende en onroerende goederen;

2°. Alle reële actiën op roerend goed;

3°. Alle actiën, aandeelen, of interesſen in eenige asſociatiën, compagnieſchappen, ſocieteiten van Commercie, asſurantie, navigatie, reederijen, visſerijen, binnen- of buitenlandſche fondſen, beleeningen, en van alle andere handel, nering, beroep en bedrijf; zelfs wanneer onroerende goederen, tot deze onderneming betrekkelijk, aan de voornoemde gemeenſchappen toebehooren; en

4°. Wijders zijn door wetduiding voor roerende goederen te houden alle obligatien en andere effecten, zoo op het rijk en andere mogendheden, als ten laste van bijzondere perſonen, al zijn zij ook van een verband op onroerend goed voorzien.

428. Bouwſtoffen, afkomende van de afbraak van eenig gebouw, of dezulken, die beſtemd zijn om een nieuw gebouw te maken, zijn onroerende goederen.

Dezelve bouwſtoffen, tot aanbouw zijnde gebruikt geworden, houden daar door op roerende goederen te zijn.

429. De ſpreekwijze van *roerende goederen* wordt in de gemeene zamenleving dikwijls in een' meer engen zin genomen, en worden als dan het gereed geld, inſchulden, edele geſteenten, koopmanſchappen, en verzamelingen, de kunſten en wetenſchappen betreffende, daar onder niet begrepen

430. Onder de benaming van *meubelen* is begrepen al het geen tot gebruik en verſiering der vertrekken van een huis dient, als tapijten, bedden, ſtoelen, ſpiegels, pendules, tafels, porſeleinen, aardewerk, en dergelijken.

De ſchilderijen, prenten en beelden zijn niet onder meubelen begrepen,

pen, dan wanneer zij tot versiering van een vertrek bestemd zijn, doch niet wanneer zij eene verzameling moeten uitmaken.

431. De verkoop, schenking of making van een huis, met al het geen daar in gevonden wordt, is alleen betrekkelijk tot de daar in zijnde meubelen, en moet niet worden uitgestrekt tot gereed geld, of tot inschulden en andere regten, waar van de papieren en bescheiden in dat huis bewaard worden.

Derde Hoofdstuk.

Van de goederen, in betrekking tot derzelver bezitters.

432. Een ieder heeft de vrije beschikking over de goederen, die hem in eigendom toebehooren, onder de wijzigingen of modificatien, door de wet vastgesteld: het bestuur en de vervreemding der goederen, welke niet aan bijzondere personen behooren, moeten naauwkeurig ingerigt worden naar de vormen en regelen, die voor dezelve in het bijzonder bepaald zijn.

433. De wegen, rij- en gangpaden, die tot laste van het rijk zijn, de bevaarbare stroomen en rivieren, de stranden van de zee, de havens en reeden, en in het algemeen alle gedeelten van Hollands grond, welke voor geenen uitsluitenden eigendom vatbaar zijn, worden onderhoorig geacht aan de publieke domeinen.

434. Alle duinen en heiden, voor zoo verre die niet aan anderen in eigendom zijn uitgegeven, behooren aan de publieke domeinen.

435. Alle vacerende en verlatene goederen behooren mede tot de publieke domeinen.

436. De poorten, muren, grachten en wallen van vestingen, of versterkte steden en plaatsen, zijn wijders gedeelten der publieke domeinen.

437. *Gemeente goederen* zijn dezulken, op wier inkomsten of eigendom de inwoners van eene of meer gemeenten een wettig verkregen regt hebben.

438. De betrekking tot de goederen, die iemand bezit, bestaat in het regt van eigendom, bezitregt, regt van genot, en in regt van dienstbaarheid of servituutregt.

TWEEDE TITEL.

Van eigendom.

439. *Eigendom* is het regt om van eenige zaak het vrij genot te hebben,

ben, en daar over naar goedvinden te beschikken; mits niet handelende tegen de wetten, noch verkortende het regt van een' derden.

440. Niemand kan genoodzaakt worden afstand te doen van zijn' eigendom, dan ter zake van het algemeen belang, en tegen vooraf gaande billijke schadeloosstelling.

441. Het regt van eigendom is *volkomen* of *onvolkomen*.

442. Het *volkomen* regt van eigendom bevat in zich alles, wat door eene zaak wordt voortgebragt, als mede al het geen zich daarmede door de natuur of door de kunst vereenigt.

443. Het regt van eigendom is *onvolkomen*, wanneer het, na verloop van zekeren tijd, of door het vervallen van zekere conditie, staat ontbonden te worden; wanneer het goed met eenig reëel regt ten behoeve van anderen bezwaard is, of wanneer het bestaat in eenen blooten eigendom, afgescheiden van het vruchtgebruik, het welk aan een ander toekomt.

Eerste Hoofdstuk.

Van het regt van accessie op het geen door de zaak wordt voortgebragt.

444. Alle vruchten der aarde, het zij door de natuur alleen, of gepaard met menschen hulp, voortgebragt;

Alle civiele of burgerlijke vruchten;

En eindelijk jongen, die uit iemands beesten worden geboren, behooren door het regt van accessie aan den eigenaar.

445. Die enkel het bezit heeft eener zaak, zonder daar van eigenaar te zijn, krijgt geen regt op de vruchten, dan wanneer hij de zaak bezit ter goeder trouw; doch, ingeval van bezit ter kwader trouw, kan de eigenaar van hem, met de zaak zelve, tevens alle de vruchten terug vorderen.

446. De vruchten eener zaak behooren niet anders aan den eigenaar, dan onder den last om de kosten van ploegen, zaaijen, en arbeiden, door een' derden persoon daar aan verrigt, aan denzelven te vergoeden.

Tweede Hoofdstuk.

Van het regt van accessie, ten aanzien van het geen zich met de zaak vereenigt, en met dezelve een geheel uitmaakt.

447. Al wat zich met eene zaak zoodanig vereenigt, dat het met dezelve slechts een enkel geheel uitmaakt, wordt het eigendom van den

den geen, aan wien de principale zaak toebehoort, en zulks achtervolgens de regelen, welke hierna worden bepaald.

448. De aanwassen, welke eene rivier, ongevoelig, en van langzamerhand, aan de aanpalende landen heeft aangespoeld, komen als een accessoir aan den eigenaar van die landen.

449. Indien echter het geweld van den stroom een stuk van een land aan het land van een ander heeft aangeworpen, op zoodanige wijze dat dit stuk te herkennen is, behoudt de eigenaar van dit stuk den eigendom; onder die bepaling, dat hij gehouden is hetzelve binnen het jaar te reclameren; na verloop van welken tijd hij in zijne reclame niet meer ontvankelijk is, ten ware de eigenaar van het land, waar mede het stuk vereenigd is, nog geen bezit van hetzelve genomen had.

450. Wanneer twee zaken, aan onderscheidene eigenaars toebehoorende, zoodanig met elkander vereenigd zijn, dat zijn een geheel uitmaken, behoort echter het geheel aan den eigenaar van de principale zaak niet anders, dan onder den last van aan den ander de waarde van de accessoire zaak te moeten vergoeden.

451. Voor de principale zaak wordt gehouden diegene, waar mede eene andere zaak is vereenigd, en die een beter gebruik, meerder sieraad, aanvulling, of dergelijken, uit dezelve trekken kan.

452. De eigenaar van de accessoire zaak, die, buiten zijn weten, met de principale zaak van een ander vereenigd is, doch gevoegelijk van dezelve weder kan worden afgescheiden, is, des goedvindende, bevoegd, om die afscheiding, en de teruggave van zijne accessoire zaak, te vorderen.

453. Indien een kunstenaar, of iemand anders, van eene stoffe, die hem niet toebehoort, eene nieuwe soort van zaak gemaakt heeft, heeft de eigenaar der stoffe de keus, om die nieuwe soort te reclameren, mits de kosten der bearbeiding vergoedende, of wel die nieuwe soort aan den maker over te laten, en van hem vergoeding der gebruikte stoffe te eischen; zonder onderscheid, of de stoffe al dan niet geschikt is om hare oude gedaante weder te kunnen aannemen.

454. Wanneer de stoffe, die tot het maken van eene nieuwe zaak gebruikt is gedeeltelijk aan den maker, en gedeeltelijk aan een ander toebehoort, en niet weder gevoegelijk van elkander kan worden afgescheiden, is die nieuwe zaak tusschen beiden in het gemeen, naar evenredigheid van elks aandeel in de stoffe, de kosten van arbeiding, aan de zijde van den maker, daarbij gerekend.

455. Verscheidene stoffen, aan verschillende eigenaars toebehooren-

de, onder elkanderen gemengd, en daardoor eene nieuwe soort van zaak gemaakt zijnde, wordt onderscheid gemaakt, of die stoffen weder gevoegelijk kunnen worden afgescheiden, en dan is men bevoegd de verdeeling te eischen, dan wel of die stoffen niet gevoegelijk afscheidbaar zijn, en dan is de gemaakte nieuwe soort gemeen, naar evenredigheid van de hoeveelheid, hoedanigheid en waarde der stoffen, aan elk hunner toebehoorende.

456. Indien de stoffe, aan een' der eigenaars toebehoorende, die van den ander in waarde verre overtreft, kan de eigenaar der waardigste stoffe de nieuwe gemaakte soort voor zich reclameren; mits de waarde van de andere stoffe vergoedende.

457. Een van beiden de gemeenschap, in de vorige artikelen vermeld, willende doen eindigen, moet het goed ten gemeenen voordeele in het openbaar verkocht worden.

458. Die eenige stoffe, aan een ander toebehoorende, buiten deszelfs weten gebruikt heeft, is niet alleen tot teruggave van die stoffe, zoo zij afscheidbaar is, maar ook tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, gehouden.

DERDE TITEL.

Van bezitregt.

459. Die eenige zaak of regt, voor de verkrijging van eigendom vatbaar zijnde, alhoewel hij zelve niet bewezen is eigenaar te zijn, door zich zelven, of door een' ander' in zijnen naam, onder zich heeft of geniet, met oogmerk om die zaak of dat regt te houden, wordt geacht daarvan bezitter te zijn.

460. Die het oogmerk van eene zaak of regt voor zich te behouden niet heeft, wordt niet gehouden in het eigenlijk bezit derzelve te zijn, offchoon hij de zaak onder zich hebben mogt.

461. Bezit heeft ten gevolge, dat de bezitter voor eigenaar wordt gehouden, en in het bezit mag blijven, tot dat een ander den eigendom geregtelijk heeft ingewonnen.

462. Bezit, eenmaal verkregen zijnde, wordt behouden door den enkelen wil om te blijven bezitten, schoon men de dadelijke detentie der zaak is kwijt geraakt, mits binnen het jaar de noodige regtsmiddelen gebruikende, om daarin gemaintineerd te worden.

463. De bezitter wordt gerekend het bezit te blijven behouden, schoon een ander, met zijne toestemming, of op zijnen last, het goed gebruikt, of hetzelve onder zich heeft.

464. Met

464. Met zijnen wil verliest men het bezit door volkomen overgifte van de zaak aan een ander, als mede door het bezit te verlaten en weg te werpen.

465. Niemand mag, zonder regterlijke tusschenkomst, buiten het bezit gesteld worden. Indien hij, schoon op grond van een beter regt, op eigen gezag uit het bezit gestoten wordt, moet zulks eerst hersteld worden, eer het onderzoek van dat beter regt in aanschouw komen kan; mits deze herstelling binnen het jaar door gepaste regtsmiddelen gevorderd zij.

466. De wijze, waarop bezit door verjaring in volkomen eigendom overgaat, wordt behandeld bij den titel van prescriptie.

VIERDE TITEL.

Van vruchtgebruik of lijftogt, van gebruik, bewoning, tiendregt, regt van opstal, en cijnsregt.

Eerste Hoofdstuk.

Van vruchtgebruik of lijftogt.

467. *Vruchtgebruik* is het regt om van eens anders goed de vruchten te trekken; als of men zelf eigenaar daarvan ware; mits zorgende, dat de zaak zelve in wezen blijft.

468. Vruchtgebruik wordt verkregen, of door den wil van den eigenaar, of door de wet.

469. Vruchtgebruik kan daargesteld worden, of zuiver, of onder zekere voorwaarden, of voor een' zekeren tijd.

470. Vruchtgebruik kan, zoo wel van roerende als onroerende goederen, worden toegestaan.

Eerste Afdeeling.

Van de regten van den vruchtgebruiker.

471. De vruchtgebruiker is in het algemeen geregtigd, alle de vruchten te genieten, die van het goed, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, voortkomen, het zij de natuurlijke, het zij de burgerlijke, het zij de vruchten van nijverheid.

472. *Natuurlijke vruchten* zijn de genen, welke de aarde van zelf voortbrengt, alsmede de producten en de jongen van beesten.

Vruchten van nijverheid, die uit den grond getrokken worden, zijn de genen, welke men door cultuur of landbouw verkrijgt.

473. Bur-

473. *Burgerlijke vruchten* zijn de huren van gebouwen, van landerijen, en van andere panden; mitsgaders renten en interessen van kapitalen.

474. De natuurlijke vruchten en vruchten van nijverheid, die, bij den aanvang van het vruchtgebruik, nog niet geplukt of afgesneden zijn, behooren aan den vruchtgebruiker.

De nog niet geplukte of nog niet afgesnedene, bij het eindigen van het vruchtgebruik, behooren aan den eigenaar; zonder dat deze iets wegens de kosten van het bearbeiden of zaaijen verpligt is te vergoeden.

475. De burgerlijke vruchten worden daarentegen gerekend, met den dag te beginnen en met den dag te eindigen.

476. Van scheepsportien worden twéé derden van de tijdelijke uitdeelingen voor vruchten, en één derde voor hoofdsom gerekend; waartegen ook weder in de tijdelijke bijlagen twéé derden door den vruchtgebruiker, en één derde door den eigenaar, na het eindigen van het vruchtgebruik, gedragen moeten worden.

477. De opbrengst van uitgeveende en uitgegravene landen, en van steen- en zandgroeven, wordt geheel voor hoofdsom gerekend, en blijft als zoodanig aan den eigenaar; behoudens aan den vruchtgebruiker het genot der renten, die daar van afkomen.

478. Indien vruchtgebruik plaats heeft omtrent zaken, die met het gebruik te niet gaan, als geld, koren en dranken, heeft de vruchtgebruiker het regt om dezelve te gebruiken; mits, bij het eindigen van het vruchtgebruik, eene gelijke hoeveelheid, hoedanigheid en waarde, of wel den prijs van dezelve, teruggevende.

479. Het vruchtgebruik van eene lijfrent geeft aan den vruchtgebruiker, gedurende het vruchtgebruik, het regt om de verschenen renten te beuren, zonder tot eenige teruggave verpligt te zijn.

480. Vruchtgebruik plaats hebbende omtrent zaken, die, zonder dadelijk te niet gaan, door het gebruik verslijten, of in waarde verminderen, geeft aan den vruchtgebruiker het regt, om dezelve te gebruiken tot die einden, waartoe zij geschikt zijn.

Bij het eindigen van het vruchtgebruik, is de vruchtgebruiker verpligt, dezelve terug te geven in den staat, waarin zij zich bevinden; mits niet door misbruik of kwade trouw van den vruchtgebruiker versleten of in waarde verminderd zijnde.

481. Van bosschen, en ander houtgewas, is het week- en kaphout voor den vruchtgebruiker, en zijn de opgaande boomen voor den eige-

eigenaar; zoo echter, dat de vruchtgebruiker van de opbrengst van de verkochte opgaande boomen, zoo lang het vruchtgebruik duurt, de renten trekt.

De vruchtgebruiker is verpligt, zich, ten aanzien van het kappen, te gedragen naar de gewoonte en het standvastig gebruik der eigenaars; zonder voor zich of zijne erfgenamen schadevergoeding te genieten, wegens het geen hij gedurende het vruchtgebruik mogt nagelaten hebben op zijn' tijd te kappen.

Boomen, welke kunnen getrokken worden uit eene boomkweekerij, zonder dezelve te bederven, behooren mede tot het vruchtgebruik; mits de vruchtgebruiker zich omtrent de wederaanvulling gedrage naar de plaatselijke gewoonten.

482. Boomen, die gedurende het vruchtgebruik sterven, en die, welke bij toeval afbreken of uit den grond gerukt worden, zijn voor den vruchtgebruiker; welke echter verpligt is andere boomen voor dezelve in plaats te zetten.

483. De vruchtgebruiker mag niet alleen het goed zelf gebruiken, en door zijne huisgenooten laten gebruiken, maar hij is ook geregtigd om het genot der vruchten, door verkoop, verhuring, of anderen titel, aan een' derden over te doen; zoo nogtans, dat het regt van vruchtgebruik met den dood van den vruchtgebruiker, die dit genot heeft overgedaan, eindigt.

484. Het vruchtgebruik strekt zich ook uit tot den aanwas, waar mede de goederen, gedurende het genot des vruchtgebruikers, vergroot worden.

485. De vruchtgebruiker heeft in het algemeen het genot van alle de regten, die den eigenaar toekomen; als van servituut, van overgang; en alle anderen, en hij geniet deze regten als de eigenaar zelf.

486. De vruchtgebruiker heeft de goederen, waarvan hij het vruchtgebruik geniet, onder zijne eigene beheering; ten ware daarover een ander tot administrateur is gesteld.

487. De eigenaar is gehouden den vruchtgebruiker het vruchtgebruik der goederen te laten genieten, zonder hem daarin eenige belemmering te veroorzaken; alle belet, daarin door den eigenaar toegebragt, verpligt hem tot schadevergoeding.

488. De vruchtgebruiker mag daarentegen, na het eindigen van het vruchtgebruik, geene schadevergoeding eischen voor eenige verbetering, welke hij vermeent gedurende het vruchtgebruik gemaakt te hebben; al ware de zaak door hem ook wezenlijk in beteren staat gebragt.

Hij of zijne erfgenamen mogen echter alles, wat er door hem aan of op het gebruikte goed gemaakt of gebragt is wegnemen, of doen wegnemen, wanneer alles ongeschonden in zijnen vorigen staat kan worden hersteld.

Tweede Afdeeling.

Van de verpligtingen van den vruchtgebruiker.

489. De vruchtgebruiker moet de zaak aanvaarden in den staat, waarin dezelve zich bevind, en is in het algemeen verpligt, om de goederen, als een goed huisvader, te gebruiken; zorg dragende, dat dezelve niet in verval geraken of verloren gaan: alle verzuim, hierin door hem gepleegd, stelt hem tot vergoeding van schade aansprakelijk.

490. De vruchtgebruiker de goederen, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, onder zijne eigene beheering hebbende, is gehouden tot het maken van staat en inventaris derzelve goederen, in tegenwoordigheid van den eigenaar, of na denzelven, daartoe geroepen te hebben, en met uitdrukking van de waarde der goederen, welke door deskundigen begroot moeten worden, en is voorts gehouden, tot het stellen van zekerheid, dat hij de goeden niet anders dan naar behooren gebruiken zal, en dat hij, na het eindigen van het vruchtgebruik, de goederen zelve, of, in het geval hier voren, artikel 478, vermeld, de waarde van dezelve aan den eigenaar terug geven zal; alles, ten ware hij, bij overeenkomst of testament, van de verpligting tot het maken van inventaris, of het stellen van zekerheid, is vrijgesteld; zullende mede aan de verpligting tot het stellen van cautie niet onderworpen worden, ouders, welke het vruchtgebruik van de goederen hunner kinderen hebben, noch ook iemand, die zijn goed aan een ander verkocht of geschonken heeft, onder voorwaarde van het vruchtgebruik van dit goed te blijven genieten.

491. De vruchtgebruiker, die, in het geval bij het vorige artikel vermeld, buiten staat is de vereischte zekerheid te stellen, is verpligt te gedogen, dat de goederen gebragt worden onder eene geregtelijke administratie, tot tijd en wijle hij die zekerheid gesteld zal hebben.

492. Aan den vruchtgebruiker kan, in geval van administratie, door den regter worden toegestaan, om een gedeelte van de onroerende goederen, naar bevind van zaken, tot zijn gebruik te mogen onder zich houden; mits daarvoor cautie stellende, die ook, naar aanleiding der omstandigheden, in eene juratoire cautie zal kunnen bestaan, en voorts onder den last om dezelve goederen, bij het eindigen van het vruchtgebruik, weder opteleveren en terug te geven.

493. De

493. De vruchtgebruiker, die vertraagt de vereischte zekerheid te stellen, verliest echter daardoor de vruchten niet, waartoe hij geregtigd was; dezelve zijn hem verschuldigd van het oogenblik af, dat het vruchtgebruik een aanvang neemt.

494. In de bepaling wat al dan niet onder vruchtgebruik begrepen is, en welke lasten voor rekening van den vruchtgebruiker komen, moet eerst en vooral worden ingezien, wat daaromtrent bij de overeenkomst of uitersten wil is vastgesteld.

495. De vruchtgebruiker is, voor zoo verre het tegendeel niet bij overeenkomst of testament is vastgesteld, verpligt de gewone reparatien tot onderhoud te doen, als mede te vergoeden de schade, die, door zijn gepleegd verzuim in het niet doen van deze reparatien, veroorzaakt zoude mogen zijn.

Buitengewoon zware reparatien blijven ten laste van den eigenaar; ten ware dezelve veroorzaakt zijn door verzuim van het gewoon onderhoud, gedurende den tijd van het vruchtgebruik; in welk geval ook de buitengewoon groote reparatien, ten laste komen van den geen, die het gewoon onderhoud verzuimd heeft.

496. *Buitengewoon groote reparatien* zijn die van zware muren en gewelven, het leggen van nieuwe balken, geheele daken, en dergelijke; andere reparatien worden als gewoon onderhoud gerekend.

497. Noch de eigenaar, noch de vruchtgebruiker, is gehouden te herbouwen het geen door ouderdom is ingestort, of door een onvermijdelijk onheil vernield is.

498. De vruchtgebruiker is gehouden, gedurende het vruchtgebruik, voor zijne rekening te nemen de jaarlijksche lasten, waarmede het goed bezwaard is, en die in het gemeene leven als lasten der vruchten worden aangemerkt.

499. De lasten, op den eigendom van het goed, gedurende het vruchtgebruik, gelegd, worden door den vruchtgebruiker en den eigenaar gedragen, in maniere als volgt:

De eigenaar is verpligt de betaling dezer lasten te doen; doch de vruchtgebruiker moet hem de interessen der uitgeschotene penningen vergoeden.

Indien de vruchtgebruiker de penningen, tot die betaling benoodigd, heeft voorgeschoten, kan hij, bij het eindigen van het vruchtgebruik, de kapitale somme zelve terug eischen.

500. Tot betaling van schulden of lasten, waarmede het goed, bij den aanvang van eenig bijzonder daarop gesteld vruchtgebruik, bevonden

den wordt bezwaard te zijn, is de vruchtgebruiker niet gehouden. Het goed daarvoor aangesproken wordende, heeft de vruchtgebruiker zijn verhaal op den eigenaar.

501. Proceskosten over het vruchtgebruik komen tot laste van den vruchtgebruiker; doch die den eigendom betreffen tot laste van den eigenaar.

502. Wanneer, gedurende het vruchtgebruik, door derden eenige aanspraak op het regt van den eigenaar wordt gemaakt, of het goed zelf wordt aangetast, is de vruchtgebruiker gehouden om daarvan aan den eigenaar kennis te geven; zijnde de vruchtgebruiker, bij gebreke van dien, verantwoordelijk voor de schade, welke daaruit voor den eigenaar kan ontstaan, even als of hij zelfs het nadeel had toegebragt.

503. Die het vruchtgebruik van eenig beest heeft, is, wanneer hetzelve, buiten zijn toedoen, sterft, niet verpligt een ander in plaats van het gestorvene te rug te geven, noch er de waarde van te betalen.

504. In geval van vruchtgebruik van een troep of kudde beesten, is de vruchtgebruiker, wanneer de kudde door sterfte, of ander toeval, buiten deszelfs schuld, geheel of ten deele verloren gaat, niet verder aan den eigenaar gehouden, dan tot overgifte van de huiden of vellen, of van derzelver waarde.

Derde Afdeeling.

Hoe vruchtgebruik eindigt.

505. Vruchtgebruik eindigt:

1°. Door den dood van den vruchtgebruiker;

2°. Wanneer de tijd of voorwaarde, tot of onder welke hetzelve toegestaan is, verloopen of vervuld is;

3°. Door vermenging, wanneer de bloote eigendom en het vruchtgebruik zijn gekomen in dezelfde handen;

4°. Door gedanen afstand van den vruchtgebruiker ten behoeve van den eigenaar;

5°. Door verjaring, wanneer de vruchtgebruiker, gedurende dertig jaren, van zijn regt geen gebruik gemaakt heeft; en

6°. Door den geheelen ondergang der zaak, waarop het vruchtgebruik is gevestigd.

506. Vruchtgebruik, hetwelk niet aan particuliere of bijzondere personen is toegestaan, duurt niet langer dan dertig jaren.

507. Vrucht-

507. Vruchtgebruik, aan iemand toegestaan, tot dat een derde zekeren ouderdom zal bereikt hebben, duurt voort tot dat tijdstip, schoon deze derde vóór den bepaalden tijd mogt overleden zijn.

508. De verkoop van eene zaak, aan vruchtgebruik onderhevig, maakt geene verandering in het regt van den vruchtgebruiker; deze blijft het vruchtgebruik genieten, ten ware hij daarvan uitdrukkelijk afstand mogt hebben gedaan.

509. Het goed slechts gedeeltelijk verloren gegaan zijnde, blijft het vruchtgebruik ten aanzien van het overgeblevene gedeelte voortduren.

510. Het goed door herbouwing weder in den vorigen staat hersteld zijnde, herleeft het vruchtgebruik op hetzelve.

511. Indien het vruchtgebruik alleen op een gebouw gevestigd is, en dit gebouw door brand, of andere onheilen vernield wordt, of door ouderdom instort, heeft de vruchtgebruiker het genot niet van den grond, noch van de bouwstoffen.

Indien het vruchtgebruik gevestigd is op een stuk goed, waarvan het gebouw een gedeelte uitmaakte, blijft de vruchtgebruiker in het genot van den grond en van de bouwstoffen.

Tweede Hoofdstuk.

Van gebruik en van bewooning.

512. De regten van gebruik en van bewoning worden verkregen, en verloren, op dezelfde wijze als het vruchtgebruik.

513. Men kan daarvan, even als in geval van vruchtgebruik, geen genot hebben, dan na bevorens zekerheid gesteld, en staat en inventaris gemaakt te hebben.

514. De gebruiker, en hij die het regt van bewoning heeft, zijn verpligt, zich ten aanzien van het gebruik en de bewoning, te gedragen als goede huisvaders.

515. De regten van gebruik en van bewoning worden geregeld door den titel of acte, waarbij dezelve zijn toegestaan, en krijgen, achtervolgens de in dezelve acte voorkomende bepalingen, eene meerdere of mindere uitgestrektheid.

516. Indien geene bepalingen omtrent de uitgestrektheid van deze regten gemaakt zijn, worden dezelve geregeld op de volgende wijze.

517. Die het gebruik heeft van eenige zaak, geniet de vruchten van dezelve niet verder, dan zijn eigen nooddruft, en die van zijn huisgezin zulks vorderen.

518. Ten aanzien van beesten, heeft de bruiker het regt om daar mede zijn werk te doen, en de melk, voor zoo verre zijne behoeften en die van zijn huisgezin vorderen, als mede de mest te gebruiken; doch hij heeft geenszins het genot van de wolle, of de jongen der beesten of van de melk, welke hij voor zijne behoeften, en die van zijn gezin niet noodig heeft.

519. De gebruiker kan zijn regt aan een ander niet afstaan, noch verhuren.

520. Hij, die het regt van bewoning van een huis heeft, kan hetzelve bewonen met zijn huisgezin, al ware het, dat hij op het tijdstip, waarop hetzelve regt hem word toegestaan, niet gehuwd geweest was.

521. Het regt van bewoning kan niet afgestaan noch verhuurd worden.

522. Die een huis in bewoning heeft, en hij, die alle de vruchten van land, zonder eenige uitzondering, gebruikt, zijn beiden gehouden de gewone reparatien tot onderhoud, de betaling der lasten en de kosten der cultuur of bebouwing, even als een vruchtgebruiker te dragen.

Indien de gebruiker van land alleen een gedeelte der vruchten gebruikt, is hij slechts verpligt in die lasten en kosten te dragen, naar mate van het geen hij geniet.

Derde Hoofdstuk.

Van tiendregt, regt van opstal, en cijnsregt.

Eerste Afdeeling.

Van tiendregt.

523. *Tienden* zijn, of *grove*, die van granen en zaden, of *smalle*, die van gewassen en moeskruiden, of *krijtende* tienden, die van de jongen van allerlei vee geheven worden.

524. De tienden worden gerekend te bestaan in het tiende gedeelte der vruchten, zoo als die uit de hand vallen, zonder dat de tiendheffer de beste kiezen, of de tiendpligtige de slechtste geven mag.

525. De tiendpligtige mag, vóór de voldoening der tienden, geene vruchten van het veld vervoeren; hij is dus verpligt den tiendheffer aanzegging te doen, dat zijne tiende schoof gereed staat, en dat hij die zal hebben wegtehalen.

De

De tiendheffer daarvan in gebreke blijvende, doet de tiendpligtige, ten overstaan van twee zijner geburen, of van twee andere neutrale personen, aanwijzing van de gereed zijnde tienden, laat dezelve voor den tiendheffer op het veld staan, en gaat met de inzameling zijner vruchten voort.

526. De tiendheffer is, des begerende, bevoegd om de tienden, die hem opgebragt moeten worden, voor één of meer jaren aan anderen, hetzij in het openbaar, hetzij uit de hand, te verkoopen of te verpachten.

527. Het regt om tienden te heffen wordt verloren:

1°. Door het vergaan van het goed;
2°. Door vrijwilligen afstand;
3°. Door overdragt aan een ander;
4°. Door vermenging der regten van den tiendheffer en den tiendpligtigen; en
5°. Door ongebruik gedurende dertig jaren.

528. Het gestatueerde bij deze afdeeling zal geen hinder kunnen toebrengen aan hetgeen de wet nader, ten aanzien van de tienden, zal bepaalen.

Tweede Afdeeling.

Van regt van opstal.

529 *Regt van opstal* is het vermogen, om op eens anders grond één of meer gebouwen te mogen stellen, of hebben, en dezelve te mogen gebruiken

530. De eigenaar van den grond vermag, voor zoo verre geene bijzondere bedingen omtrent het eindigen van het regt van opstal gemaakt zijn, hetzelve regt te doen eindigen, na verloop van tien jaren; mits ten minste twaalf maanden te voren, aan den eigenaar van het gebouw of van de gebouwen daarvan aanzegging doende.

531. De eigenaar van den grond is, bij het eindigen van den opstal, gehouden aan den eigenaar van het gebouw of van de gebouwen te voldoen de waarde van dezelven, of zoo veel als bedongen is.

Derde Afdeeling.

Van cijns- of tijnsregt.

532. *Cijns- of tijnsregt*, ook wel *regt van oud-eigen* genoemd, is gegrond op eene zekere verbintenis, liggende op eenig stuk goed, waar door

door de eigenaar van hetzelve verpligt is, jaarlijks eene kleine rente aan den daartoe regthebbenden te betalen.

533. Cijnsen zijn uit derzelver natuur onlosbaar, en kunnen door den cijnspligtigen niet dan met toestemming van den cijnsheffer afgekocht worden.

534. De vervallene of verschenen cijnsen worden door verloop van dertig jaren geprescribeerd, doch het regt van cijnsheffing gaat door geene verjaring te niet.

VIJFDE TITEL.

Van servituten of erfdienstbaarheden en erfscheidingen.

Eerste Hoofdstuk.

Algemeene bepalingen.

535. Het regt, waardoor een erf aan een naburig erf, het zij land, het zij huis, dienstbaar is, wordt *servituut* genoemd.

536. Servituten of dienstbaarheden worden daargesteld:

1°. Door den wil des eigenaars; en 2°. Door de wet.

537. Alle erven worden gepresumeerd vrij te zijn, zoo dat elk eigenaar bevoegd is om aan alle anderen het mede-gebruik van zijn erf te beletten, ten ware bewezen wordt, dat men daarop een regt van servituut heeft.

538. Servituten of dienstbaarheden moeten strikt worden uitgelegd, zoodanig echter, dat die het regt van servituut heeft, ook gerekend wordt datgene te hebben, zonder het welk hij van het servituut geen gebruik maken kan; hij dus, die het regt heeft, om water uit eens anders put te halen, heeft ook het regt van toegang tot dien put.

539. Elk, die het regt van servituut heeft, moet hetzelve zoodanig gebruiken, dat aan den eigenaar van het dienstbaar erf daardoor het minst mogelijk nadeel of overlast veroorzaakt worde.

540. De reparatien, die noodig zijn, om van een servituut gebruik te kunnen maken, moeten gedaan worden ten koste van den geen die het servituut heeft; zijnde de eigenear van het dienstbaar erf alleen verpligt te gedoogen, dat de noodige reparatiën gedaan worden.

541. De eigenaar echter van een' muur, waarop een ander, uit krachte van een servituut, gebouwd heeft, is verpligt dien muur op zijne kosten te houden in dien staat, dat dezelve het daarop gebouwde dragen kan; hij kan zich nogtans van die verpligting ontlasten

door

door den eigendom van den muur aan den geen, die het ſervituut heeft, afteſtaan.

542. Insgelijks moeten de gebreken, door den eigenaar van het dienstbaar erf veroorzaakt, door denzelven op zijne kosten herſteld, en aan den ander het behoorlijk genot van zijn ſervituut bezorgd worden.

543. Een ſervituut, aan iemand ter bede of tot wederzeggen toe vergund, kan ten allen tijde worden herroepen en ingetrokken.

544. Niemand mag bouwen op eenen muur, die aan zijn buurman in eigendom toebehoort, ten ware hem, bij wege van ſervituut, het regt is toegeſtaan om zulks te mogen doen.

545. Geen eigenaar is tot het toeſtaan van een voortdurend ſervituut bevoegd, dan die den volkomen' en onbezwaarden eigendom van zijn erf heeft.

546. Op goederen, waarvan de één den bloten eigendom, en een ander het vruchtgebruik heeft, als mede op goederen, aan verſcheiden eigenaars in gemeenſchap toebehoorende, mag geen duurzaam bezwaar van ſervituut gelegd worden, dan met allergezamenlijke bewilliging.

547. Die, als vruchtgebruikers, fiduciaire bezitters of erfpachters, een' onvolkomen' of bezwaarden eigendom hebben, mogen geene andere ſervituten op het erf leggen, dan dezulken, waardoor het goed geen het minſte nadeel of vermindering ondergaat, en die met het eindigen van hun onvolkomen regt van eigendom mede een einde nemen.

548. Een eigenaar van twee erven, op een derzelve een kennelijk teeken van ſervituut hebbende gelegd, en den eigendom dezer erven naderhand hebbende van één geſcheiden, zonder van het ſervituut melding te maken, blijft hetzelve ſervituut voortduren.

549. Geene ſervituten, door den wil des eigenaars daargeſteld, kunnen eenig gevolg hebben, ten zij dezelve bij den regter van de plaats, waar het goed gelegen is, zijn geregistreerd.

550. Tot het bekomen van een ſervituut door verjaring, wordt de tijd van dertig jaren vereischt.

551. Een gebouw, echter, het welk niet door geweld, ter ſluik of tot wederzeggen toe, ter neder gezet en voltrokken is, en gedurende een jaar onbeklaagd geſtaan heeft, is daardoor zoodanig verjaard, dat de eigenaar van het naastgelegen erf geen regt heeft, om, na verloop van dien tijd, de afbraak of wegneming van het gebouw te vorderen.

552. Servituten of dienstbaarheden kunnen te niet gaan:

1°. Door vermenging van den volkomen' eigendom van het dienstbaar en van het heerschend erf in denzelfden persoon;

2°. Door uitdrukkelijken afstand;

3°. Door het eindigen van vruchtgebruik, fidei-commis of erfpacht, in de gevallen bij artikel 547 vermeld;

4°. Door het geheel verloren gaan van het heerschend of dienstbaar erf; gedeeltelijk verloren gegaan zijnde, geniet het overgebleven gedeelte de voordeelige servituten, in zoo verre zulks mogelijk is, of eindelijk,

5°. Door verjaring, wanneer gedurende den tijd van dertig jaren, van het servituut geen gebruik is gemaakt.

Tweede Hoofdstuk.

Van erfscheidingen.

553. Alle muren, ter halver grond gesteld, en alleen tot afsluiting en afscheiding der erven dienende, zonder dat aan een van beide kanten gebouwen staan, noch blijken zijn, dat er eenige gestaan hebben, worden gerekend gemeen te zijn.

554. Alle muren, dienende tot ondersteuning van gebouwen, die alleen aan den eenen kant staan, zonder dat aan den anderen kant gebouwen of blijken van gewezen gebouwen gevonden worden, worden verondersteld toetebehooren aan den geen, wiens gebouw zij ondersteunen.

555. Alle muren tusschen huizen, die, door wederzijdsche inbalking, inankering, het metselen van schoorsteenen, enz., tot een gemeen gebruik dienen, worden gerekend gemeen te zijn, doch niet verder of hooger, dan het gemeen gebruik zich uitstrekt.

556. De gemeenschap aan eenen muur geeft aan elk der geburen het regt om er tegen aan te bouwen, als mede om, tot op de helft van de dikte van den muur, balken en ander hout, tot zijn voorgenomen gebouw behoorende, daarin te plaatsen en te laten rusten.

557. Men mag tegen een' gemeenen of tegen eens anders muur geene ovens, fornuizen, secreten, zinkputten, riolen, mesthoopen, of andere gevaarlijke of schadelijke dingen plaatsen, zonder of eene tusschenruimte opentelaten of den muur op die plaats te verdikken: alles zoo en in dier voege, als zulks bij de reglementen van politie of bij plaatselijke gebruiken bepaald zal zijn.

558. Elk der naastbelendende geburen mag ook, ten zijnen koste, den

den gemeenen muur hooger optrekken, met of zonder het oogmerk om er tegen aantebouwen; mits in allen gevalle de muur ſterk genoeg zij om die verhooging te dragen, of wel vooraf van zijne zijde verdikt wordende; in alles mede zoo en in dier voege, als bij de reglementen van politie of bij plaatſelijke gebruiken zal bepaald zijn.

559. Dit opgetrokken gedeelte van den gemeenen muur behoort in eigendom aan den genen, die hetzelve opgetrokken heeft; zijnde deze verpligt de kosten van het daar voor benoodigd onderhoud alleen te dragen.

560. De buurman, die niet gedragen heeft in de kosten der verhooging van den gemeenen muur, kan echter het regt van gemeenſchap tot het opgetrokken gedeelte verkrijgen, wanneer hij de helft der kosten en de helft der waarde van den grond, die tot verdikking van den muur mogt noodig geweest zijn, betaalt.

561. Elk der naastbelendende geburen is verpligt, om in de kosten der reparatie, of zelfs der geheele herbouwing van den gemeenen muur zijn aandeel te dragen.

562. De sloot, die de erven van twee geburen van elkander ſcheidt, wordt gerekend voor het geheel toetebehooren aan den genen, op wiens land de ſpecie, bij het uitgraven der sloot, geworpen is.

563. De sloot is tusſchen beiden gemeen, en elks land wordt gerekend ter halver sloot te komen, wanneer de uitgegravene ſpecie is geworpen aan beide zijden, of niet blijkt, aan welke van beide zijden dezelve geworpen is.

564. Heggen, heiningen of ſtaketſels, tot afſcheiding of afsluiting van twee erven dienende, worden, zoo geene waarſchijnlijke redenen het tegendeel aanduiden, gehouden voor gemeen. De eigenaars van die erven dragen, elk voor de helft, de kosten van het noodig onderhoud, en genieten, elk voor de helft, het hout, hetwelk van het ſnoeijen der heggen afkomt, en de vruchten, die er aan groeijen mogten.

565. Niemand mag zijne balken of ankers leggen en vastankeren in het gebouw, of in den muur van zijn buurman, ten zij hij daartoe, bij wege van ſervituut, het regt bekomen heeft.

Dit ſervituut geeft wel het regt om de vergane balken en ankers te mogen vernieuwen, maar niet om derzelver getal te vermeerderen, of de plaatſing te veranderen.

566. Niemand heeft, zonder ſervituut, het regt om zijn gebouw, of zijne balken over zijns buurmans erf te laten heen ſchieten; integendeel, in het bouwen buiten zijn paslood gaande, is hij gehouden, om het geen verder uitſteekt intetrekken.

567. Alle muren, ſtaketſels en andere gebouwen, die, door ouderdom en bouwvalligheid, buiten het paslood geraakt zijnde, over eens anders erf heen hangen, moeten op de eerſte klagten worden ingetrokken.

568. De takken en wortels van de boomen, die over eens anders grond heen hangen, mogen door den eigenaar van dien grond worden afgehouwen en ingekort; ingeval hij van dit regt geen gebruik maakt, kan hij zich de overhangende vruchten toe eigenen.

569. De regten van naastbelendende of naburige erven worden ook, behalve door de bepalingen in de wet vervat, geregeld door de reglementen van orde en politie.

Derde Hoofdſtuk.

Van drop of waterloop.

570. Elk moet zijn eigen hemelwater, dat van zijn dak valt, gelijk mede al het overtollige water, dat hij op zijn erf heeft, bergen, of op en over zijn erf heen leiden, zonder dat hij zelfs een goot buiten zijne muur over den grond van zijn' buurman leggen mag; ten ware hem het ſervituut is toegeſtaan, om het hemelwater van zijn dak te laten vallen, en het overtollige water te laten loopen op- en over het erf van zijn' buurman; welke laatſte dan verpligt is, om voor dien drop of waterloop eene genoegzame ruimte op zijn erf te laten.

Vierde Hoofdſtuk.

Van vensters, van licht of gezigt op of over het erf van den buurman.

571. Niemand mag, dan alleen uit hoofde van een verkregen ſervituut, vensters hebben, openſlaande over het erf van zijnen buurman.

572. Het ſtaat aan elk' eigenaar van een erf vrij, om, door het maken van een gebouw, of door het planten van boomen aan zijnen buurman te beletten, op of over zijn erf te zien; ten ware zijn buurman, ten behoeve van deszelfs erf, het ſervituut van vrij licht of vrij gezigt verkregen heeft.

Vijfde Hoofdſtuk.

Van overgang en uitweg.

573. Niemand heeft, buiten een daartoe verkregen ſervituut, het regt, om over eens anders land te voet te gaan, of te paard te rijden, of met paard en wagens te rijden, of om beesten over eens anders land te drijven.

574. De

574. De eigenaar van een ſtuk land, hetwelk tusſchen andere landen zoodanig ligt ingeſloten, dat hetzelve geenen toegang heeft tot den gemeenen weg of vaart, is bevoegd, om van de eigenaars der naastgelegene landen te vorderen, dat zij hem een' uitweg, ten dienſte van zijn erf, aanwijzen; zijnde hij echter verpligt tot eene vergoeding, geëvenredigd naar de ſchade, die daar door zoude kunnen veroorzaakt worden.

575. Deze uitweg moet gemeenlijk genomen worden aan de zijde, waar de toegang van dit ſtuk land tot den gemeenen weg of vaart de korſte is.

576 Echter moet dezelve altijd bepaald worden tot de plaats, daar die toegang het minſte nadeel kan toebrengen aan het land, waarover die uitweg is verleend.

577. Het regt tot ſchadevergoeding, in artikel 574 vermeld, door verjaring zijnde te niet gegaan, blijft niet te min de uitweg voortduren.

Zesde Hoofdſtuk.

Van verdere ſervituten.

578. Elk moet zijn vuilnis op zijn eigen grond bergen, en zich daar van ontdoen op zulk eene wijze, dat de erven zijner nageburen daar door geen' den minſten overlast lijden; ten ware hem het ſervituut is toegeſtaan, om een riool te hebben, liggende in of door zijns buurmans grond, of daarop uitkomende.

579. Secreten en riolen, tusſchen twee geburen gemeen, geruimd of geledigd moetende worden, is elk hunner beurtelings verpligt, te gedoogen, dat de ruiming voor beider gezamenlijke kosten geſchiede, en dan in het eene, dan wederom in het andere huis plaats hebbe.

Indien niet blijkt, in welk huis de ruiming het laatſte geſchied zij, wordt de beurt door het lot beſlist; alles, ten ware een der huizen, op grond van een toegeſtaan ſervituut, den last van het ruimen alleen dragen moest.

580. Niemand heeft regt om water, met eene pomp, door eene pijp, te trekken uit den put of bak van een ander, om water te halen uit eens anders put of regenbak, om zijne onreinigheden te lozen door het riool van een ander, om zijn overtollig water over eens anders grond te laten loopen, of om door eens anders water te varen, of in eens anders water zijne beesten te drenken; om den rook van zijn' vuurhaard

te laten gaan door den schoorsteen van een ander, en meer soortgelijke zaken, waar door het eene erf aan het ander dienstbaar is, dan die daartoe een servituut verkregen heeft.

DERDE BOEK.

Van verschillende wijze en titels, op en uit krachte van welke eigendom verkregen wordt.

Algemeene bepalingen.

581. Wettige titels, uit krachte van welke eigendom overgaat, zijn: *erfvolging*, *bevoordeeling bij testament*, en *verbindtenissen*.

582. Eigendom kan mede verkregen worden door accessie, of door verjaring.

583. Goederen, die geen' eigenaar hebben, behooren aan den staat.

584. Er bestaan zaken, welke niemand toebehooren, en waar van het gebruik aan allen gemeen is, het genot van dezelve wordt door de wetten van politie geregeld.

585. Het geen de jagt, visscherij en vogelarij betreft, regelt zich mede naar bijzondere wetten.

586. Een verborgen schat, welken men op zijn' eigen' grond ontdekt, komt geheel aan den geen', die denzelven gevonden heeft, doch op eens anders grond gevonden, komt dezelve voor de helft aan den vinder, en voor de wederhelft aan den eigenaar van den grond.

Zulk een *schat* is al wat verborgen of begraven is, waar aan niemand zijn eigendom kan bewijzen, en het geen alleen bij toeval ontdekt of gevonden wordt.

587. Al wat het strandregt, en de regten op in zee geworpene en door de zee wederom opgegevene goederen betreft, wordt door bijzondere wetten bepaald.

Hetzelfde heeft plaats ten aanzien van verlorene goederen, waarvan de eigenaar zich niet opdoet.

588. De meest gewone manier, om eigendom te doen overgaan, is traditie of levering.

Enkele verdragen en overeenkomsten geven wel een personeel regt om levering te eischen, maar zonder levering gaat de eigendom niet over.

589. Om levering bestaanbaar te doen zijn, is het noodig:

1°. Dat zij gedaan worde door den eigenaar van het goed of door een' ander' met zijne toestemming; 2°. Dat

2°. Dat de transportant bevoegd zij om zich te verbinden, en den eigendom te vervreemden;

3°. Dat zij gedaan worde op grond van eenigen titel, geschikt om eigendom over te dragen; en

4°. Dat zij gedaan worde met het blijkbaar oogmerk, om den eigendom te doen overgaan.

590. De levering van roerend goed geschiedt door overgifte van de eene hand in de andere, of ook wel, ter bekorting, door de overgave der sleutels van de kamer, het pakhuis of ander gebouw, waar het goed zich bevindt.

591. De eigendom van onroerend goed gaat over door het doen van opdragt van hetzelve, voor de autoriteit, welke daarmede nader door den Koning zal belast worden, ter plaatse waar het goed gelegen is.

592. Levering van onligchamelijke zaken, die enkel in een regt bestaan, geschiedt door cessie van actie, en volmagt aan den getransporteerden, om dat regt en die actie ten zijnen voordeele te vervolgen, zoo wel tegen den schuldenaar, als op de panden en borgen, ter verzekering van de schuld gesteld.

Levering van zoodanige regten of onligchamelijke zaken, waarvan titels of bescheiden aanwezig zijn, die aan toonder houden, of niet op naam gesteld zijn, geschiedt door de eenvoudige overgifte der titels of bescheiden.

593. De cessie van actie, bij het eerste gedeelte van het voorgaande artikel vermeld, heeft, ten aanzien van den schuldenaar, geen kracht noch gevolg, dan van het oogenblik, dat zij aan denzelven bij insinuatie kenbaar is gemaakt.

594. Alle exceptien, welke men tegen den vorigen eigenaar zoude hebben kunnen doen gelden, kunnen ook tegen den genen, die de actie verkrijgt, ingeroepen worden.

595. De bepaling van het voorgaande artikel is op de regten of actien, waar van titels, of bescheiden aanwezig zijn, die aan toonder houden, of niet op naam gesteld zijn, niet toepasselijk.

Ten aanzien van wissels en andere brieven, die in den handel omloopen, wordt gerefereerd tot het geen bij de wetten, betreffende de commercie, wordt bepaald.

EERSTE TITEL.

Van erfvolging.

Eerste Hoofdstuk.

Algemeene bepalingen.

596. Indien twee of meer personen, waar van de een tot des anders suc-

successie geroepen is, door eenig ongeval te gelijk zijn verongelukt, en niet kan worden nagegaan, wie van hen eerst gestorven is, wordt, naar aanleiding der omstandigheden, of daar de omstandigheden niet beslissen kunnen, naar de kracht der jaren, of van de kunne der alzo overledene personen, opgemaakt, wie van hen gepresumeerd moet worden den anderen overleefd te hebben.

597. Indien deze alzoo te gelijk verongelukte personen nog geen vijftien jaren bereikt hadden, wordt de oudste van hen geacht de langstlevende geweest te zijn. Ieder hunner meer dan zestig jaren oud zijnde, wordt de jongste voor den langstlevenden gehouden.

Wanneer eenigen jonger dan vijftien, en de anderen ouder dan zestig jaren zijn, worden de eersten geacht de laatsten overleefd te hebben.

598. Indien de te zamen verongelukte personen de volle vijftien jaren bereikt hebben, doch beneden de zestig jaren oud zijn, en voorts van gelijke jaren zijn, of niet meer dan één jaar van elkander in ouderdom verschillen, worden altijd de mannen geacht de langstlevenden geweest te zijn.

Indien zij van dezelfde kunne zijn, wordt de presumtie, dat de successie overeenkomstig den gewonen loop der natuur zoude hebben plaats gehad, toegelaten, en dienvolgende gepresumeerd de jongste den oudsten overleefd te hebben.

De bij dit en het vorig artikel niet speciaal uitgedrukte gevallen worden beslist volgens de regelen, bij artikel 596 bepaald.

599. Tot erfvolging wordt volstrekt vereischt, dat de erfvolger in wezen zij, op het oogenblik dat de successie opkomt.

Dienvolgende is tot de erfvolging onbekwaam de geen, waarvan de moeder nog niet zwanger is, gelijk mede het kind, dat niet in dien staat ter wereld komt, dat hetzelve kan leven.

Tweede Hoofdstuk.

Van erfvolging bij testament.

Eerste Afdeeling.

Wie testament mogen maken.

600. Geene minderjarigen mogen testament maken, dan alleen in het geval, wanneer zij, door huwelijk, of verkregen brieven van *venia aetatis*, geëmancipeerd zijn.

601. Ge-

601. Getrouwde vrouwen hebben daartoe de bewilliging en den bijſtand harer mans niet noodig.

602. Krankzinnige of zinneloozе menſchen mogen geen testament maken, noch hun te voren gemaakt testament herroepen.

603. Ook ſtaat zulks niet vrij aan ijlhoofdige of zwakhoofdige menſchen, ten ware zij bij tusſchenpoozen hun verſtand magtig zijn, in welk geval zij dit echter niet mogen doen, dan met voorkennis en toeſtemming van den regter.

604. Die om verkwisting hunner goederen onder curatele geſteld zijn, mogen geen testament maken, noch hunne te voren gemaakte testamenten herroepen, dan met hunnen curator geadſiſteerd, en na vooraf verkregen toeſtemming van den regter.

605. Stommen en dooven zijn tot het maken van testamenten onbevoegd, ten ware zij in ſtaat zijn om, bij geſchrift, of door verſtaanbare teekenen, hunnen wil te kennen te geven.

606. Aan vreemdelingen, te huis behoorende in die landen, alwaar het aan ingezetenen van dit rijk vrijſtaat over hunne nalatenſchap bij testament te beſchikken, is zulks ook hier te lande geoorloofd: mits, voor zoo veel den vorm betreft, het voorſchrift van de wetten van dit land in acht nemende.

607. Alle testamenten, wettig gemaakt door dezulken, die daartoe bevoegd waren, doch naderhand onbevoegd geworden zijn, blijven in kracht.

608. Daarentegen blijven alle testamenten van hen, die daartoe onbevoegd waren, krachteloos, ook dan wanneer zij naderhand, bevoegd geworden zijnde, komen te overlijden, zonder zoodanige testamenten, ten overſtaan van den regter, te hebben bekrachtigd.

Tweede Afdeeling.

Wie, uit krachte van testament, voordeel mogen genieten.

609. Allen, wien de wet zulks niet uitdrukkelijk verbiedt, mogen, uit krachte van een testament, voordeel genieten.

610. Steden, dorpen, godsdienstgemeenſchappen, armenkasſen, gasthuizen, weeshuizen, en andere geoorloofde gemeenſchappen of geſtichten mogen, uit kracht van een testament, geene onroerende goederen verkrijgen, of uit dezelve eenig voordeel genieten, dan na daartoe bekomen uitdrukkelijk conſent van den Koning.

611. Overſpelers of overſpeelſters, van welker misdaad door een

regterlijk gewijsde blijkt, zijn onbevoegd om uit elkanders testament eenig voordeel te genieten.

612. Dit zelfde heeft plaats ten aanzien van dezulke, die met elkander bloedschande gepleegd hebben.

613. Een vader, wettige en onwettige kinderen nalatende, mag aan ieder der onwettige kinderen geen meer voordeel bespreken, dan de helft van het geen door ieder der wettige kinderen, of, indien dezelve ongelijke deelen genieten, door dien geen' van hun, welke het kleinste deel heeft, wordt genoten.

Indien aan de onwettige kinderen, of aan één van hen meer gemaakt mogt zijn, wordt dit hun afgetrokken, en onder de wettige kinderen gelijkelijk verdeeld.

614. Een man of vrouw, in het huwelijk tredende met eene weduwe of een' weduwenaar, voorkinderen hebbende, mag door dezelve, bij tesmament, met niets meer dan met een kindsgedeelte bevoordeeld worden, op den voet van het geen bij artikel 208, 209, 210, 211 en 212 is bepaald.

615. Die een' ander het leven benomen heeft, mag, uit krachte van deszelfs testament, geen voordeel genieten.

616. Die iemand tot het maken of herroepen van een testament gedwongen, of het maken of herroepen van hetzelve belet heeft, wordt gehouden voor onwaardig om te genieten het voordeel, waartoe die dwang of dat belet gelegenheid gegeven heeft.

617. Die eens anders besloten testament heeft geschreven, als mede de geregtsleden, secretarissen, notarissen en getuigen, ten wier overstaan een open testament gemaakt is, of derzelver vrouwen of kinderen, mogen, uit krachte van zoodanig testament, geen voordeel genieten, noch daarbij tot executeurs, voogden of administrateurs benoemd worden.

618. Geene vreemdelingen mogen bij testament door een Hollander bevoordeeld worden, dan alleen wanneer, in het omgekeerde geval, de Hollander bij testament van den vreemdeling voordeel zoude hebben kunnen genieten.

619. Het voordeel, hetwelk aan onbevoegde personen bij testament besproken is, vervalt aan den geen', die aan hen bij testament is gesubstitueerd; doch geene substitutie bij testament geschied zijnde, wordt onderscheid gemaakt, of volgens de bepalingen van artikel 664, 667, 668 en 773 regt van aanwas plaats heeft, dan niet; komende, ingeval geen regt van aanwas plaats heeft, dit voordeel, indien het een

een legaat is, aan den geen', die met de uitkeering belast is, maar indien het eene geheele of gedeeltelijke erfſtelling is, altijd aan de erfgenamen bij verſterf.

Derde Afdeeling.

Van den vorm der testamenten.

620. Geene testamenten zijn beſtaanbaar, ten zij, bijaldien en voor zoo verre dezelve gemaakt zijn, met in achtneming van den vorm, welken de wet voorſchrijft.

621. De vorm en de naam der testamenten zijn volkomen dezelfde, het zij die eene erfſtelling, het zij die alleen legaten en bijzondere beſchikkingen omtrent de ſuccesſie behelzen.

622. Geen testament kan bij monde, in tegenwoordigheid van getuigen, worden gepasſeerd, of in een onderhandsch geſchrift door den maker, ſchoon in tegenwoordigheid van getuigen onderteekend, worden vervat.

623. Dit laatſte lijdt echter eenige uitzondering, wanneer de testateur bij zijn testament aan zich uitdrukkelijk heeft voorbehouden de magt, om bij een onderhandsch geſchrift, door hem of een' ander geſchreven, en door hem onderteekend, legaten of andere bijzondere beſchikkingen te maken; wordende dusdanig geſchrift, het zij in tegenwoordigheid van getuigen, het zij zonder dezelve, onderteekend, van gelijke kracht en waarde gehouden, als of het in het testament zelve was ingelascht.

624. Het ſtaat echter niet vrij, om bij zulk een onderhandsch geſchrift eenige veranderingen te maken omtrent de erfſtelling, noch ook, om daarbij fideicommisſen daar te ſtellen; al hetwelk in dit geval voor krachteloos wordt gehouden.

625. Geen testament kan beſtaan, ten ware hetzelve voor twee leden, en den ſecretaris van het geregt van des testateurs woonplaats, of van eenige andere plaats binnen dit rijk, of voor een' notaris en twee getuigen, mede zonder onderſcheid van plaats, gemaakt zij.

De acte, bij artikel 623 vermeld, als een gedeelte van het testament beſchouwd wordende, is niettemin volkomen krachtig.

626. De ſecretaris wordt, bij ziekte, afwezendheid of andere verhindering, door een lid uit het geregt vervangen.

627. Als leden van het geregt, ſecretarisſen, notarisſen en getuigen, mogen over testamenten niet ſtaan de mans, vaders, zoons, broe-

broeders of oomen, van heelen of halven bedde, van den testateur, het zij door wettige, het zij door onwettige geboorte, het zij door aanhuwelijken, aan denzelven bestaande.

628. Bij een notarieel testament worden niet, als getuigen, toegelaten de eigene of aangehuwde zoons, of de klerken der notarissen, voor dewelke het testament gepasseerd wordt.

629. De getuigen moeten zijn manspersonen, hunne zinnen magtig, kunnende lezen en schrijven, boven de achttien jaren oud, en onderdanen des Konings.

630. De testateur moet aan de leden van het geregt of aan den notaris en de getuigen bekend zijn.

Ingeval de testateur aan de leden van het geregt, of aan den notaris niet bekend is, moeten drie aan hen bekende getuigen verzekeren, dat de testateur die geen is, welken hij zich noemt; waar van als dan in het testament melding gemaakt moet worden.

631. Testamenten kunnen, ter keuze van de makers, of open, of besloten, gemaakt worden.

632. Die niet lezen kunnen, alsmede die noch spreken, noch schrijven kunnen, mogen geen besloten testament maken.

633. De opene testamenten moeten geheel in het protocol van het geregt, of van den notaris worden ingeschreven, en bij het passeren door den testateur, en allen, die daar over gestaan hebben, worden onderteekend.

634. De testateur, verklarende niet te kunnen schrijven, kan volstaan met zijne onderteekening door het stellen van een merk te doen; en moet daarvan in het testament melding worden gemaakt.

635. Wanneer de testateur, door blindheid, beroerte, of uit eenige andere oorzaak, buiten staat is om zijne naamteekening, of zelfs een merk te stellen, moet daarvan mede in het testament melding worden gemaakt; en is in dat geval het testament, zonder ondertekening van den testateur, bestaanbaar, mits hetzelve alsdan, ten overstaan van drie leden uit het geregt, en den secretaris, of voor een notaris en drie getuigen, gepasseerd worde.

636. De testateur zijn testament, bij monde, duidelijk aan de geregtsleden en den secretaris, of aan den notaris en de getuigen opgegeven hebbende, om dadelijk en zonder interruptie ontworpen en gepasseerd te worden, doch, gedurende dit ontwerpen of passeren, komende te overlijden; en dus niet kunnende teekenen, geldt evenwel deze dispositie, op eene verklaring van de geregtsleden en den secretaris,

ris, op den eed in den aanvang hunner bedieningen gedaan, of op eene verklaring van den notaris en de getuigen, aan wie de gemelde opgave gedaan was; moetende de verklaring in het laatstgemelde geval door de getuigen, met aflegging van eede, en door den notaris, op den eed bij den aanvang zijner bediening gedaan, ten overſtaan van den regter, worden bevestigd.

637. Een beſloten testament kan door den testateur zelven, of door een' ander', mits daar bij niet bevoordeeld zijnde, geſchreven worden; doch in beide gevallen moet hetzelve door den testateur worden onderteekend.

638. De testateur moet vervolgens dit geſchreven testament, benevens een dubbeld, beide door hem onderteekend, en ieder in een' omſlag gevouwen, overleveren aan twee leden en den ſecretaris van het geregt, of aan een notaris en twee getuigen, met verklaring, dat in hetzelve zijn testament begrepen is.

639. In geval de testateur zijn ſpraakvermogen mogt misſen, moet hij deze verklaring in geſchrift doen, in tegenwoordigheid van twee leden van het geregt, en den ſecretaris, of van notaris en getuigen.

640. De omſlagen worden ieder met een koord of draad kruiſelings toegebonden, en met de cachetten van het geregt, of van den notaris en getuigen, alsmede met het cachet van den testateur geſloten en verzegeld.

641. Buiten op elk van die omſlagen wordt geſteld eene acte van ſuperſcriptie, behelzende eene verklaring van den testateur, dat daarin zijn testament begrepen is; en wordt dezelve door den testateur, en de genen, die er over geſtaan hebben, onderteekend.

642. Een van deze alzoo geſuperſcribeerde omſlagen wordt aan den testateur uitgegeven, en de andere moet ten protocolle van het geregt, of van den notaris blijven berusten.

643. Niemand is van het ſtipt in acht nemen dezer vereischten ontheven, dan alleen dezulken, die zich in den krijg of op zee bevinden, of uit hoofde van de pest, of andere algemeen heerſchende, beſmettelijke ziekte, niet in de gelegenheid zijn om dezelve te kunnen in acht nemen: derzelver testamenten, ſchoon zonder deze bepaalde formaliteiten gemaakt, zijn beſtaanbaar, mits ſlechts van des testateurs verklaarden wil overtuigend blijke.

644. De testamenten, in het voorgaande artikel vermeld, zijn niet langer van kracht, dan zes maanden na dat de oorzaken, op grond

van welke zoodanige gepriviligeerde testamenten worden toegelaten, zullen hebben opgehouden, en de testateur in de gelegenheid zal geweest zijn, om op eene gewone wijze te testeren.

645. Na het afſterven van iemand, die een beſloten testament heeft nagelaten, moet de omſlag, die aan den testateur is uitgegeven, aan twee leden van het geregt en den ſecretaris of aan een' notaris en twee getuigen, worden overgegeven, om geopend te worden.

646. De leden van het geregt, en de ſecretaris, of de notaris en getuigen moeten den aan hen ter opening gegeven' omſlag met de draden en de daarop ſtaande cachetten naauwkeurig onderzoeken, en vervolgens den omſlag openen, en moet van dit een en ander dadelijk eene acte worden opgemaakt, die, met woordelijke inlasſching van het geheele testament, ten protocolle gebragt, en zoo door hem, die den omſlag heeft overgegeven, als door de genen, die over de opening geſtaan hebben, onderteekend wordt.

647. De aan den testateur afgegeven omſlag, bij deszelfs afſterven, niet gevonden wordende, kan elk daarbij belanghebbende vorderen, dat de onder het geregt of onder den notaris gebleven omſlag geopend worde, hetwelk dan op gelijke wijze geſchiedt.

648. Dit zelfde kan elk daarbij belanghebbende vorderen, al is het dat de aan den testateur afgegeven omſlag, na deszelfs afſterven, gevonden en geopend is.

649. In geval van verſchil, moet het exemplaar, hetwelk onder het geregt of onder den notaris berustende gebleven is, gevolgd worden.

650. Van alle geprotocolleerde testamenten mogen, na het overlijden van den testateur, afſchriften of gedeeltelijke uittrekſels door de belanghebbenden worden gevorderd.

651. Voor belanghebbenden worden gehouden, die, uit kracht van zulk een testament, iets moeten genieten, die door den testateur bij een vorig testament zijn begunſtigd geweest, of die, bij verſterf, zijne geheele of gedeeltelijke erfgenamen geweest zouden zijn.

652. Die zich verbeeldt bij een testament begunſtigd te zijn, kan ter zijner geruststelling vorderen, dat dit testament aan het geregt vertoond, en door hetzelve onderzoek gedaan worde, of hij daarbij begunſtigd is, dan niet; en moet hem van deze bevinding een declaratoir worden uitgegeven.

653. Twee of meer perſonen mogen hun testament niet te zamen in eene en dezelfde acte maken.

654. Alle

654. Alle testamenten, door vreemdelingen op eenige plaats buiten dit rijk gemaakt, overeenkomſtig den vorm aldaar vereischt wordende, zijn ook ten aanzien van goederen binnen dit rijk gelegen beſtaanbaar en van kracht.

655. Alle testamenten, door ingezetenen van dit rijk op eenige andere plaats buiten dit rijk gemaakt, overeenkomſtig den vorm aldaar vereischt wordende, zijn ook hier te lande van waarde.

656. Daarentegen zijn alle testamenten, door ingezetenen of vreemdelingen gemaakt buiten dit rijk, zonder den vorm aldaar vereischt wordende behoorlijk in acht te nemen, ook alhier onbeſtaanbaar en krachteloos; al ware het zelfs, dat de hier te lande gevorderde vorm daar bij gevolgd was.

Vierde Afdeeling.

Van inſtitutien of erfſtellingen.

657. Elk, die het regt heeft om over zijne natelaten goederen bij testament te beſchikken, mag tot erfgenaam ſtellen dien hij goedvindt, behalve alleen dezulken, die, uit kracht van testament geen voordeel genieten mogen.

658. Het is onverſchillig, met welke woorden de erfſtelling gedaan worde, mits het duidelijk blijke, dat de testateur van de erfenis, of een gedeelte van dezelve heeft willen beſchikken, en wien hij bedoeld heeft, dat hem daarin zoude opvolgen.

659. Het is niet volſtrekt noodig, dat de testateur zijnen erfgenaam bij deszelfs naam noeme, mits hij ſlechts door omſchrijving, of door eenige andere aanwijzing, ontwijfelbaar te kennen geeft, welke perſoon door hem bedoeld is.

660. Geene vergisſing of dwaling in des erfgenaams voor- of toenaam, woonplaats, hantering, of in eenige andere opzigten, hindert de erfſtelling; mits ſlechts duidelijk blijke, wien de testateur erfgenaam heeft willen maken.

661. De erfgenaam moet in het testament zelve genoemd worden, zonder dat men te dien opzigte mag verwijzen tot eenig ander geſchrift, veel min de benoeming aan de verkiezing van een' ander' overlaten.

662. Indien iemand zijn *naaste bloed* tot erfgenaam heeft geſteld, worden daar door verſtaan die genen, welke bij verſterf zijne erfgenamen zijn zouden; ten ware duidelijk bleek, dat de testateur het anders gemeend had.

663. Men

663. Men kan een' erfgenaam ſtellen voor het geheel, of voor een gedeelte, ook verſcheiden erfgenamen te zamen voor het geheel, of voor zulk een gedeelte als men goedvindt.

664. Verſcheiden perſonen te zamen, zonder uitdrukking van deelen, tot erfgenamen geſteld zijnde, en een of meer van hen ontorekende, genieten de overblijvenden te zamen, door aanwas, ook dat gedeelte, hetwelk de ontbrekenden, zoo zij erfgenamen geweest waren, genoten zouden hebben.

665. Die, met uitdrukking van deelen, tot erfgenamen zijn geſteld, genieten nooit meer dan hun gedeelte, en moeten in dat geval de deelen der ontbrekende erfgenamen, of die deelen, waar over de testateur niet beſchikt heeft, aan de erfgenamen bij verſterf vervallen.

666. Eene bepaling van deelen, niet afzonderlijk, maar bij zamenvoeging, bij voorbeeld ieder *voor de helft*, ſtaat gelijk met eene uitdrukking van deelen zelve, en ſluit dus allen aanwas uit.

667. Eene erfſtelling *in gelijke deelen* wordt gehouden voor eene erfſtelling zonder uitdrukking van deelen en brengt dus het ontbrekende deel, bij aanwas, over op de overige geroepene erfgenamen.

668. Voorts moet in de beoordeeling, of regt van aanwas al dan niet plaats heeft, de waarſchijnlijke meening van den testateur de beſliſsing regelen.

669. Eene toewijzing van meer deelen, dan het geheel bevat, brengt eene vermindering naar evenredigheid te weeg.

670. Die, in een *zeker ſtuk goed*, of in eene bepaalde ſomme, tot erfgenaam geſteld zijn, worden gehouden voor legatarisſen, en genieten door aanwas nooit meer dan hun gemaakt is.

671. Wanneer iemand in het vruchtgebruik, doch niemand in den eigendom tot erfgenaam geſteld is, komt de eigendom aan de erfgenamen bij verſterf.

672. Eene erfſtelling kan zuiver, of onder zekere voorwaarden, gelijk mede onder eene tijdsbepaling, en met andere bijvoegingen, gedaan worden.

673. De voorwaarden der erfſtelling moeten betrekkelijk zijn tot eene zaak, die nog niet gebeurd is, die mogelijk is in de uitvoering, en niet ſtrijdig is met de wetten van dit rijk, of met de goede zeden.

674. Alle onmogelijke en met de wet of goede zeden ſtrijdige voorwaarden worden gehouden voor niet geſchreven; en wordt de erfſtelling, in zoodanig geval, gerekend zuiver geſchied te zijn.

675. Voor onmogelijke worden gehouden die voorwaarden welker na-

nakoming, of uit haren aard en bij alle menschen, of alleen in den persoon van den erfgenaam, onmogelijk is.

676. Voor onmogelijke worden gehouden zulke voorwaarden, die zoo duister of verward zijn voorgesteld, dat men niet weten kan, wat de testateur daarmede bedoeld heeft, of zoo ongerijmd zijn, dat zij in gezonde hersenen niet behooren te vallen.

677. Alle voorwaarden, die uit eenen godsdienstigen haat voortspruiten, of iemand in de vrije keuze van zijnen godsdienst belemmeren, zijn verboden.

678. Zijn mede verboden alle voorwaarden, waardoor iemand gebragt wordt in de verpligting, om, zoo hij de erfenis genieten en behouden wil, ongetrouwd te blijven.

679. Dit is echter niet toepasselijk op het geval, dat iemand tot erfgenaam gesteld is onder voorwaarde, *mits hij met zekere persoon of personen niet trouwe*; of dat de eene echtgenoot den anderen tot erfgenaam stelt, of aan denzelven eenig voordeel maakt, *zoo lang hij weduwenaar, of zij weduwe zal blijven*.

680. Al wie, onder eene geoorloofde voorwaarde, tot erfgenaam gesteld is, en het in zijne magt heeft om die te volbrengen, moet daaraan voldoen, voor dat hij tot het aanvaarden der erfenis geregtigd is.

681. Voorwaarden, die gedeeltelijk in de magt van den erfgenaam, gedeeltelijk in de magt van een' ander' zijn, worden gehouden voor vervuld, wanneer de bevoordeelde niet is in gebreke gebleven in het geen in zijne magt is, noch van zijne zijde de voorwaarde heeft tegengewerkt.

682. Die tot erfgenaam gesteld is, onder eene voorwaarde, welke niet van hem, maar van het geval afhangt, moet den tijd der vervulling afwachten, vóór dat hij de erfenis genieten kan.

683. Wanneer iemand, onder verscheiden te zamen gevoegde voorwaarden, tot erfgenaam gesteld is, moeten dezelve alle vervuld zijn, eer hij tot de erfenis kan worden toegelaten; maar wanneer de voorwaarden alternatif gesteld zijn, is het genoeg dat eene van dezelve plaats hebbe.

684. Zoo lang de voorwaarde onvervuld is, moet de erfenis blijven onder administratie van den geen, dien de testateur bij zijn testament daartoe benoemd heeft, of, geen administrateur benoemd zijnde, onder de beheering van de weeskamer, ter plaatse van het sterfhuis, of, zoo de weeskamer uitgesloten is, onder de administratie van eenen curator, door het geregt ter dier plaatse aantestellen.

Z z   685. De

685. De gestelde erfgenaam, vóór de vervulling der voorwaarde komende te sterven, brengt het regt tot de erfenis niet op zijn' erfgenaam over.

686. Alle voorwaarde, die reeds bij het leven van den testateur hare vervulling heeft bekomen, wordt voor vervallen gehouden, even als of de erfstelling zuiver geschied was.

687. Eene voorwaarde van *iets niet te zullen doen*, is geoorloofd; en kan de erfgenaam de erfenis terstond aanvaarden, zoodra hij ten behoeve van den aan hem gesubstitueerden erfgenaam, of van des testateurs erfgenamen bij versterf, voldoende zekerheid gesteld heeft voor de overgave der erfenis, met de vruchten van dezelve, indien hij tegen de gestelde voorwaarde kwam te handelen; ten ware de testateur hem uitdrukkelijk van het stellen dier zekerheid had vrijgesteld.

688. Eene tijdsbepaling, bij eene erfstelling zijnde gevoegd, kan of tot een' *zekeren* of tot een' *onzekeren* tijd betrekkelijk zijn.

689. Een *zekere* tijd is, die zoodanig bepaald is, dat men weet, niet alleen *dat*, maar ook *wanneer* hij zal verschijnen:

Een *onzekere* daarentegen, waarvan men niet weet, *wanneer* hij zal verschijnen, en zelfs, *of hij immer zal plaats hebben.*

690. Het geen op, of na een' tijd die zeker en bepaald komen moet gelijk in het voorgaande artikel staat uitgedrukt, is nagelaten, kan wel niet vóór den bepaalden tijd genoten worden, en blijft dus zoo lang onder administratie, maar gaat echter, bij het overlijden van den bevoordeelden vóór den verschijndag, op zijnen erfgenaam over.

691. De bijvoeging van eene tijdsbepaling, waaromtrent het onzeker is, of, en wanneer dezelve verschijnen zal, staat gelijk met eene voorwaarde, en wanneer dus de bevoordeelde voor dien tijd komt te sterven, gaat het nagelatene niet op zijnen erfgenaam over.

692. De erfstelling tot eenen bepaalden tijd heeft ten gevolge, dat de erfgenaam aanstonds bij het overlijden van den testateur de erfenis krijgt, de vruchten daarvan tot dien tijd geniet, en, vóór den afloop van dien tijd stervende, zijn regt aan zijne erfgenamen overdraagt; doch met het bezwaar, om de erfenis op den bepaalden tijd over te geven aan de door den testateur gesubstitueerde personen, of aan degenen, welke op dien tijd des testateurs erfgenamen bij versterf zijn zullen; tot zekerheid van welke overgave borg gesteld moet worden, zoo de testateur den erfgenaam daarvan niet heeft vrijgesteld.

693 De bijvoeging eener beweegreden, het zij die waar, het zij die valsch is, doet niets tot de bestaanbaarheid of onbestaanbaarheid der

der erfstelling; ten ware het bewijsbaar is, dat de testateur de erfstelling niet gedaan zoude hebben, indien hij geweten had, dat die beweegreden valsch was.

694. Het geen tot een zekere doeleinde is nagelaten, komt terstond den erfgenaam toe; mits zekerheid gesteld worde van het oogmerk te zullen vervullen; hetzelve niet vervuld wordende, vervalt de erfstelling.

695. Ouders zijn verpligt aan hunne kinderen, en kinderen, zonder nakroost stervende, zijn verpligt aan hunne ouders, dat gedeelte der nalatenschap te maken, hetwelk men gewoon is *de legitime portie* te noemen.

696. De hoeveelheid der legitime portie is voor de kinderen altijd de *helft*, en voor de ouders altijd een *derde* van het geen zij bij versterf geërfd zouden hebben.

697. Door *kinderen* moeten verstaan worden niet alleen die van den eersten graad, maar ook, bij gebreke van dezelve, hunne afkomelingen, bij plaatsvervulling.

698. Ook zijn daaronder begrepen de kinderen, die, na het maken van het testament, en zelfs na het overlijden van den testateur, geboren worden.

699. Door kinderen worden echter, ten aanzien van den vader, alleen verstaan de wettige en gewettigde, doch ten aanzien van de moeder ook de onechte, en verdere afkomelingen, daaruit geboren.

700. Grootouders zijn echter niet verpligt om aan de onwettige kinderen van hunne dochter, en de verdere afkomelingen, daaruit gesproten, de legitime portie natelaten.

701. Door ouders, voor zoo verre zij mede-erfgenamen voor de legitime zijn, moeten alleen verstaan worden ouders van den eersten graad, doch geen grootouders, of verderen van de opgaande linie, aan welke door de kindskinderen nimmer eene legitime portie behoeft te worden nagelaten.

702. Alle bezwaren en bijvoegingen van voorwaarde en tijd, die het vrij genot der legitime portie verminderen, zijn nietig.

703. Kinderen en ouders, zoo zeer bezwaard zijnde met fideïcommissen of legaten, of andere lasten, dat zij minder dan hunne legitime portie zouden genieten, mogen, naar evenredigheid van die lasten, zoo veel aftrekken, dat zij in hunne legitime portie onbenadeeld blijven.

704. Het wordt voor geen bezwaar gehouden, indien bij testament bepaald is:

1°. Dat

1°. Dat de legitime portie in geld, of in zekere bepaalde vastigheden of effecten, zal worden voldaan, mits de legitime maar ten vollen genoten worde; en

2°. Dat, om het beloop der legitime portie te bepalen, de goederen van den boedel niet zullen behoeven openlijk verkocht te worden, maar dat men zal kunnen volstaan met dezelve door deskundige en bevoegde personen, door de belanghebbenden, en, des noods, door den regter te benoemen, te doen waarderen.

705. Het staat aan ouders en grootouders vrij, om aan hunne kinderen of kindskinderen het geheel of een gedeelte der erfenis, onder eenige bezwaren, verbanden of bepalingen, natelaten; mits aan derzelver vrije keuze overlatende, of zij dat nagelatene onder de bijgevoegde bezwaren willen aannemen, dan of ze de zuivere legitime portie, zonder eenig bezwaar, genieten willen.

706. Het staat zelfs aan ouders en grootouders vrij, om aan zoodanigen hunner kinderen of kindskinderen, aan wie, om verkwisting, verregaand wangedrag, of andere gewigtige redenen, het vrije beheer over hunne goederen niet kan worden toevertrouwd, ten nutte en beste van dezelve kinderen, de beheering en vrije beschikking over de legitime portie te verbieden; mits de reden daarvan worde uitgedrukt, en, in geval van verschil, als billijk en voldoende door den regter worde goedgekeurd.

707. De legitime portie wordt berekend volgens het geen, na aftrek der schulden, blijkt, de zuivere nalatenschap van den overledenen te zijn.

708. De boedel moet worden genomen, zoo als die was bij het overlijden van den testateur; des echter, dat de toevallige vermeerderingen of verminderingen des boedels, of de meerdere of mindere waarde der effecten en andere goederen, na des testateurs dood voorvallende, tot den dag der scheiding toe, daarbij, of daaraf gerekend worden.

709. Al wat aan collatie of inbreng in den boedel onderhevig is, wordt op de legitime toegerekend en gekort.

710. Het geen een erfgenaam in de legitime, bij wege van fideïcommis, of voorrang van geboorte, of familie-betrekking, of uit eenige andere oorzaak, buiten de beschikking van den testateur, geniet, wordt op legitime niet toegerekend.

711. Legaten, door den testateur aan den erfgenaam in de legitime, bij hetzelfde, of bij een eerder of later testament, gemaakt, komen almede niet in toerekening, uitgenomen voor zoo verre zoude mogen blijken, dat de testateur het tegendeel gewild had.

712. In-

712. Indien de testateur aan den erfgenaam in de legitime minder gemaakt heeft, dan zijne legitime volgens de wet bedraagt, moet het te kort komende worden aangevuld en uitgekeerd.

713. Meerderjarige kinderen, als erfgenamen in de legitime hunner ouders, mitsgaders de ouders, als erfgenamen in de legitime hunner kinderen, zonder nakroost stervende, mogen van de legitime afstand doen, zoo wel bij het leven als na den dood van den geen, wiens erfgenamen in de legitime zij zouden moeten zijn.

714. Zoodanige afstand is alleen verbindende voor de meerderjarige kinderen zelve, doch geenszins voor hunne afkomelingen, wanneer deze, ingeval van vóóroverlijden der ouders, bij plaatsvervulling optreden; en zulks, het zij die afstammelingen erfgenamen van hunne vóóroverledene ouders zijn, of niet.

715. Kinderen, die lagen op het leven hunner ouders hebben gelegd, of dezelve op eene merkelijke wijze door dadelijkheden hebben mishandeld, mogen door de ouders, met bijvoeging der redenen van dien, worden onterfd; mits dezelve redenen na den dood der testateuren, in geval van verschil, door den regter onderzocht, en het aanwezen derzelve bij gewijsde uitgemaakt worde.

716. De onterving onwettig bevonden, of de kinderen of ouders stilzwijgende voorbij gegaan zijnde, worden de onterfden of voorbijgegane gehouden voor erfgenamen in de legitime portie, blijvende het testament verder in volle kracht.

Vijfde Afdeeling.

Van substitutien of ondererfstellingen.

717. Het staat aan eenen testateur vrij, om aan zijnen benoemden erfgenaam, indien deze geen erfgenaam wordt, een of meer erfgenamen te substituëren of in de plaats te stellen.

718. De testateur kan aan den eersten erfgenaam een' tweeden, aan den tweeden een' derden, en zoo vervolgens, substituëren.

719. Hij kan ook verscheiden aan één', ook een' aan verscheiden, ook de genoemde erfgenamen aan elkanderen onderling, substituëren.

720. In al deze gevallen geniet de gesubstituëerde het erfdeel van den eersten erfgenaam, wanneer deze hetzelve niet wil, of door vóóroverlijden of onbevoegdheid niet kan genieten; en zulks onder alle de bepalingen, lasten en bezwaren, waaraan de gestelde erfgenaam onderworpen zoude zijn geweest.

721. Wanneer aan eenen genoemden erfgenaam iemand gesubstitueerd

eerd is, en aan dezen weder een ander, wordt de laatste gerekend ook aan den genoemden erfgenaam gesubstitueerd te zijn, ingeval de eerste gesubstitueerde de erfenis niet kan, noch wil genieten.

722. Verscheiden personen voor ongelijke deelen tot erfgenaam gesteld, en wederkeerig aan elkander gesubstitueerd zijnde, wordt het aandeel van een' der ontbrekende erfgenamen door de gesubstitueerden niet voor gelijke deelen genoten, maar in evenredigheid van het deel, waarin elk hunner tot erfgenaam gesteld is.

723. Eene substitutie, gedaan in het geval dat de gestelde persoon geen erfgenaam *kan* zijn, wordt ook gerekend gedaan te zijn in het geval, dat hij geen erfgenaam *wil* zijn, en zoo ook omgekeerd.

724. Eene substitutie, gedaan in geval van *vóóroverlijden*, bevat ook in zich alle andere gevallen, in welke de erfenis op den gestelden erfgenaam niet komt, noch kan komen.

725. Een gesubstitueerde, ingeval de nog te verwekken kinderen van den testateur vóór denzelven mogten overleden zijn, wordt mede gehouden gesubstitueerd te zijn, al ware het dat de testateur geene kinderen verwekt had.

726. Iemand, bij fideicommis, aan den gestelden erfgenaam gesubstitueerd zijnde, is ook tot erfenis geregtigd, al ware het, dat de gestelde erfgenaam de erfenis niet konde, noch wilde verkrijgen.

727. Het vastgestelde bij artikel 722, 723, 724, 725 en 726 heeft geen plaats, indien het tegendeel blijkt door den testateur gewild te zijn.

728. Substitutie vervalt, indien de gestelde persoon des testateurs erfgenaam geworden is, alsmede door den dood van den gesubstitueerden vóór den testateur.

729. De dood van den gestelden erfgenaam na den testateur, doch vóór de aanvaarding der erfenis, geeft geen regt aan den gesubstitueerden, indien de overleden erfgenaam tot de aanvaarding bevoegd was geweest, en zijne erfgenamen tot de aanvaarding genegen mogten zijn.

Zesde Afdeeling.

Van fideicommissen of erfstellingen over de hand.

730. Er bestaat een *fideicommis*, wanneer een testateur bij zijn testament bepaalt, dat de geheele erfenis, of een gedeelte van dezelve, of een bijzonder stuk goed, of eene zekere somme gelds, door den be-

bevoordeelden wederom aan een' ander' zal worden uitgekeerd of overgegeven.

731. Alle zaken, die door den testateur onder de levenden vervreemd kunnen worden, kunnen ook met fideïcommis worden bezwaard.

732. Zaken, die alleen onder zekere bepalingen kunnen vervreemd worden, kunnen niet anders, dan behoudens die zelfde bepalingen, met fideïcommis worden bezwaard.

733. Het staat vrij, om het goed, aan den erfgenaam zelven in eigendom toebehoorende, met fideïcommis te bezwaren.

734. Het is onverschillig, met welke woorden, of gebiedende of verzoekende, of andere aanduidingen, het zij tot de bezwaarde personen gerigt, het zij tot de bezwaarde goederen betrekkelijk, de erfgenaam met fideïcommis belast wordt.

735. Het is echter volstrekt noodzakelijk, dat een verband van fideïcommis met zekere en duidelijke, en niet met twijfelachtige en dubbelzinnige bewoordingen worde aangeduid.

Fideïcommissen moeten bewezen zijn, en worden niet gepresûmeerd.

736. Een stilzwijgend fideïcommis kan echter plaats hebben in het geval, dat twee of meer benoemde erfgenamen, met een uitdrukkelijk fideïcommis ten voordeele van een' derden, bij het overlijden van den langstlevenden van hen, bezwaard zijn; naardien deze erfgenamen ook gerekend worden met een stilzwijgend fideïcommis onderling aan elkander verbonden te zijn.

737. De woorden *kinderen*, *kindskinderen*, *nakomelingen*, *bloedverwanten* of *nabestaanden*, beteekenen alleen de zoodanigen, die wettig geboren of gewettigd zijn, ten zij ontwijfelbaar anders gewild is.

738. Het woord, *kinderen*, bevat ook kindskinderen en verdere afkomelingen; ten ware het tegendeel bleek duidelijk gewild te zijn.

739. Het gestatueerde in het vorig artikel zal echter alleen plaats hebben in zoodanige gevallen, waarin het voor de kindskinderen en verdere afkomelingen voordeelig is, aan het woord *kinderen* deze meer uitgestrekte beteekenis toetekennen.

740. Twee erfgenamen, in het geval wanneer zij beiden zonder kinderen komen te overlijden, met fideïcommis bezwaard zijn, zoo heeft geen fideïcommis plaats, wanneer de eene erfgenaam *met* en de andere *zonder* kinderen is overleden.

741. Een

741. Een fideïcommis, waarbij de testateur zijne kinderen, of verdere afkomelingen heeft bezwaard, bevat altijd in zich de stilzwijgende voorwaarde: *indien de bezwaarde zonder wettige afkomelingen zal overleden zijn.*

742. Met fideïcommis kunnen bezwaard worden allen, die bij het testament met eene erfenis, erfdeel of legaat bevoordeeld zijn, al waren zij anderzins erfgenamen bij versterf.

743. Ook zij, die, uit krachte van een fideïcommis, in het tweede lid eenig goed beuren, kunnen wederom belast worden, hetzelve aan een' ander' in het derde lid uittekeeren.

744. Geene fideïcommisfen zijn echter verder geoorloofd of bestaanbaar, dan tot de derde devolutie van het goed.

745. Een enkel verbod van vervreemding, zonder uittedrukken ten wiens behoeve het geschiedt, heeft geene verbindende kracht, maar zoodra het gedaan wordt ten voordeele van een' ander', bevat het een fideïcommis ten voordeele van dien anderen, bij het overlijden van den bezwaarden erfgenaam.

746. De woorden, *naaste bloed* of *naaste van het geslacht* of *familie*, en dergelijken, beteekenen de erfgenamen bij versterf, ook bij plaatsvervulling; ten zij het tegendeel uitdrukkelijk gewild is.

747. Door *naaste bloed* verstaat men die genen, welke, ten tijde van het overgaan van het fideïcommis, de naaste vrienden zijn van den laatsten bezitter, ten zij blijkt, dat de testateur de naaste aan hem zelven bestaande bedoeld heeft.

748. Fideïcommis heeft ten gevolge, dat de bezwaarde erfgenaam verpligt is, aan de geroepene of verwachters eenen inventaris of staat van de bezwaarde goederen te leveren, alsmede zekerheid te stellen voor de bewaring, het behoorlijk gebruik, en de weder oplevering van die goederen, ten ware de testateur hem van die verpligting heeft vrijgesteld.

749. Ook houdt de verpligting van zekerheid te stellen op, wanneer vader of moeder met fideïcommis op hunne kinderen en verdere afkomelingen bezwaard zijn, ten zij de testateur het tegendeel gewild heeft.

750. De met fideïcommis bezwaarde erfgenaam, die buiten staat is de vereischte zekerheid te stellen, is verpligt te gedoogen, dat de goederen gebragt worden onder eene geregtelijke administratie, tot tijd en wijle hij die zekerheid zal gesteld hebben.

751. Alle fideïcommisfaire verbanden op vaste goederen, binnen dit

rijk

rijk gelegen, moeten, binnen zes maanden na des testateurs overlijden, bij het geregt van de plaats, waar dezelve gelegen zijn, worden geregiſtreerd.

752. De bezwaarde erfgenamen zijn verpligt te zorgen, dat de regiſtratie, bij het vorig artikel vermeld, geſchiede; en wordt aan den fideïcommisſairen verwachter mede vrijgelaten dezelve regiſtratie te laten doen.

De bezwaarde erfgenaam, verzuimd hebbende aan zijne verpligting tot regiſtratie te voldoen, is tot ſchadevergoeding aan de belanghebbenden verbonden, onverminderd de verdere poenaliteiten, op dit verzuim bij de wetten van politie bepaald.

753. De verpligting tot het ſtellen van zekerheid, en het doen van regiſtratie houdt op, ten aanzien van die goederen, omtrent welke de testateur het volkomen regt van vervreemding aan den bezwaarden erfgenaam heeft toegeſtaan.

754. De bezwaarde erfgenaam gebruikt het bezwaarde goed zoodanig, als een goed huisvader zulks zoude doen, en ſtaat daarin, alsmede ten aanzien zijner verpligting tot het dragen van kosten en lasten, en het doen van reparatiën, gelijk met een' vruchtgebruiker.

755. Goederen, met fideïcommis bezwaard, mogen, na vooraf bekomen autoriſatie van den regter, vervreemd worden, ingeval van gegronde vrees voor het bederf der goederen, alsmede tot betaling der ſchulden, door den testateur gemaakt, en ter voldoening van legaten, en eindelijk tot goedmaking van buitengewone kosten, tot inſtandhouding der overige bezwaarde goederen.

756. Verleende magt tot vervreemding en vertering, met last om alleen het geen bij overlijden van den bezwaarden erfgenaam nog overig zijn zal uittekeeren, geeft regt alles te vervreemden en te verteeren, zonder dat de verwachter zulks mag verhinderen.

757. Deze magt geeft echter geen regt tot wegſchenken, of het doen van eigendunkelijke vervreemding, blijkbaar ingerigt om den verwachter te benadeelen.

758. De bezwaarde goederen moeten aan den daartoe geregtigden opvolger, op den tijd door den testateur bepaald, of, zoo deze dien tijd niet bepaald heeft, bij het overlijden van den bezwaarden erfgenaam, overgegeven worden.

759. De inkomſten van eene met fideïcommis bezwaarde nalatenſchap of erfdeel, worden, tot den dag van des testateurs overlijden toe, voor kapitaal gerekend, en zijn mede onder het verband begrepen.

760. De verdere inkomsten van het bezwaarde goed, van des testateurs sterfdag af, worden gerekend voor vruchten, en worden genoten door den bezwaarden erfgenaam.

761. Alle aftrek, door den bezwaarden erfgenaam, van het bezwaarde goed, onder welken naam of titel zulks ook zoude mogen zijn, is verboden, behalve voor zoo verre dezelve tot suppletie van de legitime portie van kinders of ouders noodzakelijk is.

762. Buitengewone onkosten aan het bezwaarde goed, boven de kosten van het gewoon onderhoud, tot behoud van hetzelve gedaan, moeten aan den bezwaarden erfgenaam worden vergoed.

763. De bezwaarde erfgenaam mag, na het eindigen van het fideïcommis, geene schadevergoeding eischen, wegens eenige verbetering, welke hij vermeent gedurende het fideïcommis gemaakt te hebben, al ware de zaak ook wezenlijk door hem in beteren staat gebragt. Hij of zijne erfgenamen mogen echter alles, wat door hen op of aan het fideïcommisfair goed gemaakt, of daarop gebragt is, wegnemen of doen wegnemen, wanneer alles ongeschonden in zijnen vorigen staat kan worden hersteld.

764. Huisraad, kleederen en dergelijke zaken, aan verslijting onderhevig, kunnen door den bezwaarden erfgenaam zoodanig worden overgegeven, als zij ten tijde der uitkeering bevonden worden, zonder dat deswegens eenige vergoeding kan worden gevorderd.

765. Indien fideïcommis plaats heeft omtrent zaken, die met het gebruik te niet gaan, als geld, koren, en dranken, heeft de met fideïcommis bezwaarde erfgenaam het regt, om dezelve te gebruiken, mits bij het eindigen van het fideïcommis eene gelijk hoeveelheid, hoedanigheid en waarde, of wel den prijs van dezelve terug gevende.

766. Fideïcommis gaat te niet:

1°. Door het vergaan van de geheele zaak, of van het goed, hetwelk met fideïcommis bezwaard is, buiten toedoen van den bezwaarden erfgenaam; maar een gedeeltelijk vergaan vernietigt het fideïcommis alleen voor het vergane gedeelte;

2°. Door het overlijden van den fideïcommisfairen verwachter vóór den testateur, of vóór den bezwaarden erfgenaam, of vóór de vervulling der voorwaarde, of vóór den bijgevoegden onzekeren tijd;

3°. Door het ontbreken der bijgevoegde voorwaarden, onder welke het fideïcommis is nagelaten; en

4°. Door een door den Koning verleend ontslag van fideïcommis.

767. Geene conversie of verandering van fideïcommisfair goed in een

een ander soort van goed kan plaats hebben, dan bij uitdrukkelijke vergunning van den Koning.

768. Door het vóór-overlijden van den bezwaarden erfgenaam voor den testateur, of door het niet kunnen of niet willen beuren van denzelven, verliest het fideïcommis niet zijne geheele uitwerking, maar gaat als dan onmiddelijk op den verwachter over.

Zevende Afdeeling.

Van legaten of makingen.

769. Een legaat van noodzakelijk onderhoud mag gemaakt worden aan dezulken, die anders geen voordeel uit kracht van testament genieten mogen.

770. Hij, aan wien de geheele nalatenschap van den overledenen, of een gedeelte van dezelve, is gemaakt, hoe zeer ook deze making bij wijze van legaat zoude mogen geschied zijn, is geen legataris, maar erfgenaam, en aan alle verpligtingen der erfgenamen verbonden, terwijl in tegendeel hij, die wel tot erfgenaam is gesteld, maar alleen voor eene zekere zaak, geen erfgenaam, maar legataris is.

771. Omtrent de bewoordingen in het maken van legaten, als mede de aanwijzing van den persoon, en dwaling in den naam van den legataris, heeft hetzelfde plaats, hetwelk nopens de erfstellingen bij artikel 658, 659 en 660 is vastgesteld.

772. Meer legatarissen, zonder bepaling van deelen, tot dezelfde zaak geroepen zijnde, is ieder hunner geregtigd tot een gelijk gedeelte, naar het getal der personen; ten zij blijke, dat de testateur eene andere verdeeling bedoeld heeft.

773. Omtrent het regt van aanwas, onder meer legatarissen, aan wie iets gezamenlijk gemaakt is, moeten dezelfde voorschriften gevolgd worden, die ten aanzien van erfstelling in artikel 664, het eerste lid van artikel 665, en in artikel 666, 667 en 668, vermeld zijn.

774. Met legaten kunnen belast worden niet alleen de erfgenamen, die bij testament gesteld of bij versterf geroepen zijn, maar ook de aan hen gesubstitueerden, zelfs de legatarissen.

775. Geen legaat kan gesteld worden aan de willekeur van den erfgenaam, of andere belaste personen, noch van een' derden; doch de begrooting van het gelegateerde kan wel aan de bescheidenheid en het redelijk oordeel van den belasten persoon worden overgelaten, of gemaakt worden onder eene voorwaarde, die van de daad van een' derden afhangt.

776. Geen regt komt uit legaten toe aan hen, aan wie de testateur niet heeft kunnen denken; een legaat dienvolgende, door den testateur *aan zijne huisvrouw* gemaakt, is naderhand, wanneer deze komt te overlijden, niet verschuldigd aan des testateurs tweede huisvrouw.

777. Allerlei zaken, die vervreemdbaar zijn, kunnen gelegateerd worden.

778. Indien een testateur aan iemand in het algemeen legateert zekere soort van goederen, gelijk als *zijne meubelen*, *zijne boeken*, worden daardoor verstaan de goederen, welke van die soort, bij des testateurs overlijden, in zijne nalatenschap gevonden worden.

779. Geene dwaling omtrent de benoemde of aangeduide zaak verhindert het legaat, indien maar de meening van den testateur duidelijk blijkt; doch dwaling niet in den eigen naam, maar in den naam van het geslacht, als *koe* voor *paard*, maakt den wil onverstaanbaar, en daardoor krachteloos.

780. Legaten van zaken van een zeker geslacht, als paarden, schapen en dergelijke, zijn bestaanbaar, mits de uitdrukking niet zo ruim en onbepaald zij, dat men des testateurs bedoeling met geene waarschijnlijkheid kan nagaan.

781. Een stuk goed, of eene zaak in het algemeen, uit een geslacht hetwelk genoegzaam bepaald is, om de bedoeling te kunnen begrijpen, zonder uitdrukking van waarde, en zonder dat de testateur iets zoodanigs heeft nagelaten, gelegateerd zijnde, moet de erfgenaam hetzelve van elders bekomen, en het staat aan hem, om te geven een stuk van zulke waarde als hij goedvindt, mits niet het slechtste gevende.

782. Eene zaak, of een stuk goed, uit een geslacht, of uit eene veel begrijpende soort van zaken, welke de testateur heeft nagelaten, gemaakt zijnde, staat de keus op gelijke wijze aan den erfgenaam, ten zij de keus uitdrukkelijk aan den legataris gegeven is.

783. Eene veel begrijpende zaak als een enkel geheel gemaakt zijnde, gelijk eene kudde schapen, en dergelijke, is dat geheel, of wat daar van overig is, verschuldigd, als was er ook maar één schaap, of ander stuk goed, meer overig.

784. Een legaat van verbruikbare zaken in het algemeen, gelijk koren, wijn, olie, suiker en dergelijken, zonder bepaling van de soort en hoeveelheid, is krachteloos, ten zij de testateur zoodanige zaken heeft nagelaten, waarop hij geacht kan worden gezien te hebben.

785. Indien zoodanige verbruikbare zaken gelegateerd zijn met uitdrukking van maat of hoeveelheid, maar niet van de bijzondere soort,

moet

moet die maat of hoeveelheid worden gegeven uit zoodanige foort, als de erfgenaam goedvindt, mits niet het minfte gevende.

786. Een legaat van eene hoeveelheid, uit eene nagelatene foort van verbruikbare zaken, verpligt den erfgenaam tot het voldoen van die hoeveelheid, of indien er bij het overlijden minder gevonden wordt, als dan tot het voldoen van het geen uit die foort is nagelaten.

787. Eene hoeveelheid vruchten voor eens van zekeren akker of boomgaard gelegateerd zijnde, is niet meer verfchuldigd dan die akker of boomgaard in eens heeft opgeleverd.

788. Doch eene jaarlijkfche hoeveelheid vruchten van eenig goed gemaakt zijnde, moet die hoeveelheid jaarlijks worden voldaan al waren er ook op het aangewezen goed minder vruchten ingeoogst; ten zij de testateur het anders bepaald had.

789. Die tweemaal dezelfde zaak, fomme of hoeveelheid, het zij op verfchillende plaatfen van hetzelfde testament, het zij bij afzonderlijke testamenten, aan een en denzelfden perfoon gelegateerd heeft, wordt geacht zulks maar eenmaal te hebben willen maken; ten zij uit de woorden de wil blijke, van zulks meer dan eens te hebben willen nalaten.

790. Een huwelijksgoed of uitzet, aan iemand, zonder bepaling der hoeveelheid, gelegateerd zijnde, moet begroot worden naar mate van het vermogen van den testateur, en den ftaat van den legataris. Ingeval van verfchil ftaat die begrooting aan de beoordeeling van den regter.

791. Een legaat van huwelijksgoed, of huwelijksgift bevat in zich de ftilzwijgende, opfchortende voorwaarde, *als de legataris komt te trouwen.*

792. De testateur mag legateren niet alleen het geen hem zelven, maar ook het geen den erfgenaam toebehoort, of aan denzelven verfchuldigd is.

793. Aan niemand kan gelegateerd worden het goed, het welk, ten tijde van des testateurs overlijden, het eigen goed is van den legataris, ten zij in het legaat eenig voordeel voor den legataris gelegen is. Aan iemand derhalve gelegateerd wordende het huis, het welk den legataris reeds in eigendom toebehoort, doch waarvan de koopprijs nog onvoldaan is, of waar op eene hijpotheek gevestigd is, is de erfgenaam verpligt dien koopprijs, of die hijpothecaire fchuld te betalen, en aan den legataris den volkomen' en onbezwaarden eigendom te bezorgen.

794. Niemand mag bij legaat fpeciaal befchikken over iets het welk noch aan den testateur, noch aan den erfgenaam, of anderen bevoor-

 deel-

derden persoon, maar aan eenen vreemden toebehoort; hoedanig legaat voor krachteloos wordt gehouden.

795. Een legaat van een stuk goed, het welk de testateur met een ander in gemeenschap heeft, bepaalt zich alleen tot des testateurs aandeel in dat goed.

796. Het gelegateerde goed, met eenige reële lasten, verbanden, renten, cijnsen en dergelijken, of met eene nog loopende huur bezwaard zijnde, gaat aan den legataris over, met diezelfde bezwaren, waarmede dat goed door den testateur bezeten was geweest, en de erfgenaam volstaat met het gelegateerde goed over te geven zoo als het is; zonder dat hij gehouden is voor eenige vrijwaring van hetzelve intestaan.

797. De legataris van een' goed, aan een' derden in vruchtgebruik toekomende, moet te vrede zijn met den blooten eigendom, zoo lang het vruchtgebruik duurt.

798. Alle veranderingen, verbeteringen en vermeerderingen, aan het gelegateerde goed, na het maken van een legaat, voorgevallen, komen ter bate of schade van den legataris, aan wien het gelegateerde wordt uitgekeerd, in dien staat, waarin het zich bij des testateurs afsterven bevindt.

799. Aan den legataris volgt ook al het geen als accessoir van het gelegateerde goed behoort aangemerkt te worden.

800. Aan den legataris volgt echter niet dat geen, het welk de testateur, ter vergrooting van het stuk goed, naderhand daarbij aangekocht of verkregen mogt hebben, al ware het daaraan grenzende; ten zij de testateur anders bevolen had.

801. Wanneer blootelijk de vruchten of inkomsten zijn gelegateerd, zonder dat het woord *vruchtgebruik* of *gebruik* in het testament is gebezigd, moet het goed blijven onder beheering van den erfgenaam, die verpligt is, om de vruchten of inkomsten aan den legataris uitte-keeren.

802. De testateur mag aan zijnen schuldenaar eenig uitstel van de schuld, of wel al dat geen legateren, het welk deze aan hem schuldig is.

803. Kwijtschelding, aan een' of sommige schuldenaars, die ieder voor het geheel verbonden zijn, gelegateerd zijnde, heeft ten gevolge, dat de overige schuldenaars verbonden blijven; echter niet verder dan voor zoo veel de geheele schuld, na aftrek van het aandeel, het welk de legataris, in geval van onderlinge verdeeling der schuld, daarin zoude geleden hebben, bedraagt.

804. Een

804. Een legaat van uitstel van betaling eener schuld, die op interessen loopt, schort intusschen den loop der interessen op, zoo lang de tijd van dit gelegateerde uitstel duurt; doch na dien tijd zijn dezelve, bij wanbetaling, wederom verschuldigd; ten zij de testateur anders geboden heeft.

805. Aan iemand dat geen, wat hij den testateur schuldig is, gelegateerd zijnde, is hetzelve legaat, wanneer de legataris niets aan den testateur verschuldigd is, nietig en van onwaarde; al had ook de testateur eene zekere hoeveelheid uitgedrukt.

806. Een legaat van het geen de testateur zelve aan den legataris is verschuldigd is nietig; ten zij er, van wege de plaats, wijze, voorwaarde, of tijd, eenig voordeel in het legaat is opgesloten.

107. Een legaat, aan een' schuldeischer gemaakt, wordt niet gerekend gemaakt te zijn in voldoening van de schuld; noch een legaat, aan dienstboden gemaakt, in voldoening van de verschuldigde huur.

808. In legaten van *roerende goederen*, *inboedel*, *meubelen*, *huisraad*, *goud en zilver*, en andere zaken, komt in de eerste plaats de uitgedrukte wil van den testateur, of deszelfs meest waarschijnlijke bedoeling in aanschouw.

809. Een legaat van roerende goederen bevat in zich alle roerende goederen, die lichamelijk zijn, maar geene onlichamelijke, noch gereed geld, noch edele gesteenten, noch koopmanschappen, noch verzamelingen, de kunsten en wetenschappen betreffende; en wordt mitsdien de bepaling van roerende goederen, zoo als dezelve bij artikel 429 voorkomt, ten dezen aanzien gevolgd.

810. Een legaat van *inboedel*, of van *huisraad*, of van *meubelen* wordt geacht van een en denzelfden omvang en beteekenis te zijn, en bevat in zich alle die zaken, welke bij artikel 430 zijn opgenoemd.

811. Onder een legaat van *goud* en *zilver*, wordt verstaan al het gewerkt en ongewerkt goud en zilver, met uitzondering echter van geld, van gedenkpenningen, en van goud en zilver tot lijfdragt behoorende.

812. Een legaat van *lijfstoebehooren* of *lijfdragt* begrijpt in zich al het geen tot kleeding of vercicring van het ligchaam dient; dus ook het daartoe betrekkelijk goud en zilver, juweelen, paarlen, horologien en verdere kleinodien.

813. Onder een legaat van *kleederen* zijn geene kleinodien, en onder een legaat van *kleinodien* geene kleederen begrepen.

814. Een legaat van *eene boerderij met zijn toebehooren* behelst het vee, de paarden, de vruchten, zoo de nog te velde staande als de reeds

reeds ingezamelde, doch deze alleen voor zoo verre zij tot het bedrijf der boerderij zelve, of tot voeding van de daartoe behoorende paarden, en het vee benoodigd zijn, voorts de rijtuigen en gereedschappen, tot het bedrijf der boerderij bestemd; maar geene meubelen of huisraad.

815. Indien van twee zaken de eene of de andere gelegateerd is, heeft de legataris de keuze, welke van beide hij begeert.

816. Een legataris, de keuze hebbende, is verpligt die keuze uittebrengen binnen den tijd, door den testateur bepaald; of, geene bepaling gemaakt zijnde, binnen den tijd van veertien dagen na bekomen kennis van het legaat; de legataris daarvan in gebreke blijvende, gaat de keus over op den erfgenaam.

817. De legataris, na den testateur, doch voor het uitbrengen der keuze, overlijdende, gaat het regt van keuze op zijnen erfgenaam over.

818. Wanneer de keus aan verscheiden personen staat, en dezelve het daaromtrent oneens zijn, moet het lot beslissen.

819. Een derde, aan wien de keus gesteld was, niet willende of niet kunnende kiezen, stelt de regter daartoe iemand aan.

820. Een legaat van *onderhoud* bevat in zich de verpligting, om terstond na het overlijden van den testateur alles te verzorgen, wat noodig is tot kleeding, voeding en huisvesting, ook geneesmiddelen, in geval van ziekte; en zulks alles volgens de bepaling van den testateur, of anderzins naar den staat van den legataris en het vermogen van den belasten persoon.

821. Indien de testateur gewoon was een bepaald onderhoud aan den legataris te geven, wordt hij verstaan die zelfde begrooting gewild te hebben.

822. Onderhoud, zonder tijdsbepaling gemaakt, duurt, zoo lang de legataris leeft, en onderhoud noodig heeft.

823. De last van onderhoud gaat op den erfgenaam van den belasten persoon over; ten zij deze slechts vruchgebruiker was van het goed, waaruit hij onderhoud moet verzorgen.

824. Een legaat van *kost* begrijpt alleen spijs en drank, maar geene kleederen of inwoning.

825. Eene jaarlijksche, maandelijksche of wekelijksche uitkeering, inkomst, of voordeel besproken zijnde, zonder bepaling, wanneer en op welke wijze de voldoening moet geschieden, kan de eerste voldoening geëischt worden dadelijk op den dag van des testateurs overlijden, en zoo vervolgens op den eersten dag van ieder jaar, maand of week, tot den dag van het overlijden van den legataris toe.

826. Eene

826. Eene jaarlijksche, maandelijksche of wekelijksche uitkeering, rente of inkomst, niet aan particulieren, maar aan eene corporatie of moreel persoon, gelegateerd zijnde, duurt niet langer dan den tijd van dertig achtereenvolgende jaren.

827. Legaten, aan de armen, zonder eenige verdere of andere bepalingen, gemaakt, worden gerekend gemaakt te zijn aan de gezamenlijke armen van des testateurs woonplaats, zonder onderscheid van godsdienst, naar evenredigheid van het getal der door iedere armen-inrigting bedeelde personen.

828. De bepalingen, omtrent de erfstellingen in artikel 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693 en 694, gemaakt, zijn ook toepasselijk op legaten van gelijken aard.

829. Zuivere legaten van bijzondere en bepaalde zaken, die den testateur in eigendom toebehooren, als mede legaten van schuldbevrijding, hebben ten gevolge, dat de eigendom van het gelegateerde, bij het afsterven van den testateur, terstond op den legataris overgaat.

830. Doch, in zuivere legaten van eenige zaken in het gemeen, of uit een geslacht, soort of getal, of van geldsommen, van inschulden, van keuze van eenig goed, het welk den testateur zelven niet toebehoort; van vruchtgebruik of lijftogt, van gebruik, van bewoning, van onderhoud, van jaarlijksche inkomsten, wordt het regt tot het gelegateerde wel terstond bij het overlijden van den testateur verkregen, maar de eigendom gaat op den legataris niet over, dan door overgifte of levering.

831. Een zuiver legaat moet door den erfgenaam aan den legataris, terstond, of ten minste binnen den tijd van eene maand na des testateurs overlijden, voldaan worden; ten zij de testateur een' korter' of langer' tijd bepaald had, of de aard der zaak een langer uitstel vorderde, en zulks, op gedaan verzoek van den belanghebbenden, door den regter was toegestaan.

832. Met het gelegateerde moeten tevens uitgekeerd worden de vruchten, renten of interessen daar van, in zuivere legaten, na des testateurs dood, en in voorwaardelijke legaten, na de vervulling der voorwaarden geprovenieerd; en, wanneer de gelegateerde zaken geene vruchten, renten of interessen opleveren, is de erfgenaam gehouden tot schadevergoeding, van den dag af, dat hij omtrent de uitkeering in verzuim is geweest.

833. De eigendom van een legaat, op voorwaarde of met bijvoeging van

van eene onzekere tijdsbepaling gemaakt, gaat op den legataris niet over voor de vervulling der voorwaarden, of voor dat de tijd, welke als een voorwaarde aangemerkt wordt, aanwezig is.

834. De bijvoeging eener zekere tijdsbepaling heeft ten gevolge, dat, schoon het regt door den legataris verkregen wordt met den dag van des testateurs overlijden, echter de vordering van het legaat, met de vruchten, renten of interessen van dien, tot aan de vervulling van dien tijd wordt uitgesteld.

Achtste Afdeeling.

Hoe testamenten te niet gaan.

835. Een testament kan, noch geheel, noch gedeeltelijk, herroepen worden, dan door een later testament, of door eene acte voor het geregt, of notaris en getuigen gepasseerd, waarbij de testateur verklaart van wil veranderd te zijn.

Beschikking echter, ingevolge de vrijlating in artikel 623 vermeld, bij acte, uit krachte der *clausule reservatoir*, gemaakt, kan ook bij dezelve, of eene gelijksoortige onderhandsche acte, herroepen worden.

836. Niemand is tot het herroepen van zijn testament bevoegd, dan die het regt heeft om testament te maken.

837. Latere testamenten, waarbij niet klaar en duidelijk herroepen wordt het geen bij vorige testamenten was gemaakt, vernietigen alleen het gemaakte bij de eerdere testamenten, in zoo verre als de eerste dispositie met de laatste niet overeentebrengen is, of dat dezelve geheel tegen elkander strijden.

838. Eene algemeene herroeping van alle voorgaande testamenten is genoegzaam, om alle te voren gemaakte testamenten te vernietigen, zonder dat het noodig is het testament, het welk men herroept, uitdrukkelijk en in het bijzonder te noemen; alware het zelfs, dat de testateur daarbij verklaard had, de magt van herroeping nimmer te willen gebruiken, of dezelve aan de herhaling van eenige uitgedachte woorden, of van eene spreuk verbonden had.

839. Wanneer de testateur het gelegateerde goed, geheel of gedeeltelijk, en zelfs bij verkoop met regt van wederinkoop of ruiling, heeft vervreemd, is daar van het gevolg, dat het legaat geacht wordt, voor zoo verre het vervreemde betreft, stilzwijgende herroepen te zijn; ook dan, wanneer die latere vervreemding vernietigd, en het goed weder in de magt des testateurs gekomen mogt zijn.

840. Een

840. Een legaat vervalt, als het gelegateerde goed, bij het leven van den testateur te niet gegaan is:

Hetzelfde heeft ook plaats, wanneer het gelegateerde goed na zijn' dood is te niet gegaan, zonder toedoen of schuld van den erfgenaam, schoon deze mogt verzuimd hebben dat goed op zijnen tijd aan den legataris uittekeeren; indien maar, zoo wanneer dat goed tijdig was uitgekeerd geweest, hetzelve bij den legataris eveneens zoude te niet gegaan zijn.

841. Het kapitaal van eenen gelegateerden schuldbrief of obligatie, het zij de legataris zelf, het zij een derde daar van de schuldenaar was, aan den testateur bij zijn leven geheel of gedeeltelijk zijnde afgelost, wordt het legaat, ten aanzien van het geen afgelost is, voor vernietigd gehouden.

842. Gelegateerde voordeelen, die aan den persoon zelven van den legataris verknocht zijn, als vruchtgebruik, gebruik, bewoning, onderhoud en dergelijke, vervallen met den dood van den legataris, en gaan nimmer op deszelfs erfgenaam over.

843. Alle testamentaire beschikkingen zijn vervallen, als de daarbij bevoordeelden vóór den testateur komen te overlijden.

844. Alle testamentaire beschikkingen, gemaakt onder eene voorwaarde, afhankelijk van eene onzekere gebeurtenis, van zoodanigen aard, dat de testateur gerekend moet worden aan het al of niet voorvallen dier gebeurtenis het gemaakte verbonden te hebben, vervallen mede, wanneer de bevoordeelden vóór de vervulling der voorwaarden overleden zijn.

845. Wanneer de voorwaarde, volgens den wil des testateurs, alleen de uitvoering van de beschikking opschort, heeft de erfgenaam of legataris niettemin, dadelijk na den dood des testateurs, een verkregen regt op het goed; welk regt op zijn' erfgenaam overgaat.

846. Eene testamentaire beschikking vervalt, wanneer de erfgenaam of legataris weigert de erfenis of het legaat te aanvaarden, of daartoe onbevoegd is.

847. Schoon het niet kunnen, of niet willen genieten van den benoemden erfgenaam, de erfstelling heeft doen vervallen, blijft echter het overige van het testament van waarde; en moeten dus de legaten en verdere beschikkingen, daarbij gemaakt, door den erfgenaam, bij versterf, worden uitgekeerd.

848. Wanneer iemand, ongehuwd zijnde, een testament maakt, en naderhand, trouwende, wettige kinderen verwekt, doet de ge-

boorte dezer kinderen, mits hunnen vader overlevende, dit testament geheel vervallen.

Derde Hoofdstuk.

Van erfvolging bij versterf.

Eerste Afdeeling.

Algemeene bepalingen.

849. Tot erfvolging, bij versterf, worden geroepen de kinderen en descendenten van den overledenen, en deszelfs nabestaanden in de opgaande en in de zijdlinie, naar de orde en bepalingen, welke hierna vastgesteld worden.

850. Erfvolging bij versterf heeft plaats, wanneer, of voor het geheel, of voor een gedeelte, van eens overledens nalatenschap geene erfvolging uit kracht van testament stand grijpt, het zij nimmer een testament gemaakt, of wel gemaakt, maar onbestaanbaar of vervallen is.

851. Eenigen der nabestaanden onwillig of onbekwaam zijnde om te erven, komt derzelver aandeel op de anderen, die nevens hen, of na hen, tot de erfenis geregtigd zijn.

852. Tot de erfvolging, bij versterf, worden alleen geroepen *bloedverwanten* van den overledenen, en zulks zonder onderscheid van mannelijke of vrouwelijke kunne, noch of dezelve door eenen man of door eene vrouw aan den overledenen bestaan, maar niet die denzelven alleen bestaan in zwagerschap.

853. Elke nalatenschap, opgekomen aan bloedverwanten, in de opgaande of in de zijdlinie aan den overledenen bestaande, wordt, onverminderd het bepaalde in de gevallen, bij artikel 868 en 869, voorkomende, in twee gelijke deelen verdeeld, het eene gedeelte voor de nabestaanden van vaders zijde, het andere voor die van moeders zijde.

Bloedverwanten, alleen van de moeders of vaders zijde bestaande, worden niet uitgesloten door de genen, die van beide zijden bestaan, maar zij erven alleen in hunne linie, behoudens het geen hierna, bij art. 874, wordt vastgesteld.

Zij, die van beide zijden bestaan, erven in de beide lijnen.

Er heeft geene devolutie of verval van de eene linie in de andere plaats; dan wanneer in een van de beide lijnen geene adscendenten of collateralen, die bij versterf succederen kunnen, gevonden worden.

854. De-

854. Deze verdeeling tusschen de vaderlijke en moederlijke lijnen gemaakt zijnde, heeft er geene nadere verdeeling tusschen de verschillende takken plaats, maar de in iedere linie opgekomene helft der nalatenschap behoort aan den erfgenaam of erfgenamen van den naasten graad, behoudens het geen omtrent plaatsvervulling hier na wordt bepaald.

855. De betrekking der bloedverwantschap wordt berekend naar het getal der generatien.

Iedere generatie maakt een' *graad* uit.

856. De opvolging van graden maakt de *linie*: men noemt eene *regte linie* de opvolging van graden tusschen personen, die de een van den anderen afstammen; *zijdlinie* de opvolging van graden tusschen de personen, die niet van elkander afstammen, maar eenen gemeenen stamvader hebben.

De regte linie wordt onderscheiden in de *regt nedergaande* en *regt opgaande* linien.

De eerste maakt het verband tusschen den stamvader, en die van hem afstammen; de laatste verbindt een' persoon met die genen, van welke hij afstamt.

857. In de regte linie wordt de regel in acht genomen, dat er tusschen de personen zoo vele graden zijn, als er generatien bestaan; derhalve staat een kind, met betrekking tot zijnen vader, in den eersten graad; een kindskind in den tweeden, en, wederkeerig, een vader tot zijn kind mede in den eersten, en een grootvader tot zijn kindskind mede in den tweeden graad.

858. In de zijdlinie worden de graden gerekend naar de generatien, van den eenen bloedverwant af naar boven, tot den gemeenen stamvader, welke echter niet medegeteld wordt, toe, en van deze af weder naar beneden, tot aan den anderen bloedverwant; twee broeders bestaan derhalve elkander in den tweeden graad, oom en neef in den derden, volle neven in den vierden graad, en zoo vervolgens.

859. Niemand kan als erfgenaam bij versterf optreden, zoo lang eene andere erfvolging, uit hoofde van testament, mogelijk is.

Tweede Afdeeling.

Van representatie of plaatsvervulling.

860. Representatie is eene fictie van de wet, ten gevolge hebbende, dat de plaatsvervulling in de plaats, in den graad, en in de regten optreedt van den geen', wien hij vertegenwoordigt.

 861. Re-

861. Representatie heeft in de regte nedergaande linie tot in het oneindige plaats, en wordt toegelaten, niet alleen wanneer er kinderen van den overledenen, en afkomelingen van voor-overledene kinderen van denzelven, te zamen, aanwezig zijn, maar ook, wanneer, bij voor-overlijden van alle des overledens kinderen, afkomelingen van dezelve, het zij in gelijke, het zij in verschillende graden aan elkander bestaande, in wezen zijn.

862. Representatie heeft geene plaats ten behoeve van nabestaanden in de opgaande linie; gaande de naaste in ieder der twee lijnen altijd voor de genen, die verder in graad zijn.

863. In de zijdlinie wordt representatie toegestaan aan kinderen en verdere afkomelingen van des overledens broeders of zusters, het zij dezelve te zamen, met hunne oomen en moeijen erven, het zij, bij voor-overlijden van alle des overledens broeders en zusters, de erfenis overgaat op derzelver afkomelingen, in gelijke of ongelijke graden aan elkander bestaande.

864. In alle gevallen, waarin representatie plaats heeft, geschiedt de verdeeling der erfenis bij staken; indien er in denzelfden staak verscheidene takken zijn, worden deze takken wederom staaksgewijze in verdere onderdeelen gedeeld, en in die takken of staken, waarin geene nadere plaatsvervulling plaats heeft, geschiedt de verdeeling der erfenis bij hoofden.

865. Representatie heeft geene plaats ten aanzien van personen, die nog in leven zijn. Men kan iemand representeren, wiens boedel men niet heeft willen aanvaarden.

Derde Afdeeling.

Van erfvolging bij versterf in de nedergaande linie.

866. Kinderen, zoo wel gewettigde als wettig geborene, en derzelver afkomelingen, erven bij versterf, met uitsluiting van alle andere bloedverwanten, van hunne ouders of grootouders, of verdere bloedverwanten in de opgaande linie, zonder onderscheid van sekse of eerstgeboorte, en zonder onderscheid of zij uit hetzelfde huwelijk, of uit onderscheidene huwelijken zijn voortgesproten.

Wannneer zij, in den eersten graad, en uit eigen' hoofde, optreden, erven zij bij hoofden en voor gelijke deelen; doch wanneer allen, of een een gedeelte van hen, bij plaatsvervulling optreden, erven zij bij staken.

Het

Het bepaalde bij artikel 272, met opzigt tot bij brieven van legitimatie gewettigde kinderen, blijft niettemin in volle kracht.

Vierde Afdeeling.

Van erfvolging bij versterf in de opgaande linie.

867. Vader en moeder, beide in leven zijnde, erven in gelijke deelen van hun kind, indien hetzelve zonder afkomelingen overleden is.

868. De langstlevende vader of moeder erft alleen de geheele nalatenschap aan zijn kind, het welk, zonder afkomelingen, en zonder broeders en zusters, of afkomelingen van dezelve natelaten, overleden is.

869. Iemand zonder kinderen of verdere descendenten overleden zijnde, en slechts een' zijner ouders, het zij vader of moeder, benevens broeders of zusters, of nakomelingen van dezelve, nalatende, wordt zijn boedel in twee gelijke deelen verdeeld, van welke het eene gedeelte door den overblijvenden vader of moeder, en het andere gedeelte door de broeders of zusters, of derzelver nakomelingen geërfd wordt.

870. Indien de overledene noch vader, noch moeder, noch afkomelingen, noch broeders, noch zusters, of descendenten van dezelve, nagelaten heeft, wordt zijne nalatenschap in twee deelen verdeeld, waar van de eene helft komt aan de bloedverwanten in de opgaande linie van vaders zijde en de andere helft aan die van moeders zijde:

De naaste in graad in de opgaande linie verkrijgt de helft, aan zijne linie toekomende, met uitsluiting van alle anderen;

Adscendenten van gelijken graad erven bij hoofden.

171. Bloedverwanten in de opgaande linie succederen, bij uitsluiting van alle anderen, in dat gene, het welk door hen aan hunne zonder nakomelingen overledene kinderen, of verdere descendenten gegeven is, indien de gegevene zaken in natura nog in de nalatenschap aanwezig zijn; doch dezelve verkocht, en de koopprijs daar voor nog niet betaald zijnde, succederen zij in het regt tot den verschuldigden koopprijs.

Vijfde Afdeeling.

Van erfvolging bij versterf in de zijdlinie.

872. Bij vóóroverlijden van vader en moeder van iemand, die zonder nakomelingen overleden is, worden deszelfs broeders, zusters, of

der-

derzelver nakomelingen tot de nalatenschap geroepen, met uitsluiting van alle andere bloedverwanten, zoo in de opgaande als de zijdlijnen; zij erven of uit eigen' hoofde, of bij plaatsvervulling, op de wijze, welke bij de tweede afdeeling van dit kapittel bepaald wordt.

873. Indien de langstlevende vader of moeder van iemand, die zonder nakomelingen gestorven is, denzelven overleeft, worden zijne broeders, zusters, of derzelver afkomelingen bij plaatsvervulling, alleen tot de helft der nalatenschap geroepen.

874. De verdeeling van de helft, de broeders of zusters, volgens de bepaling van het vorig artikel, toekomende, geschiedt bij gelijke deelen, indien zij allen van hetzelfde bed zijn; doch indien zij uit onderscheidene huwelijken voortgesproten zijn, wordt het geen zij erven in twee gelijke deelen tusschen de vaderlijke en moederlijke lijnen van den overledenen gedeeld.

Zij, die van beide kanten aan den overledenen bestaan, hebben hun aandeel in de beide lijnen; doch die enkel van vaders of moeders zijde aan den overledenen bestaan, worden alleen ieder in zijne lijn toegelaten. Indien er geene andere dan broeders of zusters, die slechts in eene en dezelfde linie aan den overledenen bestaan, aanwezig zijn, worden dezen, met uitsluiting van alle de bloedverwanten van de andere linie tot de geheele nalatenschap geroepen.

875. Bij gebreke van broeders of zusters, of dezelver nakomelingen, en bij gebreke van adscendenten in de eene lijn, komt de nalatenschap voor de helft aan de in leven zijnde adscendenten in de andere lijn, en voor de wederhelft aan de naaste bloedverwanten van de eerstgemelde lijn.

Indien collateralen van denzelfden graad te zamen erven, deelen dezelve bij hoofden.

876. Bloedverwanten, verder dan in den twaalfden graad aan den overledenen bestaande, erven niet bij versterf.

Wanneer in eene der lijnen bloedverwanten, die, volgens de wet, bij versterf kunnen erven, ontbreken, devolveert de nalatenschap aan de bloedverwanten van de andere linie.

Zesde Afdeeling.

Van onregelmatige erfvolging bij versterf.

877. Onechte kinderen zijn wel erfgenamen bij versterf van de moeder, het zij alleen, het zij te gelijk met de wettige kinderen, die de moe-

moeder mogt nalaten, maar niet van de moederlijke bloedverwanten, noch ook van den vader, of vaderlijke vrienden.

878. Onechte kinderen, vóór derzelver moeder overleden zijnde, worden in de nalatenschap hunner moeder vertegenwoordigd door derzelver kinderen of verdere afkomelingen; doch deze representatie strekt zich tot de nalatenschap der moederlijke vrienden van de onechte kinderen, noch tot de nalatenschappen van den vader of vaderlijke vrienden der onechte kinderen, niet uit.

879. Onechte kinderen zonder kinderen of verdere nakomelingen overlijdende, erft derzelver moeder, en, bij vóóroverlijden van de moeder, de broeders of zusters der onechte kinderen, of derzelver nakomelingen bij plaatsvervulling; doch alle verdere moederlijke vrienden zijn uitgesloten.

880. Indien de overledene geene bloedverwanten nalaat, die, volgens de wet, bij versterf kunnen erven, devolveert de nalatenschap bij versterf op den langstlevenden der echtgenoten; ten ware het huwelijk door echtscheiding te voren vernietigd mogt geweest zijn.

881. Bij ontbreken van een' overblijvenden echtgenoot, vervalt de nalatenschap aan het rijk.

Vierde Hoofdstuk.

Van executeurs en administrateurs.

882. Een ieder kan, het zij bij testament, het zij bij andere acte, een of meer personen magtigen tot het ter uitvoer brengen van zijn testament, of tot het beredderen van zijnen boedel, aan welke personen men den naam van *executeurs* of *boedelredders* geeft.

883. Die geene verbintenissen kunnen aangaan, kunnen ook geen executeurs zijn.

884. Eene getrouwde vrouw kan geen executeurschap aannemen, dan met toestemming van haren man; doch, indien er tusschen haar en haren man geene gemeenschap van goederen plaats heeft, kan zij, indien haar man zijne toestemming weigert, ook door den regter tot het aanvaarden van het executeurschap geautoriseerd worden.

885. Minderjarigen, en die onder curatele staan, kunnen geen executeurs zijn; zelfs niet met toestemming van hunne voogden of curateuren.

886. Executeurs, niet bij testament, maar bij andere acte wordende aangesteld, kunnen deze acten, het zij geregtelijk, het zij voor notaris en getuigen, het zij onder de hand, gemaakt worden.

887. De erfgenaam, en verder belanghebbenden moeten zich de executeurs, door den erflater benoemd, laten welgevallen:

Zoo deze echter blijkbaar verdachte perſonen zijn mogten, of, ſtaande het executeurſchap, ter kwader trouw handelen, ſtaat het aan hen vrij, dezelve van de boedelredding te weren.

888. Meer dan één executeur door den erflater benoemd zijnde, en het getal der door den erflater benoemde executeurs, door overlijden, of anderszins, onvoltallig geworden zijnde, worden, ingeval daarin binnen den tijd van veertien dagen, door eene adſumtie van den vorigen executeur of executeurs, waar dezelve adſumtie plaats mag hebben, niet is voorzien, door den regter andere executeurs in de plaats der ontbrekende aangeſteld.

889. Geen executeur is bevoegd om een ander bij zich te adſumeren, of na zijn' dood in zijne plaats te ſurrogeren, ten zij hem daartoe de magt door den testateur uitdrukkelijk gegeven is.

890. Verſcheidene executeurs benoemd zijnde, mag een van hen geen ander adſumeren; dan met toeſtemming zijner mede-executeuren.

891. Niemand is verpligt het executeurſchap aantenemen, ten ware, hij tevens, door erfſtelling, legaat of anderzins, bij het testament bevoordeeld zij; van welk voordeel hij, voor het executeurſchap bedankende, verſtoken wordt.

892. Executeurs zijn in het algemeen verpligt, des overledens uiterſten wil ter uitvoer te brengen.

893. Zij zijn in het bijzonder verpligt, om dadelijk het meest kostbare van den boedel te doen verzegelen, en die middelen te werk te ſtellen, waar door alle vermindering des boedels voorgekomen wordt.

894. Zij moeten verder de begrafenis van het lijk van den overledenen bezorgen op zoodanige wijze, als met deszelfs ſtaat, waardigheid, en waarſchijnlijk vermogen overeenkomt.

895. Zoodra de begrafenis is afgeloopen, zijn de executeurs verpligt, de verzegelde goederen van den boedel te ontzegelen, en, volgens opgave onder eede, van de genen, die zij in den boedel vinden, een' ſtaat en inventaris van denzelven te maken; moetende zij zich, ten aanzien van den ſtaat en inventaris, verder gedragen naar het geen bij art. 333 en 335 is bepaald.

896. Executeurs zijn verpligt de erfgenamen, des begeerende, bij het maken van den inventaris toetelaten, alsmede aan dezelve, des begeerende, kopij van den inventaris, en onderrigting nopens den ſtaat des boedels te geven, zonder hen echter tot eenige medebeheering toetelaten.

In-

Indien, buiten de executeurs, afzonderlijke voogden over de minderjarige erfgenamen zijn aangesteld, wordt aan dezelve altijd terstond eene authentieke kopij van den inventaris geleverd, om, volgens het bepaalde bij art. 334 en 336, ter weeskamer, of bij het geregt te worden overgebragt; geschiedende echter in dat geval geene bijzondere beëediging door de voogden.

897. De verpligting der executeurs tot het maken van inventaris heeft plaats, het zij de erfgenaam verklaart de erfenis te aanvaarden, het zij hij verkiest, om zich nopens de aanvaarding eenigen tijd te beraden.

898. Wanneer de erfgenaam de erfenis verwerpt, vervalt daar door het executeurschap.

899. De erfenis door den erfgenaam aanvaard zijnde, is de executeur verpligt voorttegaan met het tot effenheid brengen des boedels, door de voldoening der inschulden te vorderen, het verschuldigde te betalen, en de legaten uittekeeren.

900. Indien de daartoe benoodigde penningen niet voorhanden zijn, is de executeur, tot het vinden van die penningen, bevoegd, om de roerende goederen en de effecten des boedels, en, des noods, ook de vaste goederen, doch de laatstgemelde niet anders dan met toestemming der erfgenamen, of op autorisatie van den regter, in het openbaar te verkoopen en te gelde te maken; alles, ten ware de erfgenamen mogten goedvinden, om het noodig voorschot van penningen te doen.

901. Geen onderhandsche verkoop van de goederen des boedels mag geschieden, dan met toestemming van de erfgenamen, ten ware de erflater anders bevolen mogt hebben.

902. Executeurs zijn echter niet bevoegd, om de goederen des boedels te verkoopen, ten einde denzelven in staat van scheiding en deeling te brengen, dan voor zoo verre de erfgenamen zich nopens de verdeeling der goederen zelve niet kunnen verstaan, en de verdeeling nogtans, zonder eene overeenkomst der erfgenamen, of verkoop van goederen, uit den aard der zaak onmogelijk zijn mogt.

903. Executeurs zijn gehouden, uiterlijk binnen het jaar na des erflaters overlijden, aan de erfgenamen rekening en verantwoording van hunne beheering te doen, ten ware aan hen, uit hoofde der omslagtigheid van den boedel, door den erfgenamen, of door den regter, een bepaald uitstel mogt vergund zijn.

904. Met opzigt tot de rekening en verantwoording, zijn executeurs verpligt zich te gedragen naar het geen, ten dien aanzien, aan

voogden is voorgeschreven, bij art. 369, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379.

905. Voor salaris mag een executeur, of, zoo' er meer executeurs zijn, mogen zij te zamen, tot belooning van hun geheel en gezamenlijk bewind, zoo veel berekenen, als ten aanzien van voogden bepaald is bij art. 380.

906. Een executeur mag echter geen salaris berekenen, indien hem door den testateur bepaaldelijk voor de moeite van zijn executeurschap eene zekere somme, bij wijze van legaat, of anderzins, is toegewezen, waarmede hij zich dan, in plaats van salaris, moet te vrede houden.

907. De inventaris en rekening van alle misslagen gezuiverd en gesloten zijnde, is de executeur verpligt, om alle de goederen en effecten des boedels, benevens het slot zijner rekening, opteleveren, om tusschen de erfgenamen gescheiden en verdeeld te worden; in het maken van welke scheiding hij de erfgenamen moet adsisteren.

908. De boedelscheiding tot stand gebragt zijnde, wordt, tegens behoorlijke acte van quitantie en ontslag, door de erfgenamen ten behoeve van den executeur te passeren, aan elk van hen deszelfs aandeel in de nalatenschap afgegeven; uitgenomen voor zoo verre de testateur gewild heeft, dat het aandeel van een of meer der erfgenamen, uit hoofde van een daarop gelegd verband, of om andere redenen, onder administratie blijven zoude; het zij de executeur zelf, die administrateur zij, het zij een derde buiten hem.

909 De bereddering eener nalatenschap geschiedt ter plaatse, waar de overledene het laatst gewoond heeft:

De regter dezer plaats is ook competent in alle zaken, de nalatenschap betreffende.

910 Een administrateur is gehouden, om de door hem overgenomene goederen en effecten te beheeren, en de daarvan afkomende vruchten aan de geregtigden uittekeeren.

Zijne magt, verantwoordelijkheid en salaris staan gelijk met die der voogden en curatoren.

911. Een administrateur staat onder het onmiddelijke oppertoezigt van den regter, die ten allen tijde bevoegd is, om, zonder vorm van proces, van hem verantwoording zijner administratie en vertooning der geadministreerd wordende goederen en effecten te eischen; mitsgaders, bevindende, dat hij ter kwader trouw of met eene onverschoonlijke slordigheid gehandeld heeft, hem, ter vergoeding der toegebragte schade, te noodzaken, en voor het vervolg van de administratie te

wee-

weeren; zijnde voorts een administrateur verpligt, alle jaren, aan den regter rekening en verantwoording van zijn gehouden bewind te doen, alsmede, na het eindigen der administratie, eene algemeene rekening en verantwoording te doen aan den geen' wiens goederen hij geadministreerd heeft, of aan de genen, die als dan tot dezelve goederen zullen geregtigd zijn.

912. De post van executeur en administrateur eindigt met hunnen dood, en gaat niet over op hunne erfgenamen; onverminderd echter derzelver verantwoordelijkheid voor de verrigtingen van den overleden' executeur of administrateur.

Vijfde Hoofdstuk.

Van het aanvaarden en repudiëren of verwerpen eener erfenis of legaat.

Eerste Afdeeling.

Van het aanvaarden eener erfenis of legaat.

913. Eene erfenis kan, of zuiver en eenvoudig, of onder benificie van inventaris, aanvaard worden.

914. Niemand is verpligt eene hem opgekomene erfenis te aanvaarden.

915. Eene getrouwde vrouw kan geene erfenis aanvaarden, dan met toestemming van haren man, of op autorisatie van den regter, volgens het vastgestelde in art. 152.

Erfenissen, aan minderjarigen of aan personen, die onder curatele staan, opgekomen, kunnen niet anders aanvaard worden, dan met inachtneming van het geen dien aangaande bij de titels van *minderjarigheid* en *voogdij*, en van *meerderjarigheid* en *curatele* bepaald is.

916. De gevolgen van het aanvaarden eener erfenis worden gerekend te beginnen van den dag af, dat dezelve aan iemand opgekomen is.

917. De aanvaarding kan uitdrukkelijk of stilzwijgende geschieden.

Zij geschiedt uitdrukkelijk, wanneer men in eenig autentiek of onderhandsch geschrift den titel of qualiteit van erfgenaam aanneemt: zij geschiedt stilzwijgende, wanneer de erfgenaam eene daad verrigt, waartoe hij alleen in qualiteit van erfgenaam bevoegd was, en de welke zijne meening, om de erfenis te aanvaarden, noodwendig aan den dag legt.

918. Provisionele beschikkingen omtrent het beredden van een lijk, het bezorgen der begrafenis, de beheering en bewaring der goederen, wor-

worden voor geene daden van stilzwijgende aanvaarding gerekend, ten ware men daarbij den titel of qualiteit van erfgenaam mogt aangenomen hebben.

919. Een mede-erfgenaam, die zijn regt op eene nalatenschap bij donatie, verkoop of transport, aan een' vreemden, aan zijnen mede-erfgenaam, of aan een van dezelven, overgeeft, wordt geacht de erfenis stilzwijgende aanvaard te hebben.

Het zelfde heeft plaats:

1°. In geval van renuntiatie ten behoeve van een of meer der mede-erfgenamen, al ware het, dat dezelve renuntiatie om niet, en zonder eenig voordeel daar tegen te genieten, plaats had; en

2°. In geval van renuntiatie van een' der mede erfgenamen, ten behoeve van alle zijne mede-erfgenamen, zonder iemand hunner uittezonderen, wanneer hij daar voor eenen uitkoop geniet.

920. Iemand, aan wien eene erfenis opgekomen is, overleden zijnde, zonder dezelve, het zij uitdrukkelijk, het zij stilzwijgende, aanvaard of verworpen te hebben, gaat deszelfs regt tot aanvaarding of verwerping op zijne erfgenaamen over.

921. Indien deze erfgenamen oneens zijn over het al of niet aanvaarden der erfenis, moet dezelve aanvaard worden onder benefície van inventaris.

922. Een meerderjarige, eene erfenis uitdrukkelijk of stilzwijgend aanvaard hebbende, kan tegen deze zijne eigen daad niet opkomen, ten ware de aanvaarding mogt geschied zijn ten gevolge van een tegen hem gepleegd bedrog.

Hij kan zulks mede niet doen onder voorwendsel van lesie of verkorting, behalve alleen in het geval, dat een testament mogt te voorschijn gebragt worden, hetwelk aan hem te voren onbekend was, en ten gevolge van welk testament de aanvaarding des boedels tot zijne schade zoude uitloopen.

923. Het gevolg der aanvaarding van eene erfenis is, dat de erfgenaam voor het geheel, of voor dat gedeelte, waar voor hij erfgenaam is, treedt in alle de regten van den overledenen, die door deszelfs afsterven niet zijn te niet gegaan.

924. De erfgenamen verpligten zich door de aanvaarding ook, ieder naar evenredigheid van zijn aandeel, tot de voldoening der legaten en andere lasten, hun door den testateur opgelegd.

925. Legaten kunnen mede of aanvaard of verworpen worden.

926. Op de aanvaarding van legaten is toepasselijk het vastgestelde bij artikel 915, 919 en 920.

927. In-

927. Indien de erfgenamen van een' legataris oneens zijn over de aanvaarding of verwerping van een legaat, kunnen de genen van hen, die daartoe genegen zijn, hetzelve aanvaarden voor hunne bijzondere rekening.

Tweede Afdeeling.

Van het repudieren of verwerpen eener erfenis of legaat.

928. Het verwerpen eener erfenis moet, bij uitdrukkelijke acte, voor den regter, of notaris en getuigen, geschieden, en wordt niet uit de omstandigheden afgeleid.

929. Die eene erfenis verwerpt, wordt gerekend nimmer erfgenaam geweest te zijn.

930. De verworpene erfenis of erfdeel devolveert op de gesubstitueerden, en, bij ontbreken van dezelve, op de medeërfgenamen, of op de erfgenamen *ab intestato*, volgens de onderscheidingen en bepalingen, bij artikel 664, 665, 666, 667 en 668 vastgesteld.

931. Men kan nimmer iemand representeren in eene erfenis, die hij verworpen heeft.

Hij, die de erfenis verworpen heeft, alleen in zijn' graad erfgenaam zijnde, of alle zijne medeërfgenamen met hem de erfenis verwerpende, devolveert de erfenis op de kinderen, die als dan uit eigen' hoofde, en bij gelijke deelen, naar het getal der personen, erven.

932. De bevoegdheid, om eene erfenis te aanvaarden of te repudieren, wordt verloren door een tijdverloop van twintig jaren.

933. Zoo lang er geene verjaring van het regt van aanvaarding aan iemand, die eene erfenis gerepudieerd heeft, kan tegengeworpen worden, behoudt hij de bevoegdheid, om dezelve als nog te aanvaarden, ten ware de erfenis reeds door andere erfgenamen mogt aanvaard zijn; onverminderd nogtans het regt, hetwelk een derde op de goederen der nalatenschap intusschen mogt verkregen hebben, het zij door verjaring, het zij door wettige handelingen met den curator, die de beheering van de vacerende erfenis gehad heeft.

934. Erfgenamen, die eenig goed van de nalatenschap mogten weggemaakt of verzwegen hebben, verliezen de bevoegheid, om de erfenis te verwerpen: zij worden, niettegenstaande hunne repudiatie, geacht dezelve zuiver en eenvoudig aanvaard te hebben.

935. Een verworpen legaat blijft bij den geen', die met de uitkeering door den testateur belast was; met inachtneming nogtans van het geen omtrent het regt van aanwas onder meer legatarissen, aan wie iets gezamenlijk gemaakt is, bij art. 773 wordt bepaald.

936. De

936. De verwerping van een legaat kan geschieden op allerleije wijzen, die in staat zijn iemands meening uittedrukken.

937. Niemand kan, bij plaatsvervulling, voor een' legataris, die een legaat verworpen heeft, optreden.

Derde Afdeeling.

Van beraad en van beneficie van inventaris.

938. Alle erfgenamen, zoo gestelde als gesubstitueerde, en bij versterf geroepene, mogen zich beraden, of zij de erfenis zuiver, of onder beneficie van inventaris, aanvaarden, of dezelve verwerpen willen.

939. Legatarissen hebben ook het regt, om zich te beraden, omtrent het aannemen of verwerpen van het aan hen besproken legaat.

940. Die zich van het regt van beraad bedienen wil, brengt daar van, zoodra hij van de aan hem te beurt gevallene erfenis of legaat kennis bekomen heeft, eene acte uit voor den regter van de plaats, waar de overledene het laatst gewoond heeft.

941. Dit regt van beraad duurt den tijd van drie maanden, gerekend van het uitbrengen van gemelde acte, doch langer niet; ten ware door den regter, om bijzondere en gewigtige redenen, eenige verlenging van dien tijd werd toegestaan.

942. De erfgenaam is verpligt, om, gedurende den tijd van beraad, een' staat en inventaris des boedels te maken, voor de bewaring der goederen, daartoe behoorende, zorg te dragen, en de gelden of goederen, aan den boedel verschuldigd, te ontvangen; doch het staat hem niet vrij, goederen te vervreemden, of betalingen en soortgelijke daden te doen; het plegen daar van heeft ten gevolge, dat hij geacht wordt de erfenis zuiver en eenvoudig aanvaard te hebben.

943. Indien, uit hoofde, dat eenige goederen aan bederf onderworpen zijn, of niet zonder nadeel bewaard kunnen worden, een verkoop noodig is, of dat eenige dringende betaling moet geschieden, die volstrekt geen uitstel lijden kan, moet tot het doen van dien verkoop of betaling vooraf eene autorisatie van den regter verzocht en verkregen worden.

944. Zoo lang de tijd van beraad voor den erfgenaam loopt, kunnen zij, die iets van den boedel te vorderen hebben, denzelven niet met executien bemoeijelijken, maar zij zijn verpligt aftewachten den tijd, dat de aanvaarding of verwerping der nalatenschap door den erfge-

genaam gedaan is, onverminderd echter zoodanige middelen van voorziening, als de regter, op verzoek van de belanghebbenden, en tot derzelver zekerheid, noodig oordeelen zal daartestellen.

945. Met het eindigen van den tijd van beraad is de erfgenaam verpligt, zich, bij eene acte voor den regter der plaats, waar het sterfhuis gevallen is, te verklaren, of hij de erfenis aanvaardt, het zij zuiver en eenvoudig, het zij onder het vragen van benificie van inventaris, dan of hij dezelve verwerpt.

Van het uitbrengen dezer acte in gebreke blijvende, wordt hij gerekend de erfenis zuiver aanvaard te hebben.

946. Indien de erfgenaam verklaart den boedel, onder beneficie van inventaris, te aanvaarden, vervoegt hij zich, binnen acht dagen na het uitbrengen der evengemelde acte, bij request, aan het geregt van de plaats, waar de overledene het laatst gewoond heeft, en verzoekt, dat hem mag worden toegestaan, om den boedel onder beneficie van inventaris te aanvaarden.

947. Omtrent dit verzoek wordt door den regter zoodanig gehandeld, als bij de wet op de manier van procederen is bepaald.

948. In geen geval, echter, kan de aanvaarding onder beneficie van inventaris aan den erfgenaam toegestaan worden, ten zij hij onder eede verklaart, dat de inventaris naar zijne beste kennis in alle opregtheid gemaakt is, dat hij niets ter kwader trouw omtrent den boedel gedaan of gehandeld heeft, en dat hij verder ook in alles ter goeder trouw handelen zal, zonder den boedel op eenigerhande wijze te verkorten; in het bijzonder ook, dat hij, zoo er zich nader iets ten voordeele van den boedel mogt opdoen, zulks in den boedel zal brengen en verantwoorden.

949. De erfgenaam, die eene nalatenschap aanvaard heeft onder beneficie van inventaris, is gehouden zekerheid te stellen voor het beloop van denzelven boedel, en voor zijne getrouwe beheering van denzelven.

950 Redenen van weigering van het verzoek, om aanvaarding onder beneficie van inventaris, zijn:

1°. Wanneer door de schuldeischers of legatarissen blijkbaar kan worden aangetoond, dat de staat des boedels niet onzeker, maar buiten tegenspraak insolvent is;

2°. Wanneer de erfgenaam zoodanige daden pleegt, waar door hij geacht moet worden de erfenis reeds zuiver aanvaard te hebben;

3°. Wanneer hem kan worden aangetoond, dat hij in de opgave des

boedels, of in deszelfs beheering, gedurende het beraad, ter kwader trouw gehandeld heeft; en

4°. Wanneer onder verscheiden erfgenamen één of meer gevonden worden, die den boedel zuiver willen aanvaarden, of wanneer de erfgenamen bij versterf, of ook bloedverwanten van eenen verderen graad daartoe verklaren bereid te zijn.

951. Indien de erfgenaam buiten staat is, om de vereischte zekerheid te stellen, of eenige wettige redenen voorhanden zijn, waarom aan hem alleen de beheering des boedels niet behoort te worden overgelaten, staat het aan den regter, om hem tot die beheering een' of meer boedelredders toe te voegen.

952. De erfgenaam, die onder beneficie van inventaris aanvaard heeft, zoo wel als de aan hem toegevoegde boedelredders, staan onder het oppertoezigt van het geregt, het welk verpligt is, om niet alleen van tijd tot tijd opening en verantwoording van de vorderingen in de vereffening des boedels aan zich te doen geven, maar ook, des noods, voorzieningen te doen, dat die vereffening binnen een' bepaalden tijd afloope en ten einde gebragt worden.

953. Het gevolg van een verleend beneficie van inventaris is:

1°. Dat de boedelschulden en legaten niet verder behoeven te worden uitgekeerd, dan het vermogen des boedels toereikende is;

2°. Dat de schuldvorderingen, welke de erfgenaam ten laste van den boedel heeft, door zoodanige aanvaarding niet worden gehouden voor vernietigd, maar dat hij daar mede, even zoo wel als andere schuldeischers, in den boedel komt;

3°. Dat de erfgenaam de noodige onkosten van begravenis, en de kosten, op het verkrijgen van het beneficie, en op de beredding des boedels gevallen, in de eerste plaats, en voor alle andere schulden, van den boedel aftrekt;

4°. Dat de schulden moeten voldaan worden volgens de orde van preferentie, bij de wet vastgesteld, en voor zoo verre zij niet gepreféreerd zijn, ponds-pondsgelijke; en

5°. Dat eerst alle de schulden des boedels moeten afbetaald zijn, eer de uitkeering der legaten in aanmerking komen kan.

954. De schuldeischers van den boedel, die zich niet opgedaan hebben, dan na dat de rekening gesloten en de boedel afgedaan is, hebben geen verder verhaal, dan op den erfgenaam; en zulks alleen, voor zoo verre dezelve eenig batig slot heeft overgehouden, en voorts op de legatarissen, en dus niet op de overige schuldeischers. Zij verliezen

zen zelfs de bevoegdheid, om den erfgenaam en legatarisfen aantespreken, door een tijdverloop van drie jaren, te beginnen van den dag, dat de rekening opgenomen en gesloten is.

Vierde Afdeeling.

Van vacerende erfenisfen.

955. Wanneer eene erfenis komt te vallen, waartoe zich geene erfgenamen of boedelredders opdoen of gevonden worden, benoemt de regter van de plaats, waar de overledene het laatst gewoond heeft, een' curator over dezelve.

956. De gemelde curator is verpligt, ftaat en inventaris van de goederen des boedels te maken, en den boedel zoo en in dier voege tot effenheid te brengen, als aan executeurs voorgefchreven is.

957. Dien onverminderd, fteld de curator alle middelen in het werk, ten einde te ontdekken, of er erfgenamen aanwezig of te vinden zijn.

958. Wanneer zich erfgenamen opdoen, en derzelver regt geconftateerd is, zijn zij bevoegd, dadelijk de beheering des boedels overtenemen van den curator, die, wegens zijne gehoudene directie, aan hen verantwoordelijk is.

959. In alle gevallen, wanneer geene erfgenamen, die, of uit kracht van testament, of bij verfterf, zouden kunnen erven, aanwezig zijn, of hebben kunnen ontdekt worden, vervalt de nalatenfchap, ingevolge artikel 435, aan den ftaat, aan welken als dan de curator of andere bewindhebbende verpligt is rekening en verantwoording te doen, en de gezuiverde nalatenfchap overtegeven.

960. De gemelde curator is bevoegd, om voor falaris zoo veel in rekening te brengen, als aan voogden wordt toegeftaan.

Zesde Hoofdftuk.

Van boedelfcheiding en van collatie of inbreng.

Eerfte Afdeeling.

Van boedelfcheiding.

961. Niemand kan gedwongen worden, om eene nalatenfchap onverdeeld te houden, en boedelfcheiding kan altijd worden gevorderd, niettegenftaande eenig daarmede ftrijdig verbod of overeenkomst aanwezig zoude mogen zijn.

Men kan echter, bij overeenkomst, de boedelscheiding voor een' bepaalden tijd opschorten, mits niet langer, dan voor vijf jaren; kunnende, niettemin, de overeenkomst daarna worden vernieuwd

962. Een of meer erfgenamen afwezend zijnde, moet derzelver tegenwoordigheid, of volmagt tot het doen der boedelscheiding, worden afgewacht, ten ware hun verblijf onbekend is, of zij zoo verre afzijn, dat de scheiding daar naar niet kan worden uitgesteld; in welk geval door den regter een curator wordt benoemd, om den afwezenden in het doen der scheiding te vertegenwoordigen, zijn toebedeeld aandeel overtenemen, en ten zijnen behoeve te besturen.

963. Het staat aan den erflater vrij, om de wijze van scheiding en verdeeling des boedels tusschen zijne erfgenamen bij testament te regelen; en moet deszelfs voorschrift door de erfgenamen stiptelijk worden nagekomen, al ware het ook, dat hetzelve bleek eenige ongelijkheid in zich te bevatten.

964. Om tot boedelscheiding te geraken, is het noodig, om, indien onder de erfgenamen een of meer minderjarige, afwezende, of toezigt behoevende personen gevonden worden, vooraf een' staat en inventaris van den boedel te maken.

Het maken van dezen staat en inventaris mag, ingeval er meerderjarigen of afwezenden, of toezigt behoevenden in den boedel geinteresseerd zijn, door den testateur niet kwijtgescholden of verboden worden.

965. De erfgenamen, allen meerderjarig, en hun eigen meester zijnde, mogen, indien zij zulks eenparig goedvinden, den boedel onder elkanderen verdeelen, zonder vooraf daartoe eenen inventaris te maken.

966. Des overledens boedel met den boedel van een' ander door gemeenschap vermengd zijnde, moet eene afzondering van die beide boedels geschieden, alvorens boedelscheiding onder des overledens erfgenamen plaats kan hebben.

967. Indien tusschen den overleden' en deszelfs nagelaten echtgenoot gemeenschap van goederen heeft plaats gehad, wordt de gemeene boedel naar het voorschrift, in artikel 194 vervat, verdeeld.

968. De gemeenschap zoo van goederen, als van winst en verlies, bij huwelijksvoorwaarden zijnde uitgesloten, heeft mede eene afzondering plaats, doch zoodanig, dat de door de vrouw aangebragte, of staande huwelijk verkregene goederen, voor zoo verre die nog aanwezig zijn, den boedel van de vrouw, en de overige den boedel van den man uitmaken.

969. Voor

969. Voor zoo verre eenige van de goederen van de vrouw vervreemd en niet meer aanwezig zijn, en de vrouw niet uit krachte van eenig bijzonder beding, bij huwelijksvoorwaarden gemaakt, zelve de administratie dezer goederen heeft gehad, heeft zij of hare erfgenamen regt tot het bekomen van redintegratie, overeenkomstig de bepalingen, bij art. 150 en 151 gemaakt.

970. De gemeenschap van goederen wel uitgesloten, doch die van winst en verlies gebleven zijnde, bestaat de gemelde afzondering daar in, dat eerst en vooraf, uit vergelijking van het geen door elk ten huwelijk is aangebragt, en staande huwelijk verkregen, met den tegenwoordigen staat van den gemeenen boedel, de berekening worde opgemaakt, hoe veel er staande huwelijk is overgewonnen of achteruitgeteerd.

Dit overgewonnen of achteruitgeteerde moet, als winst of verlies, gelijkelijk gedeeld worden; en alsdan maakt elks aangebragte goed, vermeerderd met de halve winst, of verminderd met het halve verlies, het aandeel uit, hetwelk aan ieder hunner uit den gemeenen boedel toekomt.

971. Zoo lang de boedel, die met des overledens boedel gemeen en onverdeeld is, niet afgezonderd is geworden, zijn de erfgenamen of executeurs, door den overledenen benoemd, niet anders bevoegd tot de beheering van dien gemeenen boedel, dan met concurrentie van de belanghebbenden in den boedel, die met den hunnen vermengd is.

972. In de affcheiding van eenen gemeenen boedel kan door den man, of zijne erfgenamen, gevorderd worden, dat aan hem of hen, na gedane begrooting, worden toegedeeld de mans kleederen, benevens het goud, zilver en kleinoodiën, tot des mans lijfdragt behoorende. Gelijk regt komt ook toe aan de vrouw, of hare erfgenamen, ten aanzien van de vrouwskleederen en sieradien.

973. De langstlevende echtgenoot kan insgelijks vorderen, dat aan hem, volgens begrooting, gelaten worde de bibliotheek benevens de instrumenten en gereedschappen, tot zijn beroep, ambacht of kunst behoorende.

974. Boedelscheiding wordt onder de erfgenamen gedaan door verdeeling van het geen deelbaar is, of door het eene goed tegen het andere te stellen, of door overneming op begrooting, of door eenige andere onderlinge schikking, of door het lot.

975. Voor alle scheiding en deeling geniet ieder erfgenaam vooraf het geen hij als schuldeischer te vorderen heeft, als mede dat geen,

het welk de testateur aan hem blijkbaar boven zijne erfportie heeft gelegateerd.

976. Bij de verdeeling moet, zoo veel mogelijk, vermijd worden, dat de nalatenschap in al te geringe deelen gesplist, en de daartoe behoorende landerijen al te zeer van een gescheiden worden, en, zoo veel mogelijk, worden gezorgd, dat ieder erfdeel eene gelijke hoeveelheid roerende en onroerende goederen, regten en inschulden, van denzelfden aard en waarde, bevat.

977. Onder de goederen, waaromtrent boedelscheiding plaats heeft, worden niet gerekend dezulke, die wel in den boedel gevonden zijn, doch waar van de eigendom aan anderen behoort, of die door den overleden' met last van fideïcommis bezeten, en met zijnen dood op anderen vervallen zijn.

978. De vruchten, huren, interessen en andere inkomsten, voor of na des testateurs overlijden vervallen, moeten mede in de verdeeling komen.

979. Onroerende goederen, die niet gemakkelijk verdeeld kunnen worden, moeten in het openbaar worden verkocht, ten zij de erflater bij testament, of de erfgenamen bij overeenkomst, hieromtrent eene andere schikking hadden bepaald.

980. Ten aanzien van den regter, voor den welken de actie tot boedelscheiding, en de verschillen over dezelve, moeten worden gebragt en behandeld, wordt tot artikel 909 gerefereerd.

981. Het regt van boedelscheiding te eischen wordt door geene verjaring verloren.

982. De papieren en bewijzen van eigendom, tot eenige toegedeelde goederen betrekkelijk, worden overgegeven aan den geen', wien die goederen toegedeeld zijn.

983. De algemeene boedel papieren blijven in bewaring bij den geen', dien de meerderheid der erfgenamen daartoe verkiest, of, geene bepaling der meerderheid kunnende uitgebragt worden, bij den geen', dien de regter oordeeld daartoe de meest geschikte persoon te zijn; behoudens aan elk der belanghebbenden het vermogen, om ten allen tijde daarvan, ten zijnen koste, visie en afschriften te vorderen.

Tweede Afdeeling.

Van collatie of inbreng.

984. Ieder erfgenaam is verpligt, om in den boedel intebrengen,

of

of in zijn aandeel te laten toefcheiden, het geen hij aan den testateur fchuldig was, het geen hij uit den boedel op rekening genoten, óf wegens vruchten en inkomften ontvangen heeft, en het geen hij tot vergoeding van fchade, door hem aan den boedel toegebragt, fchuldig mogt zijn.

985. Kinderen, en verdere afkomelingen, bij plaatsvervulling, zijn daarbenevens gehouden, om in den boedel van hunne ouders of grootouders, aan wie zij bij testament of bij verfterf opvolgen, en, al ware het alleen in de legitime portie, bij collatie intebrengen, het geen zij van hen, in derzelver leven, ook uit anderen hoofde, dan in het vorig artikel vermeld is, genoten hebben; en zulks overeenkomftig de bepalingen, bij artikel 990 en 991 gemaakt, ten einde daar door eene billijke gelijkheid onder de kinderen bevorderd worde.

986. Afkomelingen, bij plaatsvervulling ervende, zijn tot den inbreng van het geen hunne ouders genoten hebben verpligt, al was het zelfs, dat zij geene erfgenamen van hunne ouders geworden waren.

987. Tot dien inbreng zijn echter deze afkomelingen, voor zoo veel het genotene door hunne ouders betreft, niet gehouden, wanneer zij niet bij reprefentatie van hunnen overledenen vader of moeder tot de erfenis komen, maar door hunne grootouders, met voorbijgaan van hunnen nog levenden vader of moeder, tot erfgenaamen gefteld zijn.

988. In de fcheiding van den gemeenen boedel tusfchen den langstlevenden der ouders, en de kinderen, als erfgenamen van den geftorven' vader of moeder, als mede in het geval, dat de langstlevende, benevens de kinderen, tot erfgenaam gefteld is, wordt door de kinderen ten voordeele van den langstlevenden geen inbreng gedaan, maar alleen ten voordeele van de andere kinderen of kindskinderen.

989. Wanneer verfcheiden kinderen of kindskinderen den boedel van een' hunner ouders of voorouders aanvaarden onder beneficie van inventaris, heeft de inbreng wel plaats ten aanzien van de kinderen of kindskinderen, maar niet ten voordeele van de fchuldeifchers.

990. In de bepaling, wat aan inbreng onderworpen of daar van bevrijd is, moet in de eerfte plaats geraadpleegd en gevolgd worden het geen de testateur daaromtrent verklaard heeft te willen.

991. Geene bepalingen daar van door den testateur gemaakt zijnde, wordt geacht aan inbreng onderworpen te zijn:

1°. Alles wat tot het beginnen, bevorderen of verkrijgen van eenig be-

beroep, koophandel, nering, fabrijk, handwerk of andere kostwinning, van welken aard ook, is medegegeven of verstrekt;

2°. Het geen ten huwelijk is medegegeven, of naderhand tot onderstand der huishouding verstrekt is;

3°. Al het geen door de ouders als borg, of anderzins, wegens schulden of misdaad der kinderen, betaald is; en

4°. Geschenken, door de ouders, uit loutere gunst of milddadigheid, aan de kinderen gedaan.

992. Van inbreng zijn bevrijd:

1°. Bruiloftskosten, kleederen, kleinoodiën en sieradiën, ter gelegenheid van der kinderen huwelijk gegeven; immers voor zoo verre de laatstgemelde, uit hoofde van derzelver aanmerkelijke waarde, niet als een gedeelte van het huwelijksgoed behooren aangemerkt te worden;

2°. De gewone kosten van onderhoud en opvoeding;

3°. De kosten, tot het aanleeren van eenige koopmanschap, kunst, handwerk of ambacht besteed, als mede de kosten van studie, het aankoopen van de noodige boeken daar onder begrepen; en

4°. Geschenken door de ouders, tot belooning van gedane diensten, aan de kinderen gedaan.

993. De inbreng geschiedt alleen in den boedel, van wien het genotene is afgekomen.

994. De inbreng wordt gedaan door het genotene weder in den boedel te brengen, of door zoo veel minder dan de anderen te genieten.

995. Die eene zekere somme gelds heeft genoten, is gehouden eene gelijke somme intebrengen; doch die goederen genoten heeft, kan volstaan met den inbreng van de waarde, welke die goederen ten tijde van de gifte hadden.

996. De verpligting tot het doen van inbreng houdt op:

1°. Wanneer de kinderen of kindskinderen, het zij door onterving, het zij door het verwerpen der erfenis, geene erfgenamen van hunne ouders of grootouders worden;

2°. Wanneer de inbreng hooger komt dan het erfdeel beloopt; als welk meerdere voor vervallen wordt gerekend, en niet behoeft ingebragt te worden;

3°. Indien de kinderen of kindskinderen daar van door de ouders of grootouders, bij testament of anderzins, zijn vrijgesteld, voor zoo verre de legitime portie der overige kinderen daar door niet benadeeld wordt; en

4°. In-

4°. Indien de kinderen of verdere afkomelingen elkander bij overeenkomst, vóór of na des testateurs overlijden gemaakt, van het doen van inbreng vrijgesteld hebben.

Door het bepaalde bij de twee eerste gedeelten van dit artikel, wordt echter de erfgenaam van de betaling, van het geen hij meerder dan zijne erfportie aan den erflater schuldig was, en van de vergoeding der schade, die door hem aan den boedel zoude mogen toegebragt zijn, niet vrijgesteld.

Derde Afdeeling.

Van de betaling der schulden.

997. De erfgenaam, die de erfenis zuiver en eenvoudig aanvaard heeft, is verpligt, om alle de schulden des boedels ten volle te betalen.

998. Gedeeltelijke erfgenamen voldoen, ieder voor zijn aandeel, de schulden des boedels.

999. Een der erfgenamen, bij scheiding, met het betalen van eenige schuld des boedels belast zijnde, is gehouden zijne mede-erfgenaam daar van te bevrijden; doch de schuldeischer behoudt de keuze, of hij den belasten erfgenaam alleen, of wel de gezamenlijke erfgenamen, tot betaling aanspreken wil.

1000. Godshuizen, weeshuizen, diakonien en andere armeninrigtingen, mitsgaders weesmeesters, mogen eene erfenis aanvaarden, zonder in de schulden verder gehouden te zijn, dan de boedel toereikt, en staan mitsdien in dit opzigt gelijk met de genen, die een' boedel onder beneficie van inventaris aanvaarden.

1001. Dezelve zijn echter gehouden inventaris te maken, en aan de belanghebbenden rekening en verantwoording te doen.

1002. De schuldeischers van eenen boedel, en de legatarissen hebben in alle gevallen, zonder uitzondering, de bevoegdheid, om afscheiding van den boedel des overledenen van dien van den erfgenaam te eischen.

1003. Dit regt kan echter niet uitgeoefend worden, wanneer men den erfgenaam in zijn particulier als schuldenaar heeft aangenomen, en daar door met betrekking tot den overledenen eene novatie van schuld heeft aangegaan.

1004. Het regt, om afscheiding des boedels te vorderen, wordt door verloop van drie jaren geprescribeerd.

1005. De particuliere schuldeischers van den erfgenaam kunnen geene zoodanige separatie des boedels vorderen.

Vierde Afdeeling.

Van de gevolgen van boedelscheiding, en van vrijwaring van het aanbedeelde.

1006. De erfgenamen zijn verpligt, offschoon dit ook niet bij de scheiding bedongen ware, om voor de vrijwaring van het aan een ieder toebedeelde intestaan.

1007. Wanneer eenige inschulden des boedels aan een' der erfgenamen toegedeeld zijn, kan die erfgenaam de betaling van den schuldenaar eischen, zonder daartoe eenige verdere overdragt of cessie van actie van zijne mede-erfgenamen noodig te hebben.

1008. Gemaakte boedelscheidingen hebben eene verbindende kracht onder de erfgenamen.

Vijfde Afdeeling.

Van vernietiging of rescissie van aangegane boedelscheiding.

1009. Boedelscheiding kan worden te niet gedaan ter zake van geweld of bedrog.

1010. Eene regtmatige dwaling, waar door eene benadeeling van meer dan een vierde van iemands erfdeel door de scheiding veroorzaakt is, eene vergissing in de berekening der aandeelen of optellingen, de ontdekking, dat men bij de scheiding iemand als mede-erfgenaam heeft toegelaten, die geen erfgenaam was, of dat men verzuimd heeft eenen wezenlijken erfgenaam mede te rekenen, zijn wettige gronden tot rescissie of tenietdoening van de aangegane scheiding, en tot eene geheele herstelling, of wel tot eene verbetering van het toegebragte nadeel, naar mate van de omstandigheden.

1011. Tegen de waardering der goederen, welker verdeeling vervolgens door het lot geschied is, valt geene herstelling.

TWEEDE TITEL.

Van contracten of conventionele verbindtenissen in het algemeen.

Eerste Hoofdstuk.

Voorafgaande bepalingen.

1012. Een *contract* is eene overeenkomst, waardoor een of meer personen zich aan een of meer andere personen verbinden, om iets te geven, te doen, of niet te doen.

1013. Een contract is *bilateraal* of tweezijdig, wanneer de contractanten zich wederkerig aan elkanderen verbinden.

1014. Het-

1014. Hetzelve is *unilateraal* of eenzijdig, wanneer een of meer personen zich aan een of meer anderen verbinden, zonder dat de laatstgemelden van hunnen kant tot iets gehouden zijn.

1015. Hetzelve is *commutatief*, vergeldend of verwisselend, wanneer ieder der contracterende partijen zich verbindt, om eene zaak te doen of te geven, welke beschouwd wordt als een equivalent van het geen voor hem gedaan, of aan hem gegeven wordt.

Wanneer het equivalent voor ieder der contracterende partijen bestaat in de kans van winst of verlies, van eene onzekere gebeurtenis afhangende, is deze verbintenis een *kanscontract*.

1016. Een contract, uit weldadigheid is, wanneer eene der partijen aan de andere, geheel en al om niet, een zeker voordeel of voorregt doet toekomen.

1017. Een contract, uit onereusen titel aangegaan, is zoodanig een, hetwelk ieder der partijen onder de verpligting brengt, om iets te geven of te doen.

1018. Alle contracten, behalve in de gevallen, waaromtrent de wet op eene andere wijze beschikt heeft, kunnen zoo wel mondeling als schriftelijk worden aangegaan, en het geschrift behoort nimmer tot het wezen der contracten, dan alleen in het geval van een uitdrukkelijk beding, dat het contract niet voor voltrokken zal worden gehouden, dan na het pasferen eener schriftelijke acte.

1019. Ingeval het beding, bij het slot van het voorgaand artikel vermeld, plaats heeft, staat het aan elk der contracterende partijen vrij, om, zoo lang het geschrift niet voltrokken is, van het contract, door berouw, terug te komen.

Dit moet echter niet worden uitgestrekt tot het geval, wanneer men enkel was afgesproken, om het verhandelde slechts tot beter geheugenis en bewijs in geschrift te doen vervatten.

1020. Alle contracten, het zij dezelve eene bepaalde benaming hebben, het zij dezelve onder geene bijzondere benaming bekend zijn, hebben hunne algemeene regels, welke het onderwerp van dezen titel uitmaken.

De bijzondere regels, ten aanzien van bepaalde contracten, worden opgegeven bij de titels, in welke van elk derzelve gehandeld wordt.

De bepalingen, die tot handelingen der commercie in het bijzonder betrekkelijk zijn, worden bij de commerciële wetten vastgesteld.

Tweede Hoofdstuk.

Van de wezenlijke vereischten der overeenkomsten.

1021. Tot de bestaanbaarheid van alle overeenkomsten behooren vier wezenlijke vereischten.

De toestemmming van den geen', die zich verbindt.
Deszelfs bekwaamheid, om te kunnen contracteren;
Een zeker onderwerp, hetwelk de stoffe der verbintenis uitmaakt; en
Eene wettige oorzaak van verbindtenis.

Eerste Afdeeling.

Van toestemming.

1022. Geene toestemming is van waarde, wanneer dezelve door dwaling of bedrog is verkregen, of door vrees of onregtvaardig geweld is afgeperst.

1023. Dwaling maakt geene overeenkomst nietig, dan wanneer men gedwaald heeft in het wezen der zaak, die het onderwerp der overeenkomst uitmaakt:

Dwaling maakt mede geene overeenkomst nietig, wanneer men alleenlijk gedwaald heeft in den persoon, met wien men meende te handelen, ten zij de overeenkomst voornamelijk uit aanmerking van dezen persoon is aangegaan.

1024. Onregtvaardig geweld, gepleegd tegen den geen', die eene verbindtenis aangaat, maakt de overeenkomst nietig, ook dan, wanneer hetzelve gepleegd is door een' derden, ten wiens behoeve de overeenkomst niet gemaakt is.

1025. Onregtvaardig geweld heeft plaats, wanneer hetzelve van zoodanigen aard is, dat het redelijker wijze moet geoordeeld worden op iemand indruk te maken, en hem te mogen doen vreezen, dat hij zijn persoon of goederen aan een merkelijk en dadelijk nadeel blootstellen zoude.

In het beoordeelen daarvan moet op de jaren, de kunne en den staat der personen acht gegeven worden.

1026. Onregtvaardig geweld maakt eene overeenkomst nietig, als hetzelve gepleegd is niet alleen tegen een' der contractanten, maar ook tegen deszelfs echtgenoot, kinderen of ouders.

1027. De vrees, alleen uit eerbied jegens ouders of grootouders voorkomende, is uit haar zelve, en zonder eenig bijkomend onregtvaardig geweld, tot vernietiging der overeenkomst onvoldoende.

1028. Tegen een contract kan, op grond van onregtvaardig geweld niet opgekomen worden, indien, na het ophouden van het geweld, het contract is goedgekeurd, het zij uitdrukkelijk, het zij stilzwijgende, het zij omdat men den tijd tot relief, door de wet bepaald, heeft laten voorbijgaan.

1029. Be-

1029. Bedrog levert een' grond op tot vernietiging der overeenkomst, wanneer de kunstgrepen, door een' der contractanten gebezigd, van dien aard zijn, dat het baarblijkelijk is, dat de ander, zonder zoodanige kunstgrepen, niet gecontracteerd zoude hebben.

Bedrog wordt niet gepresumeerd, maar moet bewezen worden.

1030. Overeenkomsten, door dwaling, onregtvaardig geweld of bedrog aangegaan, zijn niet van zelfs nietig, maar moeten bij vonnis van den regter; na een volledig onderzoek, vernietigd of gerescindeerd worden.

1031. Benadeeling, zonder dat van eenen bedriegelijken toeleg blijkt, vernietigt geene overeenkomst, dan alleen in sommige gevallen, en ten aanzien van zekere personen; zoo als hierna, bij de behandeling van *relief*, is vastgesteld.

1032. In het algemeen kan men zich niet verbinden, noch iets bedingen, op zijn' eigen naam, dan voor zich zelven.

1033. Niettemin kan men zich voor een' derden sterk maken of instaan, en beloven, dat dezelve iets zal geven of doen: ingeval die derde weigert het beloofde natekomen, is de belover tot schadeloosstelling gehouden.

1034. Men kan ook ten behoeve van een' derden iets bedingen, wanneer eene overeenkomst, welke men voor zich zelven maakt, of eene gift, die men aan een' ander doet, zulk eene voorwaarde of beding in zich bevat:

Zoodra die derde verklaard heeft van het beding te willen gebruik maken, is hetzelve onherroepelijk.

1035. Men wordt altijd geacht bedongen te hebben voor zich zelven, en voor zijne erfgenaamen of regt verkrijgenden, mitsgaders ten laste van den belover en zijne erfgenamen of regt verkrijgenden; ten ware het tegendeel uitdrukkelijk bepaald is, of uit den aard der overkomst voortvloeit.

Tweede Afdeeling.

Van de bekwaamheid der contracterende partijen.

1036. Een ieder is bevoegd om contracten aantegaan, ten zij de wet hem daartoe onbekwaam verklaart.

1037. Onbekwaam om te contracteren zijn: Minderjarigen;

Die onder curatele gesteld zijn;

Getrouwde vrouwen, behalve in de gevallen bij de wet uitdrukkelijk uitgezonderd;

En in het algemeen alle zulke perſonen, aan welke de wet het aangaan van zekere handelingen, of het contracteren in zekere bepaalde omſtandigheden, verbiedt.

1038. Perſonen, bevoegd om te contracteren, kunnen van hunne zijde niet weigeren hunne verbindtenis geſtand te doen, uit hoofde dat de geen, met wien zij gecontracteerd hebben, minderjarig is, onder curatele ſtaat, of eene getrouwde vrouw is.

1039. Het voorgeven van een' minderjarigen, bij het aangaan eener verbindtenis zeggende meerderjarig te zijn, geeft aan dezelve verbindtenis geenerlei kracht.

1040. Een minderjarige, koophandel drijvende, of eenig beroep of nering exercerende, wordt bekwaam om te contracteren gehouden, in zaken, zijn' handel, beroep of nering betreffende.

1041. Die zich verbindt ten nadeele zijner ſchuldeiſchers, op een' tijd dat hij weet inſolvent te zijn, of door dezelve verbindtenis inſolvent te zullen worden, wordt voor onbekwaam om te contracteren, of om eenigen eigendom over te dragen, gehouden; en worden alle zoodanige contracten of overdragten van eigendom voor nietig gehouden, wanneer de geen, met welken iemand in nadeel zijner ſchuldeiſchers gehandeld heeft, van dit nadeel of fraude mede bewustheid heeft gehad.

Indien de geen, met welken iemand in nadeel zijner crediteuren heeft gehandeld, geene bewustheid van het nadeel of fraude heeft gehad, zijn dezelve contracten en overdragten alleen in zoo verre nietig, als dezelve om niet, of uit een lucrativen titel, zijn geſchied.

Derde Afdeeling.

Van het onderwerp der overeenkomſten.

1042. Alle contracten hebben tot onderwerp eene zaak, welke men zich verpligt te geven, te doen of niet te doen.

1043. Het enkel genot of het enkel bezit van eene zaak kan, zoo wel als de zaak zelve, het onderwerp van het contract uitmaken.

1044. Zaken, die van den handel der menſchen zijn uitgeſloten, kunnen het onderwerp eener overeenkomst niet zijn.

1045. De verbindtenis moet eene zaak tot onderwerp hebben, welke ten minſte ten aanzien van hare ſoort bepaald zij.

Het getal of de maat der zaken kan onbekend zijn, mits hetzelve naderhand kan worden bepaald en uitgemaakt.

1046. Toekomſtige zaken kunnen het onderwerp verbindtenis uitmaken.

Men

Men kan echter geen' afstand doen van nog niet opgekomen erfvolgingen, noch daarover eenig beding aangaan; zelfs niet met toestemming van den geen', over wiens nalatenschap gehandeld wordt.

Het bepaalde bij artikel 84, 212 en 713, is echter onder dit verbod van afstand niet begrepen.

Vierde Afdeeling.

Van de oorzaak der verbindtenissen.

1047. Eene verbindtenis, zonder oorzaak, of uit eene valsche oorzaak, of uit eene ongeoorloofde oorzaak aangegaan, is krachteloos.

1048. Eene overeenkomst is niettemin krachtig, waarvan de oorzaak wel bestaat, maar niet bij het contract is uitgedrukt.

1049. Eene ongeoorloofde oorzaak is, die bij de wet verboden, of met de goede zeden, of met de maatschappelijke orde strijdig is.

Derde Hoofdstuk.

Van de gevolgen der verbindtenissen.

Eerste Afdeeling.

Algemeene bepalingen.

1050. Alle wettiglijk aangegane overeenkomsten strekken aan de contracterende partijen tot eene wet:

Zij kunnen niet herroepen worden, dan met wederzijdsche toestemming, of om wettige redenen;

In de nakoming derzelve moet ter goeder trouwe worden te werk gegaan.

1051. Overeenkomsten zijn niet alleen verbindende ten aanzien van het geen bij dezelve uitdrukkelijk is bedongen, maar ook van het geen, naar den aard van dezelve overeenkomsten, door de billijkheid, het gebruik of de wet gevorderd wordt.

Tweede Afdeeling.

Van verbindtenissen om iets te geven.

1052. De verbindtenis om iets te geven bevat in zich de verpligting, om het goed te leveren, en voor het behoud van hetzelve te zorgen tot de levering toe, als mede om, bij nalatigheid, de kosten, schaden en interessen aan den schuldeischer te vergoeden.

1053. De

1053. De verpligting om voor het behoud van het goed te waken, het zij de overeenkomst alleen ten voordeele van een, of wel van beide contracterende partijen, gemaakt is, brengt mede, dat men voor dat goed als een oplettend huisvader zorge dragen moet.

Aan deze verpligting wordt in zommige contracten eene nog grootere, en in zommige andere eene mindere uitgebreidheid gegeven, volgens de bijzondere bepalingen, die hiervan bij de behandeling van deze bedoelde contracten worden vastgesteld.

1054. De geen, die verpligt is voor het behoud van het goed te waken, is niet aansprakelijk voor schade, die door onvoorziene onheilen, of door onvermijdelijk geweld, buiten zijne schuld, veroorzaakt is, ten ware hij het gevaar van die onheilen op zich heeft genomen, of het onheil als een gevolg van nalatigheid moet gerekend worden.

1055. Voor nalatig wordt gehouden, die het goed niet levert op den tijd, bij de overeenkomst bepaald, of die, wanneer geen tijd bepaald is, van de levering in gebreke blijft, nadat hij tot het doen derzelve is aangemaand.

Derde Afdeeling.

Van verbindtenissen, om iets te verrigten, of niet te verrigten.

1056. Eene daad kan, zoo wel als eene zaak, het onderwerp eener verbindtenis zijn, mits die daad noch onmogelijk, noch ongeoorloofd, noch onbepaald zij, en mits de geen, ten wiens behoeve de verbindtenis wordt aangegaan, belang hebbe bij het al of niet verrigten van die daad, zoodanig, dat dit belang op eene zekere waarde begroot kan worden.

1057. Die zich bij overeenkomst verbonden heeft om iets te doen, en daar van nalatig of in gebreke blijft, is gehouden tot vergoeding der kosten, schaden en interessen, die hij door zijne nalatigheid of verzuim veroorzaakt.

1058. Die zich verbonden heeft iets niet te doen, het geen hij echter heeft gedaan, is daardoor gehouden tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, voortspruitende uit het nadeel door die daad veroorzaakt, aan den geen', ten wiens behoeve hij zich verbonden had, om die daad niet te doen.

1059. De schuldeischer heeft ook het regt, om de vernietiging van het geen, tegenstrijdig aan de overeenkomst, is gemaakt, te vorderen; en hij kan zelfs geautoriseerd worden om het gemaakte af te doen breken, ten koste van den schuldenaar, zonder zijn regt tot vergoeding van

van kosten, schaden en interessen, indien dezelve plaats mogten hebben, daardoor te verkorten, behoudens het geen bij art. 551 is bepaald.

Vierde Afdeeling.

Van kosten, schaden en interessen.

1060. *Kosten, schaden interessen* zijn in het algemeen het geen een schuldeischer toekomt voor het verlies, het welk dezelve heeft geleden, en voor de winst, welke hij heeft moeten derven; behoudens de uitzonderingen en wijzigingen, welke hier na worden vermeld.

1061. Kosten, schaden en interessen zijn dan alleen verschuldigd, wanneer de schuldenaar verzuimt of in gebreke blijft, zijne verbindtenissen natekomen.

1062. Geene kosten, schaden en interessen zijn verschuldigd, indien de schuldenaar, door onvermijdelijk geweld, of bij toeval, buiten zijne schuld of verzuim, belet is iets te geven, of eene daad te verrigten, waartoe hij verpligt was geweest, of genoodzaakt is geworden iets te doen, het welk hem verboden was

1063. Een schuldenaar, die niet met kwaad opzet oorzaak heeft gegeven, dat de verbindtenis niet ter uitvoer is gebragt, is alleen gehouden tot vergoeding van die kosten, schaden en interessen, welke voorzien zijn of voorzien hadden kunnen worden, ten tijde van het aangaan van het contract.

1064. Maar zelfs in dat geval, wanneer het niet nakomen van de overeenkomst, een gevolg is van het kwaad opzet van den schuldenaar, kunnen de kosten, schaden en interessen, met betrekking tot het verlies, hetwelk de schuldeischer geleden heeft, of de winst, welke hij heeft moeten derven, niet anders berekend worden, dan voor zoo verre dezelve een onmiddelijk en dadelijk gevolg zijn, van het niet nakomen der overeenkomst.

1065. Indien bij overeenkomst bedongen is, dat de gene, die in gebreke blijft de verbindtenis natekomen, eene zekere somme zal betalen, tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, kan aan de andere partij geene grootere of mindere somme dan de bedongene worden toegewezen.

1066. In verbindtenissen, die alleen betrekkelijk zijn tot de betaling van eene zekere geldsomme, wordt alleen eene vergoeding van renten of interessen, en geene andere berekening van kosten, schaden of interessen, toegestaan.

1067. Interesfen van interesfen mogen, bij wanbetaling van dezelve, noch bedongen, noch buiten beding gevorderd worden.

Vijfde Afdeeling.

Van de uitlegging der overeenkomsten.

1068. Men moet in de overeenkomften veeleer nagaan, welke de gemeene bedoeling der contracterende perfonen geweest is, dan zich binden aan den letterlijken zin der woorden.

1069. Wanneer een beding voor tweederleijen zin vatbaar is, moet men het veeleer opvatten in dien zin, waarin het eenige uitwerking hebben kan, dan in dien, waarin het zulks niet kan hebben.

1070. Woorden in een contract, die voor tweederleijen zin vatbaar zijn, moeten verftaan worden in dien zin, die met den aard van het contract het meest overeenkomt.

1071. Het geen in een contract twijffelachtig is, wordt uitgelegd door het geen gebruikelijk is in het land, waar het contract is aangegaan.

1072. Gebruikelijke claufulen in een contract moeten geacht worden daar onder begrepen te zijn, fchoon dezelve in het contract niet ftaan uitgedrukt.

1073. Alle bedingen in een contract moeten in derzelver verband genomen, en het eene door het andere uitgelegd worden; en ieder van dezelve moet in den zin worden opgevat, welken het geheel beloop der overeenkomst medebrengt.

1074. In geval van twijffelachtigheid, moet een beding uitgelegd worden tegen den geen', die iets bedongen heeft, en ten voordeele van hem, die zich verbonden heeft.

1075. Eene overeenkomst, fchoon in algemeene uitdrukkingen aangegaan, bevat echter alleen die zaken, waaromtrent het blijkt, dat partijen zich voorgefteld hebben te contracteren.

1076. Wanneer men in een contract een geval heeft uitgedrukt, tot een voorbeeld en om twijfeling weg te nemen, wordt men niet geacht, daardoor de verbindende kracht, welke de overeenkomst ook in de niet uitgedrukte gevallen heeft, te hebben willen inkorten en beperken.

Zesde Afdeeling.

Van de gevolgen der overeenkomsten ten aanzien van derden.

1077. Alle overeenkomften worden geacht aangegaan te zijn ten behoeve der contracterende partijen. De-

Dezelve kunnen het regt van een' derden niet verkorten, noch aan denzelven eenig voordeel aanbrengen, behalve in de gevallen bij artikel 1034 vermeld.

1078. Niet te min kunnen, in geval van bankbreuk, de gezamentlijke schuldeischers, of de vertegenwoordigers van de masſa, alle de regten van den schuldenaar uitoefenen, en in zijne plaats ageren; uitgezonderd zoodanige regten en zaken; die bij uitſluiting zijn' perſoon betreffen.

1079. Zij kunnen ook, zoo in hun eigen naam, en ieder afzonderlijk, als op den voet in het vorig artikel vermeld, opkomen tegen de daden, welke hun schuldenaar, ter verkorting van hun regt, gedaan heeft.

Vierde Hoofdſtuk.

Van de verſchillende ſoorten van verbindtenisſen

Eerſte Afdeeling.

Van conditionele of voorwaardelijke verbindtenisſen.

1080. Eene verbindtenis is conditioneel, wanneer men dezelve doet afhangen van eene reeds gebeurde, doch aan de contractanten onbekende zaak, of van eene toekomſtige of onzekere gebeurtenis; het zij die enkel toevallig is, het zij die van de magt van eene van beide de contracterende partijen, of ook van den wil van een' derden afhangt.

1081. Elke voorwaarde, die iets inhoudt, dat onmogelijk, met de goede zeden ſtrijdig, of door de wet verboden is, is nietig, en maakt de overeenkomst, welke men daar van heeft doen afhangen, van onwaarde.

1082. De voorwaarde, om iets niet te doen, het welk onmogelijk is, maakt de overeenkomst, onder die voorwaarde aangegaan, niet van onwaarde.

1083. Eene verbintenis is nietig, wanneer die aangegaan is onder eene voorwaarde, enkel afhangende van den wil van den genen, die zich aan den anderen verbindt.

1084. Alle voorwaarden moeten vervuld worden op zoodanige wijze, als de contracterende partijen geoordeeld moeten worden bedoeld te hebben.

1085. Wanneer eene verbindtenis aangegaan is onder voorwaarde, dat zekere gebeurtenis binnen een' bepaalden tijd zal voorvallen, wordt de voorwaarde gehouden te ontbreken, als de tijd verloopen is, zonder dat die gebeurtenis heeft plaats gehad.

Bij aldien de tijd niet bepaald is, kan de voorwaarde altijd vervuld worden, en dezelve wordt niet gerekend te ontbreken, dan wanneer het zeker is, dat de gebeurtenis geen plaats zal hebben.

1086. Eene verbindtenis aangegaan zijnde onder de voorwaarde, mits zekere zaak binnen een' bepaalden tijd niet gebeure, wordt de voorwaarde gehouden voor vervuld, wanneer de tijd verloopen is, zonder dat de bedoelde zaak gebeurd is, of wanneer het, voor het verloop des tijds, zeker is, dat zij niet gebeuren zal:

Geen tijd bepaald zijnde, is de voorwaarde niet vervuld, eer het zeker is, dat de bedoelde zaak niet zal gebeuren.

1087. De voorwaarde wordt gehouden voor vervuld, wanneer de schuldenaar, die zich onder dezelve verbonden heeft, zelf en opzettelijk de oorzaak is, dat zij niet is vervuld geworden.

1088. Wanneer eene verbindtenis onder meer dan eene voorwaarde is aangegaan, is het noodig, dat die allen vervuld worden.

1089. De voorwaarde, vervuld zijnde, werkt achteruit, tot den tijd, dat de overeenkomst is aangegaan; indien dus de schuldeischer voor de vervulling der voorwaarde gestorven is, gaat zijn regt over op zijn' erfgenaam.

1090. De schuldeischer kan voor de vervulling der voorwaarde die middelen in het werk stellen, welke het behoud van zijn regt noodzakelijk maakt.

1091. Hangende de voorwaarde, is de zaak, die het onderwerp der overeenkomst uitmaakt, voor risiko van den schuldenaar, die zich voorwaardelijk tot de levering verbonden heeft:

De zaak inmiddels vergaande, buiten toedoen van den schuldenaar, is de verbindtenis te niet:

Dezelve inmiddels verergerd zijnde, buiten toedoen van den schuldenaar, heeft de schuldeischer de keus, of om de verbindtenis te verbreken, of om de zaak te eischen in dien staat, als zij zich bevindt, zonder eenige vermindering van den uitgeloofden prijs; doch verergerd zijnde door toedoen van den schuldenaar, heeft de schuldeischer het regt, of om de verbindtenis te verbreken, of om de zaak te eischen in dien staat, als zij zich bevindt, tevens met vergoeding van kosten, schaden en interessen.

1092. Eene verbindtenis, aangegaan onder eene opschortende voorwaarde, is zoodanige, welke afhangt van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, of van eene reeds gebeurde, doch aan de contractanten onbekende zaak:

In

In het eerfte geval heeft de verbindtenis geen kracht, dan na dat de gebeurtenis wezenlijk plaats heeft:

In het laatfte geval is de verbindtenis niet meer onzeker, maar uitgemaakt, en werkt van den dag af, dat dezelve aangegaan is.

1093. Eene voorwaarde is ontbindende, wanneer zij na hare vervulling de verbindtenis doet ophouden, en de zaken weder brengt in vorigen ftand, even als of er geene verbindtenis beftaan had:

Deze voorwaarde fchort de nakoming der verbindtenis niet op, maar zij verpligt alleen den fchuldenaar, om het ontvangene terug te geven in het geval, dat de bij de voorwaarde bedoelde gebeurtenis plaats heeft.

1094. Eene ontbindende voorwaarde wordt altijd veronderfteld, in een bilateraal of wederkeerig contract plaats te grijpen, en zijne uitwerking te hebben in dat geval, dat een der contracterende partijen aan de verbindtenis niet mogt voldoen:

In dit geval echter wordt het contract niet gehouden van zelf ontbonden te zijn, maar de geen, ten wiens behoeve de verbindtenis niet nagekomen is, heeft de keus, of om den anderen tot nakoming der overeenkomst te noodzaken, indien zulks mogelijk is, of om de ontbinding van het contract te eifchen, met vergoeding van kosten, fchaden en interesfen.

De ontbinding moet in regten geëischt worden; doch de regter kan in dat geval aan den verweerder, naar gelang der omftandigheden, eenig uitftel verleenen.

Tweede Afdeeling.

Van verbindtenisfen met of zonder tijdsbepaling.

1095. Tijdsbepaling verfchilt van eene voorwaarde daarin, dat de eerstgemelde de verbindtenis niet opfchort, maar 'er flechts de uitvoering van verfchuift.

1096. Eene verbindtenis, zonder bijvoeging van tijd van voldoening, zijnde aangegaan, kan de fchuldeifcher dadelijk de voldoening vorderen.

1097. Het geen alleen op tijd verfchuldigd is kan niet geëischt worden, vóór dat de bepaalde tijd verfchenen is; het geen vroeger betaald is kan echter niet terug geëischt worden.

1098. De tijdsbepaling wordt altijd veronderfteld bij eene overeenkomst gevoegd te zijn ten voordeele van den fchuldenaar, ten ware uit den

den aard der bepaling zelve, of uit de omstandigheden blijkt, dat de tijdsbepaling ook ten voordeele van den schuldeischer geschied is.

1099. Een schuldenaar kan het beneficie eener bijgevoegde tijdsbepaling niet meer inroepen, wanneer hij bankbreukig geworden is, of wanneer door zijn toedoen de door hem, volgens contract, voor de voldoening der schuld, gestelde zekerheid verminderd is.

Derde Afdeeling.

Van verbindtenissen met bijvoeging van plaats.

1100. Wanneer de overeenkomst inhoudt eene zekere plaats, waar de voldoening zal moeten geschieden, kan de schuldeischer den schuldenaar even min verpligten, om elders dan op de bepaalde plaats te betalen, als de schuldenaar den schuldeischer zoude kunnen verpligten, om de voldoening elders te ontvangen.

1101. Indien echter de schuldenaar in gebreke is gebleven, om het verschuldigde ter bepaalde plaatse te voldoen, kan hij daartoe ook elders door den schuldeischer aangesproken worden; en zulks niet alleen tot voldoening van het verschuldigde zelve, maar ook tot vergoeding van het geen er den schuldeischer aan gelegen is geweest, om het verschuldigde ter bepaalde plaatse voldaan te hebben.

Vierde Afdeeling.

Van alternative verbindtenissen.

1102. In alternative verbindtenissen wordt de schuldenaar bevrijd door de voldoening van ééne der beide zaken, welke in de verbindtenis vervat zijn.

1103. De keus behoort aan den schuldenaar, zoo dezelve niet uitdrukkelijk aan den schuldeischer is toegestaan.

1104. De schuldenaar kan uit de beloofde zaken wel ééne verkiezen, welke hij leveren wil, maar hij mag niet leveren een gedeelte van de ééne en een gedeelte van de andere, zoo min als de schuldeischer, wanneer aan dezen de keus gelaten is, een gedeelte van de eene en een gedeelte van de andere zaak kan vorderen.

1105. Eene verbindtenis wordt gehouden zuiver en eenvoudig te zijn, schoon dezelve op eene alternative wijze mogt zijn aangegaan, indien eene van de twee beloofde zaken geen onderwerp van de verbindtenis heeft kunnen zijn.

1106. Eene alternative verbindtenis wordt mede voor eene zuivere en

en eenvoudige verbindtenis gehouden, indien ééne der twee beloofde zaken, al ware het door toedoen van den schuldenaar, vergaan is, en niet geleverd kan worden.

De schuldenaar kan in dit geval niet volstaan, met de waarde der vergane zaak in derzelver plaatse aantebieden.

Indien de beide zaken vergaan zijn, en de schuldenaar de oorzaak is van het vergaan van ééne derzelve, moet hij de waarde betalen van die zaak, welke het laatst te niet gegaan is.

1107. Indien, in de gevallen bij het voorgaand artikel vermeld, bij overeenkomst, de keus aan den schuldeischer gelaten is, en slechts ééne der zaken alleen vergaan is, buiten toedoen van den schuldenaar, moet de schuldeischer de zaak, die overgebleven is, hebben, doch, als de schuldenaar tot het verlies mogt oorzaak gegeven hebben, heeft de schuldeischer de keus, om de zaak, die overgebleven is, of wel de waarde van de zaak, die vergaan is, te vorderen: doch, indien beide de zaken vergaan zijn, en de schuldenaar de oorzaak is van het vergaan van beide, of van ééne der beide zaken, moet hij de waarde van de eene of de andere zaak voldoen, ter keuze van den schuldeischer.

1108. Beide de beloofde zaken, zonder toedoen van den schuldenaar, en eer hij in de levering nalatig was, vergaan zijnde, is de verbindtenis vervallen, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 1223.

1109. Dezelfde grondbeginselen zijn toepasselijk op de gevallen, dat meer dan twee zaken in eene alternative verbindtenis zijn vervat.

Vijfde Afdeeling.

Van solidaire verbindtenissen.

1110. Eene solidaire verbindtenis heeft tusschen verscheiden schuldeischers plaats, wanneer uitdrukkelijk bedongen is, dat ieder van hen het regt heeft om de voldoening der geheele schuld te eischen, en wanneer de voldoening, aan één' van hen gedaan, den schuldenaar bevrijdt, offschoon ook de verbindtenis uit haren aard, tusschen verschillende schuldeischers, verdeelbaar zijn moge.

1111. Het staat aan de keuze van den schuldenaar, om den een of ander' der solidaire schuldeischers te voldoen, zoo lang hij niet door één van hen tot voldoening in regten is aangesproken:

Kwijtschelding echter, door één' der solidaire schuldeischers gedaan, bevrijdt den schuldenaar niet verder, dan voor het aandeel van den schuldeischer, die de schuld kwijtgescholden heeft.

1112. Alle daden, waar door verjaring ten aanzien van een' der solidaire schuldeischers gestuit wordt, strekken ook tot voordeel der verdere schuldeischers.

1113. Solidaire verbindtenis van de zijde der schuldenaren heeft plaats, wanneer zij allen verpligt zijn tot verrigting van eene en dezelfde zaak; des dat elk van hen voor het geheel ter voldoening kan aangesproken worden, en dat de voldoening, door een' van hen gedaan, de overige schuldenaars ten aanzien van den schuldeischers bevrijdt.

1114. Eene solidaire verbindtenis kan aangegaan worden, schoon de schuldenaars zich op onderscheiden wijze verbinden; bij voorbeeld de een zuiver, de ander onder voorwaarden; de een dadelijk, en de ander op tijd.

1115. Eene solidaire verbindtenis wordt niet gepresumeerd; dezelve moet uitdrukkelijk bedongen worden:

Van dezen regel zijn alleen uitgezonderd de gevallen, waarin eene verbindtenis van zelf, uit krachte van eene bepaling der wet, voor solidair gehouden wordt.

1116. De schuldeischer eener solidaire verbindtenis kan zich vervoegen aan den genen der schuldenaren, welke hij verkiest, zonder dat deze hem het voorregt van schuldsplitsing tegenwerpen kan.

1117. De schuldeischer, een' der solidaire schuldenaren in regten aangesproken hebbende, kan niettemin ook tegen de overigen zijn regt doen gelden.

1118. Indien de verschuldigde zaak, door toedoen van een' of meer der solidaire schuldenaren, of gedurende de nalatigheid van een of meer derzelve, vergaan is, zijn de medeschuldenaars niet ontslagen van hunne verpligting, tot het voldoen van de waarde der zaak, doch zijn dezelve niet gehouden tot vergoeding van kosten, schaden en interessen.

De schuldeischer kan deze vergoeding van kosten, schaden en interessen verhalen, zoo wel op de schuldenaren, door wier toedoen de zaak vergaan is, als op de genen, die in de voldoening nalatig zijn geweest.

1119. Eene behoorlijke insinuatie, aan een' der solidaire schuldenaren gedaan, stuit de verjaring ten aanzien van alle de overigen.

1120. Een der solidaire schuldenaren door zoodanige insinuatie in den staat van nalatigheid gebragt zijnde, loopen de interessen niet slechts tegen hem, maar ook tegen zijne medeschuldenaars.

1121. Een solidair medeschuldenaar, in regten aangesproken zijnde, kan

kan zich bedienen van alle exceptive middelen van verdediging, die uit den aard der verbindtenisfen voorfpruiten; zoo wel die hem perfoonlijk eigen, als die, welke aan alle medefchuldenaren gemeen zijn:

Hij kan zich echter geenszins bedienen van zoodanige exceptien, die enkel aan de perfonen van fommigen der andere medefchuldenaars eigen zijn.

1122. Wanneer een der fchuldenaars eenige erfgenaam wordt van den fchuldeifcher, of wanneer een fchuldeifcher eenige erfgenaam wordt van een' der fchuldenaren, doet deze vermenging de folidaire fchuld niet vervallen, dan alleen voor zoo veel het aandeel en de portie van den fchuldenaar of fchuldeifcher betreft.

1123. De fchuldeifcher, in de verdeeling der fchuld, ten aanzien van een' der folidaire fchuldenaren, toegeftemd hebbende, behoudt zijne folidaire actie tegen de overigen; doch onder aftrek van het aandeel van dien fchuldenaar, welken hij van de folidaire verbindtenis ontflagen heeft.

1124. Een fchuldeifcher, die het aandeel van een' der fchuldenaren afzonderlijk ontvangen heeft, zonder bij zijne gegevene quitantie zijne regten in het algemeen, of op de folidaire fchuld, voorbehouden te hebben, ziet niet af van zijn regt op de folidaire fchuld, dan alleen met betrekking tot dezen fchuldenaar.

Een fchuldeifcher wordt niet geacht van zijn folidair regt, ten behoeve van een' fchuldenaar, afgezien te hebben, wanneer hij van denzelven eene gelijke fomme ontvangt, als zijn aandeel in de fchuld bedraagt, indien de gegevene quitantie niet met zoo vele woorden inhoudt dat het verftrekte *voor het aandeel van den fchuldenaar* ontvangen is:

Ook wordt de fchuldeifcher niet geacht van zijn folidair regt te hebben afgezien, wanneer hij een' der medefchuldenaren eenvoudig tot voldoening van zijn aandeel in regten aanfpreekt, zoo lang deze fchuldenaar in den eisch niet heeft toegeftemd, of daarop geene regterlijke condemnatie gevolgd is.

1125. Een fchuldeifcher, die het aandeel van een' der medefchuldenaren in de vervallene renten of interesfen van de fchuld afzonderlijk, en zonder voorbehouding, ontvangt, verliest, met opzigt tot dezen fchuldenaar, het folidair, regt niet, dan voor zoo veel de verfchenen regten en interesfen betreft, en behoudt dus zijn regt, ten aanzien der renten en interesfen, welke nog niet verfchenen zijn, zoo wel als ten aanzien van het kapitaal; ten ware de hier voren gemelde afzonderlijke voldoening, gedurende den tijd van tien achtereenvolgende jaren, mogt hebben plaats gehad.

1126. Eene verbindtenis, schoon solidair zijnde, is nogtans uit haren aard tusschen de schuldenaren deelbaar, en zijn de schuldenaren onder elkander, ieder voor zijn aandeel en portie, in dezelve gehouden.

1127. De medeschuldenaar van eene solidaire verbindtenis, de gehele schuld voldaan hebbende, kan van de overige niet meer terug vorderen, dan het aandeel en de portie van ieder hunner bedraagt.

Wanneer een der medeschuldenaren insolvent geworden is, wordt het verlies, door zijne insolventie veroorzaakt, bij omslag verdeeld tusschen de overige solvente medeschuldenaren, en den genen, die de geheele schuld voldaan heeft.

1128. Ingeval de schuldeischer van de solidaire actie, ten aanzien van een' der schuldenaren, afstand gedaan heeft, en een of meer van de overige medeschuldenaren insolvent worden, wordt het aandeel der insolventen bij omslag verdeeld tusschen alle de schuldenaren; wordende daar van niet uitgezonderd de genen, welke bevorens door den schuldeischer van de solidaire verbindtenis ontslagen waren.

1129. Indien de zaak, waar voor verscheiden personen zich als medeschuldenaren verbonden hebben, slechts een van hen alleen aanging, zijn ze allen wel ieder voor het geheel aan den schuldeischer verbonden, maar onder elkander worden zij beschouwd als borgen voor den geen', wien de zaak eigenlijk alleen aanging, en moeten door denzelven dienvolgende schadeloos gesteld worden.

Zesde Afdeeling.

Van deelbare en ondeelbare verbindtenissen.

1130. Eene verbindtenis is deelbaar of ondeelbaar, naar mate dezelve ten onderwerp heeft, of eene zaak, die in haar levering, of eene daad, die in de uitvoering, al of niet vatbaar is voor verdeeling, het zij dezelve ligchamelijk of onligchamelijk zij.

1131. Eene verbindtenis wordt voor ondeelbaar gehouden, offschoon de zaak of de daad, welke zij tot onderwerp heeft, uit haren aard deelbaar zij, indien de natuur der verbindtenis dezelve niet vatbaar maakt voor eene gedeeltelijke uitvoering.

1132. Het solidaire eener verbindtenis geeft aan dezelve geenszins het kenmerk van ondeelbaarheid.

1133. In deelbare verbindtenissen is elk erfgenaam van den schuldenaar niet verder aansprakelijk, dan voor het aandeel, waar voor hij erf-

erfgenaam is, en elk hunner kan volstaan met zijn aandeel te voldoen, al is het zelfs, dat de originele schuldenaar zich voor het geheel verbonden had.

1134. In ondeelbare verbindtenissen, daarentegen, is elk schuldenaar in allen gevalle voor het geheel aansprakelijk, ook zelfs dan, wanneer hij zich niet voor het geheel verbonden heeft; en elk der erfgenamen van den schuldeischer kan de ondeelbare zaak voor het geheel van den schuldenaar vorderen, gelijk ook wederkeerig van elk der erfgenamen van den schuldenaar de geheele zaak geëischt kan worden, onverminderd derzelver onderling verhaal op elkander.

Zevende Afdeeling.

Van verbindtenissen met beding van penaliteit.

1135. Een beding van penaliteit is zoodanige voorwaarde, waarbij iemand, tot zekerheid van de uitkomst eener overeenkomst, zich, in geval van nalatigheid, tot eene bepaalde vergoeding of boete verbindt.

1136. De nietigheid der principale verbindtenis maakt ook het beding van penaliteit nietig.

Doch de nietigheid van het beding van penaliteit maakt geenszins de hoofdverbindtenis nietig.

1137. De schuldeischer kan, in plaats van de bedongene penaliteit, in geval van nalatigheid, te vorderen, de nakoming der principale verbindtenis van den schuldenaar eischen.

1138. Het beding van penaliteit strekt in plaats van vergoeding van kosten, schaden en interessen, welke de schuldeischer heeft en lijdt door het achterblijven der voldoening van de principale verbindtenis.

De schuldeischer kan de voldoening der principale verbindtenis en de voldoening der penaliteit niet te zamen en beide te gelijk vorderen, ten zij de penaliteit enkel op de vertraging of het dilai der voldoening van de hoofdverbindtenis gesteld was.

1139. Eene penaliteit wordt niet verbeurd, ten zij de geen, die zich tot leveren, tot aanvaarden, of tot verrigten van iets verhonden heeft, in de nakoming dier verbindtenis nalatig en in gebreke is, en zulks, het zij de verbindtenis op tijd, of zonder tijdsbepaling, is aangegaan.

1140. De penaliteit kan door den regter gematigd worden, wanneer de principale verbindtenis gedeeltelijk vervuld is.

1141. Wanneer de oorspronkelijke verbindtenis, met beding van penaliteit aangegaan, eene ondeelbare zaak ten onderwerp heeft, is de penaliteit verschuldigd door de overtreding van een' der erfgenamen van den schuldenaar, en zij kan gevorderd worden, het zij voor het geheel van den geen', die tegen de verbindtenis gehandeld heeft, of van elk der mede-erfgenamen voor zijn aandeel en portie; behoudens derzelver verhaal op den geen', die oorzaak gegeven heeft, dat de penaliteit verbeurd is.

1142. Wanneer de oorspronkelijke verbindtenis, met beding van penaliteit aangegaan, deelbaar is, wordt de penaliteit alleen geleden door den genen der erfgenamen van den schuldenaar welke tegen die verbindtenis handelt, en alleen voor zoo veel zijn aandeel in de hoofdverbindtenis betreft, zonder dat er eenige actie tegen de genen, die de verbindtenis nagekomen hebben, bestaat.

Bijzondere bedingen kunnen niettemin in het gestatueerde bij dit artikel somtijds uitzonderingen te wege brengen.

Vijfde Hoofdstuk.

Op welke wijze verbindtenissen te niet gaan.

1143. Verbindtenissen gaan te niet:

Door betaling; Door novatie of schuldvernieuwing;

Door vrijwillige kwijtschelding van schuld; Door compensatie;

Door confusie of schuldvermenging;

Door het vergaan van de verschuldigde zaak;

Door vernietiging of rescissie;

Door de werking eener ontbindende voorwaarde, waar van in het vorige hoofdstuk gehandeld wordt;

Door accoorden met de meerderheid der schuldeischers, te dien effecte, dat de minderheid verpligt is de meerderheid te volgen, in boedels, welke onder geregtelijk toezigt gesteld zijn, naar het voorschrift der wet, op de manier van procederen aangegaan, of door den Koning geapprobeerd; en

Door de prescriptie of verjaring, welke het onderwerp van eenen afzonderlijken titel uitmaakt.

Eerste Afdeeling.

Van betaling.

Eerste Stuk.

Van betaling in het algemeen.

1144. Alle betaling veronderstelt eene schuld.

Het

Het geen onverſchuldigd betaald is, kan teruggeeischt worden.

De terugvordering wordt niet toegelaten, wanneer men vrijwillig voldaan heeft aan enkel natuurlijke verpligtingen, tot welker voldoening men anderzins, volgens de burgerlijke wet, niet had kunnen gedwongen worden.

1145. Elk een is bevoegd om eene ſchuld aftedoen, mits hij daarbij belang heeft, zoo als een medeſchuldenaar of een borg.

Eene ſchuld kan zelfs afgedaan worden door een' derden, die daarbij geen belang heeft, mits deze handelt in naam en tot kwijting van den ſchuldenaar, of, indien hij in zijn' eigen naam handelt, zonder cesſie van actie van den ſchuldeiſcher tegen den ſchuldenaar te nemen.

1146. Eene verbindtenis, welke beſtaat in iets te doen, kan niet gekweten worden door een' derden, tegen wil en dank van den ſchuldeiſcher, indien deze er belang bij heeft, dat de daad door den ſchuldenaar zelven verrigt wordt.

1147. Om betaling van waarde te doen zijn, moet men eigenaar zijn van de zaak, die in betalingen gegeven wordt, en bevoegd om zelve te vervreemden:

Dit is echter niet toepasſelijk op betalingen, die gedaan worden met gereed geld, of met zaken, welke door het gebruik te niet gaan; kunnende de zoodanige niet teruggevorderd worden van den ſchuldeiſcher, die het in voldoening gegevene ter goeder trouw gebruikt heeft, offchoon die betaling geſchied zij door iemand, die van het gegevene geen eigenaar was, noch bevoegdheid had om hetzelve te vervreemden.

1148. Betaling moet gedaan worden aan den ſchuldeiſcher; of aan iemand, die volmagt van hem heeft, of die door den regter of door de wet geautoriſeerd is, om voor denzelven te ontvangen.

Betaling aan een ander en onbevoegd perſoon gedaan is alleen van waarde, wanneer de ſchuldeiſcher dezelve goedkeurt, of daarbij bevoordeeld is.

1149. Betaling, ter goeder trouw gedaan aan iemand, die in het bezit is der inſchuld, is van waarde, ſchoon deze naderhand door den waren eigenaar uit dat bezit geſloten wordt.

1150. Betaling, aan een' ſchuldeiſcher gedaan, is niet van waarde indien deze onbevoegd is om dezelve te ontvangen; ten zij de ſchuldenaar bewijst, dat het betaalde tot voordeel van den ſchuldeiſcher geſtrekt heeft.

1151. Betaling, door den ſchuldenaar aan den ſchuldeiſcher gedaan

in

in weêrwil van een arrest of interdictie, is niet van waarde ten aanzien van de arrestanten of interdicenten, dewelke in dit geval den schuldenaar, naar aanleiding van hun regt, kunnen noodzaken, om op nieuw te betalen; behoudens in dit geval alleen des schuldenaars verhaal op den schuldeischer.

1152. Geen schuldenaar kan zijn' schuldeischer verpligten, om iets anders in betaling aantenemen, dan het geen hij hem verschuldigd is, offchoon het aangebodene van gelijke of zelfs van meerdere waarde was.

1153. Geen schuldeischer kan verpligt worden, om de betaling van eene schuld bij gedeelten te ontvangen, zelfs niet wanneer de schuld deelbaar is.

1154. De schuldenaar van eene zekere bepaalde zaak kan volstaan, met dezelve overtegeven in dien staat, waarin zij zich ten tijde der overgifte bevondt, mits de verminderingen, welke dezelve ondergaan mogt hebben, niet veroorzaakt zijn door zijn toedoen of verzuimd, of door de schuld van den genen, voor wien hij verantwoordelijk is, of nadat hij in het doen der overgifte nalatig gebleven was.

1155. Indien de verschuldigde zaak alleenlijk ten aanzien van hare soort bepaald is, is de schuldenaar niet verpligt, om het beste in betaling te geven, maar hij kan ook niet volstaan met het slechtste te geven.

1156. Betaling moet gedaan worden op de plaats, bij de overeenkomst bepaald.

Geene bepaling gemaakt zijnde, moet de voldoening, ten aanzien van eene zekere en bepaalde zaak, geschieden ter plaatse, waar dezelve zich bevond, toen de overeenkomst gesloten werd, en alle andere voldoening of betaling ter woonstede van den schuldenaar, met uitzondering van de gevallen, waarin de wet zulks anders bepaalt.

1157. De kosten, op betaling vallende, komen tot laste van den schuldenaar.

1158. Indien eene inschuld aan een' ander' is overgedragen, en aan den schuldenaar van die overdragt kennis is gegeven, moet de betaling geschieden aan den geen', aan wien de inschuld is overgedragen, en kan, om van waarde te zijn, niet meer aan den vorigen schuldeischer gedaan worden.

Twede Stuk.

Van betaling met surrogatie.

1159. Een derde persoon, voor den schuldenaar het verschuldigde vol-

voldoende, kan daardoor in de regten van den schuldeischer gesurrogeerd worden.

1160. Deze surrogatie geschiedt, of bij overeenkomst, of uit krachte van de wet.

1161. Zij geschiedt bij overeenkomst:

1°. Wanneer de schuldeischer, de voldoening van een' derden persoon ontvangende, denzelven surrogeert in de regten, actien, preferentien, of hijpotheken, welke hij tot laste van den schuldenaar heeft:

Deze surrogatie moet uitdrukkelijk en gelijktijdig met de voldoening geschieden; en

2°. Wanneer de schuldenaar eene somme gelds opneemt, ten einde zijne schuld daarmede te voldoen, en tevens den geldschieter in des schuldeischers regten te surrogeren:

Om deze surrogatie van waarde te doen zijn, moet in de acte uitgedrukt worden, dat de geldopneming geschiedt tot voldoening van het verschuldigde, en 'er moet blijken, dat de betaling aan den originelen schuldeischer met de ten dien einde door den nieuwen geldschieter voorgeschotene penningen gedaan is:

Deze surrogatie kan geschieden, zonder dat de schuldeischer zijne toestemming daartoe geeft.

1162. Uit krachte van de wet heeft surrogatie plaats:

1°. Ten behoeve van den geen', die, zelf schuldeischer zijnde, een' ander' schuldeischer, dewelke, uit hoofde van beter regt of hijpotheek, aan hem preferent is, voldoet;

2°. Ten behoeve van den geen', die, eenig onroerend goed door koop bekomende, den prijs daarvan besteedt tot betaling der schuldeischers, aan welke hetzelfde goed door hijpotheek verbonden was;

3°. Ten behoeve van den geen', die, met anderen, of voor anderen, tot voldoening van eene schuld gehouden zijnde, belang heeft, om dezelve aftedoen; en

4°. Ten behoeve van een' erfgenaam, die, eene erfenis onder beneficie van inventaris aanvaard hebbende, de schulden der nalatenschap met zijn eigen geld voldaan heeft.

1163. Surrogatie, bij de voorgaande artikelen bepaald, heeft zoo wel plaats ten aanzien van de borgen, als van de principale schuldenaars:

Zij kan den schuldeischer in zijn regt niet verkorten, wanneer hij slechts gedeeltelijk voldaan is: zijnde hij in dit geval zelf bevoegd zijn regt, ten aanzien van het te kort komende, uitteoefenen, bij voorkeur

keur boven den genen, van wien hij eene gedeeltelijke voldoening bekomen heeft.

Derde Stuk.

Waar gedane betaling op toe- of afgerekend wordt.

1164. De schuldenaar van verscheiden schulden heeft het vermogen, om bij het doen der betaling zich te verklaren, tot voldoening van welke dier schulden hij de betaalde somme wil doen verstrekken.

1165. De schuldenaar van eene schuld, die op interessen of renten loopt, kan, zonder de toestemming van den schuldeischer, de betaling, welke hij doet, niet tot aflossing van het kapitaal, bij voorkeur boven de interessen of renten, doen verstrekken.

Gedeeltelijke betaling op het kapitaal en de interessen gedaan zijnde, wordt gerekend in de eerste plaats tot voldoening der verschuldigde interessen geschied te zijn.

1166. De schuldenaar van verscheiden schulden, eene quitantie aangenomen hebbende, waarbij de schuldeischer verklaard heeft, dat het bij hem ontvangene tot voldoening van ééne der schulden in het bijzonder verstrekt, kan niet meer vorderen, dat de betaling gerekend wordt in voldoening van een andere schuld geschied te zijn, ten zij er, van de zijde van schuldeischer, bedrog of list mogt hebben plaats gehad.

1167. Indien de quitantie niet inhoudt, tot voldoening van welke schuld de betaling geschiedt is, moet de betaling gerekend worden gedaan te zijn in voldoening van die schuld, welke de schuldenaar, onder de te gelijk vervallene schulden, destijds het meest belang had te voldoen; doch, indien de schuldenaar daarbij geen bijzonder belang mogt hebben, wordt de betaling geacht geschied te zijn, in voldoening der schuld, die vervallen was, boven de niet vervallene, offschoon deze eerste minder bezwarende zijn mogt dan de andere. Indien de schulden van gelijken aard zijn, moet de toerekening op de oudste gedaan worden, doch alles gelijk staande, geschied de toerekening op elke schuld in evenredigheid.

Vierde Stuk.

Van aanbod van betaling en consignatie.

1168. Wanneer de schuldeischer de voldoening weigert te ontvangen, kan de schuldenaar volstaan met hem dadelijk het verschuldigde aan-

aantebieden, en bij weigering van den schuldeischer om hetzelve aantenemen, het aangebodene in consignatie te brengen:

Zoodanig aanbod, gevolgd van eene consignatie van het aangebodene, bevrijdt den schuldenaar, en strekt ten zijnen opzigte tot voldoening, mits hetzelve op eene wettige wijze geschied is; blijvende het als dan in consignatie gebragte voor rekening van den schuldeischer.

1169. Om zoodanig reëel aanbod van waarde te doen zijn, wordt vereischt:

1°. Dat hetzelve geschiede aan een' schuldeischer, die bekwaam is te ontvangen, of aan den geen, die volmagt heeft, om voor hem te ontvangen;

2°. Dat hetzelve geschiede door een' persoon, die bevoegd is om te voldoen;

3°. Dat het aanbod geschiede van de geheele verschuldigde somme, met de verschenen renten of interessen, benevens de kosten, indien dezelve tot effenheid zijn gebragt, of indien dezelve nog niet tot effenheid zijn gebragt, met bijvoeging van eene somme in plaats van dezelve; behoudens nadere aanvulling, indien zulks noodig bevonden mogt worden;

4°. Dat de termijn verschenen is; indien namelijk het beding, om op termijnen te betalen, ten faveure des schuldeischers gemaakt is;

5°. Dat de voorwaarde, op welke de schuld is aangegaan, vervuld zij;

6°. Dat het aanbod geschiede ter plaatse, op welke men is overeengekomen, of, indien daaromtrent geene bijzondere overeenkomst mogt gemaakt zijn, aan den persoon van den schuldeischer, of ter zijner woonstede; en

7°. Dat het aanbod door een publiek en tot dergelijke acte gequalificeerd persoon geschied zij.

1170. Om consignatie van waarde te doen zijn, wordt de autorisatie van den regter niet vereischt; zijnde het genoegzaam.

1°. Dat dezelve voorafgegaan zij van eene insinuatie, bij welke aan den schuldeischer kennis gegeven is van de plaats, den dag en het uur, waar en wanneer het aangebodene in bewaring zal gesteld worden;

2°. Dat de schuldenaar zich van het aangebodene ontdaan hebbe, door hetzelve ter plaatse, door de wet, of den regter tot het ontvangen van geconsigneerde zaken bepaald, in bewaring te brengen, benevens de intressen tot den dag der consignatie toe, met de kosten,

ingevolge de bij artikel 1169 daaromtrent gemaakte bepaling;

3°. Dat door een publiek en daartoe bevoegd persoon eene schriftelijke acte worde opgemaakt, wegens den aard der aangebodene zaken, des schuldeischers weigering om dezelve te ontvangen, of wegens deszelfs noncomparitie ter plaatse tot de consignatie bestemd, en eindelijk wegens de consignatie zelve; en

4°. Dat, bijaldien de schuldeischer niet gecompareerd is, de acte van consignatie aan hem geïnsinueerd worde, met sommatie, om de in consignatie gegevene zaak naar zich te nemen.

1171. De kosten, op zoodanig aanbod en opgevolgde consignatie vallende, komen ten laste van den schuldeischer, indien dezelve wettig is geschied.

1172. Zoo lang de schuldeischer het geconsigneerde goed niet naar zich genomen heeft, kan de schuldenaar hetzelve terugnemen; doch in dat geval worden zijne medeschuldenaren of borgen niet bevrijd.

1173. Wanneer de schuldenaar een regterlijk gewijsde, waarbij zijn aanbod en de consignatie goed en van waarde zijn verklaard, bekomen heeft, kan hij, zelfs met toestemmingvan den schuldeischer, het in consignatie gebragte goed niet meer terugnemen, in nadeel zijner medeschuldenaren of borgen.

1174. De schuldeischer, die toegestaan heeft, dat de schuldenaar het geconsigneerde goed terug neemt, nadat de consignatie bij een regterlijk gewijsde verklaart was van waarde te zijn, kan, ter voldoening van de schuld, het regt van preferentie of hijpotheek tegen den schuldenaar, noch ook zijn regt tegen de borgen, welke voor die schuld verbonden waren, niet meer uitoefenen.

Hij kan nogtans voor het vervolg weder een nieuwe hijpotheek van den schuldenaar bedingen.

1175. Ingeval het verschuldigde in onroerend goed bestaat, en de schuldeischer in gebreke blijft om hetzelve te ontvangen, moet de schuldenaar, ten einde zich te bevrijden, aan den schuldeischer ter zijner woonstede wettiglijk doen kennis geven van den dag en het uur, waarop het transport geschieden zal, met sommatie aan den schuldeischer, om het transport te ontvangen.

Indien de schuldeischer niet verschijnt, wordt daarvan door den regter proces verbaal gehouden, en het goed staat ten risico van den schuldeischer.

Vijfde Stuk.

Van cesſie of boedel-afſtand.

1176. *Cesſie* is de afſtand, welken een ſchuldenaar, ten behoeve zijner ſchuldeiſchers, van alle zijne goederen doet, wanneer hij zich buiten ſtaat bevindt om zijne ſchulden te betalen.

1177. Zoodanige afſtand kan, met uitzondering van het geval in artikel 1182 vermeld, niet anders geſchieden dan met toeſtemming van den regter.

1178. Om tot het doen van cesſie te kunnen worden toegelaten, is het noodig, dat een ſchuldenaar in de goede trouw zij, en het verval zijner zaken aan geledene ongelukken zij toe te ſchrijven.

1179. Zij, die bedriegelijk en ter kwader trouw handelen, of door merkelijke verkwisting, op een' tijd, dat zij konden nagaan buiten ſtaat te zijn, of te zullen geraken, om hunne ſchuldeiſchers te voldoen, hunne boedel uitgeput, en zich met ſchulden bezwaard hebben, worden mitsdien tot het doen van cesſie niet toegelaten.

Cesſie kan ook geenerlei gevolg hebben, met betrekking tot geldboeten, waarin iemand, ter zake van misdaad, vervallen is.

1180. Cesſie verzocht wordende, ſtelt de regter dadelijk een' curator aan in den boedel van den genen, die de cesſie verzoekt.

1181. Het gevolg van verleende cesſie is, dat de ſchuldenaar van alle perſonele vervolgingen zijner ſchuldeiſchers bevrijd wordt, en tot geene verdere voldoening der ſchulden gehouden is, dan waartoe zijn boedel toereikende is, ten ware hij bij vervolg tot beter fortuin mogt geraken.

1182. Een weduwe, die met haren man in gemeenſchap van goederen getrouwd geweest is, heeft het regt, om zich van alle de ſchulden des gemeenen boedels, ook van die genen, waarvoor zij zich, ſtaande huwelijk met haren man, door medetekening verbonden heeft, te ontſlaan, wanneer zij, vóór de begraving van het lijk van haren man, eene geregtelijke acte uitbrengt, waarbij zij van den geheelen gemeenen boedel afſtand doet, zonder, buiten hare dagelijkſche kleederen, daarvan iets voor zich te behouden.

1183. De ſchulden, dewelke eene weduwe bereids voor het aangaan van haar huwelijk gehad, of die zij, ſtaande haar huwelijk, als openbare koopvrouw heeft gemaakt, zijn echter onder de ſchulden, bij het naast voorgaand artikel vermeld, niet begrepen.

Zesde Stuk.

Van atterminatie of uitstel van betaling.

1184. De voldoening van aangegane verbindtenissen wordt somwijlen voor een' tijd opgeschort, wanneer door den regter aan een' schuldenaar atterminatie of uitstel van betaling, onder borgtogt, verleend wordt.

1185. De regter nogtans verleent geen uitstel van betaling, dan:

1°. Met toestemming van de meerderheid der schuldeischers:

2°. Voor een' bepaalden tijd, uiterlijk van drie jaren; en

3°. Onder voldoenden borgtogt van personen of goederen, buiten den boedel van den schuldenaar.

1186. Atterminatie heeft geenerlei gevolg tegen betaling van 's lands en plaatselijke belastingen,

Van gelden tot levensonderhoud dienende,

Van den koopprijs van goederen, in openbare veiling gekocht,

Van huren van landen, huizen en dienstboden, en van het verschuldigde voor noodwendigheden, door bakkers, vleeschhouwers, en dergelijken, tot levensonderhoud van den schuldenaar en zijn huisgezin, geleverd.

Tweede Afdeeling.

Van novatie.

1187. Novatie of schuldvernieuwing wordt op driederlei wijze te weeg gebragt:

1°. Wanneer een schuldenaar, ten behoeve van zijnen schuldeischer, eene nieuwe schuldverbindtenis aangaat, welke in de plaats gesteld wordt van de oude, die daar door vernietigd wordt;

2°. Wanneer een nieuwe schuldenaar gesteld wordt in plaats van den ouden, die, met zijne toestemming, door den schuldeischer van zijne verbindtenis ontslagen wordt; en

3°. Wanneer een nieuwe schuldeischer, ten gevolge van eene nieuwe overeenkomst, in de plaats gesteld wordt van den vorigen, en de schuldenaar, ten aanzien van dezen, van zijne verbindtenis wordt ontslagen.

1188. Novatie kan alleen plaats hebben tusschen personen, die bekwaam zijn om met elkander te contracteren.

1189. Novatie wordt niet verondersteld, maar de uitdrukkelijk verklaarde wil wordt tot dezelve vereischt.

1190. De-

1190. Delegatie, waarbij een schuldenaar aan zijnen schuldeischer eenen anderen schuldenaar geeft, die zich ten behoeve van den schuldeischer verbindt, brengt geene novatie te weeg; ten zij de schuldeischer zijne meening om den schuldenaar, die de delegatie gedaan heeft, van deszelfs verbindtenis te ontslaan, uitdrukkelijk heeft te kennen gegeven.

1191. Een schuldeischer zijnen schuldenaar, die een' ander' gedelegeerd heeft, van deszelfs verbindtenis ontslagen hebbende, heeft geen verhaal op denzelven, ingeval de gedelegeerde schuldenaar insolvent wordt; ten ware de schuldeischer zulks uitdrukkelijk mogt hebben voorbehouden, of dat de gedelegeerde schuldenaar, ten tijde der delegatie, bereids in het openbaar als insolvent bekend, of bankbreukig ware geweest.

1192. Enkele aanwijzing, door den schuldenaar gedaan, van een' persoon, die voor hem betalen moet, brengt geene novatie te weeg.

Dit is ook toepasselijk op de enkele aanwijzing, door den schuldeischer gedaan, van een' persoon, die voor hem moet ontvangen.

1193. Het regt van preferentie en hijpotheek, aan eene oude schuld verbonden, gaat niet over op de nieuwe, die in derzelver plaats gesteld is, ten zij de schuldeischer zulks uitdrukkelijk mogt voorbehouden hebben.

1194. Wanneer novatie wordt te weeg gebragt door eenen nieuwen schuldenaar in de plaats van den vorigen te stellen, gaat het primitive regt van preferentie en hijpotheek, aan de inschuld verknocht, niet over op de goederen van den nieuwen schuldenaar.

1195. Novatie, tusschen een' schuldeischer, en één der solidaire of voor het geheel verbondene schuldenaren gemaakt wordende, kan het regt van preferentie en hijpotheek, aan de oude schuld verknocht, niet voorbehouden worden, dan alleen op de goederen van den geen', die de nieuwe schuldverbindtenis aangaat.

1196. Door novatie, tusschen een' schuldeischer en één der solidaire schuldenaren gemaakt, worden de medeschuldenaren van hunne verbindtenis ontslagen.

Novatie, ten aanzien van den principalen schuldenaar te weeggebragt, ontslaat de borgen van hunne verbindtenis.

Indien echter de schuldeischer de toetreding van de medeschuldenaren in het eerste geval, of die van de borgen in het tweede, gevorderd heeft, en de medeschuldenaars of de borgen weigeren tot de nieuwe schikkingen toetetreden, blijft de oude schuldverbindtenis voortduren.

Derde Afdeeling.

Van kwijtschelding van schuld.

1197. Kwijtschelding van schuld geschiedt of uitdrukkelijk of stilzwijgende.

1198. De vrijwillige teruggave eener originele onderhandsche schuldbekentenis, door een' schuldeischer aan een' schuldenaar gedaan, is een bewijs van kwijtschelding of bevrijding der schuld.

1199. De vrijwillige teruggave van de grosse of uitgegevene acte eener geregtelijke of notarieel gepasseerde schuldbekentenis levert een vermoeden op, dat de schuld kwijtgescholden of voldaan is; welk vermoeden voor waarheid wordt gehouden, zoo lang het tegendeel niet is bewezen.

1200. De teruggave van eene originele onderhandsche schuldbekentenis, of van de grosse eener schuldbekentenis, aan een' der solidaire schuldenaren gedaan, heeft gelijk gevolg ten voordeele van deszelfs medeschuldenaren.

1201. Kwijtschelding of ontslag, uitdrukkelijk aan één' der solidaire schuldenaren toegestaan, bevrijdt alle de overige, ten ware de schuldeischer zijn regt tegen medeschuldenaren uitdrukkelijk mogt hebben voorbehouden:

In dit laatste geval kan de schuldeischer de voldoening der schuld niet verder vorderen, dan onder aftrek van het aandeel van den geen', aan wien hij de schuld kwijtgescholden heeft.

1202. De teruggave der zaken, welke voor eene schuld zijn te pand of tot zekerheid gegeven, is niet genoegzaam om eene kwijtschelding van schuld te doen vermoeden.

1203. Kwijtschelding of ontslag, uitdrukkelijk aan een' principalen schuldenaar gedaan of toegestaan, ontslaat ook de borgen van hunne verbindtenis; doch kwijtschelding of ontslag aan den borg gedaan of toegestaan zijnde, wordt de principale schuldenaar daar door niet bevrijd.

Aan een' der borgen kwijtschelding gedaan zijnde, worden de overige daar door niet bevrijd.

1204. Het geen een schuldeischer van een' borg, tot afdoening van zijnen borgtogt, ontvangen heeft, moet gerekend worden in mindering van de schuld betaald te zijn, en moet tot ontlasting zoo van den principalen schuldenaar, als van de overige borgen verstrekken.

1205. Eene

1205. Eene transactie over eene schuld aangegaan, volgens welke door den schuldenaar tot afdoen der schulden iets gegeven, behouden of beloofd wordt, bevat eene stilzwijgende kwijtschelding van het geen meerder, dan het bij transactie bedongene, verschuldigd mogt zijn.

1206. Niemand dan een schuldeischer, het vermogen hebbende om over zijne goederen te beschikken, of de geen, die door hem in het bijzonder daartoe gemagtigd is, kan kwijtschelding van schuld doen.

1207. Een algemeen gemagtigde, een voogd, een curator of een administrateur, hebben alleen de magt om te besturen, en niet om wegtegeven; zij kunnen dus in naam van den geen', wiens goed zij besturen, geene kwijtschelding doen.

Vierde Afdeeling.

Van compensatie.

1208. Twee personen wederkeerig elkanders schuldenaars zijnde, heeft tusschen dezelve compensatie plaats, door welke compensatie de wederzijdsche schulden, op de wijze en in de gevallen hierna vermeld, vernietigd worden.

1209. Compensatie heeft plaats uit kracht van de wet, zelfs buiten weten der schuldenaars, en de schulden vernietigen elkander op het oogenblik, dat zij te gelijk bestaan ten beloope van het wederkeerig bedragen van dezelve.

1210. Compensatie heeft alleenlijk plaats tusschen schulden, die beide of gereed geld, of gelijke soort van zaken tot onderwerp hebben, en wederzijds liquide en vervallen zijn.

1211. Insolventie of uitstel van betaling verhindert geene compensatie.

1212. Compensatie heeft plaats in alle soorten van schulden, zonder onderscheid uit welke oorzaak dezelve voortspruiten uitgezonderd:

1°. Tegen den geen', die iets terugvordert, waarvan hij wederregtelijk ontzet is;

2°. Tegen den geen', die iets terugvordert, hetwelk hij in bewaring, of ten bruikleen gegeven heeft; en

3°. Tegen het verschuldigde ter zake van alimentatie, hetwelk verklaard is niet arrestabel te zijn.

1213. Een borg kan in compensatie brengen het geen de schuldeischer aan den principalen schuldenaar verschuldigd is; maar de princi-

cipalen schuldenaar kan niet compenseren met het geen de schuldeischer aan den borg schuldig is.

Een solidaire schuldenaar kan niet in compensatie brengen het geen de schuldeischer aan zijn' medeschuldenaar schuldig is.

1214. Aan eenen schuldeischer, die de schuld door cessie van actie verkregen heeft, en daarvan aan den schuldenaar de vereischte kennisgeving heeft gedaan, kan in compensatie gebragt worden het geen de oorspronkelijke schuldeischer aan den schuldenaar, vóór het doen der kennisgeving, schuldig was, ten ware de schuldenaar in zuivere overdragt der geheele schuld aan eenen nieuwen schuldeischer had toegestemd.

1215. Wanneer de wederzijdsche schulden niet op dezelfde plaats betaalbaar zijn, kan de compensatie niet anders te stade komen, dan met vergoeding van de kosten der overmaking.

1216 Wanneer een schuldenaar onderscheidene schulden heeft, die allen aan compensatie onderworpen zijn, worden in het doen der compensatie gevolgd de regels, bij artikel 1167 vastgesteld.

1217. Geene compensatie heeft plaats ten nadeele van het verkregen regt van derden; men kan dus in geene compensatie brengen schulden, welke men, na een gedaan arrest, of nadat des schuldeischers boedel onder beheering, ten behoeve van deszelfs crediteuren, geraakt is, ten laste van denzelven verkregen heeft, noch ook tegen zijne eigene inschuld compenseren, dat geen, hetwelk men aan den boedel van zijne schuldenaar, na gedaan arrest, of nadat de boedel onder de voorzeide beheering is gebragt, schuldig geworden is.

Geene compensatie wordt ook toegelaten, dewelke strijdig is met het geen bij artikel 1041, ten aanzien van verbindtenissen of alienatien, die iemand in fraude zijner crediteuren gemaakt of gedaan heeft, is vastgesteld.

1218. Het gevolg van compensatie is ook, dat het geen voor de schuld tot pand gegeven, of tot zekerheid gesteld is, zoo wel als de borgen, door dezelve ontslagen worden.

1219. Die eenmaal eene schuld betaald heeft, welke hij door compensatie had kunnen vereffenen, kan, met opzigt tot zijne inschuld of pretentie, omtrent welke hij geen gebruik van de compensatie gemaakt heeft, zich in nadeel van derden niet bedienen van de privilegien en hijpotheken, die daaraan verbonden zijn; ten zij hij niet geweten had eene contra-pretentie te hebben, met welke hij zijne schuld konde compenseren, en wettige redenen dezer ignorantie konde aanvoeren.

Vijf-

Vijfde Afdeeling.

Van confusie of schuldvermenging.

1220. Confusie of schuldvermenging heeft plaats, wanneer en voor zoo verre de betrekking van schuldeischer en schuldenaar zich in denzelfden persoon vereenigt.

Door confusie of schuldvermenging wordt de schuldvordering, zoo wel als de schuld, vernietigd.

1221. Schuldvermenging, in den perzoon van den principalen schuldenaar plaats hebbende, strekt ook tot ontslag van de borgen.

Schuldvermenging, in den perzoon van den borg plaats hebbende, vernietigt geenszins de principale verbindtenis.

Schuldvermenging, in den perzoon van den schuldeischer plaats hebbende, strekt niet verder tot voordeel van zijne solidaire medeschuldenaars, dan voor het aandeel in de schuld, waarvoor hij zelf schuldenaar geworden is.

1222. Wanneer eene nalatenschap onder beneficie van inventaris aanvaard, of een erfgenaam met den last van fideïcommis bezwaard is, brengt zulks geene schuldvermenging te weeg.

Zesde Afdeeling.

Van het vergaan der verschuldigde zaak.

1223. Wanneer de verschuldigde zaak, die het bepaald onderwerp eener verbindtenis uitmaakt, vergaat, buiten den handel der menschen geraakt, of verloren gegaan is, zoo dat men van de plaats, waar dezelve zich bevindt, volstrekt onkundig is, vervalt de verbindtenis, mits de zaak vergaan of verloren zij zonder toedoen van den schuldenaar, en vóór dat hij in de levering van het verschuldigde nalatig gebleven is.

Doch ook zelfs wanneer de schuldenaar nalatig gebleven is, vervalt de verbindtenis, indien de verschuldigde zaak, zoo zij den schuldeischer geleverd was, even zeer zoude vergaan zijn geweest, ten ware de schuldenaar op zich mogt genomen hebben voor onvermijdelijke toevallen intestaan.

De schuldenaar, zich op een onvermijdelijk toeval beroepende, is verpligt hetzelve te bewijzen.

Het vergaan of verlies van goed, het welk gestolen is, ontslaat in geen geval den ontvreemden van de verpligting om de waarde te vergoeden.

1224. De verschuldigde zaak buiten toedoen van den schuldenaar vergaan, buiten den handel der menschen geraakt, of verloren zijnde, is de schuldenaar verpligt, aan zijnen schuldeischer te cederen alle regt en actie tot schadeloosstelling, welke hij te dier zake hebben mogt.

Zevende Afdeeling.

Van vernietiging of rescisfie van aangegane overeenkomst.

1225. Vernietiging of rescisfie van aangegane overeenkomsten kan, gedurende den tijd van tien jaren, verzocht worden, in alle die gevallen, in welke geen korter tijd door de wet bepaald wordt:

In geval van onregtvaardig geweld, begint die tijd te loopen van den dag, waarop hetzelve opgehouden heeft; in geval van dwaling of bedrog, van den dag dat dezelve ontdekt zijn, en ten aanzien van getrouwde vrouwen, van den dag dat het huwelijk ontbonden is:

Met betrekking tot handelingen van dezulken, die onder curatele gesteld zijn, begint die tijd te loopen van den dag dat de curatele is opgeheven; En met betrekking tot die van minderjarigen, van den dag hunner meerderjarigheid.

1226. Een minderjarige, iemand, die onder curatele staat, en eene getrouwde vrouw, zijn, uit hoofde van merkelijke benadeeling, relevabel tegen verbindtenissen, door derzelver voogd, curator of man, in hunnen naam, of door hen met adsistentie van dezelve, aangegaan.

1227. Een minderjarige, iemand, die onder curatele staat, en eene getrouwde vrouw, zijn echter niet relevabel, uit hoofde van merkelijke benadeeling, wanneer dezelve door eene toevallige, en onvoorziene, of onvermijdelijke gebeurtenis veroorzaakt is.

1228. Een minderjarige, iemand, die onder curatele staat, en eene getrouwde vrouw, kunnen mede niet gereleveerd worden tegen verbindtenissen, gedurende de voogdij of curatele, of staande huwelijk, in maniere bij artikel 1226 vermeld, aangegaan, wanneer zij dezelve verbindtenissen, na het eindigen der voogdij of curatele, of na de ontbinding des huwelijks, hebben geratificeerd en bevestigd.

1229. Meerderjarigen kunnen, uit hoofde van merkelijke benadeeling, tegen aangegane verbindtenissen geen relief bekomen, dan in de gevallen, en onder de bepalingen, uitdrukkelijk bij de wet vastgesteld.

Zesde Hoofdstuk.

Hoe verbindtenissen en de voldoening derzelve worden bewezen.

1230. Hij, die zich op eene verbindtenis beroept, moet het bestaan van dezelve bewijzen;

En

En wederkeerig moet hij, die voorgeeft van eene verbindtenis ontslagen of bevrijd te zijn, bewijzen, dat hij voldaan heeft, of dat de verbindtenis uit anderen hoofde is te niet gegaan.

1231. De regelen nopens bewijs door geschrift, door getuigen, door presumtien, door bekendtenis of confessie, en door den eed, worden voorgeschreven in de hierna volgende afdeeling.

Eerste Afdeeling.

Van bewijs door geschrift.

Eerste Stuk.

Van openbare en autentieke titels of bescheiden.

1232. Openbare titels of bescheiden zijn:

1°. De registers, verbalen en relasen, welke openbare autoriteiten of ambtenaren verpligt zijn van hunne handelingen of ambtsverrigtingen te houden;

2°. De autentieke acten, bij artikel 1233 vermeld; en

3°. De opgaven van plaatselijke onderzoekingen of inspectien, vergelijkingen van schrift, en dergelijken, door der zaak kundige, en daartoe door bevoegde autoriteiten gecommitteerde personen uitgebragt.

1233. Eene autentieke acte is de zoodanige, welke met de vereischte solemniteiten gepasseerd is voor de openbare autoriteiten en publieke ambtenaren, die daartoe, ter plaatse waar de acte gepasseerd wordt, bevoegd zijn.

1234. Eene acte, welke, uit hoofde van onbevoegdheid of onbekwaamheid der openbare autoriteiten of publieke ambtenaren, voor welke dezelve gepasseerd is, of uit hoofde van een gebrek in den vorm, niet voor autentiek gehouden wordt, heeft nogtans gelijke kracht met een onderhandsch geschrift, het welk door de partijen geteekend is.

1235. De registers, verbalen en relasen van handelingen en ambtsverrigtingen, en de opgave van der zaak kundige en door bevoegde autoriteiten gecommitteerde personen, bij artikel 1232 vermeld, worden voor volkomen bewijs gehouden, ten zij het onbestaanbare van dezelve, en het tegendeel van het geen daaruit zoude moeten bewezen worden, klaarblijkelijk werd aangetoond.

Ten aanzien der boeken van makelaars, worden de regels der commerciële wetten of gebruiken gevolgd.

1236. De registers, verbalen en relasen, door openbare autoriteiten of ambtenaren van hunne handelingen of ambtsverrigtingen gehouden, kun-

kunnen nogtans tegen den geen', met denwelken zij eenige overeenkomst hebben aangegaan, geen bewijs van deze overeenkomst opleveren.

1237. Openbare registers en boeken, waarin autentieke of onderhandsche acten geregiſtreerd of overgeboekt worden, ſtrekken onverminderd het bepaalde bij artikel 1254, alleen tot bewijs van de gedane regiſtratie of overboeking.

1238. Eene autentieke acte levert, ten aanzien van de contracterende partijen, en derzelver erfgenamen of regtverkrijgenden, een volledig bewijs op van de overeenkomst, welke daarbij aangegaan is.

Wanneer echter eene zoodanige acte van valschheid wordt beſchuldigd, en bepaaldelijk daarover een expres geſchil gemoveerd en voor den regter gebragt is, wordt de uitvoering der overeenkomst, tot na de beſlisſing, opgeſchort; maar, indien het geſchil over de echtheid of valschheid der acte, ſlechts een incident van eene andere principale zaak uitmaakt, ſtaat het aan den regter vrij, om de nakoming der overeenkomst, in de questieuſe acte vervat, naar gelang der omſtandigheden, proviſioneel opteſchorten.

1239. Eene acte, het zij op eene autentieke wijze, het zij onder de hand, aangegaan, levert, ten aanzien van de partijen, een volledig bewijs op, zelfs omtrent dat gene, hetwelk daarbij als een bloot te kennen gegeven voorkomt, mits het te kennengegevene in een dadelijk verband ſtaat met de verbindtenis of beſchikking, welke bij de acte gemaakt is.

Indien het geen daarbij als een bloot te kennengegeven voorkomt geene betrekking heeft op de verbindtenis of beſchikking zelve, kan hetzelve alleen dienen tot een begin van bewijs.

1340. Bijzondere bepalingen, door ſommige der contractanten, nog nader onderling, en bij eene afzonderlijke acte gemaakt, hebben geen gevolg ten nadeele van die genen der contractanten, welke aan zoodanige afzonderlijke artikelen van overeenkomst geen deel genomen hebben.

Tweede Stuk.

Van onderhandsch geſchrift.

1241. Een onderhandsch geſchrift, hetwelk door den geen', tegen wien men zich daarop beroept, erkend is, of door de wet voor erkend gehouden wordt, levert, ten aanzien der onderteekenaars, en hunne erfgenaam of regtverkrijgenden, een volledig bewijs op, even als eene autentieke acte.

1242. Hij

1242. Hij, tegen wien men zich op een onderhandsch geschrift beroept, is verpligt zijn geschrift of naamteekening bepaaldelijk te erkennen, of te ontkennen, doch zijne erfgenamen of regtverkrijgenden kunnen volstaan met te verklaren, dat zij het schrift of de naamteekening van hunnen auteur niet kennen.

1243. Ingeval iemand zijn schrift of handteekening ontkend en ingeval zijne erfgenamen of regtverkrijgenden verklaren, het schrift of de handteekening niet te kennen, moet de verificatie daarvan in regten geschieden.

1244. Onderhandsche acten, welke wederkeerige verbindtenissen behelzen, hebben geene kracht, ten zij daarvan zoo vele oorspronkelijke acten opgemaakt, als er partijen zijn, die ieder een afzonderlijk belang hebben.

Wanneer meer personen hetzelfde belang hebben, is eene oorspronkelijke acte voor hen voldoende:

Bij elke acte moet melding gemaakt worden van het getal der oorspronkelijke acten, waarbij de verbindtenissen aangegaan zijn:

Niettemin kan hij, die, van zijne zijde, van de bij eene acte aangegane verbindtenis genot gehad heeft, zich op het verzuim der vermelding van het aantal der oorspronkelijke acten, waarbij de wederkeerige verbindtenissen aangegaan zijn, niet beroepen.

1245 Een onderhandsch briefje of belofte, waarbij iemand zich aan een' ander' verbindt, om aan denzelven eene somme gelds, of eene zaak, welke op eene bepaalde waarde kan gesteld worden, te geven; moet geheel en al geschreven worden met de hand van den geen', die het briefje of de belofte onderteekend heeft, of ten minsten moet daar onder, behalve de naamteekening, met de hand des onderteekenaars geschreven worden: *goed of goedgekeurd voor zoo veel*; moetende de somme of begrooting der te gevene zaak, waarvoor het briefje *goed of goedgekeurd wordt*, niet in cijfers, maar voluit geschreven worden:

Van deze bepaling zijn uitgezonderd de kooplieden, en dezulken die niet schrijven kunnen.

1246. Wanneer de som, welke bij de acte zelve vermeld is, verschilt van die, welke bij het daaronder, staande *bon* of bewijs van goedkeuring is uitgedrukt, wordt de verbindtenis gerekend aangegaan te zijn voor de som die de minste is; zelfs dan, wanneer de acte, mitsgaders de *bon* of blijk van goedkeuring, geheel en al geschreven is met de hand van den geen', die zich daar bij verbonden heeft, ten zij men bewijzen kan, in welk gedeelte de fout of het abuis begaan is.

 1247. De

1247. De boeken en registers der kooplieden leveren tegen personen, die geen kooplieden zijn, geen bewijs op van geleverde waren, daarbij aangeteekend; onverminderd het geen hierna omtrent bewijs door middel van den eed gezegd wordt.

1248. Boeken en registers van kooplieden leveren bewijs op tegen hén zelven; doch hij, die zich van het geen daarbij aangeteekend staat tegen hen bedienen wil, mag hetzelve niet splitsen, noch daarvan dat gedeelte afzonderen, het geen hij meent dat ten zijnen nadeele strekken zoude.

1249. Registers en papieren, particuliere aanteekeningen bevattende, leveren geen bewijs op ten voordeele van den geen', die dezelve geschreven heeft, doch dezelve leveren ten nadeele van den schrijver bewijs op:

1°. In alle die gevallen, wanneer dezelve bepaaldelijk melding van eene ontvangene voldoening maken; en

2°. Wanneer dezelve uitdrukkelijk melding maken, dat de aanteekening gedaan is, ten einde het gebrek aan bewijs, ten voordeele van den geen', ten wiens behoeve zij eene verbindtenis aanduiden, te suppleren.

1250. Het schrift, door een' schuldeischer aan den voet of ter zijde van, of achter op oorspronkelijke stukken en bescheiden, welke altijd in deszelfs bezit gebleven zijn, gesteld, levert, wanneer hetzelve tot bevrijding van den schuldenaar strekt, een volledig bewijs op, ofschoon hetzelve niet gedateerd, noch geteekend is.

Hetzelfde heeft plaats ten aanzien van het schrift, het welk een schuldeischer achter op, of ter zijde, of aan den voet van het duplicaat van eene schuldbekentenis of quitantie heeft gesteld, mits hetzelve duplicaat in handen van den schuldenaar zij.

Derde Stuk.

Van kerfstokken.

1251. Kerfstokken leveren een bewijs op tusschen personen, die gewoon zijn om de leverantien, welke zij in het klein hebben gedaan en ontvangen, door middel van dezelve te doen blijken.

Vierde Stuk.

Van kopijen van oorspronkelijke titels of bescheiden.

1252. Kopijen leveren, wanneer de oorspronkelijke titel of acte aanwe-

wezig is, geen bewijs op van het geen vervat is in den titel of acte, waarvan de vertooning altijd kan gevorderd worden.

1253. Wanneer de oorspronkelijke titels niet aanwezig zijn, leveren de kopijen bewijs op, met inachtneming van de navolgende bepalingen:

1°. De grosſen of eerst uitgegevene acten leveren, met opzigt tot autentieke acten, waarvan de minuten en protocollen door de openbare autoriteiten of notarisſen bewaard worden, een gelijk bewijs op met de minuut. Ook leveren een gelijk bewijs met de originele acten op alle kopijen, welke op regterlijk gezag, de partijen daarbij tegenwoordig, of daartoe behoorlijk geroepen zijnde, gemaakt zijn, of omtrent dezulken, welke gemaakt zijn in tegenwoordigheid der partijen, en met derzelver wederzijdſche goedkeuring;

2°. De kopijen, welke, zonder tusſchenkomst van het regterlijk gezag, of zonder de toeſtemming der partijen, en na de uitgifte der grosſen, naar de minuut of het oorſpronkelijke ſtuk gemaakt zijn door publieke ambtenaren of magten, bij welke de minuten bewaard worden, kunnen, ingeval de originelen verloren geraakt zijn, bewijs opleveren, als zij van ouden datum zijn;

Zij worden geacht van ouden datum te zijn, wanneer zij ouder zijn dan dertig jaren;

Doch wanneer zij minder dan dertig jaren oud zijn, kunnen zij alleen tot een begin van bewijs door geſchrifte verſtrekken;

3°. Wanneer de kopijen, die naar de minuut eener acte gemaakt zijn, niet zijn vervaardigd door den notaris of regter, voor wien de acte gepasſeerd is, noch door de publieke autoriteit, die, bij overlijden of afſtand van den notaris, met de bewaring van deszelfs protocollen belast is, kunnen dezelve, hoe oud ook van datum, nimmer anders dan tot een begin van bewijs door geſchrifte verſtrekken; en

4°. De kopijen van kopijen kunnen, naar gelang der omſtandigheden, als eenvoudige aanduidingen beſchouwd worden.

1254. De regiſtratie of overſchrijving van acten in de openbare registers kan niet dan tot een begin van bewijs door geſchrifte verſtrekken, en daartoe zelfs is het noodig:

1°. Dat het zeker is, dat alle de minuten van den notaris of het geregt, over dat jaar, waarin de geregiſtreerde acte blijkt, gepasſeerd te zijn, verloren zijn geraakt, of dat bewezen wordt, dat de minuut van deze acte door een bijzonder toeval verloren is gegaan; en

2°. Dat geene grosſen of autentieke kopijen, volgens het eerſte lid van het naast voorgaande artikel opgemaakt, voorhanden zijn. Bei-

Beide deze omstandigheden zamenloopende, en het bewijs door getuigen toegelaten wordende, moeten de genen, die als getuigen over de acte gestaan hebben, deswegens, indien zij nog in leven zijn, gehoord worden.

Vijfde Stuk.

Van schriftelijke erkentenissen en confirmatien.

1255. Wanneer iemand schriftelijk erkent eene acte gepasseerd te hebben, doet dit geschrift de verpligting tot het vertoonen van de oorspronkelijke acte geenszins ophouden, ten zij hare inhoud daarbij bepaaldelijk opgegeven wordt; hebbende het geen daarin meerder of anders dan in den oorspronkelijken titel voorkoomt, geen gevolg hoegenaamd.

1256. De acte, waarbij eene verbindtenis, tegen welke vernietiging of rescisie verzocht worden kan, bevestigd of bekrachtigd wordt, is niet van waarde, ten zij daarin de hoofdzakelijke inhoud der verbindtenis, als mede de reden, waarvan vernietiging of rescisie gevraagd zoude kunnen worden, en het oogmerk om het gebrek, waarop het verzoek van vernietiging of rescisie gefundeerd zoude kunnen worden, te verbeteren, vermeld worden:

De bevestiging, bekrachtiging of vrijwillige nakoming, in den vorm en ten tijde door de wet vereischt, gedaan, wordt gerekend voor een' afstand der hulpmiddelen en exceptien, waarvan men anderzins tegen eene acte had kunnen gebruik maken, onverminderd het regt van derden.

1257. Een donateur kan door geene confirmatie de gebreken eener schenking of donatie, die nietig in den vorm is, verbeteren, maar is verpligt om eene nieuwe donatie, in wettigen en behoorlijken vorm, daartestellen.

1258. Wanneer nogtans de erfgenamen of regt verkijgenden van den donateur de door denzelven gedane schenking bevestigen of vrijwillig nakomen, worden deze bevestiging, bekrachtiging of vrijwillige nakoming, gehouden voor eenen afstand van de bevoegdheid, om zich tegen de donatie op gebreken in de vorm, of op eenige andere exceptien, te beroepen.

Tweede Afdeeling.

Van bewijs door getuigen.

1259. Van alle zaken, de som of de waarde van honderd-en-vijftig guldens te bovengaande, moet, zelfs vrijwillige bewaarnemingen niet

niet uitgezonderd, eene autentieke of onderhandsche acte worden gemaakt, en wordt geen bewijs hoegenaamd door getuigen toegelaten, van het geen boven of tegen den inhoud der acte gevorderd wordt, of van het geen men beweert, voor, ten tijde, en na het maken der acte, gezegd te zijn; zelfs dan niet; wanneer over eene som of waarde, honderd-en-vijftig guldens of daarenboven bedragende, waarvan men verkozen heeft een schriftelijk bewijs te maken, gehandeld wordt.

Alles onverminderd het bepaalde bij de wetten, de commercie betreffende.

1260. Wanneer, behalve het kapitaal, ook intressen gevorderd worden, en dezelve, met het kapitaal vereenigd, de som van honderd-en-vijftig guldens te boven gaan, is de regel, bij het laatst voorgaand artikel vastgesteld, hierop mede toepasselijk.

1261. Iemand eene vordering, de honderd-en-vijftig guldens te boven gaande, gedaan hebbende, kan niet meer tot het bewijs door getuigen toegelaten worden, al ware het, dat hij zijne primitive vordering tot die som verminderde.

1262. Het bewijs door getuigen wordt, zelfs in geval van eene vordering, welke honderd-en-vijftig guldens of daar beneden bedraagt, niet toegelaten, wanneer uitgemaakt is, dat de gevorderde som het overschot of een gedeelte eener grootere inschuld is, welke niet bij geschrift bewezen wordt.

1263. Indien iemand bij dezelfde instantie verscheiden vorderingen doet, voor welke hij geen' schriftelijken titel heeft, en die te zamen gevoegd meer dan de som van honderd-en-vijftig guldens bedragen, wordt het bewijs door getuigen niet toegelaten, zelfs niet wanneer hij beweert, dat de schulden uit verschillende oorzaken gesproten, en op verschillende tijden gemaakt zijn; ten ware het regt van vordering, door erfvolging, donatie, als anderzins, van verschillende personen afkomstig mogt zijn.

1264. Alle vorderingen, uit kracht van welken titel ook, die door geschrift niet volledig bewezen worden, moeten bij een' en denzelfden eisch worden gedaan; zijnde de schuldeischer daarna in zijne andere vorderingen, van welke geen schriftelijk bewijs aanwezig is, niet ontvankelijk.

1265. De hier voren gemelde bepalingen lijden uitzondering, wanneer een begin van bewijs door geschrift aanwezig is:

Men noemt *een begin van bewijs door geschrift* alle schriftelijke acten, die voortgekomen zijn van den genen, tegen wien eene vordering ge-

daan wordt, of dan den genen, dien hij vertegenwoordigt, en welke de geallegeerde zaak waarschijnlijk maken.

1266. Ook lijden de opgegevene regelen uitzondering, wanneer een schuldeischer buiten staat geweest is, om zich een schriftelijk bewijs der verbindtenis, welke ten zijnen behoeve aangegaan is, te bezorgen.

Deze tweede uitzondering is toepasselijk:

1°. Op verbindtenissen, die uit quasi-contracten, en uit delicten en *quasi-delicten* ontstaan;

2°. Op bewaargeving uit noodzaak, bij gelegenheid van brand, instorting van gebouwen, oproer of schipbreuk, en op bewaargeving, welke door reizigers, in de herbergen waar zij hun verblijf houden, gedaan wordt; alles naar gelang der qualiteit van den persoon, en de omstandigheden der zaak;

3°. Op de verbindtenissen, welke bij onvoorziene toevallen, waarbij men geene schriftelijke acte heeft kunnen maken, aangegaan zijn; en

4°. Ingeval een schuldeischer den titel, welke hem tot schriftelijk bewijs dienen moest, ten gevolge van een toeval, dat onvoorzien is, en van hooger hand komt, verloren heeft.

1267. In de gevallen, waarin het bewijs door getuigen niet is uitgesloten, moet hetzelve, om volkomen te zijn, bestaan in eene overeenstemmende en beëedigde verklaring, van ten minsten twee onbesprokene en bevoegde personen, van het geen zij zelve gezien, gehoord, en ondervonden hebben.

1268. Onbevoegde getuigen zijn:

Allen, die door eenig ziels- of ligchaams-gebrek verhinderd worden, om van de zaak goede wetenschap te hebben, of die hunne wetenschap niet op eene ontwijfelbare wijze kunnen te kennen geven;

Alle personen, welke beneden de achttien jaren oud zijn;

Alle meineedigen, eerloozen, of die zich tot het geven van getuigenis hebben laten omkoopen, of eenige belooning hebben ontvangen of doen toezeggen;

Allen, die tot de personen, voor of tegen welke het getuigenis dienen moet, in zoodanige betrekking staan, dat zij niet als onpartijdig kunnen beschouwd worden, als daar zijn echtgenooten, bloedverwanten en aanbestaanden, voogden, curateuren en pupillen, onderling, persoonlijke vijanden, en gebroodde bedienden;

Allen, die bij de zaak regtstreeks of zijdelings belang hebben; en

Allen, die in dezelfde zaak eene der partijen als practizijns bediend hebben, of bediend hebben; en.

1269. Het

1269. Het getuigenis van perſonen, welker onbevoegdheid niet volſtrekt, maar enkel betrekkelijk is, kan evenwel door den regter, in zaken die niet wel voor ander bewijs vatbaar zijn, en naar aanleiding der omſtandigheden, zoo veel of weinig in aanſchouw worden genomen, als hij, na eene onzijdige overweging van de geheele toedragt der zaak, in gemoede oordeelt te behooren.

1270. In het algemeen is elk gehouden om, daartoe geroepen zijnde, getuigenis der waarheid te geven.

1271. Van de verpligting tot het geven van getuigenis der waarheid worden vrijgeſteld:

Allen, die volſtrekt onbevoegde getuigen zijn.

Bloedverwanten en nabeſtaanden, in de op- en nedergaande linie, echtgenoten, broeders of zusters, en derzelver kinderen, voogden, curateuren en pupillen, in zaken rakende zoodanige perſonen, tot welke zij in eene der genoemde betrekkingen ſtaan;

Allen, die bij de zaak regtsſtreeks, of een aanmerkelijk zijdelingsch belang hebben; en

Allen, die in dezelve zaak eene der partijen als practizijns bedienen of bediend hebben.

1272. Wanneer een getuige door den dood is verhinderd geworden, zijne, onder preſentatie van eede, afgelegde verklaring te beëedigen, zal de regter op dezelve zoodanig regard kunnen ſlaan, als hij, naar gelang der omſtandigheden, zal bevinden te behooren.

1273. In het algemeen moet de regter met de meeste naauwkeurigheid nagaan, of ook de getuigen eenige beweegredenen hebben, om de zaak op deze of gene wijze voor te dragen, en moet voorts uit de levenswijze, de zeden, den ſtand der getuigen, hunne wijze van voordragt, en alle andere omſtandigheden, derzelver geloofwaardigheid beoordeelen.

Derde Afdeeling.

Van preſumtien of vermoeden.

1274. Preſumtien zijn gevolgtrekkingen, welke de wet of de regter uit eene bekende tot eene onbekende zaak afleidt.

Eerſte Stuk.

Van wettelijke preſumtien.

1275. *Wettelijke preſumtie* is een zoodanig vermoeden, hetwelk door

eene speciale wet met zekere handelingen, daden of omstandigheden verbonden wordt.

De zoodanige zijn:

1°. De handelingen, welke uit hoofde van haren aard en hoedanigheid, gepresumeerd worden in fraude van de wet te zijn, en daarom door dezelve nietig en van onwaarde verklaard worden;

2°. De gevallen, in welke de wet verklaard, dat de eigendom of bevrijding uit zekere bepaalde omstandigheden wordt afgeleid;

3°. Het gezag, hetwelk de wet aan een regterlijk gewijsde geeft; en

4°. De kracht, welke de wet aan de erkenteuis van ééne der partijen, of aan deszelfs eed toekent.

1276. Het gezag van een regterlijk gewijsde werk niet, dan ten aanzien van dat geen, het welk het onderwerp van het regtsgeding heeft uitgemaakt:

Om daar uit eenig gevolg afteleiden, is het noodig, dat de zaak, welke geeischt wordt, dezelfde is; dat de eisch op dezelfde schuldoorzaak berust, en tusschen dezelfde partijen; en over en weder in dezelfde qualiteiten, behandelt wordt.

1277. Eene wettelijke presumtie ontslaat den geen', in wiens voordeel dezelve is, van alle bewijs.

Geen bewijs wordt tegen eene wettelijke presumtie toegelaten, ingeval de wet, op grond van zoodanige presumtie, zekere bepaalde handelingen nietig verklaard, of den regtsingang op dezelve weigert, ten zij de wet zelve het tegenbewijs mogt vrijgelaten hebben, en onverminderd het geen omtrent den geregtelijken eed en judiciele confessie bepaald wordt.

Tweede Stuk.

Van presumtien, die niet door de wet daargesteld worden.

1278. Presumtien, die niet door de wet worden daargesteld, worden overgelaten aan het verlicht oordeel en doorzigt van den regter welke geene andere in aanschouw moet nemen, dan die gewigtig, naauwkeurig, bepaald en eenstemmig zijn; en zulks nog alleenlijk in die gevallen, waarin de wet het bewijs door getuigen toelaat; ten ware tegen eene handeling, uit hoofde van kwade trouw of bedrog, werd opgekomen.

Vierde Afdeeling.

Van confessie of bekendtenis.

1279. Een confessie of bekentenis is of *judicieel* of *extrajudicieel*.

1280. Op-

1280. Op eene extra-judiciele bekentenis, die alleen met woorden geschied is, kan men zich niet beroepen in zaken, in welke geen bewijs door getuigen toegelaten wordt.

1281. Judiciele confessie is eene bekentenis, welke de partij, of zijn speciaal gemagtigde, voor den regter aflegt:

Zij levert een volledig bewijs op tegen den geen', die dezelve afgelegt heeft, doch zij mag niet in zijn nadeel gesplitst worden:

Judiciele confessie mag niet herroepen worden, ten zij men bewijst, dezelve ten gevolge van eene onkunde of dwaling omtrent daden of omstandigheden gedaan te hebben:

Zij mag niet herroepen worden onder voorwendsel van eene onkunde of dwaling omtrent het regt.

Vijfde Afdeeling.

Van den eed.

1282. De Judiciele eed is van tweederlei aard:

1°. Die, welke door de eene partij van de andere gevergd wordt, om daaraan de beslissing der zaak overtelaten, en *decisoir* of *beslissend* genoemd wordt; en

2°. Die, welke door den regter aan eene der beide partijen, ambtshalve, wordt opgelegd.

Eerste Stuk.

Van den beslissenden eed.

1283. Delatie van den beslissenden of dicisoiren eed kan, over welke soort van geschillen dit ook zijn moge, gedaan worden.

1284. Deze eed kan niet gevergd worden dan omtrent eene daad, welke persoonlijk verrigt is, door den geen' aan wiens eed de beslissing wordt overgelaten.

1285. Dezelve kan in iederen staat van het proces gevergd worden, zelfs dan, wanneer geenerlei begin van bewijs, het zij voor den eisch, het zij voor de exceptie of verdediging, voorhanden is.

1286. Indien hij, aan wiens eed de beslissing van eene zaak overgelaten is, weigert den gevergden eed aantenemen en afteleggen, of de zaak wederkeerig te laten aan den eed der wederpartij, moet aan hem of, ingeval dat de wederpartij, aan wiens eed de beslissing der zaak wederkeerig overgelaten is, weigert denzelven aantenemen of afteleggen, moet aan dezen deszelfs eisch of exceptie ontzegd, of dezelve

met betrekking tot zijne gedane verdediging in het ongelijk gesteld worden.

1287. Wanneer de daad, omtrent welke de eed gevergd wordt, niet de daad is van beide partijen, maar zuiver personeel is aan dien geen', aan wiens eed de beslissing wordt overgelaten, mag die beslissing niet wederkeerig aan den eed der wederpartij gelaten worden.

1288. Wanneer hij, van wien de beslissende eed is gevergd, of hij, aan wiens eed de beslissing wederkeerig is overgelaten, den eed aangenomen en afgelegd heeft, wordt aan de tegenpartij niet toegelaten, de valschheid van dezen eed te beweeren.

1289. Die den beslissenden eed van zijne wederpartij gevergd, of de beslissing aan den eed van zijne wederpartij wederkeerig overgelaten heeft, kan zijn aanbod niet weder intrekken, zoo dra de wederpartij verklaard heeft, bereid te zijn dien eed afteleggen.

1290. De eed afgelegd zijnde, levert zulks geen bewijs op, dan alleen ten voordeele of nadeele van den geen', die denzelven gevergd of overgelaten heeft, en van deszelfs erfgenamen en regt verkrijgenden:

Nogtans wordt een schuldenaar, aan wiens eed de beslissing door een' der solidaire schuldeischers is overgelaten, door het aannemen en afleggen van denzelven niet verder bevrijd, dan voor het aandeel van dien schuldeischer.

De gevergde of opgedragen eed door een' principalen schuldenaar aangenomen en afgelegd zijnde, worden daardoor ook de borgen bevrijd:

Dezelve eed, aan één' der solidaire schuldenaren gevergd of opgedragen, en door hem afgelegd zijnde, bevrijdt ook zijne medeschuldenaars:

De eed, aan den borggever gevergd of opgedragen, en door denzelven afgelegd, strekt ook ten voordeele van den principalen debiteur.

In deze twee laatste gevallen echter strekt de eed van een' solidairen medeschuldenaar, of van een' borg niet ten voordeele van de medeschuldenaars, of van den principalen schuldenaar, dan wanneer die eed omtrent de schuld zelve, en niet omtrent het bestaan der solidariteit, of van den borgtogt, gevergd of opgedragen is.

Tweede Stuk.

Van den eed, die door den regter ambtshalve wordt opgelegd.

1291. De regter is bevoegd, om aan ééne der partijen een' eed opte-

releggen, het zij om daar van de beslissing der zaak te doen afhangen, het zij om daar door de hoegrootheid der te vallene condemnatie te bepalen.

1292. De regter mag echter den eed, het zij met opzigt tot den eisch, of tot de exceptie of verdediging, ambtshalve, niet opleggen, dan onder de twee navolgende bepalingen:

1°. Dat de eisch, exceptie of verdediging niet volledig bewezen zij; en

2°. Dat dezelve niet ten eenenmale onbewezen zij:

Buiten deze twee gevallen, moet de regter den eisch zuiver en eenvoudig toewijzen of ontzeggen.

1293. Wanneer de regter aan ééne der partijen den eed ambtshalve opgelegd heeft, mag deze de beslissing der zaak niet wederkeerig aan den eed der wederpartij overlaten.

1294. De eed tot bepaling der waarde of begrooting van de geëischte zaak mag dan alleen door den regter opgelegd worden, wanneer het niet mogelijk is om die waarde op eene andere wijze te berekenen:

De regter moet zelfs, ingeval hij een' eed tot bepaling der waarde of begrooting van eene geëischte zaak oplegt, eene zekere bepaalde som als een maximum vaststellen, tot het beloop van welke de eischer op zijn' eed zal geloofd worden.

Algemeene bepaling omtrent het bewijs.

1295. De algemeene regelen nopens het bewijs door geschrift, door getuigen, door presumtien, door bekendtenis of confessie, en door den eed, in dit zesde hoofdstuk voorgeschreven, zijn toepasselijk op alle burgerlijke handelingen, met uitzondering alleen van de zoodanige, welke op eene bijzondere wijze moeten bewezen worden, of waaromtrent, achtervolgens het geen dienaangaande meer bijzonder, bij de behandeling van elk dier onderwerpen, in dit wetboek is bepaald en vastgesteld, sommige soorten van bewijs niet worden toegelaten.

DERDE TITEL.

Van verbindtenissen buiten overeenkomst.

1296. Zekere verbindtenissen ontstaan zonder eenige voorafgegane overeenkomst, noch van de zijde van den geen', die zich verbindt, noch van de zijde van den geen', ten wiens behoeve de verbindtenis geschiedt:

Som-

Sommige derzelve worden alleenlijk daargesteld uit krachte van de wet; andere vloeijen voort uit eene personele daad van den geen', die daar door verbonden wordt:

De eerste zijn zoodanige verbindtenissen, welke tegen iemands wil aangegaan worden, als tusschen naburige eigenaars, of de verbindtenissen van voogden en andere administrateurs, welke de hen opgedragen voogdij of administratie niet weigeren kunnen:

De laatste voortvloeijende uit de personele daad van den geen, die daar door verbonden wordt, ontstaan of uit quasi-contracten, of uit delicten of quasi-delicten, en maken het onderwerp van dezen titel uit.

Eerste Hoofdstuk.

Van quasi-contracten.

1297. *Quasi contracten* zijn iemands loutere vrijwillige daden, waar uit eene verbindtenis ontstaat, ten behoeve van een' derden, en somtijds eene wederkeerige verbindtenis van beide partijen.

1298. Wanneer men vrijwillig eens anders zaak, met of zonder deszelfs weten, waarneemt en verrigt, verbindt men zich daar door stilzwijgende, om met die beheering voort te gaan, en dezelve te volbrengen, tot dat de eigenaar in staat is om in die zaak zelve te voorzien; dusdanig een moet zich ook met al dat geen belasten, het welk tot die zaak betrekkelijk is.

Hij onderwerpt zich aan alle de verpligtingen, welke hij zoude moeten hebben nagekomen, indien hij bij eene uitdrukkelijke lastgeving was gemagtigd geweest.

1299. Hij is verpligt met die beheering voort te gaan, zelfs dan, wanneer de eigenaar komt te overlijden, vóór dat de zaak ten einde gebragt is, en zelfs tot tijd en wijle de erfgenaam daaromtrent zelf voorziening doen kan.

1300. Hij is gehouden omtrent die beheering de pligten van een goed huisvader te vervullen; niettemin kan de regter de kosten, schaden en interessen, die door de schuld of nalatigheid van zoodanig iemand mogten veroorzaakt zijn, modereren, naar gelang der omstandigheden, welke denzelven tot die beheering bewogen hebben.

1301. De geen, wiens belangen door een' ander' behoorlijk zijn waargenomen, is verpligt, om de verbindtenissen, door den onderwinder in zijn' naam aangegaan, te vervullen, denzelven schadeloos te houden wegens alle personele, door hem aangegane verbindtenissen, en

en aan denzelven zijne nuttige of noodzakelijke uitschotten terug te geven.

1302. Die, bij vergissing of met zijn weten, iets ontvangt hetwelk hem niet verschuldigd is, is verpligt om hetzelve terug te geven aan den geen', van wien hij het onverschuldigd ontvangen heeft.

1303. Wanneer iemand, die bij vergissing meent de schuldenaar te zijn, eene wezenlijk bestaande schuld heeft voldaan, heeft dezelve het regt om het betaalde van den schuldeischer terug te vorderen:

Niettemin houdt dit regt op, wanneer de schuldeischer de schuldbekentenis ten gevolge van die betaling vernietigd heeft; behoudens in dat geval het verhaal van den geen', die betaald heeft, op den wezenlijken schuldenaar.

1304. Wanneer aan de zijde van den geen', die de betaling ontvangen heeft, kwade trouw heeft plaats gehad, is dezelve gehouden tot teruggave; zoo van het kapitaal, als van de interessen of vruchten, gerekend sedert den dag der voldoening.

1305. Indien het onverschuldigd ontvangene een onroerende, of roerend ligchaamelijk goed is, is hij, die hetzelve ontvangen heeft, verpligt, dat goed in natura, indien hetzelve nog in wezen is, of de waarde daar van, indien het door zijn toedoen vergaan of verminderd is, terug te geven.

Hij is zelfs aansprakelijk voor toevallig verlies, indien hij het goed e)kwader trouw ontvangen heeft.

1306. Die iets, het welk onverschuldigd is, ter goeder trouw ontvangen en hetzelve verkocht heeft, behoeft niets anders dan den koopprijs terug te geven.

1307. Hij, aan wien eene zaak is teruggegeven, moet zelfs aan den geen', die de zaak ter kwader trouw bezeten heeft, die noodzakelijke en nuttige uitgaven vergoeden, welke tot behoud der zaak gedaan zijn.

1308. Minderjarigen, iets onverschuldigd ontvangen hebbende, zijn alleen tot de teruggave gehouden, voor verre zij door die ontvangst verrijkt zijn.

1309. Eene verbindtenis uit quasi-contract heeft ook plaats tusschen de genen, die, zonder voorafgaande overeenkomst, eenige zaak gemeenschappelijk bezitten.

1310. De regten en verpligtingen der deelgenooten staan over het algemeen gelijk met die gene, welke uit kracht van societeit stand grijpen.

1311. Ieder deelgenoot mag nogtans over zijn aandeel beschikken

Lll naar

naar welgevallen, ook door hetzelve aan een' ander' te vervreemden.

1312. Ieder deelgenoot heeft het regt, om ten allen tijde scheiding van deze gemeenschap te vorderen.

Tweede Hoofdstuk.

Van delicten of quasi-delicten.

1313. Alle daden, hoedanig en van welken aard ook, waar door aan een' ander' schade toegebragt wordt, stellen den geen', door wiens schuld of verzuim de schuld veroorzaakt is, in de verpligting om dezelve te vergoeden.

1314. Een ieder is dienvolgende verantwoordelijk, niet alleen voor de schade, welke hij door zijne daad, maar ook voor die, welke hij door zijne nalatigheid of onvoorzigtigheid veroorzaakt heeft.

1315. Men is niet alleen verantwoordelijk voor de schade, welke men door zijn eigen daad veroorzaakt, maar ook voor die, welke veroorzaakt wordt door de daad van personen, voor welke men aansprakelijk is, of door zaken, welke men onder zijn opzigt of beheering heeft.

Derhalve zijn aansprakelijk:

De vader, en bij deszelfs overlijden de moeder, voor hunne minderjarige kinderen, die bij hen inwonen;

De meester voor hunne dienstboden, en de genen, welke zij in hun werk hebben;

De onderwijzers en werkbazen voor hunne leerlingen en kweekelingen, gedurende den tijd dat dezelve onder hun toezigt staan;

Deze verantwoordelijkheid heeft geen plaats, wanneer de vader, de moeder, de meester, de onderwijzers of werkbazen kunnen bewijzen, dat zij de daad, voor welke zij aansprakelijk zouden zijn, niet hebben kunnen beletten.

1316. De eigenaar van een beest, of de geen, die hetzelve in zijn' dienst heeft, is verantwoordelijk voor de schade door het beest veroorzaakt; het zij hetzelve dadelijk onder zijn opzigt of bewaring, dan wel verdwaald, ontsnapt of doorgegaan zij, voor zoo verre hij door zijne schuld of nalatigheid daartoe aanleiding heeft gegeven.

1317. De eigenaar van een gebouw is verantwoordelijk voor de schade, veroorzaakt door de geheele of gedeeltelijke instorting van het gebouw, indien hetzelve door gebrek aan behoorlijk onderhoud te weeg is gebragt.

1318. Een

1318. Een doodslag, moedwillig of door schuld of onvoorzigtigheid gepleegd, verpligt den doodslager om aan de weduwe of kinderen, die door des nedergeslagenen arbeid plegen onderhouden te worden, te doen vergoeding van schade en winstderving, welke vergoeding door den regter, naar gelang van personen en omstandigheden, zal moeten begroot worden.

1319. Tot deze vergoeding zijn gehouden allen, die aan den doodslag mede handdadig geweest zijn, schoon men niet juist kan aantoonen, wie van hen den doodslag heeft toegebragt.

1320. Kwetsing, of verminking aan eenig deel van het ligchaam, geeft aan den gewonden het regt om te vorderen vergoeding van het meesterloon, en van de schade en winstderving daar door aan hem toegebragt, de pijn en smert en ontsiering van het ligchaam daar onder gerekend, het geen door den regter, naar gelang van den persoon en de omstandigheden, begroot wordt.

Die door eene verzameling van verscheiden personen gewond is, en niet bepaaldelijk kan aanwijzen den geen' die hem de wonde toegebragt heeft, is geregtigd om vergoeding te vragen van allen, welke tot de verzameling behoord hebben.

1321. Doodslag of kwetsing uit noodweer, of bij onvermijdelijk toeval, geven geen regt om vergoeding te vorderen.

1322. Die door woorden, geschriften of dadelijkheden iemands eer beleedigt, is, behalve tot het vergoeden van schade, ook gehouden, de injurie of aangedanen hoon honorabel te beteren.

1323. De verpligting, tot betering van eer, rust mede niet alleen op den dader der injurie, maar ook op de genen, die de uitvoering der injurie hebben aangeraden of bevolen, of in eenigerhande opzigte daartoe behulpzaam geweest zijn.

1324. Het regt om betering van eer te vorderen komt toe, niet alleen aan den geen', die regelregt beleedigd is, maar ook aan die genen, die zich door de aangedane injurie zijdeling voor beleedigd kunnen houden; bij voorbeeld:

De vader van eenen minderjarigen zoon, de man van eene getrouwde vrouw, wanneer aan dien zoon of die vrouw eene injurie is aangedaan.

1325. Nooit heeft de actie tot betering der injurie plaats, ten zij dezelve aangedaan is met oogmerk om te beleedigen; dit oogmerk wordt beweezen of uit den aard der daad zelven, die geene andere uitlegging gedoogt, of uit de omstandigheden, welke de daad vergezeld hebben.

1326. Betering van injurie bestaat daarin, dat de injuriant aan den beleedigden in het openbaar voor den regter verzoekt om vergiffenis, met verklaring, dat hij berouw heeft van het gebeurde, en belooft en aanneemt, zich voortaan daar van te zullen wachten, en eindelijk verklaart, dat hij den geïnjurieerden houdt voor een' man van eer, op wiens gedrag hij niets te zeggen weet; kunnende nogtans de regter, naar den aard en meerdere of mindere kwaadaardigheid der aangedane beleediging, de uitdrukkingen en de wijze, op welke de betering geschieden moet, zoodanige andere rigting geven, als hij oordeelt te behooren.

1327. De waarheid der gedane verwijting, mits behoorlijk bewezen zijnde, verschoont wel van de recantatie, of verklaring, dat men den beleedigden houdt voor een' man van eer, op wiens gedrag men niets te zeggen weet, doch verschoont niet van de verdere betering der injurie, die met een blijkbaar oogmerk om te beleedigen geschied is.

1328 De actie tot betering der injurie eindigt:

1°. Door den dood van den beleediger;

2°. Door gedane kwijtschelding, het zij uitdrukkelijk; bij aangegaan verdrag of transactie, het zij stilzwijgende, door het plegen van zulke daden, die met het voornemen om betering van eer te vorderen niet kunnen worden overeengebragt;

3°. Door het geven van gepaste en behoorlijke voldoening door den beleediger aan den beleedigden, het zij uit eigene beweging, het zij na dat de beleedigde verklaard heeft, zich de injurie aantetrekken; en

4°. Door verloop van een jaar, te rekenen van den dag af dat de injurie gepleegd is, indien de actie tot betering niet binnen dien tijd met der daad is geïnstitueerd geworden.

VIERDE TITEL.

Van het huwelijks-contract en de wederzijdsche regten der echtgenooten.

1329. De bepalingen, het huwelijks-contract en de wederzijdsche regten der echtgenooten betreffende, zijn behandeld bij den titel van *het huwelijk.*

VIJFDE TITEL.

Van donatie of schenking.

1330. *Donatie* is eene handeling, waarbij iemand uit milddadigheid iets onherroepelijk afstaat, ten behoeve van een' ander', die het geschonkene aanneemt.

1331. Om

1331. Om donatien te kunnen doen of aannemen, is het noodig, dat de donateur het vrije beheer van zijne goederen, en het vermogen om te contracteren heeft; als mede dat den donataris door de wet niet verboden wordt de schenking aantenemen.

1332. Voogden of curateuren mogen, in hunne qualiteit, geene donatie doen.

1333. Echtelieden mogen aan elkander geene donatie doen.

Alle gesimuleerde donatien, onder welke benaming of titel, dezelve ook geschieden, als mede alle donatien, welke door tusschenkomst van intermediaire personen plaats hebben, zijn nul en van onwaarde.

1334. Voor donatien door tusschenkomst van intermediaire personen worden gehouden dezulke, welke door een' der echtgenooten aan het kind of de kinderen van den anderen echtgenoot, in een vorig huwelijk verwekt, gedaan worden; alsmede die, welke gedaan worden door een' der echtgenooten aan de ouders van den anderen echtgenoot, dewelke ten tijde der donatie de vermoedelijke erfgenaam van deze zijne ouders was; en deze handeling wordt ook dan zelfs voor eene donatie door tusschenkomst van een intermediair persoon gehouden, wanneer de bedoelde echtgenoot zijne ouders niet overleefd mogt hebben.

1335. Donatien, tusschen echtelieden regelregt en niet gesimuleerd gedaan, en staande huwelijk niet herroepen zijnde, worden door den dood van den donateur, mits de donataris als dan nog in leven is, bekrachtigd, even als of zij van den beginne af deugdelijk en wettig geweest waren.

Zij worden gehouden voor herroepen, wanneer echtscheiding plaats heeft, en wanneer de donateur het geschonkene vervreemd, of bij testament aan een ander gemaakt heeft.

1336. Donatien kunnen alleen bevatten goederen, die de donateur dadelijk bezit; indien de donatie ook toekomstige goederen bevat, is dezelve ten dien opzigte krachteloos.

1337. Geene acte van donatie van roerende goederen is van waarde, ten ware die goederen zijn getauxeerd, en de staat of inventaris dier getauxeerde goederen door den donateur en donataris, of die voor denzelven de donatie aanneemt, geteekend en aan de acte van donatie geannexeerd zij.

1338. Donatien van onroerende goederen, of van daaruit voorkomende voordeelen, mogen niet gedaan worden ten behoeve van steden, dorpen, godsdienst-gemeenschappen, armen-inrigtingen, gods-

huizen, weeshuizen, en andere geoorloofde gemeenschappen of gestichten, dan alleen na bekomene autorisatie van den Koning.

1339. Alle acten van donatie, onder de hand gepasseerd, zijn krachteloos.

1340. Geene donatie is van waarde, of zij moet door den donataris, of door iemand tot dat einde bijzonderlijk door hem gemagtigd, worden aangenomen; zonder onderscheid, of die aanneming gedaan wordt bij de acte zelve, of bij eene posterieure acte, mits deze mede niet onder de hand gepasseerd zij.

1341. Donatiën, eenmaal wettig gedaan zijnde, zijn onherroepelijk; en de donataris heeft, uit krachte van dezelve, eene personele actie tegen den donateur, om hem door levering of overdragt in het bezit van den eigendom van het gedonateerde te stellen.

1342. De bepaling van onherroepelijkheid, bij het naastvoorgaand artikel vastgesteld, lijdt echter uitzondering, wanneer de voorwaarden, onder welke de donatie gedaan is, niet vervuld zijn; alsmede in geval van ondankbaarheid van den donataris, en in het geval, dat aan den donateur naderhand kinderen geboren, of onechte kinderen door denzelven gelegitimeerd zijn.

1343. Bijaldien eene donatie herroepen wordt wegens het onvervuld blijven der bedongene voorwaarden, moet het geschonkene aan den donateur teruggegeven worden, vrij van alle lasten en hijpotheken, waarmede de donataris dat goed mogt bezwaard hebben, en oefent de donateur tegen derden, die het geschonken goed, wanneer hetzelve onroerend is, onder zich hebben, hetzelfde regt uit, het geen hij tegen den donataris zelven zoude hebben doen gelden.

1344. Geene donatie kan uit hoofde van ondankbaarheid, worden herroepen, dan in de navolgende gevallen:

1°. Indien de donataris lagen gelegd heeft op het leven van den donateur;

2°. Indien hij zich tegen den donateur aan merkelijke mishandelingen schuldig gemaakt heeft; en

3°. Indien hij den donateur levens-onderhoud geweigerd heeft.

1345. Donatie wordt, uit hoofde van het onvervuld blijven eener bedongene voorwaarde, of van ondankbaarheid, nimmer van zelve voor herroepen gehouden, maar moet de herroeping uitdrukkelijk en binnen den bij de wet bepaalden tijd geschieden.

1346. De herroeping wegens ondankbaarheid moet gedaan worden binnen 's jaars, gerekend van den dag, dat de daad, welke door den do-

donateur aan den donataris te laste gelegd wordt, geschied is, of ter kennisse van den donateur gekomen is.

De actie tot herroeping kan niet geinstitueerd worden door den donateur, tegen de erfgenamen van den donataris, noch door de erfgenamen van den donateur, tegen den donataris zelven, ten ware, in het laatste geval, de actie bij het leven van den donateur reeds aanhangig was, of wel, dat hij overleden mogt zijn binnen het jaar, waarin de daad bedreven was.

1347. Vervreemding van het geschonkene, door den donataris gedaan, en hijpotheken, en andere reële lasten, waarmede hij hetzelve mogt bezwaard hebben, blijven van waarde, niettegenstaande herroeping ter zake van ondankbaarheid; blijvende niettemin de donataris gehouden, de waarde van het vervreemde of bezwaarde terug te geven, berekend naar den tijd, waarop die herroeping gedaan is, met de vruchten van dien, van den dag der herroeping af.

1348. Huwelijksgiften kunnen niet herroepen worden uit hoofde van ondankbaarheid.

1349. Wanneer de donateur, ten tijde der donatie, geene kinderen of andere descendenten in leven hebbende, aan hem naderhand, het zij bij zijn leven, of zelfs na zijnen dood, een kind geboren wordt, of dat bij zijn leven een door hem in onecht verwekt kind gelegitimeerd is, wordt de bevorens gedane donatie door de wet zelve herroepen; en zulks hoedanig ook de waarde der donatie zij, en onder welke benaming of titel dezelve moge zijn geschied; zelf al ware de donatie mutueel of tot eenig beloonïng geschied; of al ware dezelve in eene huwelijksgift bestaande, zoo maar dezelve huwelijksgift door andere personen dan ouders en grootouders, aan de echtgenooten, of door den eenen echtgenoot aan den anderen gedaan is.

1350 De herroeping heeft zelfs dan plaats, wanneer de huisvrouw van den donateur, of donatrice, bereids zwanger was, ten tijde toen de donatie geschied is.

1351. De donatie wordt ook dan zelfs herroepen, wanneer de donataris, in het bezit van het goed zijnde, daarin door den donateur na de geboorte of legitimatie van het kind gelaten mogt zijn; doch de donataris is niet verpligt de door hem genotene vruchten te rug te geven, dan van den dag af, dat de geboorte of de legitimatie van het kind hem, bij behoorlijke acte van insinuatie, kennelijk zal zijn gemaakt; doch na dien dag vermag hij dezelve ook nimmer voor zich te behouden, al ware het dat de actie tot teruggave van het geschonkene eerst na die kennisgeving geinstitueerd was.

1352. De

1352. De goederen, geschonken bij eene donatie, welke door de wet zelve herroepen wordt, keeren terug naar den donateur, vrij van alle lasten en hijpotheken, waarmede de donataris dezelve mogt hebben bezwaard, en kunnen zelfs op geenerlei wijze verbonden blijven tot zekerheid van het huwelijksgoed van de vrouw van den donataris; het geen ook dan plaats heeft, wanneer de donatie ter begunstiging van het huwelijk van den donataris gedaan, en in de huwelijksvoorwaarde geinsereerd is.

1353. Donatien, in dier voege herroepen, kunnen niet herleven en op nieuw van kracht worden door den dood van het kind van den donateur, noch door eenige daad van bevestiging, en, indien de donateur het geschonkene weder aan denzelfden donataris geven wil, het zij vóór of na den dood van het kind, uit hoofde van wiens geboorte, of legitimatie, de herroeping geschied was, kan hij zulks niet anders doen dan bij eene nieuwe donatie.

1354. Alle bedingen of overeenkomsten, waarbij een donateur van de herroeping eener donatie, uit hoofde van geboorte of legitimatie van kinderen, dewelke daarna plaats zoude mogen hebben, heeft afgezien, zijn van onwaarde, en kunnen geen gevolg hebben.

1355. De donataris, zijne erfgenamen of regt verkrijgenden, of andere personen, die het geschonkene onder zich hebben, kunnen geene prescriptie aanvoeren, om eene donatie van kracht te doen zijn, waarvan de herroeping plaats heeft uit hoofde van geboorte of legitimatie van kinderen, dan na een bezit van dertig jaren, die niet beginnen te loopen, dan van den geboorte-dag van des donateurs laatste kind af; en zulks behoudens het geen ten aanzien van interruptie bij de wet wordt bepaald.

ZESDE TITEL.

Van koop en verkoop.

Eerste Hoofdstuk.

Van den aard en vereischten van koop en verkoop.

1356. Een contract van *koop en verkoop* is eene overeenkomst, waarbij de een zich verbindt om iets te leveren, en de andere om hetzelve te betalen.

1357. Koop wordt gehouden voor voltrokken, zoodra de kooper en verkooper het over het goed en den kooprijs met elkander eens

zijn;

zijn; schoon het gekochte nog niet geleverd, noch de koopprijs betaald is.

1358. Koop kan geschieden, of zuiver en eenvoudig, of onder eene, het zij opschortende, het zij ontbindende voorwaarde.

Koop kan ook van twee of meer zaken alternatief geschieden.

De gevolgen van koop en verkoop regelen zich in alle deze gevallen naar de algemeene grondbeginselen der contracten.

1359. Voltrokken koop heeft ten gevolge, dat het verkochte goed, roerend of onroerend, van dien tijd af, staat ten bate en schade van den kooper, ten zij anders ware bedongen.

1360. De verkooper is echter verpligt, tot de levering toe, voor de bewaring van het verkochte te zorgen; hierin verzuim plegende, stelt hij zich tot schadevergoeding aansprakelijk.

1361. Wanneer eenig goed bij getal, maat of gewigt verkocht is, en niet bij het stuk of bij den hoop, blijft hetzelve voor rekening van den verkooper, tot dat de toetelling, toemeting of toeweging, heeft plaats gehad.

1362. Een verkoop, aangegaan op dien voet, dat het verkochte alvorens zal worden geproefd, of tegen een gegeven monster vergeleken, wordt niet gehouden voor voltrokken, zoo lang de proeving of vergelijking niet gedaan, en het goed voldoende bevonden is.

1363. Iets verkocht zijnde op dien voet, dat alvorens daar van de proef zal worden genomen, wordt die koop gerekend onder eene opschortende voorwaarde aangegaan te zijn.

1364. Iemand iets belovende te koopen of te verkoopen, wordt de belofte voor eenen dadelijke koop of verkoop gehouden, wanneer namelijk beide partijen over het goed en den koopprijs het met elkander eens zijn.

1365. Wanneer de belofte tot koop en verkoop gepaard is gegaan met eenige handgift of godspenning, staat het aan elk der contracterende partijen vrij, zoodanige belofte intetrekken:

Wanneer die geen, die de handgift gegeven heeft, de belofte intrekt, verliest hij zijne handgift, en wanneer de belofte ingetrokken wordt door hem, die de handgift ontvangen heeft, is dezelve verpligt het dubbeld daar van terug te geven.

1366. De koopprijs moet zeker en door de contracterende partijen bepaald zijn, eer dat de koop voor voltrokken kan gehouden worden.

1367. De bepaling van den koopprijs kan echter aan de uitspraak van een' derden gelaten worden:

Ingeval die derde weigert, of buiten ſtaat is, om uitſpraak te doen, wordt de koop gehouden als niet geſchied.

1368. De kosten van den koop en van de levering of overdragt zijn voor rekening van den kooper en verkooper, beide ieder voor de helft, ten zij bij overeenkomst daaromtrent eenige andere bepaling gemaakt is.

Tweede Hoofdſtuk.

Wie koopen en verkoopen mogen.

1369. Allen, wien de wet zulks niet verbiedt, kunnen koopen en verkoopen.

1370. Tusſchen echtelieden kan geen koop noch verkoop beſtaan, dan in de hier navolgende gevallen:

1°. Wanneer een der echtgenooten, na geregtelijke echtſcheiding, aan den anderen echtgenoot goederen afſtaat, tot voldoening van het geen, waarop dezelve aanſpraak heeft; en

2°. Wanneer de afſtand van goederen, door den man aan de vrouw, ſtaande huwelijk, uit eene wettige oorzaak geſchiedt, gelijk als tot redintegratie van vervreemde goederen, of het wederbeleggen van penningen, wanneer omtrent die goederen of penningen geene gemeenſchap tusſchen hen plaats grijpt; behoudens echter in beide gevallen het regt van de erfgenamen der contracterende partijen, bijaldien er indirect voordeel voor ééne van dezelve in gelegen mogt zijn.

1371. Voogden mogen geene goederen hunner pupillen koopen, gemagtigden geene koopers worden van goederen, die zij gelast zijn te verkoopen, adminiſtrateurs van goederen van gemeenten, of van publieke geſtichten, mogen geene goederen koopen, die aan hunne verzorging zijn toebetrouwd. Publieke ambtenaren mogen geene nationale goederen koopen, waarvan de verkoop onder hun opzigt geſchiedt:

Het vorenſtaande verbod is ook toepasſelijk op inkoopen, dewelke niet door de voogden, gemagtigden, adminiſtrateurs en publieke ambtenaren, in perſoon, maar door tusſchenkomende of intermediaire perſonen geſchieden.

1372. Geen leden, griffiers of ſecretarisſen van geregten, of dergelijke beambten, geen exploicteurs, practizijns of notarisſen, mogen eenige procesſen, regten of actiën koopen, en door cesſie aan zich doen overdragen, waarover geſchil aanhangig is; of waarſchijnlijk aanhangig zal worden, voor de geregten, van welke zij leden of ministers zijn; of waarvoor zij postuleren, of onder het regtsgebied

van

van welke zij behooren alles op pene van nulliteit en van aan de belanghebbenden de kosten, schaden en interessen te moeten vergoeden.

Derde Hoofdstuk.

Wat verkoopbaar is.

1373. Alles, wat aan den handel der menschen is onderworpen, is verkoopbaar, wanneer geene bijzondere wetten de vervreemding van hetzelve verbieden.

1374. Verkoop van eens anders goed is nietig.

De verkooper is, ingeval de kooper niet geweten heeft, dat het verkochte aan een' ander' toebehoorde, tot vergoeding van kosten, schaden en interessen aan denzelven gehouden.

1375. Het regt tot eene erfenis van een' nog levend' persoon mag, zelfs met zijne toestemming, niet verkocht worden.

1376. Indien de verkochte zaak, ten tijde der verkooping, geheel is vergaan, is de verkoop krachteloos:

Bijaldien dezelve slechts gedeeltelijk vergaan is, staat het aan den kooper, om of den koop te laten varen, of om het overgebleven gedeelte te vorderen, tegens voldoening van zoodanigen prijs, als waarop, het door deskundigen, in evenredigheid van den voor het geheel uitgeloofden koopprijs, begroot wordt.

Vierde Hoofdstuk.

Van de pligten des verkoopers.

Eerste Afdeeling.

Algemeene bepalingen.

1377. De verkooper is gehouden duidelijk uittedrukken, waartoe hij zich verbindt.

Alle duistere of dubbelzinnige bedingen worden ten nadeele van den verkooper uitgelegd.

1378. De hoofdverpligtingen van den verkooper zijn *levering* en *vrijwaring van de door hem verkochte zaak.*

Tweede Afdeeling.

Van levering.

1379. *Levering* is de overdragt der verkochte zaak, waardoor dezelve komt in de magt en in het bezit van den kooper.

1380. De levering van onroerend goed geschiedt door opdragt, volgens het geen in art. 591 is bepaald.

1381. De levering van roerend goed geschiedt door overgifte, zoo en in dier voege als bij art. 590 is vastgesteld.

1382. De levering van onligchamelijke zaken, die enkel in een regt bestaan, heeft plaats ingevolge het bepaalde bij art. 582.

1383. Ten aanzien van de plaats, waar de levering moet geschieden, moet gevolgd worden de bepaling, vervat in art. 1156.

1384. Wanneer de verkooper, door zijn toedoen of verzuim alleen, oorzaak is, dat het verkochte op den door partijen bepaalden tijd niet geleverd wordt, heeft de kooper de keuze, of hij den koop wil vernietigd hebben, of dat hij in het bezit van het gekochte wil gesteld worden.

1385. In alle gevallen moet de verkooper de kosten, schaden en interessen dragen, bijaldien de kooper eenig nadeel lijdt, om dat het goed niet op den bepaalden tijd geleverd is.

1386. De verkooper is tot de levering van het verkochte niet gehouden, indien de kooper daarvan den prijs niet betaald, en de verkooper hem geen uitstel van betaling heeft toegestaan.

1387. Even min is hij tot de levering gehouden, al ware het, dat hij eenig uitstel van betaling verleend had, indien de kooper na den verkoop insolvent mogt geworden, of buiten crediet mogt geraakt zijn, en de verkooper overzulks gevaar loopen mogt, om den prijs van het verkochte te verliezen; ten zij de kooper hem borg voor de betaling op den bepaalden tijd stelde.

1388. Het verkochte moet geleverd worden in dien staat, waarin hetzelve zich op het ogenblik van den verkoop bevindt.

Van dien dag af behooren alle de vruchten aan den kooper.

1389. De kooper is vepligt het verkochte, met al deszelfs gevolg, mitsgaders al dat gene, hetwelk tot het aanhoudend gebruik van hetzelve behoort, te leveren.

1390. Hij is gehouden het verkochte in deszelfs geheelen omvang, zoo als het bij het koop-contract uitgedrukt wordt, te leveren, onder de hier navolgende modificatien.

1391. Indien de verkoop van eenig onroerend goed geschied is, met uitdrukking van deszelfs uitgestrektheid, grootte of inhoud, tegen bepaling van een' zekeren prijs voor de maat, is de verkooper verpligt aan den kooper, zulks begeerende, zoodanige quantiteit te leveren, als bij het contract uitgedrukt staat; doch, indien hem zulks onmoge-

lijk

lijk is, of de kooper zulks niet vordert, is hij verpligt zich met eene evenredige vermindering van den prijs te vergenoegen.

1392. Indien in het geval, bij het vorige artikel vermeld, het verkochte in deszelfs geheelen omvang, daarentegen, meer behelzen mogt, dan bij het koop-contract uitgedrukt is, heeft de kooper de keuze, om den prijs in evenredigheid te verhoogen, of om den koop te laten varen, ingeval het meerdere bestaat in een twintigste gedeelte, boven het geheel, bij den koop vermeld.

1393. In alle andere gevallen,

Het zij de verkoop van eene zekere en bepaalde zaak geschied is.

Het zij dezelve afgescheiden en afzonderlijke goederen ten onderwerp heeft,

Het zij dezelve begint met de opgaaf der maat, of met de beschrijving van het onderwerp, gevolgd door de opgaaf der maat,

Geeft de uitdrukking van de maat aan den verkooper geen regt, om, wegens overmaat, eene evenredige vermeerdering van prijs te vorderen, noch aan den kooper, om, wegens ondermaat, eene evenredige vermindering te eischen, ten ware het verschil tusschen de wezenlijke maat van het verkochte, en die, welke bij den koop uitgedrukt is, een twintigste gedeelte te veel, of een twintigste gedeelte te weinig, berekend naar de waarde der totaliteit van de verkochte zaken, bedraagt; ten zij het tegendeel hier van mogt bedongen zijn.

1394. Ingeval de kooper, volgens het voorgaand artikel, tot eene evenredige vermeerdering van prijs, wegens overmaat, mogt gehouden zijn, heeft hij de keuze, of om van den koop aftezien, of om die vermeerdering van prijs te betalen, en zulks met de interessen van dien, voor zoo verre hij het gebruik van het verkochte gehad heeft.

1395. Wanneer de kooper regt heeft om van den koop aftezien, is de verkooper verpligt, hem, behalve den prijs, zoo hij dien ontvangen heeft, terug te geven de kosten, op den koop gevallen.

1396. De actie tot evenredige vermeerdering of aanvulling van den prijs moet door den verkooper, en die tot vermindering van den prijs, of tot vernietiging van het koop-contract, door den kooper, geïnstitueerd worden binnen het jaar, te rekenen van den dag, waarop de koop aangegaan is; op pene van daarna van dit regt verstoken te zijn.

1397. Wanneer twee stukken goed bij hetzelfde contract, en voor één en denzelfden prijs verkocht zijn, met opgave van de hoegrootheid van elk, en bevonden wordt, dat het eene meer en het andere

minder in zich bevat, wordt dit verschil door middel van compensatie vereffend, en de actie, het zij tot aanvulling, het zij tot vermindering van den prijs, heeft vervolgens geen plaats, dan met inachtneming der hier voren gemaakte bepalingen.

Derde Afdeeling.

Van vrijwaring.

1398. De *vrijwaring*, waartoe de verkooper aan den kooper gehouden is, heeft hare betrekking tot twee onderwerpen, waar van het eerste is de rustige en vredige possessie der verkochte zaak, en het andere de verborgen gebreken van dezelve, of de zoodanige, die den grond tot vernietiging van den koop, of vermindering van den koopprijs, kunnen opleveren.

Eerste Stuk.

Van vrijwaring ingeval van evictie.

1399. Hoe zeer bij den verkoop geen beding omtrent de vrijwaring gemaakt zij, is de verkooper van regtswege verpligt, den kooper te vrijen en te waren tegen alle op- en aanspraak, die gemaakt wordt op het geheel, of een gedeelte van het verkochte, uit hoofde van eigendom, servituten, pand, huur of andere lasten, waarmede het verkochte goed zoude mogen zijn bezwaard, en die bij den verkoop verzwegen zijn.

1400. Door bijzondere overeenkomsten kunnen partijen deze verpligting uitbreiden of inkorten; zij kunnen zelfs in dier voege overeenkomen, dat de verkooper tot geene vrijwaring in het geheel gehouden zal zijn.

1401. Offchoon partijen bij overeenkomst bepaald hebben, dat de verkooper niet verpligt zal zijn tot eenige vrijwaring, blijft hij niettemin gehouden het verkochte goed te vrijen en te waren tegen zoodanige op- en aanspraak, welke uit eene daad, door hem zelven verrigt, voortspruit; en alle overeenkomst, dewelke deze laatste vrijwaring zoude uitsluiten, is nietig.

1402. Wanneer bedongen is, dat geene vrijwaring plaats zal hebben, is de verkooper nogtans, in geval van evictie, gehouden den koopprijs terug te geven; ten zij de kooper, ten tijde van den koop, het gevaar van evictie voorzien heeft, of ten zijnen pericule en risico het goed gekocht heeft.

1403. Wan-

1403. Wanneer vrijwaring beloofd, of dienaangaande niets bepaald is, heeft de kooper, in geval van evictie, regt om van den verkooper terug te vorderen:

1°. De koopprijs.

2°. De vruchten, ingeval hij verpligt is dezelve aan den eigenaar, die hem geëvinceerd heeft, te laten volgen;

3°. De kosten, zoo op de vordering van vrijwaring, als op de evictie gevallen; en

4°. Eindelijk, de kosten, schaden en interessen, als mede de kosten op den koop en verkoop gevallen.

1404. Wanneer de verkochte zaak, ten tijde der evictie, bevonden wordt in waarde verminderd of aanmerkelijk vervallen te zijn, het zij door de zorgeloosheid van den kooper, het zij door onvermijdelijke toevallen, is de verkooper niettemin verpligt den geheelen koopprijs terug te geven.

1405. Doch, indien de kooper voordeel genoten heeft van het geen door hem aan de waarde van het verkochte verminderd is, heeft de verkooper regt, om van den koopprijs zoo veel terug te houden, als dat voordeel bedraagt.

1406. Indien het verkochte, ten tijde der evictie, bevonden wordt in waarde toegenomen te hebben, alware het dat deze verbetering zelfs zonder toedoen van den kooper heeft plaats gehad, is de verkooper gehouden aan den kooper nog zoo veel meerder te betalen, als de gekochte doch geëvinceerde zaak boven den koopprijs waard is.

1407. De verkooper is gehouden aan den kooper terug te geven, of te zorgen dat door den geen', die de evictie doet, aan denzelven terug gegeven wordt, het geen de kooper wegens reparatien en nuttige verbeteringen aan het gekochte uitgeschoten heeft.

1408. Indien de verkooper eens anders goed, ter kwader trouw, mogt verkocht hebben, is hij verpligt aan den kooper terug te geven alle de door denzelven aan het goed gemaakte kosten, zelfs die gene, dewelke, enkel tot agrement of genoegen strekken.

1409. Indien de kooper slechts van een gedeelte van het gekochte geëvinceerd wordt, en dit gedeelte, met betrekking tot het geheel, van zoo veel belang is, dat hij den koop, zonder dat gedeelte, niet aangegaan zoude hebben, kan hij het contract van koop doen vernietigen.

1410. Wanneer, in geval van evictie van een gedeelte van het verkochte goed, de koop niet wordt vernietigd, wordt aan den kooper de

de waarde van dat gedeelte, waar van hij geëvinceerd is, terug gegeven, volgens begrooting naar de waarde van den tijd der evictie gemaakt, en niet naar evenredigheid van den geheelen koopprijs, het zij het verkochte goed in waarde vermeerderd of verminderd zij.

1411. Indien een verkocht ſtuk goed met verborgene en den kooper niet bekend gemaakte ſervituten mogt bezwaard bevonden worden, en dezelve van zoodanig belang waren, dat de kooper niet zoude kunnen geacht worden den koop te hebben willen aangaan, indien hij van dit bezwaar kennis gedragen had, kan hij de verbreking van den koop eiſchen, ten ware hij verkiezen mogt zich met eene ſchadeloosſtelling te vergenoegen.

1412. Alle andere verſchillen over het vergoeden van kosten, ſchaden en interesſen, ten behoeve van den kooper, wegens het niet nakomen van het koop-contract, moeten beſliſt worden volgens de regelen, voorkomende in den titel van *contracten of conventionele verbindtenisſen in het algemeen.*

1413. De vrijwaring ter zake van evictie houdt op, wanneer de kooper bij een gewijsde, van hetwelk geen hooger beroep valt, in cas van evictie gecondemneerd is, zonder dat dezelve vooraf zijn' verkooper tot vrijwaring heeft opgeroepen, indien de laatſte bewijst, dat er genoegzame middelen van verdediging voorhanden zouden geweest zijn, om den eisch, in cas van evictie, te doen ontzeggen.

Tweede Stuk.

Van vrijwaring wegens gebrek aan de verkochte zaak.

1414. De verkooper is verpligt tot vrijwaring wegens verborgene gebreken, die het goed ongeſchikt maken tot het gebruik waartoe het gedestineerd is, of die dat gebruik zoodanig verminderen, dat de kooper, deze gebreken gekend hebbende, het goed, of in het geheel niet, of altans niet dan voor een' minderen prijs, gekocht zoude hebben.

1415. De verkooper is ongehouden in te ſtaan voor zigtbare gebreken, welke de kooper had kunnen opmerken.

1416. De verkooper is zelfs verpligt in te ſtaan voor verborgene gebreken, waar van hij zelf onkundig was, ten ware hij bedongen had, wegens dit geval niet tot vrijwaring aanſprakelijk te zullen zijn.

1417. In de gevallen, bij artikel 1414 en 1416 vermeld, heeft de kooper de keuze, of om het gekochte terug te geven en den koopprijs

prijs wederom te nemen, of om het gekochte te houden tegen een verminderden prijs, volgens eene begrooting bij de deskundigen te maken.

1418. Bijaldien de verkooper de verborgene gebreken gekend heeft, is hij niet alleen gehouden tot teruggave van den ontvangen koopprijs, maar ook tot vergoeding van kosten, schaden en interessen.

1419. Indien de verkooper de gebreken van de zaak niet geweten heeft, is hij niet verder gehouden dan tot teruggaaf van den koopprijs, en de kosten op den koop gevallen.

1420. Indien eene verkochte zaak, welke gebreken heeft, vergaan is ten gevolge van hare slechte gesteldheid, moet de verkooper het verlies lijden, en is verpligt aan den kooper den koopprijs terug te geven, en zoodanige vergoeding te doen als in de beide laatstgemelde artikelen is vastgesteld:

Maar een verlies, bij toeval geschied, blijft voor rekening van den kooper.

1421. De kooper is verpligt zijne actie ter zake van verborgene gebreken, welke den grond tot vernietiging van den koop of vermindering van den koopprijs opleveren, zoo spoedig te institueren, als de aard der gebreken, en het plaatselijk gebruik omtrent koop en verkoop, vereischen.

1422. Deze actie heeft geen plaats in verkoopingen bij geregtelijke executie.

Vijfde Hoofdstuk.

Van de pligten van den kooper.

1423. De voorname pligt van den kooper bestaat in het betalen van den koopprijs, ten tijde en ter plaatse, bij het aangaan van den koop bepaald.

1424. Wanneer dienaangaande, bij het aangaan van den koop, niets bepaald is, is de kooper verpligt, die betaling te doen ten tijde en plaatse, waar de levering geschieden moet.

1425. De kooper is verpligt interessen van den koopprijs te betalen tot aan de voldoening toe, in de drie navolgende gevallen:

Indien zulks bij het koop-contract bedongen is;

Indien het verkochte aan hem vruchten of inkomsten oplevert;

Indien de kooper in het doen van betaling nalatig gebleven is; wordende hij voor nalatig gehouden, wanneer hij niet voldoet op den tijd, tot betaling bepaald, of wanneer hij, indien geen vaste tijd van beta-

 ling

ling bepaald is, tot betaling gesommeerd, en door die sommatie in verzuim gesteld is:

In het laatste geval beginnen de interessen te loopen, of van den bepaaltijd bij het koop-contract bepaald, of van den dag, waarop de aanneming tot betaling heeft plaats gehad.

1426. Wanneer de kooper in het bezit van het gekochte door eene hijpothecaire actie, of door eene actie in cas van eigendom, gestoord wordt, of gegronde redenen van vrees voor stoornis heeft, staat het hem vrij, de betaling van den koopprijs opteschorten, tot dat de verkooper dit bezwaar heeft doen ophouden; ten ware dezelve verkiezen mogt, cautie ten behoeve van den kooper te stellen, of ten ware er bedongen mogt zijn, dat de kooper, niettegenstaande de stoornis, de kooppenningen betalen zal.

1427. Indien de kooper in gebreke blijft den koopprijs te betalen, heeft de verkooper het regt om de verbreking van het koopcontract te vorderen.

1428. Wanneer er gevaar is, dat de verkooper van onroerende goederen het verkochte en den koopprijs beide te gelijk zal verliezen, verbreekt de regter den koop en verkoop dadelijk:

Indien dit gevaar niet bestaat, kan de regter aan den kooper, naar gelang der omstandigheden, eenig langer of korter uitstel verleenen; de tijd van het uitstel verloopen zijnde, zonder dat de kooper betaald heeft, wordt de koop en verkoop door den regter vernietigd.

1429. Wanneer bij den verkoop van onroerende goederen bedongen is, dat het contract, bij gebreke van betaling der kooppenningen op een' bepaalden tijd, van zelf voor vernietigd zal gehouden worden, kan de kooper niet te min na het verloop van dien tijd betalen, zoo hij niet door eene sommatie in verzuim mogt gesteld zijn; doch deze sommatie geschied zijnde, kan zelf de regter aan den kooper geen uitstel van betaling toestaan.

1430. In geval van verkoop van ter consumtie geschikte en andere losse waren en koopmanschappen, wordt, na dat de tijd, vóór de afhaling van het verkochte bepaald, verloopen is, de verkoop van zelf, en zonder sommatie, ten profijte van den verkooper, voor vernietigd gerekend.

Zesde Hoofdstuk.

Van het te niet gaan van koop en verkoop.

1431. Behalve om de hier voren opgenoemde redenen van nulliteit,

of

of tot verbreking van koop en verkoop, en de gene, welke op alle overeenkomsten in het algemeen toepasselijk zijn, kan zoodanige overeenkomst ook te niet gaan, zoo in het geval, dat de verkooper de bevoegdheid heeft om het verkochte weder in te koopen, als uit hoofde van den al te geringen koopprijs, in evenredigheid van de waarde der zaak.

Eerste Afdeeling.

Van het vermogen om het verkochte weder intekoopen.

1432. De bevoegdheid om het verkochte weder te mogen inkoopen ontstaat uit een beding, waarbij de verkooper aan zich voorbehoudt het regt, om het verkochte terug te mogen nemen, tegens teruggave zoo van de kooppenningen, als van de kosten, waarvan gehandeld wordt bij artikel 1445.

1433. Men kan zoodanig beding voor niet langer aangaan dan voor vijf jaren; indien hetzelve voor een' langer' tijd aangegaan is, wordt die tijd tot de bepaalde vijf jaren ingekort.

1434. De bepaling van den tijd moet strikt worden opgevat, en vermag door den regter niet verlengd worden.

1435. De kooper blijft onherroepelijk eigenaar van het gekochte, wanneer de verkooper verzuimd heeft, zijn regt tot weder inkoopen van hetzelve binnen den bepaalden tijd te doen gelden.

1436. Het verzuim, om binnen den bepaalden tijd zijn regt te doen gelden, loopt ten nadeele van een iegelijk, zelfs van een' minderjarigen, behoudens zijn verhaal tegen den geen', dien zulks aangaat, als naar regten.

1437. Die, met het beding van het verkochte weder te mogen inkoopen, verkocht heeft, kan zijn regt ook tegen een' tweeden kooper doen gelden, al ware het dat van dit beding bij het tweede koopcontract geen gewag mogt zijn gemaakt.

1438. Die gekocht heeft onder conditie, dat de verkooper het gekochte weder zoude mogen inkoopen, treedt niettemin in alle de regten van den verkooper, en kan verjaring bekomen, zoo wel tegen den eigenaar, als tegen den genen, die eenig regt op hijpotheek op het verkochte goed zouden mogen willen pretenderen.

1439. Wanneer hij, die onder zoodanig beding van een gedeelte van een onverdeeld erf kooper geworden is, vervolgens het geheel, bij eenen openbaren verkoop, die door de overige deelgenooten, ten einde het gemeenschappelijk erf te kunnen verdeelen, tegen hem was

ingeroepen, inkoopt, kan hij den verkooper noodzaken om het geheel van hem overtenemen, ingeval deze van het regt, hem door beding gegeven, gebruik maken wil.

1440. Wanneer verscheiden personen een stuk goed of erf, hun in het gemeen toekomende, te zamen en bij een en hetzelfde contract verkocht hebben, kan ieder van hen het regt, om het verkochte weder te mogen inkoopen, slechts voor zoo veel doen gelden, als zijn gedeelte bedraagt.

1441. Hetzelfde heeft ook plaats, wanneer iemand, die alleen een erf verkocht heeft, verscheiden erfgenamen heeft nagelaten:

Ieder van deze erfgenamen kan van het gemelde regt niet verder gebruik maken, dan voor zoo veel zijn aandeel in de nalatenschap bedraagt.

1442. In het geval nogtans, bij de twee voorgaande artikelen vermeld, kan de kooper vorderen, dat alle de medeverkoopers en medeerfgenamen zich met den anderen voegen, ten einde het onderling over den weder-inkoop van het geheele stuk goed te kunnen eens worden; en wordt, wanneer dezelve zich ten dien opzigte niet verstaan kunnen, de geen, die afzonderlijk de actie tot weder-inkoop ondernomen heeft, door den regter afgewezen.

1443. Indien de verkoop van een stuk goed, aan verscheiden personen toebehoorende, niet door allen gezamenlijk, en van het geheele stuk goed, geschied is, maar ieder van dezelve afzonderlijk dat gedeelte verkocht heeft, hetwelk hem daarin toekwam, kunnen zij het regt van het verkochte weder te mogen inkoopen, elk afzonderlijk, en ten aanzien van zijn gedeelte doen gelden.

En de kooper kan den geen', die op deze wijze van zijn regt gebruik maakt, niet noodzaken om het geheel van hem over te nemen.

1444. Indien de kooper verscheiden erfgenamen nalaat, kan van het regt om het verkochte weder te mogen inkoopen, tegen ieder van dezelve niet verder gebruik gemaakt worden, dan voor zoo veel zijn aandeel betreft, ingeval de boedel nog niet gescheiden is, of ingeval het verkochte onder de erfgenamen is verdeeld:

Maar, indien de boedel van den kooper gescheiden, en het verkochte aan een' van de erfgenamen in zijne erfportie geheel is aanbedeeld, kan de verkooper dat regt voor het geheel tegen den geen, aan wien het verkochte aanbedeeld is, doen gelden.

1445. De verkooper, die van het beding, om het verkochte weder te mogen inkoopen, gebruik maakt, is niet alleen verpligt den koop-

prijs

prijs terug te geven, maar ook alle de kosten, op, en ter zake van den koop en verkoop gevallen, mitsgaders de noodzakelijke kosten van onderhoud, en die genen, waar door het verkochte in waarde vermeerderd is, ten beloope van deze vermeerdering, te vergoeden, en hij kan niet weder in het bezit van het weder ingekochte treden, dan na dat hij aan deze verpligtingen voldaan heeft; wanneer de verkooper, ten gevolge van het beding van weder-inkoop, het verkochte terug bekomt, moet hetzelve vrij en onbezwaard van alle lasten en hijpotheken, door den kooper daarop gelegd, weder aan hem overgaan; zijnde hij niet te min gehouden de contracten van huur, welke de kooper ter goeder trouwe mogt aangegaan hebben, gestand te doen.

Tweede Afdeeling.

Van rescisfie van verkoop ter zake van lesie of benadeeling.

1446. Indien de verkooper van onroerend goed voor meer dan zeven twaalfde gedeelten in den koopprijs verkort is, heeft hij het regt om rescisfie van den aangeganen koop, bij wege van relief, te vorderen, en kan zelfs dan van dit regt gebruik maken, wanneer hij bij het contract van de bevoegdheid, om zoodanig relief te vragen, uitdrukkelijk afstand gedaan, en verklaard mogt hebben, eene meerdere waarde gegeven dan ontvangen te hebben.

1447. Om te weten of eene verkorting van meer dan zeven twaalfde gedeelten plaats heeft, moet het verkochte getauxeerd worden, naar de waarde, die hetzelve op het tijdstip van den verkoop had.

1448. Na verloop van twee jaren, te rekenen van den dag van den verkoop af, wordt geen relief meer verleend. Die tijd blijft zelfs loopen ten nadeele van getrouwde vrouwen, van afwezenden, van de genen, die onder curatele staan, en van minderjarigen, hun regt tot het vragen van relief van een' meerderjarigen ontleenende. Ook loopt dezelve voort gedurende den tijd, bij het bedingen van weder-inkoop bepaald.

1449. Het bewijs van verkorting kan niet als voldoende worden beschouwd, ten zij de aangevoerde daadzaken of omstandigheden genoegzaam uitgemaakt, en gewigtig genoeg zijn om de lesie of benadeeling daaruit afteleiden.

1450. Zoodanig bewijs kan niet anders bestaan, dan in rapport van drie der zaak kundige personen, dewelke gehouden zijn slechts eene acte van bevinding, des noods bij meerderheid van stemmen, gemeenschapplijk uittebrengen.

1451. Wanneer de gevoelens van de experten verdeeld zijn, moet het rapport niettemin de beweegredenen behelzen; zonder dat het echter geoorloofd zij, daarbij te kennen te geven, van welk gevoelen ieder der experten geweest is.

1452. De drie experten worden door den regter ambtshalve benoemd, ten zij partijen zich omtrent de benoeming van alle drie gezamenlijk verstaan hebben.

1453. Ingeval de rescisfie van den verkoop toegewezen is, staat het ter keuze van den kooper, om het gekochte tegens den koopprijs terug te geven, of om het gekochte te behouden, door het geen aan den juisten prijs ontbreekt te suppleren, onder aftrek van een tiende gedeelte van den geheelen koopprijs:

Een derde bezitter heeft hetzelfde regt, onverminderd zijn regt tot vrijwaring tegen zijn' verkooper.

1454. Indien de kooper het verkochte, met suppletie van den prijs, in voege als bij het vorig artikel bepaald is, verkiest te behouden, is hij verpligt interessen van het supplement te betalen sedert den dag, waarop de vordering tot rescisfie gedaan is.

Indien hij liever verkiest het gekochte terug te geven en den koopprijs weder te bekomen, geeft hij ook de vruchten terug, van den dag af dat de vordering geschied is.

De interessen van den door hem betaalden koopprijs worden hem daarentegen vergoed sedert den dag van derzelver vordering, of sedert den dag der betaling van den koopprijs, ten zij hij inmiddels vruchten van het goed mogt genoten hebben.

1455. Ten voordeele van den kooper heeft nimmer rescisfie, ter zake van benadeeling plaats.

1456. Dezelve heeft mede geen plaats in openbare verkoopingen.

1457. De bepalingen in de naast voorgaande afdeeling vervat, met betrekking tot de gevallen dat verscheiden personen, of gezamenlijk, of ieder afzonderlijk, verkocht hebben, of dat de kooper of verkooper verscheiden erfgenamen nagelaten hebben, zijn mede op de actie in cas van rescisfie toepasselijk.

Zevende Hoofdstuk.

Van openbaren verkoop van in het gemeen zijnde goederen.

1458. Ingeval eene zaak, die aan verscheiden personen in het gemeen toebehoort, niet gemakkelijk en zonder verlies verdeeld kan worden, of ingeval er bij eene verdeeling van gemeene goederen sommige

zijn dewelke niet of niet gevoeglijk voor verdeeling vatbaar zijn, moeten dezelve in het openbaar verkocht, en de kooppenningen onder de gezamenlijke eigenaars verdeeld worden.

1559. De wijze en formaliteiten, op welke eene openbare verkooping geschieden moet, worden bepaald bij bijzondere wetten, reglementen of gebruiken.

Achtste Hoofdstuk.

Van den verkoop van eene inschuld, erfenis en andere onligchamelijke zaken.

1460. Ten aanzien van de wijze, op welke de levering eener verkochte inschuld of actie geschiedt, wordt gerefereerd tot artikel 592-1382.

1461. De verkoop of cessie van een inschuld bevat al dat geene, wat een accessoir der inschuld uitmaakt, als borgtogt, privilegie en hijpotheek.

1462. Die eene inschuld of ander onligchamelijk regt verkoopt, is verpligt intestaan voor het aanwezen derzelve, ten tijde van de overdragt, offchoon de verkoop of cessie zonder beding van vrijwaring geschied zij.

1463. Hij is voor de solventie van den schuldenaar niet verantwoordelijk, ten zij hij zich daartoe verbonden heeft; in welk geval echter zijne garantie zich niet verder uitstrekt, dan ten beloope van den prijs, welken hij voor het verkochte ontvangen heeft.

1464. Ingeval hij zich voor de solventie van den schuldenaar garant gesteld heeft, wordt die belofte niet anders verstaan dan van de tegenwoordige solventie, en strekt zich niet uit tot het toekomstige, ten ware de geen, aan wien de overdragt geschied is, zulks uitdrukkelijk mogt bedongen hebben.

1465. Die eene erfenis verkoopt zonder opgaaf der objecten, waaruit dezelve bestaat, is alleen tot vrijwaring zijner qualiteit van erfgenaam gehouden.

1466. Indien hij de vruchten van eenig stuk goed reeds genoten, of het bedragen van eenige inschuld, tot die erfenis behoorende, ontvangen, of eenige goederen uit dezelve verkocht mogt hebben, is hij gehouden dat alles aan den kooper te vergoeden, ten ware hij, bij het aangaan van den verkoop, hetzelve uitdrukkelijk aan zich behouden had.

1467. De kooper is van zijne zijde verpligt aan den verkooper te vergoeden het geen deze wegens schulden en lasten der nalatenschap betaald

taald heeft, en hem al dat gene te betalen, het welk hij van de erfenis als schuldeischer te vorderen heeft, ten ware het tegendeel mogt bedongen zijn.

1468. Wanneer een litigieus regt aan een' ander overgedragen is, kan de geen, tegen wien het twistgeding aanhangig is, zich daar van afmaken door aan den cessionaris terug te geven den prijs, welken dezelve voor de cessie van actie betaald heeft, met de kosten, daarop, en te dier zake, bij hem gehad en geleden, en met de interessen, gerekend van den dag, waarop de prijs der cessie is voldaan.

1469. Een regt wordt voor litigieus gehouden, zoodra er proces over de gegrondheid van hetzelve aanhangig is.

1470. Het vastgestelde bij art. 1468 houdt op:

1°. Ingeval de cessie aan een' mede-erfgenaam of mede-eigenaar van het overgedragen regt gedaan is;

2°. Wanneer dezelve aan een' schuldeischer, in voldoening van het geen men hem schuldig is, gedaan is, en

3°. Wanneer dezelve gedaan is aan den bezitter van het stuk goed, ten aanzien van het welk het twistgeding bestaat.

ZEVENDE TITEL.

Van ruiling.

1471. Ruiling is een contract, waarbij partijen aan elkander wederkeerig eene zaak in de plaats van eene andere geven.

1472. Ruiling wordt gehouden voor voltrokken, zoodra partijen omtrent de zaken, die geruild zullen worden, overeengekomen zijn.

1473. Wanneer de eene partij de zaak, welke hem in ruiling gegeven wordt, reeds ontvangen heeft, en naderhand bewijst dat de andere partij geen eigenaar van dezelve was, kan hij niet genoodzaakt worden tot levering van de zaak, welke hij beloofd had daartegen te zullen ruilen, maar hij kan volstaan met de zaak, welke hij ontvangen heeft, terug te geven.

1474. De partij, aan welke de zaak, die hij in ruiling ontvangen heeft, geëvinceerd is, heeft de keuze, om vergoeding van kosten, schaden en interessen, of de teruggave der door hem gegevene zaak te vorderen.

1475. Tegen een contract van ruiling wordt geen relief, uit hoofde van lesie of benadeeling, toegelaten.

1476. Alle andere regelen, ten aanzien van koop en verkoop voorgeschreven, zijn mede op ruiling toepasselijk.

ACHT-

ACHTSTE TITEL.

Van huur en verhuring, erfpagtsregt en regt van beklemming.

Eerste Hoofdstuk.

Algemeene bepalingen.

1477. Er bestaan tweederlei soorten van contracten van huur en verhuring, als:

Huur van zaken; en *Huur van diensten.*

1478. Een contract van *huur en verhuring van zaken* is eene overeenkomst, waar bij de eene partij zich verbindt, om de andere het genot te doen hebben van eene zaak, gedurende een' bepaalde tijd, en voor eenen bepaalden prijs, dewelke de andere daarentegen aanneemt te betalen.

1479. Een contract van *huur en verhuring van diensten* is eene overeenkomst, waar bij de eene partij zich verbindt, om voor de andere iets, tegen betaling van een tusschen hem bepaald loon, te verrigten.

1480. Huur en verhuring komt in haren aard overeen met koop en verkoop; en de daaromtrent voorvallende verschillen moeten beoordeeld worden naar het geen bij den titel van *koop en verkoop* vastgesteld is, voor zoo verre de wet deswegens geene bijzondere bepaling opgeeft.

Tweede Hoofdstuk.

Van huur en verhuring van zaken.

1481. Men kan allerlei soorten van goederen, zoo roerende als onroerende verhuren.

Eerste Afdeeling.

Van huur en verhuring van huizen en landen in het algemeen.

1482. Huur en verhuring kan, of bij geschrift, of bij monde, worden aangegaan.

1483. De huurder heeft het regt, om het gehuurde, het zij geheel of gedeelteelijk, weder aan een' ander' te verhuren, ten ware hem de bevoegdheid daartoe bij het contract, het zij voor het geheel of ten deele, mogt benomen zijn.

1484. De verhuurder is, uit den aard van het contract, en zonder dat daartoe eenig bijzonder beding noodig is, gehouden:

1°. De verhuurde zaak aan den huurder te leveren;

2°. Die zaak te onderhouden in zoodanigen staat, dat dezelve dienen kan tot het gebruik, waartoe zij verhuurd is; en

3°. Den huurder het volkomen en ongestoord genot van dezelve te doen hebben, zoo lang de huur duurt.

1485. De verhuurder is verpligt de zaak in goeden staat van onderhoud te leveren, en daaraan, zoo lang de huur duurt, alle die reparatiën te doen, welke noodzakelijk zijn; met uitzondering nogtans van de gene, die, volgens de wet of overeenkomst, ten laste van den huurder komen.

1486. Indien de verhuurde zaak gedurende den huurtijd, bij toeval, geheel en al vergaan is, vervalt het contract van zelf; indien de zaak slechts ten deele vergaan is, kan de huurder, naar gelang der omstandigheden, of eene vermindering van den huurprijs, of de vernietiging van de huur zelve, vorderen, doch hij kan in geen dier beide gevallen aanspraak op schadevergoeding maken.

1487. De verhuurder mag, gedurende den huurtijd, geene andere gedaante of inrigting aan de verhuurde zaak geven.

1488. Indien de verhuurde zaak, gedurende den huurtijd, *dringende* reparatien, welke niet tot na het eindigen van den huurtijd kunnen uitgesteld worden, vordert, is de huurder verpligt te gedoogen dat dezelve daaraan gedaan worden, offchoon hij daar door eenig ongemak lijdt, en, gedurende den tijd die tot de reparatie besteed wordt, van het gebruik van een gedeelte van het verhuurde verstoken zijn mogt:

Doch, zoo het doen dier reparatien langer dan veertig dagen duurt, wordt de huurprijs verminderd in evenredigheid van het gehuurde, waarvan de huurder is verstoken geweest:

Indien de reparatien van zoodanigen aard zijn, dat daar door het gehuurde, het geen ter bewoning van den huurder en zijn huisgezin dienen moet, onbewoonbaar wordt, kan dezelve de huur doen verbreken.

1489. Wanneer de huurder in het genot zijner huur verhinderd wordt, zonder dat de geen, die deze verhindering toebrengt, eenig regt of actie op het verhuurde goed zelve voorwendt te hebben, is de verhuurde niet gehouden den huurder tegen deze verhindering te vrijwaren.

1490. Indien deze verhindering daarentegen geschiedt uit hoofde van een regt of aanspraak, hetwelk de geen, die de verhindering toebrengt, op den eigendom van het goed voorwendt te hebben, kan de huurder eene aan de toegebragte verhindering evenredige vermindering van den huurprijs vorderen; mits hij van de stoornis en verhindering *wettelijke* aanzegging aan den verhuurder gedaan heeft.

1491. Indien zij, die den huurder in het ongestoord bezit van het gehuurde feitelijk hebben geturbeerd, eenig regt op dat goed beweeren te hebben, of indien de huurder door hen geregtelijk gedagvaard wordt, ten einde gecondemneerd te worden om het gehuurde, het zij geheel of ten deele, te ontruimen, of de uitoefening van eenig servituut op hetzelve te gedoogen, moet de huurder den verhuurder tot vrijwaring oproepen, en op zijn verzoek van de instantie ontslagen worden, mits noemende den verhuurder, van wien hij zijn bezit ontleent.

1492. De huurder is voornamelijk verpligt:

1°. Om het gehuurde te gebruiken als een goed huisvader, en overeenkomstig de bestemming, welke daaraan bij het aangaan van de huur gegeven is, of daaraan, indien er geen expres beding is, naar aanleiding der omstandigheden, behoort gegeven te worden; en

2°. Om de bedongene huurpenningen op den bepaalden tijd te betalen.

1493. Indien de huurder het gehuurde tot een ander einde gebruikt, dan waartoe hetzelve bij het aangaan van de huur bestemd was, of op eene wijze van hetzelve gebruik maakt, uit welke voor den verhuurder schade zou kunnen ontstaan, kan deze, almede naar aanleiding der omstandigheden, de huur doen vernietigen.

1494. Wanneer bij het aangaan van de huur eene beschrijving van den staat van het verhuurde gemaakt is, is de huurder gehouden hetzelve in dien staat weder opteleveren, waarin bij het volgens de beschrijving aanvaard heeft; met uitzondering echter van het geen, door ouderdom of toevallen van hooger hand, vergaan, of in waarde verminderd is.

1495. Wanneer bij het aangaan van de huur zoodanige beschrijving niet gemaakt is, wordt de huurder verondersteld het gehuurde in goeden staat, ten aanzien van dat onderhoud, het welk volgens de wet ten laste van den huurder komt, aanvaard te hebben; en is hij verpligt hetzelve in dien staat weder overteleveren, ten ware hij het tegendeel bewijst.

1496. De huurder is aansprakelijk voor de schaden en verliezen, aan het gehuurde gedurende den huurtijd toegekomen, ten ware hij bewijst dat zulks buiten zijne schuld geschied is.

1497. De huurder is verantwoordelijk voor brand, ten ware hij bewijst dat de brand door een onvoorzien onheil, of door toeval van

hooger hand, of door een gebrek in de conſtructie van het gebouw, of door het vuur van een naburig huis veroorzaakt is.

1498. Wanneer een gebouw aan verſcheidene huurders verhuurd is, zijn deze allen, ingeval van brand, voor het geheel verantwoordelijk, ten ware zij bewijzen, dat de brand in de woning van een van hen ontſtaan is; in welk geval deze alleen verantwoordelijk is, of ten ware dat eenige van dezelve bewijzen, dat de brand niet bij hen heeft kunnen ontſtaan; in welk geval deze van alle verantwoordelijkheid bevrijd zijn.

1499. De huurder is verantwoordelijk voor de ſchade en verliezen, door zijne huisgenoten, of de genen, aan wie hij de huur mogt overgedaan hebben, aan het gehuurde toegebragt.

1500. De huurder mag, bij ontruiming van het gehuurde goed, weder afbreken en naar zich nemen al het geen hij daaraan, op zijne eigen kosten, heeft doen maken; mits zulks gedaan worde zonder beſchadiging van het goed.

1501. De huur mondeling aangegaan zijnde, aan geen van de partijen dezelve oogenblikkelijk doen ophouden, maar is hij, die de huur wil doen eindigen, verpligt, dezelve aan den ander' zoo lang te voren optezeggen, als het plaatſelijk gebruik medebrengt.

1502. De huur, ſchriftelijk aangegaan zijnde, houdt bij het eindigen van den bepaalden huurtijd van zelf op, zonder dat eene voorafgaande opzegging noodig zij, ten zij het tegendeel bedongen zij.

1503. Wanneer de huurder bij het eindigen van eene huur, van welke een ſchriftelijk contract aanwezig is, zonder dat bij hetzelve eene opzegging is bedongen, in het bezit van het gehuurde blijft, en daar in door den verhuurder gelaten wordt, ontſtaat daardoor eene nieuwe huur, waar van het gevolg bij het artikel, betreffende mondelinge huur en verhuuring, is geregeld.

1504. Wanneer de eene partij aan de andere de huur opgezegd heeft, wordt dezelve, offchoon de huurder in het bezit van het gehuurde mogt gebleven zijn, niet geacht ſtilzwijgende te zijn vernieuwd.

1505. In de gevallen, bij de twee voorgaande artikelen vermeld, zijn de borgen, welke voor de nakoming van het huurcontract mogten geſteld zijn, niet aanſprakelijk voor de verpligtingen die uit de verlenging der huur ontſtaan.

1506. Het contract van huur gaat te niet, wanneer de verhuurde zaak vergaat, en wanneer de verhuurder en huurder reſpectivelijk in gebreke blijven van aan derzelver verbindtenisſen te voldoen.

1507. Het contract van huur en verhuuring wordt door den dood van den verhuurder of huurder niet vernietigd.

1508. Wanneer de verhuurder het verhuurde verkoopt, kan de kooper den huurder niet noodzaken om het gekochte te ontruimen, wanneer deze van een behoorlijk huur-contract voorzien is, ten ware de verhuurder het regt om de huurder in geval van verkoop, het gehuurde door den kooper te kunnen doen ontruimen, bij het contract uitdrukkelijk had voorbehouden.

1509. Wanneer partijen bij het aangaan van de huur overeengekomen zijn, dat de kooper, in geval van verkoop, den huurder het verhuurde zoude kunnen doen ontruimen, doch daarbij geen beding gemaakt is omtrent de kosten, ſchade en interesſen, is de verhuurder gehouden dezelve aan den huurder te vergoeden op den voet, bij de navolgende artikelen vastgeſteld.

1510. Indien het verkochte beſtaat in een huis, of in een gedeelte van hetzelve, of in een' winkel, betaalt de verhuurder aan den huurder, die het verhuurde ontruimen moet, voor kosten, ſchade en interesſen, zoo veel als de huurprijs bedraagt, gedurende den tijd, welke, volgens plaatſelijk gebruik, tusſchen de opzegging der huur en de dadelijke ontruiming verloopen moet.

1511. Indien het verkochte beſtaat in landen, betaalt de verhuurder aan den huurder, tot ſchadeloosſtelling, zoo veel als een derde gedeelte van de huurpenningen, gedurende den tijd welken de huur nog loopen moest, bedraagt.

1512. Indien het verkochte beſtaat in fabrijken, trafijken of andere ſtichtingen, die een groot uitſchot van penningen vorderen, wordt de ſchadeloosſtelling door der zaak kundigen geregeld.

1513. Bovendien is de kooper, die, uit krachte van het bepaalde bij een huurcontract, gebruik wil maken van de bevoegdheid, om den huurder het gekochte te doen ontruimen, gehouden, den huurder van huizen zoo lang te voren te waarſchuwen, als het plaatſelijk gebruik medebrengt; en moet den huurder van landen ten minſten een jaar te voren waarſchuwen.

1514. De huurders kunnen niet eerder genoodzaakt worden om het verkochte te ontruimen, dan nadat de hier voren gemelde kosten, ſchade en interesſen aan hen door den verhuurder, of door den nieuwen eigenaar betaalt zijn.

1515. Die eenig verhuurt goed koopt, onder beding, dat de verkoper hetzelve binnen een' bepaalden tijd weder vermag intekoopen, kan

van de bevoegdheid, om den huurder het verkochte te doen ontruimen, geen gebruik maken, dan, nadat de tijd van het beding verstreken zijnde, hij onherroepelijk eigenaar van het gekochte geworden is.

Tweede Afdeeling.

Van de huur van huizen in het bijzonder.

1516. De huurder is verpligt borg te ſtellen voor de voldoening der huurpenningen, ten ware hij kan aantoonen eene genoegzame waarde aan meubelen, tot zekerheid van den verhuurder, in het huis gebragt te hebben.

1517. Een tweede huurder is, ten aanzien van den eigenaar, gehouden tot het beloop van den huurprijs, welken hij, op het oogenblik van eene geregtelijke aanſpraak, aan den eerſten huurder ſchuldig kan zijn, zonder dat het hem vrijſtaat zich te beroepen op betalingen vóór den verſchijndag, of bij voorbetaling, gedaan:

Betalingen, door den tweeden huurder, het zij uit krachte van een in het huur contract uitgedrukt beding, het zij ten gevolge van plaatſelijke gebruiken, gedaan, worden niet geacht vóór den verſchijndag, of bij voorbetaling, gedaan te zijn.

1518. Reparatien aan winkelkasten, en losſe blinden, tot ſluiting van winkels geſchikt, als mede reparatien van venſterglazen, zoo binnen 's huis als buiten hetzelve, komen voor rekening van den huurder, en is de verhuurder dienvolgende tot deze reparatien niet gehouden.

1519. De huurder is echter tot de reparatien, bij het vorig artikel vermeld, niet gehouden, wanneer dezelve door ouderdom van het gehuurde goed, of door onvermijdelijke toevallen van hooger hand, veroorzaakt worden.

1520. Eene huur van meubelen, om een geheel huis, woning, winkel of kamers, daarmede te meubeleren, wordt gerekend voor zoo lang aangegaan te zijn, als de huizen, woningen, winkels of kamers, volgens plaatſelijk gebruik, doorgaans verhuurd worden.

1521. De huur van kamers of appartementen, wordt geacht voor een jaar aangegaan te zijn, wanneer dezelve aangegaan is tegen zoo veel in het jaar;

Bij de maand, wanneer dezelve aangegaan is tegens zoo veel in de maand.

Bij de week, wanneer dezelve aangegaan is tegens zoo veel voor elke week.

In-

Indien niet blijkt, dat de huur tegens zoo veel in het jaar, in de maand of in de week, aangegaan is, wordt dezelve geacht volgens plaatfelijk gebruik te zijn aangegaan.

1522. Wanneer de huurder van een huis of kamers, na het eindigen van den bij fchriftelijk contract bepaalden huurtijd, in het bezit van het gehuurde blijft, en daarin door den verhuurder gelaten wordt, wordt hij gerekend in het bezit te blijven op de vorige conditien, voor den tijd bij het plaatfelijk gebruik bepaald, en kan het gehuurde niet verlaten, noch uit hetzelve verdreven worden, dan na gedane tijdelijke opzegging, ingevolge het gebruik van de plaats.

1523. Ingeval de huur door de fchuld van den huurder te niet gaat, is deze gehouden tot betaling van den huurprijs, gedurende den tijd, die tot wederverhuring noodig is; onverminderd zijne verpligting tot vergoeding van de kosten, fchade en interesfen, welke uit deszelfs misbruik van het gehuurde hebben kunnen ontftaan.

1524. De verhuurder kan de huur niet doen eindigen door te verklaren, dat hij het verhuurde huis zelf wil betrekken, ten ware het tegendeel bedongen is.

1525. Indien bij het huur-contract aan den verhuurder de bevoegdheid gelaten is, om het gehuurde, des goedvindende, zelf te kunnen betrekken, is hij niet te min verpligt de huur vooraf, op den tijd bij plaatfelijk gebruik bepaald, op te zeggen.

Derde Afdeeling.

Van huur van landen in het bijzonder.

1526. Die eenig land huurt, onder beding van de daarvan afkomende vruchten met de verhuurder te zullen deelen, mag het gehuurde niet weder aan een' ander' verhuren noch afftaan, ten ware hem de bevoegdheid daartoe door den verhuurder uitdrukkelijk verleend zij.

1527. In geval van overtreding van de zijde van den huurder, heeft de verhuurder het regt om het verhuurde weder aan zich te nemen, en is de huurder gehouden tot vergoeding der kosten, fchade en interesfen, welke uit het niet nakomen der aangegane verbindtenis voortvloeijen.

1528. Indien bij het huur-contract eene grootere of kleindere uitgeftrektheid aan de landen toegekend wordt, dan dezelve wezenlijk bevatten, geeft zulks geen aanleiding tot vermeerdering of vermindering der huurpenningen, dan alleen in de gevallen, en volgens de bepalingen, in den titel van *koop* en *verkoop* voorkomende.

1529.

1529. Indien de huurder van eene boerderij, met derzelver aanhoorige landen, dezelve niet behoorlijk van beesten en noodzakelijke bouwgereedſchappen voorziet, of de bebouwing van dezelve verwaarloost, en zich ten dien opzigte niet als een goed huisvader gedraagt, of indien hij het gehuurde tot een ander einde gebruikt, dan waartoe hetzelve beſtemd was, of indien hij in het algemeen de bedingen bij het aangaan van de huur gemaakt niet nakomt, en uit dit een of ander voor den verhuurder ſchade ontſtaat, is deze, naar gelang der omſtandigheden, bevoegd om de huur te doen verbreken.

In geval van verbreking der huur, ten gevolge van eene daad van den huurder, is deze gehouden tot vergoeding van kosten, ſchade en interesſen, zoo als bij artikel 1527 gezegd is.

1530. Ieder huurder van land is verpligt de vruchten en producten van hetzelve in de ſchuren en op de plaatſen te bergen, welke daartoe beſtemd zijn.

1531. De huurder van land is, op pene van vergoeding van kosten, ſchade en interesſen, verpligt, den eigenaar ten ſpoedigſte kennis te geven van alle aanmatigingen en uſurpatien, welke ten aanzien van hetzelve land mogten gepleegd worden.

1532. Indien de huur voor verſcheiden jaren aangegaan is, en gedurende den huurtijd de geheele of de halve oogst van een jaar door onvermijdelijke toevallen verloren gaat, heeft de huurder het regt, om eene vermindering der verſchuldigde huurpenningen te vorderen, ten ware hij door den voordeeligen oogst van vorige jaren ſchadeloos geſteld zij.

Indien hij niet ſchadeloos geſteld is, kan de begrooting van de vermindering der huurpenningen niet gemaakt worden, dan na het eindigen van alle de huurjaren, op welken tijd eene compenſatie van alle dezelve huurjaren plaats heeft.

De regter kan niettemin den huurder toeſtaan, om proviſioneel een gedeelte der huurpenningen, naar mate van het geleden verlies, inte-houden.

1533. Indien de huur maar voor een jaar aangegaan en de oogst geheel, of ten minſte voor de helft, verloren is, wordt aan den huurder eene geëvenredigde korting van huurpenningen toegeſtaan; doch, wanneer het verlies minder dan de helft bedraagt, heeft de huurder geene aanſpraak op eenige korting.

1534. De huurder kan geenerhande korting erlangen, wanneer het verlies der vruchten plaats heeft, nadat, dezelve van den grond afge- ſchei-

ſcheiden zijn, ten ware bij het huur-contract een zeker gedeelte van den oogst in natura voor den verhuurder bedongen zij; als wanneer de verhuurder zijn aandeel in de ſchade dragen moet, mits de huurder met de levering van des verhuurders aandeel niet in verzuim geweest is:

De huurder kan evenmin eene korting vorderen, wanneer de oorzaak der ſchade, ten tijde van het aangaan der huur, bereids beſtond en bekend was.

1535. De huurder kan, bij een uitdrukkelijk beding, voor onvermijdelijke toevallen aanſprakelijk geſteld worden.

1536. Zoodanig beding wordt echter alleen verſtaan gemaakt te zijn, ten aanzien van gewone, onvoorziene toevallen, als:

Van hagel, onweder, vorst, ſtormen of ſtortregens, doch geenszins ten aanzien van buitengewone, onvoorziene toevallen, als van verwoestingen des oorlogs, of overſtrooming, waaraan het land niet gewoonlijk onderworpen is, ten ware de huurder zich ook voor deze laatſte aanſprakelijk mogt geſteld hebben.

1537. Huur van land, mondeling aangegaan, wordt gerekend aangegaan te zijn voor zoodanig tijdvak, als de huurder noodig heeft, om alle de vruchten van het gehuurde goed intezamelen.

Dus wordt de huur van een ſtuk wei- of bouwland, boomgaard en andere gronden, waarvan de vruchten binnen den loop van een jaar ingezameld worden, geacht voor een jaar aangegaan te zijn.

De huur van land, geſchikt tot de teelt van vruchten of gewasſen, waartoe meer dan een ſaizoen noodig is, wordt gerekend voor zoo velen jaren aangegaan te zijn, als er ſaizoenen benoodigd zijn.

1538. Landhuur, hoezeer mondeling aangegaan, houdt van zelf op bij het eindigen van het tijdperk, waarover dezelve, volgens het vorig artikel, geacht wordt aangegaan te zijn.

1539. Indien de huurder, na het eindigen van den bij ſchriftelijk contract aangeganen huurtijd, in het bezit van het gehuurde blijft, en daarin gelaten wordt, ontſtaat er eene nieuwe huur, waarvan het gevolg bepaald is bij art. 1537.

1540. De huurder, wiens huur geëindigd is, is verpligt aan den geen' die hem opvolgt, en deze ook op zijne beurt aan den volgenden huurder, al dat geen te presteren; het welk, tot gerijf, bij de bebouwing voor het volgend jaar, door het plaatſelijk gebruik bepaald is.

1541. De huurder, wiens huur geëindigd is, is ook gehouden het ſtroo en de mist van den laatſten tijd, indien bij dezelve bij het ingaan

van zijne huur mede alzoo ontvangen heeft, achter te laten; en zelfs in dat geval, wanneer de huurder, bij het aangaan zijner huur, de stroo en mist niet mogt ontvangen hebben, kan de eigenaar dezelve, bij het eindigen der huur, bij tauxatie aan zich behouden.

Derde Hoofdstuk.

Van huur van diensten.

1542. De huur van diensten bepaalt zich voornamelijk tot drie soorten:

1°. De huur van dienstboden;

2°. Die van voerlieden en schippers, personen of goederen overbrengende; en

3°. Die van aannemers en ambachtslieden.

Eerste Afdeeling.

Van huur van dienstboden.

1543. Men kan zich, als dienstbode, niet dan voor een tijd of voor eene bepaalde zaak verbinden.

1544. De meester wordt op zijn woord geloofd ten aanzien van De hoeveelheid van het bedongen loon;

Van de betaling der huur van het verschenen jaar;

En van de betalingen op rekening der huur van het loopend jaar.

Tweede Afdeeling.

Van voerlieden en schippers.

1545. Schippers en voerlieden zijn verpligt de aan hen toevertrouwde goederen te bewaren en daarvoor zorge te dragen, even als herbergiers, waarvan gehandeld wordt bij den titel van *bewaring* en *sequestratie.*

1546. Zij zijn niet alleen verantwoordelijk voor de goederen, welke zij reeds in hun vaartuig of op hun rijtuig geladen hebben, maar ook voor die gene, welke aan hun besteld en onder hunne beheering ter bezorging gegeven zijn.

1547. Zij zijn verantwoordelijk voor het verlies van de hen aanvertrouwde goederen, en de schade daar aan gekomen; ten ware zij bewijzen, dat dezelve door een onvermijdelijk onheil of toeval van hooger hand verloren of beschadigd zijn.

1548. Aannemers van post- en vragtwagens, beurtschepen en schuiten-

tenveren, zijn verpligt registers te houden van alle de gelden, goederen, pakketten en brieven, waarvan zij de bezorging op zich nemen.

1549. De aannemers en commisfarisfen van posterijen, wagen-en fchuitenveren, en de fchippers en voerlieden, zijn ook verpligt zich te gedragen naar de bijzondere reglementen, ten dezen opzigte gemaakt.

Derde Afdeeling.

Van aannemers en ambachtslieden.

1550. Wanneer men iemand eenig werk te maken geeft, kan men overeenkomen, dat hij alleen zijne arbeid of industrie, of wel dat hij ook de ftoffe leveren zal.

1551. Wanneer de ambachtsman de ftoffe leveren moet, en het werk, hetwelk hem is opgedragen, op de eene of andere wijze, voor dat de levering gefchied is, vergaat, komt de fchade voor zijne rekening, ten ware de geen, die het werk befteld heeft, nalatig geweest is om hetzelve te ontvangen.

1552. Ingeval de ambachtsman alleen zijn arbeid of industrie, en niet de ftoffe, levert, en het werk vergaat, is hij niet aanfprakelijk, ten zij het vergaan der zaak door zijne fchuld is veroorzaakt.

1553. Wanneer het werk, in het geval bij het voorgaand art. vermeld, buiten eenig pligtverzuim van de zijde van den ambachtsman, voor dat de levering gefchied is, en zonder dat hij, die het werk beftelt heeft, nalatig geweest is om hetzelve optenemen en goed te keuren, vergaat, heeft de ambachtsman geen aanfpraak op zijn loon, ten ware de zaak vergaan zij door een gebrek in de ftoffe zelve.

1554. Wanneer werk bij het ftuk of bij de maat bearbeid wordt, kan hetzelve bij gedeelten opgenomen en goedgekeurd worden; wordende ingeval de aanbefteder telkens den werkman, naar evenredigheid van het geen hij afgewerkt heeft, betaalt; alle die ftukken of gedeelten voor opgenomen en goedgekeurd gehouden, welke betaald zijn.

1555. Indien het ftellen en leveren van een gebouw in eens af, en voor een' bepaalden prijs, is aangenomen, blijft de architect en aannemer van hetzelve, gedurende den tijd van tien jaren, verantwoordelijk voor alle fchade, die ten gevolge van de gebrekkige conftructie van het werk, of uit hoofde van de onbekwaamheid van den grond, waarop hetzelve gebouwd is, veroorzaakt wordt.

1556. Wanneer een architect of aannemer op zich genomen heeft, een gebouw, volgens een met den eigenaar van den grond beraamd en vastgefteld beftek te maken, is hij niet bevoegd eene buitenrekening,

 ter

ter zake van vermeerdering der dagloonen, of materialen, of van veranderingen en bijvoegfelen, die niet in het bestek begrepen zijn, te formeren, zoo hij tot die veranderingen, vermeerderingen of bijvoegfelen niet schriftelijk is geautoriseerd, en nopens den prijs derzelve met den eigenaar is overeengekomen.

1557. De aanbesteder kan, des goedvindende, de aanbesteding opzeggen, offchoon het werk reeds begonnen zij; mits hij den aannemer, wegens deszelfs gemaakte kosten, arbeid en winstderving, schadeloos stelle.

1558. Huur van diensten wordt verbroken door den dood van den ambachtsman, van den aannemer, of van den architect, elk voor zoo veel het aan hem opgedragene betreft.

1559. Doch de aanbesteder is verpligt aan den boedel van de personen, in het vorig artikel vermeld, de waarde der reeds gedane diensten, of der in gereedheid gebragte materialen, ingeval dit een en ander voldoende bevonden wordt, naar mate van den bij het contract bepaalden prijs, te betalen.

1560. De aannemer is verantwoordelijk voor de personen, die hij te werk stelt.

1561 Timmerlieden, metselaars en andere ambachtslieden, die tot het zetten van een gebouw, of tot eenig ander werk door den aannemer van hetzelve gebruikt worden, hebben geene aanspraak op dengeen, voor wien zoodanig werk gemaakt wordt, dan alleen ten beloope van het geen deze nog aan den aannemer schuldig is, ten tijde dat dezelve ambachtslieden hunne actie institueeren.

1562. Timmerlieden, metselaars, smids en andere ambachtslieden, die zelve onmiddelijk en voor een' bepaalden prijs, een werk op zich nemen, zijn aan de regelen, in deze afdeeling voorkomende, onderworpen, en zijn aannemers ieder in zijn werk.

Vierde Hoofdstuk.

Van erfpachtsregt en regt van beklemming.

1563. Erfpachtsregt geeft aan den erfpachter het erfelijk genot van eens anders onroerend goed, zoo lang aan de voorwaarde, om eene jaarlijksche pacht aan den eigenaar te betalen, voldaan wordt.

1564. Erfpacht vergund zijnde, moet de opdragt, even als van eigendom van onroerende goederen, geschieden ten overstaan van den regter der plaats, waar het goed gelegen is.

1565. De erfpachter is verpligt de ſchattingen en lasten, op het goed liggende, te voldoen, hetzelve in behoorlijken ſtaat te onderhouden, en de kosten van de reparatien te dragen, als mede te vergoeden de ſchade, die door zijn gepleegd verzuim in het niet doen van die reparatien veroorzaakt zoude mogen zijn.

1566. Noch de eigenaar, noch de erfpachter, is gehouden te herbouwen het geen door ouderdom is ingeſtort, of door een buitengewoon, onvermijdelijk onheil vernield is.

1567. Bij het eindigen van het erfpachtsregt, moet het goed aan den eigenaar worden terug gegeven, met de verbeteringen, daar aan door den erfpachter gedaan, zonder deswegens eenige vergoeding te kunnen eiſchen.

1568. De erfpachter heeft het vermogen om zonder toeſtemming van den eigenaar, zijn regt te kunnen verpanden, verkoopen, of op eenige andere wijze te vervreemden; hij mag ook het goed met ſervituten bezwaren, voor zoo verre hij daar aan erfpacht heeft, en dus onverminderd het regt van den eigenaar.

1569. Bij overlijden van den erfpachter, gaat deszelfs regt over op zijne erfgenamen.

1570. Zoo dikwijls het erfpachtsregt, door vervreemding of erfvolging overgaat, is de verkrijger gehouden, aan den eigenaar, tot erkentenis van eigendom, eene dubbelde pacht te betalen.

1571. Kwijtſchelding of vermindering van pacht, kan door den erfpachter gevorderd worden, wanneer het goed door overſtrooming of vijandelijken inval geheel onbruikbaar wordt.

1572. Wanneer het goed ten aanzien van deszelfs continuële opbrengst zoodanig verminderd, dat de erfpacht en het genot van het goed niet aan elkander geëvenredigd zijn, moet aan den erfpachter eene geëvenredigde vermindering van pacht toegeſtaan worden.

1573. Deze vermindering houdt echter op, zoodra de oorzaak, waarom dezelve is toegeſtaan, niet meer aanwezig is.

1574. Wanbetaling der pacht, gedurende twee volle achtereenvolgende jaren, geeft aan den eigenaar het regt om de erfpacht dadelijk te doen eindigen.

1575. Beklemming heeft plaats, wanneer aan iemand landerijen in erfelijke huur worden uitgegeven, met beding, dat daar voor jaarlijks een bepaalde huurprijs worde betaald, de ſchattingen en lasten, op het land liggende, door den huurder worden voldaan, en alle zes jaren het contract door een bepaald geſchenk worde vernieuwd; blijvende de eigendom van het land aan den verhuurder,

 1576. De

1576. De verdere regten omtrent beklemming worden door plaatſelijke reglementen of gebruiken geregeld.

NEGENDE TITEL.

Van contract van ſocieteit.

Eerſte Hoofdſtuk.

Allegemeene bepalingen

1577. Contract van ſocieteit is eene overeenkomst, waarbij twee of meer perſonen zich verbinden, om iets in gemeenſchap te brengen, met oogmerk om de winst, die daar door ontſtaat, onder elkander te deelen.

1578. Alle ſocieteiten moeten eene geoorloofde zaak ten onderwerp, en het gemeenſchappelijk belang der partijen ten oogmerk hebben.

Elk der geasſocieerden moet of geld of andere goederen, of zijne vlijt of arbeid, tot de ſocieteit aanbrengen.

1579. Alle contracten van ſocieteit moeten bij geſchrifte aangegaan worden, wanneer de zaken, welke zij ten onderwerp hebben, eene waarde van meer dan honderd-en-vijtig guldens bedragen.

Men kan zich op geene getuigen beroepen, ten bewijze van iets, het welk met den inhoud der ſchriftelijke acte ſtrijdig, of in dezelve niet vervat is, of van gezegden, welke voor, ten tijde, of na het aangaan dier acte zouden hebben plaats gehad; al was het ook dat het zaken waren van eene mindere ſomme, of mindere waarde, dan van honderd-en-vijftig guldens.

Tweede Hoofdſtuk.

Van de verſchillende ſoorten van ſocieteiten.

1580. Societeiten zijn, of *algemeene*, of *bijzondere.*

Eerſte Afdeeling.

Van algemeene ſocieteiten.

1581. Algemeene ſocieteiten worden in twee ſoorten onderſcheiden, te weten: ſocieteiten van alle tegenwoordige goederen, en algemeene ſocieteit van winst.

1582. In eene algemeene ſocieteit van goederen zijn begrepen alle roerende en onroerende goederen, welke de geasſocieerden, bij het aan-

aangaan der focieteit, bezitten, alsmede het voordeel, het welk zij daar van genieten kunnen:

De geasfocieerden kunnen daar ook in begrijpen alle andere foorten van winst; doch de goederen, welke hen bij vervolg, door erfenisfen, donatien of legaten, mogten opkomen, zijn in deze focieteit niet verder begrepen, dan voor zoo veel het genot van dezelve betreft.

Alle bedingen, ftrekkende om den eigendom van laatstgemelde goederen mede in de focieteit te brengen, zijn verboden, behalve tusfchen echtgenoten, overeenkomftig het geen deswegens ten hunnen opzigte is bepaald.

1583. Eene algemeene focieteit van winst bevat in zich al dat geen het welk de geasfocieerden, het zij door derzelver vlijt of arbeid, het zij uit hoofde der voortbrengfelen, vruchten of inkomften hunner bijzondere roerende of onroerende goederen, kunnen verkrijgen.

1584. De eenvoudige overeenkomst eener algemeene focieteit, zonder eenige verdere bepaling aangegaan, behelst niet anders dan de algemeene focieteit van winst.

Tweede Afdeeling.

Van bijzondere fociteiten.

1585. In eene bijzondere focieteit zijn alleen zekere bepaalde zaken, of het gebruik van dezelve, of de vruchten, die daarvan afkomen, begrepen.

1586. Een contract, waarbij verfcheiden perfonen zich, het zij tot een bepaalde onderneming, het zij tot uitoefening van eenig bedrijf of beroep, vereenigen, maakt mede eene bijzondere focieteit uit.

Derde Hoofdftuk.

Van verbindtenisfen van de geasfocieerden, zoo onderling als met betrekking tot derden.

Eerfte Afdeeling.

Van de onderlinge verpligtingen der geasfocieerden.

1587. De focieteit neemt haren aanvang op het oogenblik dat het contract aangegaan is, ten ware deswegens bij hetzelve eene andere bepaling gemaakt zij.

1588. Indien bij overeenkomst niet bepaald is, voor hoe lang de fo-

focieteit is aangegaan, wordt dezelve geacht voor het geheele leven der geasfocieerden aangegaan te zijn, behoudens het geen bij artikel 1613 wordt vastgefteld; doch, wanneer de focieteit eene zaak of handeling welke flechts voor een' bepaalden tijd duurt, betreft, wordt zij gerekend, voor zoo lang als die zaak of handeling duurt, aangegaan te zijn.

1589. Ieder der geasfocieerden kan door de focieteit aangefproken worden voor het gene hij beloofd heeft in dezelve intebrengen.

Indien het ingebragte beftaat in eene bepaalde zaak, en de focieteit daarvan geëvinceerd wordt, is de geasfocieerde, die hetzelve ingebragt heeft, gehouden de focieteit deswegens te vrijwaren, op gelijke wijze, als een verkooper omtrent den kooper verpligt is te doen.

1590. De geasfocieerde, die eene fomme gelds in de focieteit moest inbrengen, en zulks niet gedaan heeft, wordt door deze zijne nalatigheid debiteur van de focieteit, voor de interesfen der fom, te rekenen van den dag, waarop dezelve had moeten verftrekt worden:

Dit heeft ook plaats met betrekking tot gelden, welke een der geasfocieerden uit de kas der focieteit genomen heeft, te rekenen van den dag af, waarop hij dezelve tot zijn bijzonder gebruik heeft aangewend; behoudens daarenboven eene vergoeding van kosten, fchaden en interesfen, wanneer daartoe termen aanwezig zijn.

1591. De geasfocieerden, die zich verbonden hebben om hunne vlijt en arbeid in de focieteit aantebrengen, zijn aan dezelve rekenfchap verfchuldigd van alle de winften, welke zij door zoodanige foort van handelingen, als waaromtrent de focieteit aangegaan is, verkregen hebben.

1592. Wanneer een der geasfocieerden in zijn particulier eene fom van iemand te vorderen heeft, die mede eene fom verfchuldigd is aan de focieteit, moet de betaling, welke hij ontvangt, gerekend worden op de infchuld van de focieteit, en die van hem zelven, in evenredigheid van de beide pretentien, gefchied te zijn; al ware het, dat hij bij de quitantie alles in mindering of voldoening van zijne bijzondere infchuld gebragt had.

Maar, indien hij de geheele betaling bij de quitantie gebragt heeft in mindering of voldoening der infchuld van de focieteit, moet dit beding nagekomen worden.

1593. Wanneer een der geasfocieerden zijn geheel aandeel in de gemeene infchuld der focieteit ontvangen heeft, en de fchuldenaar vervolgens infolvent wordt, is hij verpligt het ontvangene in de focieteitskas

kas intebrengen, zelfs al had hij bijzonderlijk *voor zijn aandeel* quitantie gegeven.

1594. Ieder geassocieerde is ten behoeve der societeit aansprakelijk wegens schade, aan dezelve door zijne schuld toegebragt, zonder daarentegen in compensatie te kunnen brengen de winsten, welke hij door zijne vlijt en arbeid in andere zaken aan dezelve bezorgt heeft.

1595. Indien de zaken, waarvan alleen het genot in de societeit is ingebragt, van dien aard zijn, dat dezelve niet door het gebruik te niet gaan, zijn dezelve voor risico van den geassocieerden, die daar van eigenaar is; doch indien de zaken door het gebruik te niet gaan, of, door dezelve te houden, in waarde verminderen, of wanneer dezelve tot verkoop bestemd zijn, of volgens eene begrooting der waarde bij inventaris in de societeit zijn ingebragt, zijn zij voor risico van de societeit.

Indien de ingebragte zaak op eene bepaalde waarde geschat is, kan de geassocieerde, die dezelve ingebragt heeft, nooit meerder terug vorderen dan de waarde, waarop die zaak geschat is.

1596. De societeit is ten behoeve van elk der geassocieerden aansprakelijk, niet alleen ter zake van voor dezelve uitgeschotene gelden, maar ook wegens handelingen ter goeder trouw voor dezelve aangegaan, en wegens de risico, waarmede die handelingen uit den aard der zake gepaard gaan.

1597. Wanneer het aandeel van elk der geassocieerden in de winsten en verliezen bij het contract van de societeit niet is bepaald, is elks aandeel geëvenredigd aan het geen hij in de societeit heeft ingebragt; en wordt het aandeel van den geen' die niets dan zijne vlijt en arbeid heeft aangebragt, gerekend gelijk te staan met het aandeel van den geassocieerden, die het minst in de societeit ingebragt heeft.

1598. Indien de bepaling der deelen van elk der geassocieerden in winsten en verliezen aan het oordeel van een' van dezelve, of van een' derden, bij beding, is overgelaten, moeten de geassocieerden zich aan die bepaling onderwerpen, ten ware dezelve met de billijkheid blijkbaar strijdig mogt zijn.

In geen geval echter kunnen eenige klagten ter dezer zake meer toegelaten worden, na dat drie maanden verloopen zijn, sedert de regeling der deelen ter kennisse van den geen', die vermeent benadeeld te zijn, gekomen is; gelijk mede geene klagten toegelaten worden, wanneer van zijn' kant de gemaakte bepaling is begonnen nagekomen te worden.

1599. Het beding, dat een der geassocieerden alle de winsten hebben zal is nietig:

Hetzelfde heeft plaats met opzigt tot eene overeenkomst, volgens welke de gelden of goederen, die door een' of meer der geassocieerden zijn ingebragt, vrij zouden zijn om in de verliezen te helpen dragen.

1600. Een der geassocieerden, bij een bijzonder beding van het contract met de beheering der zaken van de societeit belast zijnde, is bevoegd om, zelfs in weerwil van de overige geassocieerden, al dat gene te verrigten, wat tot de beheering dier zaken betrekking heeft, mits daarin ter goeder trouwe te werk gaande:

Zoodanige magt kan, zoo lang de societeit duurt, niet dan om wettige redenen herroepen worden; doch, indien dezelve niet bij het contract, maar bij eene latere acte, na dato van het aangaan der societeit, is opgedragen, is zij, even als eene eenvoudige lastgeving, herroepelijk.

1601. Wanneer sommige der geassocieerden met de beheering der zaken van de societeit belast zijn, zonder bepaling der bijzondere werkzaamheden van elk derzelven, of zonder beding dat de een niets buiten weten en toestemming van den anderen zal mogen verrigten, is ieder van hen afzonderlijk tot alle handelingen, die beheering betreffende, bevoegd.

1602. Wanneer bij het contract bedongen is, dat de een der administrerende compagnons niets buiten weten en toestemming van den anderen zal kunnen verrigten, vermag de een, bij afwezendheid van den anderen, niet dan uit krachte van eene nieuwe overeenkomst te handelen; en dit mag ook zelfs dan niet geschieden, wanneer de afwezende buiten staat zijn mogt om aan de beheering der zaken van de societeit deel te nemen.

1603. Bij gebrek van bijzondere bedingen, aangaande de wijze der beheering van de zaken der societeit, moeten de volgende regelen in acht genomen worden:

1°. De geassocieerden worden verondersteld aan elkander wederkeerig de magt van beheering te hebben gegeven; zijnde mitsdien de handelingen van elk van hen, ook ten aanzien van de aandeelen der overige geassocieerden, verbindende, offchoon deze daarin niet mogten toegestemd hebben; behoudens het regt van de laatsten, of van een' van dezelven, om zich tegen de aangegane handeling te verzetten, zoo lang die nog niet gesloten is.

2°. Elk

2°. Elk der geasſocieerden kan de zaken, aan de ſocieteit toebehoorende, gebruiken tot zoodanige einden, als waartoe dezelve beſtemd zijn, mits hij zich van dezelve niet bediene tegen het interest van de ſocieteit, en hij de mede geasſocieerden daar door niet verhindere om van dezelve, volgens hun regt, mede gebruik te maken.

3°. Elk der geasſocieerden kan de mede geasſocieerden verpligten, om met hem de kosten te doen, welke tot inſtandhouden der aan de ſocieteit toebehoorende zaken benoodigd zijn; en

4°. Geen der geasſocieerden mag, zonder toeſtemming van de mede geasſocieerden, eenige nieuwigheden invoeren, ten aanzien van vaste goederen, van de ſocieteit dependerende, zelfs niet al beweerde hij, dat die innovatien voor de ſocieteit nuttig waren.

1604. De geasſocieerde, die met de beheering der zaken van de ſocieteit niet belast is, mag zelfs de roerende goederen, die van de ſocieteit dependeren, niet vervreemden, noch onder eenig verband brengen.

1605. Elk der geasſocieerden kan, voor zoo veel zijn aandeel betreft, zonder toeſtemming van de mede-geasſocieerden, een' derden als deelhebber in dat aandeel aannemen; doch hij kan denzelven, zonder zoodanige toeſtemming, niet tot medelid in de ſocieteit toelaten; al ware het dat hij met de beheering der zaken van dezelve belast mogt zijn.

Tweede Afdeeling.

Van de verbindtenisſen der geasſocieerden ten aanzien van derden.

1606. In andere ſocieteiten dan die van commercie, heeft geene verbindtenis van ieder der compagnons, in *ſolidum* of voor het geheel, voor de ſchulden der ſocieteit plaats:

Ook kan een der geasſocieerden zijne mede-compagnons niet verbinden, ten zij hem daartoe de magt door dezelve is opgedragen.

1607. De geasſocieerden kunnen door den ſchuldeiſcher, met wien zij gecontracteerd hebben, aangeſproken worden, ieder voor gelijke ſomme en aandeel; al is het dat het aandeel in de ſocieteit van den eenen minder dan dat van den anderen bedraagt; ten zij derzelver verpligting bij het contracteren dezer ſchuld uitdrukkelijk, in evenredigheid van het aandeel van elk der geasſocieerden, bepaald zij.

1608. Eene handeling, aangegaan met bijvoeging, dat zulks voor rekening van de ſocieteit geſchiedt is, verbindt alleen den mede-geasſocieerden, welke de handeling in diervoege geſloten heeft, doch niet de overige, ten ware deze hem gemagtigd hadden, of de zaak tot voordeel van de ſocieteit verſtrekt had.

Vierde Hoofdstuk.

Van de verschillende wijze, waarop eene societeit eindigt.

1609. Societeit eindigt:
1°. Door afloop van den tijd, voor welke dezelve aangegaan is;
2°. Door de vernietiging der zaak, of de voltrekking der handeling, die het onderwerp der societeit uitmaakt;
3°. Door afstand of opzegging van één' of meer der geassocieerden;
4°. Door den dood van een' der geassocieerden; en
5°. Wanneer één der geassocieerden zijn' persoon verliest, of insolvent wordt.

1610. De verlenging van eene societeit, die voor eenen bepaalden tijd aangegaan was, kan niet anders bewezen worden dan door een schriftelijk contract, in denzelfden vorm, als het origineel contract van compagnieschap, aangegaan.

1611. Wanneer een der geassocieerden aangenomen heeft den eigendom van eene zaak in gemeenschap te brengen, en dezelve zaak, voor dat zulks geschied is, vergaat, eindigt daardoor de societeit, ten aanzien van alle de geassocieerden:

Zij eindigt ook in alle gevallen door het vergaan van de zaak, waar van alleen het genot in gemeenschap is gebragt, doch waarvan de eigendom bij den geassocieerden, aan wien dezelve zaak toebehoorde, gebleken is:

Maar de societeit wordt niet verbroken door het vergaan van de zaak, waarvan de eigendom reeds in dezelve was ingebragt.

1612. Wanneer bij het aangaan van eene societeit bedongen is, dat dezelve, na doode van een' der geassocieerden, met deszelfs erfgenaam zal worden gecontinueerd, of wanneer bedongen is, dat de societeit alleen door de overgeblevene mede geassocieerden onderling voortgezet zal worden, moeten deze bedingen worden nagekomen; doch heeft de erfgenaam in het laatste geval geene andere aanspraak, dan op de verdeeling en afdoening der zaken van de societeit, zoo als dezelve zich ten tijde van het overlijden van den erflater bevindt; maar heeft geene aanspraak op eenige verdere regten, dan alleen die, welke noodzakelijke gevolgen zijn van handelingen, die bereids plaats gehad hebben voor het overlijden van den geassocieerden, van wien hij zijn regt ontleent.

1613. Eene societeit kan niet door den wil van slechts een' der geassocieerden gedissolveerd worden, dan alleen ingeval de societeit voor geen-

geen bepaalden tijd is aangegaan; kunnende in dit bedoelde geval een der compagnons dezelve doen eindigen door eene opzegging, aan alle de mede-geassocieerden gedaan, mits zulks ter goeder trouw en niet ontijdig geschiede.

1614. De opzegging geschiedt niet ter goeder trouw, wanneer dezelve door een' der geassocieerden gedaan wordt, met oogmerk om zich eenig voordeel alleen toeteëigenen, hetwelk de geassocieerden zich hadden voorgesteld, ten behoeve van de societeit te genieten.

Zij geschiedt ontijdig, wanneer de zaken niet meer in haar geheel zijn, en het belang der geassocieerden vordert, dat de scheiding uitgesteld worde

1615. In societeiten, voor eenen bepaalden tijd aangegaan, kan een der geassocieerden de scheiding niet vorderen, voor dat de tijd verstreken is; ten ware daartoe wettige redenen mogten aanwezig zijn, zoo als wanneer de mede-geassocieerde aan zijne verpligtingen te kort komt, of door eene aanhoudende ongesteldheid buiten staat geraakt is, om de zaken van de societeit waartenemen, en dergelijke redenen meer, van welke de gegrondheid en het gewigt aan de beslissing des regters wordt overgelaten.

1616. De regelen omtrent de nalatenschappen, en de verpligtingen, welke daar uit voor de mede-erfgenamen ontstaan, zijn ook op de verdeelingen tusschen geassocieerden toepasselijk.

Bepaling betrekkelijk de societeiten van commercie.

1617. Het bepaalde bij dezen titel, is niet op societeiten van commercie toepasselijk, dan alleen met betrekking tot die punten, dewelke niets bevatten, het geen tegen de commerciële wetten en gebruiken strijdig is.

TIENDE TITEL.

Van leening.

1618. Er bestaan twee soorten van *leening:*

Die van zaken, welke men gebruiken kan, zonder dat dezelve te niet gaan;

En die van zaken, welke door het gebruik, het welk men daar van maakt, vergaan:

De eerste noemt men *bruikleening* of *commodaat;*

De laatste wordt *verbruikleening* of eenvoudig *leening* genaamd.

Eerste Hoofdstuk.

Van bruikleening of commodaat.

Eerste Afdeeling.

Van den aard der bruikleening.

1619. *Bruikleening* is een contract, waarbij iemand eene zaak aan een' ander' ten gebruik geeft, onder voorwaarde dat deze dezelve na daar van gebruik gemaakt te hebben, zal teruggeven.

1620. De aard van bruikleening brengt mede, dat dezelve om niet gedaan worde.

1621. De uitleener blijft eigenaar van de geleende zaak.

1622. Al wat niet van den handel der menschen is uitgesloten, of door het gebruik niet vergaat, kan het onderwerp dezer overeenkomst zijn.

1623. De verbindtenissen, die uit dit contract voortspruiten, gaan over op de erfgenamen, zoo van den uitleener, als van den geen' die ter leen ontvangt:

Indien echter de uitleening niet anders gedaan is, dan uit aanmerking van den persoon, die ter leen ontvangt, hebben zijne erfgenamen geen regt, om het geleende goed verder te blijven gebruiken.

Tweede Afdeeling.

Van de verpligtingen van den geen', die iets ter bruikleen ontvangt.

1624. Die iets ter leen ontvangt, is gehouden, als een goed huisvader, te zorgen voor de bewaring en instandhouding der geleende zaak:

Hij mag van dezelve geen ander gebruik maken, dan het welk de aard der zaak mede brengt, of bij de overeenkomst bepaald is; alles op pene van vergoeding van kosten, schade en interessen, indien daartoe termen aanwezig zijn.

1625. Indien hij de ter leen ontvangene zaak tot een ander einde, of gedurende een' langer' tijd, dan bij de overeenkomst bepaald was, gebruikt, is hij voor het verlies derzelve, al had dit verlies ook door een bloot toeval plaats, aansprakelijk.

1626. Wanneer de geleende zaak vergaan is door een toeval, waar voor men dezelve door het gebruik van zijne eigene zaak had kunnen bewaren, of wanneer men, beide de zaken niet te gelijk kunnende behouden, zijn eigen goed boven het geleende den voorrang heeft gegeven,

ven, ontstaat hier door eene verpligting om de vergane zaak te vergoeden.

1627. Indien bij de terleengeving de zaak is getaxeerd, is hij, die dezelve ter leen ontvangen heeft, voor het verlies daar van, ook dan wanneer zulks door een onvermijdelijk toeval mogt veroorzaakt zijn, aansprakelijk, ten ware het tegendeel mogt bedongen zijn.

1628. Indien de geleende zaak door dat gebruik, waar voor dezelve ter leen ontvangen is, buiten toedoen van den gebruiker, in waarde vermindert, is deze wegens die vermindering niet aansprakelijk.

1629. Die eene zaak ter leen ontvangen heeft, kan dezelve niet in compensatie brengen, tegen het geen de uitleener aan hem schuldig is.

1630. Die iets ter leen ontvangen heeft, kan de onkosten, welke hij, om de zaak te kunnen gebruiken, gemaakt heeft, niet van den uitleener terug vorderen.

1631. Wanneer verscheiden personen dezelfde zaak gezamenlijk in bruikleen ontvangen hebben, is ieder hunner daar voor, ten behoeve van den uitleener, voor het geheel aansprakelijk.

Derde Afdeeling.

Van de verpligtingen van den uitleener.

1632. De uitleener kan de geleende zaak niet terug eischen dan na verloop van den tijd bij de overeenkomst bepaald, of geene tijdsbepaling gemaakt zijnde, na dat dezelve gediend heeft tot het gebruik, waartoe zij uitgeleend was.

1633. Indien de uitleener echter inmiddels, of voor dat het gebruik der zaak geëindigd is, dezelve om dringende en onverwacht opkomende redenen zelf benoodigd heeft, kan de regter den geen', die de zaak ontvangen heeft, naar mate van de omstandigheden, noodzaken, om dezelve aan den uitleener terug te geven.

1634. Wanneer hij, die eene zaak ter leen ontvangen heeft; gedurende het bruikleen, tot instandhouding van dezelve, eenige buitengewone, noodzakelijke onkosten heeft moeten maken, dewelke geen uitstel konden lijden, en waar van hij buiten de mogelijkheid was den uitleener vooraf te verwittigen, is deze gehouden hem de gemaakte onkosten te vergoeden.

1635. Indien de ter leen gegevene zaak zoodanige gebreken heeft, dat daar door aan den geen', die zich van dezelve bedient, nadeel zou kunnen worden toegebragt, is de uitleener, wanneer hij die gebreken ge-

gekend, en daar van niet gewaarschuwd heeft, voor de gevolgen verantwoordelijk.

Tweede Hoofdstuk.

Van verbruikleening of eenvoudige leening.

Eerste Afdeeling.

Van den aard der verbruikleening.

1636. *Verbruikleening* is eene overeenkomst, volgens welke iemand aan een' ander zaken, die door het gebruik te niet gaan, afgeeft, onder voorwaarde om even zoo veel, en van gelijke soort en qualiteit, terug te geven.

1637. Door verbruikleening wordt hij, die eene zaak ter leen ontvangt, eigenaar van dezelve; en wanneer die zaak, op welke wijze ook, vergaat, komt dit verlies voor zijne rekening.

1638. De schuld, uit leening van geld voortspruitende, is niet anders dan van de geldsom, die geleend is, zonder bepaling van de specie:

Indien 'er vermeerdering of vermindering der waarde van de geldspecie ontstaat, voor dat de tijd der voldoening verscheenen is, moet de schuldenaar de som, die aan hem geleend is, voldoen in zoodanige specie, als ten tijde der voldoening gangbaar is, en volgens den geldkoers of uitwendige waarde, die dezelve op dat tijdstip heeft.

1639. De bepaling, vervat in het voorgaand artikel, vervalt, wanneer de leening in staven goud, zilver of ander metaal, geschied is.

1640. Wanneer staven of koopwaren ter leen zijn gegeven, is de schuldenaar, het zij dezelve in waarde vermeerderd of verminderd zijn, altijd gehouden eene gelijke hoeveelheid van dezelfde qualiteit terug te geven, en kan ook nimmer tot iets meerder genoodzaakt worden.

Tweede Afdeeling.

Van de verpligtingen des uitleeners.

1641. In verbruikleening is de uitleener gehouden tot dezelfde verantwoordelijkheid, welke bij artikel 1635, ten aanzien van bruikleen, bepaald is.

1642. De uitleener kan het ter leen gegevene niet terug eischen, dan na dat de tijd, bij de overeenkomst bepaald, verstreken is.

1643. Geene tijdsbepaling gemaakt zijnde, kan de regter, naar gelang der omstandigheden, aan den geen', die de zaak ter leen ontvangen heeft, eenig uitstel toestaan.

1644. Wan-

1644. Wanneer men overeengekomen is dat hij, die eene zaak of geldsomme ter leen ontvangen heeft, dezelve teruggeven zal, wanneer hij daartoe in ſtaat zal zijn, kan de regter, naar gelang der omſtandigheden, den tijd der teruggave bepalen.

Derde Afdeeling.

Van de verpligtingen van den geen', die iets ter leen ontvangt.

1645. Die iets ter leen ontvangt, is verpligt hetzelve op een' bepaalden tijd, en in gelijke hoeveelheid en qualiteit, terug te geven.

1646. Daartoe buiten ſtaat zijnde, is hij verpligt tot betaling van de waarde van het ter leen gegevene; in de berekening van welke waarde de tijd en plaats, waar de teruggaaf, volgens overeenkomst, had moeten geſchieden, in aanſchouw moet worden genomen.

Indien die tijd en plaats bij de overeenkomst niet bepaald zijn, moet de betaling geſchieden overeenkomſtig den prijs, welken de zaak, ten tijde en ter plaatſe, waar de leening geſchied is, heeft gehad.

1647. Wanneer hij, die iets ter leen ontvangt, hetzelve, of de waarde van dien, ten tijde bij de overeenkomst bepaald, niet teruggeeft, is hij gehouden daar van ſedert dien tijd intereſſen te betalen.

Derde Hoofdſtuk.

Van ter leengeven op intereſſen.

1648. In verbruikleening, het zij van geld of van koopwaren, of van andere handelbare zaken, ſtaat het vrij daar voor intereſſen te bedingen.

1649. Wanneer hij, die eene zaak ter leen ontvangt, daar van intereſſen betaald heeft, zonder dat dezelve bedongen waren, kan hij dezelve niet terug vorderen, noch in vermindering der hoofdſom doen ſtrekken.

1650. Intereſſen zijn verſchuldigd, of uit krachte van de wet, of ten gevolge van eene overeenkomst:

Het bedrag der legale intereſſen wordt door bijzondere wetten bepaald:

De conventionele intereſſen kunnen de legale te boven gaan, in alle gevallen, waar de wet zulks niet verbiedt:

Het bedrag der conventionele intereſſen moet ſchriftelijk worden bepaald.

 1651. Qui-

1651. Quitantie voor de hoofdsom, zonder voorbehouding van interesſen, gegeven zijnde, wordt vermoedt, dat de interesſen betaald zijn, en wordt de schuldenaar daar door, dienvolgende, bevrijd.

1652. Het staat ook vrij interesſen te bedingen van eene hoofdsom, welke de uitleener aanneemt, nimmer van den geen', die dezelve ontvangt, terug te zullen eischen.

Deze handeling wordt *constitutie van renten* genaamd.

1653. Zoodanige constitutie van renten kan op tweederlei wijzen geschieden, het zij perpetueel, het zij op het lijf of voor het leven.

1654. Eene perpetuële rente is uit haren aard aan den afkoop onderworpen.

Partijen kunnen alleen overeenkomen, dat de afkoop niet geschieden zal, dan na verloop van eenen zekeren tijd, welke niet langer dan tien jaren mag gesteld worden, of dat dezelve niet geschieden zal, dan na dat de rentheffer zoo lang te voren van den afkoop zal verwittigd zijn, als tusschen partijen vastgesteld is.

1655. De schuldenaar van perpetuële renten kan tot afkoop van dezelve genoodzaakt worden:

1° Indien hij gedurende twee jaren in de nakoming zijner verbindtenis nalatig gebleven is: en

2°. Indien hij aan den geldschieter de bij overeenkomst beloofde zekerheid verzuimt te bezorgen.

1656. Indien de schuldenaar insolvent wordt, kan ook de losſing der hoofdsom, van welke de perpetuële renten betaald moeten worden, gevorderd worden.

1657. De regelen, aangaande de renten voor het leven of lijfrenten, zijn vervat in den titel van *kans-contracten*.

ELFDE TITEL.

Van bewaarneming en sequestratie.

Eerste Hoofdstuk.

Van bewaarneming in het algemeen, en de verschillende soorten van dezelve.

1658. *Bewaarneming*, in het algemeen, is eene daad, waarbij men eene zaak, aan een' ander' toebehoorende, aanneemt, onder voorwaarde van dezelve te bewaren, en in natura terug te geven.

1659. Bewaarneming is tweederlei; *eigenlijk gezegde bewaarneming en sequestratie.*

Twee-

Tweede Hoofdstuk.

Van eigenlijk gezegde bewaarneming.

Eerste Afdeeling.

Van den aard en het wezen der bewaarneming.

1660. Het contract van eigenlijk gezegde bewaarneming brengt uit zijn' aard mede, dat hetzelve om niet worde aangegaan.

1661. Dit contract kan niet dan met betrekking tot roerende goederen aangegaan worden.

1662. Ook wordt hetzelve niet voor voltrokken gehouden, dan nadat de zaak door wezenlijke of veronderstelde overgifte aan den bewaarnemer overgegaan is.

De veronderstelde overgifte is voldoende, wanneer de bewaarnemer de zaak reeds uit eenigen anderen hoofde in bezit heeft, en men hem dezelve onder den titel van bewaarneming laat behouden.

1663. Eigenlijk gezegde bewaarneming geschiedt vrijwillig of uit noodzaak.

Tweede Afdeeling.

Van vrijwillige bewaarneming.

1664. Vrijwillige bewaarneming wordt te wege gebragt door de wederkeerige toestemming van den geen' die iets in bewaring geeft, en den geen', die hetzelve ontvangt.

1665. Vrijwillige bewaargeving kan over het algeemeen niet anders geschieden dan door den eigenaar, of door een' ander', met deszelfs uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming.

1666 Vrijwillige bewaarneming moet door eene schriftelijke overeenkomst bewezen worden; het bewijs daarvan door getuigen wordt niet toegelaten, ten aanzien eener waarde, welke honderd en vijftig guldens te boven gaat.

1667. Wanneer de bewaarneming van eene zaak, boven de honderd en vijftig guldens in waarde bedragende, niet bewezen wordt door eene schriftelijke overeenkomst, wordt hij, die als bewaarnemer wordt aangesproken, op zijn woord geloofd, zoo omtrent de bewaarneming zelve, als omtrent het in bewaring genomen goed, en de teruggave van het zelve.

1668. Vrijwillige bewaarneming kan alleen plaats hebben tusschen personen, die bekwaam zijn om met elkander te contracteren.

Wanneer echter iemand, bekwaam zijnde om te contracteren, iets in bewaring genomen heeft van een' persoon, die niet bekwaam was, is hij aan alle de verpligtingen van eenen wezenlijken bewaarnemer onderworpen, en kan ter dier zake door den voogd of curator van den geen, die de zaak in bewaring gegeven heeft, aangesproken worden.

1669. Doch indien de bewaargeving door een' bevoegd persoon gedaan is aan iemand, die niet bekwaam was te contracteren, heeft de bewaargever geen verder regt, dan tot reclame van de in bewaring genomen zaak, zoo lang dezelve nog bij den bewaarnemer berust, of, wanneer de gedeponeerde zaak niet bij den bewaarnemer berust, als dan tot vergoeding van dezelve, voor zoo ver de bewaarnemer daar door gebaat is.

Derde Afdeeling.

Van de verpligtingen van den bewaarnemer.

1670. De bewaarnemer is verpligt de hem toevertrouwde zaak met dezelfde zorg te bewaren, als hij omtrent zijne eigene zaken gewoon is te doen.

1671. De bepaling van het voorgaand artikel wordt met meerdere strengheid toegepast:

1°. Indien de bewaarnemer zich zelf tot de bewaarneming heeft aangeboden:

2°. Indien hij eenig loon voor de bewaring bedongen heeft;

3°. Indien de bewaargeving *eeniglijk om zijnent wil* gedaan is; en

4°. Indien uitdrukkelijk bedongen is, dat hij voor alle soort van verzuim aansprakelijk zoude zijn.

1672. De bewaarnemer is in geen geval aansprakelijk wegens schaden, door toevallen van hooger hand veroorzaakt, ten ware hij in de teruggave der in bewaring genomene zaak nalatig geweest was.

1673. De bewaarnemer is onbevoegd om, zonder uitdrukkelijke of gepresumeerde toestemming van den bewaargever, van de in bewaring genomene zaak gebruik te maken.

1674. Het staat aan den bewaarnemer niet vrij te onderzoeken, welke zaken hem in bewaring zijn gegeven, indien hem dezelve in een gesloten kist of koffer, of in een' verzegelden omslag, zijn toevertrouwd.

1675. De bewaarnemer is gehouden, dezelfde zaak, welke hij in bewaring ontvangen heeft, terug te geven, en kan met de teruggave van eene gelijksoortige zaak niet volstaan.

In bewaarneming van geld moet mitsdien dat zelfde geld in natura te-

teruggegeven worden, het zij de ſpecie inmiddels in waarde vermeerderd of verminderd zijn mogt.

1676. De bewaarnemer kan volſtaan met het goed terug te geven in dien ſtaat, waarin hetzelve zich, ten tijde der teruggave, bevindt, en de verminderingen daar aan, buiten zijne ſchuld, toegekomen, zijn voor rekening van den bewaargever.

1677. De bewaarnemer, wien het toevertrouwde goed van hooger hand ontnomen is, en die daar van de waarde, of iets anders in de plaats ontvangen heeft, is verpligt dit ontvangene terug te geven.

1668. De erfgenaam van den bewaarnemer, die eenig goed, het welk hij niet wist dat ter bewaring ontvangen was, ter goeder trouwe verkocht heeft, is niet verder gehouden dan om den koopprijs overtegeven, of, indien hij denzelven nog niet ontvangen heeft, zijne actie tegen den kooper te cederen.

1679. Indien de in bewaring genomene zaak vruchten opgeleverd heeft, die door den bewaarnemer genoten zijn, is hij verpligt dezelve mede terug te geven; doch tot betaling van interesſen van eene aan hem toevertrouwde ſomme gelds is hij niet gehouden, ten zij hij in de teruggave derzelve nalatig is geweest.

1680. De bewaarnemer moet de in bewaring genomene zaak niet teruggeven, dan aan den geen, die hem dezelve heeft toevertrouwd, of aan den geen, op wiens naam de bewaargeving geſchied is, of aan den geen, die hem tot het terug ontvangen van dezelve aangewezen is.

1681. De bewaarnemer kan van den bewaargever geen bewijs vorderen, dat deze eigenaar van het in bewaring genomen goed is.

Indien hij echter ontdekt dat het in bewaring genomen goed geſtolen is, en aan wien hetzelve in eigendom toebehoort, is hij verpligt den eigenaar kennis te geven, dat deze zaak bij hem gedeponeerd is, met ſommatie om die, binnen een' bepaalden en daartoe geſchikten tijd, als zijn eigendom te reclameren:

Indien de eigenaar verzuimt de reclame te doen, is de bewaarnemer bevoegd de zaak aan den geen', van wien hij dezelve ontvangen heeft, terug te geven, en is van alle verdere aanſpraak ontſlagen.

1682. In geval van overlijden van den bewaargever, kan de in bewaring genomene zaak niet dan aan zijnen erfgenaam teruggegeven worden:

Indien hij verſcheidene erfgenamen heeft, moet dezelve aan elk van hen teruggegeven worden, naar mate van ieders aandeel en portie; doch, indien de zaak ondeelbaar is, moeten de erfgenamen zich onderling over de overneming van dezelve verſtaan.

1683. Wanneer de geen, die eene zaak in bewaring gegeven heeft, van ſtaat veranderd is, bij voorbeeld, wanneer eene vrouw, die haar eigen meester was, op het tijdſtip dat zij de bewaargeving deed, naderhand getrouwd is, en onder de voogdij van den man is gekomen, of wanneer een meerderjarige, na dat de bewaargeving geſchied is, onder curatele is geſteld, kan, in deze, en andere gevallen van gelijke natuur, de gedeponeerde zaak niet teruggegeven worden, dan aan den geen', die de adminiſtratie van des bewaargevers goederen heeft.

1684. Indien de bewaargeving door een' voogd, man of adminiſtrateur, in deszelfs qualiteit, gedaan is, en die qualiteit inmiddels heeft opgehouden, kan het in bewaring genomene niet teruggegeven worden, dan aan den perſoon, die door den man, voogd of adminiſtrateur, ten tijde der bewaargeving, vertegenwoordigd werd.

1685. Indien bij overeenkomst bepaald is, waar ter plaatſe de teruggave geſchieden moet, is de bewaarnemer verpligt zich dien overeenkomſtig te gedragen; de kosten, daarop vallende, komen voor rekening van den bewaargever.

1686. Geene bepaling omtrent de plaats der teruggave gemaakt zijnde, moet dezelve geſchieden ter plaatſe, waar de bewaargeving geſchied is.

1687. De in bewaring genomene zaak moet aan den bewaargever teruggegeven worden, zoodra deze zulks vordert, al ware het dat bij de overeenkomst eene bepaling omtrent den tijd der teruggave gemaakt was, ten zij een derde die zaak onder den bewaarnemer gearreſteerd, of tegen de teruggave en verplaatſing van dezelve een geregtelijk verbod mogt gedaan hebben.

1688. Den bewaarnemer, die zich aan ontrouw heeft ſchuldig gemaakt, wordt tot het beneficie van boedel-afſtand niet toegelaten.

1689. Alle de verpligtingen van den bewaarnemer houden op, wanneer hij ontdekt, en bewijzen kan, dat het in bewaring genomen goed hem zelven in eigendom toebehoort.

Vierde Afdeeling.

Van de verpligtingen van den bewaargever.

1690. De bewaargever is gehouden aan den bewaarnemer te vergoeden alle de kosten, door denzelven, tot inſtandhouding van het in bewaring gegeven goed, gedaan, en denzelven ſchadeloos te ſtellen wegens alle verliezen, welke hij door de bewaarneming mogt geleden hebben.

1691. De

1691. De bewaarnemer is geregtigd om het in bewaring gegeven goed zoo lang onder zich te houden, tot dat de voldoening van het geen hem ter zake der bewaarneming toekomt, geschied is.

Vijfde Afdeeling.

Van bewaarneming uit noodzaak.

1892. Bewaarneming uit noodzaak heeft plaats in geval van onheil, als van brand, instorting van een gebouw, plundering, schipbreuk, of ander onvoorzien en onvermijdelijk toeval.

1693. Het bewijs door getuigen wordt in noodzakelijke bewaarneming toegelaten, zelfs dan, wanneer de zaak, die beweerd wordt in bewaring genomen te zijn, de waarde van honderd-en-vijftig guldens te boven gaat.

1694. Voor het overige zijn alle de hier voren gemelde opgegevene regelen op noodzakelijke bewaring mede toepasselijk.

1695. Herbergiers of logementhouders zijn, even als bewaarnemers, verantwoordelijk voor de goederen, door reizigers, die zich bij hen ophouden, aangebragt.

De bewaarneming van die soort van goederen wordt gehouden voor eene noodzakelijke bewaarneming.

1696. Zij zijn verantwoordelijk wegens diefstal of beschadiging der goederen van de reizigers; het zij de diefstal of beschadiging van die goederen door hunne bedienden of geëmploijeerden, of door gaande en komende vreemdelingen begaan of toegebragt zijn.

1697. Doch zij zijn niet verantwoordelijk voor diefstallen, gewapenderhand, of op eene andere zeer gewelddadige wijze gepleegd.

1698. Omtrent de verantwoordelijkheid van schippers, voerlieden, aannemers van post- en vrachtwagens, beurtschepen en schuitenveren, is gehandeld in art. 1546, 1547, 1548 en 1549.

Derde Hoofdstuk.

Van sequestratie.

Eerste Afdeeling.

Van de verschillende soorten van sequestratie.

1699. Sequestratie wordt daargesteld, of door overeenkomst, of door regterlijk bevel.

Twee.

Tweede Afdeeling.

Van sequestratie bij overeenkomst.

1700. Sequestratie bij overeenkomst heeft plaats, wanneer een of meer personen eene zaak, waar over geschil is, in handen stellen van een' derden, die van zijne zijde aanneemt, dezelve, na dat het geschil is uitgemaakt, terug te geven aan den geen', die daartoe geregtigd zal bevonden worden.

1701. Het is niet noodig dat deze sequestratie om niet geschiede.

1702. Wanneer de sequestratie om niet is, wordt dezelve onderworpen aan de regelen, omtrent eigenlijk gezegde bewaarneming vastgesteld; behoudens de hier navolgende uitzondering.

1703. De sequestratie kan niet alleen ten aanzien van roerende, maar ook van onroerende goederen plaats hebben.

1704. De bewaarnemer kan, ingeval van sequestratie, van de bewaring niet ontslagen worden, voor dat geschil is uitgemaakt, ten zij met toestemming van alle de daarbij belanghebbende partijen, of om eene wettig geoordeelde reden.

Derde Afdeeling.

Van geregtelijke sequestratie.

1705. Sequestratie bij regterlijk bevel kan onder anderen plaats hebben, ten aanzien:

1°. Van goederen eens schuldenaars, welke gearresteerd zijn;

2°. Van onroerend of van roerend goed, over welks eigendom of bezit tusschen twee of meer partijen geschil is ontstaan; en

3°. Van zaken, welke een schuldenaar ter zijner bevrijding aanbiedt.

1706. De aanstelling van een' sequester van gearresteerde goederen brengt tusschen denzelven en den arrestant wederkeerige verpligtingen te wege.

De sequester is verpligt het gearresteerde, als een goed huisvader, te bewaren en gade te slaan; hij is gehouden, wanneer daartoe termen zijn, hetzelve overtegeven, om ter voldoening van den arrestant verkocht te worden, of is verpligt, in geval van ontslag van arrest, hetzelve terug te geven aan de partij, tegen welke het arrest gerigt is.

De arrestant is daarentegen verpligt, het bij de wet bepaald salaris aan den sequester te betalen.

1707. Ge-

1707. Geregtelijke sequestratie wordt opgedragen of aan een' persoon, omtrent welken de belanghebbende partijen onderling zijn overeengekomen, of aan een' persoon, die daartoe door den regter ambtshalve benoemd wordt.

In beide gevallen is zoodanige persoon aan dezelfde verpligtingen onderworpen, welke aan een sequester bij overeenkomst, ingeval van vrijwillige sequestratie, opgelegd zijn.

TWAALFDE TITEL.

Van kans-contracten.

1708. Een *kans-contract* is eene wederzijdsche overeenkomst, waar van de uitkomsten, met betrekking tot winst en verlies, het zij voor alle de partijen, het zij voor eenige of sommige van dezelve, van eene onzekere gebeurtenis afhangen.

Zoodanige zijn:

Het contract van assurantie, bodemerij, spel en weddingschap, en het contract van lijfrenten.

De twee eersten worden door de zeeregten gewijzigd.

Eerste Hoofdstuk.

Van spel en weddingschap.

1709. De wet staat geene actie toe ter zake van eene schuld, uit het spel of uit eene weddingschap voortgesproten.

1710. Onder deze bepaling zijn echter niet begrepen die spelen, welke geschikt zijn om het ligchaam te oefenen en vaardig te maken, als het schermen, wedloopen, en dergelijke:

Niettemin staat het aan den regter vrij, een' eisch te dier zake te ontzeggen, wanneer hem de som onmatig voorkomt.

1711. In geen geval echter kan de geen, die het verlorene vrijwillig betaald heeft, hetzelve terugvorderen, ten ware de winst door kwade trouw, bedrog, of afpersing mogt verkregen en genoten zijn.

Tweede Hoofdstuk.

Van contract van lijfrenten.

Eerste Afdeeling.

Van de vereischten van lijfrenten.

1712. *Lijfrente* kan bij onereusen titel verkregen worden; gelijk als

tegen betaling van eene zekere somme gelds, of tegen afstand van een roerend goed, dat geldswaarde heeft, of eindelijk tegen overdragt van eenig onroerend goed.

1713. Zij kan ook geheel om niet, het zij bij schenking of bij testament, gevestigd worden; doch zulks moet als dan geschieden op de wijze, welke de wet voorschrijft.

1714. Lijfrente is nietig, indien zij ten behoeve van den persoon, die onbekwaam is om iets te ontvangen, gevestigd is.

1715. Eene lijfrente kan gevestigd worden, het zij op het lijf van den geldgever, het zij op het lijf van een' derden, offchoon deze geen regt heeft om het genot van dezelve te hebben.

1716. Zij kan op één of meer lijven gevestigd worden.

1717. Zij kan ten behoeve van een' derden gevestigd worden, offchoon een ander den prijs derzelve voldoet.

Hoe zeer eene lijfrente in dit laatste geval het aanzien eener schenking heeft, wordt echter, met opzigt tot den vorm, niet gevorderd het geen tot het doen van schenking vereischt wordt.

1718. Een contract van lijfrente, op het lijf van iemand gevestigd, die ten tijde van het aangaan van hetzelve reeds dood was, is nietig, en heeft geen gevolg.

1719. Hetzelfde heeft plaats ten aanzien van een contract van lijfrente, gevestigd op het lijf van iemand, die bij het aangaan van het contract aangevallen was door eene ziekte, aan welke hij binnen twintig dagen na de dagteekening van het contract overleden is.

1720. Eene lijfrente kan tot zoodanig montant gesteld worden, als de contracterende partijen goedvinden te bepalen.

Tweede Afdeeling.

Van de gevolgen van lijfrente, ten aanzien van de partijen, die gecontracteerd hebben.

1721. De geen, ten wiens behoeve eene lijfrente, tegen betaling van zekeren prijs, gevestigd is, kan de vernietiging van het contract vorderen, indien de schuldenaar in gebreke blijft om hem de bedongene zekerheid te bezorgen.

1722. Wanbetaling der verschenen lijfrente geeft den rentheffer geen regt, om aflossing van de hoofdsom, of teruggave van het door hem daar voor afgestane goed te vorderen; hij heeft alleen het regt, om den persoon en goederen van zijnen schuldenaar voor de achterstallige renten aantespreken en te executeren.

1723. De

1723. De schuldenaar kan zich van de betaling eener lijfrente niet ontslaan door de aflossing van de hoofdsomme aantebieden, en van de terugvordering der reeds betaalde renten afstand te doen; hij is integendeel gehouden met de betaling der lijfrente voortegaan, zoo lang de persoon of personen, op wier lijf dezelve gevestigd is, in leven zijn; hoe oud dezelve ook mogen worden, en hoe bezwarend de nakoming dezer verbindtenis ook voor hem zijn moge.

1724. De betaling van eene lijfrente moet niet verder geschieden, dan naar evenredigheid van de dagen, welke de rentheffer geleefd heeft.

Indien echter bedongen is, dat de betaling vooruit geschieden zal, heeft de rentheffer van den dag af, op welken een termijn heeft moeten betaald worden, een volkomen regt tot dezelve.

1725. Het beding, dat eene lijfrente niet arrestabel zijn zal, is onbestaanbaar, ten ware dezelve om niet mogt gevestigd zijn.

1726. De betaling van eene lijfrente kan niet gevorderd worden, dan wanneer de rentheffer van zijn leven, of van dat van den persoon, op wiens lijf dezelve gevestigd is, doet blijken.

DERTIENDE TITEL.

Van mandaat of lastgeving.

Eerste Hoofdstuk.

Van den aard en den vorm van lastgeving.

1727. *Mandaat* of *lastgeving* is eene handeling, bij welke iemand aan een' ander last geeft, om eene zaak voor hem en in zijnen naam te verrigten.

Dit contract wordt niet voltrokken, dan door de aanneming van den gemagtigden.

1728. Lastgeving kan, of bij publieke acte, of bij een onderhandsch geschrift, zelfs door middel van een' brief, geschieden: lastgeving kan ook bij monde gedaan worden, maar het bewijs door getuigen wordt ten aanzien derzelve niet toegelaten, dan overeenkomstig het bepaalde bij den titel *van contracten of conventionele verbindtenissen in het algemeen.*

De aanneming van een' last of mandaat kan ook stilzwijgende geschieden, en afgeleid worden uit de executie, die de lasthebber aan het mandaat gegeven heeft.

1729. Lastgeving geschiedt uit haren aard om niet, ten zij het tegendeel bedongen is.

 1730. Last-

1730. Lastgeving is of algemeen en tot alle zaken, of bijzonder en slechts tot ééne zaak, of tot zekere bepaalde zaken betrekkelijk.

1731. Eene lastgeving, in algemeene bewoordingen vervat, wordt geacht alleen tot daden van administratie betrekkelijk te zijn.

Om goederen te vervreemden of met hijpotheek te bezwaren, of andere dergelijke daden te verrigten, wordt een uitdrukkelijk mandaat vereischt.

1732. Een mandataris of lasthebber mag niet verrigten, waar door hij de bepalingen van het mandaat zoude te buiten gaan.

De magt om een geschil bij transactie aftedoen sluit geenszins het vermogen in, om de beslissing van het geschil aan de uitspraak van een' derden bij compromis overtelaten.

1733. Die aan eene getrouwde vrouw of aan een' minderjarigen het beheer van eenigen handel opdraagt, is door derzelver handelingen, ten aanzien van derden, even zeer verbonden, als of hij een' man of een' meerderjarigen aangesteld had.

Tweede Hoofdstuk.

Van de verpligtingen van den mandataris of lasthebber.

1734. Een lasthebber is gehouden tot de volbrenging van den aangenomen last, zoo lang hij van denzelven niet ontheven is, en is verantwoordelijk voor de kosten, schaden en interessen, welke door het niet uitvoeren van dien last zouden kunnen ontstaan.

Ook is hij gehouden, de zaak, waarmede hij, ten tijde van het overlijden van den lastgever, een' aanvang hadt gemaakt, ten einde te brengen, indien uit het niet afdoen van dezelve nadeel zou kunnen ontstaan.

1735. Een lasthebber is in de uitvoering van den last, niet alleen wegens kwaad opzet, maar ook wegens schuld of verzuim, verantwoordelijk; nogtans wordt deze verantwoordelijkheid wegens schuld of verzuim minder streng genomen, ten aanzien van den geen', die een' last om niet op zich genomen heeft, dan van den geen', die daar voor loon ontvangt.

1736. Elk lasthebber is gehouden rekenschap van zijn verrigte te geven, en aan den lastgever verantwoording te doen van alles, wat hij uit krachte van het mandaat ontvangen heeft, al ware het dat het ontvangene aan den lastgever niet verschuldigd mogt zijn geweest.

1737. Een gemagtigde is verantwoordelijk voor den geen', dien hij in

in zijne werkzaamheden fubftitueert: 1°. wanneer hij de magt van fubftitutie niet bekomen heeft; 2°. wanneer, hen die magt zonder aanduiden van een' bepaald' perfoon gegeven zijnde, hij iemand aan zich gefubftitueerd heeft, die blijkbaar onbekwaam of infolvent was. In alle gevallen kan de lastgever onmiddelijk den gefubftitueerden tot verantwoording aanfpreken.

1738. Wanneer verfcheiden perfonen bij eene en dezelfde lastgeving gemagtigd zijn, heeft ten hunnen aanzien geene folidaire verbindtenis plaats, dan voor zoo verre zulks uitdrukkelijk bepaald is.

1739. Een lasthebber is verpligt interesfen te betalen van de fomme, welke hij tot zijn eigen gebruik aangewend heeft, van den dag af, waarop hij dezelve tot zijn gebruik genomen heeft, en van de fomme, die hij aan den lastgever tot flot van rekening uitkeeren moet, van den dag af dat hij daar van in verzuim is.

1740. Een lasthebber, die aan de partij, met welke hij handelt, den inhoud van zijnen last ten vollen heeft bekend gemaakt, is niet aanfprakelijk ten aanzien van het geen boven zijnen last gefchied is, ten ware hij zich in dit opzigt perfoonlijk verbonden mogt hebben.

Derde Hoofdftuk.

Van de verpligtingen van den lastgever.

1741. De lastgever is verpligt de verbindtenisfen, door den lasthebber, overeenkomftig den gegeven last, aangegaan, natekomen, doch hij is niet gehouden tot het geen bovendien mogt gecontracteerd zijn, dan voor zoo verre hij hetzelve uitdrukkelijk of ftilzwijgende bekrachtigd heeft.

1742. De lastgever is verpligt den lasthebber te vergoeden alle de uitfchotten en kosten, welke deze in de uitvoering van den last heeft moeten doen en maken, als mede aan denzelven zijn loon te betalen, indien er loon bedongen mogt zijn:

Van deze verpligting wordt de lastgever, wanneer door den mandataris geene fout begaan is, die aan hem geïmputeerd kan worden, niet ontheven, doordien de zaak zoude mogen mislukt zijn, gelijk de lastgever ook geene vermindering van het beloop der kosten en uitfchotten mag vorderen, al ware het dat dezelve minder hadden kunnen zijn.

1743. De lastgever is ook gehouden den lasthebber fchadeloos te ftellen wegens de verliezen, welke deze in de uitvoering van den gegevenen last mogt geleden hebben, zoo dezelve door geene onvoorzig-

tigheid, die aan den mandataris geïmputeerd kan worden, veroorzaakt zijn.

1744. De lastgever is aan den lasthebber, wegens deszelfs uitschotten, interessen verschuldigd, van den dag af, waarop deze aantoont die uitschotten gedaan te hebben.

1745. Wanneer de lasthebber door onderscheiden personen tot eene gemeene zaak is geconstitueerd, is elk van hen in *solidum*, of voor het geheel, aan den lasthebber voor de gevolgen van het gegeven mandaat aansprakelijk.

Vierde Hoofdstuk.

Van de verschillende wijzen, waarop lastgeving eindigt.

1746. Lastgeving eindigt: Door herroeping van het mandaat;

Door opzegging van hetzelve door den lasthebber;

Door den dood of insolventie, het zij van den lastgever, het zij van den mandataris;

En eindelijk wanneer een van beide onder curatele gesteld wordt.

1747. Een lastgever kan zijn' gegeven' last intrekken wanneer hem zulks goed dunkt, en den gemagtigden, daartoe termen zijnde, noodzaken, de acte of het bewijs, het welk deze van den gegeven' last in handen heeft, terug te geven.

1748. De herroeping alleen aan den lasthebber kenbaar gemaakt zijnde, kan zulks het regt van derden, die, daar van onkundig zijnde, naderhand nog met den lasthebber gecontracteerd hebben, niet verkorten: behoudens het verhaal van den lastgever op den gemagtigden.

1749. De aanstelling van eenen nieuwen mandataris, tot het verrigten van dezelfde handeling, heeft gelijke kracht met eene herroeping van den eersten mandataris, en werkt, met opzigt tot denzelven, van den dag af, dat deze nieuwe aanstelling aan hem kenbaar is gemaakt.

1750. Een gemagtigde kan het mandaat opzeggen, door van zijne opzegging aan den lastgever kennis te geven:

Indien deze opzegging echter tot nadeel van den lastgever strekken mogt, is de mandataris niettemin gehouden denzelven deswegens schadeloos te stellen; ten ware hij buiten staat zijn mogt, om den last verder te volbrengen, zonder daar door zelf aanmerkelijke schade te lijden.

1751. Indien een lasthebber onbewust is van den dood van den lastgever, of van het bestaan van eene der oorzaken, die het mandaat doen eindigen, is het geen hij in die onwetendheid verrigt heeft, van waarde.

1652. In de vorengemelde gevallen moeten de verbindtenissen, door den

den lasthebber aangegaan, nagekomen worden, ten aanzien van derden, die in de goede trouw zijn.

1753. Bij overlijden van den lasthebber zijn zijne erfgenamen verpligt daar van aan den lastgever kennis te geven, en inmiddels, naar vereisch der omstandigheden, zoodanige voorziening te doen, als het belang van den lastgever medebrengt.

VEERTIENDE TITEL.

Van borgtogt.

Eerste Hoofdstuk.

Van den aard en strekking van borgtogt.

1754. Die zich tot borg voor eene verbindtenis stelt, onderwerpt zich, ten behoeve van den schuldeischer, om aan die verbindtenis te voldoen, indien de schuldenaar zelf daar aan niet voldoet..

1755. Geen borgtogt kan bestaan, of 'er moet eene bestaanbare hoofdverbindtenis van eenen principalen schuldenaar zijn:

Men kan zich echter ook dan tot borg voor eene verbindtenis stellen, wanneer dezelve uit hoofde van eene omstandigheid, enkel den persoon van den principaal betreffende, als nietig kan gehouden worden; bij voorbeeld in geval van minderjarigheid.

1756. Een borg kan zich tot niets meerder, noch onder meer bezwarende voorwaarden verbinden, dan waartoe de principale schuldenaar verbonden is:

Borgtogt kan echter aangegaan worden alleen voor een gedeelte der schuld, en onder minder bezwarende voorwaarden:

Een borgtogt, voor meerder dan de schuld, of onder meer bezwarende voorwaarden aangegaan, is niet geheel van onwaarde, maar bepaalt zich slechts tot dat geen, het welk in de principale verbindtenis is begrepen.

1757. Men kan zich tot borg stellen, zonder daartoe door den geen, voor wien men zich verbindt, gelast te zijn, en zelfs buiten zijn weten:

Ook kan men zich tot borg stellen niet alleen voor den principalen debiteur maar ook voor deszelfs reeds gestelden borg.

1758. Een borgtogt wordt niet gepresumeerd, maar moet uitdrukkelijk aangegaan worden, en kan niet verder uitgestrekt worden, dan de bepalingen, onder welke zij is aangegaan, medebrengen.

1759. Een

1759. Een onbepaalde borgtogt voor eene principale schuld strekt zich mede uit tot alle accessoiren van dezelve; zelfs ook tot de kosten van de invordering der principale schuld, het zij dezelve voor, of na dat de borg tot voldoening is aangemaand geworden, gemaakt zijn.

1760. De verbindtenis van den borg gaat op deszelfs erfgenamen over.

1761. Wanneer een schuldenaar verpligt is borg te stellen, moet hij daartoe iemand voorstellen, bekwaam om zich te verbinden, genoegzaam gegoed om den borgtogt te kunnen voldoen, en zijne woonplaats hebbende binnen het departement waarin de plaats, op welke de borg gesteld moet worden, gelegen is.

1762. De gegoedheid van zoodanigen borg wordt beoordeeld naar de waarde der vaste goederen, welke hij in eigendom bezit, behalve in het stuk van koophandel, of wanneer de *schuld* van geringe waarde is; komende echter in dezen geene vaste goederen in aanschouw, die litigieus zijn, of waar van de uitwinning, uit hoofde van derzelver afgelegenheid, te moeijelijk zijn zoude.

1763. Wanneer een borg, door den schuldeischer, het zij vrijwillig of op regterlijke uitspraak, aangenomen, naderhand insolvent wordt, moet 'er een ander borg gesteld word.

Deze regel lijdt echter uitzondering, wanneer de borgtogt niet gesteld is dan ten gevolge eener overeenkomst, waarbij de schuldeischer een' zeker' bepaald' persoon tot borg gevorderd heeft.

Tweede Hoofdstuk.

Van het gevolg van borgtogt.

Eerste Afdeeling.

Van het gevolg van borgtogt tusschen den schuldeischer en den borg.

1764. Geen borg is verpligt een' schuldeischer te voldoen, dan wanneer de principale schuldenaar deswegens in gebreke gebleven is, welke laatste eerst in zijne goederen moet uitgewonnen worden; ten ware de borg van het voorregt van uitwinning afstand gedaan mogt hebben, of wel dat hij nevens den principalen schuldenaar eene solidaire verbindtenis mogt hebben aangegaan, in welk geval zijne verbindtenis zich regelt achtervolgens de bepalingen, die met opzigt tot solidaire verbindtenissen zijn vastgesteld.

1765. De schuldeischer is echter niet verpligt den principalen schuldenaar eerst uittewinnen, dan wanneer de borg, tot voldoening aangemaand wordende, zulks vordert.

1766. Wanneer verscheiden personen zich tot borgen gesteld hebben voor denzelfden schuldenaar en voor dezelfde schuld, is ieder van hen aansprakelijk voor de geheele schuld.

1767. Niettemin is elk van hen, zoo hij geen' afstand gedaan heeft van het beneficie van schuldsplitsing, bevoegd te vorderen, dat de schuldeischer zijne actie tusschen de gezamenlijke borgen verdeele, en van ieder slechts zijn gedeelte vordere.

Voor zoo verre, ten tijde der schuldsplitsing, onder de borgen insolventen worden gevonden, zijn de genen, die solvent zijn, verpligt, ieder voor hun aandeel, het door deze insolventien ontbrekende gedeelte mede te helpen dragen; maar zij kunnen niet meer aangesproken worden, uit hoofde van insolventien, dewelke, wanneer de schuldeischer, na dato van de gedane schuldsplitsing, nalatig is om een of meer der borgen wegens hun aandeel in regten aantespreken en te executeren, vervolgens ontstaan.

Tweede Afdeeling.

Van het gevolg van borgtogt tusschen den schuldenaar en den borg.

1768. De borg, den schuldeischer voldaan hebbende, heeft zijn verhaal op den principalen schuldenaar, het zij de borgtogt al of niet met deszelfs medeweten gesteld is.

Dit verhaal bepaalt zich niet alleen tot de hoofdsom, maar heeft ook plaats omtrent de interessen en kosten; doch ten aanzien der kosten, dewelke van de zijde van den borg gemaakt zijn, niet verder, dan na dat hij aan den principalen schuldenaar had kennis gegeven, dat hij tot de voldoening in regten was aangesproken

De borg heeft ook verhaal op den principalen schuldenaar tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien tot dezelve termen aanwezig zijn.

1769. De borg, die de schuld betaald heeft, treedt in al het regt, hetwelk de schuldeischer tegen den schuldenaar had.

1770. Iemand, zich tot borg gesteld hebbende voor verscheiden principale solidaire schuldenaars, heeft op elk van hen voor het geheel zijn verhaal, wegens het geen hij als borg betaald heeft.

1771. Een borg, den schuldeischer betaald hebbende, en daarvan geene kennis aan den principalen schuldenaar hebbende gegeven, heeft op den laatsten geen verhaal, wanneer deze in zijne onwetendheid ten tweedenmale heeft betaald; maar hij heeft alleen regt om het betaalde van den schuldeischer terug te vorderen.

Wanneer de borg voldaan heeft, zonder te zijn aangesproken, en zonder den principalen schuldenaar vooraf kennis te hebben gegeven, heeft hij geen verhaal op denzelven, ingeval de schuldenaar, ten tijde der betaling, gronden zoude gehad hebben om de schuldvordering te doen ontzeggen; onverminderd nogtans zijne actie tot terugvordering tegen den schuldeischer.

1772. Een borg kan, zelfs vóór dat hij betaling gedaan heeft, tegen den schuldenaar ageren, om dadelijk door denzelven schadeloos gesteld te worden, in de navolgende gevallen:

1°. Wanneer hij in regten tot betaling vervolgd wordt;

2°. Wanneer de schuldenaar insolvent geworden, of in verval van zaken geraakt is;

3°. Wanneer de schuldenaar zich verbonden heeft, om aan den borg binnen een' bepaalden tijd het ontslag van zijnen borgtogt te bezorgen;

4°. Wanneer de termijn, op welken de schuld betaalbaar gesteld was, verschenen is; en

5°. Na verloop van tien jaren, indien de principale verbindtenis geen' preciesen vervaltijd heeft, ten ware de principale verbindtenis, zoo als bij voorbeeld eene voogdij, niet van zoodanigen aard zij, dat dezelve vóór het aanwezig zijn van eenen zekeren bepaalden tijd kan eindigen.

Derde Afdeeling.

Van het gevolg van borgtogt met betrekking tot de medeborgen.

1773. Verscheiden personen zich voor eenen schuldenaar, en voor dezelfde schuld, tot borgen gesteld hebbende, en een van hen het geheele verschuldigde aan den schuldeischer betalende, heeft deze zijn verhaal op zijne medeborgen, om ieder hun aandeel in het betaalde aan hem te vergoeden:

Doch dit verhaal heeft dan alleen plaats, wanneer deze borg betaald heeft in een der gevallen, in het vorig art. vermeld.

Derde Hoofdstuk.

Van het te niet gaan van borgtogt.

1774. De verpligting, uit borgtogt ontstaande, gaat te niet door dezelfde oorzaken, als waardoor andere verbindtenissen een einde nemen.

1775. Wanneer de principale schuldenaar van den borg, of wederkeerig, de borg van den principalen schuldenaar erfgenaam wordt, en daar-

daardoor eene schuldvermenging wordt te weeg gebragt, wordt echter de actie van den schuldeischer tegen den geen', die zich tot borg van den borg gesteld heeft, daardoor niet vernietigd.

1776. De borg kan zich tegen den schuldeischer van alle zoodanige middelen van verdediging bedienen, als den principalen schuldenaar toekomen en inherent aan de schuld zijn:

Doch hij kan zich niet van zoodanige middelen van verdediging bedienen, die, louter personeel zijnde, alleen den persoon des schuldenaars betreffen.

1777. De verpligting van den borg houdt op, wanneer door toedoen van den schuldeischer te weeg gebragt is, dat de borg in alle de regten van den schuldeischer tegen den schuldenaar niet kan gesurrogeerd worden.

1778. De borg wordt ook van zijne verpligting ontslagen, wanneer de schuldeischer vrijwillig eenig onroerend of ander goed in betaling van de principale schuld aangenomen heeft; zelfs dan, wanneer de schuldeischer daarvan naderhand geëvinceerd mogt worden.

1779. Eene eenvoudige verlenging van den termijn van betaling, door den schuldeischer aan den principalen schuldenaar toegestaan, ontslaat geenszins den borg, dewelke in dat geval regt heeft den schuldenaar te vervolgen, om hem tot betaling te noodzaken.

Vierde Hoofdstuk.

Van legalen en judiciëlen borgtogt.

1780. Wanneer iemand, uit kracht van de wet, of van een regterlijk gewijsde, verpligt is borg te stellen, moet de aangebodene borg alle de vereischten hebben, welke bij artikel 1761 en 1762 voorkomen.

1781. Aan hem, die geen' borg vinden kan, wordt toegelaten, om, in plaats van dezelve, eene voldoende reëele cautie te stellen.

1782. Een judiciële borg kan vooraf geene uitwinning van den principalen schuldenaar vorderen.

1783. Die zich eenvoudig tot borg van een' judiciëlen borg gesteld heeft, kan de voorafgaande uitwinning, noch van den principalen schuldenaar, noch van deszelfs borg vorderen.

VIJFTIENDE TITEL.

Van transactien of accoorden.

1784. *Transactie* is eene overeenkomst, waarbij partijen een reeds aan-

aanhangig geſchil ten einde brengen, of een te voren geſchil voorkomen.

Dit contract moet ſchriftelijk aangegaan worden.

1785. Om te tranſigeren moet men de bevoegdheid hebben om over de onderwerpen, in de transactie begrepen, te kunnen beſchikken.

Een voogd of curator kan voor een' minderjarigen, of iemand die onder curatele ſtaat, geene transactie aangaan, dan overeenkomſtig het bepaalde bij artikel 359 en 411.

Ook mag een voogd met een' minderjarigen, na dat dezelve meerderjarig geworden is, geen transactie aangaan, waardoor hij het doen van rekening en verantwoording zoude ontwijken, achtervolgens het geen te dien aanzien bij art. 372 is vastgeſteld.

Gemeente-Beſturen en adminiſtrateuren van openbare geſtichten kunnen geene tranſactiën aangaan, dan op uitdrukkelijke autoriſatie van den Koning.

1786. Particuliere perſonen mogen tranſigeren wegens verbindtenisſen, uit misdaad ontſtaande:

Zoodanige accoorden verhinderen geenszins de actie van den publieken aanklager.

1787. Men mag eene transactie aangaan, met bijvoeging van eene penaliteit ten aanzien van den geen', die het accoord niet nakomt.

1788. Transactiën ſtrekken zich niet verder uit dan het onderwerp over het welk getranſigeerd wordt; de afſtand van alle regt, actie en pretentie, daarbij gedaan, moet alleen verſtaan worden betrekkelijk te zijn tot het verſchil, hetwelk aanleiding tot de transactie gegeven heeft.

1789. Transactiën maken alleen een einde aan die verſchillen, welke daarin begrepen zijn; het zij partijen derzelver oogmerk in bijzondere of algemeene uitdrukkingen hebben te kennen gegeven, het zij dit oogmerk, als een noodwendig gevolg, uit het geen bij het accoord te kennen gegeven is, moet worden afgeleid.

1790. Iemand over eenig regt, hetwelk hem uit eigen' hoofde toekomt, eene transactie aangaande, en vervolgens in een dergelijk regt aan een' ander opvolgende, is, met betrekking tot het nieuw bekomen regt, aan de bevorens aangegane transactie niet verbonden.

1791. Eene transactie, door een der belanghebbenden aangegaan, is niet verbindende voor de medebelanghebbenden, en kan door dezelve niet in hun voordeel ingeroepen worden.

1792. Transactiën hebben tusſchen de genen, die dezelve hebben aangegaan, de kracht van een gewijsde;

Te-

Tegen dezelve kan, op grond van dwaling in het regt, of van lesie of benadeeling, niet worden opgekomen.

1793. Niettemin kan van eene transactie vernietiging of rescisie verleend worden, wanneer men in den persoon of omtrent het onderwerp van het geschil gedwaald heeft:

Ook kan de transactie vernietigd of gerescindeerd worden in alle gevallen, als er bedrog of geweld heeft plaats gehad.

1794. Ook kan relief tegen eene aangegane transactie verleend worden, wanneer dezelve aangegaan is op grond van stukken, die nietig waren, ten zij die nietigheid zelve het punt van verschil uitmaakte.

1795. Eene transactie is ten eenenmale nietig, wanneer de stukken, op grond van welke dezelve is aangegaan, naderhand blijken valsch te zijn.

1796. Transactie, aangegaan over eene zaak, die bereids bij een vonnis van den regter, dat in kracht van gewijsde gegaan is, en van hetwelk partijen, of een van hen, geen kennis hadden, beslist was, is nietig:

Indien echter van het vonnis hooger beroep zou kunnen vallen, is de transactie van kracht.

1797. Wanneer partijen in het algemeen over alle zaken welke zij met elkander uitstaande mogten hebben, getransigeerd hebben, leveren de naderhand gevonden en destijds onbekende stukken, daartoe betrekkelijk, geen' grond op tot relief, ten ware die stukken door een' van hen waren achtergehouden:

Doch de transactie is nietig, indien, dezelve over een enkel onderwerp aangegaan zijnde, door naderhand gevondene stukken uitgemaakt wordt, dat eene der partijen geen het minste regt had.

1798. Eene fout in het rekenen, bij de transactie begaan zijnde, moet hersteld en verbeterd worden.

ZESTIENDE TITEL.

Van personeel arrest in civiele zaken.

1799. De persoon van een' schuldenaar is, zoo wel als zijne goederen, voor de nakoming van zijne verpligtingen aansprakelijk.

1800. De verschillende soorten van personele arresten en gijzelingen in civiele zaken, de tijd en wijs, waarop dezelve in de onderscheidene gevallen worden te werk gelegd, derzelver gevolgen en uitwerking, mitsgaders alles, wat verder daartoe betrekking heeft, wordt bij de wet *op de manier van procederen* behandeld.

ZEVENTIENDE TITEL.

Van regt van pand of hijpotheek.

Eerste Hoofdstuk.

Van pandregt uit overeenkomst.

1801. In alle personele verbindtenissen zijn de goederen, zoo roerende als onroerende, tegenwoordige en toekomende, van eenen schuldenaar, aan zijne schuldeischers verbonden, zoo dat deze de nakoming van die verbindtenissen, na verkregen vonnis, daar aan verhalen kunnen; maar om aan eenen schuldeischer boven andere medeschuldeischers op des schuldenaars geheelen boedel, of eenig goed van denzelven, een regt van voorrang toetekennen, is het noodig, dat zulks bij overeenkomst bedongen of door de wet vergund zij.

1802. Om zulks een' voorrang uit kracht van overeenkomst te hebben, moet daarbij bedongen worden het regt van pand, hetwelk, zoo het op onroerende goederen gevestigd is, *hijpotheek* genoemd wordt.

1803. Alle goederen, die vervreemdbaar zijn, kunnen ook bij overeenkomst verpand worden, zonder onderscheid of dezelve zijn roerende of onroerende, ligchamelijke of onligchamelijke, mits voor zoo veel de roerende goederen betreft, de regten der openbare leenbanken niet benadeeld worden: op gearresteerde goederen, het zij in of buiten executie, kan geen pandregt ten behoeve van iemand, in nadeel van het regt van den arrestant, gevestigd worden.

1804. Verpanding van eens anders goed, buiten weten en toestemming van den eigenaar, of van een gemeen goed, verder dan voor des verpanders aandeel, is krachteloos voor zoo veel den verpander betreft doch ten aanzien van derden, ten wier behoeve de verpanding gedaan is, dan alleen, wanneer zij geweten hebben, of na een behoorlijk onderzoek hadden kunnen weten, dat het verpande eens anders goed was.

1805. Een bijzonder goed tot pand gesteld zijnde, zijn ook alle de vruchten, daar van voortkomende, mitsgaders alle aanwassen, waar door het goed vergroot of in waarde vermeerderd wordt, onder de verpanding begrepen.

1806. Het goed, buiten toedoen van den verpander, in waarde verminderende, is dezelve niet gehouden om voor die verminderde waarde *surplus* te geven, ten zij dit uitdrukkelijk bedongen is.

1807. Onder eene algemeene verpanding het zij bij overeenkomst bedon-

dongen, het zij door de wet gegeven, zijn alle des schuldenaars goederen, zoo tegenwoordige als toekomende, begrepen, met uitzondering van dezulken, welke hij met den last van fideicommis bezit, of die daarin volgens de wet niet kunnen zijn vervat.

1808. Wanneer twee of meer boedels door huwelijk, erfenis of op eenige andere wijze, vermengd worden, en een of meer van die boedels, voor dat de vermenging heeft plaats gehad, door een algemeen hijpotheek verbonden waren, wordt dat pandregt daar door stilzwijgende uitgestrekt tot alle de goederen, die nu tot de gezamenlijke vermengde boedels behooren.

1809. Om regt van hijpotheek op eenig bijzonder onroerend goed kracht te doen hebben, is het noodig, dat de acte van hijpothekatie verleden worde voor de plaatselijke autoriteit, welke daar mede nader door den Koning zal worden belast, ter plaatse waar het goed gelegen is.

1810. Geen algemeen verband, uit krachte van overeenkomst, kan ten aanzien van des schuldenaars onroerende goederen werken, ten zij de acte daar van voor het geregt van des schuldenaars woonplaats verleden, of voor notaris en getuigen verleden, en bij dat geregt geregistreerd zij: van den dag dezer registratie gaat het pandregt in, met het gevolg dat alle des schuldenaars roerende en onroerende goederen, welke hij binnen dit rijk liggende heeft, onder het algemeen verband begrepen zijn.

1811. Verpanding van roerende goederen kan gedaan worden bij acte, voor notaris en getuigen, of ook onder de hand verleden; zij heeft echter geene kracht tegen derde personen buiten den schuldenaar, ten ware het verpande goed aan den schuldeischer is ter hand gesteld, het zij door eigenlijk gezegde overgifte, het zij door bekorting, door overlevering van sleutels van een pakhuis, en dergelijke, met het blijkbaar oogmerk van verpanding gedaan.

1812. Onroerend goed, door hijpotheek in het bijzonder verbonden, kan door den schuldenaar wel verkocht of op eenige andere wijze vervreemd, of nader aan eenen anderen schuldeischer verpand worden, maar gaat aan den derden bezitter of pandhouder niet over, dan met den last van het daarop gevestigde hijpotheek, en onverminderd het regt van den eersten pandhouder op dat goed.

1813. Onroerend goed, door een algemeen hijpotheek verbonden, en door den schuldenaar vervreemd zijnde, gaat met geen verband van hijpotheek aan den derden bezitter over; ten ware deze van dat algemeen verband geweten heeft, of door eene bijzonderlijke gedane registra-

Ll stra-

ſtratie bij de daartoe bevoegde autoriteit, ter plaatſe waar dat goed gelegen is, zulks heeft kunnen weten.

1814. Pandregt kan bij overeenkomst toegeſtaan worden tot meerdere verzekering van allerlei ſoorten van ſchulden, zelfs die op tijd of onder eenige voorwaarde gemaakt zijn, uitgenomen alleen de zoodanige, waarop de wet verbiedt regt te doen.

1815. Alle bijzondere bedingen kunnen bij de overeenkomst van verpanding gevoegd en moeten door de contracterende partijen nagekomen worden; mits zij, noch met de wet, noch met de goede trouw, noch met den aard van het pandsregt, ſtrijdig zijn.

1816. Pandregt, met bezit gepaard, geeft aan den pandhouder het vermogen om de vruchten, renten of andere inkomſten van het onderpand te ontvangen en onder zich te houden, om tegens zijne ſchuldvordering, en de daarvan bedongene interesſen te verrekenen.

1817. Zelfs kan de pandhouder bedingen, dat hij, in plaats van interesſen te trekken, tot de afbetaling zijner ſchuld het verpande goed gebruiken, of de vruchten daarvan genieten zal; mits dat genot de wettige maat van interesſen niet merkelijk te buiten gaat.

1818. Het is niet geoorloofd te bedingen, dat, bij wanbetaling van de ſchuld, het verpande goed, tot voldoening der ſchuld, zal vervallen aan den ſchuldeiſcher.

1819. Indien de ſchuldenaar het verſchuldigde aan den ſchuldeiſcher ter bepaalder tijd niet betaalt, heeft de ſchuldeiſcher het vermogen om het verpande goed te verkoopen, en uit den koopprijs zich zelven te voldoen.

1820. Geen ſchuldeiſcher mag dien verkoop doen, dan uit kracht van een vonnis van den regter, waardoor hij tegen den ſchuldenaar overwonnen regt verkrijgt, en waarbij het pand voor de ſchuld verbonden en executabel verklaard wordt, en mits in het doen van dien verkoop den gewonen vorm van executie in acht nemende.

1821. Men mag echter bij de acte van verpanding van roerend goed bedingen, dat de ſchuldeiſcher het regt zal hebben, om, bij wanbetaling, zonder eenige voorafgaande procedures, het pand in het openbaar te verkoopen; onaangezien dit beding, is het echter noodig, dat de ſchuldeiſcher van zijn plaatſelijken regter eene autoriſatie ter verkoop verkrijge, waarop de ſchuldenaar vooraf in zijne belangen ſummierlijk wordt gehoord.

1822. Pandregt gaat te niet en wordt ontbonden:

1°. Wanneer de ſchuld, waarvoor het pand ſtrekken moest, geen be-

bestaan heeft bekomen, het zij dat de pandhouder de gelden of goederen, tot welker verzekering hem het pand gegeven is, niet bezorgd heeft, het zij dat hij niet voldaan heeft aan de voorwaarde, onder welke hij het pandregt verkregen had.

2°. Wanneer de schuldeischer bij contract, erfvolging, of op eenige andere wijze, eigenaar van het verpande goed wordt;

3°. Wanneer de hoofdschuld door betaling, novatie, compensatie, kwijtschelding of schuldvermenging, of op eenige andere wijze, gekweten is;

4°. Wanneer wel de hoofdschuld blijft bestaan, maar het pandregt vernietigd wordt, het zij om dat het verpande goed geheel vergaat, het zij om dat de schuldeischer het pand ontslaat, of uitdrukkelijk, door daarvan met name afstand te doen, of stilzwijgende, door het verpande goed aan den schuldenaar, behoudens zijn personeel regt van vordering, terug te geven, of door in de vervreemding van het verpande goed door den schuldenaar uitdrukkelijk toe te stemmen, zonder zich de gevolgen van zijn pandregt voor te behouden;

5°. Wanneer het regt van onvolkomen' of tijdelijken eigendom of genot, het welk de pandgever aan het verpande goed had, heeft opgehouden en ten einde geloopen is;

6°. Door het verloop van den tijd, tot welken zich de verpanding bij de overeenkomst bepaalde; en

7°. Wanneer een derde bezitter den eigendom van het verpande goed door verjaring verkregen heeft.

1823. Het pandregt op eene der voorgemelde wijzen ontbonden zijnde, heeft de schuldenaar eene actie tegen den schuldeischer, tot teruggave van het verpande goed, tevens met de vruchten en aankomsten van hetzelve, en tot vergoeding van alle schade, die door des schuldeischers toedoen aan het goed is overgekomen.

1824. Wederkeerig heeft de schuldeischer tegen den schuldenaar eene actie tot vergoeding van noodzakelijke kosten, door hem tot instandhouding van het goed uitgeschoten, en tot vergoeding van de schade, die, ter gelegenheid van de verpanding, door des schuldenaars kwade trouw of nalatigheid bij den schuldeischer geleden zoude mogen zijn.

1825. Een schuldeischer, die niet alleen eene hijpothecaire schuld, maar ook bovendien nog eene personele schuld, zonder verzekering, ten laste van denzelfden schuldenaar heeft, is tot teruggave van het pand, schoon de hijpothecaire schuld gekweten is, niet gehouden, zoo lang de personele schuld nog niet is afgedaan, waarvoor hij op het verpande goed regt van retentie heeft:

Dit regt van retentie werkt echter niet tegen andere schuldeischers, en geeft geene preferentie, zoodra de boedel insolvent is.

1826. De schuldeischer heeft, uit hoofde van het reëel regt, het welk hem zijn pand geeft, eene actie tegen elken bezitter van het verpande goed, om het zelve met de vruchten en aankomsten aan hem overteleveren.

1827. Roerende goederen echter, die niet in het bezit van den schuldeischer, aan wien dezelve verpand waren, gebleven zijn, en waar van een derde, ter goeder trouw en bij onereusen titel, in het bezit is, hebben ten nadeele van dezelve geen pands gevolg.

Tweede Hoofdstuk.

Van pandregt uit de wet.

1828. De wet zelve, buiten overeenkomst, geeft aan verscheiden schuldeischers een regt van pand, het zij op des schuldenaars geheelen boedel, het zij op eenige bijzondere goederen van denzelven, welk regt ook *legaal verband* genaamd wordt.

1829. Op des schuldenaars geheelen boedel verleent de wet stilzwijgend pandregt:

1°. Aan den staat op de goederen van deszelfs ontvangers, gaarders en andere administrateurs, die eenig beheer van 's lands penningen gehad hebben, mitsgaders op de goederen van derzelver borgen, voor de aanzuivering van alle zoodanige gelden, als zij in die betrekking aan den staat schuldig zijn;

Gelijk regt hebben ook de steden en dorpen op de goederen van hunne ontvangers, als mede de daarbij belanghebbenden op die van de bestuurders der kerkengoederen of armenkassen;

2°. Aan den staat op de goederen van hen, die eenige lasten of impositien schuldig zijn;

3°. Aan allen, die eenige impositien betaald hebben op de goederen der genen, voor welke zij dezelve hebben uitgeschoten; doch niet langer dan gedurende een jaar, gerekend van den dag af dat zij die uitschotten hebben gedaan;

4°. Aan getrouwde vrouwen, die met uitsluiting der gemeenschap van goederen en van winst en verlies getrouwd zijn, of van de door haar bedongene keuze, om in winst en verlies te deelen, afstand gedaan hebben; mitsgaders ook aan de kinderen of andere erfgenamen van die vrouwen, op den boedel van den man, tot het terug bekomen

of

of bekomen van redintegratie van hare ten huwelijk aangebragte, en staande huwelijk verkregene goederen die door den man zijn vervreemd geworden; en

5°. Aan minderjarigen op de goederen van hunne voogden, of van de genen die zich als voogden over hen hebben gedragen, het zij ouders, bloedverwanten of vreemde personen zijnde; alsmede aan de genen, die onder curatele staan, op de goederen van hunne curateuren, voor de behoorlijke verantwoording, en oplevering van het geen zij, ter zake van de voogdij of curatele, schuldig zijn.

Het legaal verband van getrouwde vrouwen, minderjarigen, of de genen die onder curatele staan, begint van het oogenblik af dat het huwelijk voltrokken is, of dat de voogdij of curatele een aanvang genomen heeft.

1830. Op een zekere gedeelte, of op bijzondere goederen, geeft de wet recht van legaal verband:

1°. Aan legatarissen, tot zekerheid van de uitkeering der gemaakte legaten, op de goederen tot des testateurs nalatenschap behoorende, doch niet op de goederen van de erfgenamen;

2°. Aan verhuurders van huizen of landen, op alle roerende goederen, die op den bodem gevonden worden, en bovendien, ten aanzien der landen, op de vruchten, die daarop wassen.

Dit regt blijft voortduren, hoe zeer deze goederen, buiten toestemming van den verhuurder van den bodem, vervoerd zijn, mits de verhuurder die goederen binnen veertien dagen na de vervoering achterhale, en bij wege van arrest reclamere; onverminderd nogtans het geen met betrekking tot het regt van derden bij art. 1827 is bepaald.

Niet alleen des huurders eigene goederen, maar ook die aan een' ander' toebehooren, en op den bodem gevonden worden, zijn aan den verhuurder stilzwijgende verbonden, mits de laatstgemelde daarop gebragt zijn, om aldaar tot gebruik, genot of profijt van den huurder te blijven, en niet om aldaar slechts voor eenen korten tijd te zijn, als bij voorbeeld goederen, in pand of bewaring gegeven, en soortgelijke:

De goederen van den geen', die de huur van eenen huurder overneemt, zijn niet alleen aan zijnen verhuurder, maar ook aan den eersten verhuurder of eigenaar, door de wet, verbonden; met die bepaling nogtans, dat de goederen van hem, die enkel een gedeelte, bij voorbeeld eene kamer, van een' huurder overneemt, mits die goederen niet verder of anders dan door den tweeden huurder gebruikt zijn, aan den eigenaar niet voor de huur van het geheele huis, maar alleen in evenredigheid van het door den tweeden huurder overgenomen gedeelte verbonden zijn;

3°. Aan

3°. Aan metselaars, timmerlieden en andere ambachtslieden, die tot reparatie, maar niet die tot verbetering, of versiering van een gebouw, bouwstoffen geleverd of arbeid verrigt hebben, gedurende den tijd van vijf jaren na dat de reparatiën gedaan zijn:

Wat onder reparatie of melioratie begrepen is, moet, in geval van verschil, door der zaak kundige personen, bij den regter te benoemen, beoordeeld worden;

4°. Aan heffers van erfpachten, tienden, cijnsen en soortgelijke reële belastingen, op het goed, waar van die lasten geheven worden; en

5°. Aan den dijkring of waard, voor de onkosten van dijken, dammen, molens, sluizen, wateringen en dergelijken.

1831. Het doen van arrest op eenig goed geeft, noch legaal verband, noch preferentie, uitgezonderd de arresten, die in executie gedaan worden:

Deze hebben ten gevolge, dat het goed door dat arrest geacht wordt uit den boedel uittegaan, en dat de arrestant, mits zijne executie op dat goed, volgens het voorschrift der wet, voortzettende, op het beloop van hetzelve voor dat geen, waar voor hij executeert, geprefereerd is voor allen, aan wie dat goed te voren niet bijzonderlijk, door overeenkomst, of door de wet, verbonden was.

1832. Behalve de legale verbanden, die de wet aan sommigen verleent, geeft zij ook aan eenige schuldeischers een privilegie, om, schoon zonder regt van onderpand, op het algemeene bedragen van den boedel geprefereerd te zijn. Hiertoe behooren:

1°. De kosten, op de executie van gearresteerd goed, of op de beredding van eenen insolventen boedel gevallen;

2°. De kosten van de begrafenis van het lijk van den overledenen schuldenaar, het zij die uit den boedel zelven genomen, of door een' ander' voorgeschoten zijn:

Het beloop van die kosten aan den staat des boedels niet geëvenredigd zijnde, staat het aan den regter dezelve te matigen;

3°. De kosten der laatste ziekte van den overledenen, na dat dezelve door der zaak kundigen zullen getauxeerd zijn;

4°. De loonen van dienstbare personen over het laatste jaar, en het geen aan dezelve over het loopende jaar verschuldigd is; en

5°. De leverantien, tot levensbehoeften aan den schuldenaar en zijn huisgezin gedaan; te weten gedurende de laatste zes maanden door winkeliers, of dezulken die in het klein verkoopen, als bakkers, kruideniers, vleeschhouwers en soortgelijke, en gedurende het laatste jaar door kostschoolhouders en grossiers.

1833. Allen, die eenig goed van een' ander' onder zich hebben gekregen, om daar aan eenigen arbeid te verrigten, hebben op dat goed regt van retentie, tot zoo lang zij van de kosten en arbeidsloonen, aan dat goed besteed, voldaan zijn.

1834. Gelijk regt hebben ook de herbergiers, voerlieden en schippers, op de ingebragte of in- of opgeladene goederen der genen, wie zij geherbergd of wier personen of goederen zij vervoerd hebben, tot zoo lange zij, wegens de gemaakte verteringen, het voer- of vrachtloon, en accessoire uitschotten betaald zijn.

1835. Het gevolg van dit regt van retentie is ook, dat de schuldeischer, in geval van des schuldenaars insolventie, voor zijn achterwezen op het zuiver provenue van dat goed geprefereerd is; welk provenue tot dat einde afzonderlijk moet gehouden worden.

1836. Retentie van eenig goed, het welk men van zijne schuldenaars onder zich heeft, kan echter nooit beweerd worden op grond of tot verzekering van schuldvorderingen, die tot dat goed in geen onmiddelijk verband staan.

1837. Door de bepalingen van dit wetboek wordt geene innovatie gemaakt, ten aanzien van het geen bij de wetten van koophandel, omtrent zeeschepen, en de regten, welke daarop toepasselijk zijn, wordt vastgesteld.

Derde Hoofdstuk.

Van regt van preferentie.

1838. Wanneer in een' insolventen boedel goederen gevonden worden, aan een' ander' in eigendom toebehoorende, worden dezelve aan den eigenaar, wanneer hij die goederen reclameert, teruggegeven.

1839. Zoo lang de koopprijs van gekochte en geleverde meubelen niet betaald is, en die meubelen *in natura* in eenen insolventen boedel voorhanden zijn, heeft de verkooper regt van reclama op dezelve, onverminderd nogtans het legaal verband, aan verhuurders van huizen of landen toegekend:

Door het bij dit artikel bepaalde, wordt geene verandering gemaakt in de wetten en gebruiken der commercie omtrent de reclamen.

1840. In het regelen der preferentie worden eerst en vooraf gesteld zij, die eenige roerende goederen tot pand onder zich hebben, of aan welke het regt van retentie bij de wet is toegekend, op het zuiver provenue van dezelve goederen, door den curator in den boedel te verkoopen.

1841. Na deze volgen de geprivilegeerde schuldeischers, in artikel 1832 opgegeven, en op deze laatstgemelden de houders van bijzondere verbanden, op eenige, het zij roerende, het zij onroerende goederen door de wet, of op onroerende goederen door overeenkomst gevestigd, ieder op het zuiver provenue van het aan hem bijzonderlijk verbonden goed.

1842. Voor zoo verre die verbanden op onroerend goed gevestigd zijn, zijn de nog onvaldane, algemeene en plaatselijke lasten, die erfpachten en andere grondregten, op dat goed gevestigd, mitsgaders de noodzakelijke reparatien, boven de houders van die verbanden geprefereerd.

1843. Onder meerdere bijzondere verbanden, op hetzelfde goed gevestigd, gaat het oudste voor; voor ouder verband wordt gehouden, het welk slechts een dag, een uur, of zelfs nog korteren tijd voor het andere verleden is; onder meerdere, op denzelfden dag gevestigde verbanden houdt men, in geval van twijfeling, voor ouder verband dat geen, het welk het eerst in het protocol van het geregt geregistreerd is.

1844. Op de bijzondere verbanden, volgen de algemeene legale verbanden, aan den staat, aan vrouwen en aan minderjarigen, of de genen, die onder curatele gesteld zijn, door de wet toegestaan, mitsgaders de algemeene verbanden uit overeenkomst.

1845. Dit lijdt echter deze drie bepalingen:

1°. Dat algemeene, legale verbanden, die ouder zijn dan bijzondere verbanden uit overeenkomst, boven die bijzondere verbanden geprefereerd zijn;

2°. Dat kustingbrieven, dat is die uit onbetaalde en op het verkochte goed geblevene kooppenningen voortspruiten, op het provenue van dat goed geprefereerd zijn, boven alle oudere algemeene, legale of conventionele verbanden; en

3°. Dat jongere bijzondere verbanden, bij overeenkomst gevestigd, preferentie hebben boven oudere algemeene verbanden uit kracht van overeenkomst, ten ware de houder van het jonger bijzonder verband geweten heeft, dat het goed met een algemeen verband bezwaard was, of dat hij door eene bijzonderlijke gedane registratie bij het geregt van de plaats, waar dat goed gelegen is, zulks heeft kunnen weten.

1846. Buiten deze drie uitzonderingen, komen alle algemeene verbanden, het zij uit de wet, het zij uit overeenkomst voortspruitende, elk naar hunne tijds-orde, zóó, dat het oudste altijd vóór het jongere gaat.

1847. Kosten van executie zijn, even als andere proceskosten, concur-

currest, en hebben geene preferentie, dan door het doen van arrest in executie op eenig goed van den boedel, en het verkrijgen daar door van een wettelijk verband op hetzelve, volgens het geen in art. 1831 is vastgesteld.

1848. Na de afbetaling der geprefereerde schuldeischers, komen alle de concurrente schuldeischers, zonder eenige tijdsorde, op het overschot ponds ponds gelijke, dat is ieder voor gelijke percenten, naar mate van de hoegrootheid van elks schuldvordering.

ACHTTIENDE TITEL.

Van het arresteren van goederen.

1849. De verschillende soorten van arresten op goederen, de tijd en wijs, waarop dezelve in de onderscheidene gevallen worden te werk gelegd, derzelver gevolgen en uitwerking, mitsgaders alles, wat verder daartoe betrekking heeft, wordt bij de wet op de *manier van procederen* behandeld.

NEGENTIENDE TITEL.

Van prescriptie of verjaring.

Eerste Hoofdstuk.

Algemeene bepalingen.

1850. *Prescriptie of verjaring* is een middel om, door het verloop van eenen zekeren bepaalden tijd, en onder zekere bij de wet vastgestelde vereischten, iets te verkrijgen, of van eene verpligting bevrijd te worden.

1851. Men kan geen' afstand doen van eene prescriptie van welke de tijd nog niet is vervuld, doch wel daarna.

1852. Afstand van eene prescriptie is, *of uitdrukkelijk of stilzwijgende:* Stilzwijgende afstand wordt afgeleid uit het plegen van eene daad, welke doet veronderstellen, dat men van zijn verkregen regt afziet.

1853. Niemand kan van verkregen prescriptie afstand doen, dan die bevoegd is om te vervreemden.

1854. Wanneer men zich op verkregene prescriptie niet beroept, mogen de regters het regt, daaruit ontstaande, niet ambtshalve in aanschouw nemen.

1855. Men kan zich in iederen staat van een proces, zelfs in appel, op prescriptie beroepen, ten ware uit de omstandigheden mogt kunnen wor-

worden opgemaakt, dat de partij, welke het regt van prescriptie niet heeft doen gelden, van hetzelve afstand heeft gedaan.

1856. Afstand van prescriptie, door iemand in fraude van zijne schuldeischers gedaan, is nietig.

1857. De eigendom van zaken, welke van den handel der menschen zijn uitgesloten, kan door prescriptie niet verkregen worden.

1858. Ten aanzien van het rijk, mitsgaders van steden en dorpen en publieke gestichten, heeft prescriptie op dezelfde wijze plaats, als ten aanzien van bijzondere personen, en zij kunnen zich ook daarop, even als dezelve, beroepen.

Tweede Hoofdstuk.

Van bezit in betrekking tot prescriptie.

1859. Om den volkomen' eigendom van eene zaak door prescriptie te verkrijgen, moet men daarvan het bezit hebben, zoo als hetzelve bij artikel 459 beschreven wordt; moetende dit bezit wijders aanhoudend, onafgebroken, niet geweldadig, noch heimelijk, noch dubbelzinnig, en onder den titel van eigenaar zijn.

1860. Men wordt altijd verondersteld voor zich zelven en als eigenaar te bezitten, ten ware bewezen wordt, dat men zijn bezit voor of in naam van een' ander' aangevangen heeft.

1861. Wanneer men zijn bezit voor een' ander' aangevangen heeft, wordt men altijd geacht voor een' ander' te bezitten, ten zij het tegendeel bewezen wordt.

1862. Zaken, die enkel facultatif zijn, en blootelijk bij gedoogen of vergunning geschieden, kunnen geen' grond voor bezit of prescriptie opleveren.

1863. Ook kunnen daden van geweld geen bezit daarstellen, door hetwelk prescriptie kan te weeg gebragt worden.

Het eigenlijke bezit begint niet, dan nadat het geweld een einde genomen heeft.

1864. Indien de tegenwoordige bezitter bewijst, dat hij ook oudtijds het bezit gehad heeft, wordt hij verondersteld hetzelve gedurende den tijd, die tusschen beide verloopen is, mede gehad te hebben, behoudens het bewijs van het tegendeel.

1865. Om den tot prescriptie vereischten tijd te vervallen, kan men bij zijn eigen bezit dat van den vorigen bezitter, van wien men de zaak verkregen heeft, voegen, hoedanig men ook aan denzelven, het

zij

zij bij algemeenen titel of bijzonderen, het zij bij onereusen of bij lucrativen titel, is gesuccedeerd.

Derde Hoofdstuk.

Van de oorzaken, die de prescriptie verhinderen.

1866. De genen, die voor of in naam van een' ander bezitten, kunnen nimmer den eigendom bij prescriptie verkrijgen, door welk tijdsverloop zulks ook zoude mogen wezen.

Dus kunnen een huurder, bewaarnemer, vruchtgebruiker, en die eene zaak *precario* of ter bede onder zich hebben, den eigendom derzelve nimmer bij prescriptie bekomen.

1867. Ook heeft prescriptie geen plaats ten behoeve der erfgenamen van de genen, die eene zaak, bij één der in het voorgaande artikel vermelde titels, onder zich hadden.

1868. Echter kan prescriptie ten behoeve van de personen, bij de twee vorige artikelen vermeld, plaats hebben, wanneer de titel, op grond van welken zij de zaak onder zich hebben, veranderd is, het zij uit eene oorzaak, die van een' derden afkomt, het zij ten gevolge van dat zij het regt van den eigenaar betwist hebben.

1869. Prescriptie kan plaats hebben ten behoeve van de genen, aan wie huurders, bewaarnemers, en dezulken, die eene zaak *precario* of ter bede bezitten, dezelve zaak bij een' titel, uit krachte van welken eigendom verkregen kan worden, hebben overgedragen.

1870. Men kan tegen den titel aan, op welken men iets bezit, geen regt van prescriptie bekomen; indien zin namelijk, dat men zelf geene verandering ten behoeve van zich zelven kan maken in de oorzaak en het beginsel, waar uit men zijn bezit verkregen heeft.

1871. Doch men kan wel regt van prescriptie tegen zijn' eigen' titel in dien zin verkrijgen, dat men daar door prescriptie de bevrijding bekomt van eene verbindtenis, dewelke men zelf aangegaan heeft.

Vierde Hoofdstuk.

Van de oorzaken, die de prescriptie interrumperen, of die dezelve opschorten.

Eerste Afdeeling.

Van de oorzaken, die de prescriptie interrumperen.

1872. Interruptie van prescriptie is, of natuurlijk, of dezelve is civiel of burgerlijk.

 1873. Na-

1873. Natuurlijke interruptie heeft plaats, wanneer de bezitter, gedurende meer dan een jaar, het zij door den ouden eigenaar, het zij door een' derden, van het genot der zaak is ontzet geweest.

1874. Eene insinuatie, eene regterlijke dagvaarding, een arrest, geëxploicteerd aan den geenen, dien men beletten wil prescriptie te verkrijgen, doen eene civiele interruptie ontstaan.

1875. Zelfs wordt prescriptie door eene dagvaarding voor den onbevoegden regter geïnterrumpeerd.

1876. Doch wordt prescriptie niet geacht geïnterrumpeerd te zijn:

Wanneer de insinuatie, dagvaarding, of arrest nietig is, uit hoofde van een gebrek in den vorm;

Wanneer de eischer afstand doet van zijnen eisch;

Wanneer hij de instantie laat te niet loopen;

Of wanneer de gedane eisch ontzegd wordt.

1877. Prescriptie wordt geïnterrumpeerd, wanneer een schuldenaar of bezitter eene erkentenis uitbrengt van het regt van den geen, tegen wien de prescriptie liep.

1878. De insinuatie, dagvaarding of arrest, volgens het bepaalde bij de vorige artikelen, aan een' der schuldenaars, dewelke, ieder in *solidum*, of voor het geheel, verbonden zijn, geëxploicteerd, of door denzelven uitgebragte erkentenis, interrumpeert de prescriptie tegen alle de andere solidaire schuldenaars, en zelfs tegen derzelver erfgenamen:

Doch door zoodanige insinuatie, dagvaarding of arrest, aan een' der erfgenamen van een' solidairen schuldenaar geëxploicteerd, of door de uitgebragte erkentenis van denzelven, wordt de prescriptie niet gestuit, met betrekking tot de andere erfgenamen, zelfs niet in geval van eenige hijpothecaire schuld, ten ware de verbindtenis ondeelbaar zijn mogt.

Door deze insinuatie, dagvaarding, arrest of erkentenis, wordt de prescriptie, met betrekking tot de andere medeschuldenaren, niet verder geïnterrumpeerd, dan voor zoo veel het aandeel van *dezen* erfgenaam betreft.

Om de prescriptie geheel te interrumperen, ten aanzien der andere medeschuldenaren, moet de insinuatie, dagvaarding of arrest aan alle de erfgenamen van den overledenen geëxploicteerd worden, of de erkentenis door alle dezelve worden uitgebragt.

1879. De insinuatie, dagvaarding of arrest, aan den principalen schuldenaar geëxploicteerd, of deszelfs uitgebragte erkentenis interrumpeert ook de prescriptie met betrekking tot den borg.

Twee

Tweede Afdeeling.

Van de oorzaken, die de prescriptie opschorten.

1880. Prescriptie loopt tegen elk en een iegelijk, behalve die genen, ten wier behoeve de wet eene uitzondering maakt.

1881. Prescriptie loopt niet tegen minderjarigen, en dezulken, die onder curatele staan, onverminderd het vastgestelde bij artikel 1905, en de uitzondering der andere, bij de wet bepaalde gevallen.

1882. Prescriptie heeft geen plaats tusschen echtgenooten onderling.

1883. Prescriptie loopt tegen eene getrouwde vrouw, ook dan wanneer zij buiten gemeenschap van goederen gehuwd is, en de man de beheering harer goederen heeft, behoudens haar verhaal op den man.

1884. Prescriptie loopt niet:

Met betrekking tot eene inschuld, welke van eene voorwaarde afhangt, zoo lang die voorwaarde niet vervuld is;

Met betrekking tot eene actie tot vrijwaring, zoo lang er geene evicte plaats heeft;

Met betrekking tot eene inschuld, welke op eenen preciesen dag vervalt, zoo lang die dag niet verschenen is.

1885. Prescriptie loopt niet tegen een' erfgenaam, die de nalatenschap onder beneficie van inventaris aanvaardt, met betrekking tot de inschulden, welke hij van die nalatenschap te vorderen heeft;

Doch zij loopt tegen eene vacerende nalatenschap, offschoon dezelve van geenen curator voorzien is.

1886. Ook loopt prescriptie gedurende den tijd, welke door de wet, bij den titel van *erfvolging*, tot het maken van inventaris, en het nemen van beraad toegestaan is.

Vijfde Hoofdstuk.

Van den vereischten tijd tot prescriptie.

Eerste Afdeeling.

Algemeene bepalingen

1887. Prescriptie wordt bij dagen, en niet bij uren gerekend.

1888. Er bestaat prescriptie, zoodra de laatste dag derzelve ten einde geloopen is.

Tweede Afdeeling.

Van dertigjarige prescriptie.

1889. Alle actien, zoo reële als personele, worden geprescribeerd door een tijdverloop van dertig jaren:

 De

De geen, die zich op deze prescriptie beroept, is niet gehouden zijnen titel aantetoonen, en tegen hem wordt geene verdediging toegelaten, dewelke uit zijne kwade trouw zoude ontleend worden.

1890. De schuldenaar van eene rente kan, na verloop van acht-en-twintig jaren na de dagteekening van den laatsten titel of rentebrief, genoodzaakt worden aan zijnen schuldeischer, of die deszelfs regt verkregen hebben, ten zijnen koste eenen nieuwen titel te leveren.

1891. De regelen van prescriptie, ten aanzien van andere onderwerpen, dan die bij den titel van *prescriptie of verjaring* vermeld zijn, worden bij de titels, in welke dezelve onderwerpen afzonderlijk behandeld worden, voorgeschreven.

Derde Afdeeling.

Van de tien- of twintigjarige prescriptie.

1892. Die eenig onroerend goed ter goeder trouw, en op grond van eenen wettigen titel bezit, bekomt daarvan den eigendom, bij prescriptie, door verloop van tien jaren, indien de wezenlijke eigenaar binnen hetzelfde departement, binnen hetwelk het goed gelegen is, woont, en door verloop van twintig jaren, indien de laatstgenoemde buiten hetzelfde departement woonachtig is.

1893. Indien de wezenlijke eigenaar zijne woonplaats op onderscheidene tijden binnen en buiten dat departement gehad heeft, moeten, in de berekening van den vereischten tijd tot prescriptie, bij de jaren, welke aan de tien jaren inwoning binnen dat departement ontbreken, gevoegd worden zoo vele van de jaren zijner afwezendheid, als het dubbel van het op de tien jaren te kort komende bedraagt.

1894. Een titel, die uit hoofde van een gebrek in den vorm nietig is, kan niet tot grondslag van eene tien- of twintigjarige prescriptie strekken.

1895. De goede trouw wordt altijd verondersteld, en de geen, die zich op kwade beroept, is verpligt dezelve te bewijzen.

1896. Het is voldoende, wanneer, ten tijde dat de zaak verkregen is, de goede trouw aanwezig was.

1897. Na afloop van tien jaren, zijn architecten en aannemers ontslagen van de vrijwaring van werken, welke zij bestuurd en gemaakt hebben.

Vierde Afdeeling.

Van eenige bijzondere prescriptie.

1898. De actie van meesters en onderwijzers in kunsten en wetenschap-

ſchappen, die onderwijs bij de les geven, wegens derzelver lesſen;

Die van herbergiers en tafelhouders, wegens logement en kost;

En die, van arbeiders en daglooners, wegens dagloonen en verdienſten.

Worden gepreſcribeerd door verloop van twee jaren, ingaande met het einde van de maand, waarin de lesſen gegeven, het logement en de kost verſtrekt, en de dienſten bewezen zijn.

1899. De actie van geneesheeren, chirurgijns en apothekers, wegens dienſten en leverantien;

Die van exploicteurs en boden, wegens het ſalaris voor exploicten en volbragte commisſien.

Die van winkeliers, wegens verkochte goederen aan perſonen, die geen winkeliers zijn;

Die van kostſchoolhouders, wegens het kost- en ſchoolgeld voor derzelver leerlingen, en van andere meesters, wegens het loon van het onderwijs.

En die van dienstboden, wegens derzelver huur,

Worden gepreſcribeerd door het verloop van twee jaren ingaande met het einde van het jaar, waarin de dienſten bewezen, de leverantien gedaan, de exploicten en commisſien volbragt, het onderwijs gegeven, de kost verſtrekt, en de huur verſchenen is.

1900. De actie van practizijns, tot voldoening van derzelver verſchotten en ſalaris, wordt gepreſcribeerd door verloop van twee jaren, ingaande met den dag, waarop het proces is uitgewezen of de partijen vereenigd zijn, of waarop het emplooi van of de procuratie op dezelve perſonen heeft opgehouden

Ten aanzien van onafgedane zaken, kunnen zij geene voldoening wegens verſchotten en ſalaris, die meer dan vijf jaren dagteekenen, vorderen

1901. De preſcriptie heeft in de hier voren gemelde gevallen plaats, ofſchoon er eene continuatie van leverantien, dienſten, onderwijs en werkzaamheden plaats gehad heeft.

1902. Nogtans kunnen zij, aan welke de preſcriptien, die in deze afdeeling vervat zijn, worden tegengeworpen, den eed defereren aan de genen, die dezelve tegenwerpen, ten einde te verklaren of de zaak waarlijk is betaald geworden.

De eed kan gedefereerd worden aan de weduwen en erfgenamen, of aan de voogden over deze laatſten, indien dezelve minderjarig zijn, ten einde te verklaren, of zij niet weten dat de zaak verſchuldigd is.

1903. De regters en practizijns zijn wegens de afgifte der stukken, na verloop van vijf jaren nadat het proces uitgewezen is, niet meer aansprakelijk.

Ook kunnen de exploicteurs en boden na verloop van twee jaren, nadat zij de aan hen opgedragene commissien uitgevoerd of exploicten gedaan hebben, wegens de uitlevering der papieren niet meer aangesproken worden.

1904 Verschenen renten, het zij perpetuele of lijfrenten,

Verschenen pensioenen, tot alimentatie strekkende,

Huurpenningen van huizen en landen,

Interessen van opgenomen penningen, en in het algemeen al wat bij het jaar, of bij kortere termijnen, betaalbaar is,

Worden geprescribeerd door verloop van *vijf jaren*.

1905. De prescriptien, waarvan bij de artikelen van *deze* afdeeling gehandeld wordt, loopen tegen minderjarigen, en de genen, die onder curatele staan, behoudens derzelver verhaal op de voogden en curateuren.

1906. Met betrekking tot roerende goederen, geldt het bezit voor een' volkomen' titel:

Niettemin kan de geen, die eene zaak verloren heeft, of aan wien dezelve ontvreemd is, die zaak gedurende drie jaren, ingaande met den dag van het verlies of de ontvreemding, als zijn eigendom reclameren, bij wien hij dezelve ook vinden moge, behoudens het verhaal van den houder tegen den geen', van wien hij dezelve zaak bekomen heeft.

1907. Indien de tegenwoordige bezitter van de ontvreemde of verlorene zaak dezelve op eene kermis of openbare markt, of op eene publieke verkooping, of van een' koopman, die zoodanig soort van zaken verkoopt, gekocht heeft, kan de oorspronkelijke eigenaar de teruggave daarvan niet bekomen, dan met vergoeding van den prijs, welken de kooper voor dezelve besteed heeft.

1908. De prescriptien, welke op het tijdstip der publicatie van het wetboek begonnen waren, moeten overeenkomstig de oude wetten geregeld worden:

Niettemin zullen de prescriptien, welke op het voornoemd tijdstip begonnen waren, doch tot welker vervulling, volgens de oude wetten, nog meer dan dertig jaren, te rekenen van de gemelde publicatie, gevorderd werden, door den nu ingevoerden termijn van dertig jaren afloopen.

II. *Het*

II. Het tegenwoordig besluit zal worden gepubliceerd en in het bulletin der wetten geïnsereerd.

III. Onze minister van justitie en politie is belast met de executie van het tegenwoordig besluit.

Gegeven in het koninklijk paleis te Amsterdam, den 24sten van Sprokkelmaand van het jaar 1809, en van onze regering het vierde.

L O D E W IJ K.

De minister van justitie
en politie,

C. F. VAN MAANEN.

REGISTER

OP HET

WETBOEK NAPOLEON,

INGERIGT VOOR HET

KONINGRIJK HOLLAND.

T W E E D E B O E K.

Van de zaken en de verſchillende wijzigingen van eigendom.

DERDE BOEK.

Van verſchillende wijze en titels, op en uit krachte van welke eigendom verkregen word.

Af-

door

Afdeel.

B E-

B E S L U I T

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende de voordragt door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

I. Wordt gearresteerd de navolgende,

Wet op het Middel van het Zout.

Natuur en hoegrootheid dezer Belasting.

Art. 1. Op den eersten dag der derde maand na de publicatie dezer en vervolgens, zal, met intrekking der publicatie van Hun Hoog Mogenden, dato 18 December 1805, en der Notificatie van den 12 Mei 1806, voor zoo verre dit Middel betreft, van al het Zout, het welk binnen dit Rijk is geraffineerd, als mede van de Pekel of Woes, de navolgende Impost worden geheven.

Van iedere zak Zout, bestaande uit twee Hollandsche Zoutmaten, vijf Guldens, en van ieder Oxhoofd Pekel zes Guldens, meerdere of mindere quantiteit naar advenant.

Door wie en wanneer de Belasting te betalen.

2. De voornoemde Impost zal moeten betaald worden door elk en een iegelijk welke het boven omschreven Zout of de Pekel uit de Zoutziederijen, of de Pakhuizen en Bergplaatsen der Zoutzieders inslaat, aan den Ontvanger van dezen Impost, ter plaatse alwaar de Zoutziederij gelegen is, en zulks voor dat het Zout of de Pekel mag worden uitgeslagen.

Quitantien van betaalden Impost en Consent-Billetten.

3. Voor deze betaling, zullen door de Ontvangers worden afgegeven gezegelde Quitantien, naar het volgend Tarif:

Be-

beneden de *f* 2 op een Zegel van *f* 0: 2: 0

van *f* 2 tot	4	————	0: 4: 0
— 4 —	6	————	0: 6: 0
— 6 —	9	————	0: 9: 0
— 9 —	12	————	0: 12: 0
— 12 —	15	————	0: 15: 0
— 15 —	20	————	1: 0: 0
— 20 —	25	————	1: 5: 0
— 25 —	30	————	1: 10: 0
— 30 —	35	————	1: 15: 0
— 35 —	40	————	2: 0: 0
— 40 —	45	————	2: 5: 0
— 45 —	50	————	2: 10: 0
— 50 —	55	————	2: 15: 0
— 55 —	60	————	3: 0: 0
— 60 —	65	————	3: 5: 0
— 65 —	70	————	3: 10: 0
— 70 —	75	————	3: 15: 0
— 75 —	80	————	4: 0: 0
— 80 —	85	————	4: 5: 0
— 85 —	90	————	4: 10: 0
— 90 —	95	————	4: 15: 0
— 95 —	100	————	5: 0: 0
— 100 —	110	————	5: 10: 0
— 110 —	120	————	6: 0: 0
— 120 —	130	————	6: 10: 0
— 130 —	140	————	7: 0: 0
— 140 —	150	————	7: 10: 0
— 150 —	160	————	8: 0: 0
— 160 —	170	————	8: 10: 0
— 170 —	180	————	9: 0: 0
— 180 —	190	————	9: 10: 0
— 190 —	200	————	10: 0: 0
— 200 —	220	————	11: 0: 0
— 220 —	240	————	12: 0: 0
— 240 —	260	————	13: 0: 0
— 260 —	280	————	14: 0: 0
— 280 —	300	————	15: 0: 0
— 300 —	320	————	16: 0: 0

En wanneer de voorschreven Impost drie honderd en twintig Guldens en daarenboven bedraagt, zal 'er een tweede Zegel naar evenredigheid van het beloop van de meerdere Impost die betaald zal worden, bij het Zegel van zestien Guldens moeten gevoegd worden.

De Consent-Billetten welker gebruik bij opvolgende Reglementen, uit eenigerhande hoofde, tot verzekering van de Belasting of tot gerijf zal worden voorgeschreven, zullen worden gezegeld naar het volgend Tarif:

Bij inslag of vervoering van geraffineerd Zout: beneden de halve Zak, vrij van het Zegel.

Van	1	halve tot beneden	1	Zak, op een Zegel van *f*	0:	1:	0
—	1	Zak —	2	—	0:	2:	0
—	2	—	4	—	0:	4:	0
—	4	—	6	—	0:	6:	0
—	6	—	9	—	0:	9:	0
—	9	—	12	—	0:	12:	0
—	12	—	15	—	0:	15:	0
—	15	—	20	—	1:	0:	0
—	20	—	25	—	1:	5:	0
—	25	—	30	—	1:	10:	0
—	30	—	35	—	1:	15:	0
—	35	—	40	—	2:	0:	0
—	40	—	50	—	2:	10:	0
—	50	—	60	—	3:	0:	0
—	60	—	70	—	3:	10:	0
—	70	—	80	—	4:	0:	0
—	80	en daar boven		—	5:	0:	0

Bij inslag, uitslag of vervoering van ongeraffineerd Zout: Beneden de Zak, vrij van het Zegel.

Van	1	Zak tot beneden de	4	Zak, op een Zeg. van *f*	0:	1:	0
—	4	—	8	—	0:	2:	0
—	8	—	16	—	0:	4:	0
—	16	—	24	—	0:	6:	0
—	24	—	36	—	0:	9:	0
—	36	—	48	—	0:	12:	0
—	48	—	60	—	0:	15:	0
—	60	—	80	—	1:	0:	0
—	80	—	100	—	1:	5:	0

Van

Van 100 Zakken tot ben. de	120 Zakken, op een Z. v.	f 1:	10:	0
—— 120 ————	140 ————	- 1:	15:	0
—— 140 ————	160 ————	- 2:	0:	0
—— 160 ————	200 ————	- 2:	10:	0
—— 200 ————	240 ————	- 3:	0:	0
—— 240 ————	280 ————	- 3:	10:	0
—— 280 ————	320 ————	- 4:	0:	0
—— 320 en daar boven	————	- 5:	0:	0

De Zegels dezer Quitantiën, gelijk mede die der Confent-Billetten, zullen moeten worden betaald door hun, welke het voorn. Zout verimposten, aangeven, vervoeren of doen vervoeren en verwerken.

Affchrijving van den Impost.

4. Van het Zout, het welk in geene mindere kwantiteit dan acht Zakken uit de Zoutziederijen, Pakhuizen en Bergplaatfen der Zoutzieders voor Commercie naar buiten het Rijk zal zijn vervoerd, zal affchrijving van den Impost worden gegeven.

Vrijftelling van den Impost.

5. Van dezen Impost wordt geheel vrijgefteld:

a. Het Zout het welk tot het zouten van Haring, Bokking, Blijk, Stapel-Visch, Kabeljaauw, Schelvisch en Schol, mitsgaders Muggen en Geepen (zijnde Aas tot de Vischvangst gefchikt) zal worden gebezigd. En

b. De vuile Pekel, anders genaamd Braadfel.

Deze vrijftelling zal worden genoten op den voet, bij nadere Reglementen te bepalen.

Vrijen Uitflag.

6. De uitflag van Zoutzieders aan Zoutzieders, zonder voorafgaande betaling van Impost, zal zich niet verder uitftrekken dan tot zoodanige welke daartoe op den voet, bij de Reglementen te bepalen, confent zullen hebben bekomen.

Het gebruik van ongeraffineerd Zout met uitzondering van Fabrijken enz. is verboden.

7. Het gebruik van ongeraffineerd Zout wordt verboden:

Aan de Fabrijken, Trafijken en Visfcherijen nogtans, welke hetzelve zullen behoeven, zal door Ons bij fpeciaal Confent den inflag van dien

dien verleend worden, op den voet bij de Reglementen nader te bepalen.

Uitslag voor Binnenlandsch Vertier.

8. Geen uitslag voor Binnenlandsch Vertier van eenig Zout of Pekel uit de Zoutziederijen, Pakhuizen of Bergplaatsen der Zoutzieders, zal vermogen plaats te hebben in eene mindere quantiteit dan van vier zakken Zout, of een Anker Pekel.

Verbodene Neringen.

9. De Zoutzieders zullen geen aandeel mogen hebben, of geinteresseerd zijn in de Winkels of Neringen van Zout.

De Winkeliers, noch de Neringdoende personen, in voornoemd Zout, zullen geen aandeel mogen hebben, of geinteresseerd zijn, in eenige Zoutziederijen.

Consent tot oprigting van Zoutziederijen.

10. Geene Zoutziederijen zullen mogen worden opgerigt, of blijven bestaan zonder Consent, op den voet bij de Reglementen te bepalen.

Dit Consent is ten allen tijde revocabel.

De bij publicatie dezer bestaande Zoutziederijen, welke door hunne ligging of andere omstandigheden, tot verzekering der Belasting onbestaanbaar worden bevonden, zullen worden geamoveerd.

De Eigenaren worden voor derzelver waarde uit 's Rijks Kas schadeloos gesteld.

In den omtrek derzelven geene Winkels of Neringen.

11. In den omtrek van eene Zoutziederij, Pakhuizen of Bergplaatsen van dien, zal geen Winkel of Nering in het Zout mogen worden geëxerceerd.

Bij de Reglementen zullen de afstanden tusschen de voornoemde Panden worden bepaald, welke naar mate van de Plaatselijke omstandigheden zullen worden geregeld.

De Zoutzieders mogen voor niemand den Impost voldoen.

12. De Zoutzieders zullen voor niemand den Impost mogen voldoen of voorschieten.

Bij alle Regtbanken zal hunnen eisch om betaling van den uitgeschoten Impost, met de kosten worden ontzegd.

Op.

Op geene Pretenſien ter zake van geleverd Zout, zal in regten regard genomen, noch bij Faillisſement, Bankbreuk of Wanbetaling geadmitteerd worden, ten zij de gedane aflevering gejustificeerd worde door Quitantien van betaalden Impost of bekomen Conſent-Billetten, tot vervoer of wel door een Extract uit des Ontvangers Boek, ten blijke dat de aflevering conform deze Wet of de Reglementen ten gevolge derzelve uitgevaardigd, geſchied zij.

Reglementaire Bepalingen.

13. De middelen welke noodig geoordeeld zullen worden tot verzekering dezer Belasting te kunnen ſtrekken, het zij tot het introduceren van eene Peilrekening op de Ketels, op het zieden van Zout bij de Zoutzieders en derzelver voorraad en inſlag door eene viſitatie en peiling bij de Zeehandelaren en Kooplieden in ongeraffineerd Zout, mitsgaders bij de Winkeliers en Neringdoende Ingezetenen, het zij door de vereischte bepalingen omtrent den vervoer van het Zout en de Pekel, ofte door eenige andere verpligtingen aan de Winkeliers en Neringdoende Lieden; en alle andere zoo In- als Buitengezetenen, ter zake dezer Belasting opteleggen, zullen bij nadere Reglementen door Ons worden bepaald en voorgeſchreven, gelijk mede bij nadere Reglementen zullen worden vastgeſteld de maatregelen, welke noodzakelijk zullen worden geoordeeld ter verzekering der Perceptie van den Impost op het geraffineerd Zout van buiten 's Lands ingevoerd, ingevolge Art. 4 der Wet van den 18 December 1805.

Strafbepalingen tegen de Fraudes.

14. Alle overtredingen dezer Wet of de Reglementen, ten gevolge van dezelve uitgevaardigd zullende worden, waar door 's Rijks Inkomſten worden benadeeld uit welken hoofde ook, zullen, behalve de verpligting tot betaling van den gefraudeerden Impost, ten gevolge hebben: wanneer zij door Zoutzieders of Zeehandelaren of Kooplieden in ongeraffineerd Zout gepleegd worden, eene boete, gelijk ſtaande aan het tien dubbelde van den gefraudeerden Impost, en ten aanzien van de Zoutzieders, daarenboven nog de ſluiting der Zoutziederijen voor altoos.

Wanneer zij door perſonen in het voornoemde Zout of Pekelhandeldrijvende door Winkeliers of Neringdoende Lieden gepleegd worden, eene boete, bedragende het acht dubbelde van den gefraudeerden Im-

 post,

post, en de sluiting hunner Affaires, Winkels en Neringen, ofte ook de intrekking van hun Patent voor altoos, en door particulieren gepleegd wordende, het vier dubbelde van den gefraudeerden Impost.

Het gefraudeerde Zout of de Pekel, de Wagens, Karren, Paarden, Vaartuigen, mitsgaders al wat tot den vervoer van dat Zout of de Pekel heeft gediend, zullen worden verbeurd verklaard.

Strafbepalingen tegen het clandestin raffineren van Zout.

15. Die eenig Zout hoe ook genaamd raffineert, zonder daartoe vooraf het consent Art. 10 omschreven, te hebben verkregen, zal boven het bewijsbaar gefraudeerde verbeurd, voor het onbewijsbare met de boete op het frauderen van negentien zakken Zout worden gestraft, en de Zoutziederij ten koste van den Eigenaar worden uitgebroken.

Straf op het namaken der Billetten.

16. Iemand bevonden wordende, eenige Billetten in deze Wet vermeld, te hebben nagemaakt of vervalscht, zal met Geesseling en een tienjarige Confinement, in een der Tuchthuizen binnen dit Rijk worden gestraft.

Algemeene Strafbepaling.

17. Die iets mogt verrigten, het geen bij deze Wet of de Reglementen, ten gevolge van dezelve uitgevaardigd is verboden, of mogt hebben nagelaten het geen bij deze Wet en de voorn. Reglementen is geboden, en zulks niet direct of onmiddelijk 's Rijks Inkomsten hadde verkort, zal de zoodanige met eene Geldboete worde gestraft, welke nogtans de somme van twee honderd Guldens niet zal te boven gaan.

De nadere Reglementen zullen meer bijzonder op onderscheidene gevallen zoodanige boete bepalen en toepassen.

Aangifte der Fraudes.

18. Tot aangifte van gepleegde fraudes op dezen Impost, wordt elk en een iegelijk, hij zij wie hij zij, mits dezen gequalificeerd, en worden tot de aangifte en nauwkeurig letten op de overtreding dezer Wet wel expresselijk gelast, de respective Officieren van Justititie, mitsgaders de Ontvangers en Gaarders van 's Lands Ordinaris en Extraordinaris Middelen, en in het generaal alle Lands en Plaatselijke Ambtenaren.

Al-

Alle de boeten zullen worden verhaald, door de daartoe bevoegde openbare Aanklagers, en worden genoten een derde door dezelven, een derde bij den genen die de aangifte doet, en een derde door den Armen der Plaats waar de gecalangeerde woont.

II. Het tegenwoordig Besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

III. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie, zijn belast met de executie van het tegenwoordig Besluit.

Gegeven in ons Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 24sten van Sprokkelmaand van het jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

L O D E W IJ K.

De Minister van Justitie
en Politie

C. F. VAN MAANEN.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods, en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het Wetgevend Ligchaam goedgekeurd hebbende de voordragt, door Ons daartoe gedaan.

Hebben Wij besloten en besluiten:

I. Worden vastgesteld de navolgende pointen, welke bij de dadelijke invoering van het *Wetboek NAPOLEON*, ingerigt voor het Koningrijk Holland, en gearresteerd bij ons Besluit van *heden*, zullen worden nagekomen.

Art. 1. Het *Wetboek NAPOLEON*, voor het Koningrijk Holland ingerigt, zal kracht van Wet hebben, onmiddelijk na middernacht van den 30sten van Grasmaand 1809, van dat tijdstip af aan, zijn alle Regters, openbare Aanklagers, alle Onderdanen van het Koningrijk, en voorts allen en een iegelijk, ieder voor zoo veel hen aangaat, gehouden zich daar naar te gedragen.

2. Het *Wetboek NAPOLEON*, voor Holland ingerigt, zal bij provisie alleen toepasselijk zijn op het Grondgebied van het Koninkrijk in Europa; en geenszins op deszelfs Buitenlandsche Bezittingen of Etablissementen.

3. Bij de invoering van dit Wetboek zullen zijn afgeschaft het Roomsche Regt, mitsgaders alle Wetten en Ordonnantien, tot het Burgerlijk Regt betrekking hebbende, en welke tot nu toe in het Koningrijk, of eenig gedeelte van hetzelze in vigueur zijn geweest, het zij dezelve zijn bekend geweest onder de benaming van Plakkaten, Publicatiën, Ordonnantiën, Landregt, Reglementen, Keuren, Statuten, Octrooijen, Costumen, of onder welke benaming zulks zoude mogen zijn, zonder dat aan eenige van dezelve, voor het vervolg, eenige kracht van Wet zal mogen worden toegekend, ten zij dezelve uitdrukkelijk bij dit Wetboek zijn uitgezonderd.

4. Onverminderd de bepalingen bij het voorgaande Artikel gemaakt, zullen provisioneel, en tot dat deswegens nader zal zijn gedisponeerd, in kracht blijven alle Wetten en Costumen, betrekkelijk tot Sociëteiten van Koophandel, het Wisselregt, de Assurantiën, Avarijen en

Zee-

Zee-zaken, mitsgaders tot alle andere Zaken van Commercie, waaromtrent in dit Wetboek geenerhande bepalingen zijn vastgesteld.

5. De wijze van Administratie en Liquidatie van onbeheerde en desolate Boedels, tot nu toe in de verschillende gedeelten van het Koningrijk in gebruik, zal worden gevolg tot op het tijdstip der invoering van de algemeene manier van Procederen.

6. Door het geen in dit Wetboek wordt vastgesteld, met betrekking tot de wettigheid van Contracten, Testamentaire dispositiën, en andere handelingen, wordt op geenerhande wijze gederogeerd aan de Ordonnantie op het Middel van het Klein Zegel.

7. Alle Burgerlijke handelingen, Testamentaire en andere soortgelijke dispositien, daar onder begrepen, plaats gehad hebbende of gemaakt vóór middernacht van den laatsten dag van Grasmaand 1809, mitsgaders alle Nalatenschappen en Erfenissen *ab intestato*, herkomstig van personen vóór het gemelde tijdstip overleden, en in het algemeen alle Zaken, onmiddelijk voortvloeijende uit handelingen of oorzaken, anterieur aan de invoering van het Wetboek, zullen worden beoordeeld, geregeld, behandeld en beslist, overeenkomstig de oude Wetten; ten zij op eene andere wijze, ten aanzien van de behandeling en afdoening van deze Zaken, mogt zijn of worden gedisponeerd.

8. In plaats der gewone aanplakking, zal het *Wetboek* NAPOLEON voor het Koningrijk Holland, gedurende drie maanden na deszelfs afkondiging, in alle de Gemeenten van het Koningrijk, op geschikte plaatsen, door de Burgemeesters of Gemeente-Besturen te bepalen, worden voorgelegd, ten einde aan allen en een iegelijk de gelegenheid te geven, om hetzelve te lezen, en met den inhoud daar van bekend te kunnen worden.

II. Het tegenwoordig besluit zal worden gepubliceerd en in het bulletin der wetten geïnsereerd.

III. Onze Minister van Justitie en Politie is belast met de executie van het tegenwoordig besluit.

Gegeven in het Koninklijk Paleis te Amsterdam, den 24sten van Sprokkelmaand van het jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

L O D E W IJ K.

De Minister van Justitie

en Politie,

C. F. VAN MAANEN.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Wij hebben besloten en besluiten:

I. Wordt gearresteerd het navolgend

REGLEMENT, volgens het welke zich alle Particulieren zullen hebben te gedragen, ten aanzien van den ophef der Belasting op de zachte Zeep, gearresteerd bij de Wet van dato 21 December 1808.

Inslag der Particulieren.

Art. 1. Particuliere personen, geene neringdoende in zachte Zeep, zullen vermogen zachte Zeep in te slaan, onder betaling van Impost.

Van de Zeepzieders en Zeepmakers, bij quantiteiten van een achtste Ton, of dertig ponden, en daar boven, op fust, en

Verimposte zachte Zeep.

a. Van elkander of van Winkeliers en neringdoende personen, bij quantiteiten van vijftien ponden, of daarboven, op Consent-Billetten.

b. Van elkander, of van Winkeliers en neringdoende personen, bij quantiteiten beneden de vijftien ponden, zonder eenig Billet, en voorts op den voet, bij de navolgende Artikelen bepaald.

Inslag van Zeepzieders en Zeepmakers.

2. Wanneer Particulieren inslaan van Zeepzieders en Zeepmakers, zullen zij alvorens den Impost voldoen ter plaatse alwaar de Zeepziederij of Zeepmakerij gelegen is.

Van deze betaling wordt aan hen afgegeven eene quitantie van betaalden Impost, en een Duplicaat-Billet.

Beide deze Documenten worden door hen aan den Zeepzieder of Zeepmaker ter hand gesteld, welke de quitantie terug houdt, en op het Duplicaat stelt „ afgeleverd den . . . . en vervolgens onderteekend bij den uitslag terug geeft, om bij den vervoer der Zeep te blijven, en dezelve te vergezellen tot in het huis of locaal, alwaar de zachte Zeep wordt ingeslagen.

Wij-

Wijze van aangifte.

3. Geene inslagen zullen vermogen te geschieden, dan op quitantiën van betaalden Impost, en Duplicaten, of op Consent-Billetten op schriftelijke aanvrage, gegeven door den Ontvanger der Plaats, alwaar de Zeepziederij of Zeepmakerij gelegen is.

Deze Documenten moeten inhouden:

1°. De soort en hoeveelheid der Zeep.
2°. De hoeveelheid en benaming der Fusten.
3°. Den naam of firma van de Afleveraars.
4°. Den naam van den persoon aan wien, benevens zijne Woonplaats.
5°. De plaats en datum des dags waarop de aflevering geschiedt.

Zullende de Zeepzieders of Zeepmakers, alvorens op deze Documenten eenige aflevering te doen, verpligt zijn, op den rug van het Document, dat de Zeep verzellen moet, te stellen:

1°. Den inhoud der Fusten.
2°. De merken en nummers der Fusten.
3°. Den naam van de Zeepziederij, Zeepmakerij, Pakhuis of Bergplaats, waaruit wordt afgeleverd.
4°. Den naam van het Schip en van den Schipper of Voerman, door wien de vervoering zal geschieden.

Inslag van Winkeliers, neringdoende personen of van elkanderen.

4. Wanneer zij van Winkeliers, neringdoende personen, of van elkanderen, eene quantiteit van vijftien ponden, of daarboven inslaan, zal zulks niet vermogen te geschieden dan op een Consent-Billet van den Ontvanger of Gaarder, ter plaatse van den uitslag.

Inslag, onvoorzien van de vereischte Billetten, wordt gestraft met eene boete, gelijk staande met het dubbeld montant van den Impost van het alzoo vervoerde, welke nogtans in geen geval de somma van twee honderd Guldens zal te boven gaan.

Inslag ter plaatse alwaar Zeepziederijen of Zeepmakerijen gevestigd zijn.

5. Wanneer zij woonachtig zijn in plaatsen, alwaar Ziepziederijen of Zeepmakerijen gevestigd zijn, zullen zij geene inslagen mogen doen van Winkeliers of neringdoende personen, mede in dezelfde plaats woonachtig, dan met of beneden de quantiteit van een vierde ton of zestig ponden; en van Winkeliers en neringdoende personen, niet in de-

dezelfde plaats, maar in hetzelfde finantieel Arrondisfement woonachtig, dan met of beneden de quantiteit van een achtste ton, of dertig ponden.

Welke uitslagen met of zonder Billet.

6. Wanneer zij verlangen eenige Zeep aan anderen uitteslaan, of in andere localen, henzelven aangaande, het zij binnen of buiten de plaats hunner woning, over te brengen, zullen zij:

1°. Beneden de quantiteit van vijftien ponden, zonder eenig daarbij zijnde Billet, mogen vervoeren.

2°. Vijftien ponden en daarenboven uitslaande, de Zeep niet anders mogen vervoeren, dan na bekomen Consent-Billet van den Ontvanger of Gaarder van dit *Middel*, of, deze niet aanwezig zijnde, dien van het Gemaal, te vragen met een gelijksoortig Billet van aangifte, als tot het verkrijgen van den inslag, bij Art. 3 is overgeschreven.

Uitslag en vervoer, onvoorzien van de vereischte Billetten, wordt gestraft als fraude.

Na Zonnen-ondergang of vóór Zonnen-opgang, zal door particuliere geene verzending of uitslag mogen worden geeffectueerd van meer dan vijf ponden Zeep tevens, dan met speciaal consent van den Ontvanger of Gaarder, welke daar van een blijk zal geven.

Geen uitslag te admitteren, dan op bewijs van deugdelijken inslag.

7. Om een Consent-Billet tot uitslag of vervoer te bekomen, zullen zij aan den Ontvanger of Gaarder moeten produceren eene Duplicaat-Quitantie, of Consent-Billet, ten bewijze dat bij den inslag, die op het Billet aan hun gerigt moet zijn geweest, aan den inhoud der Wetten op het Middel der Zeep is voldaan.

Op zoodanig Document, zal door den Ontvanger of Gaarder de uitslag worden aangeteekend, en wijders een Consent-Billet verleend.

De Ontvanger zal, des noodig oordeelende, daar van boekhouden, en wijders geene Billetten of verificatoire Documenten respecteren, ouder dan 10 maanden.

Fusten.

8. In- en uitslag, met en boven de quantiteit van een achtste ton

of

of dertig ponden, zal niet anders vermogen te geschieden, dan op Fusten welke zullen zijn gebrand met 's Rijks Wapen, het merk der Zeepzieders of Zeepmakers, en een merk, gelijkvormig aan dat der Keurkamer van de gouden en zilveren Werken van het Keur-district, waarin de Zeepziederij of Zeepmakerij, in welke de Zeep gefabriceerd, gelegen is.

In- en uitslag van Fusten, welke met het Merk B voor buitenlandsche verzending zijn gebrand, is geïnterdiceerd en verboden.

Voorziening omtrent de zachte Zeep, op ultimo Februarij bij de particulieren aanwezig.

9. Voor zoo verre Particulieren op ultimo Maart aanstaande zachte Zeep onder zich mogten hebben, voor welke zij het regt van vervoer wenschten te conserveren, zullen zij gehouden zijn, ten zelven dage, des avonds vóór twaalf uren, aan den Ontvanger van dit Middel, of dien van het Gemaal, onder welken zij ressorteren, ter hand te stellen, eene door hun onderteekende, en met presentatie van Eede bekrachtigde verklaring van alle zoodanige Zeep; met speciale benaming van quantiteit, qualiteit of soort, als op dien avond bij hun in voorraad zal zijn.

Alle dusdanige aangiften zullen moeten zijn voorzien van een dubbeld, het welk door den Ontvanger of Gaarder zal worden geviseerd en aan hun teruggeven, ten einde te strekken tot bewijs van gedane aangifte.

Deze opgaven zullen vervolgens door peilingen en visitatiën kunnen worden geconstateerd.

Verkeerde opgaven zullen als fraude worden aangemerkt.

Conformiteit der uitslagen en daartoe verleende Billetten.

10. Wanneer bevonden mogt worden, dat door een particulier eenige zachte Zeep wierdt uitgeslagen, waarvan de quantiteit of qualiteit niet conform was aan den inhoud van het Consent-Billet, zal zoodanige uitslag als fraude worden beschouwd en gestraft.

Vernachting.

11. Wanneer zij lieden van eenige Quitantie en Duplicaat, of eenig Consent-Billet hoegenaamd, het zij om van anderen in te slaan of aan anderen uit te slaan, op den dag der aangifte geen gebruik maken, zullen

len zij gehouden zijn, dezelve ten Kantore van den Ontvanger of Gaarder terug te brengen, ter vernachting, om aldaar te blijven berusten tot den dag, waarop de verwerking of aflevering effectivelijk plaats zal hebben; waar van als dan op de Billetten aanteekening zal worden gesteld.

Straf bepalingen deswegens.

12. De Quitantiën, Duplicaten en Consent-Billetten alleen tot uitslag goed zijnde, voor den dag waarop dezelve zijn uitgegeven, ten zij dezelve zijn vernacht, wordt elke uitslag op eenen anderen dag beschouwd en gestraft als fraude.

Visitatie.

13. Ieder particulier, welke meer dan een kwart Ton of zestig Ponden zachte Zeep binnen den tijd van eene maand inslaat, zal even als een Neringdoende Ingezeten aan de peiling en visitatie zijn onderworpen.

Wanneer bij zoodanige peiling en visitatie bevonden mogt worden, dat meerdere zachte Zeep, dan uiterlijk de hoeveelheid van zestig ponden, bij den gepeilden in voorraad zijn, zal de gepeilde door exhibitie van Duplicaat-Quitantien van betaalden Impost, of Consent-Billetten, bij welke aan hem de inslag is veroorloofd, van de voldoening van 's Rijks regten moeten doen blijken; —— zulks niet, of slechts gedeeltelijk doende, zal van het niet door Billetten of Duplicaat-Quitantiën gejustificeerd bevondene, de Impost worden ingevorderd, en de gepeilde als Fraudateur worden gestraft.

Billetten en Documenten, van ouder datum dan tien maanden, zullen bij deze peiling niet worden geadmitteerd.

Generale Strafbepalingen.

14. Alle Overtredingen van dit Reglement, waartegen geene speciale pœnaliteiten zijn vastgesteld, en die niet onmiddelijk 's Rijks Inkomsten mogten hebben verkort, zullen met eene boete van vijftig guldens, te verbeuren door den Overtreder, worden gestraft.

Remuneratie der Ontvangers.

15. De Ontvangers en Gaarders zullen voor hunne moeite van elk Consent-Billet hoegenaamd, waar onder ook Verbrug- of Verkelder-Billetten zijn begrepen, als mede elke aanteekening tot vernachting, mogen vorderen eenen Stuiver.

Voor-

Voorbeeld van eene schriftelijke aangifte volgens Art. 8.

Wordt gevraagd te verimposten een Ton Zeep, afteleveren door *Claassen en Comp.*, aan *Jan Lucas*, in de Bagijne Straat te Rotterdam.

Rotterdam den N. N.

II. Het tegenwoordig Besluit zal worden gepubliceerd en in het Bulletin der Wetten geïnsereerd.

III. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie zijn belast, ieder voor zoo veel hem aangaat, met de executie van het tegenwoordig Besluit.

Gegeven te Amsterdam, den 26sten van Sprokkelmaand van het Jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

L O D E W IJ K.

De Minister van Justitie
en Politie,

G. F. VAN MAANEN.

BESLUIT

LODEWIJK NAPOLEON, door de gratie Gods en de Constitutie des Koningrijks Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Wij hebben besloten en besluiten:

I. Wordt gearresteerd het navolgend

REGLEMENT, volgens het welk zich de Schippers of gezagvoerders van Schepen, Schuiten of andere Vaartuigen, Voerlieden, Karreluiden, Slepers, Kruijers en alle particulieren binnen het Konningrijk Holland, zullen hebben te gedragen, ten aanzien van de vervoering, zoo binnen als naar buiten 's Lands, van zachte Zeep belast bij de Wet van den 21sten December 1808.

Wat men door de vervoering te verstaan hebbe.

Art. 1. Onder de benaming van vervoer van zachte Zeep wordt begrepen, alle verplaatsing van zoodanige Zeep, uit het eene Gebouw naar het ander, of van de eene plaats naar de andere, binnen dit Rijk, en van binnen dit Rijk naar buiten 's Lands; het varen, rijden, rollen, slepen, kruijen, dragen, en door Lastdieren doen dragen van zachte Zeep, en generaallijk alles, waar door eenige zachte Zeep, langs of over Land of Water wordt verplaatst of heen gebragt; zullende alleenlijk de verplaatsing binnen het Gebouw of Erf zelve, of binnen dat gedeelte het welk door denzelfden gebruiker wordt gebezigd, van deze generale benaming van vervoer zijn uitgezonderd:

De vervoer wordt gehouden te zijn aangevangen met het oogenblik, waarop de zachte Zeep, of gedeelte van dien, de deur of uitgang van de Bergplaats wordt uitgewerkt of uitgebragt, en geëindigd wanneer dezelve ter plaatse der destinatie of bestemming, en onder dak is gebragt, of, naar buiten wordende vervoerd, de grensscheiding van het Rijk aan de Landzijde, of de uitterste wacht aan de Zeezijde, en de Rivieren de Eems, Rijn, Maas of Schelde, is gepasseerd.

In wat Fustagien de vervoer zal moeten plaats hebben.

2. Geene vervoering van zachte Zeep, in eene quantiteit van een acht-

achtste Ton, of dertig ponden, en daarboven, zal mogen plaats hebben, dan in Fusten van heele, halve, kwart of achtste Tonnen.

Deze Fusten zullen moeten zijn gebrand met 's Rijks Wapen, het merk der Zeepzieders, en een merk, gelijkvormig aan dat der Keurkamer van de Gouden en Zilveren Werken, van het Keur-District, waar in de Zeepziederij of Zeepmakerij gelegen is; zullende bovendien de Fusten, op welke zachte Zeep naar buiten het Rijk wordt vervoerd, nog moeten gebrand zijn met het merk B.

Verpligting van allen die Zeep vervoeren.

3. Geene Schippers of gezagvoerders van Schepen, Schuiten, of andere Vaartuigen, Voerlieden, Karrelieden, Slepers, Kruijers, ofte particuliere personen zullen vermogen eenige zachte Zeep in of opteladen, te vervoeren, of afteladen, dan voorzien van de vereischte Documenten, en op den voet bij dit Reglement bepaald.

Vervoer naar buiten 's Lands.

4. Bij vervoer van zachte Zeep, naar buiten het Rijk, zal door den vervoerder moeten worden geobserveerd:

a. Dat de aflevering moet geschieden dadelijk uit de Zeepziederij of Zeepmakerij, Pakhuis of Bergplaats van den Zeepzieder of Zeepmaker, in het Consent-Billet vermeld, op denzelfden dag dat het Billet verleend, of dien, welke bij de aanteekening van vernachting aangewezen is;

b. Dat het Vaatwerk gemerkt en gebrand moet zijn, volgens Art. 2, en wijders de quantiteit en qualiteit moet overeenstemmen met den inhoud van het Consent-Billet;

c. Dat de zachte Zeep door of ten overstaan der beëedigde Wegers, Tellers, of andere door den Ontvanger Geëmplooijeerden, wanneer de Ontvanger zulks noodig oordeelt, zal moeten worden in- of opgeladen, vervoerd of begeleid naar het Vaar- of Rijtuig, waar mede de verzending staat te geschieden;

d. Dat hij, die de zachte Zeep met deszelfs Vaar- of Rijtuig, naar buiten het Rijk zal vervoeren, het Consent-Billet en Paspoort, dewelke van een gelijkluidenden inhoud zullen zijn, zal moeten overnemen, en wanneer aan hun gebleken zal zijn, dat de aflevering, voor zoo veel hem betreft, conform dezelve geschied is, zal moeten invullen en teekenen, en, na terug gave van het Duplicaat, aan de Lands Bediende voornoemd, zal mogen vertrekken;

e. Dat, ingevalle de zachte Zeep, per Ligter of ander Vaar- of Rijtuig, naar zoodanig Schip, Wagen of Kar moet worden vervoerd, als waar mede dezelve naar buiten het Rijk zal worden verzonden, hij, die met de vervoering belast is, al mede moet in acht nemen het geen bij de vorenstaande paragraphen is vermeld, en daar te boven door den Schipper of Voerman, die de Zeep zal uitvoeren, met ter handstelling van het Consent-Billet en Paspoort, zal doen teekenen het Recief, 't welk hem ten dien einde zal zijn mede gegeven, en het geen terstond na de overlading of overscheping door hem Ligterschipper, of anderen Vervoerder, aan den aflader of afzender, van wien hij Schipper of Voerman de zachte Zeep heeft overgenomen, zal moeten worden terug gezonden, op eene boete van twee honderd Guldens; en

f. Dat zij, die de zachte Zeep uitvoeren, het Consent-*Billet*, waar op de uitslag en aflevering is geschied, steeds bij de Zeep zullen moeten houden, om daarop gevisiteerd en gerechercheerd te kunnen worden, en voorts aan de uitterste Wacht, aan de Land-Bedienden aldaar geplaatst, moeten afgeven, des verkiezende, tegen Recief, voor het welk zij als dan zullen betalen twee Stuivers.

Vervoering binnen 's Lands.

5. Bij vervoer van zachte Zeep binnen het Rijk, zal door de vervoerders moeten worden geobserveerd:

Ten aanzien van zachte Zeep, uitgeslagen door Zeepzieders en Zeepmakers:

a. Dat de aflevering altijd zal moeten vergezeld gaan van een Duplicaat quitantie van betaalden Impost, of van een Consent-Billet van denzelfden dag, of door vernachting geprolongeerden dag, waarop de uitslag geëffectueerd wordt;

b. Dat het Vaatwerk gemerkt en gebrand moet zijn volgens Art 2, en wijders quantiteit en qualiteit moet overeenstemmen met den inhoud van het Billet; en

c. Dat dit document, door den afleveraar afgeteekend, als *Gelei*-Billet bij de Zeep zal moeten blijven, om daarop gevisiteerd en gerechercheerd te kunnen worden, en wijders door den vervoerder aan hem, aan wien het gerigt is, bij de bestelling der Zeep zal moeten worden ter hand gesteld.

Ten aanzien van alle verdere vervoer:

a. Dat geene zachte Zeep, ten bedrage van vijftien ponden en daarboven, zal mogen vervoerd worden dan met Consent-Billet;

b. Dat

b. Dat quantiteit en qualiteit moeten overeenſtemmen met den inhoud van het Billet;

c. Dat dit Billet moet wezen van denzelfden dag, of door vernachting geprolongeerden dag, waarop de aflevering geſchiedt, en bij de zachte Zeep moet blijven, om door den vervoerder aan hem, aan wien het gerigt is, bij de beſtelling der voornoemde Zeep te worden ter hand geſteld; en

d. Dat overigens geene zachte Zeep, hoe genaamd, van Winkeliers, Neringdoende perſonen of particulieren, in alle zoodanige opene Steden en Plaatſen, als gelegen zijn binnen den afſtand van twee uren gaans van de Grenzen des Rijks aan de Landzijde, naar binnen het Rijk zal mogen vervoerd worden.

Vervoer naar buiten 's Lands van verimposte Zeep, wegens welke geene restitutie gepretendeerd wordt.

6. Bij vervoer van zachte Zeep naar buiten het Rijk, waarvan den Impost voldaan is, en geene restitutie begeerd wordt, zal alleen vereischt worden een Conſent-Billet van geleide, ter plaatſe van den uitſlag, genomen door den afleveraar.

Generale voorzieningen omtrent den vervoer.

7. Geen vervoer zal mogen plaats hebben, dan conform den inhoud der vereischte Documenten, en de zachte Zeep, uit geene andere Zeepziederij of Zeepmakerij, Winkel, Pakhuis of Bergplaats, worden in- of opgeladen, noch vervolgens aan of in geene andere afgeladen, opgelost of ingeſlagen, dan in de zoodanige, als op het Gelei-Billet ſtaat vermeld.

Geene overlading of overſcheping zal tusſchen de plaats der afzending, en die der destinatie plaats mogen hebben, ten zij op de Billetten genoteerd.

Desgelijks zal na zonnen-ondergang, noch voor zonnen-opgang, geene Zeep mogen worden vervoerd, boven de quantiteit van vijf ponden, dan voor zoo veel den vervoer binnen of uit de Plaatſen der aflevering zelve geſchiedt op ſpeciaal Conſent van den Ontvanger of Gaarder.

Het voortzetten eener aangevangene reize langs de Rivieren, publieke Vaarten en Heerenbanen, wordt onder deze bepaling niet begrepen.

Intermediaire Losſing.

8. Bij voorkomende rampen of hinderniſſen, waar door de vervoer-

voerders in hunne reize verhinderd, en genoodzaakt worden, de zachte Zeep opteslaan, zullen zij zulks moeten verrigten onder toezigt van den Ontvanger of Gaarder van dit Middel, of, deze afwezend zijnde, van dien van het Gemaal, ter plaatse alwaar de losfing of opslag geschieden moet, en de voornoemde Zeep onder zijne custodie of toezigt moeten verblijven, tot dat derzelver vervoer kan worden voortgezet, van welk een en ander op de documenten zal moeten worden melding gemaakt.

Pœnaliteiten.

9. Alle fraudes of medepligtigheid worden volgens Art. 14 der Wet (wanneer de vervoerders geene Zeepzieders, Zeepmakers, Winkeliers of Neringdoende personen zijn), met het vier dubbelde van het beloop van den Impost, benevens verbeurte van de Zeep, Wagens, Karren, Paarden en Vaartuigen, gestraft.

Vervoer zonder de vereischte Documenten van eene quantiteit van vijftien ponden en daar boven, wordt met twee honderd Guldens boete gestraft.

Intrekking van admisfie der vervoerders.

10. Schippers en Voerlieden, mitsgaders alle vervoerders, welke vaste Beurten en Veren bevaren of bedienen, bevonden wordende zachte Zeep, waartoe Billet vereischt wordt, zonder Billet vervoerd, of op andere plaatsen opgelost te hebben, dan waar van de Billetten melding maakten, zullen, wanneer 's Rijks Inkomsten daarbij benadeeld zijn, of zouden hebben kunnen worden, boven de boete, tegen de fraude, bij de Wet bepaald, nog verbeuren hunne Acte van admisfie, welke onmiddelijk van hun zal worden ingetrokken.

Verpligting van Commisfarisfen en Bestelders.

11. De Commisfarisfen en Toezienders van Wagen-, Schepen- en Schuiten-Veren, gelijk mede alle geadmitteerde Bestelders bij zoodanige Veren, worden, op pœne van dadelijke demisfie, gelast om te zorgen, dat geen vervoer van zachte Zeep, door Schepen, Schuiten, Wagens of Karren, onder hun toezigt ladende of losfende, plaats hebbe, zonder de vereischte documenten.

Generale Strafbepaling.

12. Alle overtredingen van dit Reglement, waar tegen geene speciale pœna-

pœnaliteiten zijn vastgesteld, en die niet onmiddelijk 's Rijks Inkomsten mogten hebben verkort, zullen met eene boete van vijftig Guldens te verbeuren door den overtreder, worden gestraft.

Remuneratie der Ontvangers.

13. De Ontvangers, in het geval Art. 8 omschreven, de vervoerders van zachte Zeep geadsisteerd hebbende, zullen voor ieder ton, welke onder derzelver opzigt wordt opgeslagen, overgescheept of overgeladen, van den vervoerder genieten twee Stuivers; kleinere gedeelten naar advenant.

II. Het tegenwoordig Besluit zal worden gepubliceerd, en in het Bulletin der Wetten geinsereerd.

III. Onze Ministers van Finantiën en van Justitie en Politie zijn belast, ieder voor zoo veel hem aangaat, met de executie van het tegenwoordig Besluit.

Gegeven te Amsterdam, den 26sten van Sprokkelmaand van het Jaar 1809, en van onze Regering het vierde.

L O D E W IJ K.

De Minister van Justitie
en Politie,

C. F. VAN MAANEN.